Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES

Google Livres

27.C.112

LVCIANI
SAMOSATENSIS
OPERA
GRAECE LATINE
CVM NOTIS SELECTIS

Ex Praefectura

TOMVS III

CVRAVIT

IO. PETR. SCHMIDIVS

MITAVIAE

APVD IACOBVM FRIDER. HINZIVM

MDCCLXXXIV

B. St.
I-Qa-4/III

Περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων.

Καὶ τί σοι πρῶτον, ὦ Φιλότης, ἢ τί ὕστατον, φασὶ, καταλέξω τούτων, ἃ πάσχειν ἢ ποιεῖν ἀνάγκη τὰς ἐπὶ μισθῷ συνόντας, κἂν ταῖς τῶν εὐδαιμόνων τούτων Φιλίαις ἐξεταζομένας, εἰ χρὴ Φιλίαν τὴν τοιαύτην αὐτῶν δεκλείαν ἐπονομάζειν; οἶδα γὰρ πολλὰ, καὶ σχεδὸν τὰ πλεῖστα τῶν συμβαινόντων αὐτοῖς, ἐκ αὐτὸς, μὰ Δία, τὰ τοιαῦτα πειραθείς. ἐ γὰρ ἐν ἀνάγκῃ μοι ἡ πεῖρα ἐγεγένητο, μηδὲ, ὦ θεοὶ, γένοιτο, ἀλλὰ πολλοὶ τῶν ἐς τὸν βίον τοῦτον ἐμπεπτωκότων, ἐξη-

De mercede conductis potentium familiaribus.

Et quid primum tibi, amice, aut quid vltimum, aiunt, enarrem illorum, quae pati vel facere coguntur familiares illi, quique censeri se in amicitiis beatorum istorum volunt, modo amicitiam nominare fas sit hanc illorum seruitutem. Noui enim multa, et fere pleraque eorum, quae vsu illis veniunt, non ego profecto eiusmodi aliquid expertus: (neque enim necessarium mihi experimentum fuit, neque vnquam, Dii boni, fiat) sed multi eorum, qui in hanc vitam inci-

ἐξηγόρευον πρός με 1)· οἱ μὲν ἔτι ἐν τῷ κακῷ ὄντες, ἀποδυρόμενοι ὁπόσα καὶ ὁποῖα ἔπασχον· οἱ δ', ὥσπερ ἐκ δεσμωτηρίου τινὸς ἀποδράντες ἐκ ἀηδῶς μνημονεύοντες, ὧν ἐπεπόνθεσαν. ἀλλὰ γὰρ ηὐφραίνοντο, ἀναλογιζόμενοι, οἷων ἀπηλλάγησαν· ἀξιοπιστότεροι δὲ ἦσαν ἅτοι διὰ πάσης, ὡς εἰπεῖν, τῆς τελετῆς διεξεληλυθότες, καὶ πάντα ἐξ ἀρχῆς ἐς τέλος ἐποπτεύσαντες. οὐ παρέργως ἄν, ἀδ' ἀμελῶς ἐπήκουον αὐτῶν, καθά-

derant, apud me enunciarunt; alii in malo adhuc constituti, cum deflerent, quam multa et qualia paterentur; alii vero, qui ex illo quasi carcere effugerant, quae perpessi essent non sine iucunditate memorantes. Sane enim laetabantur, quoties rationes ponerent, quae effugissent. Fide autem digniores hi erant, qui tota, vt ita loquar, mysteria exsequuti, ab initio ad finem omnia inspexissent. Non obiter itaque, nec incuriose audiebam

1. Ἐξηγόρ. πρός με] Ex Grammaticorum placitis scribendum foret πρὸς μέ. Illi enim encliticam accentum retinere iubent post praepositionem. Nolui tamen mutare, quia non solum Edd. consentiunt; sed et apud alios centies sic scribitur, (fors. male) Constructio autem verborum ἀγορεύω, λέγω, φημὶ et simil. cum praepos. πρὸς loco dativi, est frequentissima. *Reitz.*

θάπερ ναυαγίαν τινὰ, καὶ σωτηρίαν αὐτῶν παράλογον διηγεμένων, οἷοί εἰσιν οἱ πρὸς τοῖς ἱεροῖς ἐξυρημένοι 2) τὰς κεφαλὰς, σὺν ἅμα πολλοὶ τὰς τρικυμίας, καὶ ζάλας, καὶ ἀκρωτήρια, καὶ ἐκβολὰς, καὶ ἱςῶν κλάσεις, καὶ πηδαλίων ἀποκαυλίσεις διεξιόντες· ἐπὶ πᾶσι δὲ, τὰς Διοσκούρους ἐπιφαινομένας· (οἰκεῖοι γὰρ τῆς τοιαύτης τραγωδίας οὗτοί γε,) ἢ τίν' ἄλλον ἐκ μηχανῆς θεὸν ἐπὶ τῷ καρχησίῳ καθεζόμενον, ἢ πρὸς τοῖς πηδαλίοις ἑςῶτα, καὶ πρός τινα ἡϊόνα μαλακὴν ἀπευθύνοντα τὴν ναῦν, οἳ προσενεχθεῖσα ἔμελλεν αὐτὴ μὲν ἠρέμα καὶ κατὰ σχολὴν διαλυθήσεσθαι, αὐτοὶ δ' ἀσφαλῶς ἀποβήσεσθαι, χάριτι

diebam illos velut naufragium quoddam et inſperatam ex illo ſalutem enarrantes; quales ſunt, quos ad templa videmus, raſis capitibus multi ſimul decumanos fluctus, et procellas, et promontoria, et iacturas, et malos fractos, et gubernacula reuulſa perſequentes: ſuper omnia vero vt Dioſcuri praeſentes illuxerint, (hi enim tragoediae huius velut domeſtici ſunt) aut alius aliquis ex machina Deus in carcheſio ſederit, aut adſtiterit gubernaculo, atque ad molle litus navem direxerit, in quod delata ipſa quidem paullatim et otioſe ſolueretur, ipſi vero gratia et be-

2. Ἐξυρημένοι] Naufragis radi ſolebat caput. vt non modo ex hoc loco patet, ſed etiam ex *Dial.* de Senect. c. 86. *Bos.*

ρίτι καὶ εὐμενείᾳ τῆ θεῷ. ἐκεῖνοι μὲν ἓν τὰ πολλὰ ταῦτα πρὸς τὴν παραυτίκα χρείαν ἐπιτραγῳδοῦσιν, ὡς παρὰ πλειόνων λαμβάνοιεν, ἀ δυσυχεῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ θεοφιλεῖς τινες εἶναι δοκοῦντες.

Οἱ δὲ, τὰς ἐν ταῖς οἰκίαις χειμῶνας, καὶ τὰς τρικυμίας 3), καὶ, νὴ Δία, πεντακυμίας τε, καὶ δεκακυμίας, εἰ οἷόν τε εἰπεῖν, διηγούμενοι, καὶ ὡς τὸ πρῶτον εἰσέπλευσαν, γαληνῆ ὑποφαινομένῃ τῆ πελάγες, καὶ ὅσα πράγματα παρὰ τὸν πλοῦν ὅλον

nignitate numinis ſalui diſcederent. Et illi quidem multa id genus, prout ipſis tum vſus eſt, tragice declamant, vt a pluribus accipiant nimirum, ſi non calamitoſi ſolum, ſed Diis etiam cari eſſe videantur.

2. At hi tempeſtates domeſticas, fluctusque triplices, aut hercle quintuplices, vel decemplices adeo, ſi fas ſit ita dicere, *enarrant;* et vt primum oram ſoluerint, tranquillo ad ſpeciem mari, et quos deinde labores per totam nauigationem ſuſti-

3. Τρικυμίας] Vix aſſequi licet interpretatione Latina hunc locum. Τρικυμία, quaſi tu *triplicem fluctum* dicas, Graecis iam maximus eſt, et quem Latini *decumanum* dicant: hunc igitur lepide auget auctor. Sed ea minorem vim habent conuerſa Latine: niſi forte a *decumano* ad *viceſimanum*, *triceſimanumque* velis adſcendere. *Geſner.*

ὅλον ὑπέμειναν, ἢ διψῶντες, ἢ ναυτιῶντες, ἢ ὑπεραντλούμενοι τῇ ἅλμῃ· καὶ τέλος, ὡς πρὸς πέτραν τινὰ ὕφαλον, ἢ σκόπελον ἀπόκρημνον, περιῤῥήξαντες τὸ δύςηνον σκαφίδιον, ἄθλιοι κακῶς ἐξενήξαντο, γυμνοὶ, καὶ πάντων ἐνδεεῖς τῶν ἀναγκαίων. ἐν δὴ τούτοις, καὶ τῇ τούτων διηγήσει, ἐδόκουν μοι τὰ πολλὰ οὗτοι ὑπ' αἰσχύνης ἐπικρύπτεσθαι, καὶ ἑκόντες εἶναι ἐπιλανθάνεσθαι αὐτῶν· ἀλλ' ἔγωγε κἀκεῖνα, καί τιν' ἄλλα ἐκ τῶν λόγων ξυντιθεὶς, εὑρίσκω προσόντα ταῖς τοιαύταις ξυνουσίαις, ἃ οὐκ ὀκνήσω σοι πάντα, ὦ καλὲ Τιμόκλεις, διεξελθεῖν. δοκῶ γάρ μοι ἐκ πολλοῦ ἤδη κατανενοηκέναι σε τούτῳ τῷ βίῳ ἐπιβουλεύοντα.

Καὶ

sustinuerint, vel siti, vel nausea, vel abundante vltra exhaurientium vires aqua salsa: et denique, vt ad coecum aliquem scopulum, aut praeruptam rupem, fracta infelici scapha, miseri aegre enatauerint, nudi et rerum omnium necessariarum indigentes. Inter haec sane, et in harum rerum enarratione, videbantur mihi multa pudore quodam tegere, ac velle eorum obliuisci. At ego et illa, et quaedam alia ex sermonibus illorum *coniectura quadam* componens, inuenio adesse eiusmodi familiaritatibus, quae non grauabor tibi omnia, mi bone Timocles, enarrare: quippe diu est, cum intellexisse mihi videor, huius te vitae ineundae consilium agitare.

Καὶ πρῶτόν γε, ἐπῆνικα περὶ τῶν τοιούτων ὁ λόγος ἐνέπεσεν, εἶτα ἐπήνεσέ τις τῶν παρόντων τὴν τοιαύτην μισθοφορὰν, τρισευδαίμονας εἶναι, λέγων, οἷς μετὰ τῆ τὰς Φίλας ἔχειν τὰς ἀρίστας Ρωμαίων, καὶ δειπνεῖν δεῖπνα πολυτελῆ, καὶ ἀσύμβολα, καὶ οἰκεῖν ἐν καλῷ, καὶ ἀποδημεῖν μετὰ πάσης ῥᾳστώνης, καὶ ἡδονῆς· ἐπὶ λευκῆ ζεύγας εἰ τύχοι ἐξυπτιάζοντας· προσέτι καὶ μισθὸν τῆς Φιλίας, καὶ ὧν εὖ πάσχεσι τούτων λαμβάνειν ἀκ ὀλίγον, ἐσίν· ἀτεχνῶς γὰρ ἄσπορα καὶ ἀνήροτα τοῖς τοιούτοις τὰ πάντα φύεσθαι. ὁπότε ἂν ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἤκουες, ἑώρων ὅπως ἐκεχήνεις πρὸς αὐτὰ, καὶ πάνυ σφόδρα πρὸς

3. Et primum quidem, si quando sermo incideret de talibus, ac deinde laudaret praesentium aliquis vitam illam mercenariam, ter eos beatos praedicans, quibus cum eo, quod amicos haberent Romanorum nobilissimos, et coenarent nihil ipsi conferentes coenas sumtuosissimas, et pulchre habitarent, et peregrinarentur commodissime iucundissimeque; resupini, si res ita ferret, in curru equis albis iuncto; mercedem insuper amicitiae, et perceptarum, quas dixi, commoditatum, non exiguam capere contigisset; hos enim plane esse, quibus nec serentibus, neque colentibus nascerentur omnia: quoties igitur haec et his similia audires, videbam te hiare ad illa,

et

πρὸς τὸ δέλεαρ ἀνοιπεπταμένον παρεῖχες τὸ στόμα. ὡς ἂν τό γε ἡμέτερον εἰσαῦθις ποτὲ ἀναίτιον ἦ, μηδ' ἔχοις λέγειν ὡς ὁρῶντές σε τηλικοῦτο μετὰ τῆς καρίδος 4) ἄγκιστρον καταπίνοντα, οὐκ ἐπελαβόμεθα, ἐδὲ πρὶν ἐμπεσεῖν τῷ λαιμῷ περιεσπάσαμεν, οὐδὲ προεδηλώσαμεν, ἀλλὰ περιμείναντες ἐξελκομένου 5), καὶ ἐμπεπηγότος, ἤδη συρόμενον, καὶ πρὸς ἀνάγκην ἀγόμενον ὁρῶν· ὅτ' ἤδεν ὄφελος, ἐσῶντες ἐπεδακρύ-

et patens ad eſcam os praebere. Vt igitur ego in poſterum culpa ſim vacuus, neque dicere poſſis, nos, licet videremus te talem cum Carica hamum glutire, manum tibi non iniecisſe, neque prius, quam immergeretur gutturi, retraxiſſe, neque ante indicaſſe adeo, ſed exſpectaſſe, dum videremus, te introtracto et fixo firmiter iam trahi et neceſſitate duci, et iam, cum nihil tibi ea res

 proſit,

4. Καρίδος] *Squillam* τὴν καρίδα hic etiam verterunt. Sed cum *Carica ficus*, quae καρὶς eadem Euſtathio, ſub finem Piſcatoris huic rei adhibita ſit; dum de ſquilla, neſcio an praedae nata? conſtet certius, *ficum* interim hamo addidi. *Geſner.*

5. Ἐξελκομένου] Recte adſcripſit pater ἐσελκομένου. *I. Gron.* Et hoc *Geſn.* vult, recte; ſed ſuſpectam lectionem ſeruo, quia conſtans. *Reisz.*

δαιμόνιον, ὅπως μὴ ταῦτα λέγῃς ποτὲ πάνυ εὔλογα, ἢν λέγηται, καὶ ἄφυκτα ἡμῖν, ὡς οὐκ ἀδικοῦμεν μὴ προμηνύσαντες, ἄκεσον ἐξ ἀρχῆς ἅπάντων. καὶ τὸ δίκτυόν γε αὐτὸ, καὶ τῶν κύρτων τὸ ἀδιέξοδον ἔκτοσθεν ἐπὶ σχολῆς, ἀλλὰ μὴ ἔνδοθεν ἐκ τῆς μυχῆς προεπισκόπησον· καὶ τὴν ἀγκίστρου δὲ τὸ ἀγκύλον, καὶ τὴν ἐς τὸ ἔμπαλιν τῆς σκόλοπος ἀναστροφὴν, καὶ τῆς τριαίνης τὰς ἀκμὰς εἰς τὰς χεῖρας λαβὼν, καὶ πρὸς τὴν γνάθον πεφυσημένην ἀποπειρώμενος, ἢν μὴ πάνυ ὀξέα, μηδ' ἄφυκτα, μηδ' ἀνιαρὰ ἐν τοῖς τραύμασι φαίνηται βιαίως σπῶντα, καὶ ἀμάχως ἀντιλαμβανόμενα, ἡμᾶς μὲν ἐν τοῖς δειλοῖς, καὶ διὰ τοῦτο πεινῶσιν, ἀναγράφε· σαυτὸν δὲ παρακα-

profit, ſtantes illacrimari; ne, inquam, talia dicas aliquando, rationabilia omnino, ſi dicantur, et ad quae cauſſam dicere non poſſimus, quin videamur iniurii in te illo ſilentio noſtro fuiſſe: audi nunc a principio omnia, et rete ipſum, et naſſam vt exitum non habeat, otioſe extra illam conſtitutus, non intus ex receſſu, ante conſidera; et hami aduncitatem, ipſumque flexum retro aculeum, et tridentis acumina, in manus ſumens, et ad inflatam buccam tentans, niſi acuta omnino, niſi inevitabilia, niſi ipſo vulnere moleſtiſſima intelligas, trahentia violente, et inuicte contra vrgentia: nos quidem in meticuloſis, et ob id ipſum eſurientibus adſcribe. Ipſe vero animo confirma-

to

ρακαλέσας θαῤῥεῖν, ἐπιχείρει τῇ ἄγρᾳ, εἰ θέλεις, καθάπερ ὁ Λάρος, ὅλον περιχανὼν τὸ δέλεαρ.

Ῥηθήσεται δὲ ὁ πᾶς λόγος, τὸ μὲν ὅλον ἴσως διὰ σὲ, πλὴν ἀλλ' ἔ γε περὶ τῶν φιλοσοφούντων ὑμῶν μόνων, οὐδ' ὁπόσοι σπουδαιοτέραν τὴν προαίρεσιν προείλοντο ἐν τῷ βίῳ, ἀλλὰ καὶ περὶ γραμματιστῶν, καὶ ῥητόρων, καὶ μουσικῶν, καὶ ὅλων τῶν ἐπὶ παιδείᾳ συνεῖναι καὶ μισθοφορεῖν ἀξιουμένων. κοινῶν δὲ ὡς ἐπίπαν ὄντων, καὶ ὁμοίων τῶν ξυμβαινόντων ἅπασι, δῆλον ὡς οὐκ ἐξαίρετα μὲν, αἰσχίω δὲ τὰ αὐτὰ ὄντα γίγνεται τοῖς φιλοσοφοῦσιν, εἰ τῶν ὁμοίων τοῖς ἄλλοις ἀξιοῖντο,

to venatum aggredere, si volueris, et Lari more totam escam hiatu complectere.

4. Habebitur autem omnis oratio in vniuersum quidem tua forte caussa: verum non de vobis solum philosophantibus, aut his, qui serium et graue vitae genus amplexi sunt: sed de Grammaticis etiam, et Rhetoribus, et Musicis, omnibusque adeo, qui doctrinae caussa familiares esse, et eius rei mercedem ferre, e sua dignitate putant. Cum enim communia vt plurimum sint, et similia, quae vsu veniunt omnibus; manifestum est, non eximia quidem esse ista, sed eo turpiora, quatenus eadem eueniunt Philosophis, si ipsi eadem quae aliis sibi conuenire putant, et illi

το, καὶ μηδὲν αὐτὰς σεμνότερον οἱ μισθοδόται ἄγοιεν. ὅ, τι δ' ἂν ἓν ὁ λόγος αὐτὸς ἐπιὼν ἐξευρίσκῃ, τότε τὴν αἰτίαν μάλιστα μὲν οἱ ποιοῦντες αὐτοί, ἔπειτα δὲ αἱ ὑπομένουσαι αὐτά, δίκαιοι ἔχειν· ἐγὼ δὲ ἀναίτιος, εἰ μὴ ἀληθείας καὶ παῤῥησίας ἐπιτίμιόν τί ἐστι. τὰς μέντοι τὰς ἄλλας πλήθας, οἷον γυμνασάς τινας, ἢ κόλακας ἰδιώτας, καὶ μικρὰς τὰς γνώμας, καὶ ταπεινὰς αὐτόθεν ἀνθρώπους, ἅτε ἀποτρέπειν ἄξιον τῶν τοιούτων συνουσιῶν, ἀδὲ γὰρ ἂν πεισθεῖεν· ἅτε μὴν αἰτιᾶσθαι καλῶς ἔχει, μὴ ἀπολειπομένους τῶν μισθοδοτῶν, εἰ καὶ πάνυ παλλὰ ὑβρίζοιντο ὑπ' αὐτῶν· ἐπιτήδειοι γὰρ, καὶ ἐκ ἀνάξιοι τῆς τοιαύ-

illi conductores nulla parte honestius ipsos tractent. Quidquid autem progressus orationis huius deprehenderit, eorum causſam maxime quidem ipsi, qui faciunt, deinde vero etiam qui ea patiuntur, sustinent merito: ego vero innocens, nisi veritatis et libertatis poena est. Ac reliquam quidem turbam, vt exercitores quosdam, aut adulatores idiotas, paruo animo et humiles suo ingenio homunciones, neque operae pretium est ab eiusmodi familiaritatibus deterrere, neque enim obsequantur: quin ne reprehensione quidem valde digni sunt, si non discedant a suis conductoribus quantacumque ab illis contumelia adfecti: idonei enim, nec indigni sunt ea consuetudine:

τοιαύτης διατριβῆς. ἄλλως τε δὲ σχοῖεν ἂν τι ἄλλο, πρὸς ὅ, τι χρὴ ἀποκλίναντας αὐτὰς, παρέχειν αὐτὰς ἐνεργάς· ἀλλ' ἤν τις αὐτῶν ἀφέλῃ τοῦτο, ἄτεχνοι αὐτίκα, καὶ ἀργοὶ, καὶ περιττοί εἰσιν. ἀδὲν ἔν γ' αὐτοῖ δεινὸν πάσχοιεν ἄν, γ' ἐκεῖνοι ὑβρισαὶ δοκοῖεν, ἐς τὴν ἀμίδα Φασὶν ἐνεργάντες· ἐπὶ γάρ τοι τὴν ὕβριν ταύτην ἐξ ἀρχῆς παρέρχονται ἐς τὰς οἰκίας· καὶ ἡ τέχνη Φέρειν καὶ ἀνέχεσθαι τὰ γιγνόμενα. περὶ δὲ ὧν προεῖπαν τῶν πεπαιδευμένων, ἄξιον ἀγανακτεῖν, καὶ πειρᾶσθαι ὡς ἔνι μάλιστα μετάγειν αὐτὰς, καὶ πρὸς ἐλευθερίαν ἀΦαιρεῖσθαι.

Δοκῶ δέ μοι καλῶς ἂν ποιῆσαι, εἰ τὰς αἰτίας, ἀΦ' ὧν ἐπὶ τὸν τοιοῦτον βίον ἀΦικνοῦνται τινες,

dine: et alioquin neque habeant ad quod animum appellentes, operosos se demonstrent; sed si quis hoc illis auferat, ilicet inertes sunt, otiosi, superflui. Neque igitur indigna his accidere, neque illos alteros contumeliosos esse putauerim, si in matulam, quod aiunt, immingant: huius enim contumeliae caussa a principio domos isti intrant, haec professio istorum est, ferre quae fiunt et perpeti. Horum vero, quos dixi, eruditorum hominum caussa indignari aequum est, et tentare quantum eius potest fieri, reducine possint et erepti *dominis suis* ad libertatem reuocari.

5. Videor autem commode facturus, si perpensis antea caussis, quibus ad hoc vitae genus inducti qui-

τινες, προσεξετάσας, δείξαιμι, ἐ πάνυ βιαίους, ἐδ' ἀναγκαίας. ἔτω γὰρ ἂν αὐτοῖς ἡ ἀπολογία προαναιροῖτο, καὶ ἡ πρώτη ὑπόθεσις τῆς ἐθελοδελείας. οἱ μὲν δὴ πολλοὶ, τὴν πενίαν, καὶ τὴν τῶν ἀναγκαίων χρείαν προθέμενοι, ἱκανὸν τοῦτο προπάλυμμα οἴονται, προβεβλῆσθαι τῆς πρὸς τὸν βίον τάττον αὐτομολίας· καὶ ἀποχρῆν αὐτοῖς νομίζουσιν, εἰ λέγοιεν, ὡς ξυγγνώμης ἄξιον ποιῆσαι, τὸ χαλεπώτατον τῶν ἐν τῷ βίῳ, τὴν πενίαν διαφυγεῖν ζητοῦντες· εἶτα ὁ Θέογνις πρόχειρος, καὶ πολὺ τὸ,

Πᾶς γὰρ ἀνὴρ πενίῃ δεδμημένος,

[ἄτ' ἔτι εἰπεῖν, ἄθ' ἕρξαι δύναται, γλῶσσα δέ οἱ δέδεται,] καὶ ὅσα ἄλλα δείγματα ὑπὲρ τῆς πενίας

quidam se patiuntur, ostendam, non valide vrgentes esse, neque necessarias. Ita enim praecidatur illis caussa, quam possint dicere, et primum voluntariae seruitutis argumentum. Plerique igitur paupertatem, et necessariarum rerum indigentiam caussati, illud putant idoneum velum praetendisse sui ad hanc vitam transfugii: ac sufficere sibi putant, si dixerint, venia se dignum facere, qui difficillimam rerum in vita omnium, paupertatem, effugere studeant. Tum Theognis in promtu est, et frequens illud:

Quisquis enim dira vir paupertate subactus:

Et quaecumque terriculamenta de paupertate ignauis-

πενίας οἱ ἀγεννέςατοι τῶν ποιητῶν ἐξενηνόχασιν. ἐγὼ δ' εἰ μὲν ἑώρων αὐτὰς φυγήν τινα ὡς ἀληθῶς τῆς πενίας εὑρισκομένους ἐκ τῶν τοιούτων ξυνουσιῶν, οὐκ ἂν ὑπὲρ τῆς ἄγαν ἐλευθερίας ἐμιουρολογούμην πρὸς αὐτούς. ἐπεὶ δὲ (ὡς ὁ καλός που ῥήτωρ ἔφη) τοῖς τῶν νοσούντων σιτίοις ἐοικότα λαμβάνουσι, τίς ἔτι μηχανὴ μὴ οὐχὶ καὶ πρὸς τοῦτο κακῶς βεβουλεῦσθαι δοκεῖν αὐτούς, ἀεὶ μενούσης ὁμοίας αὐτοῖς τῆς ὑποθέσεως τοῦ βίου; πενία γὰρ εἰς ἀεὶ, καὶ τὸ λαμβάνειν ἀναγκαῖον, καὶ ἀπόθετον οὐδὲν, οὐδὲ περιττὸν ἐς φυλακὴν, ἀλλὰ τὸ δοθὲν, κἂν δοθῇ, κἂν ἀθρόως ληφθῇ, πᾶν ἀκριβῶς, καὶ τῆς χρείας ἐνδεῶς κατα-

gnauiſſimi quique poëtarum extulere. Ego vero ſi quidem viderem illos fugam aliquam paupertatis reuera talibus in conuictibus inueniſſe, minutam cum illis de nimia libertate diſputationem non occiperem. Quandoquidem vero, vt praeclarus alicubi orator ait, cibis aegrotorum ſimilia accipiunt; quomodo efficient, vt non et hac parte male ſibi conſuluiſſe videantur, eodem illis vitae tenore ſemper manente? Paupertas enim ſemper illos comitatur, accipere ſemper neceſſe habent, nihil eſt quod reponant, aut tamquam ſuperfluum in praeſentia cuſtodiant; ſed quidquid datur, quantumuis detur, quantumuis crebro accipiatur, ad aſſem omne et in praeſentem neceſ-

καταναλίσκεται. καλῶς δὲ εἶχε, μὴ τοιαύτας τινὰς ἀφορμὰς ἐπινοεῖν, αἳ τὴν πενίαν τηρεῖσι, παραβοηθῆσαι μόνον αὐτῇ, ἀλλ' αἳ τέλεον ἐξαιρήσασι· καὶ ὑπέρ γε τὰ τοιαῦτα, καὶ ἐς βαθυκήτεα πόντου ἴσως ῥιπτεῖν ἔδει, ὦ Θέογνι, καὶ πετρῶν, ὡς φῂς, κατ' ἠλιβάτων. εἰ δέ τις ἀεὶ πένης, καὶ ἐνδεὴς, καὶ ὑπόμισθος ὤν, οἴεται πενίαν αὐτῷ τάτῳ διαπεφευγέναι, ἀκ οἶδα πῶς ὁ τοιοῦτος ἀκ ἂν δόξειεν ἑαυτὸν ἐξαπατᾶν.

Ἄλλοι δὲ πενίαν μὲν αὐτὴν ἀκ ἂν φοβηθῆναι, ἀδὲ καταπλαγῆναί φασιν, εἰ ἐδύναντο τοῖς ἄλλοις ὁμοίως πονοῦντες, ἐκπορίζειν τὰ ἄλφιτα, τῶν δὲ (πεπονηκέναι γὰρ αὐτοῖς τὰ σώματα, ἢ ὑπὸ

necessitatem impenditur. At praestiterat, eas excogitasse rationes, non quae seruant paupertatem, modice modo subleuatam interim, sed quae tollant penitus. Et huius quidem rei caussa in pontum forte cetis horribilem proiicere se, Theogni, fas fuerit, rupe vel aëria, quod ais, se dare praecipitem. Si quis vero semper inops, indigus, et mercenarius cum sit, ea ipsa re paupertatem se putat effugisse: nescio, qui talis non ipse sibi videatur imponere?

6. Alii rursus paupertatem ipsam a se metui negant, neque abhorrere se aiunt, si possint eodem quo alii modo laborantes victum parare. Iam vero affecto sibi vel senectute vel morbis corpore, ad

ὑπὸ γήρως, ἢ ὑπὸ νόσων) ἐπὶ τήνδε ῥᾳστώνην ἔσαν τὴν μισθοφορὰν, ἀπηντηκέναι. Φέρ' ἔν ἴδωμεν, εἰ ἀληθῆ λέγεσι, καὶ εἰ ἐκ τᾶ ῥᾳστα περιγίγνεται αὐτοῖς τὰ διδόμενα, μὴ πολλὰ, μηδὲ πλείω τῶν ἄλλων πονέσιν. εὐχᾷ γὰρ ἂν ἐοικότα εἶη ταῦτά γε, μὴ πονήσαντα, μηδὲ καμόντα, ἕτοιμον ἀργύριον λαβεῖν. τὸ δέ ἐσι καὶ ῥηθῆναι κατ' ἀξίαν, ἀδύνατον· τοσαῦτα πονέσι καὶ κάμνεσιν ἐν ταῖς συνεσίαις, ὥστε πλείονος ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τᾶτο μάλιςα τῆς ὑγείας δεῖσθαι, μυρίων ὄντων ὁσημέραι τῶν ἐπιτριβόντων τὸ σῶμα, καὶ πρὸς ἐσχάτην ἀπόγνωσιν καταπονόντων. λέξομεν δ' αὐτὰ ἐν τῷ προσήκοντι καιρῷ· ἐπειδὰν καὶ τὰς ἄλλας αὐτῶν δυσχερείας διεξίω-

ad hanc se facillimam mercenariae vitae rationem delatos. Age igitur videamus, vtrum vera praedicent, et an ex facili adeo redeant illis ea, quae dantur, non multum, non plus quam alii laborantibus. Voto enim sane simile fuerit, sine labore aliquem, sine molestia, praesentem pecuniam accipere. Sed *quam contra omnia se habeant*, neque dici, prout res postulat, potest: tot labores sustinendi, tot molestiae in illis familiaritatibus, vt firmiore hic vel ad hoc ipsum valetudine opus sit, cum sexcenta sint, quae corpus atterant quotidie, et ad vltimam desperationem fatigent. Dicemus autem suo illa tempore, cum etiam reliquas istorum molestias enarrabimus. In prae-

διεξίωμεν. τὸ δὲ νῦν εἶναι, ἱκανὸν ἦν ἀποδεῖξαι, ὡς ἀδ' οἱ διὰ ταύτην λέγοντες αὑτὲς ἀποδίδοσθαι τὴν πρόφασιν, ἀληθεύοιεν ἄν.

Λοιπὸν δὴ καὶ ἀληθέστατον μέν, ἥκιστα δὲ πρὸς αὐτῶν λεγόμενον, ἡδονῆς ἕνεκα καὶ τῶν πολλῶν καὶ ἀθρόων ἐλπίδων, ἐσπηδᾶν αὐτὰς εἰς τὰς οἰκίας, καταπλαγέντας μὲν τὸ πλῆθος τὸ χρυσᾶ, καὶ τὰ ἀργύρεα, εὐδαιμονίσαντας δὲ ἐπὶ τοῖς δείπνοις, καὶ τῇ ἄλλῃ τρυφῇ· ἐλπίσαντας δ' ὅσον αὐτίκα χανδὸν ἀδεῶς ἐπισομίζοντος πίεσθαι τὰ χρυσία· ταῦτα ὑπάγει αὐτὰς, καὶ δούλας ἀντ' ἐλευθέρων τίθησιν, οὐχ ἡ τῶν ἀναγκαίων χρεία, ἣν ἔφασκον, ἀλλ' ἡ τῶν οὐκ ἀναγκαίων ἐπιθυμία, καὶ ὁ τῶν πολλῶν καὶ πολυτελῶν ἐκείνων ζῆ-

praesentia satis fuit ostendisse, neque eos verum dicere, qui hac de caussa se ipsos vendidisse praedicant.

7. Relinquitur, id quod verissimum est, minime vero omnium ab illis dicitur, voluptatis caussa illos et multas propter spes easque luculentas, in domos alienas insilire, attonitos multitudine auri atque argenti, felicitatem ponentes in coenis et deliciis aliis, sperantes quantum auri statim plenis faucibus, nemine obturante, deuoraturi sint. Haec abducunt illos, et ex liberis seruos faciunt: non indigentia rerum necessariarum, quam dicebant modo, sed non necessariarum cupiditas, et multarum illarum aque pretii magni

ζῆλος. τσιγαρᾶν ὥσπερ δυσέρωτας αὐτὲς καὶ κακοδαίμονας ἐρασὰς ἔντεχνοί τινες, καὶ τρίβωνες ἐρώμενοι παραλαβόντες, ὑπεροπτικῶς περιέπεσιν, ὅπως ἀεὶ ἐρασθήσονται αὐτῶν θεραπεύοντες, ἀπολαῦσαι δὲ τῶν παιδικῶν, ἀλλ' ἐδὲ μέχρι φιλήματος ἄκρου μεταδιδόντες· ἴσασι γὰρ ἐν τῷ τυχεῖν τὴν διάλυσιν τὲ ἔρωτος γενησομένην. ταύτην ἐν ἀποκλείσει, καὶ ζηλοτύπως φυλάττεσι· τὰ δ' ἄλλα, ἐπ' ἐλπίδος ἀεὶ τὸν ἐρασὴν ἔχεσι· δεδίασι γὰρ, μὴ αὐτὸν ἡ ἀπόγνωσις ἀπαγάγῃ τῆς ἄγαν ἐπιθυμίας, καὶ ἀνέρασος αὐτοῖς γένηται· προσμειδιῶσιν ἓν, καὶ ὑπισχνέονται, καὶ ἀεὶ ποιήσασι, καὶ χαριέντας, καὶ ἐπιμελήσονται πολυτελῶς. εἶτ' ἔλαθον ἄμφω γεγασαν-

magni rerum affectatio. Itaque iſtos, tanquam inuenuſtos et infelices amatores cum nacti ſunt, aſtuti et veteratores amaſii ſuperbe tractant, atque in tantum modo coluni, vti ſemper ab iis amentur, frui autem amoribus ſuis ne ad oſculum quidem extimum permittunt, qui norint in fructu ipſo ſolutionem amoris ineſſe. Hanc igitur excludunt, et ſummo cauent ſtudio. caeterum ſpe ſemper amatorem ſuſtentant: quippe metuunt, ne deſperatio illum animis cupiditate abducat, atque ita amare ipſos deſinat. Arrident igitur, et pollicentur, et ſemper facturi ſunt, et praebituri, et rationem habituri pretioſorum *munerum:* inter haec ambobus non ſentientibus

ῥώσαντές, ἔξωροι γενόμενοι, καὶ ἅτος τὰ ἐρᾶν, κἀκεῖνος τὰ μεταδιδόναι. πέπρακται δ' ἂν αὐτοῖς ἀδὲν ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ πέρα τῆς ἐλπίδος.

Τὸ μὲν δὴ δι' ἡδονῆς ἐπιθυμίαν ἅπαντα ὑπομένειν, ἀ πάνυ ἴσως ὑπαίτιον, ἀλλὰ συγγνώμης, εἴ τις ἡδανῇ χαίρει, καὶ ταύτην ἐξ ἅπαντος θεραπεύει, ὅπως μεθέξει αὐτῆς. καίτοι αἰσχρὸν ἴσως, καὶ ἀνδραποδῶδες, ἀποδόσθαι διὰ ταύτην ἑαυτόν. πολὺ γὰρ ἡδίων ἡ ἐκ τῆς ἐλευθερίας ἡδονή. ὅμως δ' ἂν ἔχέτω τινὰ 6) συγγνώμην

anni obrepunt, vt iam intempestiuum sit, amare alterum, alterum praebere. Tota itaque vita nihil iis praeter spem actum est.

8. Ac propter cupiditatem voluptatis sustinere omnia, non omnino forte reprehendendum fuerit: sed venia indulgenda, si quis voluptate gaudeat, et vndique illam persequatur, vt particeps illius fiat: quamquam illud tamen forte turpe ac seruile, ipsum se propter eam vendere; multo enim maior ea, quae ex libertate contingit, voluptas est: verumtamen veniam aliquam habeat, ea si potiatur.

6. Ἐχέτω τινὰ συγγνώμην] Etsi paullo difficilior videtur vulgata, quam si cum Cl. *Gesn.* legeris αὐτῆς, tamen commodus est sensus vulgatae, cum ἐχέτω τινὰ συγγνώμην αὐτοῖς significet: *Habeto, siue des tamen aliquam iis veniam, si contigerit*; nempe *id, quod cupiunt*. Adeoque neque

μηκ αὐτοῖς, εἰ ἐπιτυγχάνοιτο. τὸ δὲ δι' ἡδονῆς ἐλπίδα μόνον πολλὰς ἀηδίας ὑπομένειν, γελοῖον. οἶμαι, καὶ ἀνόητον· καὶ ταῦθ' ὁρῶντας, ὡς οἱ μὲν πόνοι σαφεῖς, καὶ πρόδηλοι, καὶ ἀναγκαῖοι. τὸ δ' ἐλπιζόμενον ἐκεῖνο, ὅ, τι δή ποτέ ἐστι τὸ ἡδύ, ἔτε ἐγένετό πω τοσάτε χρόνε

tiatur. At enim propter ſolam ſpem voluptatis inſuauia ita multa ſuſtinere, ridiculum et amens eſſe arbitror, idque cum videant, labores quidem manifeſtos eſſe, et apertos, et neceſſarios: ſperatum autem illud, quidquid demum ſit ſuaue, neque contigiſſe vnquam tanto tempore, neque

 adeo,

que cum *Soulio* opus erit ἐπιτύχοιντο legere, nec quaerere, quo αὐτοῖς referatur; nam ad eos homines pertinet, qui voluptatem ſectantur, de quibus ante dixit; et pergit etiam in plurali perſonae; mox ὁρῶντας dicens. Nec refert, quod eiuſmodi pluralis non expreſſe praecedat ante αὐτοῖς, ſed τις tantum; nam ſingularis bis ter repetita oratio tanto facilius pluralem feret, quanto illud praecedens τις eſt magis generale, et quaſi collectiuum. Immo et datiuus perſonae huic phraſi eſt accommodatior, vid. ſupra *Piſcat.* c. 26. Εἶχε γὰρ ἄν τινα συγγνώμην αὐτῷ τὸ πρᾶγμα, εἰ ἀμυνόμενος — ἔδρασε. Itaque et hic τὸ πρᾶγμα poteris intelligere, et exponere: *haec res illis veniam tribuat* etc. *Reitz.*

νε· προσέτι δὲ, ἐδὲ γενήσεσθαί ἔοικεν, εἴ τις ἐκ τῆς ἀληθείας λογίζοιτο. οἱ μέν γε τῆ Ὀδυσσέως ἑταῖροι, γλυκύν τινα τὸν λωτὸν ἐσθίοντες, ἠμέλησαν τῶν ἄλλων, καὶ πρὸς τὸ παρὸν ἡδὺ, τῶν καλῶς ἐχόντων κατεφρόνησαν· ὥστε ἐ πάντη ἄλογος αὐτῶν ἡ λήθη τῆ καλῆ, πρὸς τὸ ἡδὺ ἐκεῖνο τῆς ψυχῆς διατριβέσης. τὸ δὲ λιμῷ ξυνόντα παρεσῶτα ἄλλῳ τῆ λωτῆ ἐμφορεμένῳ, μηδὲν μεταδιδόντι, ὑπ' ἐλπίδος μόνης, τῆ καὶν 7) αὐτὸν παραγεύσασθαί ποτε δεδόσθαι, τῶν καλῶς καὶ ὀρθῶς ἐχόντων ἐπιλελησμένον, Ἡράκλεις

adeo, si quis recte rationem putet, vt contingat, futurum videri. Ac socii quidem Vlyssis, dulci illo Loto gustato, neglexerunt reliqua, et prae eo, quod in praesentia suaue videretur, honesta et pulchra neglexerunt, et non omnino absurda esset illorum obliuio honesti, animo in suauitate illa occupato. Verum esse aliquem, qui famis ipse sodalis adstet alii Loto se ingurgitanti, neque impertienti quidquam, hac sola spe ductus, fore vt sibi etiam aliquando degustandus detur: atque interim bona et recta obliuiscatur: illud mehercules

7. Τῆ καὶν] Legendum τῆ καὶν αὐτῷ — δίδοσθαι, si aliquid dixisse, velimus Lucianum. *Gesner.*

κλεις, ὡς καταγέλαστον, καὶ πληγῶν τινων Ὁμηρικῶν ὡς ἀληθῶς δεόμενον.

Τὰ μὲν τοίνυν πρὸς τὰς ξυνεσίας αὐτὰς ἄγοντα, καὶ ἀφ' ὧν αὐτὰς φέροντες ἐπιτρέπουσι τοῖς πλησίοις χρῆσθαι πρὸς ὅ, τι ἂν ἐθέλωσι, ταῦτά ἐστιν, ἢ ὅτι ἐγγύτατα τούτων. πλὴν εἰ μὴ καὶ ἐκείνων τις μεμνῆσθαι ἀξιώσειε, τῶν καὶ μόνῃ τῇ δόξῃ ἐπαιρομένων, τὰ ξυνεῖναι εὐπατρίδαις τε καὶ εὐπαρύφοις ἀνδράσιν. εἰσὶ γὰρ οἳ καὶ τοῦτο περίβλεπτον καὶ ὑπὲρ τὰς πολλὰς νομίζουσιν, ὡς ἔγωγε τἀμὸν ἴδιον, ἐδὲ βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ αὐτὸ μόνον συνεῖναι, καὶ συνὼν ὁρᾶσθαι, μηδὲν χρηστὸν ἀπολαύων τῆς ξυνεσίας, δεξαίμην ἄν.

Τοιαύ-

cules risu dignum, et Homericis plagis vere indigens.

9. Quae igitur ad conuictus istos agunt, et propter quae diuitibus se praebent, vt ipsis pro arbitrio abutantur, haec sunt, aut his fere proxima: nisi forte illorum etiam mentionem iniecisse aliquis velit, qui gloria sola efferuntur versandi cum generosis viris et praetextatis. Sunt enim qui hoc etiam illustre quiddam et vulgo superius putant, cum equidem, quod ad me priuatim attinet, ne velim quidem nec cum magno Rege esse, et in conuictu eo conspici, si hoc per se solum sit, neque aliud quidquam boni ex illa consuetudine ad me redeat.

Τοιαύτης δὲ αὐτοῖς τῆς ὑποθέσεως ἄσης, Φερε ἤδη πρὸς ἡμᾶς αὐτὰς ἐπισκοπήσωμεν, οἷα μὲν πρὸ τᾶ εἰσδέχθῆναι καὶ τυχεῖν ὑπομένουσιν, οἷα δ' ἐν αὐτῷ ἤδη ὄντες πάσχουσιν· ἐπὶ πᾶσι δὲ, ἥτις αὐτοῖς ἡ καταςροφὴ τᾶ δράματος γίγνεται. ἃ γὰρ δὴ ἐκεῖνό γε εἰπεῖν ἔξιν, ὡς εἰ καὶ πονηρὰ ταῦτα, εὔληπτα γέν, καὶ ἃ πολλᾶ δεήσει τᾶ πόνε, ἀλλὰ θελῆσαι δεῖ μόνον. εἶτά σοι πέπρακται τὸ πᾶν εὐμαρῶς. ἀλλὰ πολλῆς μὲν τῆς διαδρομῆς, συνεχᾶς δὲ τῆς θυραυλίας, ἕωθέν τε ἐξανιςάμενον, παριμένειν ὠθούμενον, καὶ ἀποκλειόμενον, καὶ ἀναίσχυντον ἐνίστε, καὶ ἀχληρὸν δοκοῦντα ὑπὸ θυρωρῷ κακῶς συρίζοντι, καὶ

10. Hoc igitur cum *rationis ſuae* argumentum et quaſi fundamentum habeant, age iam inter nos videamus primo, quae ſuſtineant, priusquam admittantur et votorum fiant compotes; quae deinde, cum ibi ſunt, illis eueniant; poſt omnia vero, quae ipſis conuerſio fiat fabulae. Neque enim hoc dicere licet, vilia quidem iſta eſſe, ſed ob id ipſum facilia ad adipiſcendum, neque multo labore opus habere; ſed modo opus eſſe, vt velis dein reliqua facile perfecta omnia. Quin multo diſcurſu *opus eſt*, et multis ad ianuam excubiis. Mane ſurgendum, exſpectandum deinde eſt, ac durandum, ſi impellaris interea et excludaris, et impudens non nunquam moleſtuſque videaris, ſub imperio quaſi ianitoris Syrum male ſermonem

καὶ ὀνομακλήτορι Λιβυκῷ τεταγμένον, καὶ μισθὸν τελοῦντα τῆς μνήμης τοῦ ὀνόματος· καὶ μὴν καὶ ἐσθῆτος ὑπὲρ τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν ἐπιμεληθῆναι χρὴ, πρὸς τὸ τοῦ θεραπευομένου ἀξίωμα, καὶ χρώματα αἱρεῖσθαι, οἷς ἂν ἐκεῖνος ἥδηται, ὡς μὴ ἀπάδῃς, μηδὲ προσκρούῃς βλέπόμενος· καὶ φιλοπόνως ἕπεσθαι, μᾶλλον δὲ ἡγεῖσθαι, ὑπὸ τῶν οἰκετῶν προωθούμενον, καὶ ὥσπερ τινὰ πομπὴν ἀναπληροῦντα. ὁ δὲ ἀδὲ προσβλέπει πολλῶν ἐξῆς ἡμερῶν.

Ἦν δέ ποτε καὶ τὰ ἄριστα πράξῃς, καὶ ἴδῃ σε, καὶ προσκαλέσας εἰρήτηί τι, ὧν ἂν τύχῃ, τότε δὴ τότε πολὺς μὲν ἱδρὼς, ἄθροος δὲ ὁ ἴλιγγος,

nem admiscentis, aut nomenclatoris Libyci constitutus, quibus mercedem soluas etiam oportet, quod nomen tuum meminere. Quin etiam vestium curam maiorem quam pro facultatibus suscipere oportet, ad dignitatem nempe eius, quem colas, et colores eligere, quibus ille delectetur, ne discrepes ab illo, neque offendas, si forte te videat; tum studiose illum assectari, vel praecedere potius impulsum a seruis, et quamdam quasi pompam implere. Ille vero multis deinceps diebus neque adspicit te.

11. Si vero aliquando felicissimus sis, et videat te, et ad se vocatum rogauerit fortuitorum quiddam: tum sane sudor multus, et crebra ver-

γος, καὶ τρόμος ἄκαιρος, καὶ γέλως τῶν παρόντων ἐπὶ τῇ ἀπορίᾳ· καὶ πολλάκις ἀποκρίνασθαι δέον τις ἦν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀχαιῶν, ὅτι χίλιαι νῆες ἦσαν, αὐτοῖς λέγεις. τοῦτο οἱ μὲν χρηστοὶ αἰδῶ ἐκάλεσαν· οἱ δὲ τολμηροὶ δειλίαν· οἱ δὲ κακοήθεις ἀπαιδευσίαν. σὺ δ' ἐν ἐπισφαλεστάτῃ πειραθεὶς τῆς πρώτης φιλοφροσύνης, ἀπῆλθες καταδικάσας σεαυτὸν πολλὴν τὴν ἀπόγνωσιν. ἐπειδὰν δὲ πολλὰς μὲν ἀΰπνους νύκτας ἰαύσῃς, ἤματα δ' αἱματόεντα διαγάγῃς, ἀ, μὰ Δία, τῆς Ἑλένης ἕνεκα, οὐδὲ τῶν Πριάμου Περγάμων, ἀλλὰ τῶν ἐλπιζομένων πέντε ὀβολῶν, τύχῃς δὲ καὶ τραγικοῦ τινος θεοῦ συνιζάντος, ἐξέτασις τοῦντεῦθεν, εἰ οἶσθα τὰ μαθήμα-

tigo, et tremor intempestiuus, et risus praesentium de aestu tuo: et saepe cum respondendum sit, quis Achiuorum rex fuerit? respondes, mille illis naues fuisse. Hoc boni quidem viri pudorem appellant, audaces vero timiditatem, et maligni inscitiam, tu vero primam tibi humanitatem periculosissimam expertus, discedis tuam ipse damnans meticulosam diffidentiam. Cum vero multae tibi inde *noctes sine munere somni, sanguineique dies* transierunt, non Helenae sane causa, aut Pergamorum Priami, sed quinque quos speras obolorum, et iam Tragicus tibi deus aliquis obuenerit, qui te commendet; examen inde instituitur, an literas noueris? Ac diuiti quidem

θήματα· καὶ τῷ μὲν πλησίον ἡ διατριβὴ οὐκ ἀηδὴς, ἐπαινεμένῳ, καὶ εὐδαιμονιζομένῳ· σοὶ δὲ, ὁ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς ἀγὼν, καὶ ὑπὲρ ἅπαντος τὸ βίε τότε προκεῖσθαι δοκεῖ· ὑπεισέρχεται γὰρ εἰκότως τὸ μηδ' ὑπ' ἄλλε ἂν καταδεχθῆναι, πρὸς τὰ προτέρα ἀποβληθέντα, καὶ δόξαντα εἶναι ἀδόκιμον· ἀνάγκη τοίνυν ἐς μυρία διαιρεθῆναι τότε, τοῖς μὲν ἀντεξεταζομένοις φθονεῖντα (τίθει γὰρ καὶ ἄλλες εἶναι τῶν αὐτῶν ἀντιποιεμένες) αὐτὸν δὲ πάντα ἐνδεῶς εἰρηκέναι νομίζοντα, φοβέμενον δὲ καὶ ἐλπίζοντα, καὶ πρὸς τὸ ἐκείνε πρόσωπον ἀτενίζοντα. καὶ εἰ μὲν ἐκφαυλίζοι τι τῶν λεγομένων, ἀπολλύμε-

quidem illa non inſuauis exercitatio, qui laudetur per hanc occationem, et felicitatis nomine praedicetur; tibi vero certamen de ipſa anima, et vita vniuerſa videtur eſſe propoſitum. Nec immerito enim ſubit, nec ab alio receptum te iri, reiectus a priore aliquo, et reprobatus ſi fueris. Neceſſe igitur eſt in ſexcentas tum partes animum diſtrahi, qui inuideas his, qui tecum ſimul examinantur, (pone enim alios eſſe eadem quae tu appetentes) te ipſum vero tenuiter nimis dixiſſe omnia arbitreris: porro metuas et ſperes, et ipſius in vultu oculos defigas, ita vt ſi ipſe reſpuere quid eorum quae dicis videatur, periſſe

λύμενον· εἰ δὲ μειδιῶν ἀκέοι, γεγηθότα καὶ εὔελπιν καθιζάμενον.

Εἰκὸς δὲ πολλὰς εἶναι τὰς ἐναντίας σοι φρενᾶντας, καὶ ἄλλας ἀντὶ σᾶ τιθεμένας ὧν ἕκαστος ὥσπερ ἐκ λόχου τοξεύων, λέληθεν. εἶτ' ἐννόησον ἄνδρα ἐν βαθεῖ πώγωνι καὶ πολιῷ τῇ κόμῃ, ἐξεταζόμενον, εἴ τι οἶδεν ὠφέλιμον, καὶ τοῖς μὲν δοκοῦντα εἰδέναι, τοῖς δὲ μή· μέσος ἐν τοσούτῳ χρόνος, καὶ πολυπραγμονεῖται σε ἅπας ὁ παρεληλυθὼς βίος· κἂν μέν τις ἢ πολίτης ὑπὸ φθόνε, ἢ γείτων ἔκ τινος εὐτελοῦς αἰτίας προσκεκρεκώς, ἀνακρινόμενος εἴπῃ μοιχὸν, ἢ παιδεραστὴν, τοῦτ' ἐκεῖνο, ἐκ τῶν Διὸς δέλτων ὁ μάρτυς·

te putes, si vero cum subrisu audiat, gaudeas et bona cum spe adstes.

12. Est autem vero simile, multos esse, qui obtrectent tibi, et alios tibi opponant, quorum vnusquisque velut ex insidiis occulte iaculetur. Iam cogita virum prolixa cum barba et canis capillis explorari, si quid norit vtile; et aliis quidem videri nosse, aliis non item. Tum tempus intercedit, quo scrupulose inquiritur vita tua omnis superior: et si quis vel tuus ciuis inuidia, aut vicinus leui quadam de causa tibi offensus, interrogatus de te aut moechum dixerit, aut puerorum amore infamem, ilicet, is putatur ex Iouis ipsius tabulis datus testis: sin ad vnum omnes

τυς· ἂν δὲ πάντες ἅμα ἐξῆς ἐπαινῶσιν, ὕποπτοι, καὶ ἀμφίβολοι, καὶ δεδεκασμένοι. χρὴ τοίνυν πολλὰ εὐτυχῆσαι, καὶ μηδὲν ὅλως ἐναντιωθῆναι. μόνως γὰρ ἂν ἔτι κρατήσειας. εἶεν, καὶ δὴ εὐτύχηταί σοι πάντα τῆς εὐχῆς μείζονος· αὐτός τε γὰρ ἐπῄνεσε τὰς λόγχας, καὶ τῶν φίλων οἱ ἐντιμότατοι, καὶ οἷς μάλιστα πιστεύει τὰ τοιαῦτα, ἐκ ἀπέτρεψαν· ἔτι δὲ καὶ ἡ γυνὴ βέλεται, ἐκ ἀντιλέγει δὲ ἔτε ἐπίτροπος, ἔτε ὁ οἰκονόμος· ἐδέ τις ἐμέμψατό σε τὸν βίον, ἀλλὰ πάντα ἴλεω, καὶ πανταχόθεν αἴσια τὰ ἱερά.

Κεκράτηκας ἄν, ὦ μακάριε, καὶ ἔσεψαι τὰ Ὀλύμπια, μᾶλλον δὲ, Βαβυλῶνα εἵληφας, ἢ τὴν

mnes ordine te laudent, ſuſpecti habentur, et ambigui, et corrupti. Oportet igitur multa te felicitate vti, et nuſquam omnino oppugnari: hac ſola enim ratione viceris. Eſto. Feliciter tibi omnia a maiori quadam fortuna euenerunt: et ipſe enim tuam laudauit orationem, et amicorum honoratiſſimi, et quibus maxime credit de talibus, ipſum non aucterunt: porro idem vult vxor, neque procurator contradicit, nec diſpenſator: neque vitam tuam quiſquam reprehendit, ſed placata omnia, et litatum vndique.

13. Viciſti igitur, beate, coronatus es Olympiis, vel potius, Babylonem cepiſti, aut Sardium

τὴν Σαρδέων ἀκρόπολιν καθήρηκας, καὶ ἔξεις τὸ τῆς Ἀμάλθειας κέρας, καὶ ἀμέλξεις ὀρνίθων γάλα. δεῖ δή σοι ἀντὶ τῶν τοσούτων πόνων μέγιστα ἡλίκα γενέσθαι τἀγαθά, ἵνα μὴ φύλλινος μόνον ὁ στέφανος ᾖ, καὶ τόν τε μισθὸν ἐκ εὐκαταφρόνητον ὁρισθῆναι, καὶ τοῦτον ἐν καιρῷ τῆς χρείας ἀπραγμόνως ἀποδίδοσθαι, καὶ τὴν ἄλλην τιμὴν ὑπὲρ τὰς πολλὰς ὑπάρχειν· πόνων δὲ ἐκείνων, καὶ πηλοῦ, καὶ δρόμων, καὶ ἀγρυπνιῶν, ἀναπεπαῦσθαι· καὶ τοῦτο δὴ τὸ τῆς εὐχῆς, ἀποτεινάντα τῷ ποδὶ καθεύδειν, μόνα ἐκεῖνα πράττοντα, ὧν ἕνεκα τὴν ἀρχὴν παρελήφθης, καὶ ὧν ἔμμισθος εἶ. ἐχρῆν μὲν ἅπαξ, ὦ Τιμόκλεις, καὶ ἀδὲν ἂν ἦν μέγα κακὸν, ὑποκύψαντα φέρειν

dium arcem expugnasti: et Amaltheae cornu habebis, et gallinarum lac mulgebis. Oportet enim pro tantis tibi laboribus mirum quanta bona contingere, ne foliacea modo corona sit; mercedem oportet constitui minime contemnendam, eamque, quo tempore opus est, sine difficultate solui, aliumque etiam supra vulgus honorem tibi haberi; et requietem iam contingere laborum illorum, et luti, et cursuum, et vigiliarum; et illud, quod in votis fuerat, vt porrectis pedibus dormire liceat, ac sola ea agere, quorum causa adsumtus initio fuisti, et quorum nomine capis mercedem. Sic quidem oportebat, Timocles, nec magnum sic malum foret, submissa ceruice iugum

φέρειν τὸν ζυγὸν ἐλαφρόν τε καὶ εὔφορον, καὶ τὸ μέγιστον, ἐπίχρυσον ὄντα, ἀλλὰ πολλοῦ, μᾶλλον δὲ τοῦ παντὸς δεῖ. μυρία γάρ ἐστιν ἀφόρητα ἐλευθέρῳ ἀνδρὶ ἐν αὐταῖς ἤδη ταῖς συνεσίοις γιγνόμενα. σκέψαι δ' αὐτὸς ἐξῆς ἀκούων, εἴ τις ἂν αὐτὰ ὑπομείναι δύναιτο, παιδείᾳ κἂν ἐπ' ἐλάχιστον ὠμιληκώς.

Ἄρξομαι δ' ἀπὸ τοῦ πρώτου δείπνου, ἂν δοκῇ, ὃ σε εἰκὸς δειπνήσειν τοῦ προτελείου τῆς μελλούσης ξυνεσίας. εὐθὺς ἂν πρόσεισι παραγγέλων τις ἥκειν ἐπὶ τὸ δεῖπνον, ἐκ ἀνομίλητος οἰκέτης, ὃν χρὴ πρότερον ἴλεων ποιήσασθαι, παραβύσαντα ἐς τὴν χεῖρα, ὡς μὴ ἀδέξιος εἶναι δοκῇς, τέλαχιστον πέντε δραχμάς· ὁ δὲ ἀκκισάμενος

iugum ferre leue et commodum, et quod maximum est, inauratum. Sed multum abest, immo omnia. Sexcenta enim sunt intolerabilia libero homini, quae in ipso iam conuictu fiunt. Considera autem ipse, dum deinceps audies, vtrum ferre ea possit, si cui vel ad breuissimum tempus consuetudo cum eruditione fuerit.

14. Incipiam autem a prima coena, si ita videtur, quam te coenaturum probabile est, aditialem quasi futurae consuetudinis. Statim igitur accedit, qui ad coenam te vocet, non inhumanus seruulus, quem placare prius oportet, in manum demissis, ne rusticus esse videaris, quinque minimum drachmis. Ille vero per simulationem

νος 8), καὶ ἄπαγε, παρὰ σοῦ δὲ ἐγώ; καὶ Ἡράκλεις, μὴ γένοιτο ἐπειπὼν, τέλος ἐπείσθη· καὶ ἄπειτί σοι πλατὺ ἐγχανών· σὺ δ' ἐσθῆτα καθαρὰν προχειρισάμενος, καὶ σεαυτὸν ὡς κοσμιώτατα σχηματίσας, λουσάμενος ἥκεις, δεδιὼς, μὴ πρὸ τῶν ἄλλων ἀφίκοιο. ἀπειρόκαλον γὰρ, ὥσπερ καὶ τὸ ὕστατον ἥκειν, φορτικόν· αὐτὸ οὖν τηρήσας τὸ μέσον τοῦ καιροῦ, εἰσελήλυθας· καί σε πάνυ ἐντίμως ἐδέξαντο· καὶ παραλαβόν τις, κατέκλινε μικρὸν ὑπὲρ τοῦ πλουσίου, μετὰ δύο που σχεδὸν τῶν παλαιῶν φίλων.

Σὺ

tionem recusans initio, et, apage, inquiens, a tene ego? et, me Hercules non fiet, subiiciens, denique persuaderi sibi patitur, et albis te dentibus ridens abit. Tu vero pura veste depromta, et quam ornatissime compositus lotusque venis, metuens, ne ante alios adsis: parum elegantis enim hoc fuerit; vt superbum, venire vltimum. Ipso igitur medio obseruato tempore, ingressus es, et cum honoris te significatione exceperunt, teque prehensum aliquis accumbere iussit paullum supra diuitem, post duos circiter amicorum veterum.

15. Tu

8. Ἀκκισάμενος] De iis vsurpatur, qui cum indignatione ea renuere videntur, quae cupiunt maxime. *du Soul.*

Σὺ δ' ὥσπερ τὸν Διὸς τὸν οἶκον παρελθὼν, πάντα τεθαύμακας, καὶ ἐφ' ἑκάστῳ τῶν πρατ-τομένων μετέωρος εἶ. ξένα γάρ σοι καὶ ἄγνωστα πάντα· καὶ ἡ τε οἰκετεία εἰς σὲ ἀποβλέπει, καὶ τῶν παρόντων ἕκαστος ὅ, τι πράξεις ἐπιτηρεῖ-σιν· ἀδ' αὐτῷ δὲ ἀμελὲς τῷ πλησίῳ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ προεῖπέ τισι τῶν οἰκετῶν ἐπισκοπεῖν, ὅπως ἐς τὸς παῖδας, ἢ ἐς τὴν γυναῖκα, εἰ πολ-λάκις ἐκ περιωπῆς ἀποβλέψεις. οἱ μὲν γὰρ τῶν συνδείπνων ἀκόλαθοι ὁρῶντες ἐκπεπληγμένον, ἐς τὴν ἀπειρίαν τῶν δρωμένων ἀποσκώπτουσι, σεμνήριον ποιούμενοι τὸ μὴ παρ' ἄλλῳ πρότερόν σε δεδειπνηκέναι, τὸ καινὸν εἶναί σοι καὶ τὸ χει-ρόμακτρον τιθέμενον. ὥσπερ ἂν εἰκὸς, ἰδίειν τε ἀνάγκη

15. Tu vero tamquam Iouis domum ingreſſus admiraris omnia, et ad vnumquodque eorum, quae fiunt, ſuſpenſus aeſtuas: peregrina enim tibi et incognita omnia, porro hinc familia in te intendit oculos, hinc conuiuarum quiſque, quid agas, obſeruant. Nec ipſe dius non hoc curat, ſed praecepit etiam ſeruorum quibuſdam, vt attendant, quomodo erga pueros et vxorem te geras, vtrum ſaepe circumlatis oculis eos adſpicias. Ac conuiuarum quidem ſerui attonitum te videntes, inſcitiam eorum, quae facis, rident, ſignumque etiam ex illo capiunt, te numquam apud alium prius coenaſſe, quod nouum tibi inſolenſque ſit mantile adpoſitum. Vt igitur facile eſt ad con-

ii ien-

ἀνάγκη ὑπ' ἀπορίας, καὶ μήτε διψῶντα πιεῖν αἰτεῖν τολμᾷν, μὴ ὀξυς οἰνόφλυξ τις εἶναι, μήτε τῶν ὄψων παρατεθέντων ποικίλων πρὸς τινὰ τάξιν ἐσκευασμένων, εἰδέναι ἐφ' ὅ, τι πρῶτον ἢ δεύτερον τὴν χεῖρα ἐνέγκῃς. ὑποβλέπειν ἓν ἐς τὸν πλησίον δεήσει, καὶ ἐκεῖνον ζηλᾶν καὶ μανθάνειν τὴν δεῖπνε τὴν ἀκολουθίαν.

Τὰ δ' ἄλλα ποικίλος εἶ, καὶ θορύβε πλέως τὴν ψυχὴν, πρὸς ἕκαστα τῶν πραττομένων ἐκπεπληγμένος. καὶ ἄρτι μὲν εὐδαιμονίζεις τὸν πλησίον τὴν χρυσῆν, καὶ τὴν ἠλέφαντος, καὶ τῆς τοσαύτης τρυφῆς· ἄρτι δὲ οἰκτείρεις σεαυτὸν, ὡς τὸ μηδὲν ὢν, εἶτα ζῆν ὑπολαμβάνεις. ἐνίοτε δὲ καὶ ἐκεῖνο εἰσέρχεταί σε, ὡς ζηλωτόν τινα

Βιώ-

iiciendum, ſudare te prae aeſtu neceſſe eſt, nec audere, cum ſitis, poſcere poculum, ne vinoſus videare; neque fructibus adpoſitis variis, ordine quodam ſtructis, ſcire, ad quid primo aut poſtea manum porrigas. Furtim igitur reſpicere ad vicinum oportebit, et illum imitari, et ab illo diſcere coenae ordinem.

16. Caeterum varius es, et tumultu animi plenus, perturbatus ad ſingula, quae fiunt: et nunc quidem beatum praedicas diuitem auri cauſa et eboris, et tantarum deliciarum: iam vero te miſerabere, qui cum nihil ſis *ad hunc comparatus diuitem*, viuere tamen te arbitreris: non numquam vero illud quoque in mentem tibi veniet,

quam

βιώσῃ τὸν βίον, ἅπασιν ἐκείνοις ἐντρυφήσων, καὶ μεθέξων αὐτῶν ἐξ ἰσοτιμίας. οἴει γὰρ εἰσαεὶ Διονύσια ἑορτάσειν, καί πε καὶ μειρακία ὡραῖα διακονούμενα, καὶ ἡρέμα προσμειδιῶντα, γλαφυρωτέραν ὑπογράφει σοι τὴν μέλλουσαν διατριβήν· ὥστε συνεχῶς τὸ Ὁμηρικὸν ἐκεῖνο φθέγγεσθαι·

Οὐ νέμεσις Τρῶας καὶ εὐκνήμιδας Ἀχαιοὺς
Πολλὰ πονεῖν καὶ ὑπομένειν ὑπὲρ τῆς τοσαύτης εὐδαιμονίας. Φιλοτησίαν τὸ ἐπὶ τούτῳ καὶ σκύφον εὐμεγέθη τινὰ αἰτήσας, πρόπιέ σοι τῷ διδασκάλῳ, ἢ ὅ, τι δή ποτε προσειπών· σὺ δὲ λαβών, ὅ, τι μέν τι σε καὶ αὐτὸν ὑπειπεῖν ἔδει,

quam inuidendam victurus sis vitam, qui ad delicias vsque omnibus illis vsurus, et aequo iure particeps illorum futurus sis. Putabis nimirum semper te acturum Dionysia. Ac forte etiam adolescentuli formosi ministrantes, et leuiter adridentes, venustiorem tibi futuram viuendi conditionem pingunt, vti semper Homericum illud dicas:

Non pigeat Troasque ocreati et cruris Achiuos

Multa pati et facere tantae felicitatis gratia. Hinc amicitiae libabitur, et magnum quoddam poculum poscens propinat tibi Magistro, vel quocumque demum nomine te appellans: tu vero capiens poculum, quid tibi respondendum sit ignoras

δεῖ, ἠγνόησας ὑπ' ἀπειρίας, καὶ ἀγροικίας δόξαν ὦφλες.

Ἐπίφθονος δ' οὖν ἀπὸ τῆς προπόσεως ἐκείνης πολλοῖς τῶν παλαιῶν φίλων γεγένησαι, καὶ πρότερον ἐπὶ τῇ κατακλίσει ἐλύπησάς τινας αὐτῶν· ὅτι τήμερον ἥκων, προὐκρίθης ἀνδρῶν πολυετῆ δουλείαν ἠντληκότων. εὐθὺς οὖν καὶ τοιοῦτός τις περὶ σοῦ λόγος ἐν αὐτοῖς. τοῦτο ἡμῖν πρὸς τοῖς ἄλλοις δεινοῖς ἐλείπετο, καὶ τῶν ἄρτι ἐσεληλυθότων ἐς τὴν οἰκίαν, δευτέρους εἶναι. καὶ μόνοις τοῖς Ἕλλησι τούτοις ἀνέῳκται ἡ Ῥωμαίων πόλις. καίτοι τί ἐστιν, ἐφ' ὅτῳ προτιμῶνται ἡμῶν; οὐ ῥημάτια δύστηνα λέγοντες, οἴονταί τι παμμέγεθες ὠφελεῖν; ἄλλος δὲ, οὐ γὰρ εἶδες,

prae imperitia, et rusticitatis opinionem praebes.

17. Igitur inuidiam ab illa propinatione veterum amicorum plurium subiisti, et iam prius in ipso accubitu offendisti quosdam illorum, quod nouus hospes praelatus es viris, qui multorum iam annorum seruitutem exhausere. Statim igitur tales inter ipsos habentur de te sermones. Hoc scilicet nobis ad reliqua mala deerat, vt etiam post eos, qui modo ingressi domum sunt, habeamur: et solis hisce Graeculis Romanorum vrbs patet. Quid vero est, quo ante nos censentur? num sermunculis quibusdam miseris proferendis, maximam se putant vtilitatem adferre? Alius ve-

ro,

ἐδὲς, ὅσα μὲν ἔπιεν, ὅπως δὲ τὰ παρατεθέντα συλλαβὼν κατέφαγεν; ἀπειρόκαλος ἄνθρωπος, καὶ λιμῆ πλέως· ἐ δ' ἅπαξ λευκῆ ποτε ἄρτου ἐμφορηθεὶς, ἔτε γε Νομαδικῆ, ἢ Φασιανῆ ὄρνιθος, ὧν μόλις τὰ ὀστᾶ ἡμῖν καταλέλοιπε. τρίτος ἄλλος, ὦ μάταιοι, φησὶ, πέντε ἐδ' ὅλων ἡμερῶν ἄψεσθε αὐτὸν, ἐνταῦθά πε ἐν ἡμῖν τὰ ὅμοια ποτνιώμενον. νῦν μὲν γὰρ ὥσπερ τὰ καινὰ τῶν ὑποδημάτων ἐν τιμῇ τινι καὶ ἐπιμελείᾳ ἔχει· ἐπειδὰν δὲ παλαιωθῇ πολλάκις, καὶ τῇ πηλῇ ἀναπλησθῇ, ὑπὸ τῇ κλίνῃ ἀθλίως ἐρρίψεται· κόρεων ὥσπερ ἡμεῖς ἀνάπλεως· ἐκεῖνοι μὲν ἂν τοιαῦτα περὶ σᾶ πολλὰ ςρέφεσι, καί πε ἤδη καὶ πρὸς διαβολάς τινες αὐτῶν παρασκευάζονται.

Τὸ

ro, non enim vidisti, inquit, quantum biberit? et quomodo adposita sibi corripiens vorauerit? bonarum rerum imperitus homo, et esuritionum plenus, ne per quietem vnquam candido pane satiatus; aut Numidica gallina, vel Phasiana, quarum vix ossa nobis reliquerit. Tertius alius, inepti, inquit, ne totis quidem quinque interiectis diebus videbitis hominem hic inter nos similiter querentem. Nunc enim, vt noui calcei, in honore quodam et cura est: cum vero calcatus fuerit aliquoties, et luto oppletus, sub lecto iacebit misere, cimicibus non minus quam nos refertus. Ac hi quidem talia de te multa versant, et forte iam ad calumnias se parant quidam eorum.

Τὸ δ' ἓν συμπόσιον ὅλον ἐκεῖνο σόν ἐςι, καὶ περὶ σὲ σί πλεῖοι τῶν λόγων· σὺ δ' ὑπ' ἀηθείας πλέον τἔ ἱκανἔ ἐμπιὼν οἴνε λεπτἔ καὶ δριμέος, πάλαι τῆς γαςρὸς ἐπειγέσης, πονήρως ἔχεις· καὶ ἔτε προεξαναςῆναί σοι καλὸν, οὔτε μένειν ἀσφαλές. ἀποτεινομένε τοίνυν τἔ πότε, καὶ λόγων ἐπὶ λόγοις γιγνομένων, καὶ θεαμάτων ἐπὶ θεάμασι παριόντων, (ἅπαντα γὰρ ἐπιδείξασθαί σοι τὰ αὐτἔ βέλεται) κόλασιν ἀμικρὰν ὑπομένεις, μήτε ὁρῶν τὰ γιγνόμενα, μήτ' ἀκέων, εἴ τις ᾄδει, ἢ κιθαρίζει, πάνυ τιμώμενος μειρακίσκος, ἀλλ' ἐπαινεῖς μὲν ὑπ' ἀνάγκης, εὐχῇ δὲ ἢ σεισμῷ συμπεσεῖν ἐκεῖνα πάντα,

18. Conuiuium igitur illud totum tuum eſt, ac de te ſermones plerique. Tu vero, inſuetus videlicet, plus iuſto qui biberis vini tenuis et acris, olim vrgente ventre male habes: et tamen neque ante reliquos ſurgere decorum tibi eſt, neque manere tutum. Producta ergo compotatione, dum ſermo alius ex alio naſcitur, dum ſpectaculum ſuccedit ſpectaculo: (omnia enim ſua oſtentare tibi vult) poenam non paruam ſuſtines, prae qua nec vides quae fiunt, neque audis ſi quis cantat, vel cithara canit habitus magno in pretio adoleſcentulus: ſed laudas tu quidem neceſſario, caeterum aut terrae motu concidere illa omnia optas,

τα, ἢ πυρκαϊὰν τινα προσαγγελθῆναι, ἵνα ποτὲ καὶ διαλυθῇ τὸ συμπόσιον.

Τᾶτο μὲν δή σοι τὰ πρῶτον, ὦ ἑταῖρε, καὶ ἥδιστον ἐλεῖνο δεῖπνον, ἐκ ἐμοιγε τᾷ θύμᾳ, καὶ τῶν λευκῶν ἀλῶν ἥδιον, ὁπηνίκα βέλομαι, καὶ ὁπόσον ἐλευθέρως ἐσθιομένω. ἵνα γᾶν σοι τὴν ὀξυρεγμίαν τὴν ἐπὶ τέτοις παρῶ, καὶ τὸν ἐν τᾷ νυκτὶ ἔμετον, ἔωθεν δεήσει περὶ τᾶ μισθᾶ ξυμβῆναι ὑμᾶς, ὁπόσον τε καὶ ὁπότε τᾶ ἔτας χρὴ λαμβάνειν. παρόντων ἕν δύο ἢ τριῶν Φίλων, προσκαλέσας σε, καὶ καθίζεσθαι κελεύσας, ἄρξεται λέγειν· τὰ μὲν ἡμέτερα, ὁποῖά ἐσιν, ἑώρακας ἤδη, καὶ ὡς τῦΦος ἐν αὐτοῖς ἀδὲ ἐσ, ἀτραγώδητα δὲ καὶ πεζὰ πάντα, καὶ δημοτικά·

optas, aut incendium quoddam narrari, vt tandem aliquando soluatur conuiuium.

19. Haec itaque prima tibi, sodalis, et suauissima illa coena: mihi non item, de cepa et candido sale iucundius, cum volo et quantum volo, libere sumenti; vt enim acidum ructum, qui consequi ista solet, et vomitionem nocturnam omittam, postridie oportebit de mercede inter vos conuenire, quantum, et quo anni tempore accipere oporteat. Praesentibus ergo duobus tribusue amicis, aduocato te atque adsidere iusso, dicere incipit: Quae sit nostra viuendi ratio, heri vidisti, et quam nullus sit in ea iactationi locus, nihil hic tragoediarum, pedestria (humilia) omnia

καὶ· χρὴ δέ σε ἔτως ἔχειν ὡς ἁπάντων ἡμῖν κοινῶν ἐσομένων. γελοῖον γὰρ, εἰ τὸ κυριώτατον, τὴν ψυχήν σοι τὴν ἐμαυτῦ, ἤ καὶ, νὴ Δία, τῶν παίδων (εἰ παῖδες εἶεν αὐτῷ παιδεύσεως δεόμενοι) ἐπιτρέπων, τῶν ἄλλων μὴ ἐπίσης ἡγοίμην δεσπότην. ἐπεὶ δὲ καὶ ὡρίσθαί τι δεῖ, ὁρῶ μὲν τὸ μέτριον καὶ αὐταρκες τὸ σὸ τρόπε, καὶ συνίημι, ὡς ἐχὶ μισθῦ ἐλπίδι προσελήλυθας ἡμῶν τῇ οἰκίᾳ, τῶν δ' ἄλλων ἕνεκα, τῆς εὐνοίας τῆς παρ' ἡμῶν, καὶ τιμῆς, ἣν παρὰ πᾶσιν ἔξεις· ὅμως δ' ἔν καὶ ὡρίσθω τί. σὺ δ' αὐτὸς ὅ, τι καὶ βέλει, λέγε, μεμνημένος, ὦ φίλτατε, καὶ ἐκείνων, ἅπερ ἂν ἑορταῖς ἑτησίοις εἰκὸς ἡμᾶς

et ciuilia: caeterum ita te existimare volo, et ita te instituere, vt communia nobis futura memineris omnia. Ridiculum enim fuerit, si quod principatum tenet, animum tibi meum, (aut Hercle liberorum, si sint illi liberi institutionis egentes) cum credam, reliquorum te non ex aequo dominum arbitrer. Quandoquidem vero, et definiri aliquid opus est, video quidem mediocritatem tuam et mores sua virtute beatos contentosque, atque intelligo, non mercedis spe nostram te domum accessisse, sed aliarum rerum causa, benevolentiae nostrae, et honoris, quem omnes tibi habebunt: attamen etiam definiatur aliquid. Tu vero ipse, quid volueris, dicito, sed memineris, carissime, illorum etiam, quae in solemnitatibus annuis daturos nos facile asse-

queris:

μᾶς παρεξειν. ἐ γὰρ ἀμελησομεν ἐδὲ τῶν τοιέτων, εἰ καὶ μὴ νῦν αὐτὰ συντιθέμεθα. πολλαὶ δὲ, οἶσθα, τὲ ἔτες αἱ τοιαῦται ἀφορμαί· καὶ πρὸς ἐκεῖνα τοίνυν ἀποβλέπων, μετριώτερον δηλονότι ἐπιβάλοις ἡμῖν τὸν μισθόν· ἄλλως τε, καὶ πρέπον ἂν εἴη τοῖς πεπαιδευμένοις ὑμῖν κρείττοσιν εἶναι χρημάτων.

Ὁ μὲν ταῦτ' εἰπὼν, καὶ ὅλον σε διαθείσας ταῖς ἐλπίσι, τιθασσὸν ἑαυτῷ πεποίηκε· σὺ δὲ, πάλαι τάλαντα, καὶ μυριάδας ὀνειροπολήσας, καὶ ἀγρὲς ὅλες, καὶ συνοικίας, συνίης μὲν ἠρέμα τῆς μικρολογίας, σαίνεις δὲ ὅμως τὴν ὑπόσχεσιν 9), καὶ τὸ, Πάντα ἡμῖν κοινὰ ἔσται, βέβαιον

queris: neque enim negligemus ista, licet de his nihil iam inter nos conueniat: multae autem, nosti, singulis annis ciusmodi sunt occasiones. Ad haec ergo respiciens, moderatiorem nobis scilicet mercedem impones: et alioquin decet vos eruditos superiores esse pecunia.

20. His ille dictis totum te commouit spe varia, et mansuetum sibi reddidit. Tu vero, qui talenta olim et millia somniaueras, et agros totos vicosque, intelligis quidem paullatim minutam parsimoniam; interim tamen adularis, ac promissionem, et illud, communia nobis

9. Σαίνεις — τὴν ὑπόσχεσιν] Σαίνειν proprie canum esse caudam agitantium, et hic ad homi-

βαιον καὶ ἀληθὲς ἔσεσθαι νομίζεις, ἐκ εἰδὼς, ὅτι τὰ τοιαῦτα,

Χείλεα 10) μέν τ' ἐδίην', ὑπερωὴν δ' ἐκ ἐδίηνε.

Τελευταῖον δ' ὑπ' αἰδῆς αὐτῷ ἐπέτρεψας. ὁ δὲ, αὐτὸς μὲν, ἔ φησιν ἐρεῖν, τῶν φίλων δέ τινα τῶν παρόντων κελεύει, μέσον ἐλθόντα τὲ πράγματος εἰπεῖν, ὃ μήτ' αὐτῷ γίγνοιτ' ἂν βαρὺ, καὶ πρὸς ἄλλα τέτων ἀναγκαιότερα δαπανῶντι, μήτε τῷ ληψομένῳ εὐτελές. ὁ δὲ, ὁμογέρων

bis erunt omnia, firmum verumque esse putas, nescies haec talia,

Labra rigasse quidem; non humectasse palatum.

Denique prae pudore ipsi permittis. At ille, se quidem dicturum negat, amicorum autem praesentium vnum iubet intercedere, et dicere, quod neque sibi graue sit, qui in alia etiam magis necessaria sumtum faciat, nec vile accepturo. Ille vero

homines translatum, *blandiri* significare, recte tradit *Elsner.* ad I. *Thess.* 3, 3. Iam vero κατὰ vel διὰ videtur intelligendum, vt sit, *blandiris tibi propter pollicitationem.* Vel cum Cl. *Gesn.* ad νομίζεις referendum. *Reitz.*

10. Χείλεα] Il. X. 495. de Astyanacte primis modo labris degustante poculum. Vult nempe inter suprema labra nata quasi verba, non profecta ex animo. *Gesner.*

πέρων τις, ἐκ παίδων κολακείᾳ σύντροφος, ὡς μὲν ἐκ εὐδαιμονέστατος εἶ, φήσει, τῶν ἐν τῇ πόλει ἁπάντων, ὦ ἄριστος, ἐκ ὧν εἶποις, ᾧ γε τὸ πρῶτον ὑπῆρχεν, ὃ πολλοῖς πάνυ γλιχομένοις μόλις ἂν γένοιτο παρὰ τῆς Τύχης. λέγω δὲ, ὁμιλίας ἀξιωθῆναι, καὶ ἑστίας κοινωνῆσαι, καὶ ἐς τὴν πρώτην οἰκίαν τῶν ἐν τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ καταδεχθῆναι. τοῦτο γὰρ ὑπὲρ τὰ Κροίσου τάλαντα, καὶ τὸν Μίδου πλοῦτον, εἰ σωφρονεῖν οἶσθα. εἶδον 11) δὲ πολλοὺς τῶν εὐδαιμόνων, ἑθελήσαντας ἂν, εἰ καὶ προσδιδόναι δέοι, μόνης τῆς δόξης ἕνεκα, συνεῖναι τούτῳ, καὶ ὁ-

ρᾶσθαι

vero eiusdem senectutis homo, adulationi a pueritia inde adsuetus, felicissimum te, o noster, inquit, esse qui in hac vrbe sunt omnium, non negabis, cui primum hoc contigerit, quod multis vehementer cupientibus vix a fortuna obtingat: hoc dico, quod consuetudine et communi mensa dignus habitus es, atque in primam earum, quae sunt in Romanorum imperio, domum receptus. Hoc enim supra Croesi talenta et Midae diuitias, si moderate scias vti. Equidem cum viderim multos nobiles viros, qui vellent, si quid etiam impendendum sit, solius gloriae causa cum hoc viuere, et conspici circa hunc, et so-

 dales

11. Εἶδον] Videntur melius cohaerere, quae sequuntur, si non legas εἶδον, sed ἰδών. Equidem ita verti. *Gesner.*

ρᾶσθαι περὶ αὐτὸν ἑταίρας, καὶ φίλας εἶναι δοκούσας· ἐπεὶ ἔχω ὅπως σε τῆς ὑποστιμίας μακαρίσω· ὃς καὶ προσλήψῃ μισθὸν τῆς τοιαύτης εὐδαιμονίας. ἀρκεῖν ἂν νομίζω, εἰ μὴ πάνυ ἄσωτος εἶ, τοσοῦτον δέ τι εἰπὼν ἐλάττιον, καὶ μᾶλλον πρὸς τὰς σὰς ἐκείνας ἐλπίδας.

Ἀγαπᾷν δ' ὅμως ἀναγκαῖον. ἐπεὶ γὰρ ἐδ' ἂν φυγεῖν ἔτι σοι δυνατὸν ἐντὸς ἀρκύων γενομένῳ. δέχῃ τοίνυν τὸν χαλινὸν, μύσας, καὶ τὰ πρῶτα εὐάγωγος εἶ πρὸς αὐτὸν, ἐπάνυ περισπῶντα, ἐδ' ὀξέως νύττοντα, μέχρις ἂν λαθὼν τέλεον αὐτῷ συνήθης γενόμενος. οἱ μὲν δὴ ἔξω ἄνθρωποι τὸ μετὰ τοῦτο ζηλοῦσί σε, ὁρῶντες ἐντὸς τῆς κιγκλίδος διατρίβοντα, καὶ ἀκωλύτως εἰσιόν-

dales ipsius atque amicos videri: non inuenio, quibus verbis fortunam tuam praedicem, qui ad hanc felicitatem insuper etiam mercedem accoptu-rus sis. Sufficere igitur puto, nisi plane prodigus et nequam es, hic certum quiddam dicit, idque valde exiguum, in primis ad illas spes tuas.

21. Tamen boni consulas necesse est: neque enim iam fugere tibi integrum, intra retia haerenti. Recipis itaque frenum et os comprimis, et primum facilem te ipsi praebes agilemque, nec valde trahenti, neque acutum pungenti, donec sensim plane mansuetus illi fias. At qui extra familiam sunt homines ab eo te tempore admirantur, videntes te intra cancellos esse, ac ne-

mine

εἰσιόντα, καὶ τῶν πάνυ τινὰ ἔνδον γεγενημένον. σὺ δὲ αὐτὸς ἀδάπω ὁρᾷς, ἔτινος ἕνεκα εὐδαίμων αὐτοῖς εἶναι δοκεῖς. πλὴν ἀλλὰ χαίρεις γε, καὶ σεαυτὸν ἐξαπατᾷς, καὶ ἀεὶ τὰ μέλλοντα βελτίω γενήσεσθαι νομίζεις· τὸ δ' ἔμπαλιν, ἢ σὺ ἤλπισας, γίγνεται· καὶ ὡς οἱ παροιμία φησίν, ἐπὶ Μανδραβόλῳ χωρεῖ τὸ πρᾶγμα, καθ' ἑκάστην ὡς εἰπεῖν τὴν ἡμέραν, ἀποσμικρυνόμενον, καὶ εἰς τὰπίσω ἀναποδίζον.

Ἡρέμα ἔν ὥσπερ ἐν ἀμυδρῷ τῷ φωτὶ τότε πρῶτον διαβλέπων, ἄρχῃ κατανοεῖν, ὡς αἱ μὲν χρυσαῖ ἐκεῖναι ἐλπίδες, ἀδὲν ἀλλ' ἢ φῦσαί τινες ἦσαν ἐπίχρυσοι· βαρεῖς δὲ, καὶ ἀληθεῖς, καὶ ἀπαραίτητοι, καὶ συνεχεῖς αἱ πόναι. τίνες ἔτοι

mine prohibente intrare, et interiorum quam qui maxime vnum factum esse. Tu necdum ipse vides, qua re felix illis esse videaris: gaudes interim, et ipse te decipis, et futura semper meliora putas futura. At illud plane contra quam tu speraueras accidit, et quod est in prouerbio, Mandrabuli more succedit negotium, quod singulis prope diebus minuatur, et retro pedem ferat.

22. Paullatim itaque et quasi per obscuram lucem tum primum perspiciens intelligere incipis, aureas illas spes nihil fuisse aliud, quam bullas *aqueas* coloris aurei; graues autem, veros, incuitabiles, perpetuosque labores. Qui sunt illi? forte

τοι ἴσως ἐρήσῃ με· ἐχ. ὁρῶ γὰρ ὅ, τι τὸ ἐπίπονον ἐν ταῖς τοιαύταις ξυνεσίαις ἐστὶν, ἐὸ ἐπινοῶ ἄτινα ἔφησθα τὰ καματηρὰ καὶ ἀφόρητα. ἐκὸν ἄκεσον, ὦ γενναῖε, μὴ εἰ κάματος ἐνεστὶν ἐν τῷ πράγματι μόνον ἐξετάζων, ἀλλὰ καὶ τὸ αἰσχρὸν, καὶ ταπεινὸν, καὶ συνέλως δελοπρεπὲς, ἐκ ἐν παρέργῳ τῆς ἀκροάσεως τιθέμενος.

Καὶ πρῶτόν γε μέμνησο μηκέτι ἐλεύθερον τὸ ἀπ' ἐκείνε, μηὸ εὐπατρίδην σεαυτὸν οἴεῦθαι. πάντα γὰρ ταῦτα τὸ γένος, τὴν ἐλευθερίαν, τὰς προγόνες ἔξω τᾶ ἐόᾶ καταλείψων, ἴσθι, ἐπειδὰν ἐπὶ τοιαύτην σαυτὸν λατρείαν ἀπεμπολήσας εἰσίῃς. ἐ γὰρ ἐθελήσει σοι ἡ Ἐλευθερία ξυνεισελθεῖν, ἐφ' ἕτως ἀγεννῆ πράγματα.

forte rogabis; nec enim video, quid laborioſum ſit tali in conuictu, nec intelligo, quae moleſta atque intolerabilia dixeris. Audi itaque, vir optime, et non hoc ſolum, an labor inſit in hoc negotio, expende; ſed quid turpe, quid humile, et omnino ſeruile habeat, non obiter audi.

23. Ac primum quidem illud memento, ab illo te tempore non iam liberum, non ingenuum putare. Genus enim, libertatem, maiores, haec omnia extra te limen illud relicturum ſcito, cum primum ad illud miniſterium a te ipſo mancipatus intraueris. Nec enim ingredi tecum libertas volet, qui ad ignobilia adeo negotia et humilia ingredia-

τα καὶ ταπεινὰ εἰσιόντι. δῆλος ἦν, εἰ καὶ πάνυ ἀχθέσῃ τῷ ὀνόματι, καὶ ἐχ ἑνὸς, ἀλλὰ πολλῶν δῆλος ἀναγκαίως ἔσῃ, καὶ θητεύσεις κάτω νενευκὼς ἕωθεν ἐς ἑσπέραν, ἀσκελίῳ ἐπὶ μισθῷ· καὶ ἅτε δὴ μὴ ἐκ παίδων τῇ δουλείᾳ ξυντραφεὶς, ὀψιμαθήσας δὲ, καὶ πρέπου τῆς ἡλικίας παιδευόμενος πρὸς αὐτῆς, ὁ πάνυ εὐδόκιμος ἔσῃ, οὐδὲ πολλοῦ ἄξιος τῷ δεσπότῃ. διαφθείρει γάρ σε ἡ μνήμη τῆς ἐλευθερίας ὑπάρξασα, καὶ ἀποσκιρτᾶν ἐνίοτε ποιεῖ, καὶ δι' αὐτὸ ἐν τῇ δουλείᾳ πονήρως ἀπαλλάττειν· πλὴν εἰ μὴ ἀποχρῆν σοι πρὸς ἐλευθερίαν νομίζεις, τὸ μὴ Πυῤῥίᾳ μηδὲ Ζωπυρίωνος υἱὸν εἶναι, μηδ' ὥσπερ τις Βιθυνὸς ὑπὸ μεγαλοφώνῳ τῷ κήρυκι ἀπημ-

grediare. Seruus itaque, quantumuis hoc nomen graueris, nec vnius, sed multorum seruus eris necessario, et seruiles operas obstipo capite praestabis a mane inde vsque ad vesperam, mercede iniquissima: et tamquam homo non a puero inde seruituti innutritus, sed qui sero discas, atque aetate iam prouecta instituendum te illi tradideris, non valde probaberis, nec magni pretii videbere domino. Corrumpit enim te subiens libertatis recordatio, et resilire facit non numquam, et ea ipsa de causa seruitute male defungi. Nisi forte illud satis esse putas ad libertatem, quod non Pyrrhiae neque Zopyrionis filius es, neque vt Bithynus aliquis sub vocali praecone veniisti. Verum

ἀπημπολῆσθαι. ἀλλ' ὁπόταν, ὦ βέλτιστε, τῆς νουμηνίας ἐπιστάσης, ἀναμιχθεὶς τῷ Πυῤῥίᾳ καὶ τῷ Ζωπυρίωνι, προτείνῃς τὴν χεῖρα ὁμοίως τοῖς ἄλλοις οἰκέταις, καὶ λάβῃς ἐκεῖνο ὅ, τι δήποτε ἦν τὸ διδόμενον, τοῦτο ἡ πρᾶσις ἐστί· κήρυκος γὰρ οὐκ ἔδει ἐπ' ἄνδρα ἑαυτὸν ἀποκηρύξαντα, καὶ μακρῷ χρόνῳ μνηστευσάμενον ἑαυτῷ τὸν δεσπότην.

Εἶτ', ὦ κάθαρμα, (Φαίην ἂν καὶ μάλιστα πρὸς τὸν Φιλοσοφεῖν Φάσκοντα) εἰ μέν σέ τις ἢ πλέοντα καταποντιστὴς συλλαβὼν, ἢ λῃστὴς ἀπεδίδοτο· ᾤκτειρες ἂν σεαυτὸν, ὡς παρὰ τὴν ἀξίαν δυστυχοῦντα. ἢ εἴ τίς σου συλλαβόμενος, ἦγε δοῦλον εἶναι λέγων, ἐβόας ἂν τοὺς νόμους, καὶ δεινὰ

rum enim vero, cum tu, vir optime, instantibus Kalendis permistus Pyrrhiae ac Zopyrioni, manum non minus quam reliqui serui porriges, capiesque quidquid est, quod tibi datur; haec vero venditio est: praecone quidem non erat opus in viro, qui ipse suo se praeconio venderet, et longo tempore herum *ambiret et quasi* procaretur.

24. Tu vero, purgamentum hominis, prope dixerim, praesertim ad eum, qui Philosophum se ferat, si te nauigantem hostis, qui submergere nauim posset, vel pirata vendidisset, miserareris te, vt praeter dignitatem calamitosum. Aut si quis, manu iniecta, seruum te suum perhibens abducat, leges proclames, et quiriteris, et indigneris,

δεινὰ ἐποιεῖς, καὶ ἠγανάκτεις, καὶ, ὦ γῆ, καὶ θεοὶ, μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἐκεκράγεις ἄν· σεαυτὸν δὲ, ὀλίγων ἕνεκα ὀβολῶν, ἐν τούτῳ τῆς ἡλικίας, ὅτε καὶ εἰ φύσει δοῦλος ἦσθα, καιρὸς ἦν πρὸς ἐλευθερίαν ἤδη ὁρᾷν, αὐτῇ ἀρετῇ καὶ σοφίᾳ φέρων ἀπημπόληκας; οὐδὲ τοὺς πολλοὺς ἐκείνους λόγους αἰδεσθεὶς, οὓς ὁ καλὸς Πλάτων, ἢ ὁ Χρύσιππος, ἢ Ἀριστοτέλης διεξεληλύθασι, τὸ μὲν ἐλευθέριον ἐπαινοῦντες, τὸ δουλοπρεπὲς δὲ διαβάλλοντες, καὶ οὐκ αἰσχύνῃ κόλαξιν ἀνθρώποις, καὶ ἀγοραίοις, καὶ βωμολόχοις ἀντεξεταζόμενος, καὶ ἐν τοσούτῳ πλήθει Ῥωμαϊκῶν μόνος ξενίζων 12) τῷ τρίβωνι, καὶ πονήρως τὴν

gneris, et terram deosque magna voce testeris: et te ipsum paucos propter nummos, in hoc aetatis, cum, si natus esses seruus, tempus erat libertatem circumspicere, cum ipsa te virtute et sapientia vendidisti? nihil veritus multas illas disputationes, quas pulcher Plato, et Chrysippus, et Aristoteles, in laude libertatis, et seruilis humilitatis vituperatione, consumserunt: neque pudet te cum adulatoribus, et forensi turba, et nidorem sectantibus componi, et in tanta Romanorum multitudine solum peregrino cum pallio conspici, et male nec sine barbarie Romanorum lin-

12. Ξενίζων] Ξενίζειν est peregrina agere, dicere, et mirari. Conf. nostrum *Gall.* c. 18. Ὅσῳ

τὴν Ῥωμαίων φωνὴν βαρβαρίζων, ἔπειτα δειπνῶν δεῖπνα θορυβώδη, καὶ πολυάνθρωπα, συγκλύδων τινῶν, καὶ τῶν πλείστων μοχθηρῶν; καὶ ἐν αὐτοῖς ἐπαινεῖς φορτικῶς, καὶ πίνεις πέρα τοῦ μετρίως ἔχοντος· ἔωθέν τε ὑπὸ κώδωνι ἐξανιστὰς, ἀποσεισάμενος τὸ ὕπνον τὸ ἡδιστον, συμπεριθεὶς ἄνω καὶ κάτω, ἔτι τὸν χθιζὸν πηλὸν ἔχων ἐπὶ ταῖν σκελοῖν· ἔτως ἀπορίαμέν σε θέρμων ἔσχεν, ἢ τῶν ἀγρίων λαχάνων, ἐπέλιπον δὲ καὶ αἱ κρῆναι ῥέεσαι τοῦ ψυχροῦ ὕδατος, ὡς ἐπὶ ταῦτά σε ὑπ' ἀμηχανίας ἐλθεῖν; ἀλλὰ δῆλον, ὡς ἐχ ὕδατος, οὐδὲ θέρμων, ἀλλὰ πεμμάτων, καὶ ὄψων, καὶ οἴνου ἀνθοσμίου ἐπεθυμῶν,

lingua loqui, tum coenas coenare tumultuosas et multorum hominum, conuenarum, et maiorem partem malorum. In his ipsis conuiuiis laudas importune, et bibis vltra mediocritatem, et mane ad tintinnabuli sonum surgens, excussa somni parte suauissima, sursum deorsum curris cum aliis, hesternum adhuc lutum in cruribus circumferens. Adeone inops lupinorum eras, aut agrestium olerum; adeone defecerant te fontes frigida manantes, vt prae desperatione ad haec deuenires? Sed apertum scilicet est, te non aquae, neque lupinorum, sed bellariorum et pulpamentorum, et vini odorati cupiditate captum, lucii instar,

Ὅσῳ δὲ ἂν ξενίζοιμι, τοσούτῳ καινότερος ὦμην αὐτοῖς. Κεῖται.

θυμῶν, ἑάλως, καθάπερ ὁ λάβραξ, αὐτὸν μάλα δικαίως τὸν ὀρεγόμενον τάτων λαιμὸν διαπαρείς· παρὰ πόδας τοιγαρῦν τῆς λιχνείας ταύτης τἀπίχειρα. καὶ ὥσπερ οἱ πίθηκοι, ἄλοιῶ δεθεὶς τὸν τράχηλον, ἄλλοις μὲν γέλωτα παρέχεις· σαυτῷ δὲ δοκεῖς τρυφᾶν, ὅτι ἔξι σοι τῶν ἰσχάδων ἀφθόνως ἐντραγεῖν· ἡ δ' Ἐλευθερία, καὶ τὸ εὐγενὲς, αὐτοῖς Φυλέταις καὶ Φράτορσι, Φρῦδα πάντα, καὶ ἐδὲ μνήμη τις αὐτῶν.

Καὶ ἀγαπητὸν, εἰ μόνον τὸ αἰσχρὸν προσῆν τῷ πράγματι, δῆλον ἀντ' ἐλευθέρε δοκεῖν, οἱ δὲ πόνοι μὴ κατὰ τὰς πάνυ τέτας οἰκέτας· ἀλλ' ὅρα, εἰ μετριώτερά σοι προσέτακται τῶν Δρόμωνι καὶ Τιβίῳ προσεταγμένων. ὧν μὲν γὰρ

e

star, ipsaque marito, quae appeteret ista, gula confossum. Praesto ergo sunt liguritionis illius praemia, et instar simiorum collari vinctus risum praebes aliis, tibi vero in deliciis esse videris, quod licet quantum lubet deuorare ficuum. Caeterum libertas cum ipsis tribulibus et sodalibus ilicet euanuerunt, nec memoria illorum supereſt.

25. Ac ferendum erat, si sola ea turpitudo inesset huic negotio, quod iam pro libero seruus videris; nec labores etiam iidem, qui plane seruis. Verum vide mihi, an moderatiora tibi iniuncta sint, quam Dromoni aut Tibio. Nam doctrina

γὰρ ἕνεκα τῶν μαθημάτων ἐπιθυμεῖν φήσας παρειλήφέ σε, ὀλίγον αὐτῷ μέλει. τί γὰρ κοινὸν φασι λύρᾳ καὶ ὄνῳ; πάνυ γὰν ἔχ ὁρᾷς; ἐκτετήκασι τῷ πόθῳ τῆς Ὁμήρε σοφίας, ἢ τῆς Δημοσθένες δεινότητος, ἢ τῆς Πλάτωνος μεγαλοφροσύνης, ὧν ἤν τις ἐκ τῆς ψυχῆς ἀφέλῃ τὸ χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ τὰς περὶ τούτων φροντίδας· τὸ καταλειπόμενόν ἐσι τῦφος καὶ μαλακία, καὶ ἡδυπάθεια, καὶ ἀσέλγεια, καὶ ὕβρις, καὶ ἀπαιδευσία. δεῖται δή σε ἐπ' ἐκεῖνα μὲν ἀδαμῶς. ἐπεὶ δὲ πώγωνα ἔχεις βαθὺν, καὶ σεμνός τις εἶ τὴν πρόσοψιν, καὶ ἱμάτιον Ἑλληνικὸν εὐσχαλῶς περιβέβλησαι, καὶ πάντες ἴσασί γε γραμματικὸν, ἢ ῥήτορα, ἢ φιλόσοφον,

illa, cuius se cupiditate ductum adsciuisse te dicebat, parum illi curae est: quid enim, aiunt, asino cum lyra? Nimirum omnino, (nonne vides?) intabescunt cupiditati Homericae sapientiae, aut Demosthenicae grauitatis, aut magnificentiae Platonis. Quorum si quis ex animo aurum auferat et argentum, et earum rerum curas; quod supereſt fastus est, et mollities, et voluptas, et luxuries, et contumelia, et ruditas. Ad ista vero neutiquam te opus habet: Verum, quod barbam habes prolixam, et vultum venerabilem, et Graeco pallio decenter amictus es; et quod omnes Grammaticum te esse norunt, aut Rhetorem,

φον, καλὸν αὐτῷ δοκεῖ ἀναμεμίχθαι καὶ τοιοῦτόν τινα τοῖς προϊοῦσι, καὶ προπομπεύσειν αὐτῷ. δόξει γὰρ ἔκτοτε καὶ φιλομαθὴς τῶν Ἑλληνικῶν μαθημάτων, καὶ ἔλως, περὶ παιδείαν φιλόκαλος· ὥστε κινδυνεύεις, ὦ γενναῖε, ἀντὶ τῶν θαυμαζῶν λόγων, τὸν πώγωνα καὶ τὸν τρίβωνα μεμισθωκέναι. χρὴ ἂν σε ἀεὶ σὺν αὐτῷ ὁρᾶσθαι, καὶ μηδέποτε ἀπολείπεσθαι· ἀλλ' ἕωθεν ἐξαναστάντα, παρέχειν σεαυτὸν ὀφθησόμενον ἐν τῇ θεραπείᾳ, καὶ μὴ λιπεῖν τὴν τάξιν· ὁ δ' ἐπιβάλλων ἐνίοτέ σοι τὴν χεῖρα, ὅ, τι ἂν τύχοι, λῃρεῖ, τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἐπιδεικνύμενος, ὡς ἀδ' ὁδῷ βαδίζων, ἀμελὴς ἐσι τῶν μεσῶν, ἀλλ' εἰς καλὸν τὴν ἐντῷ περιπάτῳ διατίθεται σχολήν. Σὺ

rem, aut Philosophum, pulchrum illi videtur, permistum esse etiam ex hoc genere aliquem praecedentibus ipsum et deducentibus: videbitur enim ipsa hac re ipse quoque Graecarum literarum cupidus, et vniuersim pulchritudinis illius, quae in doctrina inest, studiosus. Itaque metus est, ne pro admirandis illis sermonibus tuis barbam palliumque locaueris. Oportet igitur te semper cum illo conspici, et nec umquam desiderari, sed mane surgentem praebere te videndum in officio, nec deserere ordines. Ille vero manu nonnumquam tibi iniecta, quod in buccam venerit; nugatur, ostendens obuiis, se neque in via curam musarum deponere, sed ipsum quod in itinere contingit otium, bene collocare,

Σὺ δ' ἄθλιος, τὰ μὲν παραδραμὼν, τὰ δὲ βάδην ἅνακτα πολλὰ καὶ κάταντα (τοιαύτη γὰρ, ὡς οἶσθα, ἡ Πόλις) περιελθὼν, ἱδρωκάς τε καὶ πνευσιάᾳς. κἀκείνε ἔνδον τινὶ τῶν Φίλων, πρὸς ὃν ἦλθε, διαλεγομένε, μηδ' ὅπε καθίζης ἔχων, ὀρθὸς ὑπ' ἀπορίας ἀναγιγνώσκεις τὸ βιβλίον προχειρισάμενος· ἐπειδὰν δὲ ἄσιτόν τε καὶ ἄποτον ἡ νὺξ καταλάβῃ, λησάμενος πονηρῶς ἀωρὶ, περὶ αὐτό πε σχεδὸν τὸ μεσονύκτιον ἥκεις ἐπὶ τὸ δεῖπνον, ἐκ ἔθ' ὁμοίως ἔντιμος, ἐδὲ περίβλεπτος τοῖς παρᾶσιν. ἀλλ' ἤν τις ἄλλος ἐπεισέλθῃ νεαλέγερος, ἐς τἀπίσω σύ· καὶ ἅτως ἐς τὴν ἀτιμοτάτην γωνίαν ἐξωσθεὶς, κατάκεισαι μάρτυς, μόνον τῶν παραφερομένων, τὰ

26. Tu vero miſer partim vna currens, partim lente ingreſſus, per ardua multa et decliuia, talis enim eſt vrbs, vt noſti, poſt circuitum illum ſudas et anhelas: et dum ille intus cum amicorum aliquo, ad quem inuiſit, colloquitur, tu, qui ne ſedendi quidem copiam habeas, adſtans, cum nihil ſit quod agas, depromto libello legis. Cum vero cibi potusque expertem nox oppreſſit, lotus male intempeſtiue, circa ipſam fere mediam noctem ad coenam venis, non iam vt ante honoratus, neque conſpiciendus praeſentibus, ſed ſi quis alius ſuperuenit recentior, tu poſt tergum atque ita in contemtiſſimum angulum expulſus teſtis modo accumbis eorum, quae praeterferuntur,

τὰ ὀςᾶ, εἰ ἀφίκοιτο μέχρι σοῦ, καθάπερ οἱ κύνες περιεσθίων, ἢ τὸ σκληρὸν τῆς μαλάχης φύλλον, ᾧ τἄλλα συνειλοῦσιν, εἰ ὑπεροφθείη ὑπὸ τῶν προκατακειμένων, ἄσμενος ὑπὸ λιμοῦ παραψάμενος. ἐ μὴν ἀδ' ἡ ἄλλη ὕβρις ἄπεστιν, ἀλλ' ἔτε ὠὸν ἔχεις μόνος. ἐ γὰρ ἀναγκαῖόν ἐστ ἠὼ σὲ τῶν αὐτῶν ἀεὶ τοῖς ξένοις ἠὼ ἀγνώσοις ἀντιποιεῖσθαι· ἀγνωμοσύνη γὰρ σὴ τοῦτό γε· ἔτε ἡ ὄρνις ὁμοία ἐστῖς ἄλλαις, ἀλλὰ τῷ μὲν πλησίῳ, παχεῖα ἠὼ πιμελὴς, σοὶ δὲ, νεοττὸς ἡμίτομος, ἢ φάττα τις ὑπόσκληρος, ὕβρις ἄντικρυς, ἠὼ ἀτιμία· πολλάκις δὲ ἦν ἐπιλίποι, ἄλλε τινὸς, αἰφνιδίως ἐπιπαράντος χρήμενος ὁ διάκονος τὰ σοὶ παρακείμενα φέρων, ἐκείνῳ παρατέ-

tur, ossa sola, modo ea ad te perueniant, rodens canum instar, aut siccum maluae folium, cui inuoluunt alia, si qua despiciatur ab his, qui ante te accumbunt, lubenter abradens. Verum nec alia contumelia abest: sed neque ouum solus habes. Neque enim opus est, et te eadem affectare semper, quae hospites et ignoti: (illâ enim esset impudentia tua) neque auis tibi similis aliarum *apponitur*: verum diuiti pinguis et saginata; tibi vero pullus dimidiatus, aut palumbus exsiccus, quae quidem aperta contumelia est et contemtus. Saepe etiam, si qua desit, alio repente conuiua superueniente, minister, ablata ea, quae tibi apposita fuerant, ponit illi, admur-

ρατέθεικεν, ὑποτονθορύσας· σὺ γὰρ ἡμέτερος εἶ. τεμνομένου μὲν γὰρ ἐν τῷ μέσῳ ἢ συὸς ὑπογαστρίου 13), ἢ ἐλάφου, χρὴ ἐκ παντὸς ἢ τὸν διανέμοντα ἵλεων ἔχειν, ἢ τὴν Προμηθέως μερίδα φέρεσθαι, ὀστᾶ κεκαλυμμένα τῇ πιμελῇ. τὸ γὰρ τῷ μὲν ὑπὲρ σὲ τὴν λοπάδα παρεστάναι, ἔστ' ἂν ἀπαγορεύσῃ ἐμφορούμενος, σὲ δ' ἄτω ταχέως παραδραμεῖν, τίνι φορητὸν ἐλευθέρῳ ἀνδρὶ, κἂν ὁπόσην αἱ ἔλαφοι τὴν χολὴν ἔχοντι; καίτοι

murans illud: tu enim noſter es. Quoties quidem carpitur in mediùm appoſitus aut porcellus ſubrumis, aut ceruus, omnino aut propitium habeas diuiſorem, opus eſt, aut Promethei partem feras, oſſa dico pinguedini inuoluta. Quod enim ſupra te accumbenti adſtat patina, donec ſatietate victus renunciet, te vero celeriter adeo praeterit, cui libero tolerabile eſt, ſi etiam non plus quam cerui bilis habeat? Sed illud nondum dixi,

13. Συὸς ὑπογαστρίου] Verba mihi obſcura. Illud quidem liquet, ὑπογάστριον ſubſtantiue hic non capi pro *ſumine* vel *abdomine*; cum fiat oſſium mentio: vtrum vero ὑπογάστριος σῦς ſit *porcellus ſubrumis*, *lactens*; an, quod Eraſmo placuit *ſus foeta*, iam definire non audeo: prius expreſſi verſione, cum analogiae epitheti illius magis conueniat. *Geſner.*

καίτοι ἀδέπω ἐκεῖνο ἔφην, ὅτι τῶν ἄλλων ἥδιόν τε καὶ παλαιότατον οἶνον πινόντων, μόνος σὺ πονηρόν τινα καὶ πικρὸν πίνεις· θεραπεύων ἀεί, ἐν ἀργύρῳ ἢ χρυσῷ πίνειν, ὡς μὴ ἐλεγχθείης ἀπὸ τῆ χρώματος, ἅτως ἄτιμος ὢν ξυμπότης· καὶ εἴθε γε καὶν ἐκεῖνα ἐς κόρον ἦν πιεῖν· νῦν δὲ πολλάκις αἰτήσαντος, ὁ παῖς οὐδ' ἀΐοντι ἔοικεν.

Ἀνιᾷ δή σε πολλὰ καὶ ἀθρόα, καὶ σχεδὸν τὰ πάντα, καὶ μάλιστα ὅταν σε παρευδοκιμῇ κίναιδός τις, ἢ ὀρχηστοδιδάσκαλος, ἢ Ἰωνικὰ ξυνείρων, Ἀλεξανδρεωτικὸς ἀνθρωπίσκος. τοῖς μὲν γὰρ τὰ ἐρωτικὰ ταῦτα διακονεμένοις, καὶ γραμματίδια ὑπὸ κόλπε διακομίζουσι, πόθεν σύδ' ἰσό-

dixi, quod aliis suauissimum vetustissimumque vinum bibentibus, solus tu minutum et crassum potas. Itaque curas in argento semper aut auro bibere, ne colore vini, quam contemtus sis conviua, prodatur. Et vtinam vel illius ad satietatem bibere tibi liceret. Iam vero saepe te poscente puer se exaudiisse dissimulat.

27. Molestia sane te adficiunt multa et crebra, et paene omnia: maxima quoties prae te floret vel cinaedus aliquis, vel saltandi magister, vel Ionicos modos et cantilenas contexens homuncio Alexandrinus. Vnde enim amatoriarum voluptatum hisce ministris, et literulas sinu perferenti-

ἰσότιμος κατακείμενος; τοιγαρῶν ἐν μυχῷ τοῦ συμποσίου, καὶ ὑπ' αἰδοῦς καταδεδυκὼς, ζένεις ὡς τὸ εἰκὸς, καὶ σεαυτὸν οἰκτείρεις, καὶ αἰτιᾷ τὴν τύχην, ἐδ' ὀλίγα σοι τῶν χαρίτων ἐπιψεκάσασαν. ἡδέως δ' ἄν μοι δοκεῖς καὶ ποιητὴς γενέσθαι τῶν ἐρωτικῶν ἀσμάτων, ἢ καὶν ἄλλου ποιήσαντος, δύνασθαι ᾄδειν ἀξίως. ὁρῶ γὰρ οἶ τὸ προτιμᾶσθαι, καὶ εὐδοκιμεῖν ἔχιν. ὑποχαίης δ' ἄν, εἰ καὶ μάγον, ἢ μάντιν ὑποκρίνασθαι δέοι, τῶν κλήρες πολυταλάντους, καὶ ἀρχὰς, καὶ ἀθρόας τὰς πλάτας ὑπισχνεμένων. καὶ γὰρ αὖ καὶ τάτες ὁρᾷς εὖ φερομένας ἐν ταῖς Φιλίαις, καὶ πολλῶν ἀξιεμένας· καὶν ἕν τι γᾶν τάτων

bus, aequalem accubitus honorem tu poſtules. Itaque in latibulo aliquo triclinii, prae pudore quaerens ſuffugium, ingemiſcis merito, teque ipſe miſeraris, et fortunam accuſas, quae ne tantillum tibi venuſtatis adſperſerit. Libenter autem videaris et ipſe poëta velle fieri amatoriarum cantilenarum, aut ab alio compoſita canere poſſe commode; cum videas, quibus rebus honor et plauſus adiunctus ſit. Suſtineas vero, ſi magum aut vatem agere oporteat *ex eorum genere*, qui hereditates multorum talentorum, et imperia, et confertas diuitias pollicentur: vides enim hos quoque felicem in amicitiis curſum habere, et magna in dignitate verſari. Horum igitur vnum ali-

τάτων ἥδέως ἂν γένοιο, ὡς μὴ ἀπόβλητος καὶ περιττὸς εἴης, ἀλλ' ἀδὲ πρὸς ταῦτα ὁ κακοδαίμων πιθανὸς εἶ. τοιγαρῆν ἀνάγκη μεῖδσθαι, καὶ σιωπῇ ἀνέχεσθαι, ὑποιμώζοντα καὶ ἀμελούμενον.

Ἦν μὲν γὰρ κατείπῃ σῆ τις ψίθυρος οἰκέτης, ὡς μόνος ἐκ ἐπῄνεσας τὸν τῆς δεσποίνης παιδίσκον ὀρχούμενον, ἢ κιθαρίζοντα, κίνδυνος ἐ μικρὸς ἐκ τῆ πράγματος. χρὴ ἓν χερσαίᾳ βατράχε δίκην διψῶντα, κεκραγέναι, ὡς ἐπίσημος ἔσῃ ἐν τοῖς ἐπαινέσι, καὶ κορυφαῖος, ἐπιμελέμενον. πολλάκις δὲ καὶ τῶν ἄλλων σιωπησάντων, αὐτὸν ἐπειπεῖν ἐσκεμμένον τινὰ ἔπαινον, πολλὴν τὴν κολακείαν ἐμφανίζοντα. τὸ μὲν γὰρ λιμῷ ξυνόντα, καὶ, νὴ Δία, γε διψῶντα, μύρῳ χρίεσθαι, καὶ

aliquid libenter fieres, ne plane reiiculus esses et superfluus. Sed nec ad ista, infelix, probabilis es. Itaque necessario minueris, et silentio occultisque lacrimis perfers neglectum tui.

28. Si enim deferat te susurro seruus, solum te non laudasse puerum dominae saltantem, aut canentem cithara, periculum ex ea re non parvum. Oportet igitur terrestris ranae instar sitientem clamare, et vt insignis inter clamantes sis et quasi praecentor, studere: saepe etiam, postquam conticuerunt alii, ipsum subiicere meditatam quamdam laudationem, prolixae adulationis indicem. Porro esuritionum te sodalem, et sitien-

καὶ στεφανᾶσθαι τὴν κεφαλήν, ἠρέμα καὶ γελοῖον. ἔοικας γὰρ τότε σήλῃ ἐώλῳ τινὸς νεκρᾶ ἄγοντος ἐναγίσματα. καὶ γὰρ ἐκεῖνα καταχέαντες μύρον, καὶ τὸν στέφανον ἐπιθέντες, αὐτοὶ πίνουσι, καὶ εὐωχοῦνται τὰ παρεσκευασμένα.

Ἢν μὲν γὰρ καὶ ζηλότυπός τις ᾖ, καὶ παῖδες εὔμορφοι ὦσιν, ἢ νέα γυνή, καὶ σὺ μὴ παντελῶς πόρρω Ἀφροδίτης καὶ Χαρίτων ᾖς, ἀκ ἐν εἰρήνῃ τὸ πρᾶγμα, ἀδ' ὀ κίνδυνος εὐκαταφρόνητος. ὥστε γὰρ καὶ ὀφθαλμοὶ βασιλέως πολλοὶ, ἀ μόναν τἀληθῆ ὁρῶντες, ἀλλ' ἀεί τι καὶ προσεπιμετρᾶντες ὡς μὴ νυστάζειν δοκοῖεν. δεῖ ἂν ὥσπερ ἐν τοῖς Περσικοῖς δείπνοις κάτω νεύοντα κατακεῖσθαι, δεδιότα, μή τις εὐνοῦχός σε ἰδὴ προσ-

tem, vngi et coronari, ſane ridiculum. Similis enim es cippo nuperi alicuius mortui, cui mittuntur inferiae. Nam etiam illum perfundunt vnguento, et coronam illi imponunt, vinum vero ipſi bibunt et epulantur ea quae parata ſunt.

29. Si vero Zelotypus ipſe ſit, et formoſi liberi, aut mulier iuuenis, neque tu ſis plane alienus a Venere et Gratiis, vix pax conſtabit, nec periculum eſt, quod facile contemnas. Aures enim regis et oculi multi, nec qui vera ſolum videant, ſed ſemper quaſi corollarium, ne connivere vmquam putes, adiiciant. Oportet igitur, vt in Perſarum conuiuiis, deiecto vultu accumbere, metuentem, ne quis te forte Eunuchorum obſer-

προσβλέψαντα μιᾷ τῶν παλλακίδων, ἐπεὶ ἄλλος γε εὐνοῦχος ἐντεταμένον πάλαι τὸ τόξον ἔχων, ἃ μὴ θέμις ὁρῶντα, δικπείρας τῷ οἰστῷ μεταξὺ πίνοντος, τὴν γνάθον.

Εἶτ' ἀπελθὼν τὸ δεῖπνα, μικρόν τι κατέβαρθες. ὑπὸ δ' ὠδὴν ἀλεκτρυόνων ἀνεγρόμενος, ὦ δείλαιος ἐγὼ φὴς, καὶ ἄθλιος, οἵας τὰς πάλαι διατριβὰς ἀπολιπὼν, καὶ ἑταίρας, καὶ βίον ἀπράγμονα, καὶ ὕπνον μετρούμενον τῇ ἐπιθυμίᾳ, καὶ περιπάτες ἐλευθέρες, εἰς οἷον βάραθρον φέρων ἐμαυτὸν ἐνέσεικα. τίνος ἕνεκα, ὦ θεοὶ, ἢ τίς ὁ λαμπρὸς μισθὸς ἅτος ἔσιν; ἃ γὰρ καὶ ἄλλως μοι πλείω τούτων ἐκπορίζειν δυνατὸν ἦν, καὶ προσῆν τὸ ἐλεύθερον, καὶ τὸ πάντα ἐπ' ἐξουσίας.

νῦν

obſeruet adſpicere pellicum vnam, cum alius Eunuchus intentum iam arcum habeat, qui adſpicientis quae fas non eſt, buccam ſagitta inter hibendum traiiciat.

30. Deinde egreſſus conuiuio paullum obdormiiſti. Sub gallorum vero cantum excitatus, miſerum me inquis et aerumnoſum! quibus ego exercitationibus relictis, et ſodalibus, et quam otioſa vita, et ſomno, quem *ſola* metiretur dormiendi libido, et ambulationibus liberis, in quod me barathrum ipſe praecipitaui. Cuius rei cauſſa, Dii boni! aut quae ſplendida illa merces? Nonne enim alio etiam modo plura ipſis parare mihi licuit, libertate manente et omnium rerum

poteſta-

νῦν δὲ τὸ τὲ λέγε, λέων κρόκη δεθεὶς, ἄνω κὰ κάτω περισύρομαι, τὸ πάντων οἰκτιςον, οὐδ' εὐδοκιμεῖν εἰδὼς, ἐδὲ κεχαρισμένος εἶναι δυνάμενος. ἰδιώτης γὰρ ἔγωγε τῶν τοιάτων, κὰ ἄτεχνος, κὰ μάλιςα παραβαλλόμενος ἀνδράσι τέχνην τὸ πρᾶγμα πεποιημένοις. ὡς δὲ κὰ ἀχάριςός εἰμι, κὰ ἧκιςα συμποτικὸς, ἐδ' ὅσον γέλωτα ποιῆσαι δυνάμενος· συνίημι δὲ, ὡς κὰ ἐνοχλῶ πολλάκις βλεπόμενος, κὰ μάλισθ' ὅταν ἡδίων αὐτὸς αὑτὲ εἶναι θέλω. σκυθρωπὸς γὰρ αὐτῷ δοκῶ. κὰ ὅλως, ἐκ ἔχω ὅπως ἁρμόσωμαι πρὸς αὐτόν. ἦν μὲν γὰρ ἐπὶ τὲ σεμνὲ Φυλάττω ἐμαυτὸν, ἀηδὴς ἔδοξα, κὰ μονονου-

χὶ

poteſtate. Nunc vero tanquam leo, quod eſt in prouerbio, licio deuinctus, ſurſum deorſum trahor, et, quod omnium miſerrimum eſt, nec bonam de me opinionem concitare, neque gratioſus eſſe poſſum. Idiota enim ego his in rebus et iners, maxime ſi cum hominibus comparer, qui artem ſibi hoc opus fecerint. Inſuper vero inuenuſtus etiam ſum, et minime comis conuiua, ac ne tantillum quidem excitare riſum poſſum: intelligo autem, conſpectum etiam meum ſaepe moleſtum eſſe, in primis quoties me ipſo ſuauior hilariorque eſſe volo: tetricus enim illi videor, et in vniuerſum non video, quomodo aptus illi eſſe poſſim: ſi enim grauitatem ſeruo, inſuauis

illi

χὶ Φευκτέος. ἢν δὲ μεϑιδιάσω, καὶ ἐυϑμίσω τὸ πρόσωπον εἰς τὸ ἥδιον, κατεφρόνησεν εὐϑὺς, καὶ διέπτυσε, καὶ τὸ πρᾶγμα ὅμοιόν μοι δοκεῖ, ὥσπερ ἂν εἴ τις κωμῳδίαν ὑποκρίναιτο, τραγικὸν πρόσωπεῖον περικείμενος. τὸ δ' ὅλον, τίνα ἄλλον ὁ μάταιος ἐμαυτῷ βιώσομαι βίον, τὸν παρόντα τοῦτον ἄλλῳ βεβιωκώς.

Ἔτι σκοπῦντα διαλογιζομένῳ, ὁ κώδων ἤχησε, καὶ χρὴ τῶν ὁμοίων ἔχεσθαι, καὶ περινοσεῖν, καὶ λούεσθαι, ὑπαλείψαντά γε πρότερον τὰς βεβῶνας, καὶ τὰς ἰγνύας, εἰ θέλεις διαρκέσαι πρὸς τὸν ἆϑλον. εἶτα δεῖπνον ὅμοιον, καὶ ἐς τὴν αὐτὴν ὥραν περιηγμένον. καί σοι τὰ τῆς διαίτης, πρὸς τὸν πάλαι βίον ἀντίστροφα, καὶ ἡ ἀ-

illi videor et tantum non fugiendus; sin rideam et ad suauitatem componam vultum, contemnit statim et despuit; et similis mihi res videtur, ac si quis tragicam personam indutus comoediam agat. In summa vero, quam aliam stultus ego vitam mihi viuam, hanc praesentem si alii vixero?

31. Adhuc ista cogitas, cum tintinnabulum sonuit, et consuetus vitae tenor seruandus est: circumeundum est, standum est, vnctis prius summis femoribus poplitibusque, si velis durare ad instans certamen: tum coena similis, et in eamdem horam protracta. Inter haec victus ratio superiori vitae contraria, tum vigiliae, et sudor, et

ἡ ἀγρυπνία δὲ, καὶ ὁ ἱδρὼς, καὶ ὁ κάματος, ἠρέμα ἤδη ὑπορύττουσιν, ἢ φθόην, ἢ περιπνευμονίαν, ἢ κώλῃ ἄλγημα, ἢ τὴν καλὴν ποδάγραν ἀναπλάττοντες. ἀντέχεις δὲ ὅμως, καὶ πολλάκις κατακεῖσθαι δέον, ἀδὲ τοῦτο συγκεχώρηται. σκῆψις γὰρ ἡ νόσος, καὶ φυγὴ τῶν καθηκόντων ἔδοξεν. ὥστε ἐξ ἁπάντων ὠχρὸς ἀεὶ, καὶ ὅσον οὐδέπω τεθνηξομένῳ ἔοικας.

Καὶ τὰ μὲν ἐν τῇ πόλει, ταῦτα. ἢν δέ που καὶ ἀποδημῆσαι δέοι, τὰ μὲν ἄλλα εὖ. ὄντος δὲ πολλάκις, ὕσατος ἐλθὼν (τοιοῦτο γάρ σοι ἀποκεκλήρωται) καὶ τὸ ζεῦγος περιμένεις, ἔστ' ἂν, ἐκ ἔτ' ἔσης καταγωγῆς, τῷ μαγείρῳ σε ἢ τῷ

et fatigatio paullatim cuniculis te ſuffodiunt, et vel tabem, vel reſpirandi difficultatem, vel coli dolorem, vel praeclaram podagram elaborant. Obduras tamen et ſaepe, cum decumbendum eſſet, neque hoc tibi conceſſum eſt. Simulatio enim morbus tuus videtur et officiorum fuga. Itaque ob haec omnia pallidus ſemper, et parum abeſt, quin iam morituro ſimilis videaris.

32. Haec quidem vrbanae vitae ratio. Si qua vero etiam iter inſtituendum ſit, reliqua omitto. Saepe vero cum pluit, vltimus tu veniens, hoc enim ſors tibi tribuit, et iumenta exſpectas, donec, cum iam non amplius ſit vecturae copia, cum

τῷ τῆς δεσποίνης κομμωτῇ συμπαραβύσωσιν, ἐδὲ τῶν φρυγάνων δαψιλῶς ὑποβαλόντες.

Οὐκ ἀκνῶ δέ σοι καὶ διηγήσασθαι ὅ μοι Θεσμόπολις ἔτος ὁ Στωϊκὸς διηγήσατο, ξυμβὰν αὐτῷ πάνυ γελοῖον, καὶ, νὴ Δί', ἐκ ἀνέλπιστον, ὡς ἂν καὶ ἄλλῳ ταυτὸν συμβαίη. συνῆν μὲν γὰρ πλουσίᾳ τινὶ καὶ τρυφώσῃ γυναικὶ τῶν ἐπιφανῶν ἐν τῇ πόλει. δεῆσαν δὲ καὶ ἀποδημῆσαί ποτε, τὸ μὲν πρῶτον, ἐκεῖνο παθεῖν ἔφη γελοιότατον, συγκαθίζεσθαι παρ' αὐτῷ παραδεδόσθαι φιλοσόφῳ ὄντι, κίναιδόν τινα τῶν πεπιττωμένων τὰ σκέλη, καὶ τὸν πώγωνα περιεξυρημένων· διὰ τιμῆς δὲ αὐτὸν ἐκείνη ὡς τὸ εἰκὸς

cum coquo te aut ciniflone dominae in vehiculum compingunt, et ne virgultorum quidem ſatis ſubſternunt.

33. Non pigebit etiam narrare tibi, quod ſibi accidiſſe Theſinopolis, hic Stoicus, mihi narrauit, ridiculum ſane, quod aliis quoque vſu venire poſſe nec improbabile, per Iouem, fuerit. Viuebat ille in domo diuitis et delicatae mulieris; cum autem peregre eundum eſſet aliquando, primum hoc ſibi accidiſſe omnino ridiculum, vt iuxta ſe, Philoſophum hominem, adſidere iuberetur cinaedus quidam laeuigatis pice cruribus et raſa barba: nempe in honore illum ipſa, vt

facile

εἰκὸς ἦγε, καὶ τέκμωρ δὲ τᾶ κιναίδᾳ ἀπεμνημόνευε, Χελιδόνιον γὰρ καλεῖσθαι. τοῦτο τοίνυν πρῶτον ἡλίκον, σκυθρωπῷ καὶ γέροντι ἀνδρὶ καὶ πολιῷ τὸ γένειον (οἶσθα δὲ, ὡς βαθὺν πώγωνα καὶ σεμνὸν ὁ Θεσμόπολις εἶχε) παρακαθίζεσθαι φύκος ἐντετριμμένον, καὶ ὑπογεγραμμένον τὰς ὀφθαλμὰς, καὶ διασεσαλευμένον τὸ βλέμμα, καὶ τὸν τράχηλον ἐπικεκλασμένον, ἐ χελιδόνα, μὰ Δί', ἀλλὰ γύπα τινὰ περιτετιλμένον τᾶ πώγωνος τὰ πτερά· καὶ εἶγε μὴ πολλὰ δεηθῆναι αὐτᾶ, καὶ τὸν κεκρύφαλον ἔχοντα, ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἂν συγκαθέζεσθαι. τὰ δ' ἓν ἄλλα, παρ' ὅλην τὴν ὁδὸν μυρίας τὰς ἀηδίας ἀνασχέσθαι, ὑπᾴδοντος, καὶ τερετίζοντος· εἰ δὲ μὴ ἐπεῖχεν αὐτὸς, ἴσως ἂν καὶ ὀρχεμένᾳ

facile eſt ad intelligendum, habebat: nomen etiam cinaedi mihi retulit, Chelidonium dictum eſſe. Hoc igitur primum quale eſt? Tetrico et ſeni viro, et cano mento (noſti vero, quam prolixam barbam et venerabilem Theſinopolis habuerit) adſidere infucatum, et pictis genis, et natantibus oculis, et fracta ceruice, non hirundinem ſane, *(quae nominis illius vis eſt)* ſed vulturem quemdam vulſis barbae pennis! Et niſi multum deprecatus eſſet, etiam caput flammeo tectum habentem ait fuiſſe adſeſſurum: ſe ergo tum caeteras ſexcentas in illa via moleſtias ſuſtinuiſſe, cantillante illo et minuriente, qui niſi ipſe retinuiſſet, forte

μένε ἐπὶ τῆς ἀπήνης. ἕτερον δ' ἔν τι καὶ τοιοῦτον αὐτῷ προσταχθῆναι.

Καλέσασα γὰρ αὐτὸν ἡ γυνὴ, Θεσμόπολί, φησιν, ἔτως ὄναιο, χάριν ἃ μικρὰν αἰτέσῃ, δὸς, μηδὲν ἀντειπὼν, μηδ' ὅπως ἐπὶ πλεῖόν σε δεήσομαι περιμείνας. τἄ δὲ, ὅπερ εἰκὸς ἦν, ὑποσχομένε πάντα πράξειν, δέομαί σε τᾶτ', ἔφη, χρηςὸν ὁρῶσά σε, καὶ ἐπιμελῆ, καὶ Φιλόεργον, τὴν κύνα ἣν οἶσθα τὴν Μυρρίνην, ἀναλαβὼν ἐς τὸ ὄχημα, Φύλαττέ μοι, καὶ ἐπιμελῶ, ὅπως μηδενὸς ἐνδεὴς ἔσαι· βαρύνεται γὰρ ἡ ἀθλία τὴν γαςέρα, καὶ σχεδὸν ὡς ἐπίτεξ ἐςίν· οἱ δὲ κατάρατοι ἄτοι, καὶ ἀπειθεῖς οἰκέται, οὐχ ὅπως ἐκείνης, ἀλλ' ἐδ' ἐμᾶ αὐτῆς πολὺν ποιῶνται

forte et iam in ipſo plauſtro eſſet ſaltaturus? Verum iniunctum ſibi etiam aliud huiuſcemodi.

34. Vocans enim illum mulier, da mihi, inquit, hanc veniam, Theſmopoli, ſic fortunatus ſis! magnam quidem, petenti nihil contradicens, nec exſpecta, vt diutius te rogem: illo vero, quod facile credas, pollicito ſe facturum omnia; hoc, inquit, tan[illegible]go, quae benignum te videam, et diligentem, et a natura factum ad amorem; canem, quam noſti, Myrrhinam, receptam in vehiculum cuſtodi mihi, et curam illius gere, ne qua re indigeat, vterum enim gerit miſera, et prope abeſt a partu: execrabiles autem illi et immorigeri ſerui, ne mei quidem ipſius, tantum abeſt, vt

ταμ λόγον ἐν ταῖς ὁδοῖς. μὴ τοίνυν τι σμικρὸν οἰηθῇς εὐποιήσειν με, τὸ περισπέδαξόν μοι, καὶ ἥδιστον κυνίδιον διαφυλάξας. ὑπέσχετο ὁ Θεσμόπολις, πολλὰ ἱκετευόσης, καὶ μονονοχὶ καὶ δακρυούσης. τὸ δὲ πρᾶγμα παγγέλοιον ἦν, κυνίδιον ἐκ τῆ ἱματίε προκύπτον μικρὸν ὑπὸ τὸν πώγωνα, καὶ κατερῆσαν πολλάκις, εἰ καὶ μὴ ταῦτα ὁ Θεσμόπολις προσετίθει, καὶ βαΰζον λεπτῇ τῇ φωνῇ (τοιαῦτα γὰρ τὰ Μελιταῖα) καὶ τὸ γένειον τῆ φιλοσόφε περιλιχμώμενον, μάλιςα εἴ τι τῆ χθιζῆ αὐτῷ ζωμῆ ἐμπατεμέμικτο. καὶ ὁ κίναιδος, ὁ ξύνεδρος, ἐκ ἀμέσως ποτὲ καὶ εἰς τὰς ἄλλας τὰς παρόντας ἐν τῷ ξυμποσίῳ ἀποσκώπτων, ἐπειδή ποτε καὶ ἐπὶ τὸν Θεσμό-

illius, vllam rationem habent in via. Ne putes igitur te mediocriter de me mereri, si caniculam, de qua tantum laborem, suauissimamque mihi seruaueris. Pollicetur Thesmopolis simpliciter ita et tantum non cum lacrimis petenti. Res autem ridicula omnino, canicula de veste sub ipsam barbam prospiciens, parua, et saepe in mentum permingens, (etiamsi illud quidem non addant Thesmopolis) et minuta voce ganniens, (tales enim sunt Melitenses illae caniculae) et mentum philosophi circumlambens, in primis si quid pridiani iuris in illo haereret. Et Cinaedus, assessor, qui alioqui non indocta dicta in caeteros iacere in conuiuio

solet,

Θεσμόπολιν καθῆκε τὸ σκῶμμα· περὶ δὲ Θεσμοπόλιδος, ἔφη, τοῦτο μόνον εἰπεῖν ἔχω, ὅτι ἀντὶ Στωϊκὸς ἤδη Κυνικὸς ἡμῖν γεγένηται. τὸ δ' ἓν κυνίδιον καὶ τετοκέναι ἐν τῷ τρίβωνι τὴν Θεσμοπόλιδος ἐπυθόμην.

Τοιαῦτα ἐντρυφῶσι, μᾶλλον δὲ ἐνυβρίζουσι τοῖς ξυνοῦσι, κατὰ μικρὸν αὐτὰς χειρωθεὶς τῇ ὕβρει παρασκευάζοντες. οἶδα δ' ἐγὼ καὶ ῥήτορά τῶν καρχάρων ἐπὶ τῷ δείπνῳ κελευσθέντα, μελετήσαντα, μὰ τὸν Δί', ἐκ ἀπαιδεύτως, ἀλλὰ πάνυ τορῶς, καὶ ξυγκεκροτημένως· ἐπηνεῖτο γὲν μεταξὺ πινόντων, ἃ πρὸς ὕδωρ μεμετρημένον, ἀλλὰ πρὸς οἶνε ἀμφορέα λέγων. καὶ τοῦτο ὑποζῆναι τὸ τόλμημα ἐπὶ διακοσίαις δραχμαῖς ἐλέγε-

solet, cum in Thesinopolin laxaret dicacitatem, de Thesinopolide, inquit, hoc solum habeo quod dicam, illum pro Stoico iam Cynicum nobis factum. Caniculam igitur etiam peperisse in pallio Thesinopolidis audiui.

35. Sic ad delicias, vel ad contumeliam potius, abutuntur suis familiaribus, quos paullatim mansuetos et patientes iniuriae faciunt. Noui ego etiam rhetora quemdam de asperis illis iussum in coena declamare, non inerudite profecto, sed vehementer et concinne; laudabatur igitur inter pocula, qui non ad aquam demensam diceret, sed ad vini amphoram; dicebatur autem pro ducentis

ἐλέγετο. ταῦτα μὲν ἓν ἴσως μέτρια. ἢν δὲ ποιητικὸς αὐτὸς, ἢ συγγραφικὸς ὁ πλέσιος ἢ, παρὰ τὸ δεῖπνον τὰ αὑτῷ ῥαψῳδῶν, τότε καὶ μάλιστα διαῤῥαγῆναι χρὴ, ἐπαινέντα καὶ κολακεύοντα, καὶ τρόπες ἐπαίνων καινοτέρες ἐπινοήσαντα. εἰσὶ δ' οἱ καὶ ἐπὶ κάλλει θαυμάζεσθαι ἐθέλεσι. καὶ δεῖ Ἀδώνιδος αὐτὲς, καὶ Ὑακίνθες ἀκέεσθαι, πήχεως ἐνίοτε τὴν ῥῖνα ἔχοντας. σὺ δ' ἂν ἐὰν μὴ ἐπαινῇς, ἐς τὰς λιθοτομίας τὰς Διονυσίε εὐθὺς ἀφίξῃ, ὡς καὶ Φθονῶν, καὶ ἐπιβελεύων αὐτῷ. χρὴ δὲ καὶ σοφὲς καὶ ῥήτορας εἶναι αὐτές· κἂν εἴ τι σολοικίσαντες τύχωσιν, αὐτὸ τὸ τῆς Ἀττικῆς καὶ τᾶ Ὑμηττᾶ μεσὲς δοκεῖν τὲς λόγες, καὶ νόμον εἶναι τὸ λοιπὸν ἔτω λέγειν.

Καί-

illam rem drachmis ausus esse. Si vero diues ipse vel poëticam adfectet laudem, vel historicam, qui in conuiuio sua recitet, tum maxime est, vbi rumpatur aliquis laudando, adulando, modis laudandi nouis excogitandis. Sunt vero qui etiam pulchritudinis nomine admirationi esse postulant, quos Adonidas, vel Hyacinthos audire oportet, cubitalem licet nasum interdum habeant. Tu vero si non laudes, ilicet in Dionysii lautumias venies, vtpote qui inuideas ipsi et insidieris. Oportet autem doctos esse ipsos et rhetoras, et licet soloecismos committant, Atticae tamen et Hymetti plenos videri illorum sermones, et legem esse in posterum ita dicendi.

36. Quam

Καίτοι Φορητὰ ἴσως τὰ τῶν ἀνδρῶν. αἱ δὲ ἔν γυναῖκες (καὶ γὰρ αὖ καὶ τόδε ὑπὸ τῶν γυναικῶν σπεδάζεται, τὸ εἶναί τινας αὐταῖς πεπαιδευμένας, μισθῷ ὑποτελεῖς ξυνόντας, καὶ τῷ Φορείῳ παρεπομένας) ἓν γάρ τι καὶ τοῦτο τῶν ἄλλων καλλωπισμάτων αὐταῖς δοκεῖ, ἢν λέγηται, ὡς πεπαιδευμέναι τέ εἰσι, καὶ Φιλόσοφοι, καὶ ποιῶσιν ᾄσματα ἐ πολὺ τῆς Σαπφῦς ἀποδέοντα. καὶ διὰ δὴ ταῦτα μισθωτὰς καὶ αὗται περιάγονται ῥήτορας, καὶ γραμματικὰς, καὶ Φιλοσόφους· ἀκροῶνται δ' αὐτῶν πηνίκα (γελοῖον γὰρ καὶ τοῦτο) ἤτοι μεταξὺ κοσμέμεναι, καὶ τὰς κόμας περιπλεκόμεναι, ἢ παρὰ τὸ δεῖπνον· ἄλλοτε γὰρ οὐκ ἄγασι σχολήν. πολλάκις δὲ καὶ μεταξὺ τῦ Φιλοσόφου τι

36. Quamquam tolerabilia forte videantur, quae viri faciunt. Mulieres vero, nam hac quoque nunc adfectant habere quosdam eruditos, mercede interposita sibi familiares, et lecticam adsectantes, quandoquidem vnum hoc inter reliqua ornamenta illis videtur, si dicantur eruditae esse et philosophae, et carmina faciant non multum inferiora Sapphicis: propter haec igitur mulieres ipsae quoque mercenarios circumducunt Rhetores, et Grammaticos, et Philosophos. Audiunt vero illos interdum, quod ipsum quoque ridiculum, vel dum ornantur, et comas disponi sibi curant, vel in coena adeo: neque enim aliud ipsis otium suppetit. Saepe vero dum Philosophus aliquid disputat,

τὶ διεξιόντος, ἡ ἄβρα προσελθοῦσα, ὥρεξε παρὰ τὸ μοιχεῖ γραμματίον· οἱ δὲ περὶ σωφροσύνης ἐκεῖνοι λόγοι ἐξῆσι περιμένοντες, ἕστ' ἂν ἐκείνη ἀντιγράψασα τῷ μοιχῷ, ἐπαναδράμῃ πρὸς τὴν ἀκρόασιν.

Ἐπειδὰν δέ ποτε διὰ μακρὸ τὸ χρόνε Κρονίων ἢ Παναθηναίων ἐπιζάντων, πέμπηταί τί σοι ἐφεσρίδιον ἄθλιον, ἢ χιτώνιον ὑπόσαθρον, ἐνταῦθα μάλιζα πολλὴν δεῖ καὶ μεγάλην γενέσθαι τὴν πομπήν. καὶ ὁ μὲν πρῶτος, εὐθὺς ἔτι σκεπτομένε παρακάσας τὸ δεσπότε, προδραμὼν καὶ προμηνύσας, ἀπέρχεται, μισθὸν ἐκ ὀλίγον τῆς ἀγγελίας προσλαβών. ἕωθεν δὲ τρισκαίδεκα ἤκεσι νομίζοντες ἕκαζος, ὡς πολλὰ εἶπε, καὶ ὡς ὑπέμνησε, καὶ ὡς ἐπιτραπεὶς, τὸ κάλλιον ἐπελέ-

accedens ancilla a moecho tabellas tradit: at illi de temperantia sermones insistunt, exspectantque, dum illa, moecho postquam rescripserit, ad auditionem redeat.

37. Cum vero longo post tempore aliquando Saturnalibus instantibus vel Panathenaicis, mittitur tibi amiculum miserum, aut tunica fere putris, tunc maxime multam institui magnamque pompam oportet. Et primus quidem, qui deliberante domino illud sublegit, praecurrens et indicans, non paruo ablato nuntii praemio, redit. Mane vero tredecim veniunt ferentes *munus*, quorum vnusquisque, vt multa dixerit, vt monuerit, vt dato sibi negotio pulcherrimum elegerit, commemorat.

ἐπελέξατο διεξιών· ἅπαντες δ' ἕν ἀπαλλάττονται λαβόντες, ἔτι καὶ βρενθυόμενοι, ὅτι μὴ πλείω ἔδωκας.

Ὁ μὲν γὰρ μισθὸς αὐτὸς, κατὰ δύο ὀβολὲς, ἢ τέτταρας. καὶ βαρὺς αἰτῶν σὺ, καὶ ὀχληρὸς δοκεῖς. ἵνα δ' ἕν λάβῃς, κολακευτέος μὲν αὐτὸς, καὶ ἱκετευτέος· θεραπευτέος δὲ καὶ ὁ οἰκονόμος. ἔστος μὲν καὶ ἄλλος θεραπείας τρόπος. ἐκ ἀμελητέος δὲ ἐδ' ὁ ξύμβουλος καὶ φίλος. καὶ τὸ ληφθὲν ἤδη προωφείλετο ἱματιοκαπήλῳ, ἢ ἰατρῷ, ἢ σκυτοτόμῳ τινί. ἄδωρα ἔνεστι τὰ δῶρα, καὶ ἀνόνητα.

Πολὺς δὲ ὁ φθόνος, καί πε καὶ διαβολή τις ἠρέμα ὑπεξανίσχται πρὸς ἄνδρα ἤδη τὰς κατὰ σὲ

morat. Omnes igitur cum munusculo abeunt, insuper cum fastidio quodam murmurant, quod plura non dederis.

38. Merces ipsa *minutatim tibi solvitur*, obolis binis, aut quaternis: si petas, gravis videris ac molestus. Vt igitur accipias, adulandum primo ipsi et supplicandum; colendus autem etiam est dispensator, quod aliud cultus genus est; nec vero negligendus consiliarius et amicus. Porro quod accipis iam debebatur vestiario, aut medico, aut sutori cuidam. Munera igitur illa non munera et nullius vtilitatis.

39. Inter haec forte etiam calumnia quaedam paullatim contra te insurgit apud virum, sermo-

σὲ λόγες ἡδέως ἐνδεχόμενον· ὁρᾷ γὰρ ἤδη σὲ μὲν ὑπὸ τῶν συνεχῶν πάνων ἐκτετρυχωμένον, καὶ πρὸς τὴν θεραπείαν σκάζοντα, καὶ ἀπηυδηκότα, τὴν ποδάγραν δὲ ὑπαΐεσαν. ὅλως γὰρ ὅπερ ἦν νοσιμώτατον ἐν σοὶ, ἀπανθισάμενος, καὶ τὸ ἐγκαρπότατον τῆς ἡλικίας, καὶ τὸ ἀκμιότατον τὲ σώματος ἐπιτρίψας, καὶ ῥάκος σε πολυσχιδὲς ἐργασάμενος, ἤδη περιβλέπει, σὲ μὲν οἵ τῆς κόπρε ἀποῤῥίψῃ Φέρων, ἄλλον δὲ ὅπως τῶν δυναμένων τὰς πόνες καρτερεῖν προσλήψεται. καὶ ἤτοι μειράκιον αὐτὲ ὅτι ἐπείρασάς ποτε, ἢ τῆς γυναικὸς ἄβραν παρθένον γέρων ἀνὴρ διέφθειρας, ἢ ἄλλο τι τοιῦτον ἐπικληθείς, νύκτωρ ἐγκεκαλυμμένος, ἐπὶ τράχηλον ὠσθείς, ἐξελήλυθας

nes qui contra te habentur libenter iam excipientem. Videt enim te iam perpetuis laboribus detritum, et ad officia claudicantem, et defectum viribus, subeuntemque paullatim podagram. Omnino enim postquam florem aetatis valetudinisque tuae praecerpsit, postquam fertilissimam vitae tuae partem et summum vigorem corporis contriuit, et pannum te vndique fissum concinnauit, iam circumspicit, te quidem in quod sterquilinium abiiciat, alium vero, qui labores sustinere possit, vt adsumat. Tum igitur vel tentasse puerum, vel ancillam virginem dominae imminuisse, homo senex, vel quiddam aliud huic simile incusatus noctu, capite obuoluto, praeceps

eiice-

λυθας ἔρημος ἁπάντων, καὶ ἄπορος, τὴν βελτίστην ποδάγραν αὐτῷ γήρᾳ παραλαβών. καὶ ἃ μὲν τέως ἤδεις, ἀπομαθὼν ἐν τοσούτῳ χρόνῳ· θυλάκιον δὲ μείζω τὴν γαστέρα ἐργασάμενος, ἀπλήρωτόν τι, καὶ ἀπαραίτητον κακόν. καὶ γὰρ ὁ λιμὸς ἀπαιτεῖ σε τὰ ἔθη· καὶ ἀπομανθάνων αὐτὰ, ἀγαναικτεῖς.

Καί σε ἐκ ἂν τις ἄλλος δέξαιτο ἔξωρον ἤδη γεγονότα, καὶ τοῖς γεγηρακόσιν ἵπποις ἐοικότα, ὧν ἐδὲ τὸ δέρμα ὁμοίως χρήσιμον· ἄλλως τε, καὶ ἡ ἐκ τῆς ἀπωσθῆναι διαβολὴ πρὸς τὸ μεῖζον εἰκαζομένη, μοιχὸν, ἢ Φαρμακέα σε, ἤ τι τοιοῦτον ἄλλο δοκεῖν ποιεῖ. ὁ μὲν γὰρ κατήγορος, καὶ σιωπῶν ἀξιόπιστος· σὺ δ' Ἕλλην, καὶ ῥᾴδιος τὸν

eiiceris domo, relictus ab omnibus, inops, cum senectute podagram etiam optimam nactus; oblitus hoc tanto tempore interiecto eorum, quae ante sciebas, ventre auctus maiore quam culeus est, malo, quod nec explere possis, nec deprecari. Etenim et gula poscit te ex consuetudine, et cum indignatione et querela dedisci.

40. Nec te facile alius quis recipiat exoletum iam et equis vetulis similem, quorum neque pellis aeque vtilis. Alioquin etiam calumnia e tua expulsione orta, et maius quid suspicata, vt moechus, vel veneficus, vel horum simile aliquid videaris, efficit. Tuus enim accusator tacens etiam fide dignus: tu vero Graeculus et leuis ingenii, et

τὸν τρόπον, καὶ πρὸς πᾶσαν ἀδικίαν εὔκολος· τοιούτους γὰρ ἅπαντας ἡμᾶς εἶναι οἴονται· καὶ μάλα εἰκότως· δοκῶ γάρ μοι καὶ τῆς τοιαύτης δόξης αὐτῶν, ἣν ἔχουσι περὶ ἡμῶν, κατανενοηκέναι τὴν αἰτίαν. πολλοὶ γὰρ οἱ ἐς τὰς οἰκίας παρελθόντες, ὑπὲρ τοῦ μηδὲν ἄλλο χρήσιμον εἰδέναι, μαντείας καὶ Φαρμακείας ὑπέσχοντο, καὶ χάριτας ἐπὶ τοῖς ἐρωτικοῖς, καὶ ἐπαγωγὰς τοῖς ἐχθροῖς. καὶ ταῦτα πεπαιδεῦσθαι λέγοντες, καὶ τρίβωνας ἀμπεχόμενοι, καὶ πώγωνας ἀκεὐκαταφρονήτους καθειμένοι. εἰκότως ἓν τὴν ὁμοίαν περὶ πάντων ὑπόνοιαν ἔχουσιν, ἓς ἀρίζους ὤοντο, τοιούτους ὁρῶντες, καὶ μᾶλιστα ἐπιτηδεύντες αὐτῶν τὴν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τῇ ἄλλῃ ξυνουσίᾳ

et ad ſcelus omne facilis. Tales enim vniuerſos nos arbitrantur; nec iniuria. Videor enim mihi etiam talis illorum opinionis, quam de nobis habent, cauſam intellexiſſe. Multi enim in domos ingreſſi, quod nihil aliud vtile ſcirent, vaticinia et veneficia polliciti ſunt, et gratiam ab amaſiis, et malorum in hoſtium capita auerſiones: idque cum facerent, ſe eruditos dicebant, et pallia induti erant et barbas ſubmittebant minime contemnendas. Non abſurde ergo ſimilia de omnibus ſuſpicantur, cum tales eſſe videant, quos putabant praeſtantiſſimos, obſeruentque eorum in

coe-

κσίᾳ κολακείαν, καὶ τὴν πρὸς τὸ κέρδος δελοπρέπειαν.

Ἀπεχθεισάμενοι δὲ, αὐτὲς μισᾶσι, καὶ μάλα εἰκότως, καὶ ἐξ ἅπαντος ζητᾶσιν ὅπως ἄρδην ἀπολέσωσιν, ἢν δύνωνται. λογίζονται γὰρ, ὡς ἐξαγορεύσεσιν αὐτῶν τὰ πολλὰ ἐκεῖνα τῆς Φύσεως 14) ἀπόῤῥητα, ὡς ἅπαντα εἰδότες ἀκριβῶς, καὶ γυμνὲς αὐτὰς ἐπωπτευκότες. τᾶτο τοίνυν ἀποπνίγει αὐτὲς· ἅπαντες γὰρ ἀκριβῶς ὅμοιαί εἰσι τοῖς καλλίστοις τέτοις βιβλίοις, ὧν χρυσοῖ μὲν οἱ ὀμφαλοὶ, πορφυρᾶ δ' ἔκτοσθεν ἡ διφθέρα· τὰ δ' ἔνδον, ἢ Θυέστης ἐσὶ τῶν τέκνων

coenis et reliqua consuetudine adulationem, et quam seruilem lucri causa personam susciplant.

41. Quos vero eiecerunt, illos etiam, vt valde consentaneum est, odio habent, et vndique quaerunt fundituś, si queant, perdere. Etenim arbitrantur illos enunciaturos esse multa illa in natura ipsorum *ac moribus* secreta, vt qui norint accurate omnia, et nudos ipsos inspexerint. Hoc igitur est, quod illos angit. Omnes enim accurate similes sunt pulcherrimis illis libris, quorum aurei vmbilici, purpureique coloris membrana exterior: intus autem vel Thyestes est liberos suos epula-

14. Φύσεως] Si vsquam, hic certe, late patere videtur *Φύσεως* appellatio, quae corporis et animi morbos, ingenium, mores, vitam totam comprehendat. *Gesner.*

κνων ἐσιώμενος, ἢ Οἰδίπες τῇ μητρὶ ξυνὼν, ἢ Τηρεὺς δύο ἀδελφὰς ἅμα ὀπυίων. τοιᾶτοι καὶ αὐτοί εἰσι, λαμπροὶ, καὶ περίβλεπτοι, ἔνδον δ' ὑπὸ τῇ πορφύρᾳ, πολλὴν τὴν τραγῳδίαν σκέποντες. ἔκαζον γᾶν αὐτῶν ἢν ἐξειλήσῃς, δρᾶμα ἐμικρὸν εὑρήσεις Εὐριπίδε τινὸς, ἢ Σοφοκλέες. τὸ δ' ἔξω, πορφύρα εὐανθὴς, καὶ χρυσᾶ ὁ ὀμφαλός· ταῦτ' ἐν ξυνεπισάμενοι αὐτοῖς, μισᾷσι, καὶ ἐπιβελεύσασιν, εἴ τις ἀποσὰς, ἀκριβῶς καταινενοηκὼς, αὐτὰς ἐκτραγῳδήσει, καὶ πρὸς πολλὰς ἐρεῖ.

Βέλομαι δ' ὅμως ἔγωγε, ὥσπερ ὁ Κέβης ἐκεῖνος, εἰκόνα τινὰ τῇ τοιάτῃ σοι βίᾳ γράψαι, ὅπως ἐς αὐτὴν ἀποβλέπων, εἰδῇς εἴ σοι παρίτητέον

epulatus, aut Oedipus cum matre concumbens, aut duas simul sorores Tereus subigens. Tales et hi sunt, splendidi et conspicui, intus vero sub purpura tragoediam multam tegentes. Si enim vnumquemque eorum euoluas, actum inuenies haud paruum, Euripidis alicuius, aut Sophoclis *ingenio dignum:* extra autem sunt purpura florida, et vmbilicus aureus. Horum ergo sibi conscii odio habent et struunt insidias, si quis ab illis seiunctus, qui accurate ipsos norit, tragoediam ipsos faciat, et in vulgus de ipsis narret.

42. Volo tamen ego vt Cebes ille imaginem tibi quamdam talis vitae depingere, vt illa perspecta constituas, vtrum in eam tibi ingrediendum sit.

τέον ἐςὶν ἐς αὐτήν. ἡδέως μὲν ἂν Ἀπελλῆ τινος, ἢ Παῤῥασίε, ἢ Ἀετίωνος, ἢ καὶ Εὐφράνορος ἂν ἐδεήθην ἐπὶ τὴν γραφήν. ἐπεὶ δὲ ἄπορον νῦν εὑρεῖν τινα ἕτω γενναῖον, καὶ ἀκριβῆ τὴν τέχνην, ψιλὴν ὡς οἷόν τέ σοι ἐπιδείξω τὴν εἰκόνα. καὶ δὴ γεγράφθω προπύλαια μὲν ὑψηλὰ, καὶ ἐπίχρυτα, καὶ μὴ κάτω ἐπὶ τῆ ἐδάφες, ἀλλ' ἄνω τῆς γῆς, ἐπὶ λόφε κείμενα, καὶ ἡ ἄνοδος ἐπίπολὺ, καὶ ἀνάντης, καὶ ὄλισθον ἔχεσα, ὡς πολλάκις ἤδη πρὸς τῷ ἄκρῳ ἔσεσθαι ἐλπίσαντας, ἐκτραχηλισθῆναι, διαμαρτόντος τῆ ποδός· ἔνδεν δὲ ὁ Πλῆτος αὐτὸς καθήσθω, χρυσῆς ὅλος, ὡς δοκεῖ, πάνυ εὔμορφος, καὶ ἐπέραιος, ὁ δ' ἐραςὴς μόγις ἀνελθὼν, καὶ πλησιάσας

sit. Libenter itaque Apellem quemdam, aut Parrhasium, aut Aetionem, aut Euphranorem etiam ad picturam adhiberem. Quandoquidem vero fieri non potest, vt nunc inueniatur aliquis eo vel ingenio vel artis praestantia; tenuem tibi, quantum a me potest, imaginem ostendam. Pingatur itaque vestibulum altum, inauratum, nec infra in solo, sed supra terram in colle situm: adscensus longus sit et arduus, lubricusque, vt saepe qui in summo se iam sperarent esse, vestigio fallente euertantur. Intra vero Plutus sedeat ipse, aurea specie totus, formosus idem atque amabilis. Amator autem, qui aegre adscendit, et ad ianuam accessit,

σας τῇ θύρᾳ, τεθηπέτω, ἀφορῶν ἐς τὸ χρυσίον. παραλαβοῦσα δὲ αὐτὸν ἡ Ἐλπὶς, εὐπρόσωπος καὶ αὐτὴ, καὶ ποικίλα ἀμπεχομένη ἐσαγέτω, σφόδρα ἐκπεπληγμένον τῇ εἰσόδῳ. τοὐντεῦθεν δὲ, ἡ μὲν Ἐλπὶς ἀεὶ προηγείσθω. διαδεξάμεναι δ' αὐτὸν ἄλλαι γυναῖκες, Ἀπάτη, καὶ Δουλεία, παραδότωσαν τῷ Πόνῳ. ὁ δὲ, πολλὰ τὸν ἄθλιον καταγυμνάσας, τελευτῶν, ἐγχειρισάτω αὐτὸν τῷ Γήρᾳ ἤδη ὑπονοσοῦντα, καὶ τετραμμένον τὴν χρόαν· ὑςάτη δὲ ἡ Ὕβρις ἐπιλαβομένη, συρέτω πρὸς τὴν Ἀπόγνωσιν· ἡ δ' Ἐλπὶς, τὸ ἀπὸ τούτου, ἀφανὴς ἀποπτάσθω, καὶ μηκέτι καθ' οὓς εἰσῆλθε τοὺς χρυσοῦς θυρῶνας, ἔκ τινος δ' ἀποςρόφου καὶ λεληθυίας ἐξόδου

accessit, obstupescat oculis in aurum directis. Adsumtum vero spes, formosa et ipsa, et pictam vestem induta introducat, valde in ingressu perculsum. Inde vero Spes quidem praecedat semper, excipientes autem illum mulieres aliae, Fraus, et Seruitus, tradant Labori. At hic postquam multum exercuit miserum, commendet eum Senectuti, iam aliquantum aegrotantem et colorem vertentem: vltima vero Contumelia comprehensum abducat ad Desperationem. Spes ab hoc inde loco auolet, nec conspiciatur amplius: ipse vero non iam per aureum qua ingressus fuerat vestibulum, sed per auersum quemdam et latentem exitum nudus

δε ἐξωθείσθω, γυμνὸς, προγάστωρ, ὠχρὸς, γέρων, τῇ ἑτέρᾳ μὲν τὴν Αἰδῶ σκέπων, τῇ δεξιᾷ δὲ αὐτὸς ἑαυτὸν ἄγχων· ἀπαντάτω δ' ἐξιόντι ἡ Μετάνοια δακρύσασα ἐς ἀδὴν ὄφελος, καὶ τὸν ἄθλιον ἐπαπολλύσα. τοῦτο μὲν ἔσω τὸ τέλος τῆς γραφῆς· σὺ δ' ἴσθι, ὦ ἄριστε Τιμόκλεις, αὐτὸς ἤδη ἀκριβῶς ἐπισκοπῶν ἕκαστα, ἐννόησον, εἴ σοι καλῶς ἔχει, προσελθόντα εἰς τὴν εἰκόνα κατὰ ταύτας τὰς θύρας, ἐκείνην τὴν ἔμπαλιν αἰσχρῶς ἔτως ἐκπεσεῖν. ὅ, τι δ' ἂν πράττῃς, μέμνησο τοῦ σοφοῦ λέγοντος, Ὡς θεὸς ἀναίτιος, αἰτία δὲ ἑλομένου.

dus extrudatur, ventre prominulo, pallidus, senex, altera manu pudenda tegens, altera autem suum ipse collum angens. Occurrat exeunti Poenitentia nequidquam plorans, et magis perdens perditum. Hic quidem picturae finis erit. At tu, Timocles optime, ipse iam diligenter inspiciens singula, cogita, an bonum tibi putes, ingressum te in vitam depictam per illas portas, altera illa ianua turpiter adeo elabi. Quidquid autem feceris, sapientis viri memento, qui innocens, inquit, Deus est, culpa vero eligentis.

Ἀπο-

Ἀπολογίαι περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων.

Πάλαι σκοπῶ πρὸς ἐμαυτὸν, ὦ καλὲ Σαβῖνε, ἄτινά σοι εἰκὸς ἐπελθεῖν ἢ εἰπεῖν ἀναγνόντι ἡμῶν τὸ περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων βιβλίον. ὅτι μὲν γὰρ ἐκ ἀγελαστὶ διεξήεις αὐτὸ, καὶ πάνυ μοι πρόδηλον. ἃ δὲ μεταξὺ καὶ ἐπὶ πᾶσιν ὑπὲ σᾶ ἐλέγετο, ταῦτα νῦν ἐφαρμόττειν ζητῶ τοῖς ἀνεγνωσμένοις. εἰ τοίνυν μὴ κακὸς ἐγὼ μαντικὴν, δοκῶ μοι ἀκέειν σε λέγοντος, εἶτά τις αὐτὸς ταῦτα γεγραφὼς, καὶ κατηγορίαν ἔτω δεινὴν κατὰ τᾶ τοιάτα βίᾳ διεξελθὼν, ἔπειτα

Defensio eorum qui mercede conducti in potentiorum conuictu sunt.

Olim apud me considero, pulcher Sabine, quid in mentem tibi venisse probabiliter dicam, legenti nostrum de mercenariis familiaribus libellum. Nam id quidem omnino certum habeo, non sine risu te illum percurrisse. Quae vero interiecto tempore et post omnia a te dicta sint, ea nunc componere his, quae legisti, studeo. Nisi igitur male ego vaticinari didici, videor mihi audire te dicentem ista: Et est, qui postquam scripsit ipse talia, et grauem adeo accusationem contra hoc vitae genus explicauit, repente omnium oblitus,

πειτα πάντων ἐκλαθόμενος, ὀξράκιε, Φασὶ, μεταπεσόντος, ἑκὼν ἑαυτὸν Φέρων ἐς δελείαν ἄτω περιφανῆ καὶ περίβλεπτον ἐνῆκε; πόσοι Μῖδαι, καὶ Κροῖσοι, καὶ Πακτώλοι ὅλοι μετέπεισαν αὐτὸν ἀφεῖναι μὲν τὴν ἐκ παίδων Φίλην καὶ σύντροφον Ἐλευθερίαν, πρὸς αὐτῷ δὲ ἤδη τῷ Αἰακῷ γενόμενον, καὶ μονονυχὶ τὸν ἕτερον πόδα ἐν τῷ πορθμείῳ ἔχοντα, παρέχειν ἑαυτὸν ἔλκεσθαι καὶ Φέρεσθαι, καθάπερ ὑπὸ κλοιῷ τινι χρυσῷ τὸν αὐχένα δεθέντα, οἷά ἐςι τῶν τρυφώντων πλεσίων τὰ σφιγγία, καὶ τὰ κεραλία 15). πολλὴ γᾶν ἡ διαφωνία τὰ νῦν βίε πρὸς

oblitus, cadente, vt aiunt, aliter calculo, sua se sponte in manifestam adeo conspicuamque seruitutem demiserit? Quot hunc Midae et Croesi et Pactoli integri in sententiam aliam traduxere, vt relicta amica illa a teneris inde et cui innutritus est libertate, cum iam prope ipsum est Aeacum, et tantum non alterum pedem in cymba *Charontis* habet, praeberet se trahendum agendumque tamquam aureo circa ceruices collari deuinctum, quales sunt delicatorum diuitum simiolae et parui sciuri. Multum ergo haec vita et illa scriptio discrepant.

15. Κεραλία] Cum aliquid dandum esset in versione, quod responderet τοῖς κεραλίοις, in tanta sententiarum diuersitate placuit et nobis aliquid audere, et ponere. Interim, quasi legeretur σκιραλία, quod a diffan-

πρὸς τὸ σύγγραμμα, καὶ τὸ ἄνω τὲ ποταμοῦ χωρεῖν, καὶ ἀνεσράφθαι τὰ πάντα, καὶ παλινῳδεῖν πρὸς τὸ χεῖρον, τὰτ' ἂν εἴη, ἐχ ὑπὲρ Ἑλένης, μὰ Δί', ἐδ' ὑπὲρ τῶν ἐπ' Ἰλίῳ γενομένων, ἀλλ' ἔργῳ ἀνατρεπομένων τῶν λόγων καλῶς πρότερον εἰρῆσθαι δοκόντων.

Ταῦτα μὲν πρὸς ἐκυτὸν, ὡς τὸ εἰκὸς, λελεκταί σοι· ἐπάξεις δὲ ἴσως καὶ πρὸς αὐτὸν ἐμὲ ξυμβελήν τινα τοιαύτην, ἐκ ἄκαιρον, ἀλλὰ Φιλικὴν, καὶ οἵῳ σοι χρηςῷ καὶ Φιλοσόφῳ ἀνδρὶ πρέπεσαν. ἦν μὲν ἐν κατ' ἀξίαν ὑποδὺς τὸ σὸν πρόσω-

crepant, et hoc ſane fuerit illud, quod aiunt, *contra flumen retro ire, et inuerſa omnia, et in peius recantare*, non de Helena per Iouem, aut his, quae ad Ilium geſta ſunt, ſed cum opere et factis retractantur, quae bene antea dicta videbantur.

2. Haec quidem ad te ipſum, vt conſentaneum, a te dicta ſunt. Subiicies autem forte ad me ipſum etiam conſilium quoddam eiuſmodi non intempeſtiuum, ſed amicum, teque virum bonum et ſapientem decens. Si igitur pro dignitate ſumtam perſo-

te non ſatis preſſe pronuntiatum in καράλια mutaſſe librarius poteſt. Sciuri certe hodie in deliciis quorumdam: et fuiſſe olim vel maxime *amabiles*, apparet ex Martialis V, 38. *Geſner.*

πρόσωπον ὑποκρίνωμαι, εὖ ἂν ἡμῖν ἔχοι, καὶ τῷ λογίῳ θύσομεν. εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ σὺ προσθήσεις τὰ ἐνδέοντα. ὥρα τοίνυν μετασκευάσαντας ἡμᾶς τὴν σκηνὴν, ἐμὲ μὲν σιωπᾶν, καὶ ἀνέχεσθαι τεμνόμενον, καὶ καιόμενον, εἰ δέοι, ἐπὶ σωτηρίᾳ, σὲ δὲ ἐπιπάττειν τῶν φαρμάκων, καὶ τὴν σμίλην ἅμα πρόχειρον ἔχοντα, καὶ τὸ καυτήριον διάπυρον· καὶ δὴ παραλαβὼν τὴν ῥήτραν, σὺ ταῦτα πρὸς μὲ ὁ Σαβῖνος ἤδη λέγεις.

Πάλαι μὲν, ὦ Φιλότης, ὡς εἰκὸς, εὐδοκίμηταί σοι τατὶ τὸ σύγγραμμα, καὶ ἐν πολλῷ πλήθει δειχθὲν, ὡς οἱ τότε ἀκροασάμενοι διηγοῦντο, καὶ ἰδίᾳ παρὰ τοῖς πεπαιδευμένοις, ὁπόσοι ὁμιλεῖν αὐτῷ, καὶ διὰ χειρὸς ἔχειν ἠξίωσαν. ἤ τε

personam tuam egero, bene res habet, et Eloquenti Deo sacrificabimus: sin minus, at tu quae desunt adiicies. Tempus igitur est, conuersa scena me silentio secandum vrendumque, si opus sit, salutis causa praebere; te vero medicamenta inspergere, cultrumque in promtu habere, et candens cauterium. Iamque sumtis dicendi partibus tu haec ad me, Sabine, dicis.

3. Olim sane, amice, vt par erat, ad famam tibi hoc scriptum profuit, et eo tempore, quo in magna concione recitaretur, vt narrarunt mihi, qui tum audiere, et priuatim apud eruditos, qui cognoscere illud et in manu habere dignati sunt.

τε γὰρ τῶν λόγων παρασκευὴ, ἐ μεμπτὴ, καὶ ἡ ἱςορία πολλὴ, καὶ ἐμπειρία τῶν πραγμάτων, καὶ ὅτι ἕκαςα σαφῶς ἐλέγετο· καὶ τὸ μέγιςον, ὅτι χρήσιμα πᾶσιν ἦν, καὶ μάλιςα τοῖς πεπαιδευμένοις, ὡς μὴ ὑπ' ἀγνοίας σφᾶς αὐτὰς εἰς δελείαν ὑπάγοιεν. ἐπεὶ δέ σοι μετέδοξε βελτίω ταῦτ' εἶναι, καὶ τὴν μὲν Ἐλευθερίαν μακρὰ χαίρειν ἐᾶν, ζηλῶσαι δὲ τὸ ἀγεννέςατον ἐκεῖνο ἰαμβεῖον·

Ὅπε τὸ κέρδος, παρὰ Φύσιν δελευτέον.

ὅρα, ὅπως μηδεὶς ἔτι ἀκούσηταί σε ἀναγινώσκοντος αὐτό· ἀλλὰ μηδ' ἄλλῳ παράσχῃς τῶν τὸν παρόντα σε βίον ἐρώντων, ἐπελθεῖν τὰ γεγραμμένα· εὖχε δ' Ἑρμῇ τῷ χθονίῳ, καὶ τῶν ἀκηκοότων

Etenim verborum in eo apparatus non contemnendus, et historiae multum, et rerum peritia, et quod aperte omnia dicerentur: et maxime, quod vtilia omnibus essent, eruditis praesertim, ne per ignorantiam ipsi in seruitutem se coniiciant. Postquam vero mutata sententia tibi visum est, meliora haec esse, et longum libertati valedicere, imitarique ignauum illum versiculum:

Vbi lucra magna, seruiant et liberi:

vide, ne quis imposterum audiat te illud praelegentem, sed nec alii cuiquam eorum, qui praesentem vitam tuam inspiciunt, copiam facito legendi; sed infero Mercurio vota nuncupa, vt hos, qui

κοότων πρότερον, πολλὴν λήθην κατασκεδάσαι. ἢ δόξεις τῷ τὲ Κορινθίᾳ μύθῳ ταυτόν τι πεπονθέναι, κατὰ σαυτὲ ὁ Βελλεροφόντης γεγραφὼς τὸ βιβλίον. μὰ γὰρ τὸν Δί', ἐχ ὁρῶ τὴν ἀπολογίαν, ἥτις ἂν εὐπρόσωπός σοι γένοιτο πρὸς τὲς κατηγορέντας· καὶ μάλιστα, ἢν συνγέλωτι αὐτὸ ποιῶσιν, ἐπαινέντες μὲν τὰ γεγραμμένα, καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς ἐλευθερίαν, αὐτὸν δὲ τὸν συγγραφέα δεδεμένον ὁρῶντες, καὶ ἑκόντα ὑποτιθέντα τὸν αὐχένα τῷ ζυγῷ.

Οὐκ ἀπεικότα γὲν ἂν λέγοιεν, εἰ λέγοιεν, ἤτοι ἄλλε τὲ γενναίε ἀνδρὸς εἶναι τὸ βιβλίον· καὶ σὲ τὸν καλοιὸν, ἀλλοτρίοις πτεροῖς ἀγάλλεσθαι· ἢ εἶπερ σόν ἐστιν, ὅμοιά σε τῷ Σαλαίθῳ ποιεῖν·

qui prius audiere, Lethaeis aquis perfundat: alioquin videbitur idem tibi vsu veniſſe, quod eſt in fabula Corinthia, et ipſe contra te Bellerophon ſcripſiſſe libellum. Ita enim me Iupiter amet, vt non video, quam cauſam, quae quidem ſpeciem habeat, contra accuſantes poſſis dicere: praeſertim ſi cum riſu hoc faciant, laudantes ſcripta, et quae in illis elucet, libertatem, ipſum vero ſcriptorem ſeruire videntes, qui ſponte collum iugo ſubmiſerit.

4. Non abſurde itaque dixerint, ſi dixerint, aut alterius cuiusdam fortis viri eſſe librum, teque graculum alienis ſuperbire pennis; aut, ſi tuus ſit, idem te, quod Salaethum facere, qui acer-

ποιεῖν· ὃς πικρότατον κατὰ μοιχῶν τοῖς Κροτωνιάταις νόμον θεὶς, καὶ θαυμαζόμενος ἐπ' αὐτῷ, μετὰ μικρὸν αὐτὸς ἑάλω, μοιχεύων τοῦ ἀδελφοῦ τὴν γυναῖκα. περὶ πόδα 16). τοίνυν καὶ σὲ τὸν Σάλαιθον ἐκεῖνον φαίη τις ἂν· μᾶλλον δὲ πολὺ μετριώτερος ἐκεῖνος, ἔρωτι μὲν ἁλοὺς ὡς ἔφασκεν ἀπολογούμενος, ἑκὼν δὲ μάλα εὐψύχως ἐς τὸ πῦρ ἁλλόμενος, καίτοι ἐλεόντων αὐτὸν ἤδη Κροτωνιατῶν, καὶ ἐνδιδόντων φυγεῖν, εἰ βούλοιτο. τὰ δὲ σὸν, ἀ παρὰ μικρὸν ἀτοπώτερον, ἀκριβέντος μὲν ἐν τοῖς λόγοις τὴν τοιάδε

bissima apud Crotoniatas lege contra adulteros lata, eam ob causam celebratus, non ita multo post in adulterio cum fratris vxore deprehensus est. Ad amussim igitur te quoque Salaethum illum aliquis dixerit. Quin tolerabilius ille, amore qui captus esset, quemadmodum in causa dicenda commemorauit, et vltro in ignem atque animose insilierit, misericordia licet illius iam tangerentur Crotoniatae, et fugae atque exilii, si voluisset, copiam facerent. Tuum autem haud paullo absurdius factum est, qui seruilem huius vitae

16. Περὶ πόδα] *Brodaeus* Miscell. IX. cap. 14. legit παραπόδως. Sed post eum satis hunc locum muniuit *Is. Casaubonus* ad *Theophrasti* Charact. cap. 5. vbi docet περὶ πόδα Graecos dixisse *de omnibus, quae apta essent, et conuenirent.* Ienius.

τοιούτου βίου δουλοπρέπειαν, καὶ κατηγοροῦντος, εἴ τις εἰς πλουσίου τινὸς ἐμπεσὼν, καὶ καθείρξας ἑαυτὸν, ἀνέχοιτο, μυρία τὰ δυσχερῆ πάσχων, καὶ ποιῶν. ἐν γήρᾳ δ' ὑστάτῳ, καὶ σχεδὸν ἤδη ὑπὲρ τὸν οὐδὸν, οὕτως ἀγεννῆ λατρείαν ἐπανηρημένου, καὶ μονονουχὶ καὶ ἐμπομπεύοντος αὐτῇ. ὅσῳ γοῦν φασιν ἐπισημότερος εἶναι δοκεῖς, τοσούτῳ καταγελαστότερος ἂν δόξειας εἶναι, ἀντιφωνοῦντος τοῦ νῦν βίου τῷ βιβλίῳ.

Καίτοι τί δεῖ καινὴν ἐπὶ σὲ κατηγορίαν ζητεῖν, μετὰ τὴν θαυμαστὴν τραγῳδίαν λέγουσαν·

Μισῶ σοφιστὴν, ὅστις οὐχ αὑτῷ σοφός;

Οὐκ

vitae humilitatem accurata oratione excusseris, accusauerisque, si quis in diuitis alicuius domum incidens et concludens se, sexcenta incommoda et pati et facere sustineat; extrema vero senectute, et superato fere limine, ignauam adeo seruitutem subieris, et tantum non in ea te, tamquam in pompa quadam ostentes. Quanto igitur, inquiunt, insignior esse videris, tanto magis idem videare ridiculus, reclamante quam nunc agis vita libello tuo.

5. Quamquam quid opus est, nouam contra te accusationem circumspicere, post admirabilem illam Tragoediam, quae

Odi, inquit, *Sophistam, qui sibi nihil sapit?*

 Nec

Οὐκ ἀπορήσει δὲ οἱ κατηγορεῖντες καὶ ἄλλων παραδειγμάτων ἐπὶ σέ. ἀλλ᾽ οἱ μὲν τοῖς τραγικοῖς ὑποκριταῖς εἰκάσουσιν, οἳ ἐπὶ μὲν τῆς σκηνῆς, Ἀγαμέμνων ἕκαστος αὐτῶν, ἢ Κρέων, ἢ αὐτὸς Ἡρακλῆς εἰσιν· ἔξω δὲ, Πῶλος, ἢ Ἀριστόδημος, ἀποθέμενοι τὰ προσωπεῖα, γίγνονται ὑπόμισθοι τραγῳδοῦντες, ἐκπίπτοντες, καὶ συριττόμενοι· ἐνίοτε δὲ, μαστιγόμενοί τινες αὐτῶν, ὡς ἂν τῷ θεάτρῳ δοκῇ. ἄλλοι δὲ τὸ τὲ πιθήκε πεπονθέναι σὲ φήσουσιν, ὃν Κλεοπάτρᾳ τῇ πάνυ φασὶ γενέσθαι. ἐκεῖνον γὰρ διδαχθέντα τέως μὲν ὀρχεῖσθαι πάνυ κοσμίως, καὶ ἐμμελῶς, καὶ ἐπιπολὺ θαυμάζεσθαι μένοντα ἐν τῷ σχήματι, καὶ τὸ πρέπον φυλάττοντα, καὶ τοῖς

Nec deerunt his, qui accusare volent, etiam alia in te argumenta: sed alii Tragicis te actoribus adsimilabunt, qui in scena quidem Agamemnon vnusquisque, aut Creon, aut ipse adeo Hercules sunt; extra vero Polus aut Aristodemus personis depositis fiunt mercenarii, tragoedi, qui excidunt interdum exsibilanturque, interdum vero etiam, si ita videatur spectatoribus, flagellis quidam illorum caeduntur. Alii idem tibi vsu venisse dicent, quod simiae, quam Cleopatrae aiunt fuisse. Illam enim edoctam aliquamdiu quidem saltasse decenter admodum, modulateque, ac multae fuisse admirationi, quae et habitum suum seruaret, et decorum custodiret, et hymenaeum voce tibiaque

τοῖς ᾄδεσι καὶ αὐλῆσι συγκείμενον 17) Ὑμέναιον. ἐπεὶ δὲ εἶδεν ἰσχάδας, οἶμαι, ἢ ἀμύγδαλον πόρρω κειμένην, μακρὰ χαίρειν φράσαντα τοῖς αὐλοῖς, καὶ ῥυθμοῖς, καὶ ὀρχήμασι, συναρπάσαντα κατατρώγειν, ἀποῤῥίψαντα, μᾶλλον δὲ συντρίψαντα τὸ πρόσωπον.

Καὶ σὺ τοίνυν, φαῖεν ἄν, οὐχ ὑποκριτὴς, ἀλλὰ ποιητὴς τῶν καλλίστων, καὶ νομοθέτης γενόμενος, ὑπὸ ταυτησὶ τῆς ἰσχάδος παραφανείσης, ἠλέγχθης σίθμιος ὤν, καὶ ἀπ' ἄκρας χείλους φιλοσοφῶν, καὶ ἕτερα μὲν κεύθων ἐνὶ φρεσὶν,

que canentibus motus accommodaret: conſpectis vero ficubus, opinor, aut amygdala procul iacente, longum vale dixiſſe tibiis et modis et ſaltationibus, correptosque fructus abiecta vel contrita potius perſona, deuoraſſe.

6. Et tu igitur, dixerint, non actor, ſed poëta rerum pulcherrimarum et legislator qui fueris, ab hac oſtenſa ficu ſimius eſſe, et a primoribus labris philoſophari conuictus es, atque *Menze aliud celare,*

17. Συγκείμενον] Etſi *συγκείμενον* aliquo modo exponi queat, vt *conuenientiam*, geſtuumue compoſitionem cum cantantibus conuenientem ſignificet; tamen lectio *Cod.* B. *συγκινέμενον* adeo hac videtur melior, vt eam vel in contextum recipiendum putem, et verſiones iam olim ita ſunt compoſitae, vt hoc ipſum expreſſiſſe videantur. *Reisz.*

σὶν, ἄλλα δὲ λέγων, ὡς εἰκότως ἄν τινα ἐπὶ σοὶ εἰπεῖν, ὅτι ἃ λέγεις καὶ ἐφ' οἷς ἐπαινεῖσθαι ἀξιοῖς, χείλεα μὲν σε ἐδίηνεν, ὑπερώην δ' αὖ χμιῶσαν καταλέλοιπε. τοιγαρῆν παρὰ πόδας εὐθὺς ἔτισας δίκην, προπετῶς μὲν θρασυνάμενος πρὸς τὰς ἀνθρώπων χρείας, μετὰ μικρὸν δὲ μονονυχὶ ὑπὸ κήρυξιν ἐξομοσάμενος τὴν ἐλευθερίαν. καὶ ἐῴκει ἡ Ἀδράστεια τότε κατόπιν ἐφεσῶσά σοι εὐδοκιμοῦντι, ἐφ' οἷς κατηγόρεις τῶν ἄλλων, καταγελᾶν, ὡς ἂν θεὸς εἰδυῖα τὴν μέλλουσάν σοι ἐς τὰ ὅμοια μεταβολὴν, καὶ ὅτι οὐκ εἰς τὸν κόλπον πτύσας πρότερον, ἠξίεις κατηγορεῖν τῶν διὰ ποικίλας τινὰς τύχας τοιαῦτα πράττειν ὑπομενόντων.

Εἰ

lare, aliud ſed promere verbis; vt iure aliquis de te dicat, quae dicis, et propter quae laudem adfectas, ea *Labra rigaſſe quidem, ſiccum liquiſſe palatum.* Itaque e veſtigio ſtatim poenas dediſti, qui temere audaciam ſumſeris contra hominum neceſſitates, paullo poſt autem tantum non ſub praecone libertatem eiuraueris. Ac videtur, laudibus tibi hominum ab accuſatione aliorum florenti, a tergo adſtans Adraſtea te deriſiſſe, quae tamquam Dea, futuram tuam ad idem vitae genus mutationem videret, atque illud etiam, quod non deſpuens ante in tuum ſinum, accuſares eos, qui per quamdam fortunae varietatem facere talia ſuſtinerent.

7. Si

Εἰ γὲν ὑπόθοιτό τις τῷ λόγῳ τὸν Αἰσχίνην μετὰ τὴν κατὰ τὲ Τιμάρχε κατηγορίαν αὐτὸν ἁλῶναι, καὶ Φωραθῆναι τὰ ὅμοια πάσχοντα, πόσον ἂν οἶει πρὰ τῶν ὁρώντων γενέσθαι τὸν γέλωτα, εἰ Τίμαρχον μὲν εὐθυνεν ἐπὶ τοῖς καθ' ὥραν ἡμαρτημένοις, αὐτὸς δὲ γέρων ἤδη, τοιαῦτα εἰς ἑαυτὸν παρηνόμει; τὸ δ' ὅλον, ἐκείνῳ τῷ Φαρμακοπώλῃ ἔοικας, ὃς ἀποκηρύττων βηχὸς Φάρμακον, καὶ αὐτίκα παύσειν τὰς πάσχοντας ὑπισχνάμενος, αὐτὸς μεταξὺ σπώμενος ὑπὸ βηχὸς ἐφαίνετο.

Ταῦτα μὲν, καὶ τοιαῦτα πολλὰ ἕτερα εἴποι τις ἄν, οἷος σὺ κατηγορῶν, ἐν ἔτως ἀμφιλαφεῖ τῇ ὑπόθέσει, καὶ μυρίας τὰς ἀφορμὰς παρεχομέ-

7. Si quis igitur hoc declamationi argumentum ponat, Aeschinem post Timarchi accusationem ipsum deprehendi patientem similia: quantum a spectantibus risum putas oriturum, si Timarchum quidem in iudicium vocet ob ea, quae in flore aetatis peccauerit, ipse vero iam senex, eadem in se designet. In summa, Pharmacopolae illi similis es, qui tussis remedium praedicans, et statim liberaturum se illa laborantes pollicitus, ipse interim conuelli a tussi cerneretur.

8. Haec igitur, et in hoc genere multa alia, dicat aliquis tui similis accusator in argumento ita copioso, et mille dicendi opportunitates praebente.

ἐχομένην. ἐγὼ δὲ ἤδη σκοπῶ, ἥντινα καὶ τρόπωμαι πρὸς τὴν ἀπολογίαν. ἆρά μοι κράτιστον ἑθελοκακῆσαντα, καὶ τὰ νῶτα ἐπιστρέψαντα, καὶ ἀδικεῖν ἐκ ἀρνάμενον, ἐπὶ τὴν κοινὴν ἐκείνην ἀπολογίαν καταφυγεῖν; λέγω δὲ τὴν τύχην, καὶ μοῖραν, καὶ εἱμαρμένην, καὶ παραιτεῖσθαι συγγνώμην ἔχειν μοι τὰς ἐπιτιμῶντας, εἰδότας, ὡς ἀδενὸς ἡμεῖς κύριοι, ἀλλ' ὑπό τινος κρείττονος, μᾶλλον δὲ μιᾶς τῶν προειρημένων ἀγόμεθα, ἐκ ἑκόντες, ἀλλ' ἀναίτιοι παντάπασιν ὄντες, ἃ ἂν λέγωμεν, ἢ ποιῶμεν, ἢ τἆτο μὲν κομιδῇ ἰδιωτικὸν, καὶ ἀφ' ἂν σύ με, ὦ Φιλότης, ἀνάσχοιο τοιαύτην ἀπολογίαν προϊσχόμενον, καὶ συνήγορον τὸν Ὅμηρον παραλαμβάνοντα, καὶ τὰ ἐκείνε ἔπη ῥαψῳδᾶντα·

Moïbente. Ego vero iam diſpicio, qua via ad cauſam dicendam adgrediar. Numquid optimum fuerit, ſponte me ſuccumbere, et tergum praebere, nec negare peccatum, ſed ad communem illam deprecationem confugere: Fortunam dico, et Parcam, et Fatum, ac rogare veniam hos, qui me reprehendant, cum ſciant, nullius rei penes nos arbitrium eſſe, ſed a praeſtantiore natura, aut potius ab vna earum, quas praediximus, agi non ſponte noſtra, ſed extra cauſam vndiquaque conſtitutos, quidquid dicamus faciamuſque? An plane hoc plebeium, vt neque tu me, amice, feras, talem defenſionem ſi praetendam, et Homerum aduocatum adſciſcam, verſusque illius recitem:

Fa-

Μοῖραν δ' ἔ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν.

καὶ τὸ·

Γεινομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκε μήτηρ.

Εἰ δὲ τἄτον ἀφεὶς τὸν λόγον, ὡς ἐ πάνυ ἀξιόπιστον, ἐκεῖνο λέγοιμι, μήτε ὑπὸ χρημάτων, μήτε ὑπ' ἄλλης τινὸς ἐλπίδος τοιαύτης δελεασθεὶς, ὑποξῆναι τὴν παρεῖσαν συνεσίαν, ἀλλὰ τὴν σύνεσιν, καὶ ἀνδρίαν καὶ μεγαλόνοιαν τοῦ ἀνδρὸς θαυμάσας, ἐθελῆσαι κοινωνῆσαι πράξεων τῶ τοιούτῳ, δέδοικα, μὴ πρὸς τῇ ἐπιφερομένῃ κατηγορίᾳ κολακείας αἰτίαν προσλαβὼν, κἄτα εὑρίσκωμαι ἥλῳ, φασὶν, ἐκκρούων τὸν ἦλον, καὶ μείζονί γε τὸν σμικρότερον, ὅσῳ κολακεία

Fatum equidem nullum dico effugisse virorum: et illud:

Nascenti neuit, genitrix cum funderet aluo.

9. Sin relicta hac oratione tamquam non valde probabili, illud dicam, me neque a pecuniae, neque ab alia id genus cupiditate illectum, subiisse praesentem conuictum, sed prudentiae, fortitudinis, et magnanimitatis in hoc viro admiratione voluisse in communionem venire illius actuum: metuo, ne ad intentatam accusationem adulationis insuper crimen subeam, deprehendarque clauo quod aiunt clauum eiicere, maiori minorem, in quan-

κεία τῶν ἄλλων ἁπάντων κακῶν, τὸ δειλοπρεπέστατον εἶναι, καὶ ταύτῃ χείριστον νενόμισται.

Τί ἂν ἄλλο, εἰ μήτε ταῦτα, μήτε ἐκεῖνα λέγειν δοκεῖ, ὑπόλοιπόν ἐστιν, ἢ ὁμολογεῖν μηδὲν ὑγιὲς εἰπεῖν ἔχειν; μία μοι ἴσως ἐκείνη ἄγκυρα ἔτι ἄβροχος, ὀδύρεσθαι τὸ γῆρας, καὶ τὴν νόσον· καὶ μετὰ τούτων, τὴν πενίαν, πάντα ποιεῖν καὶ πάσχειν ἀναπείθουσαν, ὡς ἐκφύγοι τις αὐτήν. καὶ ἐν τῷ τοιούτῳ ἂν καιρὸν ἴσως καὶ τὴν τῆς Εὐριπίδου Μήδειαν παρακαλέσαι παρελθοῦσαν εἰπεῖν ὑπὲρ ἐμοῦ ἐκεῖνα τὰ ἰαμβεῖα, μικρὸν αὐτὰ παρῳδήσασαν·

Καὶ μανθάνω μὲν, οἷα δρᾶν μέλλω κακά.

Πενίᾳ

quantum adulatio malorum omnium reliquorum maxime ſeruile eſſe, et hoc ipſo nomine peſſimum, perhibetur.

10. Quid igitur, ſi neque haec, neque illa dicenda videntur, aliud relinquitur, quam vt confitear, nihil quidquam ſani me quod dicam habere. Illa forte vna mihi ancora adhuc in ſicco eſt, deplorare ſenectutem, et morbum, et cum his paupertatem, facere omnia ac pati perſuadentem, vt quis illam effugiat: vbi forte nec intempeſtiuum fuerit Euripidis Medeam aduocare, vt in medium progreſſa dicat pro me iambos illos paullum quiddam inflexos:

Nec me fugit, quantum ſceleſta moliar,

Sed

Πεμίκ δὲ κρείσσων τῶν ἐμῶν βελευμάτων. Τὸ μὲν γὰρ τὸ Θεόγνιδος κἂν ἐγὼ μὴ λέγω, τίς οὐκ οἶδεν ἀκ ἀπαξιῶντος, καὶ ὡς βαθυκήτεα πόντον σφᾶς αὐτὲς ῥίπτειν, καὶ κατὰ κρημνῶν γε ἡλιβάτων, εἰ μέλλοι τις ἄτως ἀποδράσεσθαι τὴν πενίαν.

Ταῦτα μὲν εἶναι δοκεῖ, ἄ τις ἂν ὡς ἐν τοιούτῳ ἀπολογήσασθαι ἔχοι, ἃ πάνυ εὐπρόσωπον ἔκαστον αὐτῶν. σὺ δέ μοι θάῤῥει, ὦ ἑταῖρε, ὡς ἐδενὶ τέτων ἐμὲ χρησομένῳ. μὴ γὰρ τοιᾶτός ποτε λιμὸς καταλάβοι τὸ Ἄργος, ὡς τὴν Κυλλάραβιν 18) σπείρειν ἐπιχειρεῖν. ἐδ' ἡμεῖς ἄτω πένη-

Sed maior vrget consiliis inopia.

Illa enim Theognidis vel me tacente quis ignorat, non indignum putantis, vel in mare cetosum abiicere se, vel montis ab aërii praecipitio, si quis hoc modo queat effugere pauperiem?

11. Haec igitur esse videntur, quae quis in tali re defendendi criminis causa dicere habeat, quorum nullum vnum per se valde speciosum. At bono te, sodalis, animo esse iubeo, vtpote nullo horum me vsuro: ne enim talis vnquam fames Argos deprehendat, vt *cauam Arabiam* serere conentur. Neque nos ita pauperes defensionis

18. Κοίλην Ἀραβίην] Locus est vexatissimus. Quae aut vbi gentium est caua illa Arabia? Noui κοίλην Συρίαν, coele Syriam; memini Ἄργος dici κοίλον Sophocli, vti Εὐβοίην κοίλην

πένητες εὐλόγως ἀπολογίας, ὡς ὑπ' ἀπορίας τὰ τοιαῦτα κρησφύγετα πρὸς τὴν κατηγορίαν ζητεῖν. ἀλλά μοι ἐκεῖνο ἐννόησον, ὡς πάμπολυ τὰ

nis rationabilis, vt prae inopia id genus effugia contra accusationem quaeramus. Sed illud mihi cogita,

κοίλην eidem, et Homero Λακεδαίμονα κοίλον cauam Lacedaemonem. Sic enim Graeci vocabant loca in vallibus, et humili loco sita, non in montibus. Sed Arabiam cauam esse nemo vsquam reperiet. Et, si quae esset, quid tamen illa ad Argiuos? Mea excerpta scribunt portentosius ὡς τὴν κυλλαραβίαν. Mihi tamen ad veram lectionem aditum aperuerunt. Legendum enim: ὡς τὴν κυλλάραβιν σπείρειν ἐπιχειρεῖν. *vt Cyllarabin velint serere.* Fuit Cyllarabis gymnasium in Argolide. Istud gymnasium sacrum fuit, et vt pleraque alia, dedicatum diis, itaque vsibus humanis exemtum, vt ager eius coli non potuerit. Inde prouerbium hoc natum. *Graeuius.* Retinui in versione lectionem omnium, quantum constat, librorum: licet indicare non possim *cauam Arabiam*, vel melius aliquid excogitare *Graeuiana* emendatione, quae inde quoque aliquid probabilitatis accipit, quod Ἀραβίην legunt omnes, non Ἀραβίαν, quomodo scripturus videtur fuisse Lucianus, si Arabiam voluisset. *Gesner.*

τὰ τοιαῦτα διαφέρει, ἐς οἰκίαν τινὸς πλουσίου ὑπόμισθον παρελθόντα, δουλεύειν, καὶ ἀνέχεσθαι ὅσα μοι φησὶ τὸ βιβλίον, ἢ δημοσίᾳ πράττοντά τι τῶν κοινῶν, καὶ ἐς δύναμιν πολιτευόμενον, ἐπὶ τούτῳ παρὰ βασιλέως μισθοφορεῖν. διελθὼν δή, καὶ ἰδίᾳ καταθεὶς ἑκάτερον, σκόπει. εὑρήσεις γὰρ τὸ τῶν μισθωτῶν δή τοῦτο, ὃς διὰ πασῶν, τὸ πρᾶγμα. καὶ πουθενοῦν ὁμοίους ἀλλήλοις τοὺς βίους, ὅσον μόλιβδος ἀργύρῳ, χαλκὸς χρυσῷ, καὶ ἀνεμώνη ῥόδον, καὶ ἀνθρώπῳ πίθηκος. μισθὸς μὲν γὰρ δὴ κἀκεῖ, κἀνταῦθα, καὶ τὸ ὑπ' ἄλλῳ τάττεσθαι. τὸ δὲ πρᾶγμα παμπόλλην ἔχει τὴν διαφωνίαν.

cogita, multum omnino haec inter se differre, vtrum in domum diuitis cuiusdam mercede conducti aliquis ingrediatur, et ibi seruiat, sustineatque quaecumque mihi dicit liber: an vero publicae rei partem aliquam tractans et pro virili parte administrans, mercedem eo nomine ab imperatore accipiat? Nimirum percurre, et separatim vnumquodque horum situm, considera. Inuenies sane Musicorum illud *Disdiapason*, hoc est eo quod maximum est interuallo, scriptum illud *distare a facto meo*, ac tantumdem sibi similem vtramque vitam, quantum argento plumbum, aes auro, et anemonae rosa, et homini simius. Etenim merces quidem et illic et hic est, et quod alieno paretur imperio: at res ipsa plurimum dis-

φωνίαν. ἐκεῖ μὲν γὰρ δουλεία σαφὴς, καὶ οὐ πολὺ τῶν ἀργυρωνήτων καὶ οἰκοτρίβων διαφέρουσιν οἱ ἐπὶ τῷ τοιούτῳ προσιόντες. οἱ δὲ τὰ κοινὰ διὰ χειρὸς ἔχοντες, καὶ πόλεσι καὶ ἔθνεσιν ὅλοις σφᾶς αὐτοὺς χρησίμους παρέχοντες, οὐκ ἂν εἰκότως ἐκ μόνου τοῦ μισθοῦ διαβάλοιντο, καὶ ἐς ὁμοιότητα καὶ κοινωνίαν τῆς κατηγορίας καθέλκοιντο. ἐπεὶ οὐκ ἂν φθάνοι τις ἁπάσας ἀναιρῶν τὰς τοιαύτας προσασίας· καὶ ὅτε οἱ τοιαῦτα ἔθνη ἐπιτροπεύοντες, οὔθ' οἱ τὰς πόλεις ἁρμόττοντες, οὔθ' οἱ τὰς φάλαγγας, ἢ στρατόπεδα ὅλα ἐγχειριζόμενοι, ὀρθῶς ποιήσουσιν, ἐπεὶ καὶ μισθὸς αὐτῶν τῷ ἔργῳ πρόσεστιν. ἀλλ' οὐκ ἀφ' ἑνὸς οἶμαι χρὴ ἀνατρέπειν τὰ πάν-

crepat. Nam ibi quidem seruitus manifesta nec multum emtis mancipiis distant, qui ea lege accedunt: at qui publicam rem tractant, et vrbibus gentibusque integris vtiles se praestant, eos iniquum fuerit solius mercedis causa male audire, et in similitudinem communionemque criminis detrahi. Quandoquidem vbi primum aliquis omnes id genus praefecturas sustulerit: neque ipsi, qui tantas gentes procurant, neque qui vrbium statum ordinant, neque quibus legiones et exercitus integri mandati sunt, recte facient, cum merces ipsorum quoque operi proposita sit. Verum non oportet vno omnia impetu euerte-

re,

πάντα, οὐδ' ἰσοτιμίαν τῶν μισθοφορούντων καθιστάναι.

Τὸ δ' ὅλον, οὐ τοὺς μισθαρνοῦντας ἅπαντας ἐγὼ φαύλῳ βίῳ συνεῖναι ἔφασκον, ἀλλὰ τοὺς ἐπὶ ταῖς οἰκίαις ἐπὶ προφάσει παιδεύσεως δουλεύοντας ᾤκτειρον. τουτὶ δὲ, ὦ ἑταῖρε, τὸ ἡμέτερον πρᾶγμα, παντάπασιν ἑτεροῖόν ἐστιν, εἴ γε τὰ μὲν οἴκοι, ἰσότιμα ἡμῖν· δημοσίᾳ δὲ, τῆς μεγίστης ἀρχῆς κοινωνοῦμεν, καὶ τὸ μέρος συνδιαπράττομεν. ἔγωγ' οὖν, εἰ σκέψαιο, δόξαιμ' ἂν σοι οὐ τὸ σμικρότατον τῆς Αἰγυπτίας ταύτης ἀρχῆς ἐγκεχειρίσθαι, τὰς δίκας εἰσάγειν, καὶ τάξιν αὐταῖς τὴν προσήκουσαν ἐπιτιθέναι, καὶ τῶν πραττομένων καὶ λεγομένων ἁπαξα-

re, nec vno loco qui mercedem accipiunt omnes habere.

12. In vniuersum vero non omnes ego, qui mercede locarent operas, miseram vitam dixi viuere, sed eos miseratus sum, qui in domibus institutionis obtentu seruiunt. Hoc vero nostrum, o sodalis, negotium longe diuersum est; quandoquidem priuatim eodem *quo ante* loco sumus, publice autem in maximi partem imperii venimus, eiusque partem vna administramus. Equidem, si considerare velis, videar tibi non minimam Aegyptii huius imperii partem mandatam habere, iudicia dare et ordinem illis decentem adhibere, et eorum quae aguntur dicunturque omnium com-

 menta-

ἀπαξαπάντων ὑπομνήματα γράφεσθαι, καὶ τάς τε ῥητορείας τῶν δικαιολογέντων ῥυθμίζειν, καὶ τὰς τοῦ ἄρχοντος γνώσεις πρὸς τὸ σαφέστατον ἅμα καὶ ἀκριβέστατον σὺν πίστει τῇ μεγίστῃ διαφυλάττειν· καὶ παραδιδόναι δημοσίᾳ πρὸς τὸν ἀεὶ χρόνον ἀποκεισομένας. καὶ ὁ μισθὸς ἐκ ἰδιωτικὸς, ἀλλὰ παρὰ τοῦ βασιλέως· ἐ σμικρὸς ἐδὲ ἕτος, ἀλλὰ πολυτάλαντος. καὶ τὰ μετὰ ταῦτα δὲ, ἐ φαύλας ἐλπίδες, εἰ τὰ εἰκότα γίγνοιτο, ἀλλ' ἔθνος ἐπιτραπῆναι, ἢ τινας ἄλλας πράξεις βασιλικάς.

Ἐθέλω γοῦν ἐκ περιττοῦ χρησάμενος τῇ παῤῥησίᾳ, καὶ ὁμόσε χωρήσας τῷ ἐπιφερομένῳ ἐγκλήματι, καθ' ὑπερβολὴν ἀπολογήσασθαι. καὶ δὴ

mentarios ſcribendos curare, et litigantium orationes moderari, et decreta principis quam diſertiſſime poteſt et accuratiſſime, cum fide maxima conſeruare, et publice tradere ad futuri temporis perpetuitatem reponenda. Porro merces non a priuato, ſed ab Imperatore, nec parua illa, ſed multorum talentorum: et poſt haec non ſpes quaedam exiguae, ſi fiant, quae conſentaneum eſt fieri, ſed futurum vt gens integra nobis committatur, aut actiones aliae principales.

13. Volo equidem ex abundanti, vtens fiducia, et cominus congreſſus intentato crimini, vltra etiam quam oportet cauſam dicere, et illud

nempe

δὴ φημί σοι μηδένα μηδὲν ἀμισθὶ ποιεῖν. οὐδ' ἂν τὰς τὰ μέγιστα πράττοντας εἴποις, ὅπως μηδὲ βασιλεὺς αὐτὸς ἀμισθός ἐστιν. ἃ φόρους λέγω, ἃ δὴ δασμούς, ὁπόσοι παρὰ τῶν ἀρχομένων ἐπέτειοι φοιτῶσιν· ἀλλ' ἔστι βασιλεῖ μισθὸς μέγιστος, ἔπαινοι, καὶ ἡ παρὰ πᾶσιν εὔκλεια, καὶ τὸ ἐπὶ ταῖς εὐεργεσίαις προσκυνεῖσθαι. εἰκόνες δὲ, καὶ νεὼ, καὶ τεμένη, ὁπόσα παρὰ τῶν ἀρχομένων ἔχουσι, μισθοὶ καὶ ταῦτά εἰσιν ὑπὲρ τῶν φροντίδων, καὶ προνοίας, ἣν ἐπιφέρονται προσκοποῦντες ἀεὶ τὰ κοινὰ, καὶ βελτίω ποιοῦντες· ὡς δὴ μικρὰ μεγάλοις εἰκάζειν ἣν ἐθέλῃς, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς τοῦ σωροῦ κορυφῆς, ἐφ' ἕκαστον τούτων, ἀφ' ὧν σύγκειται καταβαίνειν, ὄψει

nempe dico tibi, neminem quidquam sine mercede facere. Neque tu mihi eos nomines, qui res maximas gerunt; cum neque ipse Imperator mercedis expers sit. Non vectigalia dico, neque tributa, quae a ciuibus quotannis veniunt: sed est Imperatori merces maxima laudes, et gloria apud omnes, et quod beneficiorum causa adoratur; statuae porro et aedes, ac templa, quae habent a ciuibus, merces et ista sunt pro curis et prouidentia, quam adhibent procuranda semper publica re et in melius augenda. Nempe vt parua adsimulemus magnis, si volueris a vertice quasi acerui ad vnumquodque eorum, quibus constat,

ψει, ὅτι μεγέθει καὶ σμικρότητι διαλλάττομεν τῶν ἀκροτάτων. τὰ δ' ἄλλα, μισθοφόροι ὁμοίως ἅπαντες.

Εἰ μὲν ἓν τῶτον ἐτεθείκειν τὸν νόμον, μηδένα μηδὲν πράττειν, ἔνοχος ἂν εἰκότως ἐδόκουν τῇ παρανομίᾳ· εἰ δὲ τῶτο μὲν ἀδαμοῦ τῷ βιβλίῳ λέλεκταί μοι, χρὴ δὲ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα ἐνεργὸν εἶναι, τί ἂν ἄλλο ἐς δέον αὐτῷ χρῶτο, ἢ φίλοις συμπονῶν πρὸς τὰ βέλτιστα, καὶν τῷ μέσῳ ὑπαίθριος πεῖραν αὐτὸ διδοὺς, ὅπως ἔχει πίστεως, καὶ σπουδῆς, καὶ εὐνοίας πρὸς τὰ ἐγκεχειρισμένα, ὡς μὴ τὸ Ὁμηρικὸν ἐκεῖνο·

Ἐτώσιον ἀρούρης ἄχθος εἴη.

Πρὸ

descendere, videbis magnitudine nos et paruitate differre ab his, qui summi sunt; caeterum mercenarios aeque esse vniuersos.

14. Si igitur eam ego legem scripsissem, neminem quidquam oportere agere, teneret merito violatae legis meae. Sin vero hoc quidem nusquam in libello dictum a me est; ac porro bonum virum efficacem esse oportet: quodnam aliud ad officium applicet se, quam vt elaboret cum amicis in iis, quae optima sunt, et in medio atque sub diuo quasi constitutus experimentum sui praebeat, qualis sit fide, diligentia, amore quodam eorum, quae commissa ipsi sunt, ne sit, vt Homeri verbo vtar,

Telluris inutile pondus.

15. An-

Πρὸ δὲ τῶν ὅλων μεμνῆσθαι χρὴ τὰς ἐπιτιμῶντας, ὅτι ἐσοφῷ ὄντι μοι, εἰ δή τις καὶ ἄλλος ἐσί τε σοφὸς, ἐπιτιμήσουσιν, ἀλλὰ τῷ ἐκ τῆ πολλῆ δήμε, λόγες μὲν ἀσκήσαντι, καὶ τὰ μέτρια ἐπαινεμένῳ ἐπ' αὐτοῖς, πρὸς δὲ τὴν ἄκραν ἐκείνην τῶν καρυφαίων ἀρετὴν ἐ πάνυ γεγυμνασμένῳ. καὶ, μὰ Δί', ἐδ' ἐπὶ τέτῳ ἀνιᾶσθαί μοι ἄξιον, ὅτι μηδὲ ἄλλῳ ἑγωγ' ἂν ἐντετύχηκα, τὴν τῆ σοφῆ ὑπόσχεσιν ἀποπληρῶντι. σῶ μέντοι καὶ θαυμάσαιμ' ἂν ἐπιτιμῶντός μοι τῷ νυνὶ βίῳ, εἴγε ἐπιτιμᾷης, ὃν πρὸ πολλῆ ἤδεις ἐπὶ ῥητορικῇ δημοσίᾳ μεγίσῃς μισθοφορὰς ἐνεγκάμενον, ὁπότε κατὰ θέαν τῆ ἑσπε-

15. Ante omnia vero et hoc meminisse oportet, qui reprehendere nos voluerint; ipsos non tanquam sapientem me, (modo vsquam sit aliquis sapiens) reprehensuros, sed vnum de multis, qui dicendi facultatem exercuerit, illè quidem, mediocrem ex ea re laudem consecutus; ad summam autem illam eorum, qui capita ac duces sunt, virtutem non sit exercitatus. Neque Hercules, eo nomine dolere mihi fas est, quando quidem nec in alium ego quemquam incidi, qui sapientis professionem impleret. Ac equidem mirer etiam, si reprehendas vitam praesentem nostram; eum enim hominem reprehendas, quem olim nouas rhetorices nomine maximas publice mercedes capere, cum Occidentalis Oceani vi-

ἐσπερίᾳ Ὠκεανῇ καὶ τὴν Κελτικὴν ἅμα ἐπιὼν ἐνέτυχες ἡμῖν, τοῖς μεγαλομέτροις τῶν σοφιστῶν ἐναριθμουμένοις. ταῦτά σοι, ὦ ἑταῖρε, καίτοι ἐν μυρίαις ταῖς ἀσχολίαις ὢν, ὅμως ἀπελογησάμην, ἐκ ἐν παρέργῳ θέμενος τὴν λευκὴν παρὰ σᾶ καὶ πλήρη μοι ἐνεχθῆναι. ἐπεὶ πρός γε τὰς ἄλλας κἂν συναμφ πάντες κατηγορῶσιν, ἱκανὸν ἂν εἴη μοι τὸ, οὐ Φροντὶς Ἱππακλείδῃ.

dendi causa, et Celticam eadem peragrans, in nos incideres, qui in illis Sophistarum numeraremur, qui magnas mercedes mererentur. Haec apud te, sodalis, maximas licet inter occupationes, tamen defendendi criminis causa scripsi, non obiter id agendum ratus, vt album a te et plenum calculum feram. Apud alios enim, si vel simul omnes me accusent, satis mihi illud fuerit, *Non curat Hippaclides.*

Ὑπὲρ

Ὑπὲρ τοῦ 1) ἐν τῇ προσαγορεύσει πταίσματος.

Χαλεπὸν μὲν, ἄνθρωπον ὄντα, δαίμονός τινος ἐπήρειαν 2) διαφυγεῖν. πολὺ δὲ χαλεπώτερον ἀπολογίαν εὑρεῖν παραλόγου καὶ δαιμονίου πταίσματος. ἅπερ ἀμφότερα νῦν ἐμοὶ συμβέβηκεν,

Pro lapsu in salutando.

Difficile est, homo *natus* cum sis, dei alicuius inuidiam effugere: multo porro difficilius, verba inuenire, quibus defendas inopinatum et immissum diuinitus errorem. Quae *quidem* vtraque modo vsu mihi venerunt, qui matutinae salutatio-

1. ΥΠΕΡ ΤΟΥ ...] Difficultatis aliquantum interpreti faceſſit hic libellus, quod totus eſt in vi ac poteſtate verborum quorundam in ſalutationibus vſitatorum, quibus non vſquequaque reſpondent Latina. Opus autem fuit, ne circumlocutione langueret oratio, verbum χαίρειν, quod quantum ad vſum fere reſpondet Latino *Saluere*, reddere *Gaudere*; tum ὑγιαίνειν *valere*, et, quod conſequens erat, ὑγείαν, *Valetudinem*, quae *Salus Dea* alioqui commodius diceretur; εὖ πράττειν denique *bene agere*. Geſner.
2. Ἐπήρειαν] Sic verti ἐπήρειαν, quae *noxa* alias eſt; ſed putaui fontem indicandum, et ſolenne apud hos homines Deorum crimen, Φθονερὸν γὰρ τὸ θεῖον. *Geſner.*

βηκεν, ὃς ἀΦικόμενος παρὰ σέ, ὡς προσεῖποι-μι τὸ ἑωθινὸν, δέον τὴν συνήθη ταύτην Φωνὴν ἀΦεῖναι, καὶ χαίρειν κελεῦσαι, ἐγὼ δ' ὁ χρυσᾶς ἐπιλαθόμενος, ὑγιαίνειν σε ἠξίωσα, εὔΦημόν μὲν καὶ τοῦτο, ἀλλ' ἐν καιρῷ δὲ, ὡς ἐ κατὰ τὴν ἕω. ἐγὼ μὲν ἐν ἐπὶ τούτῳ εὐθὺς ἰδιόν τε, καὶ ἠρυθριῶν, καὶ παντοῖος ἦν ὑπ' ἀπορίας· οἱ παρόντες δὲ, οἱ μὲν παρεκπλαίειν, ὡς τὸ εἰκός· οἱ δὲ ληρεῖν ὑΦ' ἡλικίας· οἱ δὲ χθεσινῆς κραιπάλης ἀνάμεσον ἔτι ὤοντό με εἶναι, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα σὺ ἐπιεικῶς ἤνεγκας τὸ γεγονός· ἐδ' ὅταν ἄλλῳ τῷ μειδιάματι ἐπισημηνάμενος τῆς γλώττης τὴν διαμαρτίαν. ἔδοξεν ἐν μοι καλῶς ἔχειν

lutationis causa domum tuam veniens, cum oporteret consuetam illam vocem mittere, et aue (Gr. *gaude*) dicere: ego vero homo aureus obliuione lapsus, *valere* te iusserim, quod boni et ipsum quidem ominis, sed non tempestiuum, quippe quod matutino parum conueniret. Ergo in ipso *verbo* statim sudabam equidem, erubescebam, aestuabam, consilii inopia. Praesentes vero qui essent, alii desipere me videlicet, alii prae senectute delirare, alii hesterna crapula adhuc oppletum *turbatumque* existimabant, quamquam molliter ipse tu ferres, vt qui maxime, quod factum erat, ac ne leniſſime quidem subridens linguae nostrae errorem notares. Faciendum itaque putaui,

ἔχειν παραμυθίαν τινὰ ἐμαυτῷ συγγράψω, ὡς μὴ πάνυ ἀνιώμην ἐπὶ τῷ πταίσματι, μηδ' ἀποφόρητον ἡγοίμην, εἰ πρεσβύτης ἀνὴρ τοσοῦτον ἀπεσφάλην τοῦ καλῶς ἐχοντος, ἐπὶ τοσούτων μαρτύρων. ἀπολογίας μὲν γὰρ οὐδὲν ἔδει, οἶμαι, ὑπὲρ γλώττης, εἰς ἅπαξ εὔφημον εὐχὴν ἐλισσούσης.

Ἀρχόμενος μὲν οὖν τῆς γραφῆς, πάνυ ἀπόρῳ ἐντεύξεσθαι ὠμην τῷ πρεσβύτῃ· προϊόντι δὲ πολλὰ προὔφαινε τὰ λεκτέα. ἃ μὲν πρότερον ἐρῶ αὐτά, ἧν μὴ περὶ τοῦ χαίρειν αὐτοῦ, καὶ τοῦ εὖ πράττειν, καὶ τοῦ ὑγιαίνειν, προείπω τὰ εἰκότα. τὸ μὲν δὴ χαίρειν ἀρχαία μὲν ἡ προσαγόρευ-

putaui, vt consolationem mihi aliquam scriberem, ne lapsu illo nimis excruciarer, neque intolerandum putarem, si homo senex tantum a decoro, coram tot testibus aberrassem: nam defensione quidem nihil opus videbatur, linguae in bene ominatas adeo preces lubrico quasi vestigio prolapsae.

2. Ac sub initium scriptionis, difficilem dubiamque sane quaestionem propositam mihi fore arbitrabar: *aliquantum* autem progresso multa se dicenda *vltro* offerebant. Neque tamen prius eâ dicam, quam de ipsis verbis *Gaudere*, *Bene agere*, *et Valere*, quae opportuna videbuntur praedixero. Atque *Gaudere* (*si quem iubeas*) est illa qui-

ἀγόρευσις, ἐ μὴν ἑωθινὴ μόνον, ἐδ' ὑπὸ τὴν πρωτὴν ἔντευξιν, ἀλλὰ καὶ πρῶτον μὴ ἰδόντες ἀλλήλους, ἔλεγον αὐτὸ, ὡς τὸ,

Χαῖρ', ὦ δυνάςα τῆσδε γῆς Τιρυνθίας.

Καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον ἐς λόγους ἤδη παροινίκους τρεπόμενοι, ὡς τὸ,

Χαῖρ', Ἀχιλεῦ, δαιτὸς μὲν ἴσης ἐκ ἐπιδευεῖς,

Ὀδυσσεὺς ὁπότε τὴν ἐπεςαλμένην πρεσβείαν αὐτῷ ἐρρητόρευε. καὶ ἤδη ἀπιόντες παρ' ἀλλήλων, ὡς τὸ,

Χαίρετ', ἐγὼ δ' ὔμμιν θεὸς ἄμβροτος, ἐκ ἔτι θνητός.

Ἴδιος δὲ καιρὸς ἀδεὶς ἀπενενέμητο τῇ προσρήσει, ἀδὲ

quidem ſalutatio, verum non matutina ſolum, neque *quae* ad primam modo congreſſionem *pertineat:* ſed vtebantur ea quidem etiam, qui prius non viderant alterum, quale eſt,

Gaude, potens telluris o Tiryntbiae;

Verum poſt coenam quoque ad *comeſſationem et liberiores* in vino ſermones iam conuerſi;

Gaude, verum epulis paribus nec egemus, Achille,

Vt Vlyſſes inquit: cum mandatam ſibi legationem apud illum orat: et, qui iam diſcederent, vt,

Gaudete, hinc vobis iam nunc deus, haud homo, verſor:

Proprium autem tempus nullum attributum erat huic

ἐδὲ ὡς νῦν μόνος ὁ ἐώθινὸς, ὅπερ γε καὶ ἐπὶ τῶν ἀπαισίων καὶ ἀπευκτοτάτων ὁμῶς ἐχρῶντο αὐτῇ· ὡς ὁ τὸ Εὐριπίδου Πολυνείκης ἤδη τελευτῶν τὸν βίον, καὶ,

Χαίρετ', ἤδη γάρ με περιβάλλει σκότος.

Καὶ ἐ μόνον Φιλοφροσύνης αὐτοῖς ἦν τοῦτο σύμβολον, ἀλλὰ καὶ ἀπεχθείας, καὶ τὸ μηκέτι χρήσεσθαι ἀλλήλοις. τὸ γὰρ μακρὰν χαίρειν φράσαι, τὸ μηκέτι φρονεῖν δηλοῖ.

Πρῶτος δ' αὐτὸ Φιλιππίδης ἀφημεροδρομήσας λέγεται ἀπὸ Μαραθῶνος ἀγγέλλων τὴν νίκην, εἰπεῖν πρὸς τοὺς ἄρχοντας καθημένους καὶ περφρονικότας ὑπὲρ τοῦ τέλους τῆς μάχης, χαίρετε,

huic appellationi, neque, vt nunc, solum matutinum: cum etiam minime auspicatis *temporibus* et abominandis maxime, tamen illa vterentur, vt Euripidis ille Polynices, iam finiens vitam, inquit:

Gaudete, iam nox atra me complectitur.

Nec beneuolentiae modo illis haec erat *quasi* tessera, sed inimicitiarum quoque, et cum negaret alter se vsurum altero. Qui enim *longum gaudere* alterum iubet, ille non curaturum se in posterum significat.

3. Primus autem illud verbum Philippides cursor dicitur *vsurpasse*, cum a Marathone victoriam nunciaret, et dixisse ad Archontes sedentes ac de pugnae exitu solicitos, *Gaudete, vincimus*, eoque dicto

πε, νικῶμεν, καὶ τοῦτο εἰπὼν συναπεθανεῖν τῇ ἀγγελίᾳ, καὶ τῷ χαίρειν συνεκπνεῦσαι. ἐν ἐπιστολῇ δὲ ἀρχῇ. Κλέων, ὁ Ἀθηναίων δημαγωγὸς, ἀπὸ Σφακτηρίας πρῶτον χαίρειν πρεσθήκεν, εὐαγγελιζόμενος τὴν νίκην τὴν ἐκεῖθεν, καὶ τὴν τῶν Σπαρτιατῶν ἅλωσιν. καὶ ὅλως γε, μετ' ἐκεῖνον ὁ Νικίας ἀπὸ Σικελίας ἐπιστέλλων, ἐν τῷ ἀρχαίῳ τῶν ἐπιστολῶν διέμεινεν, ἀπ' αὐτῶν ἀρξάμενος τῶν πραγμάτων.

Ἀλλ' ὁ θαυμασὸς Πλάτων, ἀνὴρ ἀξιόπιστος, νομοθέτης τῶν τοιούτων, τὸ μὲν χαίρειν κελεύει καὶ πάνυ ἀποδοκιμάζειν 3) ὡς μοχθηρὸν ὄν, καὶ

dicto suo nuntio immortuus esse, et in ipso *gaudendi* verbo exspirasse. In epistolae autem principio Cleon Atheniensium orator eius, *quam* Sphacteria *dederat*, victoriae illius et Spartanorum captorum nuntiam, primus illud *Gaudere* praeposuit: et omnino post illum Nicias a Sicilia mittens in antiquo epistolarum *more* perseuerauit, initium ab ipsis rebus capiens.

4. Sed admirabilis *noster* Plato, vir fide dignus, legislator talium, illud *Gaudere* quidem gaudere (Lat. *valere*) iubet, et plane reiici, velut malum

3. Ἀποδοκιμάζειν] Non dissimulo, mihi videri illum lusum, quem versione expressi, Luciano non indignum, et similem illi versiculo, Τὸ μηδὲν γὰρ ἄγαν, ἄγαν με τέρπει, quin germanum illi, quod mox de Epicuro ait,

καὶ ἑδὲν σπεδαῖον ἐμφαίνον. τὸ δ' εὖ πράττειν ἀντ' αὐτῦ εἰσάγει, ὡς κοινὸν σώματός τε καὶ ψυχῆς εὖ διακειμένων σύμβολον. καὶ ἐπιτέλλων γε τῷ Διονυσίῳ, αἰτιᾶται αὐτὸν, ὅτι ποιῶν ἐς τὸν Ἀπόλλω, χαίρειν τὸν θεὸν προσεῖπεν, ὡς ἀνάξιον τῦ Πυθίε, καὶ ἐχθρῶς θεοῖς, ἀλλ' ἐδ' ἀνθρώποις δεξιοῖς πρέπον.

Ὁ μέν γε θεσπέσιος Πυθαγόρας, εἰ καὶ μηδὲν αὐτὸς ἡμῖν ἴδιον καταλιπεῖν τῶν αὐτῦ ἠξίωσεν,

lum et nihil honesti significans: sed alterum *Bene agere* pro eo inducit, vt communem corporis pariter et animi bene constituti tesseram. Atque scribens ad Dionysium accusat illum, quod in Hymno Apollinis Gaudere (Lat. *Saluere*) Deum iubeat, tanquam indignum Pythio, et non tantum Diis, sed ne hominibus quidem non ineptis decorum.

5. Diuinus sane Pythagoras, etsi nihil ipse nobis proprium relinquere suorum *scriptorum* dignatus

ait, ἀνὴρ πόνυ χαίρων τῷ χαίρειν; Plato κελεύει ἀποδοκιμάζειν *iubet reiicere*, pro quo magis Latine dicitur *reiici*. Χαίρειν vel bis positum a Luciano semel omisit librarius, vel duplicem personam ipse illi auctor imposuit, quo de genere dicimus in Lex. rustico voc. *Duplex*, et ad Plin. epist. 8, 6. 17. *Gesner.*

ωσεν, ὅσον Ὀκέλλῳ τῷ Λευκανῷ, καὶ Ἀρχύτᾳ, καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμιληταῖς αὐτȣ̃ τεκμαίρεσθαι, ȣ̓̃τε τὸ εὖ πράττειν πρȣ̃γραφεν, ἀλλ' ἀπὸ τȣ̃ ὑγιαίνειν ἄρχεσθαι ἐκέλευεν. ἅπαντες γȣ̃ν οἱ ἀπ' αὐτȣ̃ ἀλλήλοις ἐπιςέλλοντες, ὁπότε σπȣδαῖόν τι γράφοιεν, ὑγιαίνειν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ παρεκελεύοντο, ὡς καὶ αὐτὸ ψυχῇ τε καὶ σώματι ἁρμοδιώτατον, καὶ συνόλως ἅπαντα περιειληφὸς τἀνθρώπȣ ἀγαθά. καὶ τόγε τριπλȣ̃ν αὐτοῖς τρίγωνον, τὸ διαλλήλων, τὸ πεντάγραμμον, ᾧ συμβόλῳ πρὸς τȣ̀ς ὁμοδόξȣς ἐχρῶντο, ὑγεία πρὸς αὐτῶν ὠνομάζετο. καὶ ὅλως ἡγȣ̃ντο 4) τὸ μὲν ὑγιαίνειν εἶναι, ȣ̓̃τε δὲ τὸ εὖ πράτ-

gnatus est, quantum tamen ex Lucano Ocello et Archyta, et reliquis ipsius familiaribus colligere licet, neque ipsum illud *Bene agere* praescripsit, sed a verbo *vale* (Lat. *Salue*) iussit incipere. Omnes enim ab illo *docti* in epistolis quoties serium quiddam scriberent, *valere* (Gr. *sanum esse*) in ipso statim principio iubebant, tamquam et ipsum animo pariter et corpori conuenientissimum, et bona hominis complexum in vniuersum omnia: et triplex illud triangulum sibi implexum, quinque descriptum et inclusum lineis, qua tessera ad sententiae suae homines vterentur, *sanitas* ab ipsis vocabatur. Et omnino putabant, in verbo *valere* inesse [etiam ipsum *bene agere et gaudere*] sed

4. Καὶ ὅλως ἡγȣ̃ντο — — ὑγιαίνειν] Si recte

πράττειν, ἔτε τὸ χαίρειν πάντως καὶ τὸ ὑγιαίνειν. εἰσὶ δὲ οἱ καὶ τὴν τετρακτὺν, τὸν μέγιστον ὅρκον 5) αὐτῶν, ἢ τὸν ἐντελῆ ἀὐτοῖς ἀριθμὸν ἀποτελεῖν. οἱ δὲ καὶ ὑγείας ἀρχὴν ἐκάλεσαν, ὧν καὶ Φιλόλαός ἐςι.

Καὶ

sed neque *bene agere*, neque *gaudere*, continuo esse etiam *valere*. Sunt vero etiam qui quaternionem, maximum illorum iusiurandum, qui perfectum secundum ipsos numerum efficit, iam sanitatis (*valitudinis*) initium vocarent, in quibus et Philolaus est.

6. Et

ete attendas, imperfectam videbis sententiam, et deesse aliqua talia. καὶ ὅλως ἡγῆντο τὸ μὲν ὑγιαίνειν εἶναι καὶ τὸ εὐπράττειν καὶ τὸ χαίρειν. ἔτε δὲ τὸ εὐπράττειν, ἔτε τὸ χαίρειν πάντως καὶ τὸ ὑγιαίνειν. Agit enim de sententia Pythagoraeorum ponderantium efficaciam significationis trium horum verborum, quorum adeo validius censebant ὑγιαίνειν, vt illud vnum in se contineret vim quoque reliquorum duorum; quum neutrum ex duobus illis par esset verbo ὑγιαίνειν. Et haec Graeca sic supplebat Pater. *Iac. Gronou.*

5. "Ορκον] Ἢ τὸν ἐντελῆ αὐτοῖς ἀριθμὸν ἀποτελεῖν, ὃ δὲ καὶ ὑγείας ἀρχὴν etc. Ἢ τὸν ἐντελῆ αὐτοῖς ἀριθμὸν ἀποτελεῖ, ἤδη καὶ ὑγείας. *Marcil.* Hic *Marcilii* emendationem sequimur; vt adhuc editum est, caecutire nos fatemur. *Gesner.*

Καὶ τί σοι τὰς παλαιὰς λέγω, ὅπως καὶ Ἐπίκουρος ἀνὴρ πάνυ χαίρων τῷ χαίρειν, καὶ τὴν ἡδονὴν πρὸ ἁπάντων αἱρούμενος, ἐν ταῖς σπουδαιοτέραις ἐπιστολαῖς (εἰσὶ δ' αὗται ὀλίγαι) καὶ ἐν ταῖς πρὸς τὰς φιλτάτας μάλιστα ὑγιαίνειν εὐθὺς ἐν τῇ ἀρχῇ προστάττει; πολὺ δ' ἂν καὶ ἐν τραγῳδίᾳ, καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ κωμῳδίᾳ εὕροις τὸ ὑγιαίνειν, πρῶτον εὐθὺς λεγόμενον· τὸ μὲν γὰρ,

Οὖλέ τε, καὶ μέγα χαῖρε,

Σαφῶς προτεταγμένον τὸ χαίρειν τὸ ὑγιαίνειν ἔχει· ὁ δ' Ἄλεξις,

Ὦ δέσποθ', ὑγίαινε, ὡς χρόνιος ἐλήλυθας.

Ὁ δ' Ἀχαιὸς,

Ἥκω

6. Et quid tibi antiquos natro? cum et Epicurus vir valde gaudens gaudio (*verbo gaudere*) et voluptatem rebus praeoptans omnibus, tum in seriis magis epistolis, sunt autem hae paucae, tum in his, quas dedit ad carissimos, valere statim in principio iubeat? Multum etiam in tragoedia et in comoedia vetere inuenias *valere*, primo statim *congressu* dictum. Etenim illud

Vale multumque gaude

Sapienter praepositum habet gaudendi voto illud valitudinis. Alexis autem,

Here mi, vale, (pro Salue) quam quaeso serus aduenis?

Et Achaeus,

Veni o

Ἥκω πεπραγὼς δεινά, σὺ δ' ὑγιαινέ μοι.

Καὶ ὁ Φιλήμων,

Αἰτῶ δ' ὑγείαν πρῶτον, εἶτ' εὐπραξίαν,
Τρίτον δὲ χαίρειν, εἶτ' ὀφείλειν μηδενί.

Ὁ μὲν γὰρ τὸ σκολιὸν γράψας, ἃ καὶ Πλάτων μέμνηται, τί καὶ ἔτος φησιν; ὑγιαίνειν μὲν ἄριστον· τὸ δεύτερον, καλὸν γενέσθαι· τρίτον δὲ, πλουτεῖν. τὸ χαίρειν δὲ τὸ παράπαν οὐκ ἐμνήσθη, ἵνα σοι τὸ γνωριμώτατον ἐκεῖνο, καὶ πᾶσι διὰ στόματος, λέγω, Ὑγίεια πρεσβίζα μακάρων μετὰ σεῦ ναίοιμι τὸ λειπόμενον βιοτᾶς. Ὥσε εἰ πρεσβίζη ἐστὶν ὑγεία, καὶ τὸ ἔργον αὐτῆς τὸ ὑγιαίνειν, προτακτέον τῶν ἄλλων ἀγαθῶν.

Mv-

Venio paratis horridis, at tu vale!

Et Philemon,

Valere sit primum, bene sed agere alterum,
Gaudere deinde, tum debere nemini.

Ille vero conuiualis cantici scriptor, cuius etiam Plato mentionem facit, quid ait? *Primum volo valere: deinde vero pulcher esse; deinde diues: gaudendi* vero omnino mentionem non fecit. Vt tibi notissimum illud, quod omnium in ore est, dicam, *Valitudo, Diuum Senior, Habitare tecum Vitae reliquum liceat.* Si itaque antiquissima est *valitudo*, eiusque opus est *valere*, vtique praeponendum id est bonis reliquis.

Μυρία δὲ καὶ ἄλλα ἔκ τε ποιητῶν, καὶ συγγραφέων, καὶ φιλοσόφων καταδείξαί σοι ἔχων, προτιμώντων τὸ ὑγιαίνειν, τᾶτο μὲν παραιτήσομαι, ὡς μὴ εἰς ἀπειροκαλίαν τινὰ μειρακιώδη ἐκπέσῃ μοι τὸ σύγγραμμα, καὶ κινδυνεύωμεν ἄλλῳ ἤλῳ ἐκκρέειν τὸν ἧλον. ὀλίγα δέ σοι τῆς ἀρχαίας ἱστορίας, ὁπόσα μέμνημαι, οἰκεῖα τῷ παρόντι προσγράψαι, καλῶς ἔχειν ὑπέλαβον.

Ὅτε Ἀλέξανδρος τὴν ἐν Ἰσσῷ μάχην ἀγωνιεῖσθαι ἔμελλεν, ὡς Εὐμενὴς ὁ Καρδιανὸς ἐν τῇ πρὸς Ἀντίπατρον ἐπιστολῇ λέγει, ἕωθεν εἰσελθὼν εἰς τὴν σκηνὴν αὐτᾶ ὁ Ἡφαιστίων, εἴτ' ἐπιλαθόμενος, εἴτ' ἐκταραχθείς, ὥσπερ ἐγώ, εἴτε καὶ θεᾶ τινος τᾶτο καταναγκάσαντος, ταυτὸν

7. Sexcenta autem alia cum habeam, quae ostendere tibi possim e poëtis, historicisque et philosophis, *valere* praeponentibus, supersedebo equidem, ne in pueriles mihi ineptias scriptio ista exeat, et forte clauum excutere clauo alio videar. Pauca vero tibi ex antiqua historia, quorum recordor, domestica huic negotio adscribere haud abs re putaui.

8. Cum Alexander praelium ad Issum commissurus esset, vt narrat in Epistola ad Antipatrum Cardianus Eumenes, mane in tabernaculum regis ingressus Hephaestio, vel obliuione quadam, vel perturbatus, vt ego, et aestuans, vel numine quodam cogente, idem quod ego dixit, *Vale Rex,*

τὸν ἐμοὶ ἔφη, Ὑγίκινε βασιλεῦ, καιρὸς ἤδη παρατάττεσθαι· ταραχθέντων δὲ τῶν παρόντων πρὸς τὸ παράδοξον τῆς προσαγορεύσεως, καὶ τᾶ Ἡφαιστίωνος ὀλίγα δεῖν ὑπ' αἰδᾶς ἐκθανόντος, Ἀλέξανδρος, δέχομαι, εἶπε, τὴν κληδόνα· τὸ γὰρ σώας ἐπανήξειν ἀπὸ τῆς μάχης, ἤδη μοι ὑπισχνεῖται.

Ἀντίοχος δὲ ὁ Σωτὴρ, ὅτε τοῖς Γαλάταις συνάπτειν ἔμελλεν, ἔδοξεν ὄναρ ἐπιστάντα οἱ τὸν Ἀλέξανδρον, κελεύειν σύνθημα πρὸ τῆς μάχης παραδᾶναι τῇ στρατιᾷ τὸ ὑγιαίνειν. καὶ ὑπὸ τούτῳ συνθήματι τὴν θαυμασὴν ἐκείνην νίκην ἐνίκησε.

Καὶ Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγε, Σελεύκῳ ἐπιστέλλων, σαφῶς ἀνέστρεψε τὴν τάξιν, ἐν ἀρχῇ μὲν τῆς

Rex, tempus eſt iam eundi in aciem. Turbatis autem ad inſolitam ſalutationem reliquis, et Hephaeſtione prae pudore tantum non mortuo, Alexander, *accipio*, inquit, *omen: ſaluos enim nos e praelio redituros, iam mihi pollicetur.*

9. Antiochus autem Soter, conflicturus cum Gallo-Graecis, per quietem videre ſibi viſus eſt adſtantem Alexandrum, qui teſſeram iuberet ipſum dare ante pugnam militibus, *vale:* et ea ipſa teſſera admirabilem illam victoriam retulit.

10. Et Ptolemaeus Lagi ſcribens ad Seleucum aperte inuertit ordinem, qui in principio epiſto-

τῆς ἐπιστολῆς ὑγιαίνειν αὐτὸν προσειπών, ἐπὶ τέλει δὲ, ἀντὶ τοῦ ἐρρῶσθαι, ὑπογράψας τὸ χαίρειν, ὡς Διονυσόδωρος ὁ τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ συναγαγών, φησιν.

Ἄξιον δὲ καὶ Πύρρου τοῦ Ἠπειρώτου μνησθῆναι, ἀνδρὸς μετ' Ἀλέξανδρον τὰ δεύτερα ἐν στρατηγίαις ἐνεγκαμένου, καὶ μυρίας τροπὰς τῆς τύχης ἐνεγκόντος. ἔτος τοίνυν ἀεὶ θεοῖς εὐχόμενος, καὶ θύων, καὶ ἀναθεὶς ἀδεπώποτε ἢ νίκην, ἢ βασιλείας ἀξίωμα μεῖζον, ἢ εὔκλειαν, ἢ πλοῦτον ὑπερβολὴν, ἤτησε παρ' αὐτῶν, ἀλλ' ἓν τοῦτο ἤυχετο, ὑγιαίνειν. ὡς ἓς' ἂν τοῦτ' ἔχῃ, ῥᾳδίως αὐτῷ τῶν ἄλλων προσγενησομένων. καὶ ἄριστα, οἶμαι, ἐφρόνει, λογιζόμενος, ὅτι ἀδὲν ὄφε-

lae *valere* illum iuberet, in fine autem, pro eiusdem poteſtatis verbo, *Gaudere* ſubſcriberet, vt Dionyſodorus refert, qui collegit illius epiſtolas.

11. Operae vero pretium eſt Epirotae etiam Pyrrhi mentionem facere, viri, qui ſecundas poſt Alexandrum imperii militaris tulit, et ſexcentas fortunae vices ſubiit. Hic igitur, qui ſemper Diis ſupplicaret, et mactaret, et donaria ſuſpenderet, nec victoriam vnquam, neque regni maieſtatem ampliorem, neque gloriam, nec diuitiarum vim ab illis petebat, ſed hoc vnum optabat, *valere*, veluti, hoc ſi haberet, facile ipſi acceſſuris reliquis. Et praeclare, arbitror, ſapuit, qui ita puta-

ὄφελος τῶν ἁπάντων ἀγαθῶν, ἔς' ἂν τὸ ὑγιαίνειν μόνον ἀπῇ.

Ἀλλὰ νῦν ἑκάστου καιρὸς ἴδιος ὑφ' ἡμῶν ἀποδέδεικται, τάχα ἂν εἴποι τις. σὺ δὲ τοῦτον ἐναλλάξας, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο ἔφησθα, ὅμως τῷ δικαίῳ λόγῳ οὐκ ἂν ἔξω εἴης τοῦ ἡμαρτηκέναι, ὥσπερ ἂν εἴ τις περὶ τῇ κνήμῃ τὸ κράνος, ἢ περὶ τῇ κεφαλῇ τὰς κνημίδας ἐπιδήσαιτο· ἀλλ, ὦ βέλτιστε, φαίην ἂν κἀγὼ πρὸς αὐτὸν, εἰκότως ἂν ταῦτ' ἔλεγες, εἴ τις ὅλως καιρὸς ἦν ὑγείας μὴ δεόμενος. νῦν δὲ καὶ ἕωθεν, καὶ μεσούσης ἡμέρας, καὶ νύκτωρ, ἀεὶ τὸ ὑγιαίνειν ἀναγκαῖον· καὶ μάλιστα τοῖς ἄρχουσι, καὶ πολλὰ πράττουσιν ὑμῖν

putaret, nihil prodesse sibi bona reliqua omnia, quoad solum illud absit, valere.

12. Ast nunc quidem, forte dixerit aliquis, proprium vnicuique *verbo* et suum tempus adsignatum est: tu vero, illo immutato, etsi nihil diuersum dixisti, tamen, si recte rem putemus, extra peccatum non fueris, non magis quam si tibiae galeam alliget aliquis, aut ocream capiti. Verum, vir optime, ego quoque huic respondeam, merito ista tu quidem diceres, si quod omnino tempus esset, valitudine non indigens. Iam vero et mane, et medio die, et noctu semper valere necessarium est, et maxime imperantibus vobis, et negotia multa sustinentibus, quo

ὑμῖν, ἔφω καὶ πρὸς πολλὰ δεῖσθε τᾶ σώματος. ἔτι δὲ, ὁ μὲν χαῖρε εἰπὼν, μόνον εὐφήμω τᾷ ἀρχᾷ ἐχρήσατο, καὶ ἔξιν εὐχὴ τὸ πρᾶγμα· ὁ δὲ ὑγιαίνειν παρκελευόμενος, καὶ χρήσιμόν τι δρᾷ, καὶ ὑπομιμνήσκει τῶν πρὸς τὸ ὑγιαίνειν συντελέντων· καὶ ὁ συνεύχεται μόνον, ἀλλὰ καὶ παραγγέλλει.

Τί δ' ἀχὶ καὶ ἐν τῷ τῶν ἐντολῶν βιβλίῳ, ὃ ἀεὶ καὶ παρὰ βασιλέως λαμβάνετε, τᾶτο πρῶτον ὑμῖν ἐσι παράγγελμα, τῆς ὑγείας τῆς ὑμετέρας αὐτῶν ἐπιμελεῖσθαι; καὶ μάλα εἰκότως. ἐδὲν γὰρ ἂν εἰη ὄφελος ὑμῶν πρὸς τἄλλα, μὴ ἄτω διακειμένων. ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ, εἴ τι κἀγὼ τῆς Ῥωμαίων φωνῆς ἐπαΐω, τὲς προσαγορεύον-

magis corpore ad multas res opus habetis. Ad haec, qui *Gaude* dicit, bene ominato tantum exordio vsus est, et votum est, quidquid agitur. Sed qui *valere* iubet, etiam vtile aliquid agit, et eorum admonet, quae ad valitudinem quidquam conferunt, nec vna optat modo, sed etiam praecipit.

13. Quid vero? nonne et in mandatorum libello, quem semper et ab imperatore accipitis, hoc primum vobis est praeceptum, *valitudinem vestram curate*. Recte sane. neque enim vsus aliquis vestrum esset ad reliqua, nisi ita constituti sitis. Verum vos ipsi adeo, si quid ego quoque de Romanorum lingua aliquid intelligo, salutanti-

γορεύοντας ἀντιδεξιώμενοι, τῷ τῆς ὑγείας ὀνόματι πολλάκις ἀμείβεσθε.

Καὶ ταῦτα πάντα εἶπον, οὐχ ὡς ἐκ προνοίας ἀφελὼν μὲν τὸ χαίρειν, ἐπιτηδεύσας δ' αὐτὰ εἰπεῖν τὸ ὑγιαίνειν, ἀλλ' ὡς τοῦτο μὲν ἄκων παθών, ἢ γελοῖος ἂν ἦν ξενίζων, καὶ τὰς καιρὰς τῶν προσαγορεύσεων ἐναλλάττων.

Χάριν δὲ ὁμολογῶ τοῖς θεοῖς, ὅτι μοι τὸ σφάλμα ἐς ἄλλο μακρῷ αἰσιώτερον περιετράπη, καὶ εἰς τὸ ἄμεινον παρώλισθον. καὶ τάχα τῆς Ὑγείας, ἢ Ἀσκληπιοῦ αὐτὰ ἐπιπνοία τοῦτ' ἐπράχθη, δι' ἐμοῦ σοι τὸ ὑγιαίνειν ὑπισχνεμένης. ἐπεὶ ἔγωγε, πῶς ἂν αὐτὸ ἔπαθον ἄνευ θεοῦ, μηδέ-

tantibus comiter respondentes, *valitudinis* (Lat. *Salutis*) nomen saepe reponitis.

14. Et haec dixi omnia, non qui prudens *Gaudere* illud omiserim, et *vale* pro eo dicere affectarim, sed tamquam, cui imprudenti hoc acciderit, nisi *forte* et ridiculus *studio* fui, et tempora salutationum permutaui.

15. Sed gratias Diis ago, quod error mihi meus in longe auspicatius quiddam versus est, quod labascente etiam lingua in melius incidi: et forte Hygeae, aut ipsius adeo Aesculapii consilio hoc accidit, valetudinem meo tibi ore promittentis. Quomodo enim sine Deo hoc mihi

μηδέπω πρότερον ἐν τῷ μακρῷ βίῳ ταραχθεὶς ὅμοιον.

Εἰ δὲ δεῖ καὶ ἀνθρωπίνην τινὰ ὑπὲρ τοῦ γεγονότος ἀπολογίαν εἰπεῖν, ἀδὲν ξένον, εἰ πάνυ ἐσπουδακὼς ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις ὑπὸ σοῦ γνωρίζεσθαι, ἐκ τῆς ἄγαν ἐπιθυμίας εἰς τἐναντίον διαταραχθεὶς, ἐνέπεσον; τάχα δ' ἂν τινα ἐκπλήξειε τῶν κατ' ἀρθὸν λογισμὸν, καὶ ῥᾳτιωτῶν πλῆθος, ὧν οἱ μὲν, προωθοῦντες, οἱ δὲ, ἐν τῇ τάξει τῆς προσαγορεύσεως μὴ μένοντες.

Σὺ δ' εὖ οἶδ' ὅτι κἂν οἱ ἄλλοι εἰς ἄνοιαν, ἢ ἀπαιδευσίαν, ἢ παραφροσύνην παραφέρωσι τὸ πρᾶγμα, αἰδοῦς αὐτὸ σύμβολον, καὶ ἀφελείας ἐποιήσω, καὶ ψυχῆς μηδὲν ἀγορκῖον καὶ ἔντεχνον

accidisset, qui in longa vita nunquam simili ratione turbatus fuerim?

16. Si vero humanam etiam pro eo quod accidit excusationem proferre fas est, nihil mirum, si in summo studio, vt optimis in rebus abs te cognoscerer, prae nimia illa cupiditate perturbatus in contrarium incidi. Forte etiam recta cogitandi via excutiat aliquem multitudo militum, quorum alii quidem antrorsum vrgent, alii vero ordinem salutandi minime seruant.

17. Tu vero, bene noui, licet alii stuporem, aut rusticam ruditatem, aut delirationem eam rem calumnientur, pudoris signum et simplicitatis iudicasti, et animi a fori tritura et artis ostentatione

χνον ἐχάσης, ὡς τό γε πάνυ θαῤῥαλέον ἐν τοῖς τοιούτοις ἀ πόῤῥω θρασύτητος καὶ ἀναισχυντίας ἐσί. καὶ ἔμοιγε εἴη μηδὲν μὲν τοιοῦτον σφάλλεσθαι, εἰ δὲ συμβαίη, πρὸς εὐφημίαν αὐτὸ τρέπεσθαι.

Ἐπὶ γὰν τῶ πρώτε Σεβαςῶ καὶ τοιόνδέ τι λέγεται γενέσθαι. ὁ μὲν ἔτυχε δίκην τινὰ δικάσας ὀρθῶς, καὶ ἀπολύσας ἐγκλήματος τὸν μεγίςε ἀδίκως συκοφαντούμενον ἄνθρωπον· ὁ δὲ, χάριν ὁμολογῶν, μεγάλῃ τῇ Φωνῇ, χάριν οἶδά σοι; ἔφη, ὦ αὐτοκράτωρ, ὅτι κακῶς καὶ ἀδίκως ἐδίκασας. καὶ τῶν περὶ Σεβαςὸν ἀγανακτησάντων, καὶ διασπάσασθαι τὸν ἄνθρωπον ἐθελόντων, Παύσασθε χαλεπαίνοντες, ἐκεῖνος ἔφη·

tatione abhorrentis: vt fere insignis in talibus fiducia a temeritate et impudentia non longe abest. Ac mihi quidem contingat, nihil tale peccare, si vero eueniat, in bonum id ipsum quoque omen verti.

18. Primo quidem Augusto imperante etiam tale quid factum narratur. Causam ille quamdam recte iudicauerat, hominemque maximo crimine per summam illi calumniam impacto liberauerat. At ille gratias agens, magna voce, *Gratiam tibi habeo*, inquit, *Imperator, cum male et iniuste iudicasti.* Cumque ii, qui essent circa Augustum, indigne ferrent, et dilacerare hominem vellent, ille, *desinite*, inquit, *irasci: neque enim linguam homi-*

ἔφη· ἐ γὰρ τὴν γλῶτταν αὐτὲ, ἀλλὰ τὴν γνώμην ἐξετάζειν ἄξιον. ἐκεῖνος μὲν, ἔτω. σὺ δ' εἴτε τὴν γνώμην σκέψαιο, πάνυ εὔνεν εὑρήσεις· εἴτε τὴν γλῶτταν, εὔφημος καὶ αὐτή.

Ἔοικα δ' ἐνταῦθ' ἤδη γενόμενος, εἰκότως ἄλλο τι φοβηθήσεσθαι, μὴ τισι δόξω ἐξεπίτηδες ἡμαρτηκέναι, ὡς τὴν ἀπολογίαν ταύτην συγγράψαιμι. καὶ εἴη γε, ὦ φίλτατε Ἀσκληπιὲ, τοιοῦτον φανῆναι τὸν λόγον, ὡς μὴ ἀπολογίαν, ἀλλ' ἐπιδείξεως ἀφορμὴν εἶναι δοκεῖν.

hominis, ſed mentem examinare aequum eſt. Atque ille quidem ſic. Tu vero ſiue animum ſpectes, beneuolentiſſimum reperies, ſiue linguam, bene ominata etiam haec eſt.

19. Caeterum huc delatus non ſine cauſa videor alterum quiddam vereri, ne ſint, quibus dedita opera peccaſſe videar, vt defenſionem hanc ſcriberem. Ac ſane contingat mihi, Aeſculapi optime, talem videri hunc libellum, vt non defenſio, ſed oſtentandae orationis *petita* eſſe occaſio videatur.

Ἑρμό-

Ἑρμότιμος, ἢ περὶ αἱρέσεων.

ΛΥΚ. Ὅσον, ὦ Ἑρμότιμε, τῷ βιβλίῳ καὶ τῇ τοῦ βαδίσματος σπουδῇ τεκμήρασθαι, παρὰ τὸν διδάσκαλόν ἐπειγομένῳ ἔοικας, ἐνενόεις γάν τι μεταξὺ προϊὼν [1], καὶ τὰ χείλη διεσάλευες, ῥῆμα ὑποτονθορύζων, καὶ τὴν χεῖρα ὧδε κἀκεῖσε μετέφερες, ὥσπερ τινὰ ῥῆσιν ἐπὶ σεαυτοῦ διατιθέμενος· ἐρώτημα δὲ, ἢ τι τῶν ἀγκύλων συντιθείς, ἢ σκέμμα σοφιστικὸν

Hermotimus, ſive de ſectis.

LYC. Quantum licet, Hermotime, ex libro, tum ex inceſſus celeritate colligere, feſtinare ad magiſtrum videris. Commentabaris enim aliquid inter eundum, et mouebas cum leni murmure labia, et manum huc illuc transferebas, tanquam qui orationem aliquam intra te diſponeres, aut altercationem, aut tortuoſum quiddam componeres, aut Sophiſticam quaeſtionem cogitatione perſe-

1. Μεταξὺ προϊὼν] Ne credas male cohaerere μεταξὺ προϊὼν, καὶ διεσάλευες, memineris μεταξὺ eleganter cum participio iungi, vt μεταξὺ πίνων, *inter bibendum*; adeoque et hoc loco participium pro infinitiuo vel gerundio poſitum nihil commune habere cum ſeq. verbo. *Reitz.*

κὸν ἀναφροντίζων, ὡς μηδὲ ὀδῷ βαδίζων σχολὴν ἄγοις, ἀλλ' ἐνεργὸς εἶης, ἀεί τι πραττων, καὶ ὃ πρὸ ὁδοῦ σοι γένοιτ' ἂν ἐς τὰ μαθήματα. ΕΡΜ. Νὴ Δί', ὦ Λυκῖνε, τοιοῦτό τι. τὴν γὰρ χθιζὴν συνουσίαν, καὶ ἃ εἶπε πρὸς ἡμᾶς, ἀνεπεμπαζόμην, ἐπιὼν τῇ μνήμῃ ἕκαστα. χρὴ δὲ μηδένα καιρὸν, οἶμαι, παριέναι, εἰδότας ἀληθὲς ὂν τὸ ὑπὸ τοῦ Κῴου ἰατροῦ εἰρημένον, ὡς ἄρα Βραχὺς μὲν ὁ βίος, μακρὴ δὲ ἡ τέχνη. καίτοι ἐκεῖνος ἰατρικῆς πέρι ταῦτ' ἔλεγεν, εὐμαθεστέρας πράγματος· Φιλοσοφία δὲ καὶ μακρῷ τῷ χρόνῳ ἀνέφικτος, ἢν μὴ πάντις ἐγρηγόρως ἀτενὲς ἀεὶ καὶ γοργὸν ἀποβλέπῃ ἐς αὐτὴν· καὶ τὸ κινδύνευμα ἐ περὶ μικρῶν, ἢ ἄθλιον

perſequereris, vt ne in via quidem otio indulgeas *nimirum*, ſed operoſus ſis, et ſerium quiddam agas, quodque ad doctrinam tibi profit. HERM. Per Iouem, Lycine, tale quiddam *erat*. Etenim heſternam auditionem, et quae dixit nobis, repetebam, memoria percurrens ſingula. Oportet autem, puto, tempus nullum praetermittere, qui ſciamus verum eſſe illud a Coo dictum medico, *Breuem vitam eſſe, artem vero longam*. Quamquam iſta de medicina dixit ille, re ad diſcendum faciliore: ad philoſophiam vero aliquis ne longo quidem tempore peruenerit, niſi vigilanti admodum animo defixos et acres in illam oculos habeat; nec de parua re periculum, *cum id agatur*, vt

ἆθλιον εἶναι ἐν τῷ πολλῷ τῶν ἰδιωτῶν συρφετῷ παραπολόμενον, ἢ εὐδαιμονῆσαι φιλοσοφήσαντα.

ΛΥΚ. Τὰ μὲν ἆθλα, ὦ Ἑρμότιμε, θαυμάσια, ἡλίκα εἴρηκας. οἶμαί γε μὴν ἐ πόρρω σε εἶναι αὐτῶν, εἰ γε χρὴ εἰκάζειν τῷ τε χρόνῳ, ὁπόσον φιλοσοφεῖς, καὶ προσέτι τῷ πόνῳ οἷόν μοι ἐ μέτριον ἐκ πολλοῦ ἤδη ἔχειν δοκεῖς. εἰ γάρ τι μέμνημαι, σχεδὸν εἴκοσιν ἔτη ταῦτά ἐστιν, ἀφ' οὗ σε εἶδεν ἄλλο ποιοῦντα ἑώρακα, ἢ παρὰ τοὺς διδασκάλους φοιτῶντα, καὶ ὡς τοπολὺ ἐς βιβλίον ἐπικεκυφότα, ὑπομνήματα τῶν συνουσιῶν ἀπογραφόμενον, ὠχρὸν ἀεὶ ὑπὸ φροντίδων, καὶ τὸ σῶμα κατεσκληκότα. δοκεῖς δέ μοι

vt aut miſer ſis et in multa vulgi colluuie pereas, aut beatum in philoſophia aeuum agas.

2. LYC. Praemia quidem, quanta dixiſti, admirabilia. Ac puto equidem te non longe ab illis abeſſe, ſi quidem coniicere illud fas eſt et tempore, quo philoſopharis, et labore inſuper, quem minime mihi mediocrem a longo inde tempore ſuſtinere videris. Si quid enim memini, prope viginti ipſi anni ſunt, ex quo te nihil aliud vidi, quam ad magiſtros itare, et vt plurimum libro imminere, et commentarios diſputationum tibi exſcribere, pallidum ſemper curis, et callo quodam aridum corpus habentem. Videris autem mihi

μοι ἀλλ' ἐδὲ ὄναρ ποτὲ ἀνιέναι σαυτὸν, ἕτως ὅλος εἶναι ἐν τῷ πράγματι. ταῦτ' ἐν σκοπεμένῳ μοι, φαίνῃ ἐκ ἐς μακρὰν ἐπιλήψεσθαι τῆς εὐδαιμονίας, εἰ γε μὴ λέληθας ἡμᾶς καὶ πάλαι αὐτῇ συνών. ΕΡΜ. Πόθεν, ὦ Λυκῖνε, ἐς νῦν ἄρχομαι παρακύπτειν ἐς τὴν ὁδόν; ἡ δ' Ἀρετὴ πάνυ πόρρω κατὰ τὸν Ἡσίοδον οἰκεῖ, καὶ ἔσιν ὁ οἶμος ἐπ' αὐτὴν μακρός τε καὶ ὄρθιος, καὶ τρηχὺς, ἱδρῶτα ἐκ ὀλίγον ἔχων τοῖς ὁδοιπόροις. ΛΥΚ. Οὐχ ἱκανὰ ἔν ἴδρωταί σοι, ὦ Ἑρμότιμε, καὶ ὡδοιπόρηται; ΕΡΜ. Οὐ, φημί. οὐδὲν γὰρ ἐκώλυέ με πανευδαίμονα εἶναι, ἐπὶ τῷ ἄκρῳ γενόμενον. τὸ δὲ νῦν, ἀρχόμεθα ἔτι, ὦ Λυκῖνε.

ΛΥΚ.

mihi adeo totus in hac re esse, vt ne per somnum quidem te remittas. Haec ergo cogitanti mihi videris non ita multo post comprehensurus istam felicitatem, nisi forte fugit nos, te olim cum illa versari. HERM. Qui *possim*, Lycine, qui nunc tandem incipiam inspicere in viam? Longe autem habitat Hesiodo teste virtus, et est via ad illam longaque et praerupta, et aspera, sudorem excutiens non paruum viatoribus. LYC. Nondum ergo satis tibi sudatum est, Hermotime, nec viae satis factum? HERM. Nondum, inquam. Nihil enim prohiberet me vndique beatum esse, in summo si essem: nunc vix, Lycine, incipimus.

3. LYC.

ΛΥΚ. Ἀλλὰ τὴν γε ἀρχὴν ὁ αὐτὸς ἔτος Ἡσίοδος ἡμίσυ τε παντὸς ἔφη εἶναι, ὥστε κατὰ μέσην τὴν ἄνοδον εἶναί σε ἤδη λέγοντες, ἐκ ἂν ἁμάρτοιμεν. ΕΡΜ. Οὐδέ πω ἐδὲ τοῦτο· πάμπολυ γὰρ ἂν ἡμῖν ἤνυσο. ΛΥΚ. Ἀλλὰ πῦ γάρ σε Φῶμεν τῆς ὁδῦ τυγχάνειν ὄντα; ΕΡΜ. Ἐν τῇ ὑπωρείᾳ κάτω ἔτι, ὦ Λυκῖνε, ἄρτι προβαίνειν βιαζόμενον, ὀλισθηρὰ δὲ, καὶ τραχεῖα, καὶ δεῖ χειρὸς ὀρέγοντος. ΛΥΚ. Οὐκᾶν ὁ διδάσκαλός σοι τοῦτο ἱκανὸς ποιῆσαι, ἄνωθεν ἐκ τῦ ἄκρου, καθάπερ ὁ τῦ Ὁμήρου Ζεὺς, χρυσῆν τινα σειρὰν καθιείς, τοῖς αὐτῦ λόγοις, ὑφ' ὧν σε ἀναστᾷ δηλαδὴ, καὶ ἀνακεφίζει πρὸς αὐτόν τε καὶ τὴν ἀρετὴν αὐτὸς πρὸ πολλῦ ἀναβεβηκώς.

3. LYC. At initium idem ille Hesiodus totius dimidium ait esse. Itaque nihil errauerimus, si circa medium te adscensum esse dicamus. HERM. Nondum, ne hoc quidem. Multum enim sic effectum esset. LYC. Sed vbinam viae versari te dicemus? HERM. In ipsis adhuc montis radicibus, Lycine, sed summa iam vi conantem progredi, lubrica autem est, et aspera, et opus est, qui manum nobis porrigat. LYC. Magister ergo tuus, qui hoc faciat idoneus, qui desuper ex summo, vt Homericus ille Iupiter, auream catenam demittat, sermones suos, quibus nimirum attrahat te et leuet ad se et virtutem, cum olim ipse

κώς. ΕΡΜ. Αὐτὸ ἔφησθα, ὦ Λυκῖνε, τὸ γιγνόμενον. ὅσῳ γοῦν ἐπ' ἐκείνῳ πάλαι ἀνεσπάσμην ἄνω, καὶ συνῆν αὐτοῖς· τὸ δ' ἐμὸν ἔτι ἐνδεῖ.

ΛΥΚ. Ἀλλὰ θαῤῥεῖν χρὴ, καὶ θυμὸν ἔχειν ἀγαθὸν, ἐς τὸ τέλος τῆς ὁδὸς ὁρῶντα, καὶ τὴν ἄνω εὐδαιμονίαν, καὶ μάλιστα ἐκείνῃ συμπροθυμούμενα. πλὴν ἀλλὰ τίνα σοι ἐλπίδα ὑποφαίνει, ὡς δήποτε ἀναβησομένῳ; ἐς νέωτα εἰκάζεν ἐπὶ τὸ ἄκρον ἔσεσθαί σε, οἷον μετὰ τὰ μυσήρια τὰ ἄλλα, ἢ Παναθήναια; ΕΡΜ. Ὀλίγον φῂς, ὦ Λυκῖνε. ΛΥΚ. Ἀλλ' ἐς τὴν ἑξῆς Ὀλυμπιάδα; ΕΡΜ. Καὶ τοῦτο ὀλίγον ὡς πρὸς ἀρετῆς ἄσκησιν, καὶ εὐδαιμονίας κτῆσιν. ΛΥΚ. Μετὰ

adscenderit. HERM. Rem ipsam, Lycine, dixisti. Quantum enim in illo est, olim extractus in altum essem, et cum illis versarer. Sed ipse nimis adhuc sum imbecillus.

4. LYC. Verum confidere oportet, et bonum habere animum, et finem viae spectare, supernamque illam felicitatem, illo praesertim vna animum studiumque adhibente. Interea quam tibi spem ostendit, quando futurum sit vt enitaris? proximone anno coniicit in arce te futurum, verbi causa post mysteria altera, aut Panathenaea? HERM. Pauxillum narras, Lycine. LYC. Sed proxima Olympiade? HERM. Et hoc parum est, vt ad virtutis exercitationem possessionemque felici-

Μετὰ δύο μὲν δὴ Ὀλυμπιάδας πάντως· ἢ πολλήν γ' ἂν ὑμῶν ῥᾳθυμίαν καταγνοίη τις, εἰ μηδ' ἐν τοσούτῳ χρόνῳ δύνασθε, ὅσον τρὶς ἀπὸ Ἡρακλείων ςηλῶν εἰς Ἰνδὲς ἀπελθεῖν, εἶτ' ἐπανελθεῖν ῥᾴδιον, εἰ καὶ μὴ εὐθεῖαν, μηδ' ἀεὶ βαδίζοι τις, ἀλλ' ἐν τοῖς διὰ μέσε ἔθνεσι περιπλανώμενος. καίτοι πόσῳ τινὶ βέλει ὑψηλοτέραν καὶ λισσοτέραν θῶμεν εἶναι τὴν ἄκραν, ἐφ' ἧς ὑμῖν ἡ ἀρετὴ οἰκεῖ, τῆς Ἀόρνου ἐκείνης, ἣν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν Ἀλέξανδρος κατὰ κράτος εἷλεν.

EPM. Οὐδὲν ὅμοιον, ὦ Λυκῖνε, ἀδ' ἔςι τὸ πρᾶγμα τοιοῦτον, οἷον σὺ εἰκάζεις, ὡς ὀλίγῳ χρόνῳ κατεργασθῆναι, καὶ ἁλῶναι, ἀδ' ἂν μύριοι

felicitatis. LYC. Post duas ergo Olympiadas omnino: alioquin multam quis socordiam vestram accusauerit, si neque tanto tempore illud possitis, quo facile sit ter a columnis inde Herculis ad Indos abire, indeque redire; etiamsi nec recto itinere, neque semper progrediatur aliquis, sed in gentibus interiectis oberret. Quamquam, quanto vis altiorem, et magis lubricum, ponamus verticem illum, in quo virtus vobis habitat, Aorno illa, quam paucos intra dies vi cepit Alexander?

5. HERM. Nihil quidquam simile est, Lycine, neque res talis est, qualem tu imaginaris, quae exiguo tempore confici possit et capi; non, si

ριοι Ἀλέξανδροι προσβάλωσιν, ἐπεὶ πολλοὶ ἂν οἱ ἀνιόντες ἦσαν. νῦν δὲ ἀνέρχονται μὲν ἐκ ὀλίγου μάλα ἐῤῥωμένως, καὶ προσέρχονται 2) ἐπὶ ποσὸν, οἱ μὲν, ἐπὶ πάνυ ὀλίγον, οἱ δὲ, ἐπὶ πλέον. ἐπειδὰν δὲ κατὰ μέσην τὴν ὁδὸν γένωνται πολλοῖς τοῖς ἀπόροις καὶ δυσχερέσιν ἐντυγχάνοντες, ἀποδυσπετῶσί τε, καὶ ἀναῤῥέφουσιν, ἀσθμαίνοντες, καὶ ἱδρῶτι ῥεόμενοι, ἐ φέροντες τὸν κάματον. ὅσοι δ' ἂν εἰς τέλος διακαρτερήσωσιν, ἤτοι πρὸς τὸ ἄκρον ἀφικνῶνται, καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνε εὐδαιμονῶσι θαυμάσιόν τινα βίον τὸν λοιπὸν βιῶντες, οἷον μύρμηκας ἀπὸ τῆ ὕψες ἐπισκοπῶντές τινας τὰς ἄλλας. ΛΥΚ. Παπαὶ,

sexcenti simul Alexandri aggrediantur: sic enim multi ascenderent. Iam vero aggrediuntur quidem non pauci valde animose, et aliquantum procedunt, alii parum admodum, alii longius. Cum vero circa mediam iam viam sunt, atque in impedita multa atque aspera incidunt, difficultate victi pedem referunt, anhelantes, sudore affluentes, ac laboris plane impatientes. Quotquot vero ad finem perseuerant, hi in arcem perueniunt, et ab eo inde tempore felices, admirabilemque vitam, quae reliqua est, viuentes, velut formicas de alta quadam specula reliquos intuen-

2. Προσέρχονται] Verti, ac si legatur προέρχονται, quod verum puto, *Gesner.*

Παπαὶ, ὦ Ἑρμότιμε, ἡλίκους ἡμᾶς ἀποφαίνεις, ἂδὲ κατὰ τὲς Πυγμαίες ἐκείνες, ἀλλὰ χαμαιπετεῖς παντάπασιν ἐν χρῷ τῆς γῆς. εἰκότως. ὑψηλὰ γὰρ ἤδη φρονεῖς, καὶ ἄνωθεν· ἡμεῖς δὲ ὁ συρφετὸς, καὶ ὅσοι χαμαὶ ἐρχόμενοι ἐσμὲν, μετὰ τῶν θεῶν καὶ ὑμᾶς προσευξόμεθα ὑπερνεφέλες γενομένες, καὶ ἀνελθόντας οἵ πάλαι σπεύδετε. ΕΡΜ. Εἰ γὰρ γένοιτο καὶ ἀνελθεῖν, ὦ Λυκῖνε. ἀλλὰ πάμπολυ τὸ λοιπόν.

ΛΥΚ. Ὅμως ἐκ ἔφησθα ὁπόσον, ὡς χρόνῳ περιβαλεῖν. ΕΡΜ. Οὐδ' αὐτὸς γὰρ οἶδα, ὦ Λυκῖνε, τἀκριβές. εἰκάζω μέντοι ἀ πλείω τῶν εἴκοσιν ἐτῶν ἔσεσθαι, μεθ' ἃ πάντως πε καὶ ἐπὶ τῷ ἄκρῳ ἐσόμεθα. ΛΥΚ. Ἡράκλεις, πολὺ

intuentur. LYC. Papae, Hermotime, quantillos nos facis? ne aequales quidem Pygmaeis illis, sed humi omnino, in ipsa quasi telluris cute, *deprimis*. nec mirum: iam enim altum sapis et e summo: nos vero colluuio illa, et quotquot humi repimus, cum diis vos etiam veneramur, iam superatis nubibus, eo quo festinatis, olim delatos. HERM. Modo contingat ille adscensus, Lycine. Sed nimis multum supereſt.

6. LYC. Tamen non dixisti, quantum, vt tempori comparare possemus. HERM. Nempe nec ipse accurate scio: coniicio tamen, viginti non amplius annos futuros, quibus interiectis, omnino quondam in summo futuri simus. LYC.

λὺ λέγεις. ΕΡΜ. Καὶ γὰρ περὶ μεγίστων, ὦ Λυκῖνε, οἱ πόνοι. ΛΥΚ. Τετὶ μὲν ἴσως ἀληθές. ὑπὲρ δὲ τῶν εἴκοσιν ἐτῶν, ὅτι βιώσῃ τοσαῦτα, πότερον ὁ διδάσκαλός σε καθυπέσχετο, ἢ μόνον σοφὸς, ἀλλὰ καὶ μαντικὸς ὤν, ἢ χρησμολόγος τις, ἢ ὅσοι τὰς Χαλδαίων μεθόδους ἐπίστανται; Φασὶ γὰν εἰδέναι τὰ τοιαῦτα. ἐ γὰρ δὴ σέ γε εἰκὸς, ἐπὶ τῷ ἀδήλῳ, εἰ βιώσῃ μέχρι πρὸς τὴν ἀρετὴν, τοσάτας πόνες ἀνέχεσθαι, καὶ ταλαιπωρεῖν νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, οὐκ εἰδότα, εἴ σε πλησίον ἤδη τὲ ἄκρε γενόμενον, τὰ χρεὼν ἐπιςᾶν, κατασπάσει λαβόμενον τὲ ποδὸς, ἐξ ἀτελὲς τῆς ἐλπίδος. ΕΡΜ. Ἄπαγε. δύσφημα γὰρ ταῦτα, ὦ Λυκῖνε. ἀλλ' εἰῆ βιῶναι,

Hercules tuam fidem! multum narras. HERM. Etenim de maximis rebus laboratur. LYC. Istuc quidem forte verum fuerit. Sed de viginti annis, vtrum te illis victurum, magister tibi tuus promisit, ceu non sapiens modo, sed diuinus quidam, aut fatidicus, aut ex eorum numero aliquis, qui Chaldaeorum rationes norunt? aiunt quippe scire talia. neque enim veri simile est, te rebus incertis, an vitam ad virtutem vsque perducturus sis? tot labores sustinere, et aerumnis vexari noctes ac dies, cum nescias, an non te iam prope fastigium enixum, instans fatum ex imperfecta spe pede prehensum detrahat. HERM. Apage. mali enim omnis sunt ista: sed viuere liceat, vt

vnum

ναι, ὡς μίαν γὲν ἡμέραν εὐδαιμονήσαι σοφὸς γενόμενος. ΛΥΚ. Καὶ ἱκανή σοι ἀντὶ τῶν τοσούτων καμάτων ἡ μία ἡμέρα; ΕΡΜ. Ἐμοὶ μὲν καὶ ἀκαριαῖον ὁπόσον ἱκανόν.

ΛΥΚ. Τὰ δὲ δὴ ἄνω ὅτι εὐδαίμονα, καὶ τοιαῦτα, ὡς πάντα χρῆν ὑπομεῖναι δι' αὐτὰ, πόθεν ἔχεις εἰδέναι; ἐ γὰρ δὴ αὐτός πω ἀνελήλυθας. ΕΡΜ. Ἀλλὰ τῷ διδασκάλῳ πιστεύω λέγοντι· ὃ δὲ πάνυ οἶδεν, ἅτε ἀκρότατος ἤδη ὤν. ΛΥΚ. Ἔλεγε δὲ πρὸς θεῶν, ποῖα τὰ περὶ αὐτῶν, ἢ τίνα τὴν εὐδαιμονίαν εἶναι τὴν ἐκεῖ· ἢ πᾶν τινὰ πλῆθος, καὶ δόξαν, καὶ ἡδονὰς ἀνυπερβλήτους; ΕΡΜ. Εὐφήμει, ὦ ἑταῖρε. ἀδὲν γὰρ

vnum certe diem ſapientiae poſſeſſione beatus ſim. LYC. Ac ſatis tibi eſt pro tot laboribus vnus ille dies? HERM. Mihi quidem minuta quamuis temporis particula ſatis eſt.

7. LYC. Supera autem illa beata eſſe, ac talia, propter quae ſuſtinere omnia conſultum ſit, vnde potes ſcire? neque enim ipſe vnquam adſcendiſti HERM. Ego vero magiſtro fidem habeo dicenti, ille quidem omnino nouit, faſtigium iam adſcutus ſcilicet. LYC. Qualem autem dixit per ego te Deos oro, illorum conditionem, aut quam ibi eſſe felicitatem? num quid diuitias, et gloriam, et voluptates inexſuperabiles? HERMt Bona verba, amice: nihil enim iſta ad vitam

γάρ ἐστι ταῦτα, πρὸς τὸν ἐν τῇ ἀρετῇ βίον. ΑΤΚ. Ἀλλὰ τίνα φησὶ τἀγαθὰ, εἰ μὴ ταῦτα ἕξειν πρὸς τὸ τέλος τῆς ἀσκήσεως ἐλθόντας; ΕΡΜ. Σοφίαν, καὶ ἀνδρίαν, καὶ τὸ καλὸν αὐτὸ, καὶ τὸ δίκαιον, καὶ τὸ πάντα ἐπίστασθαι βεβαίως πεπεισμένον, ἢ ἕκαστα ἔχει. πλοῦτος δὲ, καὶ δόξας, καὶ ἡδονὰς, καὶ ὅσα τοῦ σώματος, πάντα ταῦτα κάτω ἀφῆκε, καὶ ἀποδυσάμενος, ἀνέρχεται, ὥσπερ φασὶ τὸν Ἡρακλέα ἐν τῇ Οἴτῃ κατακαυθέντα, θεὸν γενέσθαι. καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἀποβαλὼν ὁπόσον ἀνθρώπειον εἶχε παρὰ τῆς μητρὸς, καὶ καθαρὸν τε, καὶ ἀκήρατον φέρων τὸ θεῖον, ἀνέπτατο ἐς τὰς θεὰς διευκρινηθὲν ὑπὸ τοῦ πυρός. καὶ ἔτοι δὴ ὑπὸ Φιλοσοφίας, ὥσπερ ὑπὸ τινὸς πυρὸς, ἅπαν-

cum virtute coniunctam. LYC. Quae igitur dicit bona, si haec non dicit, habituros qui ad finem exercitationis peruenerint. HERM. Sapientiam, et fortitudinem, et ipsum honestum, et quod firma persuasione nouit, quomodo se habeant singula. Diuitias autem, et glorias, et voluptates, et quaecumque sunt corporis, ea infra reliquit omnia, iisque exutus adscendit, vt Herculem aiunt, cum in Oeta conflagrasset, Deum factum. Etenim ille quoque, abiectis quaecumque humana a matre habebat, puramque et sinceram diuinitatem, ipso igni quasi purgatam a scoriis ferens, euolauit ad Deos. Et hi sane a philosophia velut ab igni quodam liberati illis omnibus,

ἅπαντα ταῦτα περιαιρεθέντες, ἃ τοῖς ἄλλοις θαυμαζὰ εἶναι δοκεῖ, ἐκ ὀρθῶς δοξάζουσιν, ἀνελθόντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, εὐδαιμονῶσι, πλέτε, καὶ δόξης, καὶ ἡδονῶν ἀλλ' ἀδὲ μεμνημένοι ἔτι, καταγελῶντες δὲ τῶν οἰομένων ταῦτ' εἶναι.

ΛΥΚ. Νὴ τὸν Ἡρακλέα, ὦ Ἑρμότιμε, τὸν ἐν Οἴτῃ, ἀνδρεῖα καὶ εὐδαίμονα λέγεις περὶ αὐτῶν, πλὴν ἀλλὰ τόδε μοι εἰπέ, καὶ κατέρχονταί ποτε ἐκ τῆς ἄκρας, ἢν ἐθελήσωσι χρησόμενοι τοῖς κάτω, ἃ καταλελοίπασιν, ἢ ἀνάγκη ἅπαξ ἀνελθόντας αὐτὰς, μένειν, καὶ συνεῖναι τῇ ἀρετῇ, πλέτε καὶ δόξης καὶ ἡδονῶν καταγελῶντας; ΕΡΜ. Οὐ μόνον τᾶτο, ὦ Λυκῖνε· ἀλλ' ὃς ἂν ἀποτελεσθῇ πρὸς ἀρετὴν, ἅτε ὀργῇ, ἅτε

bus, quae admiratione digna aliis non recte rem putantibus videntur, in arcem euecti felix aeuum agunt, diuitiarum, et gloriae et voluptatum ne seruantes quidem memoriam, sed irridentes eos, qui esse aliquid ista arbitrantur.

8. LYC. Oeteum tibi Herculem iuro, Hermotime, magnam tu mihi illorum fortitudinem praedicas, magnam felicitatem: verum hoc mihi expedi, vtrum descendunt aliquando de arce illa sua, si voluerint, vsuri illis, quae hic reliquerunt? an necesse est eos, qui semel adscenderunt, manere, versari cum virtute, diuitias et voluptates deridere? HERM. Non hoc solum *ita habet*, Lycine, sed qui consummatus ad virtutem

ἅτε Φόβῳ, ἅτ' ἐπιθυμίαις ὁ τοιοῦτος ἂν δεδεμένῃ· ἀδ' ἂν λυποῖτο, ἀδὲ ὅλως πάθος ἔτι τοιοῦτον πάθοι ἄν. ΛΥΚ. Καὶ μὴν εἴγε με δεῖ, μηδὲν ὀκνήσαντα, εἰπεῖν τἀληθές, ἀλλ' εὐφημεῖν χρὴ οἶμαι, μηδ' ὅσιον εἶναι ἐξετάζειν τὰ ὑπὸ τῶν σοφῶν γιγνόμενα. ΕΡΜ. Μηδαμῶς, ἀλλ' εἰπὲ ὅ, τι καὶ λέγεις. ΛΥΚ. Ὅρα, ὦ ἑταῖρε, ὡς ἔγωγε, καὶ πάνυ ὀκνῶ. ΕΡΜ. Ἀλλὰ μὴ ὄκνει, ὦ γενναῖε, πρός γε μόνον ἐμὲ λέγων.

ΛΥΚ. Τὰ μὲν τοίνυν ἄλλα, ὦ Ἑρμότιμε, διηγεμένῳ σοι παρειπόμην, καὶ ἐπίσευον ἅτως ἔχειν, σοφές τε γίγνεσθαι αὐτὲς, καὶ ἀνδρείες, καὶ δικαίες, καὶ τἄλλα· καὶ πῶς ἐκηλέμην πρὸς τὸν

fuerit, is neque irae, neque metui, neque cupiditatibus ſerulat, neque triſtitia, nec vlla in vniuerſum perturbatione afficiatur. LYC. Verum, ſi quidem fas eſt nihil cunctantem dicere quod res eſt — ſed linguis, puto, fauendum hic eſſe, neque per religionem licere inquirere in ea, quae fiunt a ſapientibus. HERM. Minime, quin tu loquere quidquid eſt, quod dicis. LYC. Vide, amice, quam valde cunctator ſim. HERM. Tu vero cunctari noli, apud me ſolum qui dicas.

9. LYC. Caetera quidem, Hermotime, narrantem te proſequebar, credebamque rem ita habere, ſapienteſque fieri illos, et fortes, et iuſtos, et reliqua, mulcebarque aliquantum ſermone illo tuo.

τὸν λόγον. ἐπότε δὲ καὶ πλέτε ἔφησθα καταφρονεῖν σφᾶς, καὶ δόξης, καὶ ἡδονῶν, καὶ μήτε ὀργίζεσθαι, μήτε λυπεῖσθαι, πάνυ ἐνταῦθα (μόνω γάρ ἐσμεν) ἐπέσην, ἀναμνησθεὶς ἃ πρότερον εἶδον ποιοῦντα. βέλει φῶ τίνα; ἢ ἱκανὸν καὶ ἄνευ τοῦ ὀνόματος; EPM. Μηδαμῶς, ἀλλὰ καὶ τοῦτο εἰπέ, ὅστις ἦν. ΛΥΚ. Διδάσκαλος αὐτὸς ἔτος ὁ σὸς, ἀνὴρ τἆλλα αἰδοῦς ἄξιος, καὶ γέρων ἤδη ἐς τὸ ὕστατον. EPM. Τί ἂν δὴ ἐποίει; ΛΥΚ. Τὸν ξένον οἶσθα τὸν Ἡρακλεώτην, ὃς ἐκ πολλοῦ συνεφιλοσόφει αὐτῷ, μαθητὴς ὤν, τὸν ξανθὸν, τὸν ἐριζικόν; EPM. Οἶδα ὃν λέγεις· Δίωνα αὐτῷ τοὔνομα. ΛΥΚ. Ἐκεῖνον αὐτὸν, ἐπεὶ τὸν μισθὸν, οἶμαι, μὴ ἀπεδί-

tuo. Cum vero etiam diuitiarum contemtores esse dicerés et gloriae et voluptatum, et nec irasci illos, neque dolere, hic omnino (soli enim duo sumus) institi, cum in mentem veniret, quae paullo ante videram facientem ... vis dicam quem? an satis est etiam tacito nomine? HERM. Nequaquam, sed hoc etiam dic, quis fuerit. LYC. Ipse tuus ille doctor, reuerentia dignus vir caetera, et vltimae aetatis senex. HERM. Quid is igitur faciebat? LYC. Hospitem nosti illum Heracleensem, qui diu cum ipso philosophatus est, tamquam discipulus? rufum illum; contentiosum? HERM. Noui quem dicas. Dioni nomen est. LYC. Illum ipsum, cum mercedem puto

πεδίδε κατὰ καιρὸν, ἀπήγαγε παρὰ τὸν ἄρχοντα ἔναγχος, περιθεὶς γε αὐτῷ θοιμάτιον περὶ τὸν τράχηλον, καὶ ἔβόα, καὶ ὠργίζετο, καὶ εἰ μὴ τῶν συνήθων τινὲς ἐν μέσῳ γενόμενοι, ἀφείλοντο τὸν νεανίσκον ἐκ τῶν χειρῶν αὐτε, εὖ ἴσθι, προσφὺς ἂν, ἀπέτραγεν αὐτε τὴν ῥῖνα ὁ γέρων, ἔτως ἠγανάκτει.

ΕΡΜ. Πονηρὸς 3) γὰρ ἀεὶ ἐκεῖνος, καὶ ἀγνώμων, ὦ Λυκῖνε, περὶ τὰς ἀποδόσεις· ἐπεὶ τές γε

puto in tempore non ſolueret, rapuit nuper ad magiſtratum, obtorto collo, vociferans et irarum plenus, et niſi familiarium quidam, qui commodum adeſſent, eripuiſſent ipſius manibus iuuenem, crede mihi, correptum morſu naſum homini abſtuliſſet, adeo indignabatur.

10. HERM. Nam malus ille ſemper, et in reddendo quod debet ingratus. Aliis enim, quibus

3. Ἑρμ. Πονηρὸς] Omiſſum *Non mirum*, aut ſimile quid, qua ratione et Romanos vti ſuo *Nam* vel *Enim* oſtendimus ad *Quintil.* 2, 11, 7. Transferamus hoc etiam ad illud, quod mox ſequitur, οἶει γὰρ ὅτι ἑαυτοῦ χάριν κ. τ. λ. Hoc enim vult, *Non mirum te ita interrogare*, vel *Sentio cur ita interroges* etc. Nempe cum frequens admodum ſit id genus ellipſis, malim eam hic quoque adhibere, quam varias adeo particulae γὰρ ſignificationes tribuere. *Geſner.*

γε ἄλλως, οἷς δανείζει, πολλὰς ὄντας, ἐδὲν τοιοῦτό πω διατέθεικεν. ἀποδιδόασι γὰρ αὐτῷ κατὰ καιρὸν τὰς τόκας. ΛΥΚ. Τί δὲ, ἂν μὴ ἀποδιδῶσιν, ὦ μακάριε, μέλει τι αὐτῷ, καθαρθέντι ἤδη ὑπὸ φιλοσοφίας, καὶ μηκέτι τῶν ἐν τῇ Οἴτῃ καταλελειμμένων δεομένῳ; ΕΡΜ. Οἴει γὰρ, ὅτι ἑαυτοῦ χάριν ἐκεῖνος περὶ τὰ τοιαῦτα ἐσπέδακεν; ἀλλ' ἔστιν αὐτῷ παιδία νεογνὰ, ὧν κήδεται, μὴ ἐν ἀπορίᾳ καταβιώσωσι. ΛΥΚ. Δέον, ὦ Ἑρμότιμε, ἀναγαγεῖν καὶ ἐκεῖνα ἐπὶ τὴν ἀρετὴν, ὡς συνευδαιμονοῖεν αὐτῷ, πλάτε καταφρονοῦντα.

ΕΡΜ. Οὐ σχολή μοι, ὦ Λυκῖνε, περὶ τούτων διαλέγεσθαί σοι. σπεύδω γὰρ ἤδη ἀκροάσασθαι αὐτοῦ, μὴ καὶ λάθω τελέως ἀπολειφθείς.

bus foeneratur, nihil vnquam tale fecit; soluunt quippe vsuras tempori. LYC. Quid vero, et si non soluant, o beate, ipsi curae est, purgato iam a philosophia, et relictis illis in Oeta monte nihil iam indigenti? HERM. Putas enim sua ipsum causa laborare de talibus. Verum sunt ipsi parui liberi, quorum curam habet, ne inopes vitam agant. LYC. Oportebat, Hermotime, educere et illos ad virtutem, vt pari cum ipso felicitate fruantur, et contemnant diuitias.

11. HERM. Non vacat mihi, Lycine, de his disputare tecum; iam enim festino ad ipsum audiendum, ne forte imprudens plane sero veniam.

LYC.

φθείς. ΛΥΚ. Θάῤῥει, ὦ ἀγαθέ. τὸ τήμερον γὰρ ἐκεχειρία ἐπήγγελται· ὥστε ἐγὼ ἀφίημί σοι ὅσον ἔτι λοιπὸν τῆς ὁδοῦ. ΕΡΜ. Πῶς λέγεις; ΛΥΚ. Ὅτι ἐν τῷ παρόντι ἐκ ἂν ἴδοις αὐτόν, εἴγε χρὴ πιστεύειν τῷ προγράμματι· πινάκιον γάρ τι ἐκρέματο ὑπὲρ τοῦ πυλῶνος, μεγάλοις γράμμασι λέγον, τήμερον ἀ συμφιλοσοφεῖν. ἐλέγετο δὲ παρ' Εὐκράτει, τῷ πάνυ, δειπνήσας χθὲς, γενέθλια θυγατρὸς ἑαυτῷ, πολλά τε συμφιλοσοφῆσαι ἐν τῷ συμποσίῳ, καὶ πρὸς Εὐθύδημον τὸν ἐκ τοῦ Περιπάτου παροξυνθῆναί τι, καὶ ἀμφισβητῆσαι αὐτῷ, περὶ ὧν ἐκεῖνοι εἰώθασιν ἀντιλέγειν τοῖς ἀπὸ τῆς Στοᾶς. ὑπά τε ἂν τῆς κραυγῆς πονήρως τὴν κεφαλὴν διατεθῆναι,

LYC. Bono es animo, bone vir: hodie enim induciae denuntiatae sunt, itaque ego tibi quod reliquum est viae remitto. HERM. Quid ais? LYC. Tibi illius iam copiam non futuram, si quidem fides habenda programmati. Tabella enim suspensa super vestibulum, magnis literis scripta significabat, hodie illum non disputare. Dicebatur autem apud Eucratem, nobilem illum, filiae suae natalem qui celebraret conuiuio, heri coenatus, tum disputasse multa in conuiuio, tum Euthydemo Peripatetico iratior concertasse cum illo de iis, in quibus ipsi solent contradicere Stoicis; a clamore vero caput illi dolere, et sudasse mul-

θηναι, καὶ ἱδρῶσαι μάλα πολλὰ ἐς μέσας νύκτας, ἀποταθείσης, ὡς φασι, τῆς συνεσίας· ἅμα δὲ καὶ ἐπεπώκει, οἶμαι, πλέον τοῦ ἱκανοῦ, τῶν παρόντων, ὡς εἰκὸς, φιλοτησίας προπινόντων, καὶ ἐδεδειπνήκει πλέον, ἢ κατὰ γέροντα· ὥστε ἀναχρέψας, ἤμεσέ τε ὡς ἔφασκον πολλὰ, καὶ μόνον ἀριθμῷ παραλαβὼν τὰ κρέα, ὁπόσα τῷ παιδὶ κατόπιν ἐξῶτι παραδεδώκει, καὶ σημηνάμενος ἐπιμελῶς, τὸ ἀπ' ἐκείνε καθεύδει, μηδένα εἰσδέχεσθαι παραγγείλας. ταῦτα δὲ Μίδου ἤκουσα τοῦ οἰκέτου αὐτοῦ διηγουμένε τισὶ τῶν μαθητῶν, οἳ καὶ αὐτοὶ ἀνέχρεφον μάλα πολλοί.

E P M.

multum, protracta in mediam noctem, vt aiunt, disputatione. Simul vero biberat, puto, plus quam satis fuit, cum, vt fieri solet, conuiuae. ilium largioribus inuitatiunculis ad bibendum prouocarent; porro plus, quam pro sene, cibi sumserat. Igitur domum reuersus et vomuit, vt aiunt, copiose, et cum primum adnumerari sibi iussisset carnis frusta, quae puero a tergo stanti tradiderat, et curate ea obsignasset, ab eo inde tempore dormit, imperato, ne quis intro admittatur. Haec autem e Mida audiui eius seruo, qui narraret quibusdam ipsius discipulorum, qui et ipsi, multi sane, reuertebantur.

12. HERM.

ΕΡΜ. Ἐκράτησε δὲ πότερος, ὦ Λυκῖνε, ὁ διδάσκαλος, ἢ ὁ Εὐθύδημος; εἴ τι καὶ τοιοῦτον ἔλεγεν ὁ Μίδας; ΛΥΚ. Τὰ μὲν πρῶτα φασὶν, ὦ Ἑρμότιμε, ἀγχώμαλα σφίσι γενέσθαι. τὸ δ' ἔν τέλος τῆς νίκης καθ' ὑμᾶς ἐγένετο, καὶ παραπολὺ ὁ πρεσβύτης ὑπερέσχε. τὸν γὰρ Εὐθύδημον ἐδ' ἀναιμωτί φασιν ἀπελθεῖν, ἀλλὰ τραῦμα παμμέγεθες ἔχοντα ἐν τῇ κεφαλῇ. ἐπεὶ γὰρ ἀλαζὼν ἦν, καὶ ἐλεγκτικὸς, καὶ πείθεσθαι οὐκ ἤθελεν, ἀδὲ παρεῖχε ῥᾴδιον αὐτὸν ἐλέγχεσθαι, ὁ διδάσκαλός σε ὁ βέλτιστος, ὃν εἶχε σκύφον Νεστόρειόν τινα καταφέρει αὐτῷ, πλησίον κατακειμένῳ, καὶ ἄτως ἐκράτησεν. ΕΡΜ. Εὖγε. ἀ γὰρ ἄλλως ἐχρῆν πρὸς τὲς μὴ ἐθέλοντας

12. HERM. Vter vero, Lycine, diſceſſit ſuperior, doctorne meus, an Euthydemus? numquid tale etiam narrauit Midas? LYC. Primo quidem aequo fere Marte pugnatum eſſe, caeterum finis victoriae penes vos fuit, multumque fuit ſenex ſuperior. Euthydemum enim nec incruentum diſceſſiſſe aiunt, ſed vulnus habentem in capite maximum. Cum enim inſolens eſſet, et conuellere noſtrum ſtudioſe vellet, et perſuaderi ſibi nollet, nec facilem refutanti ſe praeberet, optimus ille tuus magiſter, quem forte habebat ſcyphum, Neſtoreum quemdam, impingit in illum prope accubantem, et ita ſuperauit. HERM. Bonum factum. neque enim aliter oportebat

τας εἰπειν τοῖς κρείττοσι. ΛΥΚ. Ταυτὶ μὲν, ὦ Ἑρμότιμε, πάνυ εὔλογα. ἢ τί γὰρ παθὼν Εὐθύδημος, ἄνδρα γέροντα παροξύνει, ἀόργητον, καὶ θυμοῦ κρείττονα, σκύφον ἄτω βαρὺν ἐν τῇ χειρὶ ἔχοντα.

Ἀλλὰ, σχολὴν γὰρ ἄγομεν, τί ἐ διηγῇ μοι ἑταίρῳ ὄντι, ὃν τρόπον ὡρμήθης τὸ πρῶτον Φιλοσοφεῖν, ὡς καὶ αὐτὸς, εἰ δυνατὸν, ἔτι συνοδοιποροίην ὑμῖν, τὸ ἀπὸ τῆδε ἀρξάμενος; οὐ γὰρ ἀποκλείσετέ με δηλαδὴ φίλοι ὄντες. ΕΡΜ. Εἰ γὰρ ἐθελήσειας, ὦ Λυκῖνε, ὄψει ἐν βραχεῖ, ὅσον διοίσεις τῶν ἄλλων, παῖδας εὖ ἴσθι οἰήσῃ ἅπαντας ὡς πρὸς σὲ, τοσοῦτον ὑπερφρονήσεις αὐτός.

tebat aduerſus eos, qui cedere melioribus recuſant. LYC. Illa quidem, Hermotime, valde rationabilia. Quibus enim intemperiis agitatus Euthydemus virum ſenem incendit, irritari neſcium, et ira ſuperiorem, ſcyphum adeo grauem manu tenentem?

13. Verum enim vero, quando otioſi ſumus, quid non narras mihi tuo ſodali, quomodo primum animum ad philoſophiam appulerīs? vt ipſe quoque, ſi fieri poſſit, iter illud veſtrum ingrediar, initio ab hac inde hora facto. Neque enim excludetis me videlicet, amicum amici. HERM. Modo velles, Lycine! paullo poſt videres, quantum ſuperes alios, pueros, mihi crede, iudicabis, ad te *ſi comparentur*, omnes: tantum illos

αὐτός. ΛΥΚ. Ἱκανὸν, εἰ μετὰ εἴκοσιν ἔτη γενοίμην τοιοῦτος, οἷος σὺ νῦν. ΕΡΜ. Ἀμέλει καὶ αὐτὸς κατὰ σὲ γεγονὼς, ἠρξάμην Φιλοσοφεῖν τετταρακοντάτης σχεδὸν, ὁπόσα, οἶμαι, σὺ νῦν γέγονας. ΛΥΚ. Τοσαῦτα γὰρ, ὦ Ἑρμότιμε. ὥστε τὴν αὐτὴν ἄγε, λαβὼν, καὶμέ· δίκαιον γάρ· καὶ πρῶτόν γέ μοι τοῦτο εἰπὲ, δίδοτε ἀντιλέγειν τοῖς μανθάνουσιν, ἤν τι μὴ ὀρθῶς λέγεσθαι δοκῇ αὐτοῖς; ἢ οὐκ ἐφίετε τοῦτο τοῖς νεωτέροις; ΕΡΜ. Οὐ πάνυ. σὺ δὲ, ἤν τι βέλῃ, ἐρώτα μεταξὺ, καὶ ἀντίλεγε· ξύμφορον γάρ ἔτω μάθῃς. ΛΥΚ. Εὖγε, νὴ τὸν Ἑρμῆν, ὦ Ἑρμότιμε, αὐτὸν, ὃ ἐπώνυμος ὢν τυγχάνεις.

Ἀτὰρ

superabis sapientia. LYC. Satis mihi fuerit, si post viginti annos talis fiam, qualem te nunc video. HERM. Noli esse solicitus, ego quoque ea, qua nunc tu es, aetate philosophari coepi, quadraginta circiter annorum, quot tu iam, puto, natus es. LYC. Nempe totidem, Hermotime, Itaque eadem via susceptum me quoque ducito; aequum enim est. Sed primum quidem hoc mihi dic, Permittitisne contradicere discentibus, si quid minus recte dictum illis videatur? an non conceditis hoc iunioribus? HERM. Non vsquequaque. At tu si quid volueris, inter *dicendum* interrogato, et contradicito; sic enim disces facilius. LYC. Bene ita me Mercurius amet (Gr. *Hermes*) cuius tu nomine appellaris.

14. At

Ἀτὰρ εἰπέ μοι, μία τις ὁδὸς ἐστὶν ἡ ἐπὶ φιλοσοφίαν ἄγουσα, ἡ τῶν Στωϊκῶν ὑμῶν; ἢ ἀληθῆ ἐγὼ ἤκουον, ὡς καὶ ἄλλοι πολλοί τινές εἰσι; ΕΡΜ. Μάλα πολλοί, Περιπατητικοί, καὶ Ἐπικούρειοι, καὶ οἱ τὸν Πλάτωνα ἐπιγραφόμενοι. καὶ αὖ Διογένεις ἄλλοι τινές, καὶ Ἀντισθένους ζηλωταί, καὶ οἱ ἀπὸ τῆς Πυθαγόρου, καὶ ἔτι πλείους. ΛΥΚ. Ἀληθῆ ταῦτα, πολλοὶ γάρ εἰσι. πότερον δὴ, ὦ Ἑρμότιμε, τὰ αὐτὰ ἔτοι λέγουσιν, ἢ διάφορα; ΕΡΜ. Καὶ πάνυ διάφορα. ΛΥΚ. Τὸ δέ γε ἀληθὲς, οἶμαι, πάντως πού ἓν ἦν αὐτῶν, ἀλλ' ἐ πάντα διάφορά γε ὄντα. ΕΡΜ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΛΥΚ.

14. At illud mihi dic, vnane via eſt ad philoſophiam ducens, veſtra illa Stoicorum, an verum ego audiui, et alios multos eſſe (*qui diuerſas vias ſequantur?*) HERM. Sane quam multi, Peripatetici, et Epicurei, et qui Platonis ſibi nomen inſcribunt, et rurſus alii quidam Diogenis, et Antiſthenis aemuli, et qui a Pythagora ſunt, et adhuc plures. LYC. Vera dicis: multi enim ſunt. Vtrum vero eadem iſti, Hermotime, dicunt, an diuerſa? HERM. Omnino diuerſa. LYC. Sed verum quidem puto, omnino vnum illorum eſſe, at non omnia, ſi quidem ſunt diuerſa. HERM. Recte ſane.

ΛΥΚ. Ἴθι δή, ὦ Φιλότης, ἀπόκριναί μοι, τῷ ποτε πιςεύσας τὸ πρῶτον σὺ, ὁπότε ἤεις Φιλοσοφήσων, πολλῶν σοι θυρῶν ἀναπεπταμένων, παρεὶς σὺ τὰς ἄλλας, εἰς τὴν τῶν Στωϊκῶν ἦκες, καὶ δι' ἐκείνης ἠξίεις ἐπὶ τὴν ἀρετὴν εἰσιέναι, ὡς δὴ μόνης ἀληθῶς ἄσης, καὶ τὴν εὐθεῖαν ἐπιδεικνυούσης, τῶν δ' ἄλλων εἰς τυφλὰ καὶ ἀνέξοδα φερουσῶν; τίνι ταῦτ' ἐτεκμαίρου τότε; καὶ μή μοι τὸν νῦν δὲ τοῦτον σεαυτὸν ἐννόει, τὸν εἴτε ἡμίσοφον, εἴτε σοφὸν ἤδη τὰ βελτίω κρῖνειν ὑπὲρ τὰς πολλὰς ἡμᾶς δυνάμενον· ἀλλ' ἔτως ἀπόκριναι, ὁποῖος τότε ἦσθα ἰδιώτης, καὶ κατὰ τὸν νῦν ἐμέ. ΕΡΜ. Οὐ συνίημι ὅ,

15. LYC. Age ergo, amice, reſponde mihi, cui tandem *argumento* fidem tu primum habens, cum philoſophatum ires, ac multae tibi ianuae paterent, caeteris relictis, Stoicorum illam ingreſſus ſis, ac per eam decreueris ad virtutem intrare, velut ſola ea vera ſit, et rectam viam oſtendat, reliquis ad coeca et exitum non habentia loca ducentibus; quo, inquam, argumento iſta tum colligebas? Nec velis mihi illum qui nunc es te ipſum cogitare, vel ſemiſapientem, vel ſapientem plane, qui meliora iudicare prae nobis, qui de vulgo ſumus, poſſis: verum pro eo reſponde, qualis tum eras, idiota, et mei, vt nunc ſum, ſimilis. HERM. Non intelligo, quid

μι ὅ, τι σοι τὲτο βέλεται, ὦ Λυκῖνε. ΛΥΚ. Καὶ μὴν ἐ πάνυ ἀγκύλον ἠρόμην. πολλῶν γὰρ ὄντων φιλοσόφων, οἷον, Πλάτωνος, καὶ Ἀριστοτέλες, καὶ Ἀντισθένες, καὶ τῶν ὑμετέρων προγόνων, τὲ Χρυσίππε, καὶ Ζήνωνος, καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι εἰσὶ, τῷ σὺ πιςεύσας, τὲς μὲν ἄλλες εἴας, ἐξ ἁπάντων δὲ προελόμενος, ἅπερ προήρησαι, ἀξιοῖς κατὰ ταῦτα φιλοσοφεῖν; ἆρα καὶ σὲ ὥσπερ τὸν Χαιρεφῶντα ὁ Πύθιος ἐξέπεμψεν ἐπὶ τὰ Στωϊκῶν, ἀρίςες ἐξ ἁπάντων προεμπών; ἔθος γὰρ αὐτῷ ἄλλον ἐπ' ἄλλο εἶδος φιλοσοφίας προτρέπειν, τὴν ἁρμόττεσαν οἶμαι ἑκάςῳ εἰδότι. ΕΡΜ. Ἀλλ' ἐδὲν τοιῦτον, ὦ Λυκῖνε. ἐδὲ ἠρόμην περί γε τέτων τὸν θεόν. ΛΥΚ.

quid hoc tibi sermone velis, Lycine. LYC. Atqui nihil valde tortuosum interrogaui. Cum enim philosophi sint multi, vt Plato, vt Aristoteles, vt Antisthenes, et de vestris progenitoribus Chrysippus, Zeno, reliqui quotquot sunt, quo, inquam, argumento reliquos adspernatus, ex omnibus elegisti quae elegisti, et secundum haec philosophandum censes? Numquid te etiam, vt Chaerephontem, Pythius ad Stoicorum rationem ablegauit, optimos omnium illos praedicens? Mos enim illi alium ad aliud philosophiae genus hortari, qui nouerit, opinor, quod cuique maxime conueniat. HERM. At nihil tale, Lycine, nec interrogaui de hisce Deum. LYC. V-

ΛΥΚ. Πότερον ἐκ ἄξιον θείας συμβουλίας ἡγέμενος αὐτὸ, ἢ ἱκανὸς ὢν αὐτὸς εἶναι ἑλέσθαι τὸ βέλτιον κατὰ σαυτὸν, ἄνευ τῦ θεῦ; ΕΡΜ. ὤμην γάρ.

ΛΥΚ. Οὐκοῦν καὶ ἡμᾶς ἂν διδάσκοις τοῦτο πρῶτον, ὅπως διαγνωσέον ἡμῖν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ, τίς ἡ ἀρίστη φιλοσοφία ἐσί, καὶ ἡ ἀληθεύσα, καὶ ἣν ἄν τις ἕλοιτο, παρεὶς τὰς ἄλλας; ΕΡΜ. Ἐγώ σοι φράσω. ἑώρων τὰς πλείσας ἐπ' αὐτὴν ὁρμῶντας, ὥσε εἰκαζον ἀμείνω εἶναι αὐτήν. ΛΥΚ. Πόσῳ τινὶ πλείας τῶν Ἐπικρείων, ἢ Πλατωνικῶν, ἢ Περιπατητικῶν; ἠρίθμησας γὰρ αὐτὰς δηλαδὴ, καθάπερ ἐν ταῖς χειροτονίαις. ΕΡΜ. Ἀλλ' ἐκ ἠρίθμησα ἔγωγε· εἰκαζον δέ.

ΛΥΚ.

trum ideo, quod parum dignum negotium deliberatione diuina iudicares, an quod sufficere te putabas, qui per te ipsum, quod optimum esset, etiam sine Deo eligeres. HERM. Nimirum sic putabam.

16. LYC. Igitur nos etiam hoc primum docueris, quomodo ab initio statim dignosci possit, quae sit optima philosophia, et verax, quam quis relictis caeteris eligat. HERM. Ego tibi dicam. Videbam plerosque ad illam ferri, hanc itaque optimam esse colligebam. LYC. Quanto plures *videbas* Epicurcis, aut Platonicis, aut Peripateticis? Numerabas enim illos videlicet, vt in suffragiis. HERM. Quin non numerabam equidem:

ΛΥΚ. Ὡς ἐκ ἐθέλεις διδάξαι με, ἀλλ' ἐξαπατᾷς· ὃς περὶ τῶν τοιούτων εἰκασμῷ φῂς καὶ πλήθει κρῖναι, ἀποκρυπτόμενος λέγειν πρός με τἀληθές. ΕΡΜ. Οὐ μόνον τοῦτο, ὦ Λυκῖνε, ἀλλὰ καὶ ἤκουον ἁπάντων λεγόντων, ὡς οἱ μὲν Ἐπικούρειοι, γλυκύθυμοι, καὶ φιλήδονοί εἰσιν· οἱ Περιπατητικοὶ δὲ, καὶ φιλόπλουτοι, καὶ ἐριστικοί τινες· οἱ Πλατωνικοὶ δὲ, τετύφωνται, καὶ φιλόδοξοί εἰσι· περὶ δὲ τῶν Στωϊκῶν πολλοὶ ἔφασκον, ὅτι ἀνδρώδεις, καὶ πάντα γιγνώσκουσι· καὶ ὅτι ὁ τούτην ἰὼν τὴν ὁδὸν, μόνος βασιλεὺς, μόνος πλούσιος, μόνος σοφὸς, καὶ συνόλως ἅπανλα.

ΛΥΚ. Ἔλεγον δὲ ταῦτα πρὸς σὲ ἄλλοι δηλαδὴ περὶ αὐτῶν. ἐ γὰρ δὴ ἐκείνοις ἂν αὐτοῖς ἐπίσευ-

dem: Sed coniiciebam. LYC. Vt tu non vis mej docere! sed fallis, qui de tali re coniectura te dicas et multitudine iudicasse, et verum apud me dicere subterfugias. HERM. Non hoc solum, Lycine, sed audiebam quoque omnes dicere, Epicureos quidem deliçatos esse et voluptuarios, Peripateticos vero diuitiarum amantes et contentiosos, Platonicos denique inflatos gloriaeque cupidos. De Stoicis autem multi praedicabant, fortes esse et cognoscere omnia, qui vero illam viam elegisset, eum solum regem, solum diuitem, solum sapientem, et in vniuersum omnia.

17. LYC. Dicebant vero de illis haec ad te alii nimirum? Neque enim sane illis ipsis credidisses

πίσευσας ἐπαινέσαι τὰ αὐτῶν. ΕΡΜ. Οὐδαμῶς, ἀλλ' οἱ ἄλλοι ἔλεγον. ΛΥΚ. Οἱ μὲν δὴ ἀντίδοξοι οὐκ ἔλεγον, ὡς τὸ εἰκός· [ἔτοι δὲ ἦσαν οἱ τὰ ἄλλα Φιλοσοφοῦντες.] ΕΡΜ. Οὐ γάρ. ΛΥΚ. Οἱ δ' ἄρα ἰδιῶται ταῦτα ἔλεγον. ΕΡΜ. Καὶ μάλα. ΛΥΚ. Ὁρᾷς, ὅπως αὖτις ἐξαπατᾷς με, καὶ ἃ λέγεις τἀληθῆ, ἀλλ' οἴει Μαργίτῃ διαλέγεσθαί τινι, ὡς πιστεύσαι, ὅτι Ἑρμότιμος, ἀνὴρ συνετὸς, ἔτη τότε γεγονὼς τεσσαράκοντα, περὶ Φιλοσοφίας, καὶ Φιλοσόφων ἀνδρῶν, τοῖς ἰδιώταις ἐπίστευσε, καὶ κατὰ τὰ ὑπ' ἐκείνων λεγόμενα, ἐποιεῖτο τὴν αἵρεσιν καὶ τῶν κρειττόνων ἀξιῶν. οὐ γὰρ πιστεύσαιμί σοι τοιαῦτα λέγοντι.

ΕΡΜ.

sua laudantibus. HERM. Nequaquam, sed dicebant caeteri. LYC. Qui vero diuersae sententiae erant, non dicebant, arbitror: hi vero erant, qui aliter philosophantur. HERM. Non sane. LYC. Ergo idiotae dicebant ista. HERM. Ita est. LYC. Vides, quam iterum me decipias, nec verum dicas, sed cum Margite te quodam disputare putes, qui credat, Hermotimum, virum prudentem, annos tunc natum quadraginta, de philosophia et philosophis fidem habuisse idiotis, et secundum illorum dicta fecisse electionem et principatum tribuisse. Neque enim talia dicenti crediderim.

18. HERM.

ΕΡΜ. Ἀλλ' οἶσθα, ὦ Λυκῖνε, ἐχὶ τοῖς ἄλλοις μόνον ἐπίςευον, ἀλλὰ καὶ ἐμαυτῷ. ἐώρων γὰρ αὐτὰς κοσμίως βαδίζοντας, ἀναβεβλημένας εὐσχολῶς, φροντίζοντας ἀεὶ, ἀρρενωπὰς, ἐν χρῷ κειρίας τὰς πλοκίας, ἐδὲν ἄβρὸν, ἐδ' αὖ πάνυ ἐς τὸ ἀδιάφορον 4) ὑπερεκπίπτον, ὡς ἔμπληκτον εἶναι καὶ κυνικὸν ἀτεχνῶς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ μέσῳ κατασχήματος, ὃ δὴ ἄριςον ἅπαντες εἶναι φα-

18. HERM. Sed noris, Lycine; non aliis modo credidi, sed ipsi mihi. Videbam enim illos decenter ingredientes, amictos honeste, cogitabundos semper, virile quid tuentes, ad cutem tonsos plerosque, nihil neque molle, neque rursus in nimiam negligentiam prolapsum, (*quo fit*, vt attonitus aliquis et plane cynicus sit) sed in medio *quodam* statu, quem optimum omnes esse

4. Ἐς τὸ ἀδιάφορον] Nimirum τὸ ἀδιάφορον illam quorumdam rationem notat, quibus parum aut nihil curae est, quid de se iudicent alii, nudi an vestiti, hoc an illo modo vestiti incedant, soli sint an in foro? qui *susque deque habent omnia*, quam ipsam formulam ex Graecorum ἀδιαφορίᾳ interpretatur *Gellius* XVI, 9. Igitur extrema sunt hinc Aristippeorum, vt hoc vtar, mollities, hinc Cynica negligentia, et cultus omnis, atque alieni adeo iudicii contemtus. *Gesner.*

φασίν. ΛΥΚ. Ἆρ' ἐν κἀκεῖνα εἶδες ποιοῦντας αὐτὸς, ἃ μικρῷ πρόσθεν ἔλεγον αὐτὸς ἑωρακέναι τὸν σὸν διδάσκαλον, ὦ Ἑρμότιμε, πράττοντα; οἷον, δανείζοντας, καὶ ἀπαιτοῦντας πικρῶς, καὶ Φιλονείκως πάνυ ἐρίζοντας ἐν ταῖς ξυνουσίαις, καὶ τἄλλα, ὅσα ἐπιδείκνυνται; ἢ τῶν ὀλίγον σοι μέλει, ἄχρις ἂν εὐσχολὴς ἡ ἀναβολὴ, καὶ ὁ πώγων βαθὺς, καὶ ἐν χρῷ ἡ κειρά; καὶ πρὸς τὸ λοιπὸν ἄρα ἔχωμεν τετονὶ κανόνα, καὶ ςάθμην ἀκριβῆ τῶν τοιούτων, ὡς Ἑρμότιμός φησι, καὶ χρὴ ἀπὸ σχημάτων, καὶ βαδισμάτων καὶ κειρᾶς διαγιγνώσκειν τὰς ἀρίσας. ὃς δ' ἂν μὴ ἔχῃ ταῦτα, μηδὲ σκυθρωπὸς ᾖ, καὶ φροντιςικὸς τὸ πρόσωπον, ἀποδοκιμαςέος, καὶ ἀποβλητέος; Ἀλλ'

perhibent, *conſtitutos*. LYC. Numquid igitur iſta quoque illos facere videbas, quae paullo ante ipſe dicebam me vidiſſe tuum, Hermotime, magiſtrum facere? verbi cauſa, foenerari, et repoſcere acerbe, et rixoſe omnino contendere in congreſſionibus, et reliqua quae in ſe demonſtrant? an parum iſta curas, dum compoſitus ſit amictus, et barba prolixa, et capillus ad cutem detonſus? et, quod ſupereſt, hunc habemus canona, hanc regulam exquiſitam talium, de ſententia Hermotimi; atque oportet ex habitu, inceſſu, tonſura dignoſcere optimos; quicumque vero iſta non habuerit, qui neque tetricus fuerit et cogitabundo vultu, reprobandus eſt ac reiiciendus?

19. Sed

Ἀλλ' ὅρα, μὴ καὶ ταῦτα, ὦ Ἑρμότιμε, παίζεις πρὸς μὲ, πειρώμενος, εἰ ἐξαπατώμενος συνείημι. ΕΡΜ. Διατί τοῦτ' ἔφησθα; ΛΥΚ. Ὅτι, ὦ γαθὲ, ἀνδριάντων ταύτην ἐξέτασιν λέγεις, τὴν ἀπὸ τῶν σχημάτων. παραπολὺ γὰρ ἐκεῖνοι εὐσχημονέστεροι, καὶ τὰς ἀναβολὰς κοσμιώτεροι, Φειδίᾳ τινὸς, ἢ Ἀλκαμένους, ἢ Μύρωνος πρὸς τὸ εὐμορφότατον εἰκάσαντος. εἰ δὲ καὶ ὅτι μάλιστα χρὴ τεκμαίρεσθαι τοῖς τοιούτοις, τί ἂν πάθοι τις, εἰ τυφλὸς ὢν ἐπιθυμοίη φιλοσοφεῖν; πῶ δεικνὺς τὸν τὴν ἀμείνω προαίρεσιν προηρημένον, ὅτε σχῆμα, ὅτε βάδισμα ὁρᾶν δυνάμενος; ΕΡΜ. Ἀλλ' ἔμοιγε ὁ πρὸς τυφλὸς ὁ λόγος, ὦ Λυκῖνε, οὐδέ μοι μέλει τῶν τοιού-

19. Sed vide, ne in his quoque ludas me, Hermotime, tentans, dicipine me sentiam? HERM. Quorsum hoc dixisti? LYC. Quod statuarum, bone vir, probationem mihi narrasti, quae fit ex habitu. Multum enim illae magis compositae, decentius amictae, vbi Phidias aliquis, vel Alcamenes, vel Myron ad formosissimam illas speciem configurauit. Si vero vel maxime lignis talibus vtendum est, quid faciat, si quis coecus philosophari cupiat? qua re dignouerit sectae melioris sectatorem, qui neque habitum cernere, neque incessum queat? HERM. At mihi oratio est non ad coecos, neque tales curo. LYC. Debebat qui-

τοιάτων. ΛΥΚ. Ἐχρῆν μέν, ὦ χρηστέ, κοινόν τι τὸ γνώρισμα εἶναι τῶν ἄτω μεγάλων, καὶ ἅπασι χρησίμων. πλὴν εἰ δοκεῖ, οἱ μὲν ἔξω ἡμῖν Φιλοσοφίας μενέτωσαν οἱ τυφλοί, ἐπείπερ μηδὲ ὁρῶσι. καίτοι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς τοιάτοις μάλιστα Φιλοσοφεῖν, ὡς μὴ πάνυ ἄχθοιντο ἐπὶ τῇ συμφορᾷ. οἱ δὲ δὴ βλέποντες, κἂν πάνυ ὀξυδερκεῖς ὦσι, τί ἂν δύναιντο συνιδεῖν τῶν τῆς ψυχῆς, ἀπά γε τῆς ἔξωθεν ταύτης περιβολῆς;

Ὃ δὲ βούλομαι εἰπεῖν, τοιόνδε ἐστίν, ἆρ' ὅτι τῆς γνώμης τῶν ἀνδρῶν ἔρωτι προσήεις αὐτοῖς, καὶ ἠξίους ἀμείνων γίγνεσθαι ἐς τὰ τῆς γνώμης; ΕΡΜ. Καὶ μάλα. ΛΥΚ. Πῶς ἂν οἷόν τέ σοι ἦν,

quidem, bone vir, commune quoddam signum esse rerum ita magnarum et omnibus vtilium. Interim, si videtur, extra philosophiam nobis maneant coeci, quandoquidem neque oculis cernunt: quamquam talibus vel maxime necesse erat philosophari, ne nimis grauiter calamitatem ferrent. Sed ipsi sane, qui vident, si vel acutissimum cernant, quidnam videre queant eorum, quae in animo sunt, ex illo externo amictu?

20. Quod autem dicere volo, eiusmodi est. Nonne *verum est* te amore quodam mentis *et sententiarum* in his viris ad eos accessisse, et mente *ac sententiis* fieri voluisse meliorem? HERM. Ita est. LYC. Quomodo ergo potuisti signis,

quae

ἦν, ἀφ' ὧν ἔφησθα ἐκείνων τῶν γνωρισμάτων διορᾷν, τὸν ὀρθῶς φιλοσοφοῦντα, ἢ μή; ἐ γὰρ φιλεῖ τὰ τοιαῦτα ἔτω διαφαίνεσθαι, ἀλλ' ἔστιν ἀπόῤῥητα, καὶ ἐν ἀφανεῖ κείμενα, λόγοις καὶ συνεσίαις ἀναδεικνύμενα, καὶ ἔργοις τοῖς ὁμοίοις ὀψὲ μόλις. ὁ γὰρ Μῶμος, ἀκήκοας, ἅμα, ἅττινα ἠτιάσατο τὴ Ἡφαίςε· εἰ δὲ μή, ἀλλὰ νῦν ἄκουε. φησὶ γὰρ ὁ μῦθος ἐρίσαι Ἀθηνᾶν, καὶ Ποσειδῶνα, καὶ Ἥφαιςον εὐτεχνίας πέρι: καὶ τὸν μὲν Ποσειδῶ, ταῦρόν τινα ἀναπλάσαι· τὴν Ἀθηνᾶν δὲ, οἰκίαν ἐπινοῆσαι· ὁ Ἥφαιςος δὲ, ἄνθρωπον ἄρα συνεςήσατο. καὶ ἐπείπερ ἐπὶ τὸν Μῶμον ἦκον, ὅτπερ δικαςὴν προείλοντο, θεασάμενος ἐκεῖνος ἑκάςε τὸ ἔργον, τῶν μὲν ἄλλων,

quae modo dicebas, recte vel secus philosophantem peruidere? Neque enim solent ita dilucere talia, sed secreta sunt, in occulto latent, sermonibus et congressionibus, et operibus similibus, vix sero tandem ostenduntur. Itaque Momus ille, audisti puto, quid Vulcanum accusauerit: sin minus, at nunc audi. Fert nempe fabula, contentionem inter Mineruam, et Neptunum, et Vulcanum de artis praestantia intercessisse; et a Neptuno quidem effictum taurum, a Minerua excogitatam domum, compositum a Vulcano hominem. Cum ad Momum venissent, quem arbitrum sibi nempe sumserant, perspecto ille vniuscuiusque opere, quid in reliquis reprehenderit, dice-

ἄλλων, ἄτινα ἠτιάσατο, περιττὸν ἂν εἴη λέγειν· ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ δὲ τοῦτο ἐμέμψατο, καὶ τὸν ἀρχιτέκτονα ἐπέπληξε τὸν Ἡφαιστον, διότι μὴ καὶ θυρίδας ἐποίησεν αὐτῷ κατὰ τὸ στέρνον, ὡς ἀναπεταθεισῶν, γνώριμα γίγνεσθαι ἅπασιν, ἃ βούλεται, καὶ ἐπινοεῖ· καὶ ἡ ψεύδεται, ἢ ἀληθεύει. ἐκεῖνος μὲν οὖν ἅτε ἀμβλυωττων, οὕτω περὶ τῶν ἀνθρώπων διενοεῖτο. σὺ δ' ὑπὲρ τὸν Λυγκέα ἡμῖν δέδορκας, καὶ ὁρᾷς τὰ ἔνδον, ὡς ἔοικε, διὰ τοῦ στέρνου, καὶ ἀνέῳκταί σοι τὰ πάντα, ὡς εἰδέναι μὴ μόνον ἃ βούλεται, καὶ ἃ γιγνώσκει ἕκαστος, ἀλλὰ καὶ πότερος ἀμείνων ἢ χείρων.

ΕΡΜ.

dicere iam ſuperfluum fuerit: in homine autem hoc deſiderauit, et increpuit architectum illius Vulcanum, quod non et valuas pectori illius applicuiſſet, quibus apertis nota fierent omnibus, quae is vellet atque cogitaret, atque vtrum mentiretur, an vera diceret. Ille igitur ita de hominibus ſentiebat, tanquam qui hebeti *circa illos* viſu eſſet. Tu vero ſupra Lyncea illum nobis acute vides, et quae intus ſunt trans ipſa, opinor, praecordia cernis, et patent tibi omnia, vt non quae velit modo, et quae cognoſcit vnuſquiſque, ſcias, verum etiam vter melior ſit aut deterior.

21. HERM.

ΕΡΜ. Παίζεις, ὦ Λυκῖνε· ἐγὼ δὲ κατὰ θεὸν εἱλόμην· καὶ ἐ μεταμέλει μοι τῆς αἱρέσεως. ἱκανὸν δὲ τοῦτο πρὸς γὲν ἐμέ. ΛΥΚ. Ὅμως ἐκ ἂν εἴποις, ὦ ἑταῖρε, καὶ πρὸς ἐμέ, ἀλλὰ περιόψει με παρακολεμενον ἐν πολλῷ τῷ συρφετῷ; ΕΡΜ. Οὐδὲν γὰρ ἂν σοι ἀρέσκει, ὧν ἂν εἴπω. ΛΥΚ. Οὐκ, ὦ γαθέ. ἀλλ' οὐδὲν ἐθέλεις εἰπεῖν ὁποῖον ἂν με ἀρέσειεν. ἐπεὶ δ' ἓν σὺ ἑκὼν ἀποκρύπτῃ, καὶ φθονεῖς ἡμῖν, ὡς μὴ ἐξ ἴσε γενοίμεθά σοι φιλοσοφήσαντες, ἐγὼ πειράσομαι ὅπως ἂν οἷός τε ὦ κατ' ἐμαυτὸν ἐξευρεῖν τὴν ἀκριβῆ περὶ τέτων κρίσιν, καὶ τὴν ἀσφαλεςάτην αἵρεσιν. ἄκε δὲ καὶ σὺ, εἰ βέλει. ΕΡΜ. Ἀλλὰ βέλομαι, ὦ Λυκῖνε. ἴσως

21. HERM. Ludis, Lycine. Ego vero secundo numine elegi, neque optionis illius meae me poenitet, satis autem hoc, mihi quidem, est. LYC. Mihi tamen hoc non dixeris sufficere; sed negliges me in multa illa colluuione pereuntem cum reliquis? HERM. Nihil enim tibi placet, quidquid dixero. LYC. Non ita est, bone vir. Sed nihil tu vis dicere, quod placere mihi possit. Quandoquidem vero tu volens occultus es, et nobis inuides, ne aeque ac tu philosophemur: ego tentabo, quantum eius facere potero, pro me inuenire accuratum de his iudicium, et sectam certissimam. Audi vero et tu, si volueris. HERM. Ego vero volo, Lycine. forte enim

cognitu

ὅως γάρ τι γνώριμον ἐρεῖς. ΛΥΚ. Σκόπει δή, καὶ μὴ καταγελάσῃς, εἰ παντάπασιν ἰδιωτικῶς ἀναζητῶ αὐτό. ἀνάγκη γάρ ἔτως, ἐπεὶ μὴ σὺ ἐθέλεις σαφέστερον εἰπεῖν, εἰδὼς ἄμεινον.

Ἔστω δή φασι ἡ μὲν ἀρετὴ τοιόνδε τι, οἷον πόλις τις εὐδαίμονας ἔχουσα τοὺς ἐμπολιτευομένους (ὡς φαίη ἂν ὁ διδάσκαλος ὁ σός, ἐκεῖθέν ποθεν ἀφιγμένος) σοφοὺς ἐς τὸ ἀκρότατον, ἀνδρείους ἅπαντας, δικαίους, σώφρονας, ὀλίγον θεῶν ἀποδέοντας· οἷα δὲ πολλὰ γίγνεται παρ' ἡμῖν, ἁρπαζόντων καὶ βιαζομένων, καὶ πλεονεκτόντων, ἆδεν ἂν εἴδῃς, φασὶν, ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει τολμώμενον, ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ ξυμπο-

cognitu aliquid dignum dixeris. LYC. Considera igitur, sed noli irridere, si hominis omnino rudis in morem illud disquiram: necesse enim est ita *facere;* cum tu, qui melius scias, dicere clarius nolis.

22. Sit igitur mihi virtus talé quiddam, velut ciuitas quaedam beatos habens ciues (vt dicat forte tuus magister, inde aliqua via huc delatus) sapientes summo gradu, fortes vniuersos, tum iustos, temperantes, parum Diis minores. Eorum vero, quae multa apud nos fiunt, cum rapiant homines, vim faciant, iusto plus sibi arrogent, nihil videas, aiunt, in ea vrbe quemquam audere, sed per pacem et concordiam ciuitate vna fruuntur.

ξυμπολιτεύονται, μάλα εἰκότως. ἃ γὰρ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, οἶμαι, τὰς στάσεις καὶ φιλονεικίας ἐγείρει, καὶ ὧν ἕνεκα ἐπιβουλεύουσιν ἀλλήλοις, ταῦτα πάντα ἐκποδὼν ἔσιν ἐκείνοις. οὐ γὰρ ἔτε χρυσίον ἔτι, ἔτε ἡδονὰς, ἔτε δόξας ὁρῶσιν, ὡς διαφέρεσθαι περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ πάλαι τῆς πόλεως ἐξεληλάκασιν αὐτὰ, ὡς ἀναγκαῖα ἡγησάμενοι ξυμπολιτεύεσθαι· ὥσε γαληνόν τινα, καὶ πανευδαίμονα βίον βιοῦσι, ξὺν εὐνομίᾳ, καὶ ἰσότητι, καὶ ἐλευθερίᾳ, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς.

ΕΡΜ. Τί ἦν, ὦ Λυκῖνε; οὐκ ἄξιον ἅπαντας ἐπιθυμεῖν πολίτας γίγνεσθαι τῆς τοιαύτης πόλεως, μήτε κάματον ὑπολογιζομένους τὸν ἐν τῇ ὁδῷ

tur. Nec mirum. Quae enim, puto, aliis in ciuitatibus seditiones et contentiones excitant, quorum causa mutuas sibi insidias struunt homines, illa e medio sublata apud illos sunt omnia. Neque enim amplius aurum, neque voluptates, neque glorias spectant, de quibus certent: sed olim ciuitate illa exegerunt, non necessaria rati, quae in ea versentur. Itaque tranquillam quandam et vndique beatam vitam viuunt, cum bonis legibus, et aequalitate, et libertate, et bonis reliquis.

23. HERM. Quid ergo, Lycine, nonne dignum est omnes concupiscere ciuitatem eam adipisci, nec laborem imputantes viae, neque ani-

ὁδῷ, μήτε πρὸς τὸ μῆκος τῆ χρόνῳ ἀπαγορεύοντας, εἰ μέλλοιεν ἀφικόμενοι ἐγγραφήσεσθαι καὶ αὐτοί, καὶ μεθέξειν τῆς πολιτείας; ΛΥΚ. Νὴ Δί', ὦ Ἑρμότιμε, πάντων μάλιστα ἐπὶ τούτῳ σπευδαξέον· τῶν δ' ἄλλων ἀμελητέον. καὶ μήτε πατρίδος τῆς ἐνταῦθα ἐπιλαμβανομένης, πολὺν ποιεῖσθαι λόγον, μήτε παίδων, ἢ γονέων, ὅτῳ εἰσὶν ἐπικατεχόντων, καὶ κλαυθμυριζομένων, ἐπιλᾶσθαι, ἀλλὰ μάλιστα μὲν παρακαλεῖν ἐπὶ τὴν αὐτὴν ὁδόν. εἰ δὲ μὴ ἐθέλοιεν, ἢ μὴ δύναιντο, ἀποσεισάμενον αὐτὰς, χωρεῖν εὐθὺ τῆς παιευδαίμονος ἐκείνης πόλεως· καὶ αὐτὸ ἀποῤῥίψαντα τὸ ἱμάτιον, εἰ τούτου ἐπειλημμένοι κατερύκοιεν, ἐσσύμενον ἐκεῖσε. ἐ

γὰρ

mum desponentes propter longitudinem viae, si futurum sit, vt vbi peruenerint adscribantur et ipsi *in tabulis publicis*, ciuitatemque consequantur. LYC. Per Iouem, Hermotime, omnium maxime in hoc elaborandum est, reliquorum vero cura abiicienda; neque si haec *antiqua* patria manum iniiciat, multam habere rationem *oportet*, neque liberis, aut parentibus, si cui sint, retinere cum ploratu volentibus, frangi; sed primum quidem hortari et illos ad eandem viam *ingrediendum;* si vero nolint, vel non possint, dimotis illis recta procedere ad beatam illam ex omni parte ciuitatem; et ipso abiecto vestimento, si forte illo comprehenso impediant, eo erumpere. ne-

que

γὰρ δέος μή σέ τις ἀποκλείσῃ, καὶ γυμνὸν ἐκεῖσε ἥκοντα.

Ἤδη γάρ ποτε καὶ ἄλλοτε πρεσβύτε ἀνδρὸς ἤκουσα διεξιόντος, ὅπως τὰ ἐκεῖ πράγματα ἔχοι, καί με προὔτρεπεν ἅπεσθαί οἱ πρὸς τὴν πόλιν· ἡγήσεσθαι γὰρ αὐτός· καὶ ἐλθόντα ἐγγράψειν, καὶ φυλέτην ποιήσασθαι, καὶ φρατρίας μεταδώσειν τῆς αὐτᾶ, ὡς μετὰ πάντων εὐδαιμονοίην. ἀλλ' ἐγὼ ἐ πιθόμην ὑπ' ἀνοίκς, καὶ νεότητος τότε, πρὸ πεντεκαίδεκα σχεδὸν ἐτῶν. ἴσως γὰρ ἂν αὐτὰ ἤδη ἀμφὶ τὰ πρόαστεια, καὶ πρὸς ταῖς πύλαις ἦν ἄν. ἔλεγε δ' ἓν περὶ τῆς πόλεως, εἴ γε μέμνημαι, ἄλλα τε πολλὰ, καὶ ἤδη καὶ τάδε, ὡς ξύμπαντες μὲν ἐπήλυδες καὶ ξένοι

que enim metus eſt, ne quis excludat vel nudum eo aduenientem.

24. Iam enim alius quondam ſenem audiui enarrantem, vti ſe res illae haberent; iſque me hortatus eſt, vti ad eam ſe ciuitatem ſequerer; ipſum enim ſe praeiturum, et adſcripturum *ciuibus*, cum aduenisſem, et tribulem facturum, et curiae mihi ſuae ius impertiturum, vt cum omnibus beatam vitam viuerem. Ego vero praeiuuenili tum inſcitia, quindecim fere anni ſunt, non ſum obſecutus: forte circa ipſa iam ſuburbia, et ad portas eſſem. Dicebat autem de ciuitate illa, ſi bene memini, tum alia multa, tum iſta etiam: Omnes ibi aduenas eſſe et peregrinos,

ξένοι εἶεν, αὐθιγενὴς δὲ ἀδεές. ἀλλὰ καὶ βαρβάρους ἐμπολιτεύεσθαι πολλοὺς, καὶ δούλους, καὶ ἀμόρφους, καὶ μικροὺς, καὶ πένητας· καὶ ὅλως, μετέχειν τῆς πόλεως τὸν βουλόμενον. τὸν γὰρ δὴ νόμον αὐτοῖς, ἐκ ἀπὸ τιμημάτων ποιεῖσθαι τὴν ἐγγραφὴν, ἐδ' ἀπὸ σχημάτων, ἢ μεγέθους, ἢ κάλλους, ἐδ' ἀπὸ γένους, ἐδὲ λαμπρῶν ἐκ προγόνων. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐδὲ νομίζεσθαι παρ' αὐτοῖς, ἀποχρῆν δ' ἑκάστῳ πρὸς τὸ πολίτην γενέσθαι, σύνεσιν, καὶ ἐπιθυμίαν τῶν καλῶν, καὶ πόνων, καὶ τὸ λιπαρὲς, καὶ τὸ μὴ ἐνδοῦναι, μηδὲ μαλακισθῆναι πολλοῖς τοῖς δυσχερέσι, κατὰ τὴν ὁδὸν ἐντυγχάνοντα· ὡς ὅστις ἂν ταῦτ' ἐπιδείξηται καὶ διεξέλθοι, πορευόμενος ἄχρι πρὸς τὴν πόλιν,

indigenam neminem: sed et barbaros in ciuitate versari multos, et seruos, et deformes, et paruos, et pauperes, atque in vniuersum ciuem esse, qui velit: legem enim illis esse, non ex censu adscribi aliquem, neque ex habitu, vel statura, vel pulchritudine, neque ex genere, neque claris ex maioribus; sed istorum nec rationem vllam haberi apud illos: sufficere autem vnicuique ad hoc, vti ciuis fiat, prudentiam, et honesti amorem, et laborem, et deliciarum contemtum, et animum, qui neque cedat temere, neque molliatur, si in multas in via difficultates incidat. Atque adeo, si quis ista in se esse demonstrauerit, emensusque totum

λιν, αὐτίκα μάλα πολίτην ὄντα τῶτον, ὅστις ἂν ᾖ, καὶ ἱσότιμον ἅπασι. τὸ δὲ, χείρων, ἢ κρείττων, ἢ εὐπατρίδης, ἢ ἀγεννὴς, ἢ δοῦλος, ἢ ἐλεύθερος, ἐδὲ ὅλως εἶναι, ἢ λέγεσθαι ἐν τῇ πόλει

EPM. Ὁρᾷς, ὦ Λυκῖνε, ὡς ἐ μάτην, ἐδὲ περὶ μικρῶν κάμνω, πολίτης ἐπιθυμῶν γενέσθαι καὶ αὐτὸς ἔτω καλῆς καὶ εὐδαίμονος πόλεως; ΛΥΚ. Καὶ γὰρ αὐτὸς, ὦ Ἑρμότιμε, τῶν αὐτῶν σοι ἐρῶ, καὶ ἐκ ἔστιν ὅ, τι ἂν μοι πρὸ τέτων εὐχαίμην γενέσθαι. εἰ μὲν ἦν πλησίον ἡ πόλις, καὶ Φανερὰ ἰδεῖν ἅπασι, πάλαι ἂν εὖ ἴσθι μηδὲν ἐνδοιάσας, αὐτὸς ἥειν ἐς αὐτὴν, καὶ ἐπο-

totum ad vrbem vsque iter fuerit, eum ciuem esse continuo, et aequo iure, quisquis alioqui fuerit: ista autem *nomina*, deterior, melior, nobilis, ignobilis, seruus, liber, neque esse omnino, neque nominari in ea ciuitate.

25. HERM. Vides, Lycine, quam non frustra, neque paruis de rebus laborem, qui ciuis cupiam fieri et ipse pulchrae adeo et beatae ciuitatis. LYC. Nam egomet eorumdem quorum tu amore flagro: neque est, quod mihi ante ista velim contingere. Si quidem igitur in propinquo esset illa ciuitas, et manifesta in conspectu omnium, olim, crede mihi, ipse nihil cunctatus ad eam perrexissem, et ciuis illius essem a longo

ἐπολιτευόμην ἂν ἐκ παλαιοῦ. ἐπεὶ δὲ ὡς ὑμεῖς φατε (σύ τε καὶ Ἡσίοδος ὁ ῥαψῳδὸς) πάνυ πόῤῥω ἀπῴκισαι, ἀνάγκη ζητεῖν ὁδόν τε τὴν ἄγουσαν ἐπ' αὐτὴν, καὶ ἡγεμόνα τὸν ἄριστον. ἢ οὐκ οἴει σὺ ἅπτω χρῆναι ποιεῖν; ΕΡΜ[illegible]πῶς ἂν ἄλλως ἔλθοι τις; ΛΥΚ. Οὐκοῦν σοὶ δέον ἐπὶ τὸ ὑπισχνεῖσθαι, καὶ φάσκειν εἰδέναι, πολλὴ ἀφθονία τῶν ἡγησομένων. πολλοὶ γὰρ ἕτοιμοι παρεξᾶσιν αὐτόχθονες, ἐκεῖθεν ἅπαξ εἶναι λέγοντες. ὁδὸς γε μὴν, ἡ μία καὶ ἡ αὐτὴ φαίνεται, ἀλλὰ πολλαὶ καὶ διάφοροι, καὶ οὐδὲν ἀλλήλαις ὅμοιαι. ἡ μὲν γὰρ ἐπὶ τὰ ἑσπέρια, ἡ δὲ ἐπὶ τὴν ἕω φέρειν ἔοικεν, ἡ δὲ ἐπὶ τὰς ἄρκτους, καὶ ἄλλη εὐθὺ τῆς μεσημβρίας. καὶ ἡ μὲν διὰ λειμω-

inde tempore. Cum vero, vt vos dicitis, tu nempe et Hesiodus consarcinator ille carminum, longo admodum spatio remota habitetur, necesse est et viam, quae ducit ad illam, quaerere, et ducem optimum. An non putas hoc agendum? HERM. Et qua alia ratione perueniat aliquis. LYC. Igitur quantum ad promissiones, et scientiae professionem, multa tibi ducum copia. Multi enim parati adstant, indigenas inde esse quisque se dicentes. Sed via non vna atque eadem videtur, sed multae ac diuersae, ac nihil altera alteri similes. Nam haec quidem ad occidentales partes, illa vero ad orientem videtur ferre; haec ad septentriones, et altera recta ad meridiem:

et

λειμώνων καὶ φυτῶν καὶ σκιᾶς, εὔυδρος καὶ ἡδεῖα, ἐδὲν ἀντίτυπον ἢ δύσβατον ἔχουσα· ἡ δὲ, πετρώδης καὶ τραχεῖα, πολὺν ἥλιον καὶ δίψος καὶ κάματον προφαίνουσα. καὶ ὅμως αὗται πᾶσαι πρὸς τὴν πόλιν ἄγειν λέγονται, μίαν ἔσαν, ἐς τὰ ἐναντιώματα τελευτῶσαι.

Ἔνθα δή μοι καὶ ἡ πᾶσα ἀπορία ἐγίνη. ἐφ' ἣν γὰρ ἂν ἔλθω αὐτῶν, ἀνὴρ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀτραποῦ ἕκαστος ἀφεστὼς ἐν τῇ εἰσόδῳ μάλα τις ἀξιόπιστος ὀρέγει τε τὴν χεῖρα, καὶ προτρέπει κατὰ τὴν αὐτοῦ ἀπιέναι, λέγων ἕκαστος αὐτῶν μόνος τὴν εὐθεῖαν εἰδέναι, τοὺς δ' ἄλλους πλανᾶσθαι, μήτε αὐτοὺς ἐληλυθότας, μήτε ἄλλοις ἡγήσασθαι δυναμένοις ἀπολεθήσαντας. καὶ ἐπὶ τὸν

et haec quidem per prata, et plantas, et vmbram, irrigua et amoena, nihil durum habens, nihil incedentibus asperum: altera vero saxosa, et aspera, solem multum ac sitim et laborem denuntians. Et tamen omnes hae ad ciuitatem ferre dicuntur, quae vna est, ipsae in maxime oppositа exeuntes.

26. Hic igitur mihi, et quidem omnis dubitatio est. Ad quamcumque enim illarum veniam, vir ad caput vniuscuiusque tramitis, in ipso ingressu adstans fide dignissimus, et manum porrigit, et in suam nos abire hortatur, dicens vnusquisque illorum, solum se rectam nosse, caeteros vero errare, qui nec ipsi inde venerint, neque deducere alios sequentes possint. Et si ad

τὸν πλησίον ἀφίκωμαι, κἀκεῖνος τὰ ὅμοια ὑπισχνεῖται περὶ τῆς αὑτοῦ ὁδοῦ, καὶ τὰς ἄλλους κακίζει, καὶ ὁ παρ' αὐτῷ ὁμοίως, καὶ ἑξῆς ἅπαντες. τότε τοίνυν τὸ πλῆθος τῶν ὁδῶν, καὶ τὰ ἀνόμοιον αὐτῶν, ἃ μετρίως παράττει με καὶ ἀπορεῖν ποιεῖ· καὶ μάλιστα οἱ ἡγεμόνες ὑπερδιατεινόμενοι, καὶ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι ἐπαινοῦντες. ἃ γὰρ οἶδα, ἥντινα τραπόμενος, ἢ τῷ μᾶλλον ἀκολουθήσας, ἀφικοίμην ἂν πρὸς τὴν πόλιν.

ΕΡΜ. Ἀλλ' ἐγώ σε ἀπολύσω τῆς ἀπορίας. τοῖς γὰρ προωδοιπορηκόσιν, ὦ Λυκῖνε, πιστεύσας, οὐκ ἂν σφαλείης. ΛΥΚ. Τίσι λέγεις; τοῖς κατὰ ποίαν ὁδὸν ἐλθοῦσιν; ἢ τίνι τῶν ἡγεμόνων ἀκολουθήσασιν; οὐθὶς γὰρ ἡμῖν τὸ αὐτὸ ἀπο-

proximum acceſſero, ille quoque ſimilia de ſua via promittit, et aliis detrahit; et ille, qui iuxta hunc eſt, ſimiliter, et ſic deinceps omnes. Haec ipſa igitur viarum multitudo, earumque ratio diſſimilis me perturbat, et in conſilii inopiam coniicit: ac duces maxime quantum poſſunt et vltra contendentes, ſuamque ſinguli laudantes. Neque enim, in quam conuerſus, aut quem maxime ſecutus ad ciuitatem perueniam, ſcio.

27. HERM. At ego iſta te conſilii inopia liberabo. Si enim his, Lycine, fidem habueris, qui viam illam ante fecerunt, non errabis. LYC. Quibus dicis? et qua via euntibus, aut quem ducum ſecutis? rurſus enim nobis eadem conſilii inopia

ἄπορον, ἐν ἄλλῃ μορφῇ ἀναφαίνεται, ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἐπὶ τὰς ἄνδρας μετελήλυθόσι. ΕΡΜ. Πῶς τοῦτο φῄς; ΛΥΚ. Ὅτι ὁ μὲν, τὴν Πλάτωνος τραπόμενος, καὶ συνοδοιπορήσας μετ' αὐτοῦ, ἐκείνην ἐπαινέσεται δηλονότι· ὁ δὲ, τὴν Ἐπικούρειον ἐκείνην, καὶ ἄλλος ἄλλην· σὺ δὲ, τὴν ὑμετέραν· ἢ πῶς γὰρ, ὦ Ἑρμότιμε, ἔχ' ἄτω; ΕΡΜ. Πῶς γὰρ οὔ; ΛΥΚ. Οὐ τοίνυν ἀπέλυσάς με τῆς ἀπορίας, ἀλλ' ἔτι ὁμοίως ἀγνοῶ, τῷ μᾶλλον χρὴ πιστεῦσαι τῶν ὁδοιπόρων. ὁρῶ γὰρ ἕκαστον αὐτῶν, καὶ αὐτὸν, καὶ τὸν ἡγεμόνα, μιᾶς πεπειραμένον, καὶ ἐκείνην ἐπαινοῦντα, καὶ λέγοντα, ὡς αὕτη μόνη ἄγει ἐπὶ τὴν πόλιν· ἐμοὶ μέντοι ἔχω εἰδέναι, εἰ ἀληθῆ φησιν· ἀλλ' ὅτι μὲν ἀφί-

opia alia ſe forma offert, cum a rebus ad viros tranſiuimus. HERM. Quid ita ais? LYC. Quoniam hic quidem in Platonis viam digreſſus, eoque viae duce (comite) vſus illam nimirum laudabit; ille vero Epicuri viam, atque alius aliam: tu autem, veſtram: nam qui non ita fiat, Hermotime? HERM. Et cur non? LYC. Non tu liberaſti me dubitatione, ſed adhuc aeque ignoro, cui viatorum magis credendum ſit. Video enim, vnumquemque illorum cum ipſum, tum ducem, vnius modo viae periculum feciſſe, et illam laudare, ac dicere ſolam ferre in vrbem; neque tamen habeo vnde ſciam vera illum dicere:

ἀφῖκται πρός τι τέλος, καὶ εἰδέ τινα πόλιν, δώσω αὐτῷ ἴσως. εἰ δὲ ἐκείνην εἶδεν, ἣν ἐχρῆν, ἐν ᾗ ἐπιθυμεῖμεν ἐγώ τε καὶ σὺ πολιτεύσασθαι, ἢ δέον εἰς Κόρινθον ἐλθεῖν, ὁ δ', εἰς Βαβυλῶνα ἀφικόμενος οἴεται Κόρινθον ἑωρακέναι, ἄδηλον ἔμοιγ' ἔν ἔτι. ὁ γὰρ πάντως ὁ τινὰ πόλιν ἰδὼν Κόρινθον εἶδεν, εἴ γε ἡ μόνη πόλις ἐστὶν ἡ Κόρινθος. ὃ δὲ δὴ μάλιστα εἰς ἀπορίαν με καθίστησιν, ἐκεῖνό ἐστι, τὸ εἰδέναι, ὅτι πᾶσα ἀνάγκη μίαν εἶναι τὴν ἀληθῆ ὁδόν. καὶ γὰρ ἡ Κόρινθος μία ἐστίν. αἱ δ' ἄλλαι πανταχόσε μᾶλλον, ἢ εἰς Κόρινθον ἄγουσιν, εἰ μή τις ἔτω σφόδρα παραπαίοι, ὡς οἴεσθαι καὶ τὴν εἰς Ὑπερβορέους, καὶ τὴν

Verum veniſſe illum ad finem quemdam, et vidiſſe ciuitatem aliquam, forte illi dederim. Vtrum vero illam viderit, quam oportebat, cuius ciues eſſe tu non minus quam ego volumus; an, cum Corinthum eundum eſſet, ille Babylonem delatus Corinthum ſe vidiſſe putarit, illud mihi quidem adhuc obſcurum eſt. Neque enim quiſquis vrbem vidit, Corinthum vidit, ſiquidem non ſola vrbs eſt Corinthus. Quod autem maxime inopem me conſilii reddit, illud eſt, quod noui, vnam neceſſario eſſe veram viam, quippe cum et Corinthus vna ſit, reliquas autem quouis potius quam Corinthum ducere, niſi in tantum quis deſipiat, etiam eam, quae ad Hyperboreos fert,

τὴν εἰς Ἰνδὲς ἄγεσαν, εἰς Κόρινθον ϛέλλειν. ΕΡΜ. Καὶ πῶς οἷόν τε, ὦ Λυκῖνε; ἄλλη γὰρ ἀλλαχόσε ἄγει.

. ΑΥΚ. Οὐκοῦν, ὦ καλὲ Ἑρμότιμε, ἐ μικρᾶϛ δεῖ βελῆς ἐπὶ τὴν αἵρεσιν τῶν ὁδῶν τε, καὶ ἡγεμόνων. ἀδὲ τοῦτο δὴ τὸ τὰ λόγε ποιήσομεν, ἔνθα ἂν ἡμᾶς οἱ πόδες φέρωσιν, ἐκεῖσε ἀπιμεν· ἐπεὶ λήσομεν ἄτως, ἀντὶ τῆς εἰς Κόρινθον ἀγέσης, τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνος, ἢ Βάκτρων ἀπιόντες. ἀδὲ γὰρ ἀδ' ἐκεῖνο καλῶς ἔχει, τῇ τύχῃ ἐπιτρέπειν, ὡς τάχα ἂν τὴν ἀρίϛην ἑλομένους, εἰ καὶ ἄνευ ἐξετάσεως ὁρμήσαιμεν ἐπὶ μίαν τῶν ὁδῶν ἡντιναῦν. δυνατὸν μὲν γὰρ καὶ τοῦτο γενέσθαι· καὶ ἴσως ποτὲ ἐγένετο ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ.

fert, et quae ad Indos, Corinthum ducere. HERM. Et quomodo hoc fieri possit, Lycine, alia cum aliorsum ducat?

. 28. LYC. Ergo, pulcher Hermotime, non parua deliberatione opus est, ad electionem viarum pariter ac ductorum: neque id quod est in prouerbio hic agemus, *Quocumque nos pedes tulerint, eo imus:* alioquin imprudentes pro ea, quae Corinthum fert, alteram, quae Babylonem aut Bactra ducit, ingrediamur. Neque vero consultum est fortunae permittere, vt qui forte optimam capessituri simus, licet sine examine in vnam quamcumque viarum ingrediamur. Etenim potest quidem id quoque fieri, et forte aliquando in longo

κω. ἡμᾶς δέ γε περὶ τῶν ἔτω μεγάλων οὐκ οἶμαι δεῖν παραβόλως ἀναῤῥίπτειν 5), ἀδ' ἐς ξενὸν κομιδῇ κατακλείειν τὴν ἐλπίδα, ἐπὶ ῥιπὸς, ὡς ἡ παροιμία φησί, τὸν Αἰγαῖον, ἢ τὸν Ἰόνιον διαπλεῦσαι θέλοντας. ὅτε ἀδ' αἰτιασαίμεθ' ἂν εὐλόγως τὴν τύχην, εἰ τοξεύσας, καὶ ἀκοντίζσας, μὴ πάντως ἔτυχε τἀληθᾶς, ἑνὸς ὄντος ἐν μυρίοις τοῖς ψεύδεσιν, ὅπερ ἀδὲ τῷ Ὁμηρικῷ τοξότῃ ὑπῆρξεν, ὃς δέαν τὴν πελειάδα κατατοξεῦσαι, ὁ δὲ, τὴν μήρινθον ἔτεμεν· ὁ Τεῦκρος, οἶμαι. ἀλλὰ παραπολὺ ἐκεῖνο εὐλογώτε-

longo tempore factum est. At nos de tantis rebus non puto oportere periculosam temere aleam iacere, neque in angusto adeo concludere spes nostras, *viminea*, quod est in prouerbio, *scapha Aegeum* Ioniumue mare ausos *traiicere*: vbi nec fortunam cum ratione accusaremus, si ea sagittando vel iaculando non omnino feriat verum, quippe quod vnum sit inter mille mendacia: quale quid nec Homerico illi sagittario contigit, qui, cum columba deiicienda esset, lineam telo rupit, Teucrum fuisse arbitror. Sed multo rationabilius est spera-

5. Ἀναῤῥίπτειν] Ἀναῤῥίπτειν hoc in loco per ellipsin τὲ, κύβον, est *aleam iacere*. Integram locutionem habes in Harmonide c. 3. med. ἐφ' ἑνὸς ἀνδρὸς ἀναῤῥίψομεν τὸν κύβον, et in Pro Imaginibus c. 16. Τολμήσω ἀναῤῥίψαι τὸν κύβον. *Iensius.*

γώτερον τῶν πολλῶν τρωθήσεσθαι καὶ περιπεσεῖσθαι τῷ τοξεύματι ἐλπίζειν, ἢ πάντως ἐκεῖνο τὸ ἓν ἐξ ἁπάντων. ὁ δὲ κίνδυνος ὅτι ἐ μικρὸς, εἰ ἀντὶ τῆς ἐπ' εὐθὺ ἀγέσης, ἐς τῶν πεπλανημένων μίαν ἀγνοοῦντες ἐμπέσοιμεν, ἐλπίζοντες ἄμεινον αἱρήσεσθαι τὴν τύχην ὑπὲρ ἡμῶν, εἰκάζειν οἶμαι. ἐδὲ γὰρ ἀναχρέψαι ἔτι, καὶ ἀνασωθῆναι ὀπίσω ῥᾴδιον, ἢν ἅπαξ ἐπιδῷ τῇ πλεύσῃ b) τις αὐτὸν, τὰ ἀπόγεια λυσάμενος· ἀλλ' ἀνάγκη ἐν τῷ πέλαγει διαφέρεσθαι, ναυτιῶντα ὡς τὸ πολὺ, καὶ δεδιότα, καὶ κα-

ρηβα-

sperare futurum, vt de multis *quiddam (quodcumque sit)* feriatur, et in telum quasi incidat, quam vnum illud omnino ex omnibus. Non paruum autem esse periculum, si spe illa inducti, futurum vt melius fortuna pro nobis eligat, pro recta via in erronearum aliquam ignorantia incidamus, ita me puto colligere: neque enim redire iam et retro nauigare ad salutem facile est, si quis semel spiranti se *aurae*, solutis retinaculis, permiserit; sed necesse est in pelago iactari nauseantem plerumque, metuentem, et grauato ob agitationem capite;

b. Τῇ πλεύσῃ] Interpretatus sum, quasi legeretur tenuissima mutatione πνεύσῃ, *spiranti*, nimirum αὔρᾳ, *aurae*. *Vela ventis dare, nauem austro permittere*, solennia sunt, et sexcenties tali in re vsurpata. *Gesner.*

ρηβαρῶντα ὑπὸ τῆ σάλα, δέον ἐξ ἀρχῆς, πρὶν ἐκπλεῦσαι, ἀναβάντα ἐπὶ σκοπήν τινα, σκέψασθαι, εἰ ἐπιφορὸν ἐςι καὶ ἄριον τὸ πνεῦμα τοῖς εἰς Κόρινθον διαπλεῦσαι ἐθέλουσι. καὶ, νὴ Δία, κυβερνήτην ἕνα τὸν ἄριςον ἐκλέξασθαι, καὶ ναῦν εὐπαγῆ, οἵαν διαρκέσαι πρὸς τηλικοῦτον κλύδωνα.

EPM. Οὕτω γε ἄμεινον, ὦ Λυκῖνε, παραπολύ. πλὴν οἶδά γε, ὅτι ἅπαντας ἐν κύκλῳ περιελθὼν, ἐκ ἄλλες ἂν εὕροις, ἢ τε ἡγεμόνας ἀμείνες, ἢ τε κυβερνήτας ἐμπειροτέρες τῶν Στωϊκῶν. καὶ ἢν ἐθελήσῃς γε ἀφικέσθαι ποτὲ πρὸς Κόρινθον, ἐκείνοις ἕψῃ, κατὰ τὰ Χρυσίππε καὶ Ζήνωνος ἴχνη προϊών· ἄλλως δὲ, ἀδύνατον. ΛΥΚ. Ὁρᾷς

capite: cum oportuisset ab initio, ante aliquando, quam portu exires, conscensa specula videre, ferensne sit et secundus ventus Corinthum nauigare volentibus; et, per Iouem, gubernatorem vnum optimum deligere, et nauim bene compactam, quae durare ad tantum fluctum possit.

29. HERM. Ita quidem, Lycine, multo melius. Verum noui equidem, te, si circulo omnes obeas, nec duces meliores inuenturum, neque peritiores gubernatores Stoicis: et si quidem peruenire aliquando Corinthum volueris, illos sequere, per Chrysippi Zenonisque vestigia progressus: aliter vero fieri non potest. LYC. Vides,

Ὁρᾷς τοῦτο ὡς κοινόν, ὦ Ἑρμότιμε, εἰρηκας; εἴποι γὰρ ἂν αὐτὸ καὶ ὁ τῷ Πλάτωνι ξυνοδοιπορῶν, καὶ ὁ Ἐπικούρῳ ἑπόμενος, καὶ οἱ ἄλλοι, μὴ ἀνελθεῖν με εἰς τὴν Κόρινθον, εἰ μὴ μεθ' ἑαυτοῦ ἕκαστος. ὥστε, ἢ πᾶσι πιστεύειν χρὴ, ὅπερ γελοιότατον, ἢ ἀπιστεῖν ὁμοίως· μακρῷ γὰρ ἀσφαλέστατον τὸ τοιοῦτον, ἄχρις ἂν εὕρωμεν τἀληθῆ ὑπισχνούμενον.

Ἐπεὶ φέρε, εἰ καθάπερ νῦν ἔχω μήνυσόν μοι, ὅστις ἐξ ἁπάντων ἐστὶν ὁ ἀληθεύων, ἑλοίμην τὰ ὑμέτερα, σοὶ πιστεύσας, ἀνδρὶ φίλῳ, ἀτὰρ μόνα γε εἰδότι τὰ τῶν Στωϊκῶν, καὶ μίαν ὁδὸν ὁδοιπορήσαντι ταύτην, ἔπειτα θεῶν τις ἀναβιώναι ποιήσειε Πλάτωνα, καὶ Πυθαγόραν, καὶ Ἀριστο-

des, quam commune illud, Hermotime, dixeris. Eodem enim modo et qui cum Platone viam faciat, et qui Epicurum sequatur, et reliqui, non peruenturum me Corinthum, nisi secum, quisque dixerit. Itaque aut credere omnibus oportet, quod maxime ridiculum, aut fidem denegare similiter. Longe enim tutissimum tale quid fuerit, dum qui vera promittat inueniamus.

30. Nam, age, si ita, vti nunc habeo, ignarus adhuc, quis ex omnibus verum dicat, vestra eligam, fide tibi habita, viro amico, sed qui sola tamen Stoicorum *dogmata* didiceris, et vnam hanc viam iueris: ac deinde Deus aliquis in lucem reuocet Platonem, et Pythagoram, et Aristotelem, et

Ἀριστοτέλην, καὶ τὰς ἄλλας· οἱ δὲ περιστάντες ἐρωτῶέν με, καὶ, νὴ Δί', εἰς δικαστήριον ἀγαγόντες, ὕβρεως ἕκαστος δικάζοιντο, λέγοντες, ὦ βέλτιστε Λυκῖνε, τί παθὼν, ἢ τίνι ποτὲ πιστεύσας, Χρύσιππον καὶ Ζήνωνα προετίμησας ἡμῶν, πρεσβυτέρων ὄντων παραπολὺ, χθὲς καὶ πρώην γενομένας, μήτε λόγε μεταδὲς ἡμῖν, μήτε πειραθεὶς ὅλως ὧν Φαμέν; εἰ ταῦτα λέγοιεν, τί ἂν ἀποκρινοίμην αὐτοῖς; ἢ ἐξαρκέσει μοι, ἂν εἴπω, ὅτι Ἑρμοτίμῳ ἐπείσθην Φίλῳ ἀνδρί; ἀλλὰ Φαῖεν ἄν, οἶδ', ὅτι ἡμεῖς, ὦ Λυκῖνε, οὐκ ἴσμεν τὸν Ἑρμότιμον τοῦτον, ὅστις ποτέ ἐστιν, οὐδὲ ἐκεῖνος ἡμᾶς· ὥστε οὐκ ἐχρῆν ἁπάντων κατα-

γιγνώ-

et reliquos: iique circumstantes me interrogent, quin, Hercle, ad tribunal tractum iniuriarum vnusquisque, postulent, dicentes, quo animi impetu, bone Lycine, aut cuius auctoritate, Chrysippum et Zenonem nobis praetulisti, homines heri et nudius tertius natos, nobis multum natu maioribus, qui neque sermonem communicaueris nobiscum, nec omnino quae dicimus exploraueris? Haec, *inquam*, si dicant, quid illis respondeam? Satisne mihi erit dixisse, Hermotimo, amico homini, fidem habui? At ego noui illos dicturos: Nos, Lycine, Hermotimum illum tuum, quis homo sit, nescimus; neque ille nos. Itaque non decebat damnare vniuersos, neque contra absen-

γιγνώσκειν. ἀδὲ ἐρήμην ἡμῶν καταδικαιτᾶν, ἀνδρὶ πιςεύσαντα μίαν ὁδὸν ἐν Φιλοσοφίᾳ, καὶ ἀδὲ ταύτην ἴσως ἀκριβῶς κατανοήσαντι. οἱ δέ γε νομοθέται, ὦ Λυκῖνε, ἐχ ἅτω προστάττεσι τοῖς δικασαῖς ποιεῖν, ἀδὲ τᾶ ἑτέρᾳ μὲν ἀκέειν, τὸν δὲ ἕτερον ἀκ ἐᾶν λέγειν ὑπὲρ ἑαυτᾶ, ἃ οἴεται ξυμφέρειν, ἀλλ' ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροᾶσθαι, ὡς ἐᾶον ἀντεξετάζοντες τὰς λόγας, εὑρίσκοιεν τἀληθῆ τε καὶ ψευδῆ. καὶ ἦν γε μὴ ἅτω ποιῶσιν, ἐφιέναι δίδωσιν ὁ νόμος εἰς ἕτερον δικαςήριον τοιαῦτα, ἅττα εἰκὸς ἐρεῖν αὐτές.

Ἢ τάχ' ἄν τις αὐτῶν καὶ προσέροιτό με, εἰπέ μοι, λέγων, ὦ Λυκῖνε, εἴ τις Αἰθίοψ μηδεπώ-

abſentes et inauditos nos ferre arbitrium, ac fidem habere homini, qui vnam modo philoſophiae viam, et forte ne hanc quidem accurate ſatis perſpexerit. Legum latores autem, Lycine, non ita facere iudices iubent, nec alteram quidem partem audire, alteram dicere pro ſe non pati, ſed ſimiliter audire vtramque, quo facilius, comparatis inuicem orationibus, quid verum falſumue ſit inueniant: et ſi tamen ita non fecerint *iudices*, prouocandi ad aliud tribunal poteſtatem lex tribuit. Talia fere dicturos illos veri ſimile eſt.

31. Aut forte illorum aliquis praeterea me interroget: Dic mihi, Lycine, ſi quis Aethiops,

πώποτε ἄλλας ἀνθρώπας ἰδὼν, οἵοι ἡμεῖς ἐσμὲν, διὰ τὸ μὴ ἀποδεδημηκέναι τοπαράπαν, ἔν τινι συλλόγῳ τῶν Αἰθιόπων διϊσχυρίζοιτο, καὶ λέγοι μηδαμόθι τῆς γῆς ἀνθρώπας εἶναι λευκὰς, ἢ ξανθὰς, μηδὲ ἄλλο τι ἢ μέλανας, ἆρα πιςεύοιτ' ἂν ὑπ' αὐτῶν; ἢ εἴποι τις 7) ἂν πρὸς αὐτὸν τῶν πρεσβυτέρων Αἰθιόπων, σὺ δὲ δὴ, πόθεν ταῦτα, ὦ θρασύτατε, οἶσθα, ὃ γὰρ ἀπεδήμησας παρ' ἡμῶν ἐδαμόσε, ἐδὲ, νὴ Δία, τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις οἶδας ὁποῖά ἐςι, φαίην ἂν ἔγωγε

qui alios nunquam homines, quales nos sumus, vsurpasset oculis, eo quod patria pedem non extulisset, hic igitur in concione Aethiopum adseueraret atque diceret, nusquam terrarum homines esse albos, vel flauos, neque aliud vsquam nisi nigros, numquid fidem apud illos inueniat? Aut si quis ei de maioribus natu Aethiopibus dicat: Tu vero vnde haec, audacissime, nosti, qui neque vsquam a nobis peregre abfueris, neque Hercle res aliorum quales sint noueris? dicamne

7. Ἢ εἴποι τις] Qui bene totam orationis seriem considerauerit, illum animaduersurum puto, requiri ad sententiam implendam, conditionalem particulam εἰ, quam interpretando certe expressam nemo indignabitur. Concursus ille et hiatus, ἢ εἰ εἴποι, fecit, vt interiectum εἰ tanto facilius elideretur. *Gesner.*

γωγε δίκαια ἐρωτῆσαι τὸν πρεσβύτην; ἢ πῶς, ὦ Ἑρμότιμε, συμβελεύεις; EPM. Οὕτω· δικαιότατα γὰρ ἐπιπλῆξαι δοκεῖ μοι. ΛΥΚ. Καὶ γὰρ ἐμοιγε, ὦ Ἑρμότιμε. ἀλλὰ τὸ μετὰ τοῦτο ἐκ ἔτ' οἶδα, εἰ ὁμοίως καὶ σοὶ δόξει· ἐμοὶ μὲν γὰρ καὶ τοῦτο πάνυ δοκεῖ.

EPM. Τὸ ποῖον; ΛΥΚ. Ἐπάξει δηλαδὴ ὁ ἀνὴρ, καὶ φήσει πρὸς μὲ ὧδέ πως· ἀνάλογον τοίνυν κείσθω τις ἡμῖν, ὦ Λυκῖνε, τὰ Στωϊκῶν μόνα εἰδὼς, καθάπερ ὁ σὸς Φίλος ἔτος ὁ Ἑρμότιμος, ἀποδημήσας δὲ ἐνδεπώποτε, μήτε ἐς Πλάτωνος, μήτε παρὰ τὸν Ἐπίκουρον, μηδὲ ὅλως πρὸς ἄλλον τινά. εἰ τοίνυν λέγοι, μηδὲν ἄτω καλὸν εἶναι, μηδ' ἀληθὲς παρὰ τοῖς πολλοῖς

camne ego merito sic interrogasse seniorem? aut quid consulis, Hermotime? HERM. Sic est. iustissime enim illum mihi videtur increpuisse. LYC. Nimirum mihi quoque, Hermotime. Sed quod sequitur, non iam noui an aeque tibi placeat: mihi certe hoc etiam magno videtur opere.

32. HERM. Quale id est? LYC. Subiiciet nempe vir ille, et ita fere mecum aget: Hac igitur ratione ac proportione seruata ponatur nobis aliquis, Lycine, qui Stoicorum placita sola norit, vt amicus hic tuus Hermotimus, nunquam autem neque in Platonis *regnum*, neque ad Epicurum, neque ad alium quemquam peregrinatus fuerit. Is ergo si dicat, nihil ita pulchrum esse, neque

λοῖς 8), οἷα τὰ τῆς ϛοᾶς ἐϛι, καὶ ἃ ἐκείνη φησὶν, ἐκ ἂν εὐλόγως θρασὺς εἶναι δόξειέ σοι, περὶ πάντων ἀποφαινόμενος, καὶ ταῦτα, ἓν εἰδὼς, ἐδεπώποτε ἐξ Αἰθιοπίας τὸν ἕτερον πόδα προελθών; τί βάλει ἀποκρίνωμαι αὐτῷ; ΕΡΜ. Τὸ ἀληθέϛατον ἐκεῖνο δηλαδὴ, ὅτι ἡμεῖς τὰ μὲν Στωϊκῶν, καὶ πάνυ ἐκμανθάνομεν, ὡς ἂν κατὰ ταῦτα φιλοσοφεῖν ἀξιοῦντες· ἐκ ἀγνοοῦμεν δὲ καὶ τὰ ὑπὸ τῶν ἄλλων λεγόμενα. ὁ γὰρ διδάσκαλος καὶκεῖνα μεταξὺ καὶ διεξέρχεται πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἀνατρέπει γε αὐτὰ, προσθεὶς αὐτός.

ΛΥΚ.

verum apud alios, quam ſint ea, quae ſunt in Porticu, et quae illa dicit: nonne merito videatur tibi temerarius eſſe, qui de omnibus pronunciet, cum vnum modo ſciat, et nunquam alterum ex Aethiopia *illa ſua* pedem protulerit? Quid *vis* illi reſpondeam? HERM. Veriſſimum illud nempe, Nos quidem Stoicorum *dogmata*, et praecipue quidem illa, ediſcere, vt qui ſecundum illa philoſophari poſtulemus: neque tamen ignorare, quae dicantur ab aliis. Magiſtrum enim et illa inter docendum enarrare, atque eadem deinde euertere.

33. LYC.

8. Πολλοῖς] Pro *πολλοῖς* nimis mallem *ἄλλοις*, et ita tranſtuli. Cui non placet aliquid mutari, ille in interpretatione noſtra facile *aliis* ſubſtituet *multos*. Geſner.

ΛΥΚ. Ἦ νομίζεις ἐνταῦθα σιωπήσεσθαι ἡμῖν τὰς ἀμφὶ τὸν Πλάτωνα καὶ Πυθαγόραν καὶ Ἐπίκουρον, καὶ τὰς ἄλλας; ἐχὶ δὲ ἀναγελάσαντας ἂν εἰπεῖν πρὸς ἐμέ· οἷα ποιεῖ, ὦ Λυκῖνε, ὁ ἑταῖρός σε ὁ Ἑρμότιμος; ἀξιοῖ τοῖς ἀντιδίκοις περὶ ἡμῶν πιστεύειν, καὶ οἴεται τοιαῦτα εἶναι τὰ ἡμέτερα, ὁποῖα ἂν ἐκεῖνοι φῶσιν, ἢ ἐκ εἰδότες, ἢ κρυπτόμενοι τὸ ἀληθές; ἐκεῖνῃ ἴν τινα καὶ τῶν ἀθλητῶν ἰδὴ ἀσκούμενον πρὸ τᾶ ἀγῶνος, λακτίζοντα εἰς τὸν ἀέρα, ἢ πυξ κενὴν πληγήν τινα καταφέροντα, ὡς τὸν ἀνταγωνιςὴν δῆθεν παίοντα, εὐθὺς ἀνακηρύξει αὐτὸν ἀγωνοθέτης ὧν, ὡς ἄμαχόν τινα· ἢ ἐκεῖνα μὲν οἰήσεται ῥᾴδια εἶναι, καὶ ἀσφαλῆ τὰ νεανιεύματα, ἀδεὸς ἀνταιρομένε αὐτῷ, τὴν δὲ νίκην τηνικαῦτα κρίνεσθαι,

33. LYC. An putas hic tacituros Platonem et Pythagoram, et Epicurum, et reliquos, ac non potius cum risu ad me dicturos: Quid agit, tuus, Lycine, sodalis Hermotimus? Aequum censet aduersariis de nobis nostris credere, ac talia esse putat nostra, qualia illi dixerint, vel ignorantia, vel quod verum *studio* occultant. Vtrum igitur si quem Athletarum videat meditantem ante certamen, calcibus petentem aëra, aut vanam pugno plagam inferentem, quasi aduersarium feriat: continuone, si praeses sit certaminis, illum praeconio ornabit pro inuicto? an potius facilia illa putabit, et periculi expertes iuuenis lusus, victo-

σθαι, ὁπόταν καταγωνίσηται τὸν ἀντίπαλον αὐτὸν, καὶ κρατήσῃ, ὁ δ' ἀπαγορεύσῃ, ἄλλως δὲ ἔ; μὴ τοίνυν μηδὲ Ἑρμότιμος, ἀφ' ὧν ἂν οἱ διδάσκαλοι αὐτῶν σκιαμαχῶσι πρὸς ἡμᾶς ἀπόντας, οἰέσθω κρατεῖν αὐτὰς, ἢ τὰ ἡμέτερα τοιαῦτα εἶναι, ὡς ἀνατρέπεσθαι ῥᾳδίως. ἐπεὶ τὸ τοιοῦτον ὅμοιον ἂν εἶναι τοῖς τῶν παιδίων οἰκοδομήμασιν, ἃ κατασκευάσαντες ἐκεῖνοι ἀσθενῆ, εὐθὺς ἀνατρέπουσιν, ἢ καὶ, νὴ Δία, τοῖς τοξεύειν μελετῶσιν, οἳ κάρφη τινὰ συνδήσαντες, ἔπειτα ἐπὶ κόντα πήξαντες, ἀπόρρω προθέμενοι, ζοχάζονται ἀφιέντες· καὶ ἤν τύχωσί ποτε, καὶ διαπείρωσι τὰ κάρφη, ἀνέκραγον εὐθὺς, ὡς τι μέγα ποιήσαντες, εἰ διεξελήλυθεν αὐτοῖς

riam vero tum decerni, cum ipsum aduersarium certamine vicerit, isque victum se fassus fuerit: alias vero non. Ne igitur Hermotimus, ex eo quod magistri ipsius vinbratiles forte velitationes aduersus absentes nos instituunt, vincere illos arbitretur, aut talia esse nostra, quae facile adeo euertantur: cum ea ratio similis sit puerorum aedificationibus, quas cum infirmas admodum struarit, celeriter euertunt; aut his, qui sagittandi artem meditantur, qui stipulas quasdam colligatas et in conto defixas proponunt interuallo non longo, atque ad eas deinde collineant: et si quando feriant, traiiciantque stipulas, exclamant continuo, vt in magno facinore, si sarmenta te-

lum

αὐτοῖς τὸ βέλος διὰ τῶν φρυγάνων. ἀλλ' οὐ Πέρσαι γε ἔτι ποιοῦσιν, οὐδὲ Σκυθῶν, ὅσοι τοξόται. ἀλλὰ πρῶτον μὲν αὐτοὶ κινούμενοι ἀφ' ἵππων, ὡς τὸ πολὺ τοξεύουσιν, ἔπειτα δὲ καὶ τὰ τοξευόμενα κινεῖσθαι ἀξιοῦσιν, οὐχ ἑστῶτα, οὐδὲ περιμένοντα τὸ βέλος, ἐς ὃ ἂν ἐμπέσῃ, ἀλλὰ διαδιδράσκοντα ὡς ἔνι μάλιστα, θηρία γέ τοι ὡς τὸ πολὺ κατατοξεύουσι, καὶ ὀρνίθων ἔνιοι τυγχάνουσιν. ἢν δέ ποτε καὶ ἐπὶ σκοπὸν δέῃ πειρωθῆναι τῇ τόνῳ τῆς πληγῆς, ξύλον ἀντίτυπον, ἢ ἀσπίδα ὠμοβοείην προθέμενοι, διελαύνουσι, καὶ ἄτω πιστεύουσι, κἂν δι' ὅπλων σφίσι χωρῆσαι τὰς οἰστούς. εἰπὲ τοίνυν, ὦ Λυκῖνε, παρ' ἡμῶν Ἑρμοτίμῳ, ὅτι οἱ διδάσκαλοι αὐτοῦ

lum transierit. Verum ita Perſae certe non faciunt, neque Scytharum qui ſunt ſagittarii. Sed primo ipſi dum mouentur in equis, vt plurimum ſagittant: deinde vero ea etiam, quae petuntur, volunt moueri, non ſtare et exſpectare ſagittam, dum incidat, ſed fugere quantum licet maxime. Beſtias enim vt plurimum deiiciunt ſagittis, et aues quidam eorum feriunt. Si vero etiam ad ſcopum tentanda ſit vis et contentio plagae, lignum, quod ictum repellat, aut ſcutum e crudo boum tergore, propoſitum traiiciunt, et ita ſperant per arma quoque ſagittas ſuas tranſituras. Dic igitur, Lycine, a nobis Hermotimo, magi-

αὐτῶ Φρύγανα προθέμενοι, κατατοξεύσειν, εἶτα Φασὶν ἀνδρῶν ὡπλισμένων κεκρατηκέναι, καὶ εἰκόνας ἡμῶν γραψάμενοι, πυκτεύσει πρὸς ἐκείνας· καὶ κρατήσαντες, ὡς τὸ εἰκὸς, κρατεῖν ἡμῶν οἴονται. ἀλλὰ Φαίημεν ἂν ἕκαστος πρὸς αὐτὰς τὰ τῦ Ἀχιλλέως ἐκεῖνα, ἃ Φησι περὶ τῦ Ἕκτορος·

Οὐ γὰρ ἐμῆς κόρυθος λεύσσεσι μέτωπον.
Ταῦτα μὲν οἱ ξύμπαντες, ἐν τῷ μέρει ἕκαστος.

Ὁ Πλάτων δ' ἂν μοι δοκεῖ καὶ διηγήσασθαί τι τῶν ἐκ Σικελίας, ὡς ἂν εἰδὼς τὰ πλεῖστα. τῷ γὰρ Συρακουσίῳ Γέλωνι Φασὶ δυσῶδες εἶναι τὸ σῶμα, καὶ τῦτο ἐπιπολὺ διαλαθεῖν αὐτὸν, ἀδενὸς τολμῶντος ἐλέγχειν τύραννον ἄνδρα,

stros ipsius proposita sarmenta sagittis transiicere, deinde viros armatos a se deiectos, gloriari: et pictas imagines nostras pugnis inuadere, iisque, vt facile est ad existimandum, victis, nos a se putare superatos. Nostrum vero quisque dixerimus ad eos Achillis ista, quae ille de Hectore:

Nec galeae potuerunt vultumque minasque tueri
Nostrae.

Haec, inquam, vniuersi, et pro se vnusquisque.

34. Plato vero videtur mihi enarraturus aliquid de Sicilia, qui pleraque eius nouit. Nempe Syracusio Geloni graueolens fuisse os aiunt, idque diu ipsum ignorasse, cum nemo auderet indicare tyranno,

δρά, μέχρι δή τινα γυναῖκα ξένην συνεσεχθεῖσαν αὐτῷ τολμῆσαι καὶ εἰπεῖν ὅπως ἔχοι· τὸν δὲ, παρὰ τὴν γυναῖκα ἐλθόντα τὴν ἑαυτοῦ, ὀργίζεσθαι, ὅτι οὐκ ἐμήνυσε πρὸς αὐτὸν, εἰδυῖα μάλιστα τὴν δυσωδίαν. τὴν δὲ παραιτεῖσθαι συγγνώμην ἔχειν αὐτῇ. ὑπὲρ γὰρ τοῦ μὴ πεπειρᾶσθαι ἄλλου ἀνδρὸς, μηδὲ ὁμιλῆσαι πλησίον, οἰηθῆναι ἅπασι τοῖς ἀνδράσι τοιοῦτό τι ἀποπνεῖν τοῦ σώματος. καὶ Ἑρμότιμος τοιγαροῦν ἅτε μόνοις τοῖς Στωϊκοῖς ξυνὼν, φαίη ἂν ὁ Πλάτων, εἰκότως ἀγνοεῖ, ὁποῖα τῶν ἄλλων τὰ σώματά ἐστιν. ὅμοια δ' ἂν καὶ Χρύσιππος εἴποι, ἢ ἔτι πλείω τούτων, εἴπερ λιπὼν αὐτὸν ἄκριτον, ἐπὶ τὰ Πλάτωνος ὁρμήσαιμι, πιστεύσας τινὶ τῶν μόνῳ

tyranno, donec peregrina mulier congressa illi auderet etiam dicere, vti se res haberet: illum vero, ad coniugem cum veniret suam, iratum fuisse ipsi, quod sibi non indicasset, cum maxime graueolentiam illam sciret: illam vero ignoscisibi petiisse, se enim, quod virum alium experta non esset, neque ex proximo sermones cum quoquam miscuisset, putasse viris omnibus tale quiddam os olere. Etiam Hermotimus igitur, qui solis cum Stoicis fuerit, dicat Plato, ignorat, nec id mirum, qualia aliorum sint ora. Similia vero etiam Chrysippus dicat, aut plura hisce, si quidem relinquens ipsum inauditum ad Platonica me conferam, fidemque habeam eorum alicui,

μόνῳ Πλάτωνι ὡμιληκότων. ἑνί τε λόγῳ ξυλλών φημι, ἄχρις ἂν ἄδηλον ᾖ, τίς ἀληθὴς ἐστι προαίρεσις ἐν Φιλοσοφίᾳ, μηδὲ μίαν αἱρεῖσθαι· ὕβρις γὰρ ἐς τὰς ἄλλας τὸ τοιοῦτον.

ΕΡΜ. Ὦ Λυκῖνε, πρὸς τῆς Ἑστίας, Πλάτωνα μὲν, καὶ Ἀριστοτέλην, καὶ Ἐπίκουρον, καὶ τὰς ἄλλας ἀτρεμεῖν ἐάσωμεν· ἃ γὰρ κατ' ἐμὲ ἀνταγωνίζεσθαι αὐτοῖς· νῶϊ δὲ, ἐγώ τε, καὶ σὺ, ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν ἐξετάσωμεν, εἰ τοιοῦτόν ἐστι τὸ Φιλοσοφίας πρᾶγμα, οἷον ἐγὼ φημι αὐτὸ εἶναι· Αἰθίοπας δὲ, ἢ τὴν Γέλωνος γυναῖκα, τί ἔδει καλεῖν ἐκ Συρακουσῶν ἐπὶ τὸν λόγον; ΛΥΚ. Ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἀπίτωσαν ἐκποδών, εἴ σοι δοκῶσι περιττοὶ εἶναι πρὸς τὸν λόγον· σὺ δὲ λέγε

qui ſolo cum Platone verſati fuerint. Vno denique verbo comprehendens omnia aio, donec obſcurum ſit, quae vera ſit in philoſophia ſecta, nullam earum eſſe ſectandam. Iſta enim contumelia fuerit in reliquas.

35. HERM. Per Veſtam, Lycine, Platonem, et Ariſtotelem, et Epicurum, et reliquos patiamur quieſcere: neque enim cum illis contendero meum eſt. Nos vero, ego, inquam, et tu, per nos ipſos quaeramus, ſitne tale quid philoſophia, quale ego aio eſſe. Aethiopas autem, et Gelonis vxorem Syracuſis euocare ad hunc ſermonem quid attinebat? LYC. At illi quidem e veſtigio abeant, ſi ſuperflui tibi videntur ad noſtram diſputa-

γε ἤδη· θαυμαστὸν γάρ τι ἐρεῖν ἔοικας. ΕΡΜ. Δοκεῖ μοι, ὦ Λυκῖνε, καὶ πάνυ δυνατὸν εἶναι μόνον τὰ τῶν Στωϊκῶν ἐκμαθόντα, εἰδέναι τἀληθὲς ἀπὸ τούτων, κἂν μὴ τὰ τῶν ἄλλων ἐπεξελθῇ τις ἐκμανθάνων ἕκαστα. ἔτωσι δὲ σκόπει, ἤν τις λέγῃ πρὸς σὲ μόνον τοῦτο, ὡς αἱ δύο δυάδες τὸν τέτταρα ἀριθμὸν ἀποτελοῦσιν, ἆρα δεήσει περιιόντα σε πυνθάνεσθαι τῶν ἄλλων, ὅσοι ἀριθμητικοί, μή τις ἄρα εἴη πέντε, ἢ ἑπτὰ λέγων αὐτὰς εἶναι, ἢ αὐτίκα εἰδείης ἄν, ὅτε ἀνὴρ ἀληθῆ λέγει; ΛΥΚ. Αὐτίκα, ὦ Ἑρμότιμε. ΕΡΜ. Τί ποτ' ἂν ἀδύνατον εἶναί σοι δοκεῖ, ἐντυγχάνοντά τινα μόνον τοῖς Στωϊκοῖς λέγεσι

putationem: tu vero iam dicito: mirabile enim quiddam videris dicturus. HERM. Videtur mihi, Lycine, et facile quidem fieri posse, vt aliquis, qui sola Stoicorum *placita* didicerit, sciat ex his verum, etiamsi aliorum *sententias* non persequatur, atque ediscat singulas. Ita vero considera. Si quis hoc tibi solum dicat, dyadas duas quaternarium numerum efficere, numquid opus est te in circuitu interrogare reliquos, quotquot sunt numerorum periti, num quis forte sit, qui quinque aut septem dicat eos esse: an vero statim noris vera illum dicere? LYC. Statim, Hermotime. HERM. Quid tandem igitur fieri tibi non posse videtur, vt aliquis in Stoicos incidat vera dicen-

λέγεσι τἀληθῆ, πείθεσθαί τε αὐτοῖς, καὶ μηκέτι δεῖσθαι τῶν ἄλλων, εἰδότα, ὡς ἐκ ἂν ποτε τὰ τέτταρα πέντε γένοιντο, ἐδ' ἂν μυρίοι Πλάτωνες, ἢ Πυθαγόραι λέγωσιν.

ΛΥΚ. Οὐδὲν πρὸς ἔπος, ὦ Ἑρμότιμε· τὰ γὰρ ὁμολογούμενα τοῖς ἀμφισβητουμένοις εἰκάζεις, πάμπολυ αὐτῶν διαφέροντα. ἢ τί ἂν φαίης; ἔξιν ὥτινι ἐντετύχηκας, λέγοντι τὰς δύο δυάδας συντεθείσας, τὸν ἑπτὰ ἢ ἕνδεκα ἀριθμὸν ἀποτελεῖν; ΕΡΜ. Οὐκ ἔγωγε. ἢ μαίνοιτ' ἂν ὁ μὴ τέτταρα ξυμβαίνειν λέγων. ΛΥΚ. Τί δαί, ἐντετύχηκας πώποτε, καὶ πρὸς Χαρίτων πειρῶ ἀληθεύειν, Στωϊκῷ τινι, καὶ Ἐπικουρείῳ,

dicentes, et perſuaderi ſibi ab iis patiatur, nec amplius opus reliquis habeat, cum ſciat, nunquam quae quatuor ſint quinque poſſe fieri, neque ſi ſexcenti Platones, aut Pythagorae dicant.

36. LYC. Nihil hoc ad diſputationem noſtram, Hermotime: ea enim, de quibus inter omnes conuenit, cum his, de quibus diſceptatur, confers, quae tamen longe inter ſe diſtant: aut quid dixeris? Eſtne quem videris, qui dicat binarios duos compoſitos ſeptem aut vndecim numerum efficere? HERM. Non equidem. alioqui furat, qui non confieri quatuor dicat. LYC. Quid vero? incidiſtine vnquam, (et, per ego te Gratiarum numen obteſtor, tenta verum amare;) in Stoicum aliquem, aut Epicureum, qui non

καιρείω, μὴ διαφερομένοις περὶ ἀρχῆς, ἢ τέλεσς; ΕΡΜ. Οὐδαμῶς. ΛΥΚ. Ὅρα τοίνυν, μήπως με παραλογίζῃ, ὦ γενναῖε, καὶ ταῦτα, φίλον ὄντα· ζητέντων γὰρ ἡμῶν οἵτινες ἀληθεύσσιν ἐν φιλοσοφίᾳ, σὺ τοῦτο προαρπάσας, ἔδωκας φέρων τοῖς Στωϊκοῖς, λέγων ὡς ἅτοί εἰσιν, οἱ τὰ δὶς δύο, τέσσαρα τιθέντες, ὅπερ ἀδηλον εἰ ἔτως ἔχει. Φαῖεν γὰρ ἂν οἱ Ἐπικάρειοι, ἢ Πλατωνικοί, σφᾶς μὲν ἔτω ξυντιθέναι, ὑμᾶς δὲ πέντε ἢ ἑπτὰ λέγειν αὐτά· ἢ ἀ δοκεῖσί σοι τοῦτο ποιεῖν, ὁπόταν ὑμεῖς μὲν μόνον τὸ καλὸν, ἀγαθὸν ἡγεῖσθε εἶναι· οἱ Ἐπικάρειοι δὲ, τὸ ἡδύ; καὶ ὅταν ὑμεῖς λέγητε σώματα εἶναι ἅπαντα, ὁ Πλά-

non dissiderent de initiis rerum, aut de finibus? HERM. Nequaquam. LYC. Vide igitur, ne me rationibus colligendis fallas, eumque amicum. Quaerentibus enim nobis, qui veram rationem in philosophia sequantur, tu hoc praereptum aliis ad Stoicos detulisti, cum diceres, hos esse, qui bis duo ponant esse quatuor; quod obscurum, an ita habeat. Dixerint enim Epicurei, vel Platonici, se quidem ita componere, vos autem quinque aut septem ea esse dicere. An non videntur tibi hoc facere, cum vos quidem solum, quod honestum, idem bonum putatis esse, Epicurei autem id, quod suaue sit? et cum vos dicitis corpora esse quaecumque sint, Plato autem statuit etiam

Πλάτων δὲ νομίζει καὶ ἀσώματόν τι ἐν τοῖς οὖσιν εἶναι; ἀλλ' ὅπερ ἔφην, πλεονεκτικῶς πάνυ τὸ ἀμφισβητούμενον συλλαβὼν, ὡς ἀναμφιλόγως ἴδιον τῶν Στωϊκῶν δίδως αὐτὸ ἔχειν, καίτοι ἀντιλαμβανομένων τῶν ἄλλων, καὶ λεγόντων αὐτῶν τοῦτο εἶναι, ἔνθα δὴ κρίσεως μάλιστα, οἶμαι, δεῖ. ἂν μὲν ἓν πρόδηλον γένηται τοῦτο, ὡς Στωϊκῶν ἐστι μόνων τὰ δὶς δύο, τέτταρα ἡγεῖσθαι, ὥρα σιωπᾶν τοῖς ἄλλοις· ἄχρι δ' ἂν αὐτὸ τοῦτο περὶ διαμάχωνται, πάντων ὁμοίως ἀκουστέον, ἢ εἰδέναι, ὅτι πρὸς χάριν δικάζειν δόξομεν.

ΕΡΜ. Οὔ μοι δοκεῖς, ὦ Λυκῖνε, ξυνιέναι, πῶς βούλομαι εἰπεῖν. ΛΥΚ. Οὐκοῦν σαφέστερον χρὴ

etiam incorporeum quiddam in rerum natura esse. Tu vero, quod modo dicebam, iniuste sane id ipsum de quo disceptatur comprehendens, tanquam extra controuersiam Stoicorum esset, ipsis habendum adiudicas, licet vindicantibus idem sibi reliquis, et suum esse dicentibus, vbi sane iudicio vel maxime, opinor, opus est. Si quidem igitur planum hoc fiat, Stoicorum solorum esse, bis duo putare esse quatuor; tum sane tacendum reliquis. Dum autem de hoc ipso certauerint, omnes aeque audiendi sunt, aut sciendum, nos in opinionem venturos condonati gratiae iudicii.

37. HERM. Non videris mihi, Lycine, intelligere, quid mihi voluerim. LYC. Igitur diluci-

χρὴ λέγειν, εἰ ἑτεροῖόν τι, ἀλλὰ μὴ τοιοῦτόν φήσεις. ΕΡΜ. Εἶση αὐτίκα, οἷόν τι λέγω· θῶμεν γάρ τινας δύο ἐσεληλυθέναι ἐς τὸ Ἀσκληπεῖον, ἢ ἐς τὸ Διονύσου τὸ ἱερόν· εἶτα μέντοι φιάλην τινὰ τῶν ἱερῶν ἀπολωλέναι· δεήσει δήπου ἀμφοτέρους ἐρευνηθῆναι αὐτούς, ὁπότερος ὑπὸ κόλπου ἔχει τὴν φιάλην. ΛΥΚ. Καὶ μάλα. ΕΡΜ. Ἔχει δὲ πάντως ὁ ἕτερος. ΛΥΚ. Πῶς γὰρ οὔ, εἴ γε ἀπόλωλεν; ΕΡΜ. Οὐκοῦν ἂν παρὰ τῷ προτέρῳ εὕρῃς αὐτήν, οὐκ ἔτι τὸν ἕτερον ἀποδύσεις· πρόδηλον γάρ, ὡς οὐκ ἔχει. ΛΥΚ. Πρόδηλον. ΕΡΜ. Καὶ εἰ γε μὴ εὑρήσομεν ἐν τῷ τοῦ προτέρου κόλπῳ, ὁ ἕτερος πάντως ἔχει· καὶ οὐδὲν ἐρεύνης ἔτι δεῖ. ΛΥΚ. Ἔχει γάρ.

ΕΡΜ.

lucidius dicendum erit, si quid diuersum, non autem tale (*quale ante intelligebam*) dices. HERM. Statim scies, quid dicam. Ponamus enim duos quosdam in Aesculapii aut in Bacchi templum ingressos. Deinde vero phialam de sacris perditam. Oportebit scilicet ambos excutere, vter in sinu habeat phialam. LYC. Sane. HERM. Habet autem omnino alteruter. LYC. Qui non, siquidem perdita sit. HERM. Igitur si apud priorem illam inueneris, non iam alterum exues: planum enim, illum non habere. LYC. Planum. HERM. Et si non inueniamus in sinu prioris, alter omnino habet, et nihil perscrutatione, neque sic, opus est. LYC. Habet enim *alter*.

HERM.

ΕΡΜ. Καὶ ἡμεῖς τοίνυν εἰ εὕροιμεν ἤδη παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς τὴν Φιάλην, ἐκ ἔτι ἐρευνᾶν τὰς ἄλλας ἀξιώσομεν, ἔχοντες ὃ πάλαι ἐζητοῦμεν· ἢ τίνος γὰρ ἕνεκα ἔτι κάμνοιμεν.

ΛΥΚ. Οὐδενὸς, εἴ γε εὕροιτε, καὶ εὑρόντες ἔχοιτε εἰδέναι, ὡς ἐκεῖνο ἦν τὸ ἀπολωλὸς, ἢ εἰ ὅλως γνώριμον ὑμῖν εἴη τὸ ἀνάθημα. νῦν δὲ, ὦ ἑταῖρε, πρῶτον μὲν ἐ δύο εἰσὶν οἱ παρελθόντες ἐς τὸν νεὼν, ὡς ἀναγκαῖον εἶναι τὸν ἕτερον αὐτοῖν τὰ φώρια ἔχειν, ἀλλὰ μάλα πολλοί τινες. εἶτα καὶ τὸ ἀπολόμενον αὐτὸ, ἄδηλον ὅ, τι ποτέ ἐστιν, εἴτε Φιάλη τις, ἢ σκύφος, ἢ στέφανος· ὅσοι γὰρ ἱερεῖς, ἄλλος ἄλλο εἶναι λέγουσι,

HERM. Et nos igitur si inueniamus mox apud Stoicos phialam, non iam excutere reliquos opus putabimus, quippe qui habeamus, quod olim quaesiuimus; aut cuius rei gratia plus laboris sumamus?

38. LYC. Nullius, si quidem inueneritis, et inuentum scire possitis id ipsum esse, quod fuerat perditum; aut modo omnino notum vobis sit donarium. Iam vero, amice, primum quidem non duo sunt ingressi in templum, vt necesse sit alterutrum habere rem furtiuam, sed valde multi. Deinde ipsum, quod desideratur, quid sit obscurum est, phialane, an scyphus, an corona: Quot enim sunt sacerdotes, alius aliud dicit,

nec

γεσι, καὶ ἐδὲ περὶ τῆς ὕλης αὐτῆς ὁμολογεῖσιν· ἀλλ' οἱ μὲν, χαλκῆ, οἱ δὲ, ἀργύρεα, οἱ δὲ, χρυσῆ, οἱ δὲ, κασσιτέρεα εἶναι αὐτὸ φάσκεσιν· ἀνάγκη τοίνυν ἅπαντας ἀποδῦσαι τὰς εἰσελθόντας, εἰ βέλει εὑρεῖν τὸ ἀπολωλός· καὶ γὰρ ἂν παρὰ τῷ πρώτῳ εὐθὺς εὕρῃς φιάλην χρυσῆν, ἔτι καὶ τὰς ἄλλας σοι ἀποδυτέον. ΕΡΜ. Διὰ τί, ὦ Λυκῖνε; ΛΥΚ. Ὅτι ἄδηλον, εἰ φιάλη τὸ ἀπολόμενον ἦν. εἰ δὲ καὶ τοῦτο ὑπὸ πάντων ὁμολογηθείη, ἀλλ' ἔτι γε χρυσῆν ἅπαντες φασιν εἶναι τὴν φιάλην· εἰ δὲ καὶ μάλιστα γνώριμον γένοιτο, ὡς φιάλη ἀπόλοιτο χρυσῆ, καὶ σὺ παρὰ τῷ πρώτῳ εὕροις φιάλην χρυσῆν, ἐδὲ ἕτω παύσῃ διερευνώμενος τὰς ἄλλας· ἐ γὰρ δῆλόν

nec de materia ipsa inter illos conuenit, sed alii ex aere, alii argenteum esse, aureum alii, alii e stanno esse, dicunt. Necesse igitur est quicumque ingressi sunt, omnes exuere, si inuenire velis quod desideratur: etiam enim si apud primum statim inuenias phialam auream, adhuc reliquos tamen oportet exuere. HERM. Cur, Lycine? LYC. Quoniam obscurum est, sitne phiala illud, quod periit: si vero hoc etiam inter omnes conueniat; at auream non omnes aiunt esse phialam. Si vero maxime illud etiam constet, auream periisse phialam, tuque penes primum inuenias auream phialam, ne sic quidem excutere alios desines. Neque enim planum est, sitne haec ipsa

λόν πᾶ, εἰ αὐτὴ ἦν ἡ τᾶ θεᾶ· ἢ ἐκ εἶει πολλὰς Φιάλας εἶναι χρυσᾶς; ΕΡΜ. Ἔγωγε. ΛΥΚ. Δεήσει δὴ ἐπὶ πάντας ἰέναι ἐρευνῶντα, καὶ τὰ παρ' ἑκάςῳ εὑρεθέντα πάντα, εἰς μέσον καταθέντα, εἰκάζειν, ὅ, τί ποτε αὐτῶν πρέποι ἂν θεῖον κτῆμα οἴεσθαι.

Καὶ γὰρ αὖ τὸ τὴν πολλὴν ἀπορίαν παρεχόμενον, τᾶτό ἐςιν, ὅτι ἕκαςος τῶν ἀποδυθησομένων ἔχει τὶ πάντως, ὁ μὲν, σκύφον, ὁ δὲ, Φιάλην, ὁ δὲ, ςέφανον· καὶ ὁ μὲν, ἐκ χαλκᾶ, ὁ δὲ, ἐκ χρυσᾶ, ὁ δὲ, ἀργύρα· εἰ δὲ ὃ ἔχει, τᾶτο ἱερόν ἐςιν, ἀδέπω δῆλον. πᾶσα τοίνυν ἀνάγκη ἀπορεῖν, ὅντινα ἱερόσυλον εἴπῃς· ὅπα γε, καὶ εἰ πάντες τὰ ὅμοια εἶχον, ἄδηλον ἦν καὶ ἄτως,

quae fuit Dei? aut non putas plures esse phialas aureas? HERM. Ego vero. LYC. Opus igitur erit per omnes ire scrutando, quaeque apud singulos inuenta fuerint, ea in medio ponere omnia; et sic facere coniecturam, quid tandem illorum diuinam possessionem putare deceat.

29. Etenim quod multam adeo dubitationem adfert, illud est, quod eorum qui exuentur vnusquisque habet aliquid; scyphum vnus, alius phialam, alius coronam: et alius quidem ex aere, ex auro alius, alius ex argento: vtrum vero quod habet quisque, id ipsum sacrum sit, nondum patet. Necesse igitur omnino est dubitare, quem dicas sacrilegum: vbi etiam, si similia haberent omnes,

ἔτως, ὅτις ὁ τὰ τῷ θεῷ ὑφηρημένος· ἔξι γὰρ καὶ ἰδιωτικὰ ἔχειν. τὸ δ' αἴτιον τῆς ἀγνοίας ἕν ἐστιν, οἶμαι, τὸ ἀνεπίγραφον εἶναι τὴν ἀπολομένην φιάλην. θῶμεν γὰρ φιάλην ἀπολωλέναι, ὡς εἴ γε ἐπεγέγραπτο τῷ θεῷ τὸ ὄνομα, ἢ τῷ ἀναθέντος, ἧττον ἂν ἐκάμνομεν, καὶ εὑρόντες τὴν ἐπιγεγραμμένην, ἐπεπαύμεθ' ἂν ἀποδύοντες, καὶ ἐνοχλοῦντες τὰς ἄλλας. οἶμαι δέ σε, ὦ Ἑρμότιμε, καὶ ἀγῶνας ἤδη γυμνικὰς ἑωρακέναι πολλάκις. ΕΡΜ. Καὶ ὀρθῶς οἴει, πολλάκις γάρ, καὶ πολλαχόθι. ΛΥΚ. Ἦ ἔν ποτε καὶ πυρὰ τὰς ἀθλοθέτας αὐτὰς ἐκαθέζε; ΕΡΜ. Νὴ Δία, ἔναγχος Ὀλυμπιάσιν ἐπὶ τὰ λαιὰ τῶν Ἑλλα-

omnes, ſic quoque obſcurum eſſet, quis ſit qui Dei *cimelia* ſurripuiſſet: licet enim priuata quoque habere. Cauſa autem illius ignorantiae vna eſt, puto, quod inſcriptionem non habet deſiderata phiala. Ponamus enim *interim*, deſiderari phialam. Quod ſi inſcriptum eſſet Dei nomen, aut donantis, minus laboraremus, inuentaque ea, quae inſcripta eſt, deſineremus exuere alios, et moleſtiam illis faceſſere. Puto autem te, Hermotime, gymnicos etiam ſaepe vidiſſe ludos. HERM. Recte putas. Saepe enim vidi, et multis locis. LYC. Numquid igitur vnquam prope ipſos ſediſti certaminum praeſides? HERM. Quin nuper Olympiis ad ſiniſtram Hellanodica-

Ἑλλανοδικῶν, Εὐανδρίδα τᾶ Ἠλείᾳ θέαν μοι προκαταλαβόντος ἐν τοῖς ἑαυτᾶ πολίταις. ἐπεθύμεν γὰρ ἐγγύθεν ἅπαντα ὁρᾶν τὰ παρὰ τοῖς Ἑλλανοδίκαις γιγνόμενα. ΛΥΚ. Οἶσθα ἦν καὶ τᾶτο, πῶς κληρᾶσιν ὄντινα ὥτινι χρὴ παλαίειν, ἢ παγκρατιάζειν; ΕΡΜ. Οἶδα γάρ. ΛΥΚ. Οὐκᾶν ἄμεινον σὺ εἶποις, ἐγγύθεν ἰδών.

ΕΡΜ. Τὸ μὲν παλαιὸν, ἐπὶ Ἡρακλέους ἀγωνοθετᾶντος, φύλλα δάφνης. ΛΥΚ. Μή μοι τὰ πάλαι, ὦ Ἑρμότιμε· ἃ δὲ εἶδες ἐγγύθεν, ἐκεῖνα λέγε. ΕΡΜ. Κάλπις ἀργυρᾶ πρόκειται ἱερὰ τᾶ θεᾶ, ἐς ταύτην ἐμβάλλονται κλῆροι μικροὶ, ὅσον δὴ κυαμιαῖοι τὸ μέγεθος, ἐπιγεγραμμένοι· ἐγγράφεται δὲ ἐς δύο μὲν, ἄλφα ἐν

rum, Euandrida Eleo ſpectaculum mihi occupante in ſuis ciuibus. cupiebam enim ex proximo videre omnia, quae apud Hellanodicas fierent. LYC. Itaque noſti hoc quoque, vt ſortiantur, quem, qui cum, aut lucta certare, aut pancratio oporteat. HERM. Noui enim. LYC. Itaque melius tute dixeris, qui videris ex proximo.

40. HERM. Olim quidem praeſide certaminis Hercule, lauri folia. LYC. Ne tu mihi antiqua, Hermotime, ſed quae ex propinquo vidiſti, ea narra. HERM. Vrna argentea propoſita eſt, Dei ſacra, in hanc paruae fabarum inſtar ſortes iniiciuntur, inſcriptae. Inſcribitur autem

ἐν ἑκατέρῳ· ἐς δύο δὲ, τὸ βῆτα· καὶ ἐς ἄλλους δύο τὸ γάμμα, καὶ ἑξῆς κατὰ τὰ αὐτὰ, ἢν πλείους οἱ ἀθληταὶ ὦσι, δύο ἀεὶ κλῆροι τὸ αὐτὸ γράμμα ἔχοντες. προσελθὼν δὴ τῶν ἀθλητῶν ἕκαστος, προσευξάμενος τῷ Διΐ, καθεὶς τὴν χεῖρα ἐς τὴν κάλπιν, ἀναστᾷ τῶν κλήρων ἕνα, καὶ μετ' ἐκεῖνον ἕτερος, καὶ παρεζὼς μαστιγοφόρος ἑκάστῳ, ἀνέχει αὐτῶ τὴν χεῖρα, ἀ παρέχων ἀναγνῶναι ὅ, τι τὸ γράμμα ἐστὶν, ὃ ἀνέσπακεν· ἁπάντων δὲ ἤδη ἐχόντων, ὁ Ἀλυτάρχης, οἶμαι, ἢ τῶν Ἑλλανοδικῶν αὐτῶν εἷς (οὐ γὰρ ἔτι γὰρ τοῦτο μέμνημαι) περιϊὼν, ἐπισκοπεῖ τὰς κλήρους ἐν κύκλῳ ἑστώτων, καὶ ἅτω τὸν μὲν τὸ ἄλφα ἔχοντα, τῷ τὸ ἕτερον ἄλφα ἀνεσπακότι, παλαίειν ἢ παγκρατιάζειν συνάπτει· τὸν δὲ τὸ

βῆτα,

autem binis A, binis aliis B, binis Γ, et eodem modo deinceps, si plures athletae fuerint, vt duae semper sortes eandem literam habeant. Accedens autem athletarum vnusquisque, et Iouem precatus, demissa in vrnam manu, sortium vnam extrahit, et post illum alius; adstansque vnicuique flagellifer manum illius retinet, nec finit illum videre, quae sit litera, quam extraxit. Omnibus autem suam iam habentibus, Alytarcha puto, aut ipsorum vnus Hellanodicarum, hoc enim non iam recordor, circumiens inspicit sortes stantium circulo, atque ita eum, qui A habet, cum eo, qui alterum A extraxit, ad luctam vel pancratium

βῆτα, τῷ τὸ βῆτα ὁμοίως, καὶ τὰς ἄλλας τοὺς ὁμογράμμους κατὰ ταὐτά. οὕτω μὲν γὰρ, ἢν ἄρτιοι ὦσιν οἱ ἀγωνιζαμ, οἷον ὀκτὼ, ἢ τέσσαρες, ἢ δώδεκα. ἢν δὲ περιττοὶ, πέντε, ἑπτὰ, ἐννέα, γράμμα τι περιττὸν ἑνὶ κλήρῳ ἐγγραφὲν συμβάλλεται αὐτοῖς, ἀντίγραφον ἄλλο ἐκ ἔχον· ὃς δ' ἂν τοῦτο ἀνασπάσῃ, ἐφεδρεύει περιμένων ἕς' ἂν ἐκεῖνοι ἀγωνίσωνται· ἐ γὰρ ἔχει τὸ ἀντίγραμμα, καὶ ἔστ τοῦτο ἐ μικρὰ εὐτυχία τοῦ ἀθλητοῦ, τὸ μὴ λειν ἀκμῆτα τοῖς κεκμηκόσι συμπεσεῖσθαι.

ΛΥΚ. Ἔχ' ἀτρέμα· τότε γὰρ ἐδεήμην μάλιστα· ἐκεῖν ἐννέα ὄντες, ἀγεσπάκασιν ἅπαντες, καὶ

comparat, ſimiliterque eum, cui B euenit, cum altero, qui B habet, et reliquos eiuſdem literae eadem ratione. Atque ita quidem, ſi pari numero ſint athletae, vid. octo, quatuor, duodecim: ſi vero impari numero, quinque, ſeptem, nouem; litera quaedam impar et ipſa, vni tantum ſorti inſcripta, reſpondentem ſibi aliam non habens, cum reliquis iniicitur. Hanc qui extraxerit, ſubſidet, exſpectans, dum illi certauerint, nec enim habet ex aduerſo ſibi reſpondentem literam. Et eſt illa non parua athletae felicitas, qui integer committendus ſit fatigatis.

41. LYC. Inſiſte. hoc enim maxime mihi opus erat. Igitur nouem cum ſint, extraxerunt omnes

καὶ ἔχεσι τὰς κλήρους, περιιὼν δὴ, (βέλομαι γάρ σε Ἑλλανοδίκην ἀντὶ θεατὴ ποιῆσαι) ἐπισκόπησον τὰ γράμματα, καὶ ἐ πρότερον, οἶμαι, μάθοις ἂν, ὅσις ὁ Ἔφεδρός ἐσιν, ἢν μὴ ἐπὶ πάντας ἔλθῃς, καὶ συζεύξῃς αὐτάς. ΕΡΜ. Πῶς, ὦ Λυκῖνε, τοῦτο φῄς; ΛΥΚ. Ἀδύνατόν ἐσιν εὐθὺς εὑρεῖν τὸ γράμμα ἐκεῖνο τὸ δηλοῦν τὸν Ἔφεδρον, ἢ τὸ μὲν γράμμα ἴσως ἂν εὕροις, ἐ μὴν εἴσῃ γε, εἰ ἐκεῖνός ἐσιν· ἐ γὰρ προείρηται, ὅτι τὰ (κ) ἢ τὸ (μ) ἢ τὸ (ι) ἐσὶ τὸ χειροτονεῖν τὸν Ἔφεδρον, ἀλλ' ἐπειδὰν τῷ (α) ἐντύχῃς, ζητεῖς τὸν τὸ ἕτερον (α) ἔχοντα, καὶ εὑρὼν, ἐκείνας μὲν ἤδη συνέζευξας· ἐντυχὼν δὲ αὖθις τῷ βῆτα, τὸ ἕτερον βῆτα ὅπε ἐσὶ ζητεῖς, τὸ ἀντίπαλον

omnes et habent sortes. Circumiens itaque, volo enim te iam pro spectatore Hellanodicam facere, inspice literas, nec prius puto didiceris, quis subsessor ille sit, quum veneris ad omnes, eosque comparaueris. HERM. Quid ita, Lycine? LYC. Fieri non potest, vt statim inuenias literam illam subsessoris indicem, aut literam forte inuenias, sed vtrum illa sit, nescies. neque enim praedictum est, aut K aut M aut I esse, quae subsessorem indicet. Sed vbi in A incideris, quaeris eum, qui alteram A habet, eoque inuento, illos iam comparasti: et cum in B incidis, altera B vbi sit quaeris, inuentae respondens, ac de omnibus

παλον τῷ εὑρεθέντι, καὶ ἐπὶ πάντων ὁμοίως, ἄχρις ἂν ἐκεῖνός σοι περιλειφθῇς, ὁ τὸ μόνον γράμμα ἔχων τὸ ἀνανταγώνιστον.

EPM. Τί δ' εἰ ἐκείνῳ πρώτῳ, ἢ δευτέρῳ ἐντύχοις, τί ποιήσεις; ΛΥΚ. Οὔμενεν. ἀλλὰ σὺ ὁ Ἑλλανοδίκης, ἐθέλω εἰδέναι ὅ, τι καὶ πράξεις, πότερον αὐτίκα ἐρεῖς, ὅτι ἅτός ἐστιν ὁ ἔφεδρος, ἢ δήσει ἐπὶ πάντας ἐν κύκλῳ ἐλθόντα ἰδεῖν, εἴ πε αὐτῷ γράμμα ὅμοιόν ἐστιν· ὡς εἰ γε μὴ τὰς πάντων κλήρους ἴδοις, οὐκ ἂν μάθοις τὸν ἔφεδρον. EPM. Καὶ μήν, ὦ Λυκῖνε, ῥᾳδίως ἂν μάθοιμι· ἐπὶ γὰν τῶν ἐννέα, ἣν τὸ (ε) εὕρω πρῶτον ἢ δεύτερον, οἶδα, ὅτι ἔφεδρος ὁ τοῦτο ἔχων ἐστί. ΛΥΚ. Πῶς, ὦ Ἑρμότιμε; EPM.

mnibus ſimiliter, donec ille tibi relinquatur, ſolitariam literam habens, cui nulla ex aduerſo reſpondet.

42. HERM. Quid ſi vero in illam primo aut ſecundo incidas, quid facies? LYC. Minime *quid ego facturus ſim quaeritur.* Sed tu Hellanodica, ſcire volo, quid facturus ſis? vtrum ſtatim dicturus es, hic eſt ſubſeſſor, an ad omnes per orbem eundum putes, et videndum, ſi qua ipſi litera ſimilis ſit? atque adeo niſi omnium ſortes videris, non diſcas ſubſeſſorem. HERM. Quin, Lycine, facile diſcam. Inter nouem enim ſi E priſtis inuenero, aut ſecundo loco, noui, hanc qui habeat, eſſe ſubſeſſorem. LYC. Quid ita,

Hermo-

ΕΡΜ. Οὕτω, τὸ (Α) δύο αὐτῶν ἔχουσι, καὶ τὸ (Β) ὁμοίως δύο, τῶν λοιπῶν δὲ τεττάρων ὄντων, οἱ μὲν, τὸ (Γ), οἱ δὲ, τὸ (Δ) πάντως ἀνεσπάκασι, καὶ ἀνήλωται ἤδη ἐς τοὺς ἀθλητὰς ἐκτὼ ὄντας τὰ τέτταρα γράμματα. δῆλον ἦν, ὅτι μόνον ἂν ἕτω περιττὸν εἴη τὸ ἑξῆς γράμμα τὸ (Ε), καὶ ὁ τοῦτο ἀνεσπακὼς, ἔφεδρός ἐστι. ΛΥΚ. Πότερον, ὦ Ἑρμότιμε, ἐπαινέσω σὲ τῆς συνέσεως, ἢ θέλεις ἀντείπω τά γε μοι δοκοῦντα, ὁποῖα ἂν ᾖ; ΕΡΜ. Νὴ Δία, διαπορῶ μέντοι ἄ, τι ἂν εὔλογον ἀντειπεῖν ἔχοις πρὸς τοιοῦτον.

ΛΥΚ. Σὺ μὲν γὰρ ὡς ἑξῆς πάντως γραφομένων γραμμάτων, εἰρηκας, οἷον, πρώτα τοῦ (Α)

Hermotime? HERM. Hoc modo A duo illorum habent, B itidem duo; reliqui cum sint quatuor, duo Γ, Δ autem alii duo omnino extraxerunt, consumtaeque sunt in octo athletas literae quatuor. Apparet igitur, solam ita imparem futuram proximam literam E, eumque, qui illam extraxerit, esse subsessorem. LYC. Vtrum, Hermotime, prudentiam tuam laudem, an vis contra dicam, quae mihi videntur, qualiacumque demum fuerint? HERM. Quin dic. Non comminiscor equidem, quid cum ratione in tali re dicere contra possis.

43. LYC. Tu quidem ita dixisti, tanquam ordine deinceps suo omnino scribantur literae,

(A), δευτέρᾳ δὲ τῷ (B) καὶ κατὰ τὴν τάξιν, ἄχρις ἂν ἐς ἓν αὐτῶν τελευτήσῃ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀθλητῶν· καὶ δίδωμί σοι Ὀλυμπιάσιν ἅτω γίγνεσθαι. τί δαί, εἰ ἐξελόντες ἀτάκτως πέντε γράμματα, ἐξ ἁπάντων τὸ (X) καὶ τὸ (Σ) καὶ τὸ (Z) καὶ τὸ (K) καὶ τὸ (Θ), τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τέτταρα, διπλᾶ ἐπὶ τῶν κλήρων τῶν ὀκτὼ γράφωμεν, τὸ δὲ (Z) μόνον ἐπὶ τῷ ἐνάτῳ, ὃ δὴ καὶ δηλᾶν ἔμελλεν ἡμῖν τὸν ἔφεδρον, τί ποιήσεις πρῶτον εὑρὼν τὸ (Z); τῷ διαγνώσῃ ἔφεδρον ὄντα τὸν ἔχοντα αὐτό, ἢν μὴ ἐπὶ πάντας ἐλθὼν εὕρῃς ἐδὲν αὐτῷ συμφωνᾶν; οὐ γὰρ εἶχες ὥσπερ νῦν τῇ τάξει αὐτῶν τεκμαίρεσθαι. ΕΡΜ. Δυσαπόκριτον τοῦτο ἐρωτᾷς.

ΛΥΚ.

v. g. prima A, altera B, et ſic ordine, donec in vna illarum numerus Athletarum deficiat. Ac do tibi, Olympiae ita fieri. Quid vero, ſi ſumtis ſine ordine quinque literis X, Σ, Z, K, Θ, reliquas, quidem quatuor bis quamque in octo ſortibus ſcribamus, Z autem ſolum in nona, quod ſcilicet deſignet nobis ſubſeſſorem: quid facies, ſi primum Z inuenias? quanam re intelliges ſubſeſſorem eſſe, qui illam habeat? niſi ad omnes accedens inuenias nullam cum ea conuenire? neque enim poſſis, vt modo, ex ordine illarum illud intelligere. HERM. Difficile eſt ad reſpondendum quod rogas.

ΛΥΚ. Ἰδὲ δὴ καὶ ἑτέρως τοὶ αὐτὸ ἐπισκόπησον. τί γὰρ εἰ μηδὲ γράμματα γράφοιμεν ἐπὶ τῶν κλήρων, ἀλλὰ τινὰ σημεῖα, καὶ χαρακτῆρας, οἷα πολλὰ Αἰγύπτιοι γράφουσιν ἀντὶ τῶν γραμμάτων, κυνοκεφάλας τινὰς ὄντας, καὶ λεοντοκεφάλας ἀνθρώπους; ἢ ἐκεῖνα μὲν ἐάσομεν, ἐπείπερ ἀλλόκοτά ἐστι· Φέρε δὲ τὰ μονοειδῆ καὶ ἁπλᾶ ἐπιγράψωμεν, ὡς οἷόν τε εἰκάσαντες δύο ἀνθρώπους ἐπὶ δυοῖν κλήροιν, δύο ἵππους ἐπὶ δυοῖν, καὶ ἀλεκτρυόνας δύο, καὶ κύνας δύο, τῷ δὲ ἐνάτῳ λέοντα ἔξω τὸ ἐπίσημον· ἢν τοίνυν τῷ λεοντοφόρῳ τούτῳ κλήρῳ ἐν ἀρχῇ εὐτύχῃς, πόθεν ἔξεις εἰπεῖν, ὅτι ἐτός ἐστιν ὁ τὸν Φέδρον ποιῶν, ἢν μὴ περιθεωρήσῃς ἅπαντας ἐπιὼν, εἴ τις

44. LYC. Ecce alio etiam modo idem illud considera. Quid enim, si neque literas scribamus in sortibus, sed signa quaedam et notas, quo genere Aegyptii multa scribunt, pro literis *pingentes* caninis aut leoninis capitibus homines. Aut illa quidem relinquamus, cum absurda sint: sed age vniformia illa et simplicia in iis pingamus, obseruata quantum potest similitudine, homines duos in duabus sortibus, duos in duabus equos, et gallos duo, et duo canes, nonae autem nota esto leo. In hanc igitur signatam leone sortem si primum incidas, vnde habebis dicere, hanc esse quae subsessorem faciat, nisi ante obeundo omnes inspe-

τις καὶ ἄλλος λέοντα ἔχει; ΕΡΜ. Οὐκ ἔχω ὅ, τι σοι ἀποκρίνωμαι, ὦ Λυκῖνε.

ΛΥΚ. Εἰκότως· ἀδὲ γὰρ εὐπρόσωπον οὐδέν· ὥσε ἢν ἐθέλωμεν ἢ τὸν ἔχοντα τὴν ἱερὰν Φιάλην εὑρεῖν, ἢ τὸν ἔφεδρον, ἢ τὸν ἄριστα ἡγησόμενον ἡμῖν, ἐς τὴν πόλιν ἐκείνην τὴν Κόρινθον, ἐπὶ πάντας ἀναγκαίως ἀφιξόμεθα, καὶ ἐξετάσομεν ἄκρως πειρώμενοι καὶ ἀποδύοντες, καὶ περιθεωρέντες· μόλις γὰρ ἂν ἔτω παλιθὲς ἐκμάθοιμεν. καὶ εἴ γε τις μέλλει σύμβολός μοι ἀξιόπιστος ἔσεσθαι, Φιλοσοφίας πέρι, ἥντινα Φιλοσοφητέον, ἔτος ἂν εἴη μόνος ἃ τὰ ὑπὸ πασῶν αὐτῶν λεγόμενα εἰδώς· οἱ δ' ἄλλοι, ἀτελεῖς·

inſpexeris, ſi qua etiam alia leonem habeat. HERM. Non habeo quod tibi, Lycine, reſpondeam.

45. LYC. Nihil mirum. Neque enim ſpecioſum quidquam *eſt*, *quod reſponderi poſſit*. Itaque ſi voluerimus vel eum qui auream phialam habeat inuenire, vel ſubſeſſorem, vel optimum illum in ciuitatem illam Corinthum ducem, ad omnes neceſſario deueniemus, et inquiremus ſummo opere tentantes, et exuentes, et circum circa inſpicientes. Vix enim vel ſic verum diſcamus. Et ſi quis velit conſiliarius mihi fide dignus de philoſophia eſſe, quae ſequenda ſit, ille fuerit ſolus, qui ea, quae ab omnibus dicuntur, nouerit. Reliqui

τελεῖς· καὶ ἐκ ἂν πιςεύσαιμι αὐτοῖς, ἕς' ἂν καὶ μιᾶς ἀπείρατοι ὦσι. τάχα γὰρ ἂν ἡ ἀρίςη ἐκείνη εἴη. ὁ γὰρ δὴ εἴ τις παραςησάμενος καλὸν ἄνθρωπον, λέγοι τοῦτον εἶναι κάλλιςον ἀνθρώπων ἁπάντων, πιςεύσαιμεν αὐτῷ, ἢν μὴ εἰδῶμεν, ὅτι πάντας ἀνθρώπους ἑώρακεν· ἴσως μὲν γὰρ καὶ ὅτος καλός· εἰ δὲ πάντων κάλλιςος, ἐκ ἂν ἔχοι εἰδέναι, μὴ ἰδὼν ἅπαντας· ἡμεῖς δὲ, ἐκ αὐτὸ μόνον 9) καλὸν, ἀλλὰ τοῦ καλλίςου δεόμεθα, καὶ ἢν μὴ τοῦτο εὕρωμεν, ὁρᾶν ἡμῖν πλέον πεπρᾶ-

Reliqui omnes in cenſum non veniunt, neque iis crediderim, dum vel vnius *ſectae* ſint ignari: forte enim haec ipſa fuerit optima. Neque enim ſane, ſi quis pulchrum nobis hominem adducat, huncque dicat eſſe omnium pulcherrimum, ipſi credamus, niſi ſciamus, omnes illum homines vidiſſe. Forte enim et hic quidem pulcher: an vero omnium pulcherrimus, ſcire non poſſit, qui omnes non viderit. Nos autem non pulchro ſolum, ſed pulcherrimo opus habemus: et hoc niſi inuenerimus, nihil nobis profeciſſe videbimur.

9. Αὐτὸ μόνον] Libri, quos inſpeximus, omnes αὐτὸ, quod quomodo conuenire huc poſſit, nondum equidem video, niſi forte ad μόνον referatur, et vim illius augeat; cuius tamen rei exemplum adhuc nullum obſeruaui. Interpretatus ſum ac ſi legatur αὐτοῦ. *Geſner.*

πεπρᾶχθαι ἡγησόμεθα. ἐ γὰρ ἀγαπήσομεν ὁποίῳ ὀήποτε καλῷ ἐντυχόντες, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ἀκρότατον ζητεῖμεν κάλλος, ὅπερ ἀνάγκη ἓν εἶναι.

ΕΡΜ. Ἀληθῆ. ΛΥΚ. Τί ἒν; ἔχεις μοι τινὰ εἰπεῖν, ἀπάσης ὁδὸν πεπειραμένον ἐν Φιλοσοφίᾳ, καὶ ὃς τά τε ὑπὸ Πυθαγόρε, καὶ Πλάτωνος, καὶ Ἀριστοτέλες, καὶ Χρυσίππε, καὶ Ἐπικούρε, καὶ τῶν ἄλλων λεγόμενα εἰδώς; τελευτῶν, μίαν εἵλετο ἐξ ἁπασῶν ὁδὸν, ἀληθῆ τε δοκιμάσας, καὶ πείρᾳ μαθών, ὡς μόνη ἄγει εὐθὺ τῆς εὐδαιμονίας; εἰ γάρ τινα τοιοῦτον εὕροιμεν, παυσόμεθα πράγματα ἔχοντες. ΕΡΜ. Οὐ ῥᾴδιον, ὦ Λυκῖνε, τοιοῦτον ἄνδρα εὑρεῖν.

ΛΥΚ.

mur. neque enim satis habebimus in pulchrum quodcumque incidisse, sed summam illam pulchritudinem quaerimus, quam vnam esse necesse est.

46. HERM. Vera *sunt ista.* LYC. Quid igitur? habes mihi dicere aliquem, qui viam omnem in philosophia probauerit, quique cognitis, quae dicuntur a Pythagora et Platone et Aristotele et Chrysippo et Epicuro et reliquis, vnam tandem ex omnibus viam delegerit, quam veram probauerit, et cognouerit experimento, solam ducere recta ad felicitatem. Talem enim si inueniamus, laborare desinemus. HERM. Non facile est, Lycine, talem virum reperire.

47. LYC.

ΛΥΚ. Τί δὴ ἂν πράξομεν, ὦ Ἑρμότιμε; ἐκ ἂν ἀπαγορευτέον οἶμαι, ἐπεὶ μηδενὸς ἡγεμόνος τοιάτε ἕς γε τὸ παρὸν εὐπορῶμεν. ἆρα τόδε πάντων κράτιςόν ἐςι, καὶ ἀσφαλέςατον, αὐτὸν ἕκαςον ἀρξάμενον, διὰ πάσης προαιρέσεως χωρῆσαι, καὶ ἐπισκέψασθαι ἀκριβῶς τὰ ὑπὸ πάντων λεγόμενα. ΕΡΜ. Ἔοικεν ἀπό γε τέτων, πλὴν ἐκεῖνο μὴ ἐναντίον ᾖ, ὃ μικρῷ πρόσθεν ἔλεγες, ὡς ἑ ῥᾴδιον ἐπιδόντα ἑαυτὸν, καὶ πετάσαντα τὴν ὀθόνην, ἀναδραμεῖν αὖθις. πῶς γὰρ οἷόν τε πάσας ἐπελθεῖν τὰς ὁδὰς ἐν τῇ πρώτῃ, ὡς φῄς, κατασχεθησομένῳ. ΛΥΚ. Ἐγώ σοι φράσω, τὸ τᾶ Θησέως ἐκεῖνο μιμησόμεθα· καί τι λῖνον παρὰ τῆς τραγικῆς Ἀριάδνης λαβόν-

47. LYC. Quid agemus ergo, Hermotime? Non puto desponendum esse animum, si in praesens non sit ducis eiusmodi copia. Numquid optimum est atque tutissimum, ipsum quemque incipere, et per sectas ire omnes, et considerare accurate, quae dicuntur ab omnibus. HERM. Sic videtur ex his quidem, *quae disputata sunt*: modo illud paullo ante a te dictum non aduersetur, quod non facile est, qui semel se *vento* passis velis permiserit, retro cursum agere. Quomodo enim fieri potest, vt vias aliquis omnes obeat, si in prima, quod dicis, futurum sit vt retineatur. LYC. Dicam tibi. Thesei illud *consilium* imitabimur, et lino a Tragica Ariadne accepto

βόντες, εἴσιμεν ἐς τὸν λαβύρινθον ἕκαστον, ὡς ἔχειν ἀπραγμόνως μηρυόμενοι αὐτὸ, ἐξιέναι. EPM. Τίς ἂν ἔν ἡμῖν Ἀριάδνη γένοιτ' ἄν, ἢ πόθεν τὸ λίνον εὐπορήσομεν; ΛΥΚ. Θάῤῥει, ὦ ἑταῖρε, δοκῶ γάρ μοι εὑρηκέναι, ἔτινος ἐχόμενοι, ἐξέλθοιμεν ἄν. EPM. Τί ἔν τοῦτό ἐστιν; ΛΥΚ. Οὐκ ἐμὸν ἐρῶ, ἀλλά τινος τῶν σοφῶν, τὸ, νῆφε, καὶ μέμνησο ἀπιστεῖν· ἢν γὰρ μὴ ῥᾳδίως πιστεύωμεν ἀκούοντες, ἀλλὰ δικαστικῶς αὐτὸ ποιῶμεν, ἀπολιπόντες καὶ τοῖς ἑξῆς λόγον, ἴσως εὐμαρῶς ἂν τὸν λαβυρίνθου ἐκφύγοιμεν. EPM. Εὖ λέγεις, καὶ τοῦτο ποιῶμεν.

ΛΥΚ.

cepto in labyrinthum quemque ingrediamur, vt glomerando illo sine molestia exeamus. HERM. Quae igitur nobis Ariadne fucrit, aut vnde lini nobis erit copia? LYC. Bono animo, sodalis, esto. Videor enim mihi inuenisse, quod tenentes egrediamur. HERM. Quod igitur illud est? LYC. Non meum dicam, sed cuiusdam sapientium, *Sobrius fidem negato*. Si enim non facile credamus inter audiendum, sed tanquam iudices illud faciamus, relinquentes etiam his qui sequuntur dicendi copiam, facile fortasse Labyrinthos illos effugiamus. HERM. Bene mones, hoc igitur faciemus.

ΛΥΚ. Εἶεν. ἐπί τίνα δὴ αὐτῶν πρῶτον ἔλθοιμεν ἄν; ἢ τοῦτο μὲν ἀδέν διοίσει; ἀρξάμενοι δ' ἀφ' ὁτουοῦν, οἷον ἀπὸ Πυθαγόρου, ἢν ἔτω τύχῃ, πόσῳ ἂν χρόνῳ οἰόμεθα ἐκμαθεῖν τὰ Πυθαγόρου ἅπαντα; καὶ μὴ ἐξαίρει καὶ τὰ πέντε ἔτη ἐκεῖνα τὰ τῆς σιωπῆς· σὺν δ' ἓν τοῖς πέντε, ἱκανὰ τριάκοντα, οἶμαι, εἰ δὲ μή, ἀλλὰ πάντως γε εἴκοσι. ΕΡΜ. Θῶμεν ἔτως. ΛΥΚ. Εἶτα ἐξῆς τῷ Πλάτωνι θετέον δηλαδὴ τοσαῦτα ἕτερα, ἔτι μὴν καὶ Ἀριστοτέλει ἐκ ἐλάττω. ΕΡΜ. Οὐ γάρ. ΛΥΚ. Χρυσίππῳ δέ γε ἐκ ἔτι ἐρήσομαί σε πόσα· οἶδα γὰρ παρὰ σοῦ ἀκέσας, ὅτι τετταράκοντα μόγις ἱκανά. ΕΡΜ.

48. LYC. Sint iſta. Ad quem igitur illorum primum veniamus? An nihil hoc refert? Incipientes igitur a quocumque, verbi gratia a Pythagora, ſi vſu ita veniat, quanto putamus tempore ediſcere nos poſſe Pythagorae omnia? Nec excipe etiam quinque illos ſilentii annos. Computatis igitur quinque illis, ſufficere triginta arbitror. Sin minus, *hoc placet tanquam nimium*, at viginti quidem certe. HERM. Sic ponamus. LYC. Tum deinceps Platoni aſſignandi totidem nempe alii. verum etiam Ariſtoteli non pauciores. HERM. Non ſane. LYC. Chryſippo autem non iam interrogabo te, quot? Noui enim ex te auditum, quadraginta annos vix ſufficere.

ΕΡΜ. Οὕτως. ΛΥΚ. Εἶτα ἑξῆς Ἐπικούρῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις. ὡς δὲ ἀ πολλὰ ταῦτα τίθημι, ἐκεῖθεν μάθοις ἄν, ἢ ἐνενόησας, ὅσοι ὀγδοηκοντέτεις εἰσὶ Στωϊκοί, ἢ Ἐπικούρειοι, ἢ Πλατωνικοί, ὁμολογοῦντες μὴ πάντα εἰδέναι τὰ τῆς ἑαυτοῦ αἱρέσεως ἕκαστος, ὡς μηδὲν ἐνδεῖν σφίσιν ἐς τὰ μαθήματα. εἰ δὲ μή, ἀλλὰ Χρύσιππός γε, καὶ Ἀριστοτέλης, καὶ Πλάτων Φαῖεν ἄν· καὶ πρὸ τούτων ὁ Σωκράτης ἐδὲν φαυλότερος αὐτῶν, ὃς ἐκεκράγει πρὸς ἅπαντας, ἐχ ὅπως μὴ πάντα, ἀλλὰ μηδ' ὅλως εἰδέναί τι, ἢ τοῦτο μόνον, ὅτι ἐκ οἶδε. λογισώμεθα ἓν ἐξ ἀρχῆς, εἴκοσι τῷ Πυθαγόρᾳ ἐτίθεμεν, εἶτα ἑξῆς τοῖς ἄλλοις. πόσα δ' ἓν ταῦτα συντεθέντα, ἐν κεφαλαίῳ γένοιτ'

ficere. HERM. Ita est. LYC. Tum deinceps Epicuro, et reliquis? Me vero non multos ponere, inde intelligas, si cogites, quot octogenarii sint Stoici, aut Epicurei, aut Platonici, qui fateantur, nondum se scire suae quisque sectae omnia, vt nihil sibi ad disciplinam desit. Si hoc non placeat, at Chrysippus, et Aristoteles, et Plato dicant, et ante hos nihil iis deterior Socrates, qui clamabat ad omnes, nedum vt omnia, nihil omnino se scire, nisi hoc solum, nihil se scire. Computemus igitur ab initio, viginti Pythagorae ponimus, tum Platoni totidem alios, tum ordine reliquis, quot igitur hi consumma-

uerint

γένοιτ' ἄν, εἰ δέκα μόνας θεῖμεν τὰς αἱρέσεις ἐν Φιλοσοφίᾳ; ΕΡΜ. Ὑπὲρ διακόσια, ὦ Λυκῖνε. ΛΥΚ. Βούλει οὖν ἀφαιρῶμεν τὸ τέταρτον, ὡς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν (ἔτη) ἱκανὰ εἶναι, ἢ τὸ ἥμισυ ὅλον.

ΕΡΜ. Αὐτὸς ἂν εἰδείης ἄμεινον, ἐγὼ δὲ ὁρῶ τοῦτο, ὅτι ὀλίγοι ἄν, καὶ οὕτω διὰ πασῶν ἐξέλθοιεν, ἐκ γενετῆς εὐθὺς ἀρξάμενοι. ΛΥΚ. Τί οὖν πάθοι τις, ὦ Ἑρμότιμε, εἰ τοιοῦτόν ἐςι τὸ πρᾶγμα; ἢ ἀνατρεπτέον ἐκεῖνα τὰ ἤδη ὡμολογημένα, ὡς οὐκ ἄν τις ἕλοιτο ἐκ πολλῶν τὸ βέλτιςον, μὴ οὐχὶ πειραθεὶς ἁπάντων; ὡς τόν γε ἄνευ πείρας αἱρούμενον, μαντείᾳ μᾶλλον, ἢ κρίσει

uerint forte, si decem solas ponamus philosophorum sectas? HERM. Supra ducentos, Lycine. LYC. Vin' ergo auferamus hinc quartam partem, vt centum et quinquaginta anni sufficiant, aut ipsum dimidium adeo?

49. HERM. Ipse noris melius: ego vero hoc video, paucos vel sic per sectas omnes ituros, si etiam a natiuitate inde statim incipiant. LYC. Quid igitur agat aliquis, Hermotime, si ita se res habet? Euertendane de quibus iam inter nos conuenit, *nempe* eligere non posse quemquam ex pluribus quod sit optimum, nisi exploratis omnibus, tanquam is, qui citra experimentum eligat, diuinatione magis, quam iudicio, verum requirat?

σει, τάληθὲς ἀναζητεῖνται, ἆχ ἅτως ἐλέγομεν; ΕΡΜ. Ναί. ΛΥΚ. Πᾶσα τοίνυν ἀνάγκη ἐπὶ σοσὲτον βιῶναι ἡμᾶς, εἰ μέλλοιμεν εὖ τε αἱρήσεσθαι, ἁπάντων πειραθέντες, καὶ ἑλόμενοι φιλοσοφήσειν, καὶ φιλοσοφήσαντες, εὐδαιμονήσειν. πρὶν δὲ ἅτω ποιῆσαι, ἐν σκότῳ, φασὶν, ὀρχοίμεθ' ἄν, οἷς ἂν τύχωμεν, προσπταίοντες, καὶ ὅ, τι ἂν πρῶτον ἐς τὰς χεῖρας ἔλθῃ, τὲτ' εἶναι τὸ ζητέμενον ὑπολαμβάνοντες, διὰ τὸ μὴ εἰδέναι τάληθές. εἰ δὲ καὶ εὑροίμεν ἄλλως κατά τινα ἀγαθὴν τύχην περιπεσόντες αὐτῷ, ἆχ ἕξομεν βεβαίως εἰδέναι, εἰ ἐκεῖνό ἐσιν, ὃ ζητεῖμεν· πολλὰ γὰρ ἐσὶν ὅμοια αὐτοῖς, λέγοντα ἕκαζον αὐτὸ εἶναι τἀληθέζατον.

ΕΡΜ.

quirat? Nonne ita diximus? HERM. Ita LYC. Omni igitur ratione neceſſarium, eo vſque nos viuere, ſi et bene eligere velimus exploratis omnibus, et electione facta philoſophari, et per philoſophiam felices eſſe. Ante vero quam id fecerimus, in tenebris, quod aiunt, ſaltabimus, offendentes ad quaecumque obuia, et quidquid primum in manus venerit, id ipſum rati, quod quaeritur, qui verum non nouerimus. Si vero inueniamus temere, bona quadam fortuna in illud incidentes, non habebimus tamen vnde ſciamus firmiter, ſitne illud ipſum, quod quaerimus. Multa enim ſunt inter ſe ſimilia, quorum vnumquodque ſe veriſſimum eſſe contendat.

ΕΡΜ. Ὦ Λυκῖνε, ἐκ οἷδ' ὅπως εὔλογα μὲν δοκεῖς μοι λέγειν. ἀταρ, (εἰρήσεται γὰρ ταὐληθές,) ἐ μετρίως ἀνιᾷς με διεξιὼν αὐτὰ, καὶ ἀκριβολογούμενος ἀδὲν δέον. ἴσως δὲ καὶ ἔοικα ἐκ ἐπ' ἀγαθῷ ἐξεληλυθέναι τήμερον ἐκ τῆς οἰκίας, καὶ ἐξελθὼν ἐντετυχηκέναι σοι, ὅς με, πλησίον ἤδη τῆς ἐλπίδος ὄντα, εἰς ἀπορίας φέρων ἐμβέβληκας, ἀδύνατον ἀποφαίνων τῆς ἀληθείας τὴν εὕρεσιν, ἐτῶν γε τοσούτων δεομένην. ΛΥΚ. Οὐκοῦν, ὦ ἑταῖρε, πολὺ δικαιότερον μέμφοιο ἂν τῷ πατρί σε Μενεκράτει, καὶ τῇ μητρὶ, (ἥτις ποτ' ἐκαλεῖτο, ἐ γὰρ οἶδα) ἢ καὶ πολὺ πρότερον τῇ Φύσει ἡμῶν, ὅτι σε μὴ κατὰ τὸν Τιθω-

50. HERM. Nescio, qui fiat, Lycine, vt rationalia quidem dicere mihi videaris: sed, dicetur enim verum, non mediocri me molestia afficis, persequendis illis et ad minutias vsque perscrutandis praeter necessitatem. Forte etiam infelicibus hodie auspiciis domo exisse hodie videar, et egressus in te incidisse, qui me, cum prope spem iam essem, in consilii inopiam conieceris, ostendendo, quam supra vires nostras veritatis sit inuentio, quae tot annis indigeat. LYC. Igitur, amice, multo iustius irascaris patri tuo Menecrati et matri, quocumque illa nomine vocata est, non enim noui; vel etiam multo potius naturae nostrae, quod te non, Tithoni instar,

Τιθωνὸν πολυετῆ καὶ μακρόβιον ἔθεσαν, ἀλλὰ περιέγραψαν μὴ πλείω βιῶναι τὸ μήκιστον ἐτῶν ἑκατὸν, ἄνθρωπον ὄντα· ἐγὼ δὲ μετὰ σὲ σκεπτόμενος, εὗρον τὸ ἐκ τῆς λόγε ἀποβάν.

EPM. Οὐκ, ἀλλ' ὑβριστὴς ἀεί σὺ, καὶ ἐκ οἷδ' ὅ, τι παθὼν, μισεῖς φιλοσοφίαν, καὶ ἐς τὰς φιλοσοφοῦντας ἀποσκώπτεις. ΛΥΚ. Ὦ Ἑρμότιμε, ἥτις μὲν ἡ ἀληθειά ἐσιν, ὑμεῖς ἂν ἄμεινον εἴποιτε οἱ σοφοὶ, σύ τε, καὶ ὁ διδάσκαλος. ἐγὼ δὲ τόγε τοσοῦτον οἶδα, ὡς ἀ πάνυ ἡδεῖά ἐσιν αὐτὴ τοῖς ἀκούσιν, ἀλλὰ παρευδοκιμεῖται ὑπὸ τῆς ψεύδες παραπολύ. εὐπροσωπότερον γὰρ ἐκεῖνο, καὶ διὰ τοῦτο, ἥδιον. ἡ δὲ, ὅτε

51. annosum et longaeuum fecerunt, sed circumscripserunt, ne plus quam centum summum annis viuat vnusquisque homo, qui sit. At ego tecum considerans, illud, quod ex rationibus consequeretur, inueni.

51. HERM. Non. Sed contumeliosus semper homo es, et nescio, qua animi affectione, odisti philosophiam et rides philosophos. LYC. Mi Hermotime, quae sit veritas, vos forte melius, qui sapientes estis, dixeritis, tu et tuus ille magister. At ego tantum noui equidem, audientibus illam non vehementer suauem esse, sed multum gratia a mendacio superari. Speciosius enim hoc, eaque caussa iucundius. At

illa,

ἅτε μηδὲν κίβδηλον ἑαυτῇ συνειδυῖα, μετὰ παῤῥησίας διαλέγεται τοῖς ἀνθρώποις, καὶ διὰ τοῦτο ἄχθονται αὐτῇ. ἰδοὺ γέ τοι καὶ σὺ νῦν ἄχθῃ μοι, τἀληθῆς ἐξευρόντι περὶ τούτων μετὰ σοῦ, καὶ δηλώσαντι, οἷων ἐρῶμεν ἐγώ τε, καὶ σὺ, ὡς ἐ πάνυ ῥᾳδίων· ὥσπερ εἰ ἀνδριάντες ἐρῶν ἐτύγχανες, καὶ ὥκε τεύξεσθαι, ὑπολαμβάνων ἄνθρωπον εἶναι· ἐγὼ δὲ κατιδὼν, ὡς λίθος, ἢ χαλκὸς εἴη, ἐμήνυσα πρὸς σὲ ὑπ' εὐνοίας, ὅτι ἀδυνάτων ἐρᾷς, καὶ τότε δύσνους ἐμὲ εἶναι ὥκ ἂν σαυτῷ, διότι σε ἐκ εἴων ἐξαπατᾶσθαι, ἀλόκοτα καὶ ἀνέλπιστα ἐλπίζοντα.

EPM.

illa, quae scilicet nihil sibi fraudulenti conscia sit, cum fiducia quadam agit cum hominibus, et ob id ipsum eam grauantur. Itaque et iam tu nunc offensus mihi es, qui verum hisce de rebus tecum inuenerim, et declarauerim, qualia amemus ego et tu, quam non omnino facilia: velut si statuam tu forte adamasses, eiusque te futurum compotem speraasses, quod hominem putares: ego autem, cognito, lapidem esse, aut aes, indicassem tibi beneuolo animo, amare te, quorum fieri non posset copia, et tum maleuolum me esse tibi putares, qui decipi te non passus sim, et absurda atque supra omnem spem posita sperare.

ΕΡΜ. Οὐκοῦν τοῦτο, ὦ Λυκῖνε, φῂς, ὡς οὐ φιλοσοφητέον ἡμῖν, ἀλλὰ χρὴ ἀργίᾳ παραδιδόντας αὑτοὺς, ἰδιώτας καταβιῶναι; ΛΥΚ. Καὶ πῶς τοῦτο ἤκουσας ἐμοῦ λέγοντος; ἐγὼ γὰρ οὐχ ὡς οὐ φιλοσοφητέον φημὶ, ἀλλ' ἐπείπερ φιλοσοφητέον, ὁδοί τε πολλαί εἰσιν ἐπὶ φιλοσοφίαν ἑκάστη, καὶ ἀρετὴν ἄγειν φάσκουσαι, ἡ δ' ἀληθὴς ἐν αὐταῖς ἄδηλος· ἀκριβῆ ποιήσασθαι τὴν διαίρεσιν. ἀδύνατον δέ γε ἡμῖν ἐφαίνετο, πολλῶν προτεθέντων, ἑλέσθαι τὸ ἄριστον, εἰ μὴ ἐπὶ πάντα ἴοι τις πειρώμενος· εἶτά πως μακρὰ ἡ πεῖρα ὤφθη, σὺ δὲ πῶς ἀξιοῖς; (αὖθις γὰρ ἐρήσομαι) ὅτῳ πρώτῳ ἂν ἐντύχῃς, τούτῳ ἕψῃ, καὶ

52. HERM. Ergo illud, Lycine, dicis, non philosophandum nobis esse, sed *consultum*, vt pigritiae nos tradamus, idiotarumque vitam viuamus. LYC. Et vbi hoc dicere me audisti? Neque enim ego philosophari nos veto, sed cum philosophandum sit, multae porro viae sint, ad philosophiam vnaquaeque et virtutem ducere se professae; vera denique inter has obscura: accuratum faciendum esse discrimen, *dixi*. Fieri autem non posse, nobis apparebat, multis propositis eligere quod optimum, nisi per omnia quis experiendo eat: deinde longum aliquanto experimentum illud visum est. Tu autem quomodo vis facere? rursus enim interrogabo: in quem primum incideris, eum sequere, cum illo philoso-

καὶ συμφιλοσοφήσεις; κἀκεῖνος Ἑρμαιον ποιήσεταί σε.

ΕΡΜ. Καὶ τί σοι ἀποκριναίμην ἂν ἔτι; ὃς ἅτε αὐτόν τινα κρίνειν οἷόν τε εἶναι φῂς, ἢν μὴ Φοίνικος ἔτη βιώῃ, πάντας ἐν κύκλῳ περιὼν, καὶ πειρώμενος, ἅτε τοῖς περιπεπειραμένοις πιστεύειν ἀξιοῖς, ἅτε τοῖς πολλοῖς ἐπαινοῦσι, καὶ μαρτυροῦσι; ΛΥΚ. Τίνας φῂς τὰς πολλὰς εἰδότας, καὶ πεπειραμένας ἁπάντων; εἰ γάρ τις τοιοῦτός ἐστιν, ἱκανὸς ἔμοιγε καὶ εἷς, καὶ οὐκ ἔτι πολλῶν δεήσῃ. ἢν δὲ τὰς οὐκ εἰδότας λέγῃς, οὐδέν τι τὸ πλῆθος αὐτῶν προσάξεταί με πιστεύειν, ἄχρις ἂν ἢ μηδὲν, ἢ ἓν εἰδότες, περὶ ἁπάντων ἀποφαί-

philosophabere? et ille te sibi habebit lucrum a propitio Mercurio temere obiectum?

53. HERM. Et quid tibi porro respondeam, qui neges per se iudicare quemquam posse, nisi annos vixerit Phoenicis, ac per orbem circumiens omnes probauerit, neque his credere velis, qui ante experti sunt laudantiumue et perhibentium testimonia multitudini. LYC. Quam mihi narras multitudinem? eorumne, qui sciunt, et experti sunt omnia? Si quis enim talis est, sufficit mihi vnus etiam, nec iam multis opus fuerit. Si vero nescientes dicas, nihil me ipsorum multitudo ad credendum adducet, dum aut nihil, aut vnum modo cum sciant, pronuntiabunt de

ἀποφαίνονται. ΕΡΜ. Μόνος δὲ σὺ τἀληθὲς κατεῖδες, οἱ δ' ἄλλοι ἀνόητοι ἅπαντες, ὅσοι Φιλοσοφοῦσι. ΛΥΚ. Καταψεύδῃ με, ὦ Ἑρμότιμε, λέγων, ὡς ἐγὼ προτίθημί πῃ ἐμαυτὸν τῶν ἄλλων, ἢ τάττω ὅλως ἐν τοῖς εἰδόσι, καὶ ἃ μνημονεύεις ὧν ἔφην, ἐκ αὐτὸς εἰδέναι τἀληθὲς ὑπὲρ τὰς ἄλλας διατεινόμενός, ἀλλὰ μετὰ πάντων αὐτὸ ἀγνοεῖν ὁμολογῶν.

ΕΡΜ. Ἀλλ', ὦ Λυκῖνε, τὸ μὲν ἐπὶ πάντας ἔλθεῖν χρῆναι, καὶ πειραθῆναι ὧν φασι, καὶ τὸ μὴ ἂν ἄλλως ἐλέσθαι τὰ βέλτιον, ἢ ἔτως, εὔλογον ἴσως. τὸ δὲ τῇ πείρᾳ ἑκάστῃ τοσαῦτα ἔτη ἀποδιδόναι, παγγέλοιον, ὥσπερ ἐκ οἷόν τε ἦν ἀπ' ὀλίγων καταμαθεῖν τὰ πάντα. ἐμοὶ δὲ καὶ πάνυ

omnibus. HERM. Solus autem tu verum vidisti, reliqui amentes omnes, quotquot philosophantur. LYC. Calumniaris me, Hermotime, quasi ego vsquam me praeponam reliquis, aut omnino in scientibus collocem, nec recordaris eorum, quae dixi, non contendens ipse scire verum praeter reliquos, sed cum omnibus ignorare illud confessus.

54. HERM. Sed, Lycine, illud forte consentaneum rationi, eundem esse ad omnes, dicta omnium exploranda, nec aliter quam hoc modo eligendum, quod optimum est: sed experimento vnicuique tot annos attribuere, valde ridiculum, quasi non liceret ex paucis cognoscere omnia. Mihi

πάνυ ῥᾴδιον εἶναι δοκεῖ τὸ τοιοῦτον, καὶ ὲ πολλῆς διατριβῆς δεόμενον. Φασὶ γέ τοι τῶν πλαςῶν τινα, Φειδίαν οἶμαι, ὄνυχα μόνον λέοντος ἰδόντα, ἀπ' ἐκείνε ἀναλελογίσθαι 10), ἡλίκος ἂν ὁ πὰς λέων γένοιτο, κατ' ἀξίαν τε ὄνυχος ἀναπλασθείς· καὶ σὺ δὲ, ἤν τις σοι χεῖρα μόνην ἀνθρώπε δείξῃ, τὸ ἄλλο σῶμα κατακαλύψας, εἶσῃ, οἶμαι, αὐτίκα, ὅτι ἄνθρώπος ὲςι τὸ κεκαλυμμένον, κἂν μὴ τὸ πᾶν σῶμα ἴδῃς. καὶ τοίνυν τὰ μὲν κεφαλαιώδη, ὧν ἅπαντες λέγουσι, ῥᾴδιον καταμαθεῖν ἐν ὀλίγῳ μορίῳ ἡμέρας, τὸ δ'

Mihi vero etiam valde facile esse tale quidpiam videtur, nec multa mora indigere. Dicunt certe, statuariorum aliquem, Phidiam puto, solo conspecto leonis vngue, ex illa portionis aestimatione collegisse, quantus integer leo esset, ex dignitate vnguis effictus. Et tu sane, si quis manum tibi solam ostenderit hominis, reliquo contecto corpore, scies, puto, statim, hominem esse, quod tegitur, etiamsi totum corpus non videas. Iam summa capita eorum, quae omnes dicunt, facile est in parua diei parte discere: illud autem nimis

10. Ἀναλελογίσθαι] Praeteritum passiuum, actiue tamen interpretandum, tum quia a-ctiu. ἀναλογίζω in vsu non est, tum quia huiusmodi tempora passiuae terminationis in aliis etiam verbis actiue valent. *Reitz.*

δ' ὑπεραριβὲς τοῦτο, καὶ μακρᾶς τῆς ἐξετάσεως δεόμενον, ἐ πάνυ ἀναγκαῖον ἐς τὴν αἵρεσιν τοῦ βελτίονος, ἀλλ' ἔνεσι κρῖναι καὶ ἀπ' ἐκείνων.

ΛΥΚ. Παπαὶ, ὦ Ἑρμότιμε, ὡς ἰσχυρὰ ταῦτ' εἴρηκας, ἀπὸ τῶν μερῶν ἀξιῶν τὰ ὅλα εἰδέναι· καίτοι ἐγὼ τἀναντία ἀκέσας, μέμνημαι, ὡς ὁ μὲν τὸ ὅλον εἰδὼς, εἰδείη ἂν καὶ τὸ μέρος· ὁ δὲ μόνον τὸ μέρος, οὐκέτι καὶ τὸ ὅλον. ἄτω καί μοι τόδε ἀπόκρινον, ὁ Φειδίας ἄν ποτε ἰδὼν ὄνυχα λέοντος, ἔγνω ἄν, ὅτι λέοντός ἐστιν, εἰ μὴ ἑωράκει ποτὲ λέοντα ὅλον; ἢ σὺ ἀνθρώπου χεῖρα ἰδὼν, ἔσχες ἂν εἰπεῖν, ὅτι ἀνθρώπου ἐστί, μὴ πρότερον εἰδὼς, μηδ' ἑωρακὼς ἄνθρωπον; τί σιγᾷς; ἢ βέλει ἐγὼ ἀποκρίνωμαι ὑπὲρ σοῦ τάγε ἀναγ-

nimis exquisitum, et longa exploratione indigens, ad melioris electionem non vtique necessarium est, sed ex illis etiam potest diiudicari.

55. LYC. Vah, Hermotime, quam firma sunt, quae dixisti, dum postulas ex partibus nos cognoscere tota: ego vero contraria me audire memini, qui totum norit, eum nosse etiam partes; qui vero partem modo, eum non continuo scire totum. Sic illud etiam mihi respondе, Phidias vnguem leonis videns num leonis eum esse cognouisset, si totum nunquam leonem vidisset; aut hominis tu manum videris an posses nobis dicere, eam esse hominis, si prius neque nouisses, neque vidisses hominem? quid taces? aut vis, ego

ἀναγκαῖα, ὅτι ἂν ἀν εἶχες; ὥστε κινδυνεύει ὁ Φειδίας ἄπρακτος ἀπεληλυθέναι, μάτην ἀναπλάσας τὸν λέοντα· ἀδὲν γὰρ πρὸς τὸν Διόνυσον, ὦ παῖ, λέγων. ἢ πῶς ταῦτ' ἐκείνοις ὅμοια; τῷ μὲν γὰρ Φειδίᾳ καί σοι ἀδὲν ἄλλο τἄ γνωρίζειν τὰ μέρη αἴτιον ἦν, ἢ τὸ εἰδέναι τὸ ὅλον, ἄνθρωπον λέγω, καὶ λέοντα· ἐν Φιλοσοφίᾳ δὲ, οἷον τῇ Στωϊκῶν, πῶς ἂν ἀπὸ τἄ μέρες καὶ τὰ λοιπὰ ἴδοις; ἢ πῶς ἂν ἀποφαίνοιο ὡς καλά; ἃ γὰρ οἶσθα τὸ ὅλον, ἅ μέρη ἐκεῖνά ἐστιν.

Ὁ δὲ φῄς, ὅτι τὰ κεφάλαια ῥᾴδιον ἀκέσαι ἀπάσης Φιλοσοφίας ἐν ὀλίγῳ μορίῳ ἡμέρας, οἷον, ἀρχὰς αὐτῶν, καὶ τέλη, καὶ τί θεὸς οἴονται εἶναι,

ego pro te neceſſaria reſpondeam, te non poſſe, *videlicet*. Igitur infecta re abiturus videtur tuus Phidias, effecto fruſtra leone, dicens, nihil hoc ad Bacchum, puer. Aut quomodo haec illis ſimilia? Phidiae enim et tibi nulla fuit cauſa alia partes agnoſcendi, praeter eam, quod integrum noſſetis, hominem dico, et leonem. In philoſophia autem, e. g. Stoicorum, quomodo ex parte cognoſces etiam reliqua? aut quomodo pulchras pronuntiabis? neque enim totum noſti, cuius illae partes ſunt.

56. Quod vero dicis, capita ſumma philoſophiae facile eſſe audire exigua diei parte, e. g. principia cuiusque, et fines, et quid deos putent

εἶναι, τί ψυχήν, καὶ τίνες μὲν σώματα πάντα φασὶ, τίνες δὲ καὶ ἀσώματα εἶναι ἀξιοῦσι, καὶ ὅτι οἱ μὲν ἡδονὴν, οἱ δὲ τὸ καλὸν ἀγαθὸν καὶ εὔδαιμον τίθενται, καὶ τὰ τοιαῦτα· ἅτινα μὲν ἀκούσαντας, ἀποφήνασθαι ῥᾴδιον, καὶ ἔργον ἀδὲν, εἰδέναι δὲ, ὅστις ὁ ταληθῆ λέγων ἐστὶν, ὅρα μὴ ἐχὶ μορίου ἐστὶν ἡμέρας, ἀλλὰ πολλῶν ἡμερῶν δέηται. ἢ τί γὰρ ἐκεῖνοι παθόντες, ὑπὲρ αὐτῶν τούτων ἑκατοντάδας καὶ χιλιάδας βιβλίων ἕκαστοι συγγεγράφασιν, ὡς πεισαιεν, οἶμαι, ἀληθῆ εἶναι τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα, καὶ ἅ σοι ἐδόκει ῥᾴδια, καὶ εὐμαθῆ; νῦν δὲ μάντεως, οἶμαι, δέησει σοι κἀνταῦθα πρὸς τὴν αἵρεσιν τῶν κρειττόνων, εἰ μὴ ἀνέχῃ τὴν διατριβήν, ὡς ἀκριβῶς ἐλέσθαι

tent esse, quid animam? qui corpora esse omnia dicant, qui incorporea etiam quaedam velint esse? et quod alii quidem in voluptate, alii vero in honestate bonum ac felicitatem collocant, et similia. sic audire et reddere facile est, et labor nullus. Scire vero, quis sit ille, qui vera dicat; vide ne non tam pars sit diei, quam dies multos postulet. Aut quid illis in mentem venit, vt de his ipsis rebus centenos millenosque libros singuli conscriberent? vt persuadeant nempe, vera esse paucula illa, quae facilia tibi videbantur et discentibus obuia. Iam vero vate, puto, opus erit tibi hic etiam ad meliorum electionem, si inorae impatiens

ἐλέσθαι αὐτὸς ἅπαντα, καὶ ὅλον ἕκαστον κατανοήσας, ἐπίτομος γὰρ αὕτη γένοιτ' ἂν, οὐκ ἔχουσα περιπλοκὰς, οὐδ' ἀναβολὰς, εἰ μεταστειλάμενος τὸν μάντιν, ἀκούσας τῶν κεφαλαίων ἁπάντων, σφαγιάζοιο ἐφ' ἑκάστοις· ἀπαλλάξει γάρ σε ὁ θεὸς μυρίων πραγμάτων, δείξας ἐν τῷ τοῦ ἱερείου ἥπατι, ἅτινά σοι αἱρετέον.

Εἰ δὲ βούλει, καὶ ἄλλο τι ἀπραγμονέστερον ὑποθήσομαί σοι, ὡς μὴ ἱερεῖα καταθύῃς ταύτι, καὶ θυσιάζῃ τῷ μηδ' ἱερέα 11) τινὰ τῶν μεγαλομί-

patiens sis, qua curiose considerata vnaquaque re integra, eligas ipse omnia. Compendiaria enim haec forte *via* fuerit, nihil habens perplexum, dilationes nullas, si haruspice aduocato, dum audis capita singula, exta de vnoquoque consulas. Infinitis enim te molestiis deus liberabit, ostendens in hepate victimae, quae tibi eligenda sint.

57. Si vero vis etiam aliud quiddam tibi minus etiam molestum subiiciam, vt non mactes ista *sacrificia*, et hostias consulas, *sed* neque aduoces

11. Μηδ' ἱερέα] Possis forte dicere, illud τῷ μηδ' ἱερέα παρακαλεῖν, dictum esse per ellipsin τῆς ἐν. Sed mollius mihi videbantur haec ita a Luciano composita, *subiiciam tibi aliud*: quid igitur? τὸ μηδὲ παρακαλεῖν, et hoc secutus sum in interpretando. *Gesner.*

λομίσθων παρακαλῆς, ἀλλ' ἐς κάλπιν ἐμβαλὼν γράμματεῖα, ἔχοντα τῶν φιλοσόφων ἑκάστου τὸ ὄνομα, κέλευε παῖδα τῶν ἀνήβων ἀμφιθαλῆ τινα, προσελθόντα πρὸς τὴν κάλπιν, ἀνελέσθαι ὅ, τι ἂν πρῶτον ὑπὸ τὴν χεῖρα ἔλθῃ τῶν γραμματείων, καὶ τοιοῦτον κατὰ τὸν λαχόντα ἐκεῖνον, ὅστις ἂν ᾖ, φιλοσόφει.

ΕΡΜ. Ταυτὶ μέν, ὦ Λυκῖνε, βωμολοχικὰ καὶ ἐκ κατὰ σέ. σὺ δὲ εἰπέ μοι, ἤδη ποτὲ οἶνον ἐπρίω αὐτός; ΛΥΚ. Καὶ μάλα πολλάκις. ΕΡΜ. Ἆρ' ἐν περιήεις ἅπαντας ἐν κύκλῳ τὰς ἐν τῇ πόλει καπήλας; ἀπογευόμενος, καὶ παραβάλλων, καὶ ἀντεξετάζων τὰς οἴνας; ΛΥΚ. Οὐδαμῶς.

ΕΡΜ.

uoces sacerdotem aliquem magna mercede conducendum. sed coniectis in vrnam tabellis, singulorum nomina philosophorum inscripta habentibus, iube puerum impuberem patrimum matrimumque accedere ad vrnam, et extrahere quaecumque tabellarum prima sub manum venerit, ac deinde secundum eum, cuius sors exierit, qui demum cumque fuerit, philosophare.

58. HERM. Ista quidem, Lycine, scurrilia, neque digna te. At dic mihi, ipsene vnquam vinum emisti? LYC. Et saepe quidem. HERM. Tum ergo circumibas circulo omnes in vrbe cauponas, degustans et comparans, et inter se conferens vina. LYC. Minime vero. HERM. Sufficit

ΕΡΜ. Χρὴ γὰρ, οἶμαί, σοὶ τῷ πρώτῳ χρηστῷ καὶ ἀξίῳ ἐντυχόντι ἀποφέρεσθαι. ΛΥΚ. Νὴ Δία. ΕΡΜ. Καὶ ἀπό γε τοῦ ὀλίγου ἐκείνου γεύματος εἶχες ἂν εἰπεῖν, ὁποῖος ἅπας ὁ οἶνός ἐστιν; ΛΥΚ. Εἶχον γάρ. ΕΡΜ. Εἰ δὲ δὴ ἔλεγες προσελθὼν τοῖς καπήλοις, ἐπειδὴ κοτύλην πρίασθαι βέλομαι, δότε μοι, ὦ ἄνδρες, ἐκπιεῖν ὅλον ἕκαστος ὑμῶν τὸν πίθον, ὡς διὰ παντὸς ἐπεξελθών, μάθοιμι, ὅστις ἀμείνω τὸν οἶνον ἔχει, καὶ ὅθεν μοι ὠνητέον· εἰ ταῦτ' ἔλεγες, ἆρ' ἂν οἴει καταγελάσαι σε αὐτοῦ; εἰ δὲ καὶ ἐπιπλέον ἐνοχλοίης, τάχ' ἂν καὶ προσχέαι τοῦ ὕδατος; ΛΥΚ. Οἶμαι ἔγωγε, καὶ δικαιά γ' ἂν πάθοιμι. ΕΡΜ. Κατὰ ταὐτὰ δὴ καὶ ἐν Φιλοσοφίᾳ·

cit enim tibi, puto, in quod primum bonum et dignum pretio incideris, de eo ferendum tibi curare. LYC. Per Iouem. HERM. Et de paruo illo gustu dicere poteras, vniuersum vinum quale fit. LYC. Poteram enim. HERM. Si vero accedens ad caupones diceres, quandoquidem emere vini heminam volo, date mihi, o isti, ebibere totum quisque dolium, vt vbi per omnes iero intelligam, quis melius vinum habeat, et vnde mihi emendum sit. Haec si dicas, non putas te ab illis derisum iri? LYC. Equidem arbitror. nec fiat mihi iniuria. HERM. Eadem igitur philosophiae ratio. Quid ebibere

φίλ᾽ τί δεῖ ἐκπιεῖν τὸν πίθον, δυναμένας ἀπ᾽ ὀλίγου τοῦ γεύματος εἰδέναι, ὁποῖον τὸ πᾶν ἐστιν.

ΛΥΚ. Ὡς ὀλισθηρὸς εἶ, ὦ Ἑρμότιμε, καὶ διαδιδράσκεις ἐκ τῶν χειρῶν, πλὴν ἀλλ᾽ ὤνησάς γε· οἰόμενος γὰρ ἐκπεφευγέναι, ἐς τὸν αὐτὸν κύρτον ἐμπέπτωκας. ΕΡΜ. Πῶς τοῦτ᾽ ἔφης; ΛΥΚ. Ὅτι αὐθομολογέμενον πρᾶγμα λαβὼν καὶ γνώριμον ἅπασι, τὸν οἶνον, εἰκάζεις αὐτῷ τὰ ἀνομοιότατα, καὶ περὶ ὧν ἀμφισβητοῦσιν ἅπαντες ἀφανῶν ὄντων· ὥστε ἔγωγε ἐκ ἔχω εἰπεῖν, καθότι σοι ὅμοιος φιλοσοφία καὶ οἶνος εἴη, ἆρα κατὰ τοῦτο μόνον, ὅτι καὶ φιλόσοφοι ἀποδίδονται τὰ μαθήματα, ὥσπερ οἱ κάπηλοι, κεράσαμενοί γε οἱ πολλοὶ, καὶ δολώσαντες, καὶ κακο-

dolium opus est, cum possimus de paruo gustu scire, quale sit vniuersum?

59. LYC. Quam lubricus es, Hermotime, et inter manus effugis? Quin tu adiuuisti me! dum enim effugisse te putas, in nassam eandem incidisti. HERM. Quid ita? LYC. Quod rem, quae ipsa se satis prodit, et notam omnibus, vinum, sumis, eique assimilas dissimillima, de quibus nempe disputent omnes, cum sint obscura. Itaque non habeo dicere, qua re tibi similis philosophia et vinum sit. Numquid in hoc solo, quod etiam philosophi vendunt doctrinas, vt caupones, multi etiam interpolant, et adulterant,

et

κακομετρῶντες· ἴτωσὶ δ' ἐπισκοπήσωμεν ὅ, τι καὶ λέγεις· τὸν οἶνον φὴς τὸν ἐν τῷ πίθῳ ὅλον αὐτὸν αὑτῷ ὅμοιον εἶναι, καὶ μὰ Δί', ἐδὲν ἄτοπον· ἀλλὰ καὶ εἴ τις γεύσαιτο ἀρυσάμενος ὀλίγον ὅσον αὐτὸ, εἴσεσθαι αὐτίκα, ὁποῖός ἅπας ὁ πίθος ἐστὶν, ἀκόλουθον καὶ τοῦτο, καὶ ἐδὲν ἂν ἔγωγέ τι ἀντείπω. ὅρα δὴ καὶ τὸ μετὰ τοῦτο, Φιλοσοφία, καὶ οἱ Φιλοσοφοῦντες, οἷον ὁ διδάσκαλος ὁ σὸς, ἆρα ταὐτὰ πρὸς ὑμᾶς λέγει ὁσημέραι, καὶ περὶ τῶν αὐτῶν, ἢ ἄλλα ἄλλοτε; πολλὰ γὰρ ἐστι, πρόδηλον, ὦ ἑταῖρε· ἢ ἐκ ἂν εἰκὸς ἔτι παρεμένειν αὐτῷ κατὰ τὸν Ὀδυσσέα περιοσῶν, καὶ πεπλανώμενος, εἰ τὰ αὐτὰ ἔλεγεν, ἀλλ' ἀπέχρη ἂν σοι καὶ ἅπαξ ἀκέσαντι.

EPM.

et male metiuntur? Ita vero inſpiciamus, quod dicis. Ais vinum in dolio vniuerſum ſimile ſibi eſſe, nec profecto id abſurdum; ſed etiam ſi quis hauſtum vel tantillum illius guſtet, illum ſtatim ſciturum, quale totum ſit dolium: conſequens hoc etiam, neque quidquam equidem contra dixero. Sed iam vide etiam, quod ſequitur. Philoſophia et philoſophi, v. g. magiſter tuus, vtrum eadem vobis dicit quotidie, et de iisdem, an alias alia? Multa enim ſunt. Manifeſtum id quidem, amice: alioquin probabile non fuerit te apud illum manſiſſe circumeuntem et oberrantem, ſi eadem diceret, ſed ſemel audiſſe tibi ſufficeret.

ΕΡΜ. Πῶς γὰρ ἄ; ΛΥΚ. Πῶς ἓν οἷόν τέ σοι ἦν, ἀπὸ τῦ πρώτυ γεύματος εἰδέναι τὰ πάντα; ἐ γὰρ τὰ αὐτά γε, ἀλλ' ἀεὶ ἕτερα καινὰ ἐπὶ καινοῖς ἐλέγετο, ἐχ ὥσπερ ὁ οἶνος ἀεὶ ὁ αὐτὸς ἦν. ὥςε, ὦ ἑταῖρε, ἦν μὴ ὅλον ἐκπίῃς τὸν πίθον, καὶ ἄλλως, μεθύων περιήεις 12)· ἀτεχνῶς γὰρ ἐν τῷ πυθμένι δοκεῖ μοι ὁ θεὸς κατακρύψαι τὸ Φιλοσοφίας ἀγαθὸν ὑπὸ τὴν τρύγα αὐτήν. δεήσει ἓν ὅλον ἐξαντλῆσαι ἐς τέλος, ἢ ἅποτ' ἂν εὕροις τὸ νεκτάρεον ἐκεῖνο πόμα, ἓ πάλαι διψῇν μοι δοκεῖς. σὺ δὲ οἴοι τὸ τοιῦτον αὐτὸ

60. HERM. Qui enim possit rem habere aliter? LYC. Quomodo igitur potuisti de primo gustu nosse omnia? Neque enim eadem profecto, sed alia semper noua super noua dicebantur; non, quemadmodum vinum, semper idem erat. Itaque, sodalis, nisi totum ebibas dolium, etiam temere ebrius oberraueris. In ipso enim plane fundo videtur mihi Deus occultasse bonum philosophiae, sub ipsas faeces. Oportebit igitur totum ad finem vsque exhaurire, aut nunquam inuenias nectareum illum, quem olim sitire mihi videris, potum. Tu autem putas, tale hoc esse, vt,

12. Μεθύων περιήεις] Acute. Alias ebrii fiunt, qui totum ebibunt; tu nisi totam ad fundum philosophiam exhauseris, vt ebrius oberrabis. *Gesner.*

αὐτὸ εἶναι, ὡς εἰ μόνον γεύσαιο αὐτῆς, καὶ σπάσαιο μικρὸν ὅσον, αὐτίκα σε πάνσοφον γενησόμενον, ὥσπερ φασὶν ἐν Δελφοῖς τὴν προμαντιν, ἐπειδὰν πίῃ τῆς ἱερᾶς νάματος, ἔνθεον εὐθὺς γίγνεσθαι, καὶ χρᾶν τοῖς προσιοῦσιν· ἀλλ' ἐκ ἔτως ἔχειν ἔοικε. σὺ γ' ἐν ὑπὲρ ἥμισυ τῆς πίθε ἐκπεπωκὼς, ἐναρχεσθαι ἔτι ἔλεγες.

Ὅρα τοίνυν, μὴ τῷδε μᾶλλον φιλοσοφία ἔοικεν. ὁ μὲν γὰρ πίθος ἔτι μενέτω σοι, καὶ ὁ κάπηλος, ἐνέτω δὲ μὴ οἶνος, ἀλλὰ πανσπερμία τις πυρὸς ὑπεράνω καὶ μετὰ τοῦτο, κύαμοι, εἶτα κριθαὶ, καὶ ὑπὸ ταύταις φακοὶ, εἶτα ἐρέβινθοι, καὶ ἄλλα ποικίλα πρός. εἰ δὴ σὺ ὠνήσασθαι ἐθέλων τῶν σπερμάτων, καὶ ὃς ἀφελὼν

vt, si modo gustes illud, et paullum quiddam haurias continuo sapientiae omnis consultus fias, vt Delphi aiunt Antistitam, cum de sacro fonte biberit, Deo statim plenam fieri, et respondere accedentibus. Sed non ita se res habere videtur. Itaque ipse tu, epoto iam vltra dimidium dolio, te circa initia adhuc esse dicebas.

61. Vide igitur, ne huic potius similis videatur philosophia, *quod dicam.* Maneat enim adhuc dolium, et mercator. Ineſto autem non iam vinum, sed seminum quaedam omnigena congeries, triticum supra, deinde faba, tum hordeum, sub his lentes, deinde cicer, et alia insuper varia. Si igitur tu emturus esses de semini-

λὼν τȣ̃ πυρȣ̃, ȣ̃περ ἦν, ἀνέδωκέ σοι δεῖγμα ἐς τὴν χεῖρα, ὡς ἴδοις, ἆρα ȣ̃ν ἔχοις ἂν εἰπεῖν εἰς ἐκεῖνο ἀποβλέπων, εἰ καὶ οἱ ἐρέβινθοι καθαροὶ, καὶ οἱ Φακοὶ εὐτακεῖς, καὶ οἱ κύαμοι ȣ̓ διάκενοι. ΕΡΜ. Οὐδαμῶς. ΛΥΚ. Οὐ τοίνυν ȣ̓δὲ Φιλοσοφίαν ἀφ' ἑνὸς, ὧν Φήσει τις τȣ̃ πρώτȣ, μάθοι 13) ἂν ἅπασαν, ὁποῖά ἐςιν· ȣ̓ γὰρ ἕν τι ἦν, ὥσπερ ὁ οἶνος, ᾧπερ σὺ αὐτὴν ἀπεικάζεις, ἀξιῶν ὁμοίαν εἶναι τῷ γεύματι. τὸ δὲ ἑτεροῖόν τι ὤφθη, ȣ̓ παρέργȣ τῆς ἐξετάσεως δεόμενον. οἶνον μὲν γὰρ Φαῦλον πρίασθαι, ἐν δυοῖν ὀβολοῖν ὁ κίνδυνος, αὐτὸν δέ τινα ἐν τῷ συρφετῷ παραπολεῖ-

minibus, et ille de tritico auferens aliquid, vbi illud erat, ſpecimen tibi in manum daret, vt videas; numquid igitur poſſes illo inſpecto videre, an etiam purum cicer, mollis ad [illegible]endum lens, et fabae non caſſae. HER[illegible] Nequaquam. LYC. Ergo neque philoſop[illegible]am, ab vno aliquo, quod primum quis dixerit, vniuerſam didiceris, qualis ſit. Neque vnum aliquid erat, vt vinum, cui tu illam aſſimilas, et ſimilem eſſe guſtui poſtulas: at illam plane diuerſum quid eſſe apparuit, quod exploratione non perfunctoria indigeat. Vinum enim malum emere periculo duorum obolorum conſtat: ipſum vero aliquem in colluuione perire cum caeteris, ipſe initio

13. Μάθοι] Legendum μάθοις. *Geſner.*

πολεῖσθαι, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν ἀρχῇ ἔφησθα, οὐ μικρὸν εἶναι κακόν· ἄλλως τε, ὁ μὲν ἄλογον ἀξιῶν ἐκπιεῖν τὸν πίθον, ὡς κοτύλην περίοιτο, ζημιώσας ἂν τὸν κάπηλον, ἅτως ἀπίθανα γευόμενος· Φιλοσοφία δὲ οὐδὲν ἂν ποιῇτα πάθοι, ἀλλὰ καὶ ὅτι πάμπολλα πίῃς, οὐδὲν ἐλάττων ὁ πίθος γίγνεται, οὐδὲ ζημιώσεται ὁ κάπηλος. ἐπιῤῥεῖ γὰρ κατὰ τὴν παροιμίαν τὸ ῥᾶγμα, ἐξαντλούμενον ἐς τὸ ἔμπαλιν, ἢ ὁ τῶν Δαναϊδῶν πίθος, ἐκεῖνος μὲν γὰρ τὸ ἐμβαλλόμενον ἀ συνεῖχεν, ἀλλὰ διέῤῥει εὐθὺς, ἐντεῦθεν δὲ, ἢν ἀφέλῃς τί, πλεῖον τὸ λοιπὸν γίγνεται.

Ἐθέλω δέ σοι καὶ ἄλλο ὅμοιον εἰπεῖν Φιλοσοφίας περὶ γεύματος, καὶ μή με νομίσῃς βλασφημεῖν

initio dicebas, non paruum esse malum. Caeterum ille, qui totum ebibere dolium postulet, vt deinde emat heminam, cauponem damno illa absurda sua gustatione auxerit: philosophiae autem nihil tale visu venit: sed quantumcumque biberis, nihilo minus plenum fit dolium, neque damnum ad cauponem peruenit. Adfluit enim, quod in proverbio est, res illa, quo magis exhauritur, contraria ratione illi Danaïdum dolio: illud enim quidquid infunderetur non continebat, quin statim diffluere; hic autem, si quid abstuleris, plus fit quod supereſt.

62. Volo autem aliud quoque de gustu philosophiae simile dicere, neque maledicere me pu-

φημεῖν περὶ αὐτῆς, ἣν εἶπω, ὅτι φαρμάκῳ ἐλεθρίῳ ἔοικεν, οἷον κωνείῳ, ἢ ἀκονίτῳ, ἢ ἄλλῳ τῶν τοιούτων. ἐδὲ γὰρ ταῦτα, ἐπείπερ θανατηφόρα ἐστὶν, ἀποκτείναι ἄν, εἴ τις ὀλίγον ὅσον ἀκαριαῖον ἀποξύσας αὐτῶν, ἄκρῳ τῷ ὄνυχι, ἀπογεύσαιτο, ἀλλὰ ἣν μὴ τοσοῦτον ὅσον χρὴ, καὶ ὅπως, καὶ ξὺν οἷς, ἐκ ἂν ἀποθάνοιο προσενεγκάμενος· σὺ δὲ ἠξίας τελάχιστον ἐξαρκεῖν, ὡς ἀποτελέσαι τὴν τῶ ὅλε γνῶσιν.

ΕΡΜ. Ἔςω ταῦτα ὡς βέλει, Λυκῖνε. τί ἂν ἑκατὸν ἔτη χρὴ βιῶναι, καὶ τοσαῦθ' ὑπομεῖναι πράγματα; ἢ ἐκ ἂν ἄλλως φιλοσοφήσαιμεν; ΛΥΚ. Οὐ γὰρ, ὦ Ἑρμότιμε, καὶ δεινὸν ἐδέν, εἴ γε

taueris, si veneno illam pernicioso similem dixero, vt cicutae, vel aconito, aut alii ex eo genere. Neque enim haec, mortifera quantumuis, interficiant, si quis minutissimum quiddam et indiuiduum, summo inde vngue abrasum deguſtet: sed nisi tantum, quantum opus est, et quomodo, et cum quibus; non moriatur, qui sumserit. Tu autem postulabas minimam particulam sufficere, ad perficiendam totius cognitionem.

63. HERM. Sint ista vti vis, Lycine, quid igitur? centumne annos viuere oportet, et tot sustinere molestias, aliter philosophari non licet? LYC. Non, Hermotime, neque id intolerabile putan-

εἴ γε ἀληθῆ ἔλεγες ἐν ἀρχῇ, ὡς ὁ μὲν βίος βραχὺς, ἡ δὲ τέχνη μακρή· νῦν δὲ ἐκ οἷό' ὅ, τι παθὼν, ἀγανακτεῖς, εἰ μὴ αὐθημερὸν ἡμῖν, πρὶν δῦναι ἥλιον, Χρύσιππος, ἢ Πλάτων, ἢ Πυθαγόρας γένοιο. ΕΡΜ. Περιέρχῃ με, ὦ Λυκῖνε, καὶ συνελαύνεις ἐς στενὸν, ἐὰν ὑπ' ἐμοῦ δεινὸν πάθῃς, ὑπὸ φθόνου δηλαδή, ὅτι ἐγὼ μὲν πρέκοπτον ἐν τοῖς μαθήμασι, σὺ δὲ ὠλιγώρησας ἑαυτοῦ, τηλικοῦτος ὤν. ΑΤΚ. Οἶσθ' ἂν ὃ δράσεις; ἐμοὶ μὲν, ὥσπερ κορυβαντιῶντι, μὴ προσέχε τὸν νοῦν, ἀλλ' ἔα ληρεῖν· σὺ δ' ὡς ἔχεις, προχώρει ἐς τὸ πρόσθεν τῆς ὁδοῦ, καὶ πέραινε κατὰ τὰ ἐξ ἀρχῆς σοι δεδογμένα περὶ τούτων. ΕΡΜ. Ἀλλ' ἐκ εἰκὸς σὺ βίαιος ὢν αἱρεῖσθαί τι, ἣν

putandum, siquidem vere dixisti ab initio, vitam breuem esse, artem autem longam. Nunc vero, nescio qua causa, indignaris, si non eodem die nobis ante solis occasum, Chrysippus, aut Plato, aut Pythagoras fias. HERM. Circumuenis me, et in angustias cogis, nulla a me affectus iniuria, prae inuidia scilicet, quod ego progressus aliquo vsque sum in doctrina, tu vero, id aetatis homo, te neglexisti. LYC. Scis ergo, quid facias? Mihi quidem, vt parum sanae mentis homini, noli animum aduertere, sed delirare me finito: tu vero, vt habes, perge viam, et, vt ab initio tibi visum est de rebus hisce, ita perfice. HERM. Sed tu, violentus homo, non patris eligere me

ἢν μὴ πειρασθῶ ἁπάντων. ΛΥΚ. Καὶ μὴν εὖ εἰδέναι χρή, ὡς ἐπ' ἄν ποτε ἄλλο εἶπον. βίαιον δὲ λέγων ἐμὲ, ἀναίτιον δοκεῖς μοι κατὰ τὸν ποιητὴν αἰτιᾶσθαι αὐτὸν, ἕως ἂν μὴ ἕτερός σοι λόγος συμμαχήσας, ἀφέληται τῆς βίας, ἤδη ἀγόμενον. ἰδὲ γέ τοι καὶ τάδε πολλῷ βιαιότερα φαίη ἄν σοι ὁ λόγος· σὺ δ' ἐκεῖνον παρεὶς, ἐμὲ ἴσως αἰτιάσῃ. ΕΡΜ. Τὰ ποῖα; θαυμάζω γὰρ, εἴ τι ἄρρητον καταλέλειπται αὐτῷ.

ΛΥΚ. Οὐχ ἱκανὸν εἶναί φησι, τὸ πάντα ἰδεῖν καὶ διεξελθεῖν δι' αὐτῶν, ὡς ἔχειν ἤδη ἑλέσθαι τὸ βέλτιστον, ἀλλ' ἔτι τὰ μεγίστα ἐνδεῖν. ΕΡΜ. Τίνος τάττα; ΛΥΚ. Κριτικῆς τινος, ᾧ θαυ-

quidquam, niſi exploratis ante omnibus. LYC. Atqui bene noris, nunquam aliud me dicturum. Cum vero violentum me vocas, innocentem videris mihi, vt eſt apud poëtam, accuſare, qui ipſe, donec alia ratio tibi ſuccenturiata a vi me liberet, iam auferatur. Ecce enim iſta multo iam violentiora dixerit tibi ratio. Tu vero illa omiſſa, me forte accuſabis. HERM. Quae? Miror enim, ſi quid indictum ei praetermiſſum ſit.

64. LYC. Negat ratio, ſufficere, ſi per nos videamus et perſequamur omnia, ad hoc, vt iam eligere quod optimum eſt queamus; ſed eo, quod maximum eſt, adhuc opus eſſe. HERM. Quonam illo? LYC. Iudicandi quodam et exploran-

θαυμάσιε, καὶ ἐξεταστικῆς παρασκευῆς, καὶ νοῦ ὀξέος, καὶ διανοίας ἀκριβοῦς, καὶ ἀδεκάστου, οἵαν χρὴ εἶναι τὴν περὶ τῶν τηλικούτων δικάσουσαν, ἢ μάτην ἂν ἅπαντα ἑωραμένα εἴη. ἀποδοτέον οὖν, φησι, καὶ τῷ τοιούτῳ χρόνον οὐκ ἀλίγον, καὶ προθέμενον ἅπαντα εἰς μέσον, αἱρεῖσθαι διαμέλλοντα, καὶ βραδύνοντα, πολλάκις ἐπισκοποῦντα, μήτε ἡλικίαν τοῦ λέγοντος ἑκάστου, μήτε σχῆμα, ἢ δόξαν ἐπὶ σοφίᾳ αἰδούμενον, ἀλλὰ κατὰ τοὺς Ἀρεοπαγίτας αὐτὸ ποιοῦντα, οἳ ἐν νυκτὶ καὶ σκότῳ δικάζουσιν, ὡς μὴ ἐς τοὺς λέγοντας, ἀλλ' ἐς τὰ λεγόμενα ἀποβλέποιεν, καὶ τότ' ἤδη ἐξέσται σοι βεβαίως ἑλομένῳ φιλοσοφεῖν. ΕΡΜ. Μετὰ τὸν βίον φῄς. ἐκ γὰρ τούτων οὐδενὸς ἀνθρώ-

plorandi apparatu, ingenio acuto, intelligentia accurata et incorrupta, qualem nimirum oportet esse, quae tantis de rebus iudicatura sit: alioquin frustra omnia inspecta fuerint. Tribuendum ergo, ait, huic etiam tempus non paruum, et, in medium propositis omnibus, electionem ita faciendam, vt multum cuncteris, teque sustineas, ac saepe consideres; nec aetatem vniuscuiusque qui dicunt, neque habitum, aut gloriam sapientiae reuerearis, sed vt Areopagitarum more hoc agas, qui noctu et in tenebris iudicant, ne ad hos qui dicunt, sed ad ea quae dicuntur respiciant: tum demum licere post firmam electionem, philosophari. HERM. Post hanc vitam nempe. Quantum

θρώπων βίος ἐξαρκέσειεν ἂν ὡς ἐπὶ πάντα ἐλθεῖν, καὶ ἕκαστον ἀκριβῶς ἐπιδεῖν, καὶ ἐπιδόντα κρῖναι, καὶ κρίναντα ἑλέσθαι, καὶ ἑλόμενον φιλοσοφῆσαι. μόνως γὰρ δὴ ἅτως εὑρεθῆναι φῄς τἀληθές, ἄλλως δὲ ἔ.

ΛΥΚ. Ὀκνῶ γάρ σοι εἰπεῖν, ὦ Ἑρμότιμε, ὅτι ἐδὲ τᾶτό πω ἱκανὸν, ἀλλ' ἔτι μοι δοκᾶμεν λελῆθέναι ἡμᾶς αὐτὰς, οἰόμενοι μέν τι εὑρηκέναι βέβαιον, εὑρόντες δὲ ἐδέν, ὥσπερ οἱ ἁλιεύοντες πολλάκις καθέντες τὰ δίκτυα, καὶ βάρος τινὸς αἰσθόμενοι, ἀνέλκουσιν, ἰχθῦς παμπόλλους γε περιβεβλημένα ἐλπίζοντες, εἶτα ἐπειδὰν κάμωσιν ἀναστῶντες, ἢ λίθος τις ἀποφαίνεται αὐτοῖς, ἢ κεράμιον, ψάμμῳ σεσαγμένον· σκόπει

tum enim audio, nullius hominum vita ſuffecerit, vt ad omnes veniamus, et vnumquemque accurate inſpiciamus, inſpectum iudicemus, eligamusque iudicatum, atque electione facta philoſophemur. Hac enim ſola ratione inueniri verum ais, alia minime.

65. LYC. Piget enim tibi dicere, Hermotime, ne illud quidem iam ſatis eſſe, ſed nos videri per imprudentiam putaſſe firmum quiddam a nobis inuentum, inueniſſe autem nihil: vti piſcatores ſaepe ſubmiſſis retibus pondus quoddam ſentientes, extrahunt, piſces ſe quamplurimos comprehendiſſe rati; deinde, cum multo labore extraxerunt, aut lapis illis apparet, aut figlinum vas

arena

σκόπει, μὴ καὶ ἡμεῖς τι τοιοῦτον ἀνεσπάκαμεν. ΕΡΜ. Οὐ μανθάνω, τί σοι τὰ δίκτυα ταῦτα βάλεται· ἀτεχνῶς γάρ με περιβάλλεις αὐτοῖς. ΛΥΚ. Οὐκοῦν πειρῶ διεκδῦναι· σὺν θεῷ γὰρ οἶσθα νεῖν, εἰ καί τις ἄλλος· ἐγὼ γάρ, καὶ ἐφ' ἅπαντας ἐλθόμενος πειρώμενος, καὶ τοῦτο ἐργασάμενός ποτε, οὐδέπω οὐδὲ τοῦτο δῆλον ἔσεσθαι νομίζω, εἴ τις ἐξ αὐτῶν ἔχει τὸ ζητούμενον, ἢ πάντες ὁμοίως ἀγνοοῦσι. ΕΡΜ. Τί φῄς; οὐδὲ τούτων τις πάντως ἔχει; ΛΥΚ. Ἄδηλον· ἢ σοι ἀδύνατον δοκεῖ ἅπαντας ψεύδεσθαι, τὸ δ' ἀληθὲς, ἄλλο τι εἶναι πρὸς μηδενὸς αὐτῶν πω εὑρημένον.

ΕΡΜ.

arena impletum. Vide, ne nos quoque tale quid extraxerimus. HERM. Non assequor, quid illa sibi retia velint: plane enim illis me comprehendis. LYC. Exire igitur tenta. Dei enim virtute, si quis alius, natare didicisti. Ego enim, etiam cum tentando per omnes iuerimus, idque perfecerimus aliquando, nondum puto neque id ipsum planum futurum, habeatne aliquis eorum id, quod quaerimus, an similiter omnes ignorent. HERM. Quid ais? neque horum quisquam omnino illud habet? LYC. Obscurum. nisi forte fieri non posse putas, vt fallantur omnes, verumque aliud plane quiddam sit, a nullo dum illorum inuentum.

66. HERM.

ΕΡΜ. Πῶς οἷόν τε; ΛΥΚ. Οὕτως· ἔχω γὰρ ὁ μὲν ἀληθὴς ἀριθμὸς ἡμῖν, εἴκοσιν. οἷον, κυάμους τις εἴκοσιν ἐς τὴν χεῖρα λαβὼν, ἐπικλείσάμενος, ἐρωτάτω δέκα τινὰς, ὁπόσοι εἰσὶν οἱ κύαμοι ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, οἱ δ' εἰκάζοντες, ὁ μὲν ἑπτὰ, ὁ δὲ πέντε, ὁ δὲ τριάκοντα λεγέτωσαν, ὁ δέ τις δέκα, ἢ πεντεκαίδεκα, καὶ ὅλως ἄλλος ἄλλον τινὰ ἀριθμόν. ἐνδέχεται μέντοι καὶ κατὰ τύχην τινὰ ἀληθεῦσαι, ἢ γάρ; ΕΡΜ. Ναί. ΛΥΚ. Οὐ μὴν ἀδὲ τοῦτο ἀδύνατον, ἅπαντας ἄλλον ἄλλας ἀριθμὰς εἰπεῖν, τὰς ψευδεῖς, καὶ ἁμαρτόντας, μηδένα δὲ αὐτῶν φάναι, ὅτι εἴκοσιν ὁ ἀνὴρ κυάμους ἔχει· ἢ τί φῄς; ΕΡΜ. Οὐκ ἀδύνατον. ΛΥΚ. Κατὰ ταῦτα τοίνυν

66. HERM. Qui fieri illud possit? LYC. Ita. Sit enim verus nobis numerus, viginti. Verbi causa fabas aliquis viginti manu sumens, ea clausa interroget decem homines, quot sint in manu sua fabae? at illi diuinantes dicant, vnus septem, alius quinque, alius triginta, alius decem aut quindecim, et in vniuersum alium alius numerum. Fieri quidem potest, vt aliquis forte quadam verum dicat. Nonne ita est? HERM. Est sane. LYC. Verum enim vero neque illud non potest accidere, vt omnes, alium alii, numeros falsos dicant, non veros, nemo autem illorum dicat, viginti fabas virum habere. Aut quid ais? HERM. Fieri sic posse. LYC. Eadem

τοίνυν ἅπαντες μὲν οἱ φιλοσοφοῦντες τὴν εὐδαιμονίαν ζητοῦσιν ὁποῖόν τι ἐστὶ, καὶ λέγουσιν ἄλλος ἄλλο τι αὐτὴν εἶναι, ὁ μὲν ἡδονὴν, ὁ δὲ τὸ καλὸν, ὁ δὲ, ὅσα ἕτερά φασι περὶ αὐτῆς. εἰκὸς μὲν ἓν καὶ τέτων ἔν τι εἶναι τὸ εὔδαιμον· ἀπεικὸς δὲ καὶ ἄλλο τι παρ' αὐτὰ πάντα· καὶ ἐοίκαμεν ἡμεῖς ἀναπαλιν ἢ ἐχρῆν, πρὶν τὴν ἀρχὴν εὑρεῖν, ἐπείγεσθαι πρὸς τὸ τέλος. ἔδει δ', οἶμαι, πρότερον φανερὸν γενέσθαι, ὅτι ἔγνωσαι τἀληθὲς, καὶ πάντως ἔχει τις αὐτὸ εἰδὼς τῶν φιλοσοφούντων, εἶτα μετὰ τέτο, τὸ ἑξῆς ἂν ἦν ζητῆσαι, ᾧ πειστέον ἐστίν. ΕΡΜ. Ὥστε, ὦ Λυκῖνε, τέτο φὴς, ὅτι ἀδ' ἂν διὰ πάσης φιλοσοφίας χωρήσωμεν, ἀδὲ τότε πάντως ἕξομεν

dem ratione igitur philoſophi omnes felicitatem quaerunt, qualis ſit, et eam dicunt alius in alia re ineſſe, vnus quidem in voluptate, alius in honeſto, alii alia omnia de ea dicunt. Veri igitur ſimile eſt horum vnum quoddam eſſe ſummum bonum; ſed nec abhorret, eſſe quiddam praeter illa omnia. Itaque videmur nos, contra quam oportebat, initio nondum inuento feſtinare ad finem. Oportebat autem, puto, planum ante fieri, cognitam eſſe veritatem, et omnino haberi illam ab vno, qui eam ſciat, philoſophorum: ac deinde quaerendum erat, cui illorum fides ſit habenda? HERM. Hoc igitur, Lycine, dicis, neque ſi per vnamquamque eamus philoſophiam,

ne

ἔξομεν τἀληθὲς εὑρεῖν. ΛΥΚ. Μὴ ἐμέ, ὦ γαθὲ, ἐρώτα, ἀλλὰ τὸν λόγον αὐθις αὐτόν· καὶ ἴσως ἂν ἀποκρίναιτό σοι, ὅτι οὐδέπω, ἐς ἂν ἄδηλον ᾖ, εἰ ἔν τι τούτων ἐστὶν, ὧν οὗτοι λέγουσιν.

ΕΡΜ. Οὐδέποτε ἄρα ἐξ ὧν σὺ φὴς, εὑρήσομεν, οὐδὲ Φιλοσοφήσομεν, ἀλλὰ δεήσει ἡμᾶς ἰδιώτην τινὰ βίον ζῆν, ἀποζάντας τὴν Φιλοσοφίαν. τοῦτο ξυμβαίνει γε ἐξ ὧν φὴς ἀδύνατον εἶναι Φιλοσοφῆσαι, καὶ ἀνέφικτον ἀνθρώπῳ γε ὄντι. ἀξιοῖς γὰρ τὸν Φιλοσοφήσειν μέλλοντα, ἐλέσθαι πρῶτον Φιλοσοφίαν τὴν ἀρίστην· ἡ δ' αἵρεσις ἔτω σοι ἐδόκει μόνως ἀκριβὴς ἂν γενέ-

ne sic quidem, inquam, omnino verum nos inuenire posse. LYC. Noli me, bone vir, interrogare, sed ipsam rursus rationem. Atque illa tibi forte respondeat, nondum hoc *omnino non posse*, dum obscurum maneat, sitne aliquid eorum, quae isti dicunt.

67. HERM. Nunquam igitur, quantum dicis, inueniemus, neque philosophabimur, sed idiotarum nos vitam viuere oportebit, et a philosophia desistere. Hoc cogitur ex iis, quae dicis, fieri non posse, vt philosophemur, peruenire ad eam homini nato non licere. Postulas enim, eum qui philosophaturus sit, eligere primum philosophiam optimam. Electio porro ista ita demum accura-

γενέσθαι, εἰ διὰ πάσης Φιλοσοφίας χωρήσαντες, ἐλοίμεθα τὴν ἀληθεστάτην. εἶτα λογιζόμενος ἐτῶν ἀριθμὸν, ὁπόσος ἑκάστῃ ἱκανὸς ἔσται, ὑπερεξέπιπτες, ἀπομηκύνων τὸ πρᾶγμα ἐς γενεὰς ἄλλας, ὡς ὑπερήμερον 14) γίγνεσθαι τὰληθὲς τῆ ἑκάστε βίε, τελευτῶν δὲ, καὶ τᾶτο αὐτὸ ἐκ ἀνενδοίαστον ἀποφαίνεις, ἄδηλον εἶναι λέγων, εἴτε εὕρηται πρὸς τῶν Φιλοσοφέντων πάλαι τἀληθὲς, εἴτε καὶ μή. ΛΥΚ. Σὺ δὲ πῶς, Ἑρμότιμε, δύναιο ἂν ἐπομοσάμενος εἰπεῖν ὅ, τι

accurata tibi videtur esse, si per omnem philosophiam euntes, eam, quae verissima est, eligamus. Deinde dum computas annorum numerum, qui vnicuique *sectae* sufficiat, modum omnem excessisti, producto in alias generationes negotio, vt adeo post terminum vitae singulorum veniat demum veritas. Denique vero id ipsum quoque dubitatione non vsquequaque liberum esse pronuntias, qui dicas, obscurum esse, inuentane sit olim a philosophis veritas, nec ne. LYC. At tu, Hermotime, num possis iuratus dicere, eam inuen-

14. Ὑπερήμερον] Vocis ὑπερήμερον notionem eleganter declarat illud *Longini* s. 14. vbi ὑπερήμερόν τι τῇ ἰδίᾳ βίᾳ καὶ χρόνῳ φθέγξασθαι recte interpretatus est ex *Cicerone Tollius*, *dicere aliquid, quod non iisdem regionibus terminetur, quibus vitae nostrae spatium circumscriptum est.* Gesner.

ὅ, τι εὕρηται πρὸς αὐτῶν; ΕΡΜ. Ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν ὀμόσαιμι. ΛΥΚ. Καίτοι πόσα ἄλλα παρεῖδον ἐκών σοι, ἐξετάσεως μακρᾶς καὶ αὐτὰ δεόμενα.

ΕΡΜ. Τὰ ποῖα; ΛΥΚ. Οὐκ ἀκούεις τῶν Στωϊκῶν, ἢ Ἐπικουρείων, ἢ Πλατωνικῶν εἶναι φασκόντων, τὰς μὲν εἰδέναι τὰς λόγους ἑκάστας, τὰς δὲ μή, καίτοι τάγε ἄλλα πάνυ ἀξιοπίστους ὄντας; ΕΡΜ. Ἀληθῆ ταῦτα. ΛΥΚ. Τὸ τοίνυν διακρῖναι τὰς εἰδότας, καὶ διαγνῶναι, ἀπὸ τῶν οὐκ εἰδότων μὲν, φασκόντων δὲ, οὔ σοι δοκεῖ πάνυ ἔργῶδες εἶναι; ΕΡΜ. Καὶ μάλα. ΛΥΚ. Δεήσει τοίνυν σε, εἰ μέλλεις Στωϊκῶν τὸν ἄριστον εἴσεσθαι, εἰ καὶ μὴ ἐπὶ πάντας, ἀλλ'

inuentam ab illis esse? HERM. Equidem non iurauerim. LYC. Quam multa etiam praeteruidi tibi prudens, examine longo quae et ipsa opus habeant?

68. HERM. Quae? LYC. Nonne audis qui se Stoicos, aut Epicureos, aut Platonicos esse dicant, eorum partim scire rationes singulas, alios non item, quamuis dignos fide caeteroquin homines. HERM. Vera ista. LYC. Discernere igitur eos, qui sciunt, et dignoscere ab his, qui cum nesciant, scire tamen se dicant, nonne operosum valde esse tibi videtur? HERM. Valde id quidem. LYC. Oportebit igitur te, si optimum Stoicorum nosse volueris, si non ad omnes,

ἀλλ' ἓν ἐπὶ τὰς πλείστας αὐτῶν ἐλθεῖν, καὶ πειρᾶσθαι, καὶ τὸν ἀμείνω προσήσασθαι διδάσκαλον, γυμνασάμενόν γε πρότερον, καὶ κριτικὴν τῶν τοιούτων δύναμιν πορισάμενον, ὡς μή σε λάθῃ ὁ χείρων προαιρεθείς. καὶ σὺ καὶ πρὸς τοῦτο ὅρα, ὅσου δεῖ τὸ χρόνου, ὃν ἑκὼν παρῆκα, δεδιὼς, μὴ σὺ ἀγανακτήσῃς, καίτοι τό γε μέγιστόν τε ἅμα καὶ ἀναγκαιότατον ἐν τοῖς τοιούτοις, λέγω δὴ τοῖς ἀδήλοις τε, καὶ ἀμφιβόλοις, ἓν τοῦτό ἐστιν, οἶμαι, καὶ μόνη σοι αὕτη πιστὴ καὶ βέβαιος ἐλπὶς ἐπὶ τὴν ἀλήθειάν τε καὶ εὕρεσιν αὐτῆς, ἄλλη δὲ ἀδ' ἥτισοῦν, ἢ τὸ κρίνειν δύνασθαι, καὶ χωρίζειν ἀπὸ τῶν ἀληθῶν τὰ ψευδῆ, καὶ ὑπάρχειν σοι κατὰ τὰς ἀγχυροκυνώμονας διαγιγνώσκειν ἅ, τε δόκιμα καὶ ἀπίβδηλα, καὶ ἃ παρακε-

ad plerosque certe illorum accedere, et tentare, et meliorem tibi magistrum eligere, instituta prius exercitatione, et iudicandi de talibus comparata facultate, ne imprudens deteriorem praeferas. Tu vero hoc etiam vide, quanto opus sit tempore, quod praetermisi volens, veritus, ne indigne ferres, licet maximum et maxime necessarium in talibus, obscuris inquam et ambiguis, vnum hoc esse arbitrer. Ac sola tibi haec fidelis et firma spes ad veritatem inueniendam; alia vero quaecumque nulla, quam si iudicare possis et separare a veris falsa, si facultas tibi sit, qualis argentariorum, dignoscendi proba et fraudis expertia

ραικεκομμένα· καὶ εἴ ποτε τοιαύτην τινὰ δύναμιν καὶ τέχνην πορισάμενος, ἥεις ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν λεγομένων. εἰ δὲ μή, εὖ ἴσθι, ὡς ἀδὲν κωλύσει σε τῆς ῥινὸς ἕλκεσθαι ὑφ' ἑκάσων, ἢ θαλλῷ προδειχθέντι ἀκολεθεῖν, ὥσπερ τὰ πρόβατα. μᾶλλον δὲ τῷ ἐπιτραπεζίῳ ὕδατι ἐοικὼς ἔσῃ, ἐφ' ὅ, τι ἂν μέρος ἑλκύσῃ σέ τις, ἄκρῳ τῷ δακτύλῳ ἀγόμενος. ἢ καὶ, νὴ Δία, καλαμίῳ τινί, ἐπ' ὄχθῃ παραποταμίᾳ πεφυκότι, καὶ πρὸς πᾶν τὸ πνέον καμπτομένῳ, κἂν μικρά τις αὖρα διαφυσήσασα, διασαλεύσῃ αὐτόν.

Ὡς εἴ γέ τινα εὕρῃς διδάσκαλον, ὃς ἀποδείξεως πέρι, καὶ τῆς τῶν ἀμφισβητεμένων διακρίσεως,

ab his, quae adulterata ſunt. Et, ſi quando facultate illa atque arte comparata, ad eorum quae dicuntur examen accedas, *bene habet:* ſin vero minus, nihil, mihi crede, obſtabit, quo minus naribus traharis ab vnoquoque, aut fruticem praemonſtratum ſequaris, vti pecora. Potius vero fuſae per menſam aquae ſimilis eris, qui, quamcumque te in partem ſummo quis digito trahat, ſequare: aut, per Iouem, enatae ad fluminis ripam arundini, ad quemuis ſpiritum flexae, quam et minuta quaeuis aura flatu ſuo commoueat.

69. Itaque ſi quem magiſtrum inuenias, qui de demonſtratione atque dubiorum diiudicatione artem,

σεως, τέχνην τινὰ εἰδὼς, διδάξειέ σε, παύσῃ δηλαδὴ πράγματα ἔχων. αὐτίκα γάρ σοι τὸ βέλτιστον φανεῖται, καὶ ἀληθὲς ὑπαχθὲν τῇ ἀποδεικτικῇ ταύτῃ τέχνῃ, καὶ τὸ ψεῦδος ἐλεγχθήσεται, καὶ σὺ βεβαίως ἑλόμενος, καὶ κρίνας, φιλοσοφήσεις, καὶ τὴν τριπόθητον εὐδαιμονίαν κτησάμενος, βιώσῃ μετ' αὐτῆς, ἅπαντα συλλήβδην ἔχων τὰ ἀγαθά. ΕΡΜ. Εὖγε, ὦ Λυκῖνε, παραπολὺ γὰρ ταῦτ' ἀμείνω, καὶ ἐλπίδος ἐκ μικρᾶς ἐχόμενα λέγεις, καὶ ζητητέος ὡς ἔοικεν ἡμῖν ἀνήρ τις τοιοῦτος, διαγνωστικός τε, καὶ διακριτικὸς ποιήσων ἡμᾶς, καὶ τὸ μέγιστον ἀποδεικτικὸς, ὡς τά γε μετὰ ταῦτα, ῥᾴδια ἤδη, καὶ ἀπράγμονα, καὶ ἐκ πολλῆς διατριβῆς δεόμε-

artem, quam norit, te doceat, laborare nimirum desines. Statim enim quod optimum est tibi apparuerit, et verum demonstratiuae illi arti subiectum; mendacium vero deprehendetur, tuque, firma electione facta et iudicio, philosophabere, et expetita illa votis omnibus felicitate parta, cum ea viues, bona possidens coniunctim omnia. HERM. Euge, Lycine, multum enim ista meliora dicis, et cum spe non mediocri coniuncta, quaerendusque, vt videtur, nobis talis vir est, qui illa nos dignoscendi diiudicandique facultate instruat, et, quod maximum est, demonstrandi quoque: itaque ea, quae sequuntur, facilia iam, et molestiae expertia, nec morae multae indigentia.

δεόμενα. καὶ ἔγωγε ἤδη χάριν οἶδά σοι, ἐξευρόντι σύντομόν τινα ταύτην ἡμῖν, καὶ ἀρίστην ὁδόν. ΛΥΚ. Καὶ μὴν ἀδέπω χάριν ἄν μοι εἰδείης εἰκότως. ἀδὲν γάρ σοι ἐξευρηκὼς ἔδοξα, ὡς ἐγγυτέρω σε ποιήσειν τῆς ἐλπίδος. τὸ δὲ, πολὺ πορρωτέρω γεγόναμεν, ἢ πρότερον ἦμεν, καὶ κατὰ τὰς παροιμιαζομένας, πολλὰ μοχθήσαντες, ὁμοίως ἐσμέν. ΕΡΜ. Πῶς τοῦτο Φής; πάνυ γάρ λυπηρόν τι καὶ δυσελπι ἐρεῖν ἔοικας.

ΛΥΚ. Ὅτι, ὦ ἑταῖρε, κἂν εὕρωμεν ὑπισχνέμενόν τινα εἰδέναι τε ἀποδεῖξιν, καὶ ἄλλον διδάξειν, ἐκ αὐτίκα, οἶμαι, πιστεύσομεν αὐτῷ, ἀλλά τινα ζητήσομεν τὸν κρῖναι δυνάμενον, εἰ ἀληθῆ ὁ ἀνὴρ λέγει· κἂν τότε εὐπορήσωμεν, ἄδη-

Atque iam tibi gratiam equidem habeo, qui compendiariam hanc nobis optimamque viam inueneris. LYC. Quin nondum debes mihi gratias: nihil enim vel inueni, vel ostendi, quod spei te tuae propius admoueat. Sed multo, quam prius eramus, longius nunc absumus, et, quod est in prouerbio, post multum laborem, vt ante, habemus. HERM. Quid ita? videris enim triste quiddam et desperationis plenum dicturus.

70. LYC. Quoniam, amice, etiamsi inueniamus aliquem, professum scire se demonstrationem, ac docere velle alios, non statim, puto, illi credemus, sed quaeremus, qui iudicare possit, an vera ille dicat? Et huius si oblata copia sit, obscu-

ἄδηλον ἔτι ἡμῖν, εἰ ὁ ἐπιγνώμων οὗτος οἶδε διαγιγνώσκειν τὸν ὀρθῶς κρινοῦντα, ἢ μή. καὶ ἐπ' αὐτὸν αὖθις τοῦτον, ἄλλου ἐπιγνώμονος, οἶμαι, δεῖ. ἡμεῖς γὰρ πόθεν ἂν εἰδείημεν διακρίνειν τὸν ἄριστα κρίνειν δυνάμενον; ὁρᾷς, ὅποι τοῦτο ἀποτείνεται, καὶ ὡς ἀπέραντον γίγνεται, στῆναί ποτε καὶ καταληφθῆναι μὴ δυνάμενον; ἐπεὶ καὶ τὰς ἀποδείξεις αὐτὰς, ὁπόσας οἷόν τε εὑρίσκειν, ἀμφισβητουμένας ὄψει, καὶ μηδὲν ἐχούσας βέβαιον. αἱ γοῦν πλεῖσται αὐτῶν, δι' ἄλλων ἀμφισβητουμένων πείθειν ἡμᾶς βιάζονται εἰδέναι· αἱ δὲ, τοῖς πάνυ προδήλοις τὰ ἀφανέστατα συνάπτουσαι, οὐδὲν αὐτοῖς κοινωνοῦντα, ἀποδείξεις ὅμως αὐτῶν εἶναι φάσκουσιν. ὥσπερ εἴ τις οἴοιτο

obscurum adhuc nobis, vtrum ille index dignoscere possit recte iudicaturum, nec ne? et ad hunc ipsum alio, arbitror, indice opus est. Nos enim vnde sciamus diiudicare eum, qui iudicare possit optime? Vides, quorsum hoc pertineat, et vt sit infinitum, cum stare nusquam, et comprehendi possit? quandoquidem ipsas quoque demonstrationes, quotquot inueniri possunt, in dubium reuocari videas, neque firmum quidquam habere. Aliae enim et pleraeque illarum per alia, de quibus et ipsis adhuc lis est, persuadere nobis nituntur se scire: aliae vero, quae obscurissima manifestis copulant, et commune nihil habentibus, demonstrationes tamen illorum esse dicunt. Verbi

 causa,

το ἀποδείξειν εἶναι θεὸς, διότι βωμοὶ αὐτῶν ὄντες φαίνονται. ὥςε, ὦ Ἑρμότιμε, ἐκ οἷδ' ὅπως, καθάπερ οἱ ἐν κύκλῳ θέοντες, ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν, καὶ ἀπορίαν, ἐπαναληλύθαμεν.

ΕΡΜ. Οἷά με εἰργάσω, ὦ Λυκῖνε, ἀνθρακάς μοι τὸν θησαυρὸν ἀποφήνας, καὶ ὡς ἔοικεν ἀπολεῖταί μοι τὰ τοσαῦτα ἔτη, καὶ ὁ κάματος ὁ πολύς. ΛΥΚ. Ἀλλ', ὦ Ἑρμότιμε, πολὺ ἔλαττον ἀνιάσῃ, ἢν ἐννοήσῃς, ὅτι ἐ μόνος ἔξω μέτεις τῶν ἐλπισθέντων ἀγαθῶν, ἀλλὰ πάντες, ὡς ἔπος εἰπεῖν, περὶ ὄνε σκιᾶς μάχονται οἱ Φιλοσοφῆντες. ἢ τίς ἄρα δύναιτο δι' ἐκείνων ἀπάντων χωρῆσαι, ὧν ἔφην; ὅπερ ἀδύνατον καὶ αὐτὸς λέγεις εἶναι· νῦν δὲ, ὅμοιόν μοι δοκεῖς ποιεῖν, ὥσπερ εἴ τις δακρύοι, καὶ αἰτιῷτο τὴν

τύχην,

causa, si quis putet inde se demonstraturum Deos esse, quod altaria illorum esse apparet. Itaque nescio quomodo, Hermotime, vt currentes in circulo, ad idem initium et dubitationem rediimus.

71. HERM. Vt me tractasti, Lycine, qui thesaurum mihi in carbones redegeris: vt videtur, periere mihi tot anni et labor ille plurimus. LYC. Sed multo minus, Hermotime, moleste feres, si cogitaueris non solum te speratis bonis carere, sed omnes, vt ita dicam, de asini vmbra pugnare philosophos. Aut quis ire queat per illa, quae dixi, omnia? quod fieri posse et ipse negas. Iam vero idem mihi videris facere, ac si quis ploret

et

τύχην, ὅτι μὴ δύναιτο ἀνελθεῖν ἐς τὸν ἀέρα οὐρανὸν, ἢ ὅτι μὴ βύθιος ὑποδὺς ἐς τὴν θάλατταν, ἀπὸ Σικελίας ἐς Κύπρον ἀναδύσεται, ἢ ὅτι μὴ ἀρθεὶς πτηνὸς αὐθημερὸν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος εἰς Ἰνδοὺς τελεῖ· τὸ δ' αἴτιον τῆς λύπης, ὅτι ἡλπίκει, οἶμαι, ἢ ὄναρ ποτὲ ἰδὼν τοιοῦτον, ἢ αὐτὸς αὑτῷ ἀναπλάσας, ἃ πρότερον ἐξετάσας, εἰ ἐφικτὰ εὔχεται, καὶ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην Φύσιν, καὶ δὴ καὶ σὲ, ὦ ἑταῖρε, πολλὰ καὶ θαυμαστὰ ὀνειροπολοῦντα νύξας ὁ λόγος, ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐκθορεῖν ἐπείσθη, εἶτα ὀργίζῃ αὐτῷ, ἔτι μόλις τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοίγων, καὶ τὸν ὕπνον ἀ ῥᾳδίως ἀποσειόμενος ὑφ' ἡδονῆς ὧν ἑώρας; πάσχεσι δ' αὐτὸ

et cum fortuna queratur, quod adscendere in coelum nequeat, aut quod non profundo mari mersus a Sicilia emergere in Cyprum, aut quod non pennis sublatus ex Graecia eodem die ad Indos perueniat: causam vero eius doloris *banc habeat*, quod sperauerit, puto, aut viso forte tali somnio, aut quod ipse sibi vltro finxerit, non explorato prius, num ea optet, ad quae peruenire possit, quaeque humanae naturae conueniant. Et sane tibi quoque, sodalis, multa et admirabilia somnianti latus fodiens ratio, ex somno vt exsilires effecit. Deinde illi irasceris vix aperiens oculos, et non sine difficultate somnum prae voluptate visorum excutiens. Vsu illud venit etiam iis, qui

αὐτὸ καὶ οἱ τὴν κενὴν μακαρίαν ἑαυτοῖς ἀναπλάττοντες, ἣν μεταξὺ πλεῖσθαι αὐτοῖς, καὶ θησαυρὸς ἀνορύττεσι, καὶ βασιλεύσι, καὶ τἄλλα εὐδαιμονεῖσιν, οἷα πολλὰ ἡ θεὸς ἐκείνη ῥᾳδιεργεῖ, ἡ εὐχὴ μεγαλόδωρος ἔσα, καὶ πρὸς ἁπὸν ἀντιλέγεσα, κἂν πτηνὸς θέλῃ τις γενέσθαι, κἂν κολοσσιαῖος τὸ μέγεθος, κἂν ὄρη ὅλα χρυσᾶ εὑρίσκειν. ἢν τοίνυν ταῦτα ἐννοῆσιν αὐτοῖς ὁ παῖς προσελθὼν, ἔρηταί τι τῶν ἀναγκαίων, οἷον, ὅθεν ἄρτος ὠνητέον, ἢ ὅ, τι ἦ. Φατέον πρὸς τὸν ἀπαιτοῦντα τὐνοίκιον, ἐκ πολλοῦ περιμένοντα, ἅτως ἀγανακτοῦσιν, ὡς ὑπὸ τῶ ἐρομένω καὶ παρενοχλήσαντος ἀφαιρεθέντες ἅπαντα ἐκεῖνα

vanam illam Beatam *insulam* sibi fingunt. Si his, dum diuites sunt, dum effodiunt thesauros, et regnant et caeteris rebus beati sunt, qualia multa perpetrat Dea illa, cui Voti nomen est, magnifica muneribus, neque contradicens cuiquam, nec si volucris fieri quis velit, nec si Colossaea magnitudine, nec si aureos totos montes inuenire: haec igitur dum animo agitant, si puer accedens interroget necessarium quiddam, verbi gratia, vnde panis emendus? aut quid respondendum mercedem domus repetenti, qui diu iam exspectauerit? ita indignantur, quasi ab interrogante illo atque interpellante ablata ipsis essent bona

ἐκεῖνα τἀγαθὰ, καὶ ὀλίγα δέεσι τὴν ῥῖνα τοῦ παιδὸς ἀποτραγεῖν.

Ἀλλὰ σὺ, ὦ φιλότης, μὴ πάθῃς αὐτὸ πρὸς ἐμὲ, εἰ σε θησαυρὸς ἀνορύττοντα, καὶ πετόμενον, καί τινας ἐννοίας ὑπερφυεῖς ἐννοοῦντα, καί τινας ἐλπίδας ἀνεφίκτους ἐλπίζοντα, φίλος ὤν, ἐς περιεῖδον διὰ παντὸς τὰ βέλε, ὀνείρῳ ἡδεῖ μὲν ἴσως, ἀτὰρ ὀνείρῳ γε συνόντα· διαναζάντα δὲ ἐξιῶ πράττειν τι τῶν ἀναγκαίων, καὶ ὅ σε παραπέμψει ἐς τὸ λοιπὸν τὰ βέλε, τὰ κοινὰ ταῦτα φρονέοντα. ἐπεὶ ὅ γε νῦν ἔπραττες, καὶ ἐπενόεις, ἀδὲν τῶν ἱπποκενταύρων καὶ χιμαιρῶν καὶ γοργόνων διαφέρει, καὶ ὅσα ἄλλα ὄνειροι, καὶ

bona illa omnia, et parum abeſt, quin morſu naſum puero auferant.

72. Tu vero, amice, noli eodem in me impetu ferri, ſi te effodientem theſauros, aut volantem, aut cogitationes quasdam maiores, quam natura patitur, agitantem, et ſpes habentem, ad quas peruenire non poteſt, pro amicitia noſtra non paſſus ſum per omnem vitam in ſomnio, ſuaui illo quidem, ſed ſomnio tamen, verſari: ſed ſurgere iubeo, et facere quidquam eorum, quae opus ſunt, quodque te ad id quod ſupereſt vitae dimittere poſſit communi illo ſenſu praeditum. Quod enim modo agebas, et cogitabas, ab Hippocentauris et Chimaeris et Gorgonibus nihil quidquam differt, et quaecumque alia Somnia et

Poëtae

καὶ ποιηταὶ καὶ γραφεῖς ἐλεύθεροι ὄντες, ἀναπλάττουσιν, ἅτε γενόμενα πώποτε, ἅτε γενέσθαι δυνάμενα· καὶ ὅμως ὁ πολὺς λεὼς πιστεύουσιν αὐτοῖς, καὶ κηλοῦνται ὁρῶντες, ἢ ἀκούοντες τὰ τοιαῦτα, διὰ τὸ ξένα καὶ ἀλλόκοτα εἶναι.

Καὶ σὺ δὴ μυθοποιοῦ τινος ἀκούσας, ὡς ἔστι τις γυνὴ ὑπερφυὴς τὸ κάλλος, ὑπὲρ τὰς Χαρίτας αὐτὰς, ἢ τὴν Οὐρανίαν εἶναι, μὴ πρότερον ἐξετάσας, εἰ ἀληθῆ λέγει, καὶ εἰ ἔστι που τῆς γῆς ἡ ἄνθρωπος αὕτη, ἥρας εὐθὺς, ὥσπερ Φασὶ τὴν Μήδειαν, ἐξ ὀνείρατος ἐρασθῆναι τοῦ Ἰάσονος· ὃ δὲ δὴ μάλιστά σε πρὸς τὸν ἔρωτα ἐπηγάγετο, καὶ τὰς ἄλλας δὲ, ὁπόσαι τοῦ αὐτοῦ σοι εἰδώλου ἐρῶσι,

Poëtae et pictores pro ſua libertate confingunt, quae nec fuere vnquam, neque fieri poſſunt. Et tamen maior pars populi credunt illis, et videndis audiendiſue talibus mulcentur, ob id ipſum nempe, quod peregrina ſunt et abſurda.

73. Et tu ſane cum ex fabulatore quodam audiſſes, mulierem eſſe, quae pulchritudine naturam ſupergreſſa, vel Gratias ipſas aut Coeleſtem illam *Venerem* vincat, non explorato prius, vtrum vera dicat, et ſitne terrarum alicubi iſta mulier, ſtatim amare eam coepiſti, vt Medeam aiunt ex inſomnio amore Iaſonis correptam. Quod autem maxime te in amorem illum induxit, aliosque, quotquot eandem quam tu vmbram amant, quantum

ἐρῶσι, τοῦτο ἦν, ὡς γε μοι εἰκάζοντι φαίνεται, τὸ τὸν λέγοντα ἐκεῖνον περὶ τῆς γυναικὸς, ἐπειπερ ἐπιστεύθη τὸ πρῶτον, ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἀκόλουθα ἐπάγειν. εἰς τοῦτο γὰρ ἑωρᾶτε μόνον, καὶ διὰ τοῦτο εἶλκεν ὑμᾶς τῆς ῥινὸς, ἐπειπερ ἅπαξ τὴν πρώτην λαβὴν ἐνεδώκατε αὐτῷ, καὶ ἦγεν ἐπὶ τὴν ἀγαπωμένην, δι' ἧς ἔλεγεν εὐθείας ὁδόν. ῥᾴδια γὰρ, οἶμαι, τὰ μετὰ ταῦτα, καὶ οὐδεὶς ὑμῶν ἔτι ἐπισκεφόμενος εἰς τὴν εἴσοδον, ἐξήταζεν, εἰ ἀληθής ἐστι, καὶ εἰ μὴ ἔλαθε, καθ' ἣν ἐκ ἐχρῆν εἰσελθὼν, ἀλλ' ἠκολούθει τοῖς τῶν προωδευκότων ἴχνεσι, καθάπερ τὰ πρόβατα πρὸς τὸν αὐτῶν ἡγούμενον, δέον ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ, καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν εὐθὺς σκέψασθαι, εἴπερ εἰσιτητέον.

"O tum coniectura assequor, hoc erat, quod is, qui de muliere praedicabat, postquam semel fides illi habita est, quasi vera diceret, *ea* subiunxit, *quae* consequentia *et cohaerentia essent superioribus.* Ad hoc enim spectabatis solum, et propter hoc ipsum naso quasi alligatos traxit, cum primam semel velut ansam ei dedissetis, duxitque ad amatam recta, quam dicebat, via. Facilia enim, reor, caetera, neque quisquam vestrum ad ingressum reflexa cogitatione, verane esset *via?* explorauit, et num forte imprudens quam non oportebat institisset? sed praeeuntium sequebatur vestigia, vti oues suum solent ducem, cum deceret ad introitum et principio statim videre, intrandumne sit?

74. Quod

Ὁ δέ φημι, σαφέστερον ἂν μάθοις, ἢν τι τοιοῦτον ὅμοιον παραθεωρήσῃ αὐτῷ. λέγοντος γάρ τινος τῶν μεγαλοτύλμων τέκτων ποιητῶν, ὡς γένοιτό ποτε τρικέφαλος, καὶ ἑξάχειρ ἄνθρωπος, ἂν τὸ πρῶτον ταῦτα ἀπραγμόνως ἀποδέξῃ, μὴ ἐξετάσας, εἰ δυνατὸν, ἀλλὰ πιστεύσας, εὐθὺς ἀκολούθως ἂν ἐπάγοι καὶ τὰ λοιπά, ὡς καὶ ὀφθαλμοὺς ὁ αὐτὸς εἶχεν ἕξ, καὶ ὦτα ἕξ, καὶ φωνὰς τρεῖς ἅμα ἠφίει, καὶ ἤσθιε διὰ τριῶν στομάτων, καὶ δακτύλους τριάκοντα εἶχεν, οὐχ ὥσπερ ἡμῶν δέκα ἐν ἀμφοτέραις ταῖς χερσί· καὶ εἰ πολεμεῖν δέοι, οἱ τρεῖς μὲν χεῖρες ἑκάστῃ, πέλτην, ἢ γέρρον, ἢ ἀσπίδα εἶχεν· αἱ τρεῖς δὲ, ἡ μὲν πέλεκυν κατέφερεν, ἡ δὲ λόγχην

74. Quod autem dico apertius intelligas, si consideres et conferas eiusmodi quiddam simile. Si enim audacium horum poëtarum aliquis dicat, fuisse quondam tricipitem et sex manibus hominem, si primum ista facile recipias, non explorato, fierine possit? Sed fide illi habita, ille statim consequenter subiungat caetera: eundem hominem sex habuisse oculos, et aures totidem, et voces eodem tempore ternas emisisse, et oribus tribus sumsisse cibum, et triginta habuisse digitos, non decem, vt quisque nostrum, in ambabus manibus: acsi bellica opera opus esset, tres quidem manus peltam, aut cratem, aut scutum habuisse; trium vero reliquarum vnam deiecisse securim, alteram emisisse lan-

χην ἠφίει, ἡ δὲ τῷ ξίφει ἐχρῆτο. καὶ τίς ἔτι ἂν ἀπιστήσειε ταῦτα λέγοντι αὐτῷ, ἀκόλουθα γὰρ τῇ ἀρχῇ, περὶ ἧς ἐχρῆν εὐθὺ σκοπεῖν, εἴπερ δεκτέα, καὶ εἰ συγχωρητέα ἔτως ἔχειν. ἢν δ' ἅπαξ ἐκεῖνα δῷς, ἐπιῤῥεῖ τὰ λοιπὰ, καὶ ἄποτε ςήσεται, καὶ τὸ ἀπιςεῖν αὐτοῖς ἐκ ἔτι ῥᾴδιον, ἐπειπερ ἀκόλουθα, καὶ ὁμοιά ἐςι τῇ συγχωρηθείσῃ ἀρχῇ, ἅπερ καὶ ὑμᾶς πάσχετε. ὑπὸ γὰρ δή ἔρωτος, καὶ προθυμίας, ἐκ ἐξετάσαντες τὰ κατὰ τὴν εἴσοδον ἑκάςην, ὅπως ὑμῖν ἔχει, προχωρεῖτε ὑπὸ τῆς ἀκολουθίας ἑλκόμενοι, ἐκ ἐννοοῦντες, εἴ πῃ γένοιτ' ἂν ἀκόλουθόν τι αὐτῷ, καὶ ψεῦδος ὄν. οἷον, εἴ τις λέγοι τὰ δὶς πέντε ἑπτὰ εἶναι, καὶ σὺ πιςεύσειας αὐτῷ, μὴ ἀρι-

lanceam, tertiam vsam gladio. Et quis adhuc fidem negaret dicenti talia? conueniunt enim principio, de quo ſtatim videndum erat, poſſetne recipi? et an concedendum ſit, rem ita habere. Vbi vero ſemel illa dederis, adfluunt quaſi reliqua, nec vſquam ſubſiſtent, ipſumque illud negare fidem non iam facile, cum conſequentia ſint et conceſſis principiis ſimilia: quod quidem vobis accidit. Prae amore enim et ſtudio, non ante explorato, vti ſe vobis habeant, quae ſunt circa vnumquemque ingreſſum, proceditis, tracti a conſequentia, non aduertentes animum, ſi qua ſit quod ſequatur ex illis, et idem ſit falſum. Vt ſi quis dicat bis quinque ſeptem eſſe, tuque fidem

ἀριθμήσας ἐπὶ σαυτῷ, ἐπάξει δηλαδὴ, ὅτι καὶ τετράκις πέντε, τεσσαρακαίδεκα πάντως ἐσί, καὶ μέχρις ἂν ὅτε ἐθελήσῃ, οἷα καὶ ἡ θαυμασὴ γεωμετρία ποιεῖ· κἀκείνη γὰρ τὰς ἐν ἀρχῇ, ἀλλόκοτά τινα αἰτήματα αἰτήσασα, καὶ συγχωρηθῆναι αὐτῇ ἀξιώσασα, οὐδὲ συζῆναι δυνάμενα, σημεῖά τινα ἀμερῆ, καὶ γραμμὰς ἀπλατεῖς, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐπὶ σαθροῖς τοῖς θεμελίοις τούτοις οἰκοδομεῖ τὰ τοιαῦτα, καὶ ἀξιοῖ εἰς ἀπόδειξιν ἀληθῆ λέγειν, ἀπὸ ψευδῶς τῆς ἀρχῆς ὁρμωμένη.

Κατὰ ταυτὰ τοίνυν καὶ ὑμεῖς δόντες τὰς ἀρχὰς τῆς προαιρέσεως ἑκάστης, πιστεύετε τοῖς ἐξῆς,

dem illi habeas, non et ipſe apud te dinumerans, inferet ſcilicet, etiam quater ſumta quinque efficere quatuordecim, et quouſque ille voluerit; qualia etiam admirabilis geometria efficit. Nam illa quoque hos, qui verſantur circa principia, abſurda quaedam poſtulata poſcit, eaque dari ſibi aequum cenſet, quae tamen ne conſiſtere quidem poſſunt, puncta quaedam indiuidua, et lineas latitudine omni carentes, et id genus plura: deinde putribus illis fundamentis ſimilia inaedificat, et poſtulat vera ad demonſtrationem dicere, initio a falſis principiis facto.

75. Eodem modo vos quoque, conceſſis ſectae cuiusque principiis, his quae ſequuntur fidem adiun-

ξῆς, καὶ γνώρισμα τῆς ἀληθείας αὐτῶν τὴν ἀκολουθίαν ἡγεῖσθε εἶναι, ψευδῆ ἔσαν. εἶτα οἱ μὲν ὑμῶν ἐναποθνήσκουσι ταῖς ἐλπίσι, πρὶν ἰδεῖν τἀληθές, καὶ καταγιῶναι τῶν ἐξαπατησάντων ἐκείνων· οἱ δὲ, καὶν αἴσθωνται ἐξηπατημένοι, ὑφέ ποτε γέροντες ἤδη γενόμενοι, ὀκνοῦσιν ἀναχρέφειν, αἰδούμενοι, εἰ δεήσει τηλικοῦτοι ὄντες ἐξομολογήσασθαι, ὅτι πράγματα παιδῶν ἔχοντες ἀ συνίεσαν, ὥστε ἐμμένουσι τοῖς αὐτοῖς ὑπ' αἰσχύνης, καὶ ἐπαινοῦσι τὰ παρόντα, καὶ ὁποσους ἂν δύνωνται, προτρέπουσιν ἐπὶ τὰ αὐτὰ, ὡς ἂν μὴ μόνοι ἐξηπατημένοι ὦσιν, ἀλλ' ἔχωσι παραμυθίαν τὸ καὶ πολλοὺς καὶ ἄλλους τὰ ὅμοια παθεῖν αὐτοῖς. καὶ γὰρ αὖ κἀκεῖ-

adiungitis, et signum veritatis illorum consequentiam illam putatis, quae et ipsa tamen falsa est: deinde alii quidem vestrum spei suae immoriuntur ante quam verum viderint, suosque illos deceptores damnauerint: illi vero, licet sero denique senes iam facti deceptos se sentiant, redire tamen cunctantur pudore nimirum deterriti, si oporteat, id aetatis cum sint, fateri, se imprudentes puerorum tractasse ludibria: itaque manent in iisdem prae pudore, et laudant praesentia, et quotquot possunt ad eadem hortantur, ne soli sint decepti, sed solatium habeant ex eo, quod multis etiam aliis eadem, quae sibi, vsu ve-

καὐκεῖνο ὁρῶσιν, ὅτι, ἢν τἀληθὲς εἴπωσιν, ἐκ ἔτι σεμνοὶ, ὥσπερ νῦν καὶ ὑπὲρ τὰς πολλὰς δόξασιν, οὐδὲ τιμήσονται ὁμοίως. ἧκ ἂν ἓν ἑκόντες εἴποιεν εἰδότες, ἀφ' οἵων ἐκπεσόντες, ὅμοιοι τοῖς ἄλλοις δόξασιν. ὀλίγοις δ' ἂν πάνυ εὐτυχοῖς, ὑπ' ἀνδρείας τολμῶσι λέγειν, ὅτι ἐξηπάτηνται, καὶ τὰς ἄλλας ἀποτρέπειν τῶν ὁμοίων πειρωμένας. εἰ δ' ἔστιν τοιοῦτῳ ἐντύχοις, φιλεῖν τε καὶ τὸν τοιοῦτον, καὶ χρησὸν, καὶ δίκαιον, καὶ εἰ βέλει, φιλόσοφον· ἐ γὰρ ἂν φθονήσαιμι τούτῳ μόνῳ τὸ ὀνόματος· οἱ δ' ἄλλοι, ἢ ἀδὲν ἀληθὲς ἴσασιν οἰόμενοι εἰδέναι, ἢ εἰδότες, ἀποκρύπτονται ὑπὸ δειλίας, καὶ αἰσχύνης, καὶ τὸ προτιμᾶσθαι βέλεσθαι.

Kaí-
nerint. Nam rursus illud quoque vident, si verum dicant, se non iam graues, vt adhuc, et supra vulgus elatos visum iri, neque honorem eundem consequuturos. Numquam ergo voluntate dixerint, quantumuis sciant, quibus exciderint, et quam similes videantur reliquis. Paucos omnino reperias satis fortes, vti audeant dicere, se deceptos esse, et dehortari alios, qui similia tentent. In talem ergo si incidas, veritatis amicum voca, et frugi, et iustum, et si vis etiam philosophum. Huic enim soli nominis huius honorem non inuideam. Reliqui autem aut veri nihil sciunt, cum scire se putent; aut quod sciunt occultant, prae timiditate et pudore, et quod praeferri aliis cupiunt.

79. Quam-

Καίτοι πρὸς τῆς Ἀθηνᾶς, ἅπαντα μὲν, ἃ ἔφην, ἐάσωμεν, αὐτᾶ καταβαλόντες, καὶ λήθη τις ἔξω αὐτῶν, ὥσπερ τῶν πρὸ Εὐκλείδου ἄρχοντος πραχθέντων. ὑποθέμενοι δὲ ταύτην Φιλοσοφίαν ὀρθὴν εἶναι τῶν Στωϊκῶν, ἄλλην δὲ μηδ' ὁντινανῶν, ἴδωμεν, εἰ ἐφικτὴ αὕτη, καὶ δυνατή ἐστιν, ἢ μάτην κάμνεσιν, ὁπόσοι ἐφίενται αὐτῆς. τὰς μὲν γὰρ ὑποσχέσεις ἀκάω θαυμασάς τινας, ἡνίκα εὐδαιμονήσεσιν οἱ ἐς τὸ ἀκρότατον ἐλθόντες. μόνες γὰρ τότες πάντα συλλαβόντας ἔχειν τὰ τῷ ὄντι ἀγαθά. τὸ μετὰ ταῦτα δὲ, σὺ ἄμεινον εἰδείης, εἴ τινι ἐντετύχηκας Στωϊκῷ τοιούτῳ καὶ Στωϊκῶν τῷ ἀκρῳ, οἵῳ

76. Quamquam, per ego te Mineruam *oro*, quaecumque dixi iam relinquamus hic depoſita omnia, ſitque eorum obliuio, vt eorum, quae ante Euclidem Archontem facta ſunt; ponamusque hanc Stoicorum philoſophiam veram eſſe, aliam vero quamcumque nullam: ac videamus deinde, num illa talis ſit, ad quam peruenire, et quam aſſequi aliquis poſſit; an vero fruſtra laborent, quotquot illam concupiuerunt. Audio enim admirabilia quaedam promiſſa, de eorum felicitate, qui ad faſtigium eius delati ſint: ſolos quippe illos vera bona habituros in vniuerſum omnia. Quod vero ſequitur, melius tute noris, incideriſne vnquam in Stoicum talem, et ſum-

οἵῳ μήτε λυπεῖσθαι, μήτ' ὑφ' ἡδονῆς καταστπᾶσθαι, μήτ' ὀργίζεσθαι, Φθόνε δὲ κρείττονι, καὶ πλάτε καταφρονεῦντι, καὶ συνόλως εὐδαίμονι, ὁποῖον χρὴ τὸν κανόνα εἶναι, καὶ γνώμονα τᾶ κατὰ τὴν ἀρετὴν βίε. ὁ γὰρ καὶ κατὰ μικρότατον ἐνδέων, ἀτελὴς, κἂν πάντα πλείω ἔχῃ. εἰ δὲ τᾶτο ἔχει, ἀδέπω εὐδαίμων.

ΕΡΜ. Οὐδένα τοιᾶτον εἶδον. ΛΥΚ. Εὖγε, ὦ Ἑρμότιμε, ὅτι ἐ ψεύδη ἑκών. εἰς τί γᾶν ἀποβλέπων Φιλοσοφεῖς, ὅταν ὁρᾶς μήτε τὸν διδάσκαλον τὸν σὸν, μήτε τὸν ἐκεῖνε, μήτε τὸν πρὸ αὐτᾶ, μηδ' ἂν εἰς δεκαγονίαν ἀναγάγῃς μηδένα

mum Stoicorum, qui nunquam vincatur dolore, ad voluptatem nunquam detrahatur, iraſcatur nunquam, qui inuidia maior ſit, diuitiarum contemtor, et verbo beatus, qualem oportet eſſe, canon qui haberi velit et regula vitae ad virtutem *compoſitae*. Qui enim vel minima in re deficiatur, imperfectus eſt, quantumuis omnibus in rebus *aliis* ſuperet. Hoc vero ſi ſit, non *eſt*, nondum, *inquam*, *eſt* beatus.

77. HERM. Talem equidem vidi neminem. LYC. Recte iſtud, Hermotime, quod non mentiris prudens ac volens. Quo igitur conſilio philoſopharis, cum videas, neque tuum magiſtrum, neque qui illius fuit, neque qui ante iſtum; neque ſi ad decimam quaſi generationem adſcendas, quem-

δένα αὐτῶν σοφὸν ἀκριβῶς, καὶ διὰ τοῦτο εὐδαίμονα γεγενημένον; οὐδὲ γὰρ ἂν ἐκεῖνο ὀρθῶς εἴποις, ὡς ἀπόχρη κἂν πλησίον γένῃ τῆς εὐδαιμονίας, ἐπεὶ οὐδὲν ὄφελος. ὁμοίως γὰρ ἔξω τοῦ οὐδὲ ἔσι, καὶ ἐν τῷ ὑπαίθρῳ, ἅ, τε παρὰ τὴν θύραν ἔξω ἑστὼς, καὶ ὁ πόρρω. διαλλάττοιεν δ' ἂν, ὅτι μᾶλλον ἕτος ἀνιάσεται, ὁρῶν ἐγγύθεν, οἷον ἐστέρηται. εἶτα, ἵνα πλησίον γένῃ τῆς εὐδαιμονίας (δώσω γὰρ τοῦτό σοι) τοσαῦτα πονεῖς κατατρύχων σεαυτόν· καὶ παρωδεδρά-μηκέ σε ὁ βίος ὁ τοσοῦτος ἐν ἀκηδίᾳ, καὶ καμάτῳ, καὶ ἀγρυπνίαις κάτω γενευκότα, καὶ εἰσαῦθις ποιήσεις, ὡς φῂς, ἄλλα εἴκοσιν ἔτη τελάχιστον, ἵν' ὀγδοηκοντούτης γενόμενος. ἢ τίς ἐγγυη-

quemquam illorum plane sapientem, et propter hoc beatum fuisse. Neque vero illud recte dixeris, sufficere tibi, si vel prope felicitatem venias. Nihil enim profeceris: nam aeque extra limen est et sub diuo, tam qui ad ianuam stat foris, quam qui e longinquo: et in hoc forte differant, quod ille magis excruciabitur, qui e proximo videat, quibus sibi *bonis* carendum sit. Deinde, vt prope felicitatem sis, (dabo tibi enim hoc) tantum laboras? teque conteris, tantumque tibi vitae spatium effluxit, dum te non respicis, dum labores, dum vigiliae te humi deprimunt? ac denuo laborabis, vt ais, viginti alios minimum annos, vt octuagenarius senex (et quis sponsor

ἐγγυητής ἐσί σοι, ὅτι βιώσῃ τοσαῦτα; ὅμως ἧς ἐν τοῖς μηδέπω εὐδαιμονέσιν, εἰ μὴ μόνος οἴει τεύξεσθαι τάτε, καὶ αἱρήσειν διώκων; ὃ πρὸ σοῦ μάλα πολλοί, καὶ ἀγαθοὶ, καὶ ὠκύτεροι παραπολὺ, διώκοντες ἐ κατέλαβον.

Ἀλλὰ καὶ κατάλαβε, εἰ δοκεῖ, καὶ ἔχε ὅλον συλλαβών. τὸ μὲν δὴ πρῶτον, ἐχ ὁρῶ ὅ, τι ποτ' ἂν εἴη τἀγαθὸν, ὡς ἀντάξιον δοκεῖν τῶν πόνων τῶν τοσούτων. ἔπειτα ἐς πόσον ἔτι τὸν λοιπὸν χρόνον ἀπολαύσεις αὐτᾶ, γέρων ἤδη καὶ παντὸς ἡδέος ἔξωρος ὤν, καὶ τὸν ἕτερον πόδα, Φασὶν, ἐν τῇ σοφῇ ἔχων· εἰ μήτι ἐς ἄλλον, ὦ γενναῖε, βίον προγυμνάζεις σεαυτὸν, ὡς ἐς ἐκεῖνον

tibi est te tantum victurum?) tamen sis illorum vnus, qui nondum beati sunt? nisi forte solum te putas illud consequuturum et persequendo capturum, quod ante te multi admodum et boni viri et multum celeriores, persequendo non comprehenderunt?

78. Sed comprehende etiam, si ita videtur, et habe tibi vniuersum. Primo quidem non video, quid demum sit illud bonum, quod tantis laboribus aequiparari possit? Deinde quantum est temporis reliquum, quo illo fruaris, senex iam et suauitatibus omnibus non amplius tempestiuus, et alterum iam pedem, quod aiunt, habens in capulo; nisi forte aliam, generose, vitam meditaris

νον ἐλθὼν, ἄμεινον διαγάγοις, εἰδὼς, ὅντινα τρόπον χρὴ βιᾶν· ἄμοιον, ὡς εἴ τις ἐς τοσοῦτον σκευάζοι τε, καὶ εὐτρεπίζοι, ὡς δειπνήσων ἄμεινον, ἄχρις ἂν λάθῃ ὑπὸ λιμοῦ διαφθαρείς.

Ἀλλὰ μὴν, ἀδ' ἐκεῖνό πω κατανενόηκας, οἶμαι, ὡς ἡ μὲν ἀρετὴ ἐν ἔργοις δήπε ἐστὶν, οἷον ἐν τῷ δίκαια πράττειν, καὶ σοφὰ, καὶ ἀνδρεῖα· ὑμεῖς δὲ, (τὸ δὲ ὑμεῖς ὅταν εἴπω, τὲς ἄκρους τῶν φιλοσοφέντων φημὶ,) ἀφέντες ταῦτα ζητεῖν, καὶ ποιεῖν, ῥημάτια δύσκνα μελετᾶτε, καὶ συλλογισμὰς, καὶ ἀπορίας, καὶ τὸ πλεῖον τᾶ βίε ἐπὶ τέτοις διατρίβετε· καὶ ὃς ἂν κρατῇ ἐν αὐτοῖς, καλλίνικος ὑμῖν δοκεῖ. ἀφ' ὧν, οἶμαι,

ditaris, vt in eam delatus, melius viuas, qui quomodo viuendum sit didiceris: quod est eiusmodi, ac si quis tantum paret atque adornet ad coenandum melius, donec fame imprudens pereat.

79. Verum neque illud dum animaduertisti, puto, in operibus scilicet inesse virtutem, vt in faciendo iuste, sapienter, fortiter: at vos (vos cum dico, summos philosophorum dico) mittentes ista quaerere et facere, in voculis miseris exercemini et syllogismis, et dubitationibus, et maiorem vitae partem in his conteritis; et qui in hisce vicerit, ille pulchram vobis retulisse victoriam videtur. Quarum rerum causa hunc etiam,

οἶμαι, καὶ τὸν διδάσκαλον τοῦτον θαυμάζετε, γέροντα ἄνδρα, ὅτι τὰς προσομιλοῦντας εἰς ἀπορίαν καθίζησι, καὶ οἶδεν, ὡς χρὴ ἐρέσθαι, καὶ σοφίσασθαι, καὶ παναρμόσαι, καὶ ἐς ἄφυκτα ἐμβαλεῖν· καὶ τὸν καιρὸν ἀτεχνῶς ἀφέντες (ἕτος δὲ ἦν περὶ τὰ ἔργα) περὶ τὸν φλοιὸν ἀσχολεῖσθε, τὰ φύλλα καταχέοντες ἀλλήλων ἐν ταῖς ὁμιλίαις. ἢ γὰρ ἄλλα ἐστὶν, ἃ πράττετε, ὦ Ἑρμότιμε, πάντες ἕωθεν ἐς ἑσπέρην; EPM. Οὐκ, ἀλλὰ ταῦτα. ΛΥΚ. Ἦ ἂν ἔχοι καὶ ὀρθῶς τις φαίη, τὴν σκιὰν ὑμᾶς θηρεύειν, ἐάσαντας τὸ σῶμα, ἢ τὸ ὄφεως τὸ σύφαρ, ἀμελήσαντας τοῦ ὄλκοῦ 15); μᾶλλον δὲ τὸ ὅμοιον ποιεῖν,

iam, puto, doctorem admiramini, senem hominem, quod qui secum colloquantur in dubitationem coniicit, et quomodo interrogandum sit nouit, et cauillationibus atque fraudibus quomodo vtendum, et ad incitas quomodo redigi aliquis possit. Plane igitur fructu relicto, qui in operibus est, circa corticem negotiosi estis, foliis vos inuicem vestris in congressibus perfundentes. Aut sunt alia, quae facitis, Hermotime, omnes a prima luce ad vesperam? HERM. Non, sed haec ipsa. LYC. Nonne igitur recte dicat aliquis, relicto vos corpore vmbram captare, aut exuuias serpentis tractu ipso ac volumine corporis neglecto? aut potius simile quid illi face-

15. Ὄλκοῦ] Ὄλκὸν de corpore serpentis dici ido-

εἰῶ, ὥσπερ εἴ τις ἐς ὄλμον ὕδωρ ἐγχέας ὑπέρω σιδηρῷ πτίττοι, πράττειν ἀναγκαῖόν τι καὶ πρᾶγμα οἰόμενος, ἐκ εἰδὼς, ὅτι ἂν ἀποβάλῃ, Φασί, τὰς ὤμους πτίττων, ὕδωρ ὁμοίως τὸ ὕδωρ μένει.

Καί μοι δὸς ἐνταῦθα ἤδη ἔρεσθαί σε, εἰ ἐθέλοις ἂν ἔξω τῶν λόγων τὰ ἄλλα ἐοικέναι τῷ διδασκάλῳ, ἔτω μὲν ὀργίλος, ἔτω δὲ μικρολόγος, ἔτω δὲ Φιλόνεικος ὤν, καὶ Φιλήδονος, νὴ Δί', εἰ καὶ μὴ τοῖς πολλοῖς δοκεῖ. ΕΡΜ. Τισί γε.

facere, si quis aquam in mortarium infusam ferreo pistillo contundat, necessarium quid, et quod ad rem faciat, a se putans peragi, ignorans, aquam manere aquam, si tundendo perdat, quod aiunt, humeros.

80. Et concede mihi, vt hic te iam interrogem, Velisne, excepta doctrina, aliis in rebus similis esse magistri tui, aeque iracundus, aeque sordidus, aeque contentiosus vti sis, aeque voluptuarius, *talis enim est* per Iouem, licet vulgo talis non videatur. HERM. Quibusdam cer-

idoneus auctor *Nicander* θηριακ. p. 162. et praesertim 166. Ὁλκῷ δὲ τροχόωσαν ἄλωὴν εἱλίξατο γαίη. Caeterum *tractum* etiam Latini, certe poëtae, dixerunt non minus quam *volumen*. Itaque non male ὁλκὸν, qui ἀπὸ τῦ ἕλκειν sit, vt a *trahendo tractus*, sic reddi arbitrabar. *Gesner.*

γε. ΛΥΚ. Ὦ Ἑρμότιμε, θέλεις διηγήσομαί σοι ἃ πρώην ἤκουσα ὑπὲρ Φιλοσοφίας τινὸς λέγοντος ἀνδρὸς πάνυ γεγηρακότος, ᾧ πάμπολλοι τῶν νέων ἐπὶ σοφίᾳ πλησιάζουσιν; ἀπαιτῶν γάρ παρά τινος τῶν μαθητῶν τὸν μισθὸν, ἠγανάκτει, λέγων ὑπερήμερον εἶναι, καὶ ἐκπρόθεσμον τοῦ ὀφλήματος, ὃν ἔδει πρὸ ἑκκαίδεκα ἡμερῶν ἐκτετικέναι τῇ ἕνῃ καὶ νέᾳ, ἔτω γὰρ συνθέσθαι, καὶ ἐπὶ ταῦτα ἠγανάκτει.

Παρεξὼς ὁ θεῖος τὸ νεανίσκε, ἄγροικος ἄνθρωπος, καὶ ἰδιώτης ὡς πρὸς τὰ ὑμέτερα, πέπαυσο, εἶπεν, ὦ θαυμάσιε, τὰ μέγις ἠδικῆσθαι λέγων, εἰ ῥημάτια παρὰ σοῦ πριάμενοι, μηδέ-

te. LYC. Visne, Hermotime, tibi referam, quae nuper audiui quendam pro philosophia dicere hominem plane senem, cuius domum multi admodum iuuenes sapientiae causa frequentant. Is dum repoſcit ab aliquo discipulorum mercedem, indignabatur, dicens, ipsum intra diem praestitutum non soluisse debitum, quod solutum iam ab illo oportuisset, sexdecim diebus ante, nempe pridie Kalendas illius mensis: ita quippe conuenisse.

81. Adstans autem auunculus adolescentis, homo rusticus, et ad haec vestra imperitus, Desine, inquit, homo admirabilis, dicere, maxima te adfectum iniuria, si pro verbis a te emtis pretium nondum

μηδέπω ἐκτετίκαμεν διάφορον· καίτοι ἃ μὲν ἡμῖν πέπρακας, ἔτι ἔχεις κἀκ αὐτῆς· κἀκ ἐδὲν ἔλαττον γέγονέ σοι τῶν μαθημάτων· τὰ δ' ἄλλα, ὧν ἐξ ἀρχῆς ἐπιθυμῶν, συνέζησά σοι τὸν νεανίσκον, ὃδ' ἐδὲν ἀμείνων γεγένηται διὰ σέ, ὃς τὰμὲ γείτονος Ἐχεκράτης τὴν θυγατέρα συναρπάσας, παρθένον ἔσαν διέφθειρε, κἀκ ὀλίγε δίκην ἔφυγε βιαίων, εἰ μὴ ἐγὼ ταλάντε ὠνησάμην τὸ πλημμέλημα παρὰ πένητος ἀνδρὸς τῦ Ἐχεκράτες· τὴν μητέρα δὲ πρώην ἐρράπισεν, ὅτι αὐτῆ ἐλάβετο ὑπὸ κόλπε ἐκκομίζοντος τὸν κάδον, ὡς ἔχοι συμβολάς, οἶμαι, κατατθεῖναι· τὰ μὲν γὰρ ἐς ὀργὴν, κἀκ θυμὸν, κἀκ ἀναισχυντίαν, κἀκ ἐς τόλμαν, κἀκ ψεῦδος, μακρῷ τινι ἄμεινον

nondum perſoluimus. Atqui quae vendidiſti nobis, eadem adhuc habes: et ipſe, neque quidquam deceſſit tibi doctrinarum. Caeterum quarum rerum deſiderio ab initio commendaui tibi adoleſcentem, in iis rebus ille nihilo melior tua opera factus eſt, qui Echecratis vicini mei filiam virginem rapuerit, et aegre iudicium de vi effugiſſet, niſi talento redemiſſem iniuriam a pauperculo homine Echecrate. Matri vero alapas nuper dedit, deprehenſus ab ea, cum ſub veſte efferret cadum, vt haberet, puto, quas conferret ſymbolas. Quantum ad iram, excandeſcentiam, impudentiam, audaciam, mendacia, multo melius ſuperiore anno

ἄμεινον εἶχε πέρυσιν, ἢ νῦν· καίτοι ἐβελόμην ἂν αὐτὸν ἐς ταῦτα ὠφελῆσθαι ὑπὸ σᾶ μᾶλλον, ἢπερ ἐκεῖνα εἰδέναι, ἃ καθ' ἑκάσην ἡμέραν πρὸς ἡμᾶς ἀδὲν δεομένους, ἐπὶ τὸ δεῖπνον διεξέρχεται, ὡς κροκόδειλος ἥρπασε παιδίον, καὶ ὑπέσχηται ἀποδώσειν αὐτὸ, ἂν ἀποκρίνηται ὁ πατὴρ οὐκ οἶδ' ὅ, τι· ἢ ὡς ἀναγκαῖόν ἐστιν ἡμέρας εἶσης, μὴ νύκτα εἶναι. ἐνίοτε δὲ καὶ κέρατα ἡμῖν ὁ γενναῖος ἀναφύει, ἐκ οἶδ' ὅπως περιπλέκων τὸν λόγον· ἡμεῖς δὲ γελῶμεν ἐπὶ τούτοις· καὶ μᾶλλον ὅταν ἐπιβυσάμενος τὰ ὦτα, μελετᾷ πρὸς αὐτὸν ἔξεις τινὰς, καὶ σχέσεις, καὶ καταλήψεις, καὶ φαντασίας, καὶ τοιαῦτα πολλὰ ὀνόματα διεξιών. ἀκούομεν δὲ αὐτᾶ λέγοντος, ὡς καὶ ὁ θεὸς ἐκ ἐν οὐρανῷ ἐστιν, ἀλλὰ διὰ πάντων πεφοί-

anno quam nunc habuit. Atqui volui ego in hisce potius illum a te iuuari, quam illa scire, quae quotidie ad nos nihil opus habentes in coena disputat, vt crocodilus puerum rapuerit, illumque se redditurum promiserit, si respondisset pater nescio quid? aut, necesse esse, si dies sit, non esse noctem. Interdum et cornua nobis bonus vir, sermone nescio quomodo perplexo, producit. At nos ridemus ista, et maxime quoties obturatis auribus meditatur, *habitus* quosdam, *et relationes*, *et comprehensiones*, *et visa*, et nomina id genus plura persequens. Audimus autem illum dicere, non in coelo esse Deum, sed ire

per

φοίτηκεν, οἷον ξύλων, καὶ λίθων, καὶ ζώων, ἄχρι καὶ τῶν ἀτιμοτάτων. καὶ τῆς γε μητρὸς ἐρομένης αὐτὸν, τί ταῦτα λήρεῖ, καταγελάσας αὐτῆς, ἀλλ' ἤν τὸν λῆρον τοῦτον, ἔφη, ἐκμάθω ἀκριβῶς, οὐδὲν κωλύσει με μόνον πλούσιον, μόνον βασιλέα εἶναι, τοὺς δὲ ἄλλους ἀνδράποδα καὶ καθάρματα νομίζεσθαι, ὡς πρὸς ἐμέ.

Τοιαῦτα τοῦ ἀνδρὸς εἰπόντος, ὁ Φιλόσοφος, ὅρα οἵαν ἀπόκρισιν ἀπεκρίνατο, ὦ Ἑρμότιμε, ὡς πρεσβυτικήν. ἔφη γάρ, ἀλλ' εἴ γε μὴ ἐμοὶ ἐπλησίαζεν ἔτος, ἐκ οἵου μακροῦ χείρω ἂν αὐτὸν ἐξεργάσασθαι, ἢ καὶ, νὴ Δία, ἴσως τῷ δημίῳ παραδεδόσθαι; ὡς νῦν γε χαλινόν τινα ἐμβέβληκεν αὐτῷ ἡ Φιλοσοφία, καὶ ἡ πρὸς ταύτην αἰδὼς,

per omnia, vt ligna, et lapides, et animalia, ad res vsque contemtissimas. Ac cum mater ipsum interrogaret, quorsum ista nugaretur? deridens illam, verum, inquit, si perdidicero accurate nugas illas, nihil prohibebit, solum me diuitem, solum regem esse, reliquos vero mancipia et purgamenta ad me putare.

82. Haec ille cum dixisset, quod responsum ei philosophus dederit, iam vide, Hermotime, quam senile. Dixit enim: Verum nisi se ad me applicuisset, nonne putas multo illum deteriora perpetraturum fuisse, quin carnifici forte fuisse tradendum? adeo iam frenum illi quoddam philosophia imposuit, et aduersus eam reuerentia,

atque

αἰδὼς, καὶ διὰ τᾶτο μετριώτερός ἐςιν ὑμῖν, καὶ Φορητὸς ἔτι. Φέρει γάρ τινα αἰσχύνην αὐτῷ, εἰ ἀνάξιος Φαίνοιτο τᾶ σχήματος καὶ τᾶ ὀνόματος· ἃ δὴ παρακολαθᾶντα, παιδαγωγεῖ αὐτόν· ὥςε δίκαιος ἂν εἴην, εἰ καὶ μὴ ὧν βελτίω ἀπέΦηνα, μισθὸν παρ' ὑμῶν λαβεῖν, ἀλλ' ἔν ἐκείνων γε, ἃ μὴ δέδρακεν, αἰδέμενος Φιλοσοφίαν, ἐπεὶ καὶ αἱ τίτθαι τοιάδε λέγεσι περὶ τῶν παιδίων, ὡς ἀπιτέον αὐτοῖς ἐς διδασκάλε. καὶ γὰρ ἂν μηδέπω μαθεῖν ἀγαθόν τι δύνωνται, ἀλλ' ἔν Φεῦλον ἐδὲν ποιήσεσιν ἐκεῖ μένοντες. ἐγὼ μὲν ἔν τὰ ἄλλα πάντα ἀποπλῆσαί μοι δοκῶ, καὶ ὄντινα ἂν ἐθέλης τῶν εἰδότων τὰ ἡμέτερα, ἧκέ μοι ἐς αὔριον παρκλαβὼν, ὄψει τε ὅπως

atque ob id ipsum moderatior vobis est et adhuc tolerabilis. Adfert enim illi pudorem quendam, si indignus isto habitu et nomine isto videatur, quae nimirum sequuntur illum, et paedagogi in morem continent. Itaque dignus sim, si non eorum, in quibus meliorem illum reddidi, mercedem a vobis capere; at certe eorum, quae philosophiae reuerentia facere intermisit: quandoquidem nutrices etiam paruos in scholam censent mittendos, quum, si nondum bonum quidquam possint discere, certe mali nihil, dum ibi manent, faciant. Equidem reliqua mihi omnia impleuisse videor, et quocumque volueris eorum, qui nostra non ignorant, adsumto, cras ad me veni, vide-

ὅπως ἐρωτᾷ, καὶ πῶς ἀποκρίνεται, καὶ ὅσα μεμάθηκε, καὶ ὅσα ἤδη ἀνέγνωκε βιβλία, περὶ ἀξιωμάτων, περὶ συλλογισμῶν, περὶ καταλήψεως, περὶ καθηκόντων, καὶ ἄλλα ποικίλα· εἰ δὲ ἢ τὴν μητέρα ἔτυπτεν, ἢ παρθένες συνήρπαζε, τί ταῦτα πρὸς ἐμέ; ἀ γὰρ παιδαγωγόν με ἐπεςήσατε αὐτῷ.

Τοιαῦτα γέρων ἄνθρωπος ὑπὲρ Φιλοσοφίας ἔλεγε. σὺ δὲ καὶ αὐτὸς ἂν φαίης, ὦ Ἑρμότιμε, ἱκανὸν εἶναι, ὡς διὰ τοῦτο φιλοσοφοίημεν, ὡς μηδὲν τῶν φαυλοτέρων πράττοιμεν· ἢ ἐπ' ἄλλαις ἐλπίσιν ἐξ ἀρχῆς φιλοσοφεῖν ἠξιώμεν, ἐχ ὡς τῶν ἰδιωτῶν κοσμιώτεροι εἴημεν περινοσοῦντες; τί ἂν ἐκ ἀποκρίνῃ καὶ τοῦτο; EPM. Τί δὲ ἄλλο; ἢ ὅτι καὶ δακρύσαι ὀλίγα δέω; ἐς τοσοῦτό

videbisque, vt interroget, vt respondeat, quot res didicerit, et quot iam legerit libros, de axiomatis, de syllogismis, de comprehensione, de officiis, et alia varia. Si vero aut matrem pulsauit, aut rapuit virginem; quid ea ad me? neque enim paedagogum me illi praefecistis.

83. Talia senex pro Philosophia dicebat. Tu vero et ipse forte dixeris, Hermotime, satis esse, si propter hoc philosophemur, ne quid peius faciamus: aut num alia spe philosophari ab initio postulauimus? non *ideo*, vt idiotis decentiores circumiremus? cur igitur non respondes hoc quoque? HERM. Quid vero aliud, quam quod parum

τοσοῦτό με καθίκετο ὁ λόγος ἀληθὴς ὢν, καὶ ὀδύρομαι, ὅσον ἄθλιος χρόνον ἀνάλωκα, καὶ προσέτι μισθοὺς οὐκ ὀλίγους τελῶν ἀντὶ τῶν πόνων· νυνὶ γὰρ, ὥσπερ ἐκ μέθης ἀνανήφων, ὁρῶ, οἷα μέν ἐστιν ὧν ἤρων, ὁπόσα δὲ πέπονθα διὰ ταῦτα.

ΛΥΚ. Καὶ τί δεῖ δακρύων, ὦ χρηστέ; τὸ γὰρ τοῦ μύθου ἐκεῖνο πάνυ συνετὸν, οἶμαι, ἦν Αἴσωπος διηγεῖτο. ἔφη γὰρ, ἄνθρωπόν τινα ἐπὶ τῇ ἠιόνι καθεζόμενον, ἐπὶ τὴν κυματωγὴν, ἀριθμεῖν τὰ κύματα, σφαλέντα δὲ, ἄχθεσθαι καὶ ἀνιᾶσθαι, ἄχρι δὴ τὴν κεφαλὴν παραξᾶσαν εἰπεῖν αὐτῷ, τί, ὦ γενναῖε, ἀνιᾷ τῶν παρελθόντων

parum abeſt, quin illacrimer, adeo in animum meum penetrauit vera ratio; ac deploro, quantum miſer temporis inſumſerim, mercedes inſuper non paruas laborum meorum perſoluens. Iam enim velut ab ebrietate reſipiſcens video, qualia ſint quae amabam, quae autem propter ea perpeſſus ſim.

84. LYC. Et quid lacrimis opus eſt? o bone! valde enim prudens conſilium arbitror fabulae, quam narrabat Aeſopus. Dicebat enim, hominem ſedentem in litore ad fluctuoſum mare, numeraſſe fluctus. Cum vero ſubinde erraret, grauiter tuliſſe et excruciatum eſſe, donec adſtans vulpes ei diceret, quid laboras, mi homo, eorum

των ἕνεκα; δέον τὰ ἐντεῦθεν ἀρξάμενον ἀριθμεῖν, ἀμελήσαντα ἐκείνων· καὶ σὺ τοίνυν, ἐπείπερ ἔτω σοι δοκεῖ, ἐς τὸ λοιπὸν ἂν ἄμεινον ποιήσαις βίον τε κοινὸν ἅπασι βιῶν ἀξιῶν, καὶ συμπολιτεύσῃ τοῖς πολλοῖς, ἀδὲν ἀλλόκοτον καὶ τετυφωμένον ἐλπίζων, καὶ ἐκ αἰσχύνης, ἥνπερ εὖ φρονεῖς, εἰ γέρων ἄνθρωπος μεταμαθήσῃ, καὶ μεταχωρήσεις πρὸς τὸ βέλτιον.

Ταῦτα πάντα, ὦ Φιλότης, ὁπόσα εἶπον, μή με νομίσῃς κατὰ τῆς σοᾶς παρεσκευασμένον, ἔχθραν τινὰ ἐξαίρετον πρὸς Στωϊκὰς ἐπανῃρημένον εἰρηκέναι· ἀλλὰ κοινὸς ἐπὶ πάντας ὁ λόγος· τὰ γὰρ αὐτὰ πρὸς σὲ εἶπον ἄν, εἰ τὰ Πλάτωνος, ἢ Ἀριστοτέλες ἤρησο, τῶν ἄλλων ἀκρίτων ἐρήμην

rum causa, qui praeterierunt? cum oporteat eos qui hinc oriuntur numerare incipere, neglectis illis. Et tu igitur, quoniam ita tibi videtur, in reliquum melius feceris, si communem omnibus vitam velis viuere, et ciuem te gerere de vulgo vnum, nihil alienum aut inflatum sperans; nec pudeat te, si recte sapis, senem hominem mutatis quasi partibus ad id, quod melius est, transire.

85. Caeterum haec, quaecumque dixi, omnia, amice, noli me putare contra Porticum paratum, aut susceptis eximiis contra Stoicos inimicitiis dixisse. Sed communis ad omnes pertinet ratio. Eadem enim ad te dixissem, si Platonis aut Aristotelis sectam secutus esses, reliquis indicta cau-

ἐρήμην καταγνώς. νῦν δὲ ἐπεὶ τὰ Στωϊκῶν προετίμησας, πρὸς τὴν σοὰν ἀποτετάσθαι ὁ λόγος ἔδοξεν, οὐδὲν ἐξαίρετον πρὸς αὐτὴν ἔχων.

ΕΡΜ. Εὖ λέγεις· ἄπειμι γὰρ ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, ὡς μεταβαλοίμην καὶ αὐτὸ δὴ τὸ σχῆμα. ὄψει γάρ ἀκ εἰς μακρὰν ἔτε πώγωνα ὥσπερ νῦν λάσιον, καὶ βαθὺν, ἔτε δίαιταν κεκολασμένην, ἀλλ' ἄνετα πάντα, καὶ ἐλεύθερα, τάχα δὲ καὶ πορφυρίδα μεταμφιάσομαι, ὡς εἰδεῖεν ἅπαντες, ὅτι μηκέτι μοι τῶν λήρων ἐκείνων μέτεσιν· ὡς εἴθε γε καὶ ἐξεμέσαι δυνατὸν ἦν ἅπαντα ἐκεῖνα, ὁπόσα ἤκεσα παρ' αὐτῶν· καὶ εὖ ἴσθι, ἀκ ἂν ὤκνησα καὶ ἑλλέβορον πιεῖν διὰ τᾶτο ἐς τὸ ἔμπαλιν ἢ ὁ Χρύσιππος, ὅπως μηδὲν ἔτι ἐνοήσαι-

sa damnatis. Nunc vero cum Stoicorum sectam praetulisses, ad porticum intenta videbatur oratio, quae eximium nihil contra eam habeat.

86. HERM. Bene dicis. Abeo igitur ad hoc ipsum, vt ipsum etiam mutem habitum. Videbis enim non ita multo post neque barbam vti nunc hirsutam et prolixam, neque victum ita castigatum, sed remissa omnia atque libera. Forte autem purpuram etiam induam, vti sciant omnes, nihil mihi iam esse cum illis nugis. Vtinam etiam euomere liceat, quaecumque ex illis audiui. Et noris me non cunctanter helleborum propterea bibiturum, contraria quam Chrysippus ratione, nimirum ne quid

νοήσαιμι, ὧν Φασι. σοὶ δ' ἔν ἐ μικρὰν χάριν οἶδα, ὦ Λυκῖνε, ὅτι με παραφερόμενον ὑπὸ θολερᾶ τινος χειμάῤῥοῃ, καὶ τραχέος, ἐπιδιδόντα ἐμαυτὸν, καὶ κατὰ ῥᾶν συῤῥέοντα τῷ ὕδατι, ἀνέσπασας, ἐπιζὰς τὸ τῶν τραγῳδῶν τοῦτο, θεὸς ἐκ μηχανῆς ἐπιφανείς· δοκῶ δέ μοι ἐκ ἀλίγως ἂν καὶ ξυρήσασθαι τὴν κεφαλὴν, ὥσπερ οἱ ἐκ τῶν ναυαγιῶν ἀποσωθέντες ἐλεύθεροι, ἅτε καὶ σωτήρια τήμερον ἄξων, τοσαύτην ἀχλὺν ἀποσεισάμενος τῶν ὀμμάτων. Φιλοσόφῳ δὲ ἐς τὸ λοιπὸν, κἂν ἄκων ποτὲ ἐν ὁδῷ βαδίζων ἐντύχω, ἅτως ἐκτραπήσομαι, καὶ περιςήσομαι, ὥσπερ τὰς λυττῶντας τῶν κυνῶν.

quid amplius eorum, quae dicunt, in mentem mihi veniat. Tibi igitur gratiam, Lycine, non paruam habeo, quod me turbido torrente ablatum, atque aspero, cum iam cessissem fluctibus, et secundo flumine cum aqua ferrer, extraxisti; superueniens tanquam ille in Tragoediis praesens ex machina Deus. Videor autem mihi non praeter rationem caput etiam rasurus, vt qui e naufragiis seruantur liberi, quippe qui et ipse salutis recuperatae festum diem hodie acturus sim, tanta ab oculis amota caligine. In philosophum autem de reliquo, si vel inuitus aliquando ingrediens per viam incidero, ita auersabor, ita cauebo, vt canes rabiosos *solemus*.

Ἡρόδοτος, ἢ Ἀετίων.

Ἡροδότε εἴθε μὲν καὶ τἄλλα μιμήσασθαι δυνατὸν ἦν. ἐ πάντα φημί, ὅσα προσῆν αὐτῷ, (μεῖζον γὰρ εὐχῆς τοῦτό γε) ἀλλὰ κἂν ἓν ἐκ τῶν ἁπάντων, οἷον, ἢ κάλλος τῶν λόγων, ἢ ἁρμονίαν αὐτῶν, ἢ τὸ οἰκεῖον τῇ Ἰωνίᾳ, καὶ προσφυὲς, ἢ τῆς γνώμης τὸ περιττὸν, ἢ ὅσα μυρία καλὰ ἐκεῖνος ἅμα συλλαβὼν ἔχει, πέρα τῆς εἰς μίμησιν ἐλπίδος. ἃ δὲ ἐποίησεν ἐπὶ τοῖς συγγράμμασι, καὶ ὃ πολλαχῶς τοῖς Ἕλλησι γνώριμος ἐν βραχεῖ κατέστη, ἐγὼ καὶ σὺ καὶ ἄλλος ἂν μιμησαίμεθα. πλεύσας γὰρ οἴκοθεν ἐκ τῆς Καρίας εὐθὺ τῆς Ἑλλάδος, ἐσκοπεῖτο πρὸς ἑαυτὸν

Herodotus, siue Action.

Vtinam Herodoti reliqua etiam imitari liceret! non omnia dico, quae viro aderant; maius enim votum illud quidem; sed vel vnum *quiddam* de omnibus, verbi causa, venustatem orationis, aut compositionem, aut domesticam illam Ionicae linguae et natiuam *suauitatem*, aut sententiarum diuitias, aut quae sexcenta pulchra ille vna complexus habet, imitandi omnem spem transgressa. Caeterum quae circa libros suos historicos faciebat, et vt Graecis multis in locis breui innotesceret, *illud* ego, et tu, et *quiuis* alius imitemur. Cum enim domo e Caria versus Graeciam nauigaret,

ἑαυτὸν, ὅπως ἂν τάχιστα καὶ ἀπραγμονέστατα ἐπίσημος καὶ περιβόητος γένοιτο, καὶ αὐτὸς, καὶ τὰ συγγραμμάτια. τὸ μὲν οὖν περινοστοῦντα, νῦν μὲν Ἀθηναίοις, νῦν δὲ Κορινθίοις ἀναγιγνώσκειν, ἢ Ἀργείοις, ἢ Λακεδαιμονίοις ἐν τῷ μέρει, ἐργῶδες καὶ μακρὸν ἡγεῖτο εἶναι, καὶ τριβὴν οὐ μικρὰν ἐν τῷ τοιούτῳ ἔσεσθαι. οὔκουν ἠξίου διασπᾶν τὸ πρᾶγμα, οὐδὲ κατὰ διαίρεσιν, οὕτω κατ' ὀλίγον ἀγείρων καὶ συλλέγων τὴν γνῶσιν· ἐπεβούλευε δὲ, εἰ δυνατὸν εἴη, ἀθρόους πουλαβεῖν τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας. ἐνίσταται οὖν Ὀλύμπια τὰ μεγάλα καὶ ὁ Ἡρόδοτος, τοῦτ' ἐκεῖνο ἥκειν οἱ νομίσας τὸν καιρὸν, οὗ μάλιστα ἐγλίχετο,

garet, diſpiciebat apud ſe, qua tandem ratione quam celerrime, et minimo labore inſignis et celebris tum ipſe, tum ſi quid ſcripſiſſet, fieret. Iam circumire, et nunc Athenienſibus, nunc Corinthiis recitare, aut Argiuis, aut Lacedaemoniis particulatim, laborioſum et longum eſſe ducebat, moramque in ea re haud paruam eſſe futuram. Noluit igitur negotium hoc diſtrahere, neque diſperſe ita et minutatim conciliare et cogere *ſibi* notitiam *hominum*: verum eo intendit animum, vt, ſi fieri poſſet, confertos alicubi Graecos vniuerſos deprehenderet. Inſtant igitur magna Olympia: et Herodotus, rem ipſam putans, venire ſibi tempus maxime deſideratum,

 obſer-

το, πλήθουσαν τηρήσας τὴν πανήγυριν ἀπαντα-
χόθεν ἤδη τῶν ἀρίστων συνειλεγμένων, παρ-
ελθὼν ἐς τὸν ὀπισθόδομον, ἐ θεατὴν, ἀλλ' ἀ-
γωνιστὴν Ὀλυμπίων παρεῖχεν ἑαυτὸν, ᾄδων τὰς
ἱστορίας, καὶ κηλῶν τὲς παρόντας, ἄχρι τᾶ καὶ
Μέσας κληθῆναι τὰς βίβλες αὐτᾶ, ἐννέα καὶ
αὐτὰς ἔσας.

Ἤδη ἦν ἅπαντες αὐτὸν ἥδεσαν πολὺ μᾶλλον,
ἢ τὲς Ὀλυμπιονίκας αὐτές. καὶ ἐκ ἔστιν ὅστις
ἀνήκοος ἦν τᾶ Ἡροδότε ὀνόματος, οἱ μὲν, αὐ-
τοὶ ἀκέσαντες ἐν Ὀλυμπίᾳ, οἱ δὲ, τῶν ἐκ τῆς
πανηγύρεως ἡκόντων πυνθανόμενοι, καὶ εἰ πε γε
Φανείη μόνον, ἐδείκνυτο ἂν τῷ δακτύλῳ. ΟΥ-
ΤΟΣ ΕΚΕΙΝΟΣ, Ἡρόδοτός ἐστιν, ὁ τὰς μάχας

observato pleno concilio, collectis vndique iam proceribus, ingressus in posticum *templi Iouis Olympii*, non spectatorem, sed certatorem se Olympiorum professus est, canens historias, et eo vsque demulcens hos, qui adessent, vt Musae ipsius libri, qui et ipsi nouem essent, vocarentur.

2. Iam igitur multo ipsum magis nosse omnes, quam victores ipsos Olympiae; nec esse, cui Herodoti nomen non esset auditum, partim quod ipsi illum Olympiae audissent, partim quod his, qui ex concilio venerant, percontando percepissent: et sicubi conspiceretur modo, digito monstrabatur: Hic ille Herodotus est, *dicentem*, qui

μάχας τὰς Περσικὰς Ἰαςὶ συγγεγραφὼς, ὁτὰς νίκας ἡμῶν ὑμνήσας. τοιαῦτ' ἐκεῖνος ἀπέλαυσε τῶν ἰσοριῶν, ἐν μιᾷ συνέδῳ πανδημεὶν τινα κοινὴν ψῆφον τῆς Ἑλλάδος λαβών, καὶ ἀνακηρυχθεὶς ἐχ ὑφ' ἑνὸς, μὰ Δία, κήρυκος, ἀλλ' ἐν ἁπάσῃ πόλει, ὅθεν ἕκαςος ἦν τῶν πανηγυριςῶν.

Ὅπερ ὕςερον καταιοήσαντες, ἐπίτομόν τινα ταύτην ὁδὸν ἐς γνῶσιν, Ἱππίας τε ὁ ἐπιχώριος αὐτῶν σοφιςὴς, καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος, καὶ Ἀναξιμένης ὁ Χῖος, καὶ Πῶλος ὁ Ἀκραγαντῖνος, καὶ ἄλλοι συχνοὶ, λόγες ἔλεγον ἀεὶ καὶ αὐτοὶ πρὸς τὴν πανήγυριν, ἀφ' ὧν γνώριμοι ἐν βραχεῖ ἐγίγνοντο.

Καὶ

qui proelia cum Perſis Ionico ſermone conſcripſit, qui victorias noſtras hymno celebrauit. Hunc ille talem hiſtoriarum ſuarum fructum cepit, in vno conuentu publicum quoddam et commune totius Graeciae ſuffragium qui ferret, ornaretur-que praeconio non ab vno ſane praecone, ſed in vnaquaque vrbe, vnde ſinguli ſpectatorum eſſent.

3. Quod quidem poſtea conſiderantes, hanc nempe compendiariam quandam ad notitiam hominum viam, Hippias ex ipſa illa *Elidis* regione Sophiſta, et Ceus Prodicus, et Anaximenes Chius, et Agrigentinus Polus, et frequentes alii, ſemper verba et ipſi fecerunt ad concilium, vnde nobiles breui *tempore* facti ſunt.

Καὶ τί σοι τὰς παλαιὰς ἐκείνας λέγω σοφιστὰς, καὶ συγγραφέας, καὶ λογογράφους, ὅπου καὶ τὰ τελευταῖα ταῦτα, καὶ Ἀετίωνα φασὶ τὸν ζωγράφον, συγγράψαντα τὸν Ῥωξάνης καὶ Ἀλεξάνδρου γάμον, εἰς Ὀλυμπίαν καὶ αὐτὸν ἀγαγόντα, τὴν εἰκόνα ἐπιδείξασθαι, ὥστε Προξενίδαν, Ἑλλανοδίκην τότε ὄντα, ἡσθέντα τῇ τέχνῃ, γαμβρὸν ποιήσασθαι τὸν Ἀετίωνα.

Καὶ τί τὸ θαῦμα ἐνῆν τῇ γραφῇ αὐτῇ, ἤρετό τις, ὡς τὸν Ἑλλανοδίκην δι' αὐτὸ, ἐπιχωρίῳ τῷ Ἀετίωνι συνάψασθαι τῆς θυγατρὸς τὸν γάμον; ἔστιν ἡ εἰκὼν ἐν Ἰταλίᾳ, κἀγὼ εἶδον, ὥστε καὶ σοὶ ἂν εἰπεῖν ἔχοιμι· θάλαμός ἐστι περικαλλὴς, καὶ κλίνη νυμφική. καὶ ἡ Ῥωξάνη κάθη-

4. Et quid tibi antiquos illos Sophistas dico, et historicos, et rhetoras, cum nuper adeo etiam Aëtion pictor dicatur, depictis *a se* Roxanes et Alexandri nuptiis, Olympiam et ipse deportatam eam tabulam ostendisse, *successu eo*, vt Proxenidas, iudex certaminis qui tum esset, delectatus arte generum sibi Aëtionem assumeret.

5. Et quid in pictura ipsius mirum inerat, roget aliquis, vt arbiter certaminum propter illud Aëtioni, non ciui, nuptias filiae conciliaret? Est illa in Italia, et ipse eam vidi, vt etiam narrare tibi possim. Thalamus est pulcherrimus, et lectus nuptialis: et assidet Roxane virgo vndique pul-

κάθηται πάγκαλόν τι χρῆμα παρθένε, ἐς γῆν ὁρῶσα, αἰδημόνη ἑστῶτα τὸν Ἀλέξανδρον. ἔρωτες δέ τινες μειδιῶντες, ὁ μὲν κατόπιν ἐφεστὼς, ἀπάγει τῆς κεφαλῆς τὴν καλύπτραν 1), καὶ δείκνυσι τῷ νυμφίῳ τὴν Ῥωξάνην. ὁ δέ τις μάλα δελικῶς ἀφαιρεῖ τὸ σανδάλιον ἐκ τῆ ποδὸς, ὡς κατακλίνοιτο ἤδη. ἄλλος τῆς χλανίδος τοῦ Ἀλεξάνδρε ἐπειλημμένος ἔρως, καὶ ὅτος ἕλκει αὐτὸν πρὸς τὴν Ῥωξάνην, πάνυ βιαίως ἐπισπώμενος. ὁ βασιλεὺς δὲ, αὐτὸς μὲν στέφανόν τινα ὀρέγει τῇ παιδί. πάροχος δὲ καὶ νυμφαγωγὸς Ἡφαιστίων συμπαρέστη, δᾷδα καιομένην ἔχων, μειρακίῳ πάνυ ὡραίῳ ἐπερειδόμενος. ὑμέναιος, οἶμαι,

pulcherrima, humi defixos habens oculos, pudore adſtantis Alexandri. Cupidines autem quidam renidentes, alter quidem a tergo imminens, reducit a capite flammeum, oſtenditque Roxanen ſponſo. Alius autem aliquis verniliter ſane demit pede ſandalium, vt iam recumbat. Cupido alius laena prehenſum Alexandrum trahit verſus Roxanem, connixus validiſſime. Rex autem ipſe quidem coronam offert puellae. Comes autem et deductor ſponſi Hephaeſtion vna adſtat, facem ardentem gerens, puero innixus formoſiſſimo.

S 5 Hyme-

1. Καλύπτραν] Ad vittam nuptialem reſpicit et ἀνακαλυπτήρια, de quibus *Laugbaen.* ad Longin. 4, 10. p. 34. Toll. Itaque καλύπτραν *flammeum* reddidi. *Geſner.*

οἶμαί, ἐςιν. οὐ γὰρ ἐπεγέγραπτο τοὔνομα. ἑτέρωθι δὲ τῆς εἰκόνος, ἄλλοι ἔρωτες παίζουσιν ἐν τοῖς ὅπλοις τοῦ Ἀλεξάνδρου· δύο μὲν τὴν λόγχην αὐτοῦ φέροντες, μιμούμενοι τοὺς ἀχθοφόρους, ὁπότε δοκὸν φέροντες, βαροῖντο. ἄλλοι δὲ δύο, ἕνα τινὰ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος κατακείμενον, βασιλέα δῆθεν καὶ αὐτὸν σύρουσι, τῶν ὀχάνων τῆς ἀσπίδος ἐπειλημμένοι. εἷς δὲ ἐς τὸν θώρακα ἐσελθὼν ὕπτιον κείμενον, λοχῶντι ἔοικεν, ὡς φοβήσειεν αὐτοὺς, ὁπότε κατ' αὐτὸν γένοιντο σύροντες.

Οὐ παιδιὰ δὲ ἄλλως ταῦτά ἐςιν, οὐδὲ περιείργασται ἐν αὐτοῖς ὁ Ἀετίων, ἀλλὰ δηλοῖ τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τὸν ἐς τὰ πολεμικὰ ἔρωτα. καὶ ὅτι

Hymenaeus puto est: neque enim adscriptum est nomen. In altera autem tabulae parte, Cupidines alii lusus agunt in armis Alexandri, duo quidem hastam illius ferentes, baiulos imitati, cum trabem ferentes onere pandantur. Alii autem duo, vnum in Clypeo iacentem, regem nempe ipsum quoque, *tanquam in curru* trahunt, comprehensis clypei ansis. Vnus autem in loricam, quae supina iacet, ingressus, insidianti similis est, qui perterreat illos, si forte inter trahendum ad se deferantur.

6. Caeterum non lusus ista sunt, neque temere in illis operam abusus est Aëtion, sed indicant amorem Alexandri etiam aduersus res bellicas, eum-

ὅτι ἅμα καὶ Ῥωξάνης ἤρα, καὶ τῶν ὅπλων ἐκ ἐπελέλησο. πλὴν ἀλλ' ἥ γε εἰκὼν αὕτη, καὶ ἄλλως γαμήλιόν τι ἐπὶ τῆς ἀληθείας διεφάνη ἔχουσα, προμνησευσαμένη τῷ Ἀετίωνι τὴν τοῦ Προξενίδα θυγατέρα. καὶ ἀπῆλθε γήμας καὶ αὐτὸς, πάρεργον 2) τῶν Ἀλεξάνδρε γάμων, ὑπὸ νυμφαγωγῷ τῷ βασιλεῖ, μισθὸν εἰκασμένε γάμε, προσλαβὼν ἀληθῆ γάμον.

* Ἡρόδοτος μὲν ἓν (ἐπάνειμι γὰρ ἐτ' ἐκεῖνον) ἱκανὴν τῶν Ὀλυμπίων. τὴν πανήγυριν ἠγεῖτο, καὶ

eumque, cum Roxanem amaret, armorum non esse oblitum. Caeterum ipsa quoque tabula haec nuptiale quiddam reuera habere apparuit, nempe quae conciliauerit Aëtioni Proxenidae filiam: discessitque *pictor*, nuptiis et ipse celebratis, quae parergon essent, *et appendicula quasi* nuptiarum Alexandri; conciliatore atque deductore sponsae ipso rege, mercedis assimilatarum nuptiarum corollarium nactus veras nuptias.

7. Herodotus igitur, ad hunc enim redeo, aptum iudicabat Olympiorum concilium, quod etiam

2. Πάρεργον] Qui suauitatem huius loci sentire velit, illum quae sint πάρεργα pictorum cogitare oportet, descripta satis a *Iunio* 3, 7, 12. ac illud προσλαβὼν, quod notat, praeter ordinariam operis mercedem accipere aliquid instar corollarii. Rex conciliator et deductor sponsae seu veteri verbo *domiducus* est pictus Alexander. *Gesner.*

καὶ συγγραφέα θαυμαστὸν δεῖξαι τοῖς Ἕλλησι τὰς Ἑλληνικὰς [νίκας] διεξιόντα, ὡς ἐκεῖνος διεξῆλθεν. ἐγὼ δὲ, καὶ πρὸς Φιλίας, μή με κορυβαντιᾶν ὑπολάβητε, μηδὲ τἀμὰ εἰκάζειν τοῖς ἐκείνου· ἵλεως ὁ ἀνήρ· ἀλλὰ τοῦτό γε ὅμοιον παθεῖν φημι αὐτῷ. ὅτε γὰρ τοπρῶτον ἐπεδήμησα τῇ Μακεδονίᾳ, πρὸς ἐμαυτὸν ἐσκοπούμην, ὅτι μοι χρησέον τῷ πράγματι. καὶ ὁ μὲν ἔρως ἦν ἅπασι γνωσθῆναι, καὶ ὅτι πλείστοις Μακεδόνων δεῖξαι τἀμά. τὸ δ' αὐτὸν περιόντα τηνικαῦτα τὸ ἔτος ξυγγίγνεσθαι πόλει ἑκάστῃ, ἐκ εὐμαρὲς ἐφαίνετο. εἰ δὲ τηρήσαιμι τήνδε ὑμῶν τὴν σύνοδον, εἶτα παρελθὼν ἐς μέσον δείξαι-

etiam hiſtoricum admirabilem redderet Graecis, qui quidem ita, vt ab ipſo factum eſt, (victorias) Graecas enarraſſet. Ego vero, et per amicitiarum vos praeſidem *Iouem obteſtor*, ne inſanire me putetis, aut mea illius ſcriptis comparare, ſic vir ille mihi faueat! Ego *igitur* illud certe ſimile viri illius accidere mihi confirmo, *quod iam declarabo*. Cum enim primum in Macedoniam peregrinatum veniſſem, apud animum meum conſiderabam, quomodo me tractarem. Et cupiebam ſane innoteſcere omnibus, et quam plurimis Macedonum, quid eſſem oſtendere: circuire autem ipſum, id anni, et cum ciuitate vnaquaque agere, non facile videbatur: ſi vero hunc veſtrum conuentum obſeruarem, ac tum pro-

δείξαιμι τὸν λόγον, ἐς δέον ἔτως ἀποβήσεσθαί μοι τὰ τῆς εὐχῆς.

Αὐτοί τε ἐν ἤδη συνελήλυθατε, ὦ, τι περ ὄφελος ἐξ ἑκάστης πόλεως, αὐτὸ δὴ τὸ κεφάλαιον Μακεδόνων ἁπάντων· καὶ ὑποδέχεται πόλις ἡ ἀρίστη ἔσα ἐ κατὰ Πίσαν, μὰ Δί', ἐδὲ τὴν ἐκεῖθι ξενοχωρίαν, καὶ σκηνὰς, καὶ καλύβας, καὶ πνῖγος. οἵ τε αὖ παντηγυρισαὶ, ἐ συρφετώδης ὄχλος, ἀθλητῶν δὲ μᾶλλον φιλοθεάμονες, ἐν παρέργῳ οἱ πολλοὶ τὸν Ἡρόδοτον τιθέμενοι, ἀλλὰ ῥητόρων τε καὶ συγγραφέων καὶ σοφιστῶν οἱ δοκιμώτατοι· ὅσον ἐ μικρὸν 3) ἤδη, μὴ

progreſſus in medium dicendi facultatem oſtenderem, ſic *ſperabam* votum mihi meum recte euenturum.

8. Iam igitur et ipſi conueniſtis, quidquid in vnaquaque ciuitate praeſtantiſſimum eſt, caput ipſum *et flos* omnium Macedonum: et ſuſcepit vos vrbs praeſtantiſſima, non illa Piſae ſimilis, per Iouem, neque anguſtiis illis, et tabernaculis, et caſis, et aeſtui. Porro qui huc conuenere, non faex populi, athletarum ſpectacula praeferentes plerique, et obiter tantum audiendum putantes Herodotum: ſed Rhetorum, et Hiſtoricorum, et Sophiſtarum probatiſſimi. Ferme parum iam labo-

3. Ὅσον ἐ μικρὸν] Ad verbum, *tantum non paruum iam* eſt, hoc eſt, Parum abeſt quin parui iam illud, vel illam curam, faciam, ne

μὴ τἀμὸν παραπολὺ ἐνδεέστερον φαίνηται τῶν Ὀλυμπίων. ἀλλ' ἢν μὲν ὑμεῖς Πολυδάμαντι, ἢ Γλαύκῳ, ἢ Μίλωνι παραθεωρῆτέ 4) με, κομιδῇ ὑμῖν δόξω θρασὺς ἄνθρωπος εἶναι. ἢν δὲ πολὺ ἐκείνων ἀπαγαγόντες τὴν μνήμην, ἐπ' ἐμαυτοῦ μόνον ἀποδύσαντες ἴδητε, τάχ' ἂν ἐ πάνυ μαστιγώσιμος ὑμῖν δόξαιμι, ὡς ἔνγε τηλικούτῳ σαδίῳ, ἱκανὸν ἔμοιγ' ἔν καὶ τοῦτο.

laboro, ne mea haec conditio multum inferior videatur Olympiis. Verum si quidem ad Polydamantem *aliquem*, aut Glaucum, aut Milonem me inter spectandum comparaueritis, oppido vobis audax videbor homo esse. Sin vero memoria longe ab illis abducta, per me solum me exutum spectaueritis, forte non omnino flagris dignus vobis videar, in tali quidem stadio: satis mihi quidem et hoc fuerit.

ne inferior etc. Vt hic *laboro* addidi in interpretatione ad lucem sententiae: ita mox a Zeuxis principio, *veritus* inserendum fuit. *Gesner.*

4. Παραθεωρῆτε] Παραθεωρεῖν ea fere forma percussum verbum, ac παριδεῖν apud *Herodotum* I, 37. et 38. Quemadmodum enim ibi παριδών μοι δειλίαν τινὰ vertendum est, *obseruans IN ME timiditatem*, separata a verbo praepositione: ita hic etiam παραθεωρεῖν idem est ac θεωρεῖν παρὰ τῷ Πολυδάμαντι κ. τ. λ. *Gesner.*

Ζεῦ-

Ζεῦξις, ἢ Ἀντίοχος.

Ἐναγχος ἐγὼ μὲν ὑμῖν δείξας τὸν λόγον, ἀπῆ-
ειν οἴκαδε. προσιόντες δέ μοι τῶν ἀκηκοό-
των πολλοὶ (κωλύει γὰρ ἐδὲν, οἶμαι, καὶ τὰ
τοιαῦτα πρὸς Φίλους ἤδη ὄντας ὑμᾶς λέγειν.)
προσιόντες ἓν ἐδεξιοῦντο, καὶ θαυμάζειν ἐώκε-
σαν. ἐπιπολὺ γὲν παρομαρτοῦντες, ἄλλος ἄλλο-
θεν ἐβόων, καὶ ἐπῄνεν, ἄχρι πε καὶ ἐρυθριᾶν
με, μὴ ἄρα πάμπολυ τῆς ἀξίας τῶν ἐπαίνων
ἀπολειποίμην. τὸ δ' ἓν κεφάλαιον αὐτοῖς τοῦτο
ἦν, καὶ πάντες ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἐπεσημαίνοντο,
τὴν γνώμην τῶν συγγραμμάτων ξένην ἔσαν, καὶ
πολὺν ἐν αὐτῇ τὸν νεωτερισμόν. μᾶλλον δὲ αὐ-
τὰ

Zeuxis aut Antiochus.

Nuper cum dicendi vobis facultatem, *recitata oratione* ostendissem, domum abibam. Accedentes vero ad me auditorum multi, (Nihil enim puto prohibet talia quoque apud vos amicos iam meos dicere) accedentes igitur complectebantur me, et admirationem prae se ferebant. Multum enim prosecuti aliunde alius clamare, et laudare, adeo vt erubescerem, *veritus*, ne nimis multum a dignitate laudum illarum abessem. Caput autem et *summa laudis* haec illis erat, omnesque vnum et idem acclamabant, consilium scriptionum insolitum esse, et multum in illo nouatum. Quin praestat ipsa illa *verba* commemorare,

τὰ εἰπεῖν ἄμεινον, ἅπερ ἐκεῖνοι ἀπέφθέγγοντο· ὦ τῆς καινότητος, Ἡράκλεις· τῆς παραδοξολογίας· εὐμήχανος ἄνθρωπος· ἐδέη ἄν τις εἶπος τῆς ἐπινοίας νεαρώτερον. οἱ μὲν τοιαῦτα πολλὰ ἔλεγον, ὡς ἐκεκίνητο δηλαδὴ ὑπὸ τῆς ἀκροάσεως. ἢ τίνα γὰρ ἂν αἰτίαν εἶχον ψεύδεσθαι καὶ κολακεύειν τὰ τοιαῦτα, ξένον ἄνθρωπον, καὶ πάνυ πολλῆς αὐτοῖς Φροντίδος ἄξιον τἄλλα.

Πλὴν ἐμέ γε (εἰρήσεται γὰρ) ἀμετρίως ἠνία ὁ ἔπαινος αὐτῶν. καὶ ἐπειδή ποτε ἀπελθόντων κατ' ἐμαυτὸν ἐγενόμην, ἐνενόουν· ἐκεῖνο τοῦτο μόνον χαίριεν τοῖς ἐμοῖς ἔπεσιν, ὅτι μὴ συνήθη, μηδὲ κατὰ τὸ κοινὸν βαδίζοι τοῖς ἄλλοις, ὀνομά-

morare, quae illi protulere. *Vah nouitatem! Admirabilis Hercles oratio! hominem ad inueniendum agilem! Nihil quisquam dixerit cogitatis illis magis nouum.* Atque illi quidem talia multa dicere, prout nimirum ab auditione mouerentur, quam alioqui mentiendi causam habuissent, et eo modo adulandi peregrino homini, nec de caetero ad curam illorum magno opere pertinenti.

2. At me, dicetur enim, ista laus eorum non mediocri afficiebat molestia, et cum tandem post illorum discessum solus essem, ita cogitabam: Ergo illud solum iucundum meis scriptis inest, quod vsitata non sunt, neque communi *quasi* cum reliquis vestigio incedunt: a nominibus autem

ὀνομάτων δὲ ἄρα καλῶν ἐν αὐτοῖς, καὶ πρὸς τὸν ἀρχαῖον κανόνα συγκειμένων, ἢ νὴ ὀξέος, ἢ περινοίας τινός, ἢ χάριτος Ἀττικῆς, ἢ ἁρμονίας, ἢ τέχνης τῆς ἐφ' ἅπασι, τούτων δὲ πόῤῥω ἴσως τἀμόν· ἃ γὰρ ἂν παρέντες αὐτὰ ἐκεῖνα, ἐπῄνεν μόνον τὸ καινὸν τῆς προαιρέσεως, καὶ ξενίζον· ἐγὼ δὲ ὁ μάταιος ὤμην, ὁπότε ἀναπηδῶντες ἐπαινοῖεν, τάχα μέντοι καὶ αὐτὸ τοῦτο προσάγεσθαι αὐτούς· ἀληθὲς γὰρ εἶναι τὸ τοῦ Ὁμήρου, καὶ τὴν νέαν ᾠδὴν κεχαρισμένην ὑπάρχειν τοῖς ἀκούουσιν· ἃ μὴν τοσοῦτόν γε, ὅτε ὅλον τῇ καινότητι νέμειν ἠξίουν, ἀλλὰ τὴν μὲν, ὥσπερ ἐν προσθήκης μοίρᾳ, συνεπικοσμεῖντι, καὶ πρὸς τὸν ἔπαι-

tem in iisdem pulchris, et ad antiquam regulam compositis, aut sensu acuto, aut excogitandi solertia, aut venustate Attica, aut compositione *ac numero*, aut quodam in his omnibus artificio, ab his, inquam, longe forte ratio mea remota. Neque enim, *nisi hoc ita se haberet*, relictis illis ipsis, solam laudant nouitatem rationis nostrae ac peregrinitatem. At vanus ego *spei*, putaram, cum ad laudandum consurgerent, forte quidem hoc ipsum etiam eos allecturum esse, cum verum sit Homericum illud; *nouam cantilenam iucundam esse audientibus*; ast non eo vsque: neque censebam futurum, omnia nouitati vt tribuerent; verum hanc quidem, corollarii cuiusdam instar, ornamenti allaturam aliquid, et laudi ipsam quo-

ἔπαινον συντελεῖν καὶ αὐτήν. τὰ δὲ τῷ ὄντι ἐπαινούμενα, καὶ ὑπὸ τῶν ἀκουόντων εὐφημούμενα, ἐκεῖνα εἶναι· ὥσε ἐ μετρίως ἐπήρμην, καὶ ἐπινδύνευον πιστεύειν αὐτοῖς, ἕνα καὶ μόνον ἐν τοῖς Ἕλλησιν εἶναι λέγουσι· καὶ τὰ τοιαῦτα· τὸ δὲ κατὰ τὴν παροιμίαν, ἄνθρακες ἡμῶν ὁ θησαυρὸς ἦσαν, καὶ ὀλίγε δεῖν θαυματοποιὸς τινος ἔπαινον ἐπαινεῖσθαι πρὸς αὐτῶν.

Ἐθέλω γὰρ ὑμῖν καὶ τὸ τοῦ γραφέως διηγήσασθαι· ὁ Ζεῦξις ἐκεῖνος, ἄριστος γραφέων γενόμενος, τὰ δημώδη καὶ τὰ κοινὰ ταῦτα οὐκ ἔγραφεν, ἢ ὅσα πάνυ ὀλίγα, ἥρωας, ἢ θεὰς, ἢ πολέμους, ἀεὶ δὲ καινοποιεῖν ἐπειρᾶτο, καί τι ἀλλόκο-

que *non nihil* collaturam; ea vero, quae ſerio ac ſolide laudarentur, quaeque ſecunda audientium fama exciperentur, iſta eſſe, *quae modo commemorauí*. Itaque non mediocriter iam elatus fueram, et prope fuerat, vt crederem illis, cum vnum et ſolum me in Graecis eſſe dicerent, atque id genus alia. Verum enim vero, in carbones, quod eſt in prouerbio, theſaurus noſter abiit, et parum abeſt, quin praeſtigiatoris circumforanei laude ab illis affectus ſim.

2. Volo igitur illud etiam de pictore vobis narrare. Zeuxis ille, pictorum praeſtantiſſimus, popularia iſta et communia non pingebat, aut admodum certe pauca, Heroas *pura*, aut Deos, aut pugnas; ſed nouum quiddam proferre ſem-

per

λόκοτον ἂν καὶ ξένον ἐπινοήσας, ἐπ' ἐκείνῳ τὴν ἀκρίβειαν τῆς τέχνης ἐπεδείκνυτο· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις τολμήμασι, καὶ θήλειαν Ἱπποκένταυρον ὁ Ζεῦξις αὐτὸς ἐποίησεν, ἀνατρέφασάν γε προσέτι παιδίω Ἱπποκενταύρω διδύμω, κομιδῇ νηπίω. τῆς εἰκόνος ταύτης ἀντίγραφός ἐστι νῦν Ἀθήνησι, πρὸς αὐτὴν ἐκείνην ἀκριβεῖ τῇ σάθμῃ μετενηνεγμένη. τὸ ἀρχέτυπον δ' αὐτὸ Σύλλας, ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς, ἐλέγετο μετὰ τῶν ἄλλων εἰς Ἰταλίαν πεπομφέναι· εἶτα περὶ Μαλέαν, οἶμαι, καταδύσης τῆς ὁλκάδος, ἀπολέσθαι ἅπαντα, καὶ τὴν γραφήν. πλὴν ἀλλὰ τήν γε εἰκόνα τῆς εἰκόνος εἶδον, καὶ αὐτὸς ὑμῖν, ὡς ἂν οἷός τε ὦ, δείξω τῷ λόγῳ, ἀ, μὰ τὸν Δία γραφι-

per tentabat. Et si quid insolens aut peregrinum excogitasset, in eo *demum vim et* accurationem artis summam ostendebat. Inter reliqua ausa, Centaurum etiam feminam Zeuxis idem pinxit, lactantem adhuc pueros Centauros gemellos, admodum infantes. Tabulae huius exemplum nunc est Athenis, exacta regula inde translatum. Ipsum vero archetypum Sylla Romanorum Imperator dicebatur cum aliis in Italiam misisse, deinde circa Malean, puto, submersa naui periisse omnia, et ipsam adeo picturam. Verum imaginem certe imaginis vidi, et ipse eam vobis, quantum eius potero, ostendam, non profecto, vt qui picturae

γραφικός τις ὢν, ἀλλὰ πάνυ μέμνημαι, ἐ πρὸ πολλοῦ ἰδὼν ἐν τινος τῶν γραφέων Ἀθήνησι. καὶ τὸ ὑπερθαυμάσαι τότε τὴν τέχνην, τάχ' ἂν μοι καὶ νῦν πρὸς τὸ σαφέστερον δηλῶσαι συναγωνίσαιτο.

Ἐπὶ χλόης εὐθαλοῦς ἡ Κένταυρος αὕτη πεποίηται, ὅλη μὲν τῇ ἵππῳ χαμαὶ κειμένη, καὶ ἀποτέταται εἰς τὰπίσω οἱ πόδες· τὸ δὲ γυναικεῖον ὅσον αὐτῆς, ἠρέμα ἐπήγερται, καὶ ἐπ' ἀγκῶνός ἐστιν· οἱ δὲ πόδες οἱ ἔμπροσθεν, οὐκ ἔτι καὶ ἅτοι ἀποτάδην, οἷον ἐπὶ πλευρὰν κειμένης· ἀλλ' ὁ μὲν ἔγκλαζοντι ἔοικεν, ὧν καμπύλος ὑπεσαλμένῃ τῇ ὁπλῇ, ὁ δὲ ἔμπαλιν ἐπανίσαται, καὶ τὸ ἑδάφες ἀντιλαμβάνεται, οἷόν εἰσιν ἵπποι,

peritus ſim; verum *quod* plane memini, qui haud ita pridem in pictoris cuiusdam *pergula* Athenis *eam* viderim: et vehemens tum artis admiratio forte me nunc etiam in ea euidentius declaranda iuuerit.

4. In viridi molliter gramine Centaurus haec facta eſt, qua quidem equa eſt, humi tota cubans extentis retrorſum pedibus: quantum autem illius muliebre eſt, ſenſim attollitur nixum cubito: anteriores vero pedes non iam ipſi quoque porrecti, tanquam iacentis in latus *centauri;* ſed alter quidem geniculanti ſimilis, incuruatus ſubducta vngula: ſed alter contra inſurgit, humique nititur,

quales

ποι, πειρώμενοι ἀναπηδᾶν. τοῖν νεογνοῖν δὲ, τὸ μὲν ἄνω ἔχει αὐτὴ ἐν τοῖς ἀγκάλαις, καὶ τρέφει ἀνθρωπικῶς, ἐπέχεσα τὸν γυναικεῖον μαζόν· τὸ δ' ἕτερον ἐκ τῆς ἵππε θηλάζει, ἐς τὸν πωλικὸν τρόπον· ἄνω δὲ τῆς εἰκάνος, οἷον ἀπὸ τινὰς σκοπῆς Ἱπποκένταυρός τις, ἀνὴρ ἐκείνης δηλαδὴ τῆς τὰ βρέφη ἀμφοτέρωθεν τιθηνεμένης, ἐπικύπτει γελῶν, ἐχ ὅλος φαινόμενος, ἀλλ' ἐς μέσον τὸν ἵππον, λέοντος σκύμνον ἀνέχων τῇ δεξιᾷ, καὶ ὑπὲρ ἑαυτὸν αἰωρῶν, ὡς δεδίξαιτο σὺν παιδιᾷ τὰ βρέφη.

Τὰ μὲν ἓν ἄλλα τῆς γραφῆς, ἐφ' ὅσα τοῖς ἰδιώταις ἡμῖν, ἐ πάντη ἐμφανῆ ὄντα, τὴν ὅλην ὅμως ἔχει δύναμιν τῆς τέχνης, οἷον τὸ ἀποτεῖναι

quales sunt equi, exsilire dum conantur. Paruorum vero alterum quidem supra ipsa tenet vlnis, et humano more lactat, muliebrem illi mammam praebens: at alterum ex equina parte subrumat, more pulli. In suprema vero tabulae parte, quasi e specula quadam Centaurus aliquis, illius scilicet paruos suos vtrinque nutrientis maritus, despicit ridens non totus conspicuus, sed ad medium vsque equum, leonis catulum dextra ostentans et supra se extollens, quasi per lusum terrere velit paruulos.

5. Reliquas igitur picturae dotes, in quantum nobis, eius artis rudibus, non satis apparent, cum tamen totam artis vim contineant, velut il-

τεῖναι τὰς γραμμὰς ἐς τὸ εὐθύτατον, καὶ τῶν χρωμάτων ἀκριβῆ τὴν κρᾶσιν, καὶ εὔκαιρον τὴν ἐπιβολὴν ποιήσασθαι, καὶ σκιάσαι ἐς δέον, καὶ τὸ μεγέθος τὸν λόγον, καὶ τὴν τῶν μερῶν πρὸς τὸ ὅλον ἰσότητα, καὶ ἁρμονίαν, γραφέων παῖδες ἐπαινέντων 1), οἷς ἔργον εἰδέναι τὰ τοιαῦτα. ἐγὼ δὲ τὸ Ζεύξιδος ἐκεῖνο μάλιστα ἐπῄνεσα, ὅτι ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ὑποθέσει ποικίλως τὸ περιττὸν ἐπεδείξατο τῆς τέχνης, τὸν μὲν ἄνδρα,

lam linearum exquisitam directionem, et accuratam pigmentorum temperationem, et inductionem tempestiuam, et vmbrarum rationem, et proportionem magnitudinis, et mensuras integro aequabiliter respondentes, pictorum filii laudauerint, quorum opus est intelligere talia. Ego vero illud maxime Zeuxidis laudare soleo, quod in vno eodemque argumento varie diuitias artis ostendit: qui virum quidem

1. Γραφέων παῖδες ἐπαινούντων] Γραφέων παῖδες sunt discipuli pictorum, immo pictores ipsi, vt Φιλοσόφων παῖδες Noster alibi dicere amat. Ceterum ne mirere structuram horum verborum, nec quaeras quo participium illud pertineat, neque in ἐπαινοῖεν mutandum suspicere. Est enim genuinus Atticissimus participii, pro imperatiuo ἐπαινέτωσαν. *Reisz.*

ἄνδρα ποιήσας πάντη φοβερὸν, καὶ κομιδῇ ἄγριον, σοβαρὸν τῇ χαίτῃ, λάσιον τὰ πολλὰ, ἀ κάτω τὸν ἵππον αὐτὸ μόνον, ἀλλὰ καὶ καθ' ἕτερον τὸ ἀνθρώπε· καὶ ἐξάρας αὐτὸ τὰς ὦμος ἐπὶ πλεῖζον, τὸ βλέμμα, καίτοι γελῶντος, θηριώδες ὅλον, καὶ ὄρειόν τι, καὶ ἀνήμερον.

Τοιοῦτον μὲν ἐκεῖνον· τὴν θήλειαν δὲ, ἵππε γε τῆς καλλίστης, οἵαι μάλιστα αἱ Θετταλαὶ εἰσιν, ἀδμῆτες ἔτι, καὶ ἄβατοι· τὸ δ' ἄνω ἡμίτομον γυναικὸς, πάγκαλον ἔξω τῶν ὤτων, ἐκεῖνα δὲ μόνα σατυρώδη ἐστὶν αὐτῇ, καὶ ἡ μίξις δὲ, καὶ ἡ ἁρμογὴ τῶν σωμάτων, καὶ ὁ συνάπτεται, καὶ συνδεῖται τῷ γυναικείῳ τὸ ἱππικὸν,

quidem fecerit vndique terribilem, et omnino ferum, crines superbe iactantem, hirsutum maiori ex parte, non qua equus est modo, sed etiam altera parte humana, et *sub.* humeris eius quantum potest elatis; vultum, ridentis licet, ferinum totum et montanum atque minime mansuetum.

6. Ita quidem illum: Feminam vero, equae pulcherrimae, quales praesertim sunt Thessalae, nondum domitae, et sessorem nondum passae. Superior autem pars dimidia mulieris vndique et ipsa pulcherrima praeter aures: illae enim solae satyrorum instar illi sunt. Commissio vero et commissura corporum, vbi coagmentatur ac deuincitur muliebri corpori equinum, sensim, non

πικὸν, ἠρέμα, καὶ ἐκ ἀθρόως μεταβαίνουσα, καὶ ἐκ προσαγωγῆς τρεπομένη, λανθάνει τὴν ὄψιν ἐκ θατέρᾳ εἰς τὸ ἕτερον ὑπαγομένη· τῶν νεογνῶν δὲ τὸ ἐν τῶν νηπίων, ὅμως ἄγριον καὶ ἐν τῷ ἁπαλῷ ἤδη φοβερὸν, καὶ τοῦτο θαυμαστὸν, οἷον ἔδοξέ μοι, καὶ ὅτι παιδικῶς μάλα πρὸς τὸν σκύμνον τὸ λέοντος ἀναβλέπουσι, μεταξὺ τῆς θηλῆς ἑκάτερος ἐπειλημμένοι ἐν χρῷ τῇ μητρὶ προσιζάμενοι.

Ταῦτα δ' ἐν ἐπιδειξάμενος ὁ Ζεῦξις, αὐτὸς μὲν ᾤετο ἐκπλήξειν τὰς ὁρῶντας ἐπὶ τῇ τέχνῃ, οἱ δὲ αὐτίκα μὲν ἐβόων, ἤ τί γὰρ ἂν ἐποίουν, καλλίῳ θεάματι ἐντυγχάνοντες; ἐπῄνεσε δὲ μάλιστα πάντες, ἅπερ καὶμὲ πρώην ἐκεῖνοι τῆς ἐπινοίας

subito tranſiens, et acceſſu *qui vix ſentiatur* conuerſa, viſum fallit, vbi ex altero in alterum ſubit. Quod autem receps *vterque* partus in prima infantia tamen ferus, et in tenero iam eſt terribilis, id ipſum quoque mirabile, vt mihi videbatur; et quod pueriliter admodum ad leonis catulum reſpiciunt, mammae interea quiſque ſuae arcte inhaerentes, et quam proxime matrem adſiſtentes.

7. Haec itaque cum oſtenderet Zeuxis, ipſe quidem putabat futurum, vt artis admiratione percelleret ſpectatores. At illi ſtatim quidem exclamarunt. Quid enim facerent aliud, ad pulcherrimum ſpectaculum admiſſi? Laudabant vero maxime omnes, eadem, *propter* quae me nuper iſti:

νοίας τὸ ξένον, καὶ τὴν γνώμην τῆς γραφῆς ὡς νέαν, καὶ τοῖς ἔμπροσθεν ἠγνοημένην ἔσεσθαι· ὥστε ὁ Ζεῦξις συνεὶς, ὅτι αὐτὰς ἀσχολεῖ ἡ ὑπόθεσις καινὴ ἅπασα, καὶ ἀπάγει τῆς τέχνης, ὡς ἐν παρέργῳ τιθεσθαι τὴν ἀκριβειαν τῶν πραγμάτων, ἄγε δὴ ἔφη, ὦ Μικκίων, πρὸς τὸν μαθητὴν, περίβαλε ἤδη τὴν εἰκόνα, καὶ ἀράμενοι ἀποκομίζετε οἴκαδε· ἅτοι γὰρ ἡμῶν τὸν πλὸν τῆς τέχνης ἐπαινέσει, τῶν δ', ἐφ' ὅτῳ ἢ), εἰ καλῶς

isti: inuentionis nouitatem, argumentum picturae recens, et superioribus ignotum. Itaque intelligens Zeuxis occupari illos ab argumento nouo, et ab arte *contemplanda* abduci, vt obiter modo exquisitam rerum curam considerent, *Age*, inquit, ad suum discipulum, *Miccio, inuolue iam tabulam: vos sublatam domum referte. Isti enim lutum* artis nostrae *laudant: eius autem, propter quod* debebat laudari, *si bene et ex arte se*

habet,

2. Τῶν δ' ἐφ' ὅτῳ] Non puto, recte cohaerere vulgatam lectionem τῶν δ' ἐφ' ὅτῳ· sed respondere sibi debere τὰ δ' ἐφ' ὅτῳ. *Graeuianae* emendationis sententiam secutus sum; sed eam locum habere posse putabam, etsi illud δεῖ non inseramus, sed intelligamus. Decet iratum et stomachantem abrupta oratio. *Gesner.*

Ἐφ' ὅτῳ] Deest verbum, ad quod referatur ἐφ' ὅτῳ. Puto igitur excidisse τὸ δεῖ, idque

καλῶς ἔχει, καὶ κατὰ τὴν τέχνην, οὐ πολὺν ποιοῦνται λόγον, ἀλλὰ παρευδοκιμεῖ τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἔργων ἡ τῆς ὑποθέσεως καινοτομία.

Ὁ μὲν οὖν Ζεῦξις οὕτως, ὀργιλώτερον ἴσως. Ἀντίοχος δὲ, ὁ Σωτὴρ ἐπικληθεὶς, καὶ οὗτος ὅμοιόν τι παθεῖν λέγεται ἐν τῇ πρὸς Γαλάτας μάχῃ. εἰ βούλεσθε, διηγήσομαι καὶ τοῦτο, ὁποῖον ἐγένετο, εἰδώς. τούτους γὰρ ἀλκίμους ὄντας, καὶ πλήθει παμπόλλους ὁρῶν, καὶ τὴν φάλαγγα καρτερῶς συναραρυῖαν, καὶ ἐπὶ μετώπου μὲν προασπίζοντας τοὺς χαλκοθώρακας αὐτῶν, ἐς βάθος δὲ ἐπὶ τεττάρων καὶ εἴκοσι τεταγμένους ὁπλίτας, ἐπὶ κέρως δ' ἑκατέρωθεν τὴν ἵππον δισμυ-

habet, non multam habent rationem: sed exquisitae circa opus ipsum artis laudem intercipit argumenti nouitas.

8. Zeuxis igitur ita, iusto ille forte iracundius. Antiocho autem, Soteri cognominato, simile quiddam vsu venisse dicitur in pugna aduersus Gallograecos. Si vultis, hoc quoque, vt factum sit, enarrabo. Cum sciret enim hos viros fortes esse, et numero plurimos esse videret, et phalangem valide densam, et in fronte quidem tegentes primam aciem loricatos aere, introrsus vero et inuersum stantes in acie vicenos quaternos armatos, cornua firmare vtrinque viginti millium equi-

que absorptum esse a sequente vocula *εἰ*. *Graeuius.*

μυρίαν ἔσαν, ἐκ δὲ τῶν μέσων, τὰ ἅρματα ἐκπηδήσεσθαι μέλλοντα, δρεπανηφόρα ὀγδοήκοντα, καὶ συνωρίδας ἐπ' αὐτοῖς δὶς τοσαύτας· ταῦτα ὁρῶν, πάνυ ποικρὰς εἶχε τὰς ἐλπίδας, ὡς ἀμάχων ὄντων ἐκείνων αὐτῷ. ἐκεῖνος γὰρ δι' ὀλίγης τῆς στρατείας ἐκείνης παρασκευασθείσης, ἀμεγαλωσί, ἀδὲ κατ' ἀξίαν τῶν πολέμων ἀφίκετο, κομιδῇ ὀλίγους ἄγων, καὶ τούτων πελταστικὸν τὸ πολύ, καὶ ψιλικόν. οἱ γυμνῆτες δὲ ὑπὲρ ἥμισυ τῆς στρατιᾶς ἦσαν· ὥστε ἐδόκει αὐτῷ ἤδη σπένδεσθαι, καί τινα εὐπρεπῆ διάλυσιν εὑρίσκεσθαι τῶν πολέμων.

Ἀλλὰ Θεοδότας ὁ Ῥόδιος, ἀνὴρ γενναῖος, καὶ τακτικῶν ἔμπειρος, ἂν εἶπε παρὼν ἀθυμεῖν. καὶ ἦσαν

equitatum; e media acie prorupturos currus falcatos octoginta, et bigarum praeter hos aliorum tantum: haec, inquam, videns, male sane de rebus suis sperauit, qui inuicta ista sibi putaret. Ipse enim, breui tempore comparato illo exercitu, non magnifice, neque pro dignitate belli, veniebat, paucos oppido ducens, et in his peltastas plerosque et leuis armaturae homines: velites autem vltra dimidiam exercitus partem erant. Itaque iam videbatur illi pacisci, et honestam belli dissoluendi rationem reperire.

9. Verum Rhodius Theodotus, vir fortis et ordinandae acici peritus, cum adesset, non passus

ἦσαν γὰρ ἑκκαίδεκα ἐλέφαντες τῷ Ἀντιόχῳ· τούτους ἐκέλευσεν ὁ Θεοδότας τέως μὲν ἔχειν, ὡς οἷόν τε κατακρύψαντας, ὡς μὴ καταδηλοι εἶεν ὑπερφαινόμενοι τὴν φάλαγγα· ἐπειδὰν δὲ σημήνῃ ὁ σαλπιγκτὴς, καὶ δέῃ συμπλέκεσθαι, καὶ εἰς χεῖρας ἰέναι, καὶ ἡ ἵππος ἡ τῶν πολεμίων ἐπελαύνηται, καὶ τὰ ἅρματα οἱ Γαλάται, ἀνοίξαντες τὴν φάλαγγα, καὶ διαςήσαντες, ἐπαφῶσι, τότε ἀνὰ τέτταρας μὲν τῶν ἐλεφάντων, ἀπαντῶν ἑφ' ἑκάτερα τοῖς ἵπποις, τὰς ὀκτὼ δὲ ἀντεπαφείναι τοῖς ἁρματηλάταις, καὶ συνωριαςαῖς. εἰ γὰρ τοῦτο γένοιτο, φοβηθήσονται αὐτῶν, ἔφη, οἱ ἵπποι, καὶ ἐς τὰς Γαλάτας αὖθις ἐμπεσοῦνται φεύγοντες· καὶ οὕτως ἐγένετο.

Οὐ

sus est animum abiicere. Erant enim etiam sexdecim Antiocho elephanti. Hos iussit Theodotas tum quidem, quantum eius fieri posset, occultos habere, ne manifesti essent, vltra exercitum eminentes: vbi vero classicum cecinisset, et iam concurrendum esset, atque veniendum ad manus, inuehereturque iam hostium equitatus, currusque suos Gallograeci aperta phalange et discedentes emitterent: tum quaternos elephantes, singulis vtrimque equitum aliis occurrere, octo autem alios contra immitti curruum et bigarum agitatoribus. Hoc enim si fieret, terrebuntur, dicebat, illorum equi, et retro in ipsos Gallograecos fuga irruent. Idque ita factum.

10. Cum

Οὐ γὰρ πρότερον ἰδόντες ἐλέφαντα ἔτε αὐτοὶ Γαλάται, ἔτε οἱ ἵπποι αὐτῶν, ἔτω πρὸς τὸ παράδοξον τῆς ὄψεως ἐταράχθησαν, ὥςε πόρρω ἔτι τῶν θηρίων ὄντων, ἐπεὶ μόνον τετριγότων ἤκεσαν, καὶ τὰς ὀδόντας εἶδον ἀποςιλβοντας ἐπισημότερον, ὡς ἂν ἐκ μέλανος τοῦ παντὸς σώματος, καὶ τὰς προνομαίας, ὡς ἐς ἁρπαγὴν ὑπεραιωρημένας, πρὶν ἢ τὸ τόξευμα ἐξικνεῖσθαι, ἐκκλίναντες, σὺν ἀδενὶ κόσμῳ ἔφευγον· οἱ μὲν πεζοὶ, περιπειρόμενοι ὑπ' ἀλλήλων τοῖς δορατίοις, καὶ συμπατούμενοι ὑπὸ τῶν ἱππέων, ὡς εἶχον, ἐμπεσόντων ἐπ' αὐτούς· τὰ ἅρματα δὲ, ἀναςρέψαντα καὶ ταῦτα ἔμπαλιν εἰς τοὺς οἰκείους, οὐκ ἀναιμωτὶ διεφέρετο ἐν αὐτοῖς, ἀλλὰ τὸ τοῦ Ὁμήρε,

Δίφροι

10. Cum enim nunquam elephantem neque ipsi Gallograeci, neque equi illorum vidissent: adeo ad inopinatum spectaculum perturbati sunt, vt, cum longe adhuc abessent belluae, audito solo illorum barritu et dentibus conspectis, tanto insignitius, vt e nigro vtiquequaque corpore, fulgentibus, et rostris tanquam ad rapinam sublatis; ante teli iactum, inclinati sine more modoque fugerent: vbi pedites quidem confixi mutuo suorum iaculis, et ab equitibus conculcati, qui toto impetu in illos ruerent: currus autem, relati et ipsi retro in suos, non sine sanguine inter ipsos differebantur, sed, vt est apud Homerum,

Dede-

Δίφροι δ' ἀνεμυβαλίαζον,
Οἱ ἵπποι δ' ἐπείπερ ἅπαξ τῆς ἐς τὸ εὐθὺ ὁδοῦ
ἐπετρέποντο, ἐκ ἀνασχάμενοι τῶν ἐλεφάντων,
τὰς ἐπιβάτας ἀποβαλόντες κεἰν ὄχεα κροτάλιζον, τέμνοντες, νὴ Δία, καὶ διαιρῶντες τοῖς ὀρεπάνοις, εἴ τινας τῶν φίλων καταβάλοιεν. πολλοὶ δ' ὡς ἐν ταράχῳ τοσούτῳ κατεβάλλοντο, εἵποντο δὲ καὶ οἱ ἐλέφαντες συμπατοῦντες, καὶ συναναῤῥιπτοῦντες ἐς ὕψος ταῖς προνομαίαις, καὶ συναρπάζοντες, καὶ τοῖς ὀδοῦσι περιπείροντες, καὶ τέλος, ἅτοι κατὰ κράτος παραδιδόασι τῷ Ἀντιόχῳ τὴν νίκην.

Οἱ Γαλάται δὲ, οἱ μὲν ἐτεθνήκεσαν, πολλοὶ τε φάνε γενόμενοι, οἱ δὲ ζῶντες ἐλαμβάνοντο, πλὴν

Dederunt ſonitumque ruinamque.

Equi vero ſemel recta regione viarum excuſſi, cum ferre elephantos non poſſent, deiectis aurigis, *currus cum ſtrepitu vacuos raptant*, ſecantes, per Iouem, et lacerantes falcibus, ſi quos amicorum deieciſſent; multi vero, vt in tanto tumultu, deiiciebantur. Inſequebantur vero elephanti etiam, qui conculcarent, et roſtris in altum iactarent *corpora*, et corriperent, et confoderent dentibus: et tandem hi ſuis viribus tradunt Antiocho victoriam.

11. Gallograeci autem partim in proelio ceciderunt, magna caede facta, partim viui capti ſunt,

πλὴν πάνυ ὀλίγοι, ὁπόσοι ἔφθασαν ἐς τὰ ὄρη ἀναφυγόντες· οἱ Μακεδόνες δὲ, ὅσοι σὺν Ἀντιόχῳ ἦσαν, ἐπαιώνιζον· καὶ προσιόντες ἄλλος ἄλλαχόθεν, ἀνέδεσαν τὸν βασιλέα, καλλίνικον ἀναβοῶντες. ὁ δὲ, καὶ δακρύσας, ὡς φασιν, Αἰσχυνώμεθα, ἔφη, ὦ στρατιῶται, οἷς γε ἡ σωτηρία ἐν ἑκκαίδεκα τέτοις θηρίοις ἐγένετο, ὡς εἰ μὴ τὸ καινὸν τῦ θεάματος ἐξέπληξε τὰς πολεμίας, τί ἂν ἡμεῖς ἦμεν πρὸς αὐτάς; ἐπί τε τῷ προπαίῳ κελεύει ἄλλο μηδὲν, ἐλέφαντα δὲ μόνον ἐγκολάψαι.

Ὥρα τοίνυν με σκοπεῖν, μὴ καὶ τὰμὸν ὅμοιον ᾖ τῷ Ἀντιόχῳ, τὰ μὲν ἄλλα, ἐκ ἄξια μάχης. ἐλέφαντες δέ τινες, καὶ ξένα μορμολύκεια πρὸς τὰς

sunt, praeter paucos oppido, qui fuga montes petiere. Paeanem autem cecinere, qui cum Antiocho fuerant Macedones, et alius aliunde accedentes coronarunt regem cum clamore, egregium victorem illum praedicantes. At ille, nec sine lacrymis, *Pudeat nos*, inquit, *milites, quorum salus in sexdecim his belluis posita fuerit. Itaque nisi perculisset hostes spectaculi novitas, quid nos ad illos futuri eramus?* In tropaeo autem iussit aliud nihil quam solum elephantem insculpi.

12. Iam mihi videndum est, ne, quod mihi contigit, Antiochi *proelio* sit simile. Reliqua quidem proelii indigna *visa sunt attentione:* elephanti autem quidam *sunt*, et peregrina spectantibus

τὰς ὀρῶντας, καὶ θαυματοποιία, ἄλλως ἐκεῖναι γὲν ἐπαινέσαι πάντες· οἷς δ' ἐγὼ ἐπεποίθειν, ἐκ πάνυ ταῦτα ἐν λόγῳ παρ' αὐτοῖς ἐστιν· ἀλλ' ὅτι μὲν θήλεια Ἱπποκένταυρος γεγραμμένη, τοῦτο μόνον ἐκπλήττονται. καὶ, ὥσπερ ἐοίκε, καινὸν καὶ τεράστιον δοκεῖ αὐτοῖς. τὰ δ' ἄλλα μάτην ἄρα τῷ Ζεύξιδι πεποίηται; ἀλλ' ἐ μάτην· γραφικοὶ γὰρ ὑμεῖς, καὶ μετὰ τέχνης ἕκαστα ὁρᾶτε, εἰ μόνον ἄξια τοῦ θεάτρου δεικνύειν.

tibus terriculamenta, et praestigiae: temere quidem illa laudant omnes. Ast quibus ego confisus fueram, horum nulla apud illos habetur ratio: verum ad id solum obstupescunt, pictam hic esse Centaurum feminam, idque, vt est, nouum ac portentosum illis videtur. Reliqua igitur frustra elaborata Zeuxidi? Minime vero frustra: vos enim pictoriae rationis periti, et cum arte inspicitis omnia. Vtinam modo digna sint theatro quae ostendantur.

Αρμο-

Ἁρμονίδης.

Ἁρμονίδης ὁ αὐλητὴς ἤρετο ποτὲ Τιμόθεον διδάσκαλον αὐτὸ ὄντα· εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Τιμόθεε, πῶς ἂν ἔνδοξος γενοίμην ἐπὶ τῇ τέχνῃ; καὶ τί ποιοῦντα, εἴσονταί με οἱ Ἕλληνες ἅπαντες; τὰ μὲν γὰρ ἄλλα εὖ ποιῶν, ἐδιδάξω με ἤδη ἁρμόσασθαι τὸν αὐλὸν ἐς τὸ ἀκριβές, καὶ ἐμπνεῖν ἐς τὴν γλωσσίδα λεπτόν τι, καὶ ἐμμελές, καὶ ὑποβάλλειν τὰς δακτύλους εὐαφῶς ὑπὸ πυκνῇ τῇ ἄρσει, καὶ θέσει, καὶ βαίνειν ἐν ῥυθμῷ, καὶ σύμφωνα εἶναι τὰ μέλη πρὸς τὸν χορὸν, καὶ τῆς ἁρμονίας ἑκάσης διαφυλάττειν τὸ ἴδιον, τῆς Φρυγίας τὸ ἔνθεον, τῆς Λυδίας τὸ Βακχικὸν, τῆς Δωρίας τὸ σεμνὸν, τῆς Ἰωνικῆς τὸ γλαφυρόν. ταῦτα

Harmonides.

Harmonides tibicen interrogauit olim magistrum ſuum Timotheum: *Dic mihi*, inquit, *Timothee, quomodo celebris in arte fieri poſſum? et quo facto meo me Graeci omnes cognoſcent? Reliqua enim, agnoſco beneficium tuum! docuiſti me iam accurate tibiam temperare, et inflare in ligulam tenue quiddam ac modulatum, et admouere commode digitos ſublatione crebra ac poſitione, et incedere ad numeros, et vt cantus conſentiat choro, et modi vniuſcuiuſque proprietatem ſeruare, Phrygii illum quaſi diuinum afflatum, Lydii Bacchicum furorem, honeſtam grauitatem Dorii, et Ionii demi-*

ταῦτα μὲν ἓν πάντα ἐμεμαθήκα παρὰ σοῦ· τὰ μέγιστα δὲ καὶ ὧν ἕνεκα ἐπεθύμησα τῆς αὐλητικῆς, οὐκ ὁρῶ, πῶς ἂν ἀπ' αὐτῆς μοι προσγένοιτο ἡ δόξα, ἡ παρὰ τῶν πολλῶν, καὶ τὸ ἐπίσημον εἶναι ἐν πλήθεσι, καὶ δείκνυσθαι τῷ δακτύλῳ· καὶ ἤν πε φανῶ, εὐθὺς ἐπιστρέφεσθαί πάντας εἰς ἐμέ, καὶ λέγειν τὄνομα· ΟΥΤΟΣ ΕΚΕΙΝΟΣ Ἁρμονίδης ἐστὶν, ὁ ἄριστος αὐλητής· ὥσπερ ὅτε καὶ σύ, ὦ Τιμόθεε, τοπρῶτον ἐλθὼν οἴκοθεν ἐκ Βοιωτίας, ὑπηύλησας τῷ Παυδιονίδι, καὶ ἐνίκησας ἐν τῷ Αἴαντι τῷ ἐμμανεῖ, τὸ ὁμώνυμόν σοι ποιήσαντος τὸ μέλος, ἀδείς ἦν, ὃς ἠγνόει τὄνομα, Τιμόθεον ἐκ Θηβῶν· ἀλλ' ἔνθα ἂν καὶ νῦν φανῇς, συνθέσσιν ἐπί σε πάντες, ὥσπερ

que venuſtatem. Haec igitur didici a te omnia. Maxima vero, et propter quae concupiui artem canendi tibiis, nondum video quomodo ab illa mihi contingant, gloria apud populum, et vt conſpicuus ſim in multitudine hominum, et monſtrer digito, et vt, ſicubi appaream, ſtatim conuertantur ad me omnes, et nomen meum dicant: Hic eſt ille Harmonides, tibicen optimus! *quemadmodum quum tu etiam, Timothee, primum domo e Boeotia aduenies ſuccinuiſti Pandionidi, viciſtique in Aiace furioſo, modulos faciente tuo illo cognomine; nemo erat, qui ignoraret nomen, Timotheum Thebanum. Sed vbicumque nunc etiam conſpiciendum te praebes, concurrunt*

περ ἐπὶ τὴν ηλαῦκα τὰ ὄρνεα· ταῦτ' ἐστὶ, δι' ἃ περ ηὐξάμην αὐλητὴς γενέσθαι, καὶ ὑπὲρ ὧν πεπόνηκα τὸν πόνον τὸν πολὺν, ἐπεὶ τό γε αὐλεῖν αὐτὸ, ἄνευ τοῦ ἔνδοξον εἶναι δι' αὐτὸ, ἐκ ἂν δεξαίμην, ἀγνώσῳ μοι προσγενόμενον, ἀδ' εἰ Μαρσύας, ἢ Ὄλυμπος γενήσεσθαι μέλλοιμι λανθάνων. ἀδὲν γὰρ ὄφελος ἀποῤῥήτε, φασὶ, καὶ ἀφανὲς τῆς μεσικῆς. ἀλλὰ σὺ, ἔφη, καὶ ταῦτα παίδευσόν με, ὅπως μοι χρηστέον καὶ μαυτῷ, καὶ τῇ τέχνῃ· καὶ σοὶ διττὴν εἴσομαι τὴν χάριν, καὶ ἐπὶ τῇ αὐλήσει, καὶ τὸ μέγιστον, καὶ ἐπὶ τῇ δόξῃ αὐτῆς.

Ἀποκρίνεται ἓν αὐτῷ ὁ Τιμόθεος· ἀλλ', ὦ Ἁρμονίδη, ἐρᾷς μὲν, ἔφη, εὖ ἴσθι, ἀ μικροῦ πράγμα-

currunt ad te omnes, vt ad noctuam aues. Haec sunt, propter quae tibicen fieri optaui, et pro quibus laborem illum multum suscepi. Ipsam quandoquidem canendi facultatem, a celebritate nominis separatam, non receperim, si inglorio et ignoto contingat, neque si Marsyas aut Olympus in illa obscuritate futurus sim. Occultae enim, *aiunt*, nullus est respectus Musicae. *Verum tu*, inquit, *et haec doce me, quomodo et me ipso et arte vtendum sit: et duplicem tibi habebo gratiam, et de canendi facultate, et quod maximum, gloriae etiam, quae inde continget ipsius nomine.*

2. Respondet igitur illi Timotheus: *Tu vero*, inquit, *Harmonide, amare te noris rem non par-*

πράγματος, ἐπαίνε, καὶ δόξης, καὶ ἐπίσημος εἶναι, καὶ γιγνώσκεσθαι πρὸς τῶν πολλῶν· τοῦτο δὲ, εἰ μὲν ἀτωσί πως ἐς τὰ πλήθη παριὼν ἐπιδεικνύμενος, ἐθέλοις περίζεσθαι, μικρὸν ἂν γένοιτο, καὶ ὀδὲ ἅτως ἅπαντες εἴσονταί σε· πᾶ γὰρ ἂν εὑρεθείη ἡ θέατρον, ἢ σάδιον ἅτω μέγα, ἐν ᾧ πᾶσιν αὐλήσεις τοῖς Ἕλλησιν; ὡς δὲ ποιήσας γνωσθήσῃ αὐτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸ πέρας ἀφίξῃ τῆς εὐχῆς, ἐγὼ καὶ τᾦθ' ὑποθήσομαί σοι· εὖ γὰρ αὔλει μὲν καὶ πρὸς τὰ θέατρα ἐνίοτε· ἀτὰρ ὀλίγον μελέτω σοι τῶν πολλῶν. ἡ δ' ἐπίτομος καὶ ἐξῆσα ἐπὶ τὴν δόξαν ἄγουσα, ἥδε ἐστίν. εἰ γὰρ ἐπιλεξάμενος τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι τὰς ἀρίστας καὶ ὀλίγας αὐτῶν, ὅσοι κορυφαῖοι, καὶ ἀναμφι-

uam, laudem et gloriam, et vt insignis fias, et cognoscaris a plurimis. Huc vero si sic in publicum prodiens, tuique audiendi copiam faciens, praestare tibi velis; longum fuerit, et ne sic quidem omnes te nouerint. Vbi enim aut theatrum inueniatur, aut circus ita magnus, in quo tibia cunas Graecis omnibus? Quo vero facto innotescas illis, et ad finem voti tui peruenias, id ipsum quoque ego tibi subiiciam. Cane tu quidem etiam theatris nonnunquam; sed parum cura vulgus. Compendiaria vero, et facillime ducens ad gloriam via ista est: si nempe elegeris Graecorum optimos, et paucos illorum, qui capita sunt, et extra controuersiam admirabi-

ναμΦιλόγως θαυμαστοί, καὶ ἐπ' ἀμΦότερα πιστοί, εἰ τέτοις (Φημὶ) ἐπιδείξαιο τὰ αὐλήματα, καὶ ἔτοι ἐπαινέσονταί σε, ἅπασιν Ἕλλησι νόμιζε ἤδη γεγενῆσθαι γνώριμος ἐν ἔτω βραχεῖ, καὶ τὸ πρᾶγμα ὅρα πῶς συντίθημι. εἰ γὰρ ἅς ἅπαντες ἴσασι, καὶ ἅς θαυμάζεσιν, ἔτοι δὲ εἰσονταί σε αὐλητὴν εὐδόκιμον ὄντα, τί σοι δεῖ τῶν πολλῶν, οἵ γε πάντως ἀκολεθήσεσι τοῖς ἄμεινον κρῖναι δυναμένοις; ὁ γάρ τοι πολὺς ἔτος λεὼς, αὐτοὶ μὲν ἀγνοῆσι τὰ βελτίω, βάυσοι ὄντες οἱ πολλοὶ αὐτῶν. ὅντινα δ' ἂν οἱ πρέχοντες ἐπαινέσωσι, πιστεύσι μὴ ἂν ἀλόγως ἐπαινεθῆναι τᾶτον· ὥςε ἐπαινέσεσι καὶ αὐτοί. καὶ γὰρ ἔν καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσιν, οἱ μὲν πολλοὶ θεαταὶ

mirabiles, et quibus fides in vtramque partem habeatur: (siue vituperent siue laudent) *his, inquam, si ostenderis cantus tuos, atque hi te laudauerint; Graecis omnibus breui adeo tempore innotuisse te putato. Vide, quomodo hoc demonstrem. Si enim quos omnes norunt, et quos admirantur, hi norint, te probatum tibicinem esse, quid vulgo tibi opus est, qui omnino sequetur hos, qui melius iudicare possunt? Ista enim multitudo, ipsi quidem ignorant meliora, sellularii maiorem partem opifices: quem vero principes laudauerint, illum non sine ratione laudari arbitrantur, itaque laudabunt ipsi quoque. Etenim in certaminibus quoque, multitudo*

αὐτὴ ἴσασι προτῆσαί ποτε, καὶ συρίσαι, κρίνασι δὲ ἑπτὰ, ἢ πέντε, ἢ ὅσοι δή. ταῦτα ὁ μὲν Ἁρμονίδης οὐκ ἔφθη ποιῆσαι. μεταξὺ γὰρ αὐλῶν, φασιν, ὅτε τοπρῶτον ἠγωνίζετο, φιλοτιμότερον ἐμφυσῶν, ἐναπέπνευσε τῷ αὐλῷ, καὶ ἀσεφάνωτος ἐν τῇ σκηνῇ ἀπέθανε, τὸ αὐτὸ καὶ πρῶτον καὶ ὕστατον αὐλήσας ἐν Διονυσίοις.

3. Ὁ μέντοι τὲ Τιμοθέε λόγος, οὐκ αὐλητικῆς, ἀδ' Ἁρμονίδη μόνον εἰρῆσθαί μοι δοκεῖ, ἀλλὰ πᾶσιν, ὅσοι δόξης ὀρέγονται, δημόσιόν τι ἐπιδεικνύμενοι, τὲ παρὰ τῶν πολλῶν ἐπαίνε δέομενοι. ἔγωγ' ἂν ὁπότε καὶ αὐτὸς ἐνενόουν τὰ ὅμοια περὶ τῶν ἐμαυτὲ, καὶ ἐζήτουν, ὅπως ἂν τάχισα

quidem spectatores sunt eatenus, vt plaudant aliquando vel sibilent: iudicant vero aut septem, aut quinque, aut quotcumque tandem. Illa quidem Harmonides perficere non potuit. Inter canendum enim, narrant, cum primum in certamen descenderet, contentius prae honoris cupiditate dum inflat, in ipsam quasi tibiam exspirauit, et sine coronae honore in tabernaculo mortuus est.

3. Verum Timothei illa oratio, non tibicinibus, neque Harmonidi solum dicta mihi videtur, sed qui gloriam adamarunt omnibus, cum publicum quiddam profitentur, cum populari laude opus habent. Ego igitur, cum et ipse cogitarem de mea ratione similiter, et quomodo celerrime

χιςα γνωσθείην πᾶσι, τῷ Τιμοθέȣ λόγῳ ἑπόμενος, ἐσκοπȣ́μην, ὅστις ἄριςος εἴη τῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ ὅτῳ πιςεύȣσιν οἱ ἄλλοι, καὶ ὃς ἀντὶ πάντων ἀρκέσειεν ἄν. ȣ̃τος δὲ ἄρα σὺ ἔμελλες 1) ἡμῖν Φαίνεσθαι τῷ δικαίῳ λόγῳ, ὅτιπερ τὸ κεφάλαιον, ἀρετῆς ἁπάσης ὁ γνώμων, Φασὶ, καὶ ὁ ὀρθὸς κανὼν τῶν τοιȣ́των. εἰ δέ σοι δείξαιμι τἀμὰ, καὶ σὺ ἐπαινέσειας αὐτὰ, (εἴη γὰρ ȣ̃τω Φανήσεσθαι) καὶ δὴ ἐπὶ πέρας ἥκειν με τῆς ἐλπίδος, ἐν μιᾷ ψήφῳ τὰς ἁπάσας λαβόντα. ἢ τίνα γὰρ ἂν πρὸ σȣ̃ ἑλόμενος, ȣ̓χὶ παραπαίειν ἂν εἰκότως νομισθείην; ὥςε λόγῳ μὲν ἐφ᾽ ἑνὸς ἀνδρὸς

rime possem innotescere omnibus, quaererem; Timothei sermonem secutus, dispiciebam, quis in hac vrbe esset praestantissimus, cui fidem reliqui habeant, quique vnus sit instar omnium. Ille igitur tu nobis videri vir debebas iure meritoque, virtutis omnis, quod quidem caput est, norma, aiunt, et recta talium regula. Si vero tibi mea ostendissem, tuque ea laudasses, (atque vtinam ita tibi videatur!) Scilicet ad finem me spei venire *putabam*, in vno qui suffragio ferrem vniuersa. Aut quis est, quem tibi si praeferam, non merito insanire videar? Igitur verbo qui-

 dem

1. Ἔμελλες] Verbi μέλλειν vis apud nostrum interdum haec est, vt verisimilitudinem quandam eo fere modo indicet, vt Latinorum *debet*, *oportet*, et similia. *Gesner.*

ἀνδρὸς ἀναῤῥίψομεν τὸν κύβον, τὸ δ' ἀληθὲς, ὥσπερ ἂν εἰ τοῖς ἅπανταχόθεν ἀνθρώποις ἐπιδεικνύμην τὰς λόγχας. δῆλον γὰρ, ὡς καθ' ἕνα τε, καὶ σὺν ἅμα πάντων συνειλεγμένων, μόνος αὐτὸς ἀμείνων ἂν ἦσθα. οἱ μέν γε τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεῖς, τῶν ἄλλων ἑκάστῳ μίαν ψῆφον φερόντων, ἐκεῖνοι μόνοι ἑκάτερος αὐτῶν, δύο ἔφερον. σὺ δὲ, καὶ τὰς τῶν Ἐφόρων, καὶ τὰς τῶν γερόντων προσέτι, καὶ ὅλως ἁπάντων ὁ πολυψηφότατος ἐν παιδείᾳ. σύ γε καὶ μάλιστα ὅσῳ τὴν λευκὴν ἀεὶ καὶ σώζεσαν φέρεις, ὃ καὶ θαῤῥεῖν με τῷ παρόντι ποιεῖ, διά γε τὸ μέγεθος τῆ τολμήματος, καὶ πάνυ δικαίως ἄν φοβηθέντα. κἀκεῖνο δὲ, νὴ Δία, προσέτι καὶ αὐτὸ

dem in vno homine iaciemus aleam; re autem vera idem eſt, quaſi omnibus vndecumque hominibus vim dicendi oſtenderem. Apertum enim eſt, te et ſingulis, et collectis in vniuerſum omnibus, eſſe praeſtantiorem. Lacedaemoniorum Reges, calculos reliquis ſingulos habentibus, ſoli habebant binos. Tu vero et ephororum, et ſenum inſuper, *calculos;* et omnino omnium in doctrina ampliſſimum ſuffragandi ius habes, ea maxima de cauſa, quod candidum ſemper et ſalutarem fers calculum: quae res etiam mihi in praeſenti facit fiduciam, qui propter rei quam conor magnitudinem merito perterrear. Ad haec illud etiam

αὐτὸ θαῤῥεῖν ποιεῖ, τὸ μὴ πάντ' ἄπασιν ἀλλότριον τἀμὰ 2) εἶναί σοι· ὃς πόλεώς τε ἐκείνης εἰμὶ, ἣν πολλάκις εὖ ἐποίησας, τὸ μὲν πρῶτον, ἰδίᾳ, τὸ δὲ δεύτερον, κοινῇ μετὰ παντὸς τοῦ ἔθνους· ὥστε ἦν πε καὶ νῦν ἐμοὶ ἐς τὸ χεῖρον ῥέπωσιν αἱ ψῆφοι ἐν τῷ λόγῳ, καὶ ἐλάττους ὦσιν αἱ ἀμείνους, σὺ τὴν τῆς Ἀθηνᾶς προστιθεὶς, ἀνάπλήρε τὸ ἐνδέον παρὰ σεαυτοῦ, καὶ τὰ ἐπανόρθωμα 3) οἰκεῖον σοι δοκείτω.

Καὶ

etiam profecto animum mihi addit, quod non plane aliena tibi sunt mea, qui tum ex ea vrbe sim, quam saepe tu ornasti, primo quidem priuatim ipsam, iterum vero publice cum gente vniuersa. Itaque si forte nunc etiam in sequiorem partem inclinent, dum loquor, calculi, paucioresque sint meliores, tu adiecto illo Mineruae, de te, quae deficiunt, explebis: ac domesticum tibi et familiare videatur praua *hic etiam* corrigere.

2. Ἀλλότριον τἀμὰ] Etsi mirum nonnullis videbitur, singularem ita adiungi plurali, tamen est Graecismus verus, qui exponi potest per ellipsin χρῆμα, vel τι, vt significet: *meas res tibi esse alienum quid.* Reitz.

3. Ἐπανόρθωμα] Hoc puto velle Sophistam: cum soleas, vt praeses, et *rector* prouinciae, quaecumque deprauata sunt *corrigere* et restituere: tui muneris partem esse putato, peccata etiam mea emendare. *Gesner.*

Καὶ γὰρ ἀδὲ ἐκεῖνό μοι ἱκανὸν, εἰ πολλοὶ ἐθαύμασαν πρότερον, εἰ ἔνδοξος ἤδη ἐγὼ, εἰ ἐπαινέονται πρὸς τῶν ἀκουσάντων οἱ λόγοι. πάντα ἐκεῖνα, ὑπηνέμια ὀνείρατά, φασι, καὶ ἐπῶν σκιαί. τὸ δ' ἀληθὲς ἐν τῷ παρόντι δειχθήσεται. ἔτος ἀκριβὴς ὅρος 4) τῶν ἐμῶν, ἀδὲν ἀμφίδοξον ἔτι, ἀδ' ὡς ἄν τις ἐνδοιάσειεν, ἀλλ' ἢ ἄριστα κατὰ παιδείαν δεήσει νομίζεσθαι, σοί γε δόξαν, ἢ πάντων. . . . . εὐφημεῖν δὲ χρὴ πρὸς ἔτω μέγαν ἀγῶνα χωρεῖντα· δόξαιμεν γὰρ, ὦ θεοὶ, λόγε ἄξιοι, καὶ βεβαιώσαιτε ἡμῖν τὸν παρὰ

4. Etenim neque illud mihi satis est, si multi ante me admirati sunt, si nobilis iam ego, si laudantur ab his, qui audierunt, orationes: omnia illa *somnia*, quod aiunt, *vento concepta*, et irrita, *vmbrae verborum*: verum autem iam apparebit. Hic accuratus meorum finis. Nihil in vtramque partem amplius accipietur, aut ita, vt dubitare quis possit; sed oportebit aut optimum circa doctrinam me putari, si quidem tibi ita videatur, aut omnium — — — Sed bene ominari fas est ad tantum certamen euntem. Videamur enim, o Dii, digni hodie, quorum ratio habeatur! et firmate

4. Ὅρος] Ὅρος siue *finis* hic est *definitio*. Iudicio viri, cui blanditur, vult constitui ac definiri, quid de se sentire debeant reliqui. σοί γε δόξαν absolute positum, vt sexcenties. *Gesner.*

παρὰ τῶν ἄλλων ἔπαινον, ὡς τὸ λοιπὸν θαρρῶντας ἐς τὰς πολὰς παρεῖναι. πᾶν γὰρ ἤδη ῥᾴδιον ἧττον φοβερὸν τῷ Ὀλυμπια τὰ μεγάλα νενικηκότι.

firmate nobis laudem tributam ab aliis, vt reliquo tempore cum fiducia in multitudinem procedere possimus. Stadium enim omne minus formidabile ei, magna qui Olympia vicerit.

Σκύθης, ἢ πρόξενος.

Οὐ πρῶτος Ἀνάχαρσις ἀφίκετο ἐκ Σκυθίας Ἀθήναζε, παιδείας ἐπιθυμίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς, ἀλλὰ καὶ Τόξαρις πρὸ αὐτοῦ σοφὸς μὲν, καὶ φιλόκαλος ἀνὴρ, καὶ ἐπιτηδευμάτων φιλομαθὴς τῶν ἀρίστων· οἶκοι δὲ, ἐ τοῦ βασιλείᾳ γένες ὢν, ἀδὲ τῶν πιλοφορικῶν, ἀλλὰ Σκυθῶν τῶν πολλῶν

Scytha, seu conciliator hospitii.

Non primus e Scythia Athenas venit Anacharsis Graecae disciplinae causa: sed Toxaris etiam ante ipsum, sapiens vir et pulchrarum rerum amans, optimorumque institutorum studiosus. Domi vero non regii generis erat, neque pileatorum, sed Scytharum de multis vnus et plebe-

πολλῶν καὶ δημοτικῶν, οἷοί εἰσι παρ' αὐτοῖς οἱ ὀκτάποδες καλούμενοι· τοῦτο δὲ ἐστὶ, δύο βοῶν δεσπότην εἶναι, καὶ ἁμάξης μιᾶς. ἔτος ὁ Τόξαρις ἐδ' ἀπῆλθεν ἔτι ὀπίσω ἐς Σκύθας, ἀλλ' Ἀθήνησιν ἀπέθανε· καὶ μετ' ὀλίγου καὶ ἥρως ἔδοξε, καὶ ἐντέμνεσιν αὐτῷ Ξένῳ Ἰατρῷ οἱ Ἀθηναῖοι· τοῦτο γὰρ τὄνομα, ἥρως γενόμενος, ἐπεκτήσατο. τὴν δ' αἰτίαν τῆς ἐπωνυμίας, καὶ ἀνθ' ὅτε ἐς τοὺς ἥρωας κατελέγη, καὶ τῶν Ἀσκληπιαδῶν εἷς ἔδοξεν, ἐ χεῖρον ἴσως διηγήσασθαι, ὡς μάθητε ἐ Σκύθαις μόνον ἐπιχώριον ὂν ἀπαθανατίζειν, καὶ πέμπειν παρὰ τὸν Ζάμολξιν 1), ἀλλὰ

plebeiorum, quales apud illos sunt qui Octipedes vocantur: hoc autem significat boum duorum dominum esse, et vnius plaustri. Hic Toxaris neque rursus ad Scythas rediit, sed Athenis mortuus est. Neque ita multo post pro Heroe est habitus, sacrificantque illi, vt *HOSPITI MEDICO* Athenienses. hoc enim nomen, cum Heros esse iuberetur, accepit. causam vero cognominis, et cur in Heroas relatus sit, et pro Aesculapii posterorum vno habitus, enarrare haud abs re forte fuerit, vt discatis, non Scythis modo patrium esse immortalitatem credere, et ablegare nuntios ad Zamolxin; sed Athenien-

sibus

1. Παρὰ τὸν Ζάμολξιν] Puto ego totum hoc sumtum ab *Herod.* IV. 94. atque ita legendum; ἀθανατίζειν, καὶ πέμπειν παρὰ τὸν Ζάμολ-

ἀλλὰ καὶ Ἀθηναίοις ἐξεῖναι θεοποιεῖν τὰς Σκύθας ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὸν λοιμὸν τὸν μέγαν, ἔδοξεν ἡ Ἀεχιτέλεος γυνὴ, Ἀρεοπαγίτα ἀνδρὸς, ἐπιζάντα οἱ τὸν Σκύθην κελεῦσαι εἰπεῖν Ἀθηναίοις, ὅτι παύσονται τῷ λοιμῷ ἐχόμενοι, ἢν τὰς ξενωπὰς οἴνῳ

fibus etiam licere Deos facere in ipsa Graecia Scythas.

2. In magna illa pestilentia visa sibi per quietem est videre Architelis Areopagitae vxor, adstantem sibi Scytham, qui iuberet dicere Atheniensibus, *a pestilentia ipsos vexari desituros, si vicos*

Ζάμολξιν. Nominauerat Γέτας τὲν ἀθανατίζοντας. Tum paucis interiectis, ἀθανατίζεσι δὲ τόνδε τὸν τρόπον· ἔτε ἀποθνήσκειν ἑαυτὲς νομίζεσι, ἰέναι τε τὸν ἀπολλύμενον παρὰ τὸν Ζάμολξιν δαίμονα. Deinde narrat, quam ridicula crudelitate quinquenniis interiectis sorte aliquem delectum mittant ad Zamolxin, πέμπεσι vel ἀναπέμπεσι παρὰ τὸν Ζάμολξιν, ἐντελλόμενοι τῶν ἂν ἑκάστοτε δέωνται. Hoc itaque in versione secutus sum. Deinde verba ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος omnino praecedentibus iungo. Quid enim? discerene debebant homines, Areopagum et Athenas esse in Graecia? an illud, barbarum hominem et Scytham pro Heroë, pro auxiliari Graeciae numine, in Graecia agnitum? *Gesner.*

οἴνῳ πολλῷ ῥάνωσι. τοῦτο συχνάκις γενόμενον, ἐπαυσε μηκέτι λοιμώττειν αὐτούς· εἴτε ἀτμὸς τινὰς πονηρὸς ὁ οἶνος σβέσας τῇ ὀδμῇ, εἴτε ἄλλο τι πλέον εἰδὼς ὁ ἥρως ὁ Τόξαρις, ἅτε ἰατρικὸς ὤν, συνεβάλευσεν. ὁ δ' ἔν μισθὸς τῆς ἰάσεως ἔτι καὶ νῦν ἀποδίδοται αὐτῷ, λευκὸς ἵππος καταθυόμενος ἐπὶ τῷ μνήματι· ὅθεν ἔδειξεν ἡ Δεμαινέτη προσελθόντα αὐτὸν, ἐντείλασθαι ἐκεῖνα τὰ περὶ τοῦ οἴνου. καὶ εὑρέθη κεῖθι ὁ Τόξαρις τεθαμμένος, τῇ τε ἐπιγραφῇ γνωσθεὶς, εἰ καὶ μὴ πᾶσα ἐφαίνετο ἔτι· καὶ μάλιστα, ὅτι ἐπὶ τῇ στήλῃ Σκύθης ἀνὴρ ἐγκεκόλαπτο, τῇ λαιᾷ μὲν, τόξον ἔχων ἐντεταμένον· τῇ δεξιᾷ δὲ, βιβλίον,

vicos vrbis vino multo conspergant. Hoc saepius factum (neque enim neglexerunt qui audierant Athenienses) finem pestilentiae apud illos imposuit, seu vapores quosdam malos odore delente vino, seu aliud quid amplius videns Toxaris Heros, quippe Medicinae peritus, consuluit. Merces igitur curationis hodieque illi persoluitur, equus albus in ipsius monumento immolatus, *illo ipso loco*; vnde ostendit Dimaenete progressum ipsum, illa de vino praecepisse: et inuentus ibi fuerat sepultus Toxaris, tum inscriptione agnitus, etsi ea non omnibus iam apparebat, et maxime, quod in columella insculptus erat Scytha, sinistra quidem arcum intentum habens, dextra vero,

vt

βλίον, ὡς ἐδόκει· ἔτι καὶ νῦν ἴδοις ἂν αὐτοῦ ὑπὲρ ἥμισυ, καὶ τὸ τόξον ὅλον, καὶ τὸ βιβλίον. τὰ δ' ἄλλα τῆς σήλης, καὶ τὸ πρόσωπον, ὁ χρόνος ἤδη ἐλυμήνατό πῃ. ἔξι δὲ ἀπὸ τοῦ Διπύλου, ἐν ἀριστερᾷ εἰς Ἀκαδημίαν ἀπιόντων, ἐμέγα τὸ χῶμα, καὶ ἡ σήλη χαμαί, πλὴν ἀλλ' ἔσεταί γε ἀεί, καὶ Φασί, πυρεταίνοντάς τινας ἤδη πεπαῦσθαι ἀπ' αὐτοῦ, καὶ, μὰ τὸν Δί', οὐδὲν ἄπιστον, ὃς ὅλην ποτὲ ἰάσατο τὴν πόλιν.

Ἀλλὰ γὰρ ἅπερ ἕνεκα ἐμνήσθην αὐτοῦ, ἔζη μὲν ἔτι ὁ Τόξαρις. ὁ Ἀνάχαρσις δὲ, ἄρτι καταπεπλευκὼς, ἀνῄει ἐκ Πειραιῶς, οἷα δὴ ξένος, καὶ βάρβα-

vt videbatur, librum. Videas iam adhuc vltra dimidiam eius partem, arcum autem integrum atque librum: reliqua vero columellae, et ipsam faciem, tempus olim iam aboleuit. Est autem non multum a Dipylo *siue Ianio*, ad sinistram in Academiam euntium, tumulus non magnus, et humi iacens columella. Veruntamen coronata semper est, et aiunt febri laborantes quosdam, illius ope esse liberatos: neque profecto incredibile, qui totam olim vrbem sanauerit.

3. Verum enim vero, cuius rei causa mentionem illius inieci, superstes erat Toxaris, cum Anacharsis, nauigatione modo finita, a Piraeeo adscendit, tanquam peregrinus et barbarus non medio-

βάρβαρος, ἐμετρίως τεταραγμένος ἔτι τὴν γνώμην, πάντα ἀγνοῶν, ψοφοδεὴς πρὸς τὰ πολλὰ, ἐκ ἔχων ὅ, τι χρήσαιτο ἑαυτῷ. καὶ γὰρ συνίει καταγελώμενος παρὰ τῶν ὁρώντων ἐπὶ τῇ σκευῇ, καὶ ὁμόγλωσσον ἐδένα εὕρισκε, καὶ ὅλως μετέμελεν αὐτῷ ἤδη τῆς ὁδοῦ, καὶ ἐδέδοκτο, ἰδόντα μόνον τὰς Ἀθήνας, ἐπὶ πόδα αὖθις ὀπίσω χωρεῖν· καὶ πλοίῳ ἐπιβάντα, πλεῖν αὖθις ἐπὶ Βοσπόρου, ὅθεν ἐπολλὴ ὁδὸς ἔμελλεν αὐτῷ ἔσεσθαι οἴκαδε ἐς Σκύθας. ἔτως ἔχοντι τῷ Ἀναχάρσιδι ἐντυγχάνει δαίμων τις ἀγαθὸς, ὡς ἀληθῶς, ὁ Τόξαρις ἤδη ἐν τῷ Κεραμεικῷ. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ἡ ςολὴ αὐτὸν ἐπεσπάσατο, πατριῶτις ἔσα· εἶτα μέντοι ἐ χαλεπῶς ἔμελλε καὶ αὐτὸν

mediocriter adhuc turbatus animo, ignarus omnium, ſtrepitum ſaepe quemuis exhorreſcens, de ſe quid faceret, neſcius: ſentiebat enim deriderí ſe ob habitum et arma; et linguae ſuae peritum inueniebat neminem: et in vniuerſum viae ipſum iam poenitentia ſubibat, decretumque ipſi erat, viſis modo Athenis, retro legere veſtigia, conſcenſoque nauigio, nauigare rurſus in Boſporum, vnde via ſibi non longa domum ad Scythas ſuos futura eſſet. Ita affecto Anacharſidi obuiam in ipſo Ceramico fit bonus aliquis, reuera, genius, Toxaris. Ac primo quidem habitus illum inuitabat, patrius qui eſſet: deinde non difficulter

αὐτὸν γνώσεσθαι τὸν Ἀνάχαρσιν, ἅτε γένους τε δοκιμωτάτε ὄντα, καὶ ἐν τοῖς πρώτοις Σκυθῶν. ὁ Ἀνάχαρσις δὲ, πόθεν ἂν ἐκεῖνον ἔγνω ὁμοεθνῆ ὄντα, Ἑλληνιεὶ ἐσταλμένον, ὑποξυρημένον τὸ γένειον, ἄζωστον, ἀσίδηρον, ἤδη τωμύλον, αὐτῶν τῶν Ἀττικῶν ἕνα τῶν αὐτοχθόνων; ἕτω μετεπεποίητο ὑπὸ τε χρόνε.

Ἀλλὰ Τόξαρις Σκυθιεὶ πρεσειπὼν αὐτὸν, Οὐ σὺ, ἔφη, Ἀνάχαρσις ὠνομυγχάνεις, ὁ Δαυκέτε; ἐδάκρυσεν ὑφ' ἡδονῆς ὁ Ἀνάχαρσις, ὅτι καὶ ὁμόφωνον εὑρήκει τινὰ, καὶ τετον εἰδότα, ὁςις ἦν ἐν Σκύθαις, καὶ ἤρετο· σὺ δὲ πόθεν οἶσθα ἡμᾶς, ὦ ξένε; καὶ αὐτὸς, ἔφη, ἐκεῖθέν εἰμι παρ' ὑμῶν, Τόξαρις τένομα, ἀ τῶν ἐπιφανῶν,

culter debebat ipsum quoque nosse Anacharsin, generis nobilissimi virum, et Scytharum e principibus. Anacharsis autem vnde illum agnosceret popularem suum esse, Graece vestitum, rasum genas, non cinctum, sine ferro, iam affabilem, indigenarum iam vnum Atticorum? adeo ab ipso iam tempore immutatus fuerat.

4. Sed Scythice ipsum allocutus Toxaris, *Non tu*, inquit, *Anacharsis es, Dauceti filius?* Lacrymari prae gaudio Anacharsis, quod et linguae suae peritum inuenisset aliquem, eumque gnarum, quis ipse esset inter Scythas; atque rogare: *Tu vero, hospes, vnde nosti nos? Et ipse*, inquit, *inde sum, e vobis, Toxaris, mihi nomen, non*

Φανῶν, ὥσε καὶ ἐγνῶσθαι ἂν σοι κατ' αὐτὸν μῶν, ἔφη, ὁ Τόξαρις εἶ, περὶ ὃν ἐγὼ ἤκουσα, ὡς τις Τόξαρις ἔρωτι τῆς Ἑλλάδος, ἀπολιπὼν καὶ γυναῖκα ἐν Σκυθίᾳ, καὶ παιδία νεογνὰ, οἴχοιτο ἐς Ἀθήνας, καὶ νῦν διατρίβοι κεῖθι, τιμώμενος ὑπὸ τῶν ἀρίστων; ἐγὼ, ἔφη, ἐκεῖνός εἰμι, εἴ τις καὶ ἐμοῦ λόγος ἔτι παρ' ὑμῖν. ἀκὴν, ἦδ' ὃς ὁ Ἀνάχαρσις, μαθητήν σε ἴσθι με γεγενημένον, καὶ ζηλωτὴν τοῦ ἔρωτος, ὃν ἠράσθης, ἰδεῖν τὴν Ἑλλάδα, καὶ κατά γε τὴν ἐμπορίαν ταύτην ἀποδημήσας, ἥκω σοι, μυρία παθὼν ὑπὸ τοῖς διὰ μέσε ἔθνεσι. καὶ εἴγε μὴ σοὶ ἐνέτυχον, ἔγνωσο ἤδη πρὶν ἥλιον δῦναι, ὀπίσω αὖθις ἐπὶ νῶν κατιέναι, ἔτως ἐτεταράγμην, ξένα καὶ ἄγνωστα πάντα

e nobilibus, vt eo tibi notus sim. Numquid, inquit, *ille tu Toxaris es, de quo audiui ego, Toxarin quendam Graeciae amore, vxore relicta in Scythia et paruis pueris, Athenas abiisse, et nunc ibi viuere, et in honore esse apud optimos quosque? Ille ipse*, inquit, *ego sum, si quis de me adhuc sermo apud vos est.* Tum, *Noris ergo*, inquit Anacharsis, *discipulum me tuum factum esse, et aemulum amoris, quo flagrabas, videndae Graeciae. Huius negotii studio profectus venio tibi sexcenta perpessus mala ab interceptis gentibus. Ac nisi in te incidissem, decretum iam erat, ante solis occasum retro rursus descendere ad nauim, adeo perturbatus sum, cum peregrina et ignota mihi viderem omnia. Sed*

per

πάντα ὁρῶν· ἀλλὰ πρὸς ἀκινάκου, καὶ Ζαμόλξιδος, τῶν πατρῴων ἡμῖν θεῶν, σύ με, ὦ Τόξαρι, παραλαβὼν ξενάγησον, καὶ δεῖξον τὰ κάλλιστα τῶν Ἀθήνησιν, εἶτα καὶ τὰ ἐν τῇ ἄλλῃ Ἑλλάδι, νόμων τε τοὺς ἀρίστους, καὶ ἀνδρῶν τοὺς βελτίστους, καὶ ἤθη, καὶ πανηγύρεις, καὶ βίον αὐτῶν, καὶ πολιτείαν, δι' ἅπερ σύ τε, κἀγὼ μετὰ σὲ, τοσαύτην ὁδὸν ἥκομεν, καὶ μὴ περιΐδῃς ἀθέατον αὐτῶν ἀναστρέψοντα.

Τοῦτο μὲν, ἔφη ὁ Τόξαρις, ἥκιστα ἐρωτικὸν εἴρηκας, ἐπὶ τὰς θύρας αὐτὰς ἐλθόντα, οἴχεσθαι ἀπιόντα· πλὴν ἀλλὰ θάρρει· οὐ γὰρ ἄν, ὡς φῄς, ἀπέλθῃς, οὐδ' ἂν ἀφίῃ σε ῥᾳδίως ἡ πόλις, οὐχ οὕτως ὀλίγα τὰ θέλγητρα ἔχει πρὸς τοὺς

per ego te acinacem, et Zamolxin, patria numina, obsecro, *tu me, Toxari, adsumtum tanquam peregrinum circumducito, et ea, quae Athenis pulcherrima sunt, ostendito, tum et reliqua in Graecia, leges optimas, viros praestantissimos, mores, celebritates, vivendi rationem et administrandae reipublicae, propter quae et tu, et post te ego, tantum itineris fecimus; neque patere me his non visis domum redire.*

5. *Illud quidem,* inquit Toxaris, *minime pro amatore dicebas, te, ad ipsas cum ianuas venisses, abitum parasse. Verum bono es animo. neque enim, ut aiebas, abieris, neque te ita facile vrbs haec dimiserit, neque pauca adeo habet pro hospitibus delini-*

 menta:

σὲς ξένος, ἀλλὰ μάλα ἐπιλήψεταί σε, ὡς μήτε γυναικὸς ἔτι, μήτε παίδων, εἴ σοι ἤδη εἰσὶ, μεμνῆσθαι· ὡς ὃ' ἂν τάχιστα πᾶσαν ἴδοις τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, μᾶλλον δὲ τὴν Ἑλλάδα ὅλην, καὶ τὰ Ἑλλήνων καλὰ ἐγὼ ὑποθήσομαί σοι. Ἔστι σοφὸς ἀνὴρ ἐνταῦθα, ἐπιχώριος μὲν, ἀποδημήσας δὲ μάλα πολλὰ ἐς τε Ἀσίαν, καὶ ἐς Αἴγυπτον, καὶ τοῖς ἀρίστοις τῶν ἀνθρώπων συγγενόμενος, τὰ ἄλλα ἐ τῶν πλησίων, ἀλλὰ καὶ κομιδῇ πένης· ὄψει γέροντα ἔτω δημοτικῶς ἐσαλμένον· πλὴν διά γε τὴν σοφίαν, καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν, πάνυ τιμῶσιν αὐτὸν, ὥσε καὶ νομοθέτῃ χρῶνται πρὸς τὴν πολιτείαν, καὶ ἀξιῶσι κατὰ τὰ ἐκείνε προστάγματα βιῶν. εἰ τοῦτον φίλον κτήσαιο, καὶ

menta: sed valide te complectetur, adeo vt neque vxoris iam, neque liberorum, si qui tibi iam sint, memoriam seruaturus sis. Quomodo vero celerrime omnem videas Athenarum vrbem, aut Graeciam potius totam, et bona Graecorum ac pulchra, ego tibi subiiciam. Est hic vir sapiens, indigena ille quidem, sed multum per Asiam et Aegyptum peregrinatus, et versatus cum hominibus praestantissimis, caeterum non diuitum vnus, sed oppido pauper; videbis senem ita, vt me, plebeium in morem vestitum. verum propter sapientiam virtutemque aliam, maximo illum in honore habent, adeo vt legislatore etiam illo ad constituendam ciuitatem vtantur, et secundum illius praecepta viuere velint. Hunc si amicum

καὶ μάθοις, οἷος ἀνὴρ ἐσί, πᾶσαν νόμιζε τὴν Ἑλλάδα ἐν αὐτῷ ἔχειν, καὶ τὸ κεφάλαιον ἤδη ἂν εἰδέναι τῶν τῇδε ἀγαθῶν, ὡς ἂν ἔσιν ὅ, τι μεῖζόν σοι καλὸν χαρίσασθαι δυναίμην, ἢ συσήσας ἐκείνῳ.

Μὴ τοίνυν μέλλωμεν, ἔφη, ὦ Τόξαρι, ὁ Ἀνάχαρσις, ἀλλά με λαβὼν, ἄγε παρ' αὐτόν· ἀτὰρ ἐκεῖνο δέδια, μὴ δυσπρόσοδος, καὶ ἐν παρέργῳ θῆταί σε τὴν ἔντευξιν ὑπὲρ ἡμῶν. εὐφήμει, ἦδ' ὅς, ἐκείνῳ τὰ μέγιστα χαρίεῖσθαί μοι δοκῶ, ἀφορμὴν παρασχὼν τῆς ἐς ξένον ἄνδρα εὐποιΐας· ἔπεσε μόνον, εἴση γὰρ, ὅση περὶ τὸς ξένους ἡ αἰδὼς, καὶ ἡ ἄλλη ἐπιείκεια, καὶ χρηστότης. μᾶλλον δὲ κατὰ δαίμονα ἅτος αὐτὸς ἡμῖν πρόσεισιν, ὁ ἐπὶ

cum tibi conciliaueris, et quantus vir sit didiceris, totam te in illo Graeciam habere putato, et summam iam nosse bonorum, quae hic sunt. Itaque non est quod maius tibi donare bonum possim, quam illi si te commendem.

γ. *Ne igitur cunctemur, Toxari*, inquit Anacharsis. *sed prehensum me ad ipsum deduc. verum illud timeo, ne difficiles accessus habeat, tuamque pro me deprecationem non magni faciat. Bona verba!* inquit, *quin maxime illum affecturus videor, subministranda illi beneficentiae in hospitem occasione. Sequere modo, scies enim, quantus sit illius circa peregrinos pudor, et reliqua aequitas, et benignitas. Quin diuinitus ille ipse ad nos accedit, co-*

ὁ ἐπὶ συνουσίας, ὁ λαλῶν ἑαυτῷ, καὶ ἅμα προσειπὼν τὸν Σόλωνα, τοῦτό σοι, ἔφη, δῶρον μέγιστον ἥκω ἄγων, ξένον ἄνδρα, φιλίας δεόμενον.

Σκύθης δέ ἐσι τῶν παρ' ἡμῖν εὐπατριδῶν, καὶ ὅμως τἀκεῖ πάντα ἀφεὶς, ἥκει συνεσόμενος ὑμῖν, καὶ τὰ κάλλιστα ὀψόμενος τῆς Ἑλλάδος, κἀγὼ ἐπίτομόν τινα ταύτην ἐξεῦρον αὐτῷ, ὅπως ῥᾷστα καὶ αὐτὸς μάθοι πάντα, καὶ γνώριμος γένοιτο τοῖς ἀρίστοις· τοῦτο δ' ἦν σοι προσαγαγεῖν αὐτόν. εἰ τοίνυν ἐγὼ Σόλωνα οἶδα, ἔτω ποιήσεις, καὶ προξενήσεις αὐτῷ, καὶ πολίτην γνήσιον ἀποφανεῖς τῆς Ἑλλάδος· καὶ ὅπερ σοὶ ἔφην μικρὸν ἔμπροσθεν, ὦ Ἀνάχαρσι, πάντα εὑρήκας

gitabundus ille, illè secum ipse loquens, et simul Solonem allocutus, *Huc tibi*, inquit, *donum maximum adduco, peregrinum hominem, indigentem amicitiae.*

7. *Scytha autem est, generosus apud nos, et tanten relictis, quae ibi sunt, omnibus, huc venit, vt vobiscum versetur, vt ea, quae pulcherrima sunt in Graecia, videat, ego autem compendiariam hanc illi viam reperi, vt facile et ipse discat omnia, et innotescat praestantissimis; haec vero in eo inerat, vt ad te illum deducerem. Si igitur Solonem ego noui, ita facies, et tanquam publico illum hospitio accipies, et germanum Graeciae ciuem efficies.* Et, *Quod tibi paullo ante dicebam, Anacharsi, omnia vidisti, viso*

ως ἤδη Σόλωνα ἰδών· τοῦτο αἱ Ἀθῆναι· τοῦτο ἡ Ἑλλας, ἐκ ἔτι ξένος, σύμπαντές σε ἴσασι, πάντες σε φιλοῦσι· τηλικοῦτόν ἐστι τὸ κατὰ τὸν πρεσβύτην τοῦτον ἁπάντων ἐπιλήσῃ τῶν ἐν Σκυθίᾳ, συμὼν αὐτῷ. ἔχεις τῆς ἀποδημίας τὰ ἆθλα, τοῦ ἔρωτος τὸ τέλος. ἔτος σοι ὁ Ἑλληνικὸς κανών, τοῦτο δεῖγμα τῆς φιλοσοφίας τῆς Ἀττικῆς. ἄτω τοίνυν γίγνωσκε, ὡς εὐδαιμονέστατος ὢν, ὃς συνέσῃ Σόλωνι, καὶ φίλῳ χρήσῃ αὐτῷ.

Μακρὸν ἂν εἴη διηγήσασθαι, ὅπως μὲν ἥσθη ὁ Σόλων τῷ δώρῳ, οἷα δὲ εἶπεν· ὡς δὲ τὸ λοιπὸν συνῆσαν, ὁ μὲν, παιδεύων καὶ διδάσκων τὰ κάλλιστα, ὁ Σόλων, καὶ φίλον ἅπασι ποιῶν τὸν Ἀνά-

viso Solone. Hic Athenae, Hic Graecia. Non iam hospes es. Norunt te omnes, omnes te amant. Tantum est in hoc sene. Omnium quae sunt in Scythia oblitionem capies, cum hoc si fueris. Habes praemia peregrinationis tuae, finem tui amoris. Haec tibi norma Graecanica, hoc Atticae philosophiae specimen. Ita igitur iudica, te esse felicissimum, qui cum Solone futurus sis, et amico illo sis usurus.

8. Longum fuerit iam commemorare, quam delectatus sit munere Solon, et quae dixerit, et quomodo ab eo inde tempore vna vixerint, cum alter quidem, Solon, institueret et doceret pulcherrima quaeque, et amicum omnibus conciliaret

Ἀνάχαρσιν, καὶ προσάγων τοῖς Ἕλλησι καλοῖς, καὶ πάντα τρόπον ἐπιμελέμενος, ὅπως ἥδιστα διατρίψῃ ἐν τῇ Ἑλλάδι· ὁ δὲ, τεθηπὼς τὴν σοφίαν αὐτοῦ, καὶ μηδὲ τὸν ἕτερον πόδα ἐκὸν εἶναι 2) ἀπολειπόμενος. ὡς γὰρ ὑπέσχετο αὐτῷ ὁ Τόξαρις, ἐξ ἑνὸς ἀνδρὸς, τοῦ Σόλωνος, ἅπαντα ἔγνω ἐν ἀκαρεῖ, καὶ πᾶσιν ἦν γνώριμος, καὶ ἐτιμᾶτο δι' ἐκεῖνον. ἐ γὰρ μικρὸν ἦν Σόλων ἐκείνων, ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι καὶ τοῦτο, ὡς νομοθέτῃ ἐπείθοντο, ἐφίλει δὲ ἐκεῖνος δοκιμάζοι. καὶ ἐπίστευον ἀρίστας ἄνδρας εἶναι. τὰ τελευταῖα καὶ ἐμυήθη μόνος βαρβάρων Ἀνάχαρσις, δημοσίαν

ret Anacharsin, et bonis eum Graecorum admoneret, omni ratione curans, vti quam suauissime in Graecia aetatem ageret: alter vero, Anacharsis, sapientiam huius admiraretur, nec latum pedem ab illo sua voluntate discederet. Vt enim promiserat illi Toxaris, ex vno viro Solone, breuissimo tempore cognoscebat omnia, et innotescebat omnibus, et in honore apud omnes erat. Neque enim paruum quiddam erat laudans Solon; sed homines hac etiam in re illi, tanquam legislatori, obsequebantur, amabantque quos ille probaret, et viros optimos esse credebant. Deniquead mysteria etiam admissus est Anacharsis, solus

2. Εἶναι] Legendum puto ἐκείνῳ. Certe ita interpretatus sum. *Gesner.*

τος γενόμενος, εἰ χρὴ Θεοξένῳ πιστεύειν καὶ τᾶτο ἰσορρέντι περὶ αὐτᾶ. καὶ ἂν ἂν ἀδὲ ἀνέστρεψεν, οἶμαι, ἐς Σκύθας, εἰ μὴ Σόλων ἀπέθανε.

Βέλεσθε δὴν ἤδη ἐπαγάγω τῷ μύθῳ τὸ τέλος, ὡς μὴ ἀκέφαλος περινοστῇ; ὥρα γᾶν εἰδέναι, ὅτινός μοι εἵνεκα, ὁ Ἀνάχαρσις ἐκ Σκυθίας, καὶ Τόξαρις τανῦν ἐς Μακεδονίαν ἥκετον, ἔτι καὶ Σόλωνα γέροντα ἄνδρα ἐπαγομένω Ἀθήνηθεν. Φημὶ δὴ ὁμοίᾳ τι κἀμὲ αὐτὸς πεπονθέναι τῷ Ἀναχάρσιδι, καὶ, πρὸς Χαρίτων, μὴ νεμεσήσητέ μοι τῆς εἰκόνος, εἰ βασιλικῷ ἀνδρὶ ἐμαυτὸν εἰκάσω. Βάρβαρος μὲν γὰρ κἀκεῖνος, καὶ οὐδέν τι Φαίης ἂν τὰς Σύρας ἡμᾶς φαυλοτέρας εἶναι τῶν Σκυθῶν.

solus barbarorum, ciuitatis ante iure donatus, si fides habenda est Theoxeno, hoc etiam de illo narranti. Et ne rediturus erat, nisi, in Scythiam, nisi Solon esset mortuus.

9. Vultin' igitur iam inducam etiam finem et *coronidem* fabellae, ne sine capite oberret. Iam enim sciendum est, cuius mihi rei causa Anacharsis e Scythia inde Toxarisque nunc in Macedoniam venerint, adducentes insuper Solonem, senem virum, Athenis. Aio nimirum simile mihi quiddam Anacharsidi viu veniisse. Et, per *ego vos* Gratiarum *numen rogo*, nolite iniuri mihi ob istam imaginem, si regii generis viro me assimilaui. Barbarus enim et ille; neque Syros nos Scythis vlla in re deteriores *temere* dixeris. Ego

θῶν. ἀτὰρ, οὐδὲ κατὰ τὸ βασιλικὸν εἰσποιῶ τἀμὰ ἐς τὴν ὁμοιότητα, κατ' ἐκεῖνα δέ· ὅτε γὰρ πρῶτον ἐπεδήμησα ὑμῶν τῇ πόλει, ἐξεπλάγην μὲν εὐθὺς ἰδὼν τὸ μέγεθος, καὶ τὸ κάλλος, καὶ τῶν ἐμπολιτευομένων τὸ πλῆθος, καὶ τὴν ἄλλην δύναμιν, καὶ λαμπρότητα πᾶσαν· ὥςε ἐπιπολὺ ἐτεθήπειν πρὸς ταῦτα, καὶ οὐκ ἐξήρκουν τῷ θαύματι, οἷόν τι καὶ ὁ νησιώτης ἐκεῖνος νεανίσκος ἐπεπόνθει πρὸς τὴν τοῦ Μενελάου οἰκίαν. καὶ ἔμελλον οὕτω διατεθήσεσθαι τὴν γνώμην, ἰδὼν πόλιν ἀκμάζουσαν ἀκμῇ τοσαύτῃ, καὶ κατὰ τὸν ποιητὴν ἐκεῖνον, ἀνθεῦσαν ἀγαθοῖς πᾶσιν, οἷς θάλλει πόλις.

Οὕτω δὴ ἔχων, ἐσκοπούμην ἤδη περὶ τῶν πρακτέων. καὶ τὸ μὲν δεῖξαι τῶν λόγων ὑμῖν, πάλαι

vero non quantum ad regiam nobilitatem, similitudinem illam affecto, sed quantum ad illa *priora*. Cum enim primum peregrinus vestram in vrbem veni, statim quidem perculsus sum conspecta magnitudine, et pulchritudine, et civium numero, et reliqua omni facultate ac splendore. Itaque diu ad ista stupebam, nec par eram admirationi, quale quid illi de insula adolescenti accidit ad Menelai domum. Et debebam ita animo affici, qui viderem, vrbem in eo culmine constitutam, et secundum poëtam, bonis omnibus florentem, queis vigere vrbes solent.

10. Ita nempe habens, quid agendum esset, iam considerabam. Et facultatis quidem dicendi speci-

πάλαι ἐδέδοκτο. τίσι γὰρ ἂν ἄλλοις ἔδειξα, σιωπῇ παροδεύσας τηλικαύτην πόλιν; ἐζήτουν γὰρ (ἐδ' ἀποκρύψομαι τἀληθές,) οἵτινες εἰ πρέσχοντες εἶεν, καὶ οἷς ἄν τις προσελθὼν, καὶ συγγραψάμενος προστάτας, συναγωνιστὰς χρῷτο πρὸς τὰ ὅλα. ἐνταῦθά μοι ἀχ εἷς ὥσπερ τῷ Ἀναχάρσιδι καὶ ἄτος βάρβαρος, ὁ Τόξαρις, ἀλλὰ πολλοί, μᾶλλον δὲ πάντες, τὰ αὐτὰ, μᾶλλον ἢ αὐταῖς συλλαβαῖς ἔλεγον· ὦ ξένε, πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι χρηστοὶ, καὶ δεξιοὶ ἀνὰ τὴν πόλιν, καὶ ἂν ἂν ἀλλαχόθι τοσοῦτοι εὕροις ἄνδρες ἀγαθοί· δύο δὲ μάλιστα ἐσὸν ἡμῖν ἄνδρε ἀρίστω, γένει μὲν, καὶ ἀξιώματι, πολὺ πρέσχοντε ἁπάντων, παιδείᾳ δὲ, καὶ λόγων δυνάμει, τῇ Ἀττικῇ

* * * * *

specimen vobis praebere, decretum olim fuerat. Quibus enim praeberem aliis, si silentio talem vrbem praeterirem? Quaerebam enim, (neque rerum celabo) qui essent principes, et quibus quis applicans se, et patronis sibi adscitis, deinde auxiliatoribus vti ad vniuersa posset? Hic mihi non vnus aliquis, vt Anacharsidi, isque barbarus, Toxaris, sed multi, quin omnes eadem, tantum non iisdem syllabis, dixere: *Multi quidem, hospes, et alii boni dextrique in vrbe viri, nec alias tot bonos viros inuenias. Duo autem maxime sunt nobis viri optimi, genere quidem et dignitate multum superiores omnibus, doctrina autem et eloquentia*

Atti-

τικῇ δικάδι παραβάλλοις ἄν. ἡ δὲ παρὰ τοῦ δήμου εὔνοια, πάνυ ἐρωτικὴ πρὸς αὐτούς· καὶ τουτὶ γίγνεται, ὅ, τι ἂν ὅτοι ἐθέλωσιν· ἐθέλουσι γὰρ ὅ, τι ἂν ἄριστον ᾖ τῇ πόλει. τὴν μὲν γὰρ χρηστότητα, καὶ τὴν πρὸς τοὺς ξένους φιλανθρωπίαν, καὶ τὸ ἐν μεγέθει τοσούτῳ ἀνεπίφθονον, καὶ τὸ μετ' εὐνοίας αἰδέσιμον, καὶ τὸ πρᾷον, καὶ τὸ ἀπρόσοδον, αὐτὸς ἂν ἄλλοις διηγήσαιο, πειραθεὶς μικρὸν ὕστερον.

Καὶ ὡς μᾶλλον θαυμάσῃς, μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οἰκίας ἐστὸν, υἱὸς καὶ πατὴρ, ὁ μὲν, εἴ τινα Σόλωνα, ἢ Περικλέα, ἢ Ἀριστείδην ἐπινοεῖς, ὁ δὲ υἱὸς, καὶ ὀφθεὶς μὲν, αὐτίκα ἀπάξεταί σε, οὕτω

Atticae illos decadi comparaueris. Tantum autem populari gratia florent, vt plane amentur: idque ipsum magna cum vtilitate reipublicae accidit. Fitque quidquid hi volunt: volunt enim quidquid optimum est. Benignitatem enim, et in hospites humanitatem, et quod in tanta magnitudine nullum inuidiae locum relinquunt, et quod in illa se beneuolentia venerabiles tamen praestant, et quam sint placidi, quam faciles accessus habeant; tute aliis enarrare poteris, periculo paullo post facto.

11. *Vtque magis mireris, ex vna eademque domo sunt, filius et pater. Hic quidem, si Solonem aliquem, aut Periclem, aut Aristidem cogitas: filius vero, vbi primum videris, statim te amicum sibi abducat,*

ἅτω μέγας ἐστὶ, καὶ καλὸς ἀρρενωπόν τινα τὴν εὐμορφίαν· εἰ δὲ καὶ φθέγξαιτο μόνον, οἰχήσεταί 3) σε ἀπὸ τῶν ὤτων ἀναθησάμενος· τοσαύτην Ἀφροδίτην ἐπὶ τῇ γλώττῃ ὁ ῥεμίσκος ἔχει. ἤγέ τοι πόλις ἅπασα κεχηνότες ἀκούσειν, ὁπότ' ἂν δημηγορήσων παρέλθοι· ὁποῖόν φασι τὰς τότε Ἀθηναίας πρὸς τὸν τῆ Κλεινίᾳ πεπονθέναι, παρ' ὅσον τοῖς μὲν ἐκ εἰς μακρὰν μετεμέλησε τῆς ἔρωτος, ὃν ἠράσθησαν τῷ Ἀλκιβιάδῃ· τοῦτον δὲ ἡ πόλις ἐ φιλεῖ μόνον, ἀλλὰ

ducet, ita procerus est, et virili quadam formositate pulcher: si vero locutus solum fuerit, ilices auribus se deuincto abibit: tantam in lingua Venerem habet iuuenis. Vrbs quidem vniuersa hiantes audiunt, quoties in concionem prodierit, id quod aiunt Athenienſibus, qui tum erant, in Cliniae filio accidiſſe: niſi quod illos quidem non ita multo poſt amoris illius, quo proſecuti Alcibiadem fuerant, poeniteat; hunc vero non amat modo ciuitas, ſed reuerentia

3. Οἰχήσεται] Reſpicit ad Ogmium illum Gallorum Herculem: qui catenis ex ore ſuo ad aures audientium pertinentibus non profecto alligatos tantum ſtanti ſibi habet, ſed abducit, trahit, rapit, quocumque ipſi ire placeat. Haec vis verbi οἰχήσεται· hanc nos verbis *ilicet* et *abibit* exprimere ſtuduimus. *Geſner.*

λὰ καὶ αἰδεῖσθαι ἤδη ἀξιοῖ, καὶ ὅλως, ἐν τοῦτο ἡμῖν δημόσιον ἀγαθόν ἐστι, καὶ μέγα ὄφελος ἅπασιν, ἀνὴρ οὗτος. εἰ δὴ αὐτός τε καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ δέξαιντό σε, καὶ φίλον ποιήσαιντο, πᾶσαν ἔχεις τὴν πόλιν, καὶ ἐπισεῖσαι χρὴ τὴν χεῖρα, τοῦτο μόνον, καὶ οὐκ ἔτ' ἐνθυμάσιμα τὰ σά. ταῦτα νὴ τὸν Δί' ἅπαντες ἔλεγον, εἰ χρὴ καὶ ὅρκον ἐπάγειν τῷ λόγῳ. καί μοι ἤδη πειρωμένῳ, τὸ πολλοστὸν τῶν προσόντων εἰρηκέναι ἔδοξαν· οὐχ ἕδρας τοίνυν, οὐδ' ἀμβολᾶς ἔργον, ὡς ὁ Κεῖος φησὶν, ἀλλὰ χρὴ πάντα μὲν κάλων κινεῖν, πάντα δὲ πράττειν, καὶ λέγειν, ὡς φίλοι ἡμῖν τοιοῦτοι γένοιντο· ἢν γὰρ τοῦθ' ὑπάρξῃ, εὔδια πάντα,

tia iam dignatur. Denique vnum hoc publicum nostrum bonum est, et maxima omnibus vtilitas, hic vir! Si igitur et ipse et ipsius pater recipiant te, et amicum sibi faciant, ciuitatem habes vniuersam; et hoc solum opus est, vt manu significationem voluntatis edant, neque amplius de tuis fortunis dubitare licebit. Haec ita me Iupiter, (si iusiurandum adiicere orationi fas est) dixerunt vniuersi: et mihi iam experienti, vix aliquam de multis partem eorum, quae insunt, dixisse videntur. Non igitur desistendi, aut differendi, vt Ceüs poëta ait, iam tempus est, sed funem omnem mouere oportet, facereque et dicere omnia, hi vt amici nobis fiant. Hoc enim si contigerit, serena omnia,

πάντα, καὶ πλοῦς ἤριος, καὶ λειοκύμων ἡ θάλασσα, καὶ ὁ λιμὴν πλησίον.

mnia, et secunda nauigatio, et molli fluctu leniter motum mare, et portus in proximo.

Πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν.

Ἀβδηρίταις, φασὶ, Λυσιμάχου ἤδη βασιλεύοντος, ἐμπεσεῖν τι νόσημα, ὦ καλὲ Φίλων, τοιοῦτο· πυρέττειν μὲν γὰρ τὰ πρῶτα πανδημεὶ ἅπαντας, ἀπὸ τῆς πρώτης εὐθὺς ἐρρωμένως, καὶ λιπαρεῖ τῷ πυρετῷ· περὶ δὲ τὴν ἑβδόμην τοῖς μὲν αἷμα πολὺ ἐκ ῥινῶν ῥυὲν, τοῖς δὲ ἱδρὼς ἐπιγενόμενος πολὺς καὶ ὅτος, ἔλυσε τὸν πυρετόν. ἐς γελοῖόν δέ τι πάθος περιΐ[1]σῃ τὰς γνώμας

Quomodo historia conscribenda sit.

Abderitas dicitur Lysimacho iam regnante morbus inuasisse, mi iucundissime Philo, talis. Febricitasse enim primum tota vrbe omnes, a primo statim die valide, et febri continua: circa diem vero septimum, aliis sanguis copiosus naribus fluens, aliis sudor superueniens largus et ipse, febrim soluit. At illa *febris* in ridiculam quandam

1. Περιΐσῃ] Significat hic *περιΐσημι redigo*, eodem-

γνώμας αὐτῶν· ἅπαντες γὰρ ἐς τραγῳδίαν παρεκινοῦντο, καὶ ἰαμβεῖα ἐφθέγγοντο, καὶ μέγα ἐβόων, μάλιστα δὲ τὴν Εὐριπίδου Ἀνδρομέδαν ἐμονῴδουν, καὶ τὴν τοῦ Περσέως ῥῆσιν ἐν μέλει διεξῆσαν· καὶ μεστὴ ἦν ἡ πόλις ὠχρῶν ἁπάντων καὶ λεπτῶν, τῶν ἑβδομαίων ἐκείνων τραγῳδῶν,

Σὺ δ' ὦ θεῶν τύραννε κἀνθρώπων, Ἔρως,
Καὶ τἄλλα μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἀναβοώντων, καὶ τοῦτο ἐπιπολὺ, ἄχρι δὴ χειμὼν, καὶ κρύος δὲ μέγα γενόμενον, ἔπαυσε ληροῦντας αὐτούς. αἰτίαν δέ μοι δοκεῖ τοῦ τοιούτου παρασχεῖν, Ἀρχέλαος

dam affectionem mentes illorum coniecit. Omnes ad tragoediam vitioso motu impellebantur, et iambica proferebant, et clamabant valide, maxime vero Euripidis Andromedam solitario cantu promuntiabant, et illam Persei orationem modulate persequebantur. Plena igitur vrbs pallidis omnibus et extenuatis septiduanis illis tragoedis:

Tuque o Deorum hominumque saeue rex, Amor,

Et reliqua voce magna proclamantibus, idque multum diuque, donec hiems, et frigus magnum ingruens, delirio illorum finem imposuit. Causam mihi vero videtur huiusmodi *euentus* praebuisse

eodemque significatu et constructione vtitur *Herodian.* VII. 3. 12. ὁ Μαξιμῖνος τοὺς πλείστους τῶν ἐνδόξων οἴκων ἐς πενίαν περιῄσησας. Nominatiuus autem verbi, hoc Luciani loco, est τὸ νόσημα. *Reitz.*

χέλως ὁ τραγῳδὸς, εὐδοκιμῶν τότε, μεσάντος θέρους ἐν πολλῷ τῷ φλογμῷ τραγῳδήσας αὐτοῖς τὴν Ἀνδρομέδαν, ὡς πυρέξαι τε ἀπὸ τοῦ θεάτρου τοὺς πολλοὺς, καὶ ἀναξάντας ὕστερον ἐς τὴν τραγῳδίαν παρολισθαίνειν, ἐπιπολὺ ἐμφιλοχωρούσης τῆς Ἀνδρομέδας τῇ μνήμῃ αὐτῶν, καὶ τοῦ Περσέως ἔτι σὺν τῇ Μεδούσῃ, τὴν ἑκάστου γνώμην περιπετομένου.

Ὡς ἔν γε, φασὶν, ἐνὶ παραβαλεῖν; τὸ Ἀβδηριτικὸν ἐκεῖνο πάθος, καὶ νῦν τοὺς πολλοὺς τῶν πεπαιδευμένων περιελήλυθεν· ἐχ ὥστε τραγῳδεῖν, ἔλαττον γὰρ ἂν τοῦτο παρέπαιον, ἀλλοτρίοις ἰαμβείοις, ἢ Φαύλοις κατεσχημένοι· ἀλλ' ἀφ' ἧς δὴ τὰ ἐν ποσὶ ταῦτα κεκίνηται, ὁ πόλεμος

buisse Archelaus, Tragoedus ea aetate fauore hominum florens, qui media aestate, multo aestu, Andromedam illis egerat, adeo vt ab ipso theatro multi febricitarent, et surgentes deinde in tragoediam delaberentur, cum suauitate quadam obuersante memoriae ipsorum Andromeda, et Perseo cum sua Medusa circa sensus vniuscuiusque adhuc volitante.

2. Si igitur vnum, quod aiunt, alteri comparare fas est, Abderiticus ille morbus nunc quoque eruditorum multos comprehendit: non illos quidem vti tragoedias agunt: minus enim sic delirarent, si iambis alienis nec malis occupati essent. Sed ex quo praesens hic motus exstitit, bellum,

μος ὁ πρὸς τὰς βαρβάρους, καὶ τὸ ἐν Ἀρμενίᾳ τραῦμα, καὶ αἱ συνεχεῖς νῖκαι, ἀδεὴς, ὅστις ἐχ ἱστορίαν συγγράφει· μᾶλλον δὲ Θουκυδίδαι, καὶ Ἡρόδοτοι, καὶ Ξενοφῶντες ἡμῖν ἅπαντες· καὶ ὡς ἔοικεν, ἀληθὲς ἄρ' ἦν ἐκεῖνο, τὸ, Πόλεμος ἁπάντων πατήρ 2)· εἴ γε καὶ συγγραφέας τοσούτους ἀνέφυσεν, ὑπὸ μιᾷ τῇ ὁρμῇ.

Ταῦτα τοίνυν, ὦ Φιλότης, ὁρῶντα, καὶ ἀκούοντά με, τὸ τῦ Σινωπέως ἐκεῖνο εἰσῆλθεν· ὁπότε

inquam, contra barbaros, et vulnus in Armenia acceptum, et victoriae perpetuae; nemo est, quin conscribat historiam, potius vero Thucydides nobis, et Herodoti, et Xenophontes sunt omnes. Et, vt videtur, verum erat illud, *bellum omnium esse patrem*, si vna tot historicos plaga genuit.

3. Haec igitur, amice, videntem me et audientem Sinopensis illud subiit. Cum enim iam ducere

2. Πόλεμος ἁπάντων πατήρ] Respicit ad illam Heracliteorum veterum philosophorum ἐναντιοτροπὴν, per quam ἁρμόσθαι τὰ ὄντα, ipse ait apud *Diogenem Laërtium* IX, 7. Heraclitus. Nemo forte explicauit eam ἐναντιοτροπὴν, et rerum omnium ex pugna quadam elementorum originem copiosius quam Hippocrates de diaeta I, 1. sq. VII, 6. sq. in primis c. 12 — 17. *Gesner.*

ὁπότε γὰρ ὁ Φίλιππος ἐλέγετο ἤδη ἐπελαύνειν, οἱ Κορίνθιοι πάντες ἐταράττοντο, καὶ ἐν ἔργῳ ἦσαν· ὁ μὲν, ὅπλα ἐπισκευάζων, ὁ δὲ, λίθους παρεφέρων, ὁ δὲ, ὑποικοδομῶν τὰ τείχεα, ὁ δὲ, ἔπαλξιν ὑποχηρίζων, ὁ δὲ ἄλλος, ἄλλο τι τῶν χρησίμων ὑπεργῶν. ὁ δὴ Διογένης ὁρῶν ταῦτα, ἐπεὶ μηδὲν εἶχεν ὅ, τι καὶ πράττοι, ἀδεὴς γὰρ αὐτῷ ἐς ἀδὲν ἐχρῆτο, διαζωσάμενος τὸ περιζώνιον, σπεύδῃ μάλα καὶ αὐτὸς ἐκύλιε τὸν πίθον, ἐν ᾧ ἐτύγχανεν οἰκῶν, ἄνω καὶ κάτω τὰ Κρανεία· καί τίς τῶν συνήθων ἐρομένῳ, τί ταῦτα ποιεῖς, ὦ Διόγενες; Κυλίω, ἔφη, κἀγὼ τὸν πίθον, ὡς μὴ μόνος ἀργεῖν δοκοίην ἐν τοσούτοις ἐργαζομένοις.

Καὶ-

ducere contra Corinthios nuntiaretur Philippus, perturbari omnes et trepidare, arma parare alius, alius adferre lapides, alius murorum *partem* subſtruere, loricam moenium firmare alius, alius vero aliud eorum, quae vſui eſſent, miniſtrare. Diogenes vero videns iſta, cum quod ageret non haberet, neque enim quisquam illo ad vllam rem vtebatur, ſuccincto palliolo ſuo, ſtudioſe admodum et ipſe dolium, in quo degebat, voluere ſurſum deorſum in Cranio: et familiarium interrogante vno, *quorſum haec facis, Diogenes?* reſpondere, *Voluo et ipſe dolium, ne otioſus ſolus inter tot occupatos videar.*

Καὐτὸς ἔν, ὦ Φίλων, ὡς μὴ μόνος ἄφωνος εἴην ἐν ἅτῳ πολυφώνῳ τῷ καιρῷ, μηδ' ὥσπερ κωμικὸν δορυφόρημα, κεχηνὼς σιωπῇ παραφερσίμην, καλῶς ἔχειν ὑπέλαβον, ὡς δυνατόν μοι, κυλίσαι τὸν πίθον, ἐχ ὡς ἰσορίαν συγγράφειν, ἀδὲ πράξεις αὐτὰς διεξιέναι· ἐχ ἅτω μεγαλότολμος ἐγὼ, μηδὲ τᾶτο δείσῃς περὶ ἐμᾶ· οἶδα γὰρ, ἡλίκος ὁ κίνδυνος, εἰ κατὰ τῶν πετρῶν κυλίει τις, καὶ μάλιςα, οἷον τὰμὶν τᾶτο πιθάκνιον, ἀδὲ πάνυ καρτερῶς κεκεραμευμένον· δείσει γὰρ αὐτίκα μάλα πρὸς μικρόν τι λιθίδιον προσπταίσαντα, συλλέγειν τὰ ὄςρακα. τί ἔν ἔγνωσαί μοι, καὶ πῶς ἀσφαλῶς μεθέξω τᾶ πολέμα, αὐτὸς ἔξω βέλκς ἑκὼς, ἐγώ σοι φράσω. τᾶτο

4. Itaque ipſe ego quoque, Philon, ne mutus ſolus eſſem in vocali adeo tempore, neque comici ſatellitii inſtar hiante ore praeterueherer, decere arbitratus ſum, pro virili me quoque dolium voluere, non vt hiſtoriam ſcriberem, neque vt ipſa enarrem facta; non ita audax ego, neque hoc de me metueris. Noui enim, quantum ſit periculum, ſi per ſaxa voluat aliquis, in primis, doliolum, quale meum eſt, non valide admodum a figulo elaboratum: cogar enim, ſi vel ad paruum lapillum offendam, teſtas colligere. Quid igitur decretum mihi ſit, et quomodo tutus in partem belli venturus ſim, extra teli iactum ipſe conſtitutus, tibi enarrabo. Nimirum a fu-

τάτε μὲν καπνῦ, καὶ κύματος 3), καὶ Φροντίδων, ὅσαι τῷ συγγράφειν ἔνεισιν, ἀνέξω ἐμαυτὸν, εὖ ποιῶν. παραινέσιν δέ τινα μικρὰν, καὶ ὑποθήκας ταύτας ὀλίγας ὑποθήσομαι τοῖς συγγράφουσιν, ὡς κοινωνήσαιμι αὐτοῖς τῆς οἰκοδομίας, εἰ καὶ μὴ τῆς ἐπιγραφῆς, ἄκρῳ γε τῷ δακτύλῳ τὰ πηλὰ προσαψάμενος.

Καίτοι ἐδὲ παραινέσεως οἱ πολλοὶ δεῖν οἴονται σοφίσιν ἐπὶ τὸ πρᾶγμα, ἢ μᾶλλον ἢ τέχνης τινὸς ἐπὶ τὸ βαδίζειν, ἢ βλέπειν, ἢ ἐσθίειν, ἀλλὰ

a fumo, et fluctu, et curis, quae scribendo adiunctae sunt, abstinebo me, sapienti consilio. Admonitionem autem paruam quandam, et pauca haec praecepta subiiciam scribentibus, vt in aedificandi aliquam partem veniam, licet in inscriptione nulla mei mentio futura sit, qui extremo tantum digito lutum attigerim.

5. Quamquam neque admonitione plerique opus sibi esse putant ad hoc negotium, non magis quam arte quadam ad incedendum, aut videndum, aut edendum: sed facillimum omnino,

3. Καπνῦ καὶ κύματος] Locum hunc, qui me diu torserat, aperuit tandem *Iac. Vptonus*, ostenso, ad quem alludit, *Homeri* loco; qui inspectus rem totam statim pulchre expediet. Scyllam vt effugeret, gubernatori mandat Vlysses: τάτε μὲν καπνῦ καὶ κύματος ἐκτὸς ἔεργε Νῆα etc. *du Soul.*

λὰ πάνυ ῥᾷςον, καὶ πρόχειρον, καὶ ἅπαντος εἶναι ἱςορίαν συγγράψαι, ἤν τις ἑρμηνεῦσαι τὸ ἐπελθὸν δύνηται· τὸ δὲ, οἶσθά πȣ καὶ αὐτὸς, ὦ ἑταῖρε, ὡς ȣ̓ τῶν εὐμεταχειρίςων, ȣ̓δὲ ῥᾳθύμως συντεθῆναι δυναμένων τȣ̃τ' ἐςὶν, ἀλλὰ εἴ τι ἐν λόγοις, καὶ ἄλλο πολλῆς τῆς Φροντίδος δεόμενον, ἤν τις, ὡς ὁ Θȣκυδίδης Φησὶν, ἐς ἀεὶ κτῆμα σύντιθεῖη. οἶδα μὲν ȣ̃ν ȣ̓ πάνυ πολλοὺς αὐτῶν ἐπιςρέψων, ἐνίοις δὲ καὶ πάνυ ἐπαχθὴς δόξων, καὶ μάλιςα ὁπόσοις ἀποτετέλεςαι ἤδη, καὶ ἐν τῷ κοινῷ δέδεικται ἡ ἱςορία. εἰ δὲ καὶ ἐπῄνηται ὑπὸ τῶν τότε ἀκροασαμένων, μανία, εἴγε ἐλπὶς 4), ὡς οἱ τοιȣ̃τοι μεταποιήσȣσιν ἢ μετα-

et promtum, et vniuscuiusque esse, scribere historiam, modo quis eloqui, quae in mentem veniunt, possit. Hoc vero, nosti forte ipse quoque, sodalis, quam non sit ex facillimis, neque ex iis, quae negligenter componi possint, sed *hoc esse*, si quid est in studiis literarum aliud, quod multa cura indigeat; si quidem aliquis, * *tanquam* possessionem in perpetuum *obtinendam*, vt ait Thucydides, componere velit. Noui equidem fore, vt non admodum multos aduertam, quin omnino, vt odiosus etiam quibusdam videar, illis praesertim, quibus iam perfecta est, et ostensa in publico historia. Si vero etiam laudata sit ab audientibus, insania fuerit sperare, retractaturos

4. Μανία, εἴ γε ἐλπὶς] Locus turpiter corruptus.

μεταγράψεσί τι τῶν ἅπαξ κεκυρωμένων, καὶ ὥσπερ ἐς τὰς βασιλείας αὐλὰς ἀποκειμένων. ἔμως δὲ ἐ χεῖρον καὶ πρὸς αὐτὰς ἐκείνας εἰρῆσθαι, ἴν', εἴ ποτε πόλεμος ἄλλος συςαίη, ἢ Κελτοῖς πρὸς Γέτας, ἢ Ἰνδοῖς πρὸς Βακτρίους (καὶ γὰρ πρὸς ἡμᾶς γε τολμήσειεν ἄν τις, ἁπάντων ἤδη κεχειρωμένων) ἔχωσιν ἄμεινον συντιθέναι, τὸν κανόνα τῶν τοιούτων προσάγοντες, ἥπερ γε δόξῃ αὐτοῖς ὀρθὸς εἶναι· εἰ δὲ μή, αὐτοί μὲν καὶ τότε τῷ αὐτῷ πήχει, ὥσπερ καὶ νῦν, μετρέντων τὸ πρᾶγμα· ὁ ἰατρὸς δὲ ἐ πάνυ ἀμάσεται,

turos aliquid, aut aliter ſcripturos eorum, quae ſemel firmata auctoritatibus et quaſi in aulas regias repoſita ſunt. Veruntamen non peſſimum fuerit etiam ad illos ipſos dicta haec eſſe, vt, ſi quando bellum conſletur aliud, aut Celtarum aduerſus Getas, aut contra Bactrianos Indorum, (neque enim contra nos quisquam auſit *tale quid*, perdomitis iam omnibus) habeant, quomodo componere melius poſſint, applicanda hac norma, ſi quidem recta iis videatur eſſe. Sin minus, ipſi quidem tum eadem vlna, vt nunc etiam, rem metiantur: medicus vero non valde angetur, ſi

ruptus. Pro μανίᾳ, εἴγε ἐλπὶς ſine dubio legendum μανίᾳ εἴη γε ἐλπίς. Videtur huic vlceri cum interpretatione ſuccurriſſe etiam Interpres. *Ienſius.*

ται, ἣν πάντες Ἀβδηρῖται ἑκόντες Ἀνδρομέδαν τραγῳδῶσι.

Διττῆ δὲ ὄντος τοῦ τῆς συμβολῆς ἔργου, τὰ μὲν γὰρ αἱρεῖσθαι, τὰ δὲ φεύγειν διδάσκει, φέρε πρῶτα εἴπωμεν, ἄτινα φευκτέον τῷ ἱστορίαν συγγράφοντι, καὶ ὧν μάλιστα καθαρευτέον· ἔπειτα, οἷς χρώμενος ἐκ ἂν ἁμάρτοι τῆς ὀρθῆς καὶ ἐπ' εὐθὺ ἀγούσης, ἀρχήν τε οἵαν αὐτῷ ἀρκτέον, καὶ τάξιν ἥντινα τοῖς ἔργοις ἐφαρμοστέον, καὶ μέτρον ἑκάστου, καὶ ἃ σιωπητέον, καὶ οἷς ἐνδιατριπτέον, καὶ ὅσα παραδραμεῖν ἄμεινον, καὶ ὅπως ἑρμηνευτέα αὐτὰ καὶ συναρμόσαι. ταῦτα μὲν, καὶ τὰ τοιαῦτα, ὕστερον· νῦν δὲ, τὰς καινὰς

Abderitani omnes sua voluntate agant Andromedam.

6. Cum autem duplex consilii opus sit, quod alia eligere docet, fugere vero alia: age primum dicamus, quae fugienda sint scribenti historiam, et a quibus purum esse oporteat: deinde quibus rebus vius non aberret a vera *via*, quaeque recto *itinere* ducat; quo initio illi sit incipiendum, quis ordo sit accommodandus rebus, quae vniuscuiusque mensura, quae praetereunda silentio, quibus immorandum sit, quae melius breuiter percurrere, quomodo verbis explicanda omnia, et inter se committenda, atque deuincienda. Atque haec quidem, et similia his, deinde. Iam nunc vero

κίας ἤδη εἴπωμεν, ὁπόσα τοῖς Φαύλως συγγράφουσι παρακολουθοῦσιν. ἃ μὲν ἔν κοινὰ πάντων λόγων ἐστὶν ἁμαρτήματα, ἔν τε φωνῇ, καὶ ἁρμονίᾳ, καὶ διανοίᾳ, καὶ τῇ ἄλλῃ ἀτεχνίᾳ, μακρὸν τε ἂν εἴη ἐπελθεῖν, καὶ τῆς παρούσης ὑποθέσεως ἐκ ἴδιον. κοινὰ γὰρ, ὡς ἔφην, ἁπάντων λόγων ἐστὶν ἁμαρτήματα ἔν τε φωνῇ, καὶ ἁρμονίᾳ.

Ἃ δὲ ἐν ἱστορίᾳ διαμαρτάνουσι, τὰ τοιαῦτα ἂν εὕροις ἐπιτηρῶν, οἷα καμοὶ πολλάκις ἀκροωμένῳ ἔδοξε, καὶ μάλιστα ἦν ἅπασιν αὐτοῖς ἀναπετάσῃς τὰ ὦτα. ἐκ ἄκαιρον δὲ μεταξὺ καὶ ἀπομνημονεῦσαι ἔνια, παραδείγματος ἕνεκα, τῶν ἤδη

vero vitia dicamus, quae malos ſcriptores comitantur. Quae quidem igitur in oratione omni communia inſunt vitia, in lingua, in compoſitione, et ſententia, in ruditate reliqua, longum fuerit perſequi, et huius argumenti minime proprium eſt. Communia enim, quod modo dixi, omnis orationis vitia ſunt in lingua et compoſitione.

7. Quae vero in hiſtoria peccant, ea, ſi obſeruare velis, talia inuenias, qualia mihi etiam, qui ſaepius audiui, videbantur, et maxime ſi omnibus illis patulas aures praebueris. Neque vero intempeſtiuum, interea etiam ſpeciminis cauſſa quaedam commemorare eorum, quae iam ita ſcri-

ἤδη ἔτω συγγεγραμμένων· καὶ πρῶτόν γε ἐκεῖνο, ἡλίκον ἁμαρτάνεσιν, ἐπισκοπήσωμεν. ἀμελήσαντες γὰρ οἱ πολλοὶ αὐτῶν τὰ ἰσορεῖν τὰ γεγενημένα, τοῖς ἐπαίνοις ἀρχόντων καὶ ῥητόρων ἐνδιατρίβουσι· τὰς μὲν οἰκείας ἐς ὕψος ἐπαίροντες, τὰς πολεμίας δὲ πέρα τὰ μετρία καταῤῥίπτοντες· ἀγνοοῦντες, ὡς ἐ ῥενῷ τῷ Ἰσθμῷ διώρισαι καὶ διατετείχισαι ἡ ἰσορία πρὸς τὸ ἐγκώμιον, ἀλλά τι μέγα τεῖχος ἐν μέσῳ ἐξὶν αὐτῶν, καὶ τῶν μεσικῶν δὴ τοῦτο, οἷς διὰ πασῶν, ἐξὶ πρὸς ἄλληλα. εἰ γε τῷ μὲν ἐγκωμιάζοντι, μόνε ἑνὸς μέλει, ὁπωσοῦν ἐπαινέσαι καὶ εὐφρᾶναι τὸν ἐπαινούμενον· καὶ εἰ ψευσαμένῳ ὑπάρχει τυχεῖν τὸ τέλος, ὀλίγον ἂν φροντίσειεν. ἡ δὲ ἀκ

pta sunt. Et primum quidem illud quantum sit eorum peccatum inspiciamus, quod omittit vulgus illorum docere, quae facta sunt, et in laudibus principum atque ducum immorantur, suos quidem tollentes in summum, hostes vero vltra modum deprimentes: ignari, quam non angusto interuallo disterminata et separata sit ab encomio historia; sed magnum hisce murum esse interpositum; et, vt musicorum voce vtamur, octaua duplici, *id est eo quod maximum est interuallo* illa a se inuicem distare: siquidem encomium scribenti illa sola cura est, quomodocumque laudare, et exhilarare eum, qui laudatur, et, si per mendacia finem illum consequi detur, parum curauerit;

ἐκ ἄν τι ψεῦδος ἐμπεσὸν ἡ ἱστορία, ἢ δ' ἀκαριαῖον ἀνάσχοιτο, ἢ μᾶλλον, ἢ τὴν ἀρτηρίαν ἰατρῶν παῖδες φασι, τὴν τραχεῖαν, παραδέξασθαι ἄν τι ἐς αὐτὴν καταποθέν.

Ἔτι ἀγνοεῖν ἐοίκασιν οἱ τοιοῦτοι, ὡς ποιητικῆς μὲν, καὶ ποιημάτων, ἄλλα ὑποκείσεις, καὶ κανόνες ἴδιοι· ἱστορίας δὲ, ἄλλοι. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἀκρατὴς ἡ ἐλευθερία, καὶ νόμος εἷς, τὸ δόξαν τῷ ποιητῇ. ἔνθεος γὰρ καὶ κάτοχος ὢν Μουσῶν, καὶ ἵππων ὑποπτέρων ἅμα ζευξάσθαι θέλῃ, καὶ ἐφ' ὕδατος ἅλλας, ἢ ἐπ' αἰθερίων ἄκρων θευσομένας ἀναβιβάσηται, φθόνος ἀδεὴς, ἀδ' ὁπότ' ὁ Ζεὺς αὐτῶν ἀπὸ μιᾶς σειρᾶς ἀνασπάσας, αἰωρῇ ὁμοῦ γῆν καὶ θάλατταν, δεδίασι, μὴ ἀπορ-

rit; hiſtoria vero ne minimum quidem, quod forte inciderit, mendacium ferat, non magis quam aſperam arteriam recipere quidquam in illam glutitione delatum, narrant medicorum filii.

8. Ignorare porro tales videntur, poëticae artis et poëmatum aliud eſſe inſtitutum, et ſua quaedam praecepta; alia vero hiſtoriae. Illic enim immoderata libertas, et lex vna, quidquid viſum poëtae fuerit. Cum enim diuino afflatu plenus, et a Muſis obſeſſus ſit, etiamſi alatos curru equos velit iungere, et ſi alios ſuper aquas, aut per ſummas ariſtas decurſuros imponat, inuidia nulla eſt: neque, cum illorum Iupiter vna catena tractum tollit cum terra mare, metuunt, ne, rupta illa,

ἀποῤῥαγείσης ἐκείνης, συντριβῇ τὰ πάντα κατενεχθέντα. ἀλλὰ καὶν Ἀγαμέμνονα ἐπαινέσαι θέλωσιν, οὐδεὶς ὁ κωλύσων, Διὶ μὲν αὐτὸν ὅμοιον εἶναι τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ὄμματα, τὸ στέρνον δὲ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ τῷ Ποσειδῶνι, τὴν δὲ ζώνην τῷ Ἄρει· καὶ ὅλως, σύνθετον ἐκ πάντων θεῶν γενέσθαι δεῖ τὸν Ἀτρέως καὶ Ἀερόπης. ὁ γὰρ ἱκανὸς ὁ Ζεύς, οὐδ' ὁ Ποσειδῶν, οὐδ' Ἄρης, μόνος ἅπαξος ἀναπληρῶσαι τὸ κάλλος αὐτοῦ. ἡ ἱστορία δὲ, ἢν τινα κολακείαν τοιαύτην προσλάβῃ, τί ἄλλο, ἢ πεζή τις ποιητικὴ, γίγνεται, τῆς μεγαλοφωνίας μὲν ἐκείνης ἐξερημένη, τὴν λοιπὴν δὲ τερατείαν γυμνὴν τῶν μέτρων, καὶ δι' αὐτὸ ἐπισημοτέραν ἐκφαίνουσα; μέγα

illa, conterantur delapsa illa omnia. Verum etiam si laudare Agamemnonem velint, nemo est qui intercedat, Ioui quidem illum similem caput et oculos, pectus vero fratri illius Neptuno, circa cingulum vero Marti, atque in vniuersum compositum e Diis omnibus fieri oportet Atrei et Aëropes filium. Neque enim par Iupiter, neque Neptunus, neque Mars, qui solus per se pulchritudinem illius expleat. Historia vero, si quam id genus adulationem adsciscat, quid aliud quam pedestris quaedam poëtica fiet, magnifico quidem illo dicendi genere priuata, sed portentosa commenta reliqua, nudata numeris, et ob id ipsum magis conspicua ob oculos ponens? Magnum

μέγα τοίνυν, μᾶλλον δὲ ὑπέρμεγα τοῦτο κακόν, εἰ μὴ εἰδείη τις χωρίζειν τὰ ἱστορίας, καὶ τὰ ποιητικῆς, ἀλλ' ἐπεισάγοι τῇ ἱστορίᾳ τὰ τῆς ἑτέρας κομμώματα, τὸν μῦθον, καὶ τὸ ἐγκώμιον, καὶ τὰς ἐν τούτοις ὑπερβολάς· ὥσπερ ἂν εἴ τις ἀθλητὴν τῶν καρτερῶν τούτων, καὶ κομιδῇ πρινίνων, ἀλεκτρυόσι περιβάλοι, καὶ τῷ ἄλλῳ κόσμῳ τῷ ἑταιρικῷ, καὶ Φύκιον ἐντρίβοι, καὶ ψιμύθιον τῷ προσώπῳ· Ἡράκλεις, ὡς καταγέλασον, αὐτὸν ἀπεργάσαιτο, αἰσχύνας τῷ κόσμῳ ἐκείνῳ.

Καὶ ἐ τοῦτό Φημι, ὡς οὐχὶ καὶ ἐπαινετέον ἐν ἱστορίᾳ ἐνίοτε· ἀλλ' ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι ἐπαινετέον, καὶ μέτρον ἐπακτέον τῷ πράγματι, τὸ

gnum igitur, quin plus-quam magnum illud vitium, si quis separare quae historiae sunt, et quae poëticae, nesciat, sed historiae fucum alterius artis inducat, fabulam *puro* et encomium, et qui sunt in vtroque excessus. Velut si quis athletam de robustorum horum numero vnum, et plane ilicis instar durorum, purpura induat, alioque cultu meretricio, et fucum affricet cerussamque faciei: quam, Hercules! videndum illum reddiderit, quam ipso cultu turpem!

9. Neque illud dico, quasi non et laudandum sit non nunquam in historia: sed tempore opportuno laudandum, et modus negotio adhibendus,

in

τὸ μὴ ἐπαχθὲς τοῖς ὕστερον ἀναγνωσομένοις αὐτὰ, καὶ ὅλως, πρὸς τὰ ἔπειτα κανονιστέον τὰ τοιαῦτα, ἅπερ μικρὸν ὕστερον ἐπιδείξομεν. ὅσοι δὲ οἴονται καλῶς διαιρεῖν εἰς δύο τὴν ἱστορίαν, εἰς τὸ τερπνὸν, καὶ τὸ χρήσιμον, καὶ διὰ τοῦτο εἰσποιοῦσι καὶ τὸ ἐγκώμιον εἰς αὐτὴν, ὡς τερπνὸν, καὶ εὐφραῖνον τοὺς ἐντυγχάνοντας, ὁρᾷς ὅσον τἀληθοῦς ἡμαρτήκασι; πρῶτον μὲν, καὶ βδήλῳ τῇ διαιρέσει χρώμενοι. ἓν γὰρ ἔργον ἱστορίας καὶ τέλος, τὸ χρήσιμον, ὅπερ ἐκ τοῦ ἀληθοῦς μόνου συνάγεται· τὸ τερπνὸν δὲ, ἄμεινον μὲν, εἰ καὶ αὐτὸ παρακολουθήσειεν, ὥσπερ καὶ κάλλος ἀθλητῇ· εἰ δὲ μὴ, οὐδὲν κωλύσει ἀφ' Ἡρακλέους γεγράφθαι Νικόστρατον τὸν Ἰσιδότου, γενναῖόν ὄντα,

in quantum ea laus non molesta sit futuris lectoribus, et omnino ad futuri temporis regulam dirigenda sunt talia, vt paullo post demonstrabimus. Quotquot vero putant bene se historiam in duo tribuere, suauitatem atque vtilitatem, eamque rem etiam encomium in eam inferunt, vt iucundum quiddam, et lectores exhilarans, vides quantum aberrent a vero: primo quidem diuisione quod vtuntur fallaci; vnum enim opus historiae et finis, vtilitas, quae ex vero solo colligitur. Iucunditas vero, melius quidem est, si et ipsa consequatur, vt athletam pulchritudo: sin minus, nihil prohibet, quo minus ab Hercule numeretur Nicostratus Isidoti, generosus vir et

vtroque

τα, καὶ τῶν ἀνταγωνιζῶν ἑκατέρων ἀλκιμώτερον, εἰ αὐτὸς μὲν αἴσχιστος ὀφθῆναι εἴη τὴν ὄψιν· Ἀλκαῖος δὲ ὁ καλὸς ὁ Μιλήσιος ἀνταγωνίζοιτο αὐτῷ, καὶ ἐρώμενος, ὥς φασι, τὰ Νικοστράτου ὤν. καὶ τοίνυν ἡ ἱστορία, εἰ μὲν ἄλλως τὸ τερπνὸν παρεμπορεύσαιτο, πολλὰς ἂν τοὺς ἐραστὰς ἐπισπάσαιτο· ἄχρι δ' ἂν μόνον ἔχῃ τὸ ἴδιον ἐντελὲς, λέγω δὲ τὴν τῆς ἀληθείας δήλωσιν, ὀλίγον τὰ κάλλη Φροντιεῖ.

Ἔτι κἀκεῖνο εἰπεῖν ἄξιον, ὅτι ἀδὲ τερπνὸν ἐν αὐτῇ τὸ κομᾷν μυθῶδες, καὶ τὸ τῶν ἐπαίνων μάλιστα πρόσαντες 5) παρ' ἑκάτερον τοῖς ἀκέσεσιν· ἢν

vtroque colluctatorum suorum fortior, licet adspectu esset foedissimus; Alcaeus autem Milesius, pulcher ille, cum ipso certaret, amasius idem, vt aiunt, Nicostrati. Historia igitur, si quidem iucunditatem corollarii cuiusdam instar adiiciat *vtilitati*, multos amatores alliciat. Verum quamdiu vel solam illam suam perfectionem habuerit, declarationem veritatis dico, pulchritudinem parum curabit.

10. Illud adhuc dicere e re fuerit, neque iucundum in historia esse, quod sit plane fabulosum; et laudare rem maxime aduersam in vtramque.

5. Πρόσαντες] Hoc παρ' ἑκάτερον ad πρόσαντες refertur commodissime. *Vtrinque praeruptum est* et *audientibus* aduersum atque molestum, non minus quam asperum, et prae-

ἢν μὴ τὸν συρφετὸν καὶ τὸν πελὸν δῆμον ἐπινοήσαις, ἀλλὰ τὰς δικαστικῶς καὶ νὴ Δία, συκοφαντικῶς προσέτι γε ἀκροασομένας, ἓς ἂν ἄν τι λάθοι παραδραμὸν ὀξύτερον μὲν τὸ Ἄργου ὁρῶντας, καὶ πανταχόθεν τὸ σώματος, ἀργυραμοιβικῶς δὲ τῶν λεγομένων ἕκαστα ἐξετάζοντας, ὡς τὰ μὲν παρακεκομμένα εὐθὺς ἀποῤῥίπτειν, παραδέχεσθαι δὲ τὰ δόκιμα, καὶ ἔννομα, καὶ ἀκριβῆ τὸν τύπον· πρὸς ἓς ἀποβλέποντα χρὴ καὶ συγγράφειν, τῶν δ' ἄλλων ὀλίγον φροντίζειν, κἂν διαῤῥαγῶσιν ἐπαινέντες. ἢν δ' ἀμελήσας ἐκείνων, ἡδύνης πέρα τὸ μετρίε τὴν ἰσορίαν

que partem esse audientibus, si non faecem populi, et plebem cogites, sed hos, qui iudicum more, quin calumniatorum insuper, audituri sunt; quos nihil fugiat, acutius videntes Argo, et ex omni parte corporis; tum trapezitica ratione singula quae dicuntur explorantes, vt adulterina abiiciant protinus, proba autem, et legitima, et accurate expressa, recipiant: ad quos videlicet inter scribendum oportet respicere, parum autem curare alios, si vel rumpantur laudando. Sin his neglectis, condias vltra modum historiam fabulis

praeruptum iter viatoribus, laudare alios; difficile ergo scribenti, et in vtramque partem difficile, cum vel nimis videaris prodigus, vel parcus nimis. *Gesner.*

ἰσορίαν μύθοις, καὶ ἐπαίνοις, καὶ τῇ ἄλλῃ θωπείᾳ, τάχις' ἂν ὁμοίαν αὐτὴν ἐξεργάσαιο τῷ ἐν Λυδίᾳ Ἡρακλεῖ. ἑωρακέναι γάρ πε σε εἰκὸς γεγραμμένον, τῇ Ὀμφάλῃ δελεύοντα, πάνυ ἀλλόκοτον σκευὴν ἐσκευασμένων, ἐκείνην μὲν, τὸν λέοντα αὐτῇ περιβεβλημένην, καὶ τὸ ξύλον ἐν τῇ χειρὶ ἔχουσαν, ὡς Ἡρακλέα δῆθεν ἔσαν, αὐτὸν δὲ, ἐν κροκωτῷ, καὶ πορφυρίδι, ἔρια ξαίνοντα, καὶ παιόμενον ὑπὸ τῆς Ὀμφάλης τῷ σανδάλῳ· καὶ τὸ θέαμα αἴσχιςον, ἀφεςῶσα ἡ ἐσθὴς τὲ σώματος, καὶ μὴ πρασιζάνεσα, καὶ τὲ θεῖ τὸ ἀνδρῶδες ἀσχημόνως καταθηλυνόμενον.

Καὶ οἱ μὲν πολλοὶ ἴσως καὶ ταῦτά σε ἐπαινέσονται· οἱ ὀλίγοι δὲ ἐκεῖνοι, ὧν σὺ κατα-

Φρο-

bulis et laudibus, et lenocinio reliquo, facillime eam ſimilem reddideris Herculi in Lydia: veriſimile enim eſt alicubi eum te vidiſſe pictum, vt ſeruit Omphalae, habitu indutum plane alieno: illam quidem Leonina tectam, clauamque manu tenentem, nempe quaſi Hercules ſit; ipſum vero in crocoto, et purpura, carpentem lanas, et ſandalio Omphales percuſſum. Turpiſſimum illud eſt ſpectaculum, quod recedit a corpore veſtis, nec ſatis applicatur, et quidquid in deo virile eſt, indecore effeminatur.

11. Ac vulgus quidem haec ipſa fortaſſe in te laudauerit: at illi pauci, quos tu contemnis, ſua-

Φρονεῖς, μάλα ἡδὺ, καὶ ἐς κόρον γελάσονται, ὁρῶντες τὸ ἀσύμφυλον, καὶ ἀνάρμοστον, καὶ δυσκόλητον τῶ πράγματος. ἑκάστε γὰρ δὴ ἰδιόν τι, καλὸν ἔστιν. εἰ δὲ τᾶτο ἐναλλάξειας, ἀκαλλὲς τὸ αὐτὸ παρὰ τὴν χρῆσιν γίγνεται. ἐῶ λέγειν, ὅτι οἱ ἔπαινοι, ἐνὶ μὲν ἴσως τερπνοὶ, τῶ ἐπαινεμένῳ, τοῖς δ' ἄλλοις, ἐπαχθεῖς· καὶ μάλιστα ἢν ὑπερφυεῖς τὰς ὑπερβολὰς ἔχωσιν· οἵες αὐτὰς οἱ πολλοὶ ἀπεργάζονται, τὴν εὐνοιαν τὴν παρὰ τῶν ἐπαινεμένων θηρώμενοι, καὶ ἐνδικτρίβοντες, ἄχρι τᾶ πᾶσι προφανῆ τὴν κολακείαν ἐξεργάσασθαι· ἀδὲ γὰρ καλὰ τέχνην αὐτὸ δρᾶν ἴσασιν, ἀδ' ἐπισκιάζεσι τὴν θωπείαν· ἀλλ' ἐμπεσόντες, ἀθρόα πάντα, καὶ ἀπίθανα, καὶ γυμνὰ διεξίασιν.

Ὥσε

uiter sane et ad satietatem ridebunt, videntes rem absurdam, incongruam et combinari nescium. Singulorum enim propria quaedam pulchritudo est. Horum vero si vices permutes, deforme idem, quia extra vsum suum, fuerit. Mitto dicere, laudes vni quidem forte iucundas, illi nempe, qui laudatur, caeteris vero graues, in primis si immodicos excessus habeant, quales vulgus *scribentium* facit, dum aucupantur eorum, quos laudant, beneuolentiam, et in iis eo vsque morantur, donec manifestam omnibus adulationem efficiant. Neque enim arte hoc facere norunt, nec adulationem inumbrant. Sed facto impetu, conferta omnia, et improbabilia, et nuda persequuntur.

12. Ad-

Ὥστε ἥδε τυγχάνουσιν ἧττον μάλιστα ἐφιέμεναι· οἱ γὰρ ἐπαινέμενοι πρὸς αὐτῶν, μισοῦσι μᾶλλον, καὶ ἀποσκέπτονται ὡς κόλακας, οὗ ποιοῦντες, καὶ μάλιστα ἂν ἀνδρώδεις τὰς γνώμας ὦσιν. ὥσπερ Ἀριστόβουλος μονομαχίαν γράψαντος Ἀλεξάνδρου, καὶ Πώρου, καὶ ἀναγνόντος αὐτῷ τοῦτο μάλιστα τὸ χωρίον τῆς γραφῆς (ὤετο γὰρ χαριεῖσθαι τὰ μέγιστα τῷ βασιλεῖ, ἐπιψευδόμενος ἀριστείας τινὰς αὐτῷ, καὶ ἀναπλάττων ἔργα μείζω τῆς ἀληθείας) λαβὼν ἐκεῖνος τὸ βιβλίον, (πλέοντες δ' ἐτύγχανον ἐν τῷ ποταμῷ τῷ Ὑδάσπει) ἔῤῥιψεν ἐπὶ κεφαλὴν ἐς τὸ ὕδωρ, ἐπειπών, καὶ σὲ δὲ ἄτως ἐχρῆν, ὦ Ἀριστόβουλε, τοιαῦτα ὑπὲρ ἐμοῦ μονομαχοῦντα, καὶ ἐλέφαντας ἐν ἀκον-

τίῳ

12. Adeo vt neque assequantur id, quod maxime concupiscunt. Qui enim ab ipsis laudantur, odio magis illos habent, et tanquam adulatores auersantur, bene illi quidem, maxime si virili *et magno* sint animo. Quemadmodum, cum solitariam Alexandri cum Poro pugnam scripsisset Aristobulus, et illum maxime libri sui locum ei praelegeret: putabat enim maximam se a Rege gratiam initurum, quod mentiendo fortia quaedam facta illi adstrueret, et opera fingeret vero maiora: arreptum ille librum, commodum autem in Hydaspe fluuio nauigabant, praecipitem in aquam abiecit, addens, *te quoque oportebat, Aristobule*, ita tractari, *qui istam pro me pugnam*

πίῳ 6) φονεύοντα. καὶ ἔμελλέ γε ἄτως ἀγανακτήσειν ὁ Ἀλέξανδρος, ὃς γε καὶ τὴν τοῦ ἀρχιτέκτονος τόλμαν ἠνέσχετο, ὑποσχομένου τὸν Ἄθω εἰκόνα ποιήσειν αὐτοῦ, καὶ μετακοσμήσειν τὸ ὄρος εἰς ὁμοιότητα τοῦ βασιλέως· ἀλλὰ κόλακα

ſuſceperis, et iaculo elephantos interficias. Et debebat ita indignari Alexander, qui neque architecti conatum ferret, polliciti, ſe Athonem ſtatuam ipſius facturum, et in Regis ſimulacrum transformaturum eſſe montem. Sed adulatorem ſtatim

6. Ἐν ἀκοντίῳ φονεύοντα] Etſi praepoſitio abundans pro ablatiuo inſtrumenti recte adeſſe poteſt, tamen hic aliquantum languet hiſtoria; itaque ἑνὶ ἀκοντίῳ vnice verum eſſe ſtatuo, et recepiſſem profecto, ſi numerum elephantorum, qui excidiſſe videtur, addere ex aliquo Codice vel Editione poſſem. Senſus enim poſtulat, vt *vno iaculo plures elephantes* (ſimul) *traiecisse* dicatur Alexander, ac tum adulatio nimia, quam Lucianus redarguere vult, ſeſe prodit, quae iam in vulgata lectione nulla eſt; tum vero iuſta Alexandri patet ira, quum ἀδύνατα adeo, ſiue manifeſto falſa ipſi tribuuntur. Licet enim pluralis ἐλέφαντας ſufficere videatur, et vel ſic longe melior ſenſus ſit, quam vulgatae, tamen hiat aliquantum oratio, niſi *duos* vel *tres* addideris. *Reitz.*

και εὐθὺς ἐπιγνὰς τὸν ἄνθρωπον, ἐκ ἔτ' ἐδ' ἐς τὰ ἄλλα ὁμοίως ἐχρῆτο.

Ποῦ τοίνυν τὸ τερπνὸν ἐν τούτοις, ἐκτὸς εἰ μή τις κομιδῇ ἀνόητος εἴη, ὡς χαίρειν τὰ τοιαῦτα ἐπαινέμενος; ὧν παρὰ πόδας οἱ ἔλεγχοι· ὥσπερ οἱ ἄμορφοι τῶν ἀνθρώπων, καὶ μάλιςά γε τὰ γύναια τοῖς γραφεῦσι παρακελευόμενα ὡς καλλίςας αὐτὰς γράφειν· οἴονται γὰρ ἄμεινον ἕξειν τὴν ὄψιν, ἢν ὁ γραφεὺς αὐταῖς ἐρύθημά τε πλεῖον ἐπανθίσῃ, καὶ τὸ λευκὸν ἐγκαταμίξῃ πολὺ τῷ Φαρμάκῳ. τοιοῦτοι τῶν συγγραφόντων οἱ πολλοί εἰσι τὸ τήμερον, καὶ τὸ ἴδιον, καὶ τὸ χρειῶδες, ὅ, τι ἂν ἐκ τῆς ἰσορίας ἐλπίσωσι, θεραπεύοντες. ἂς μισεῖσθαι καλῶς εἶχεν, ἐς μὲν τὸ παρὸν, κόλακας προδήλως, καὶ ἀτέ-

ſtatim hominem intelligens, non amplius illo, neque ad alia ſimiliter *vt antea* vſus eſt.

13. Vbi igitur in hiſce incunditas, niſi ſi quis plane ſit ſtupidus, vt ſe in talibus laudari gaudeat, quorum e veſtigio oſtendi vanitas poſſit: vt homines deformes, praeſertim mulierculae, quae pictoribus iniungunt, ſe vt quam pulcherrimas pingant. Putant enim ſpecioſiores ſe futuras, ſi plus floridi ruboris pictor adhibeat, et album multum pigmento admiſceat. Tale eſt vulgus hiſtoricorum, qui praeſenti tempori, et ſuae rei, et vtilitati, quam ſperant ex hiſtoria, ſeruiant: quos bonum erat odiſſe, qui in praeſens quidem

ἀτέχνως ὄντας· ἐς τὲπιὸν δὲ, ὕποπτον ταῖς ὑπερβολαῖς τὴν ὅλην πραγματείαν ἀποφαίνοντας. εἰ δέ τις πάντως τὸ τερπνὸν ἡγεῖται καταμεμίχθαι δεῖν τῇ ἱστορίᾳ, πάσῃ τὰ ἄλλα, ἃ σὺν ἀληθείᾳ τερπνά ἐστιν ἐν τοῖς ἄλλοις κάλλεσι τῶν λόγων· ὧν ἀμελήσαντες οἱ πολλοὶ, τὰ μηδὲν προσήκοντα ἐπεισαγυκλῶσιν.

Ἐγὼ δ' ἂν καὶ διηγήσομαι, ὁπόσα μέμνημαι ἔναγχος ἐν Ἰωνίᾳ συγγραφέων τινῶν, καὶ νὴ Δία, ἐν Ἀχαίᾳ πρώην ἀκούσας τὸν αὐτὸν τοῦτον πόλεμον διηγουμένων· καὶ πρὸς Χαρίτων, μηδεὶς ἀπιστήσῃ τοῖς λεχθησομένοις, ὅτι γὰρ ἀληθῆ ἐστι καὶν ἐπωμοσάμην, εἰ ἄξιον ἦν ὅρκου ἐντιθέναι συγγράμματι· εἷς μέν τις αὐτῶν ἀπὸ

Μασσῶν

adulatores manifesti et inertes sint, in futurum autem suis excessibus suspectam totam rem faciant. Si quis vero putat, omnino iucunditatem admistam esse debere historiae, ille reliqua adspergat, quae cum veritate iucunda sunt in aliis orationis ornamentis, quibus neglectis vulgares illi ea, quae nihil ad rem faciunt, inculcant.

14. At ego etiam enarrabo, quaecunque memini nuper in Ionia ex historicis quibusdam, et profecto in Achaia etiam, audita, idem hoc bellum enarrantibus. Et per *ego vos*. Gratias *obsecro*, nemo his quae dicentur fidem deneget: vera enim esse iurare etiam possim, si urbanum esset iusiurandum scripto interponere. Vnus quidem illorum

aliquis

Μεσῶν εὐθὺς ἤρξατο, παρακαλῶν τὰς θεὰς συνεφάψασθαι τῆ συγγράμματος. ὁρᾶς, ὡς ἐμμελὴς ἡ ἀρχὴ, καὶ πρὸς πόδα 7) τῇ ἱστορίᾳ, καὶ τῷ τοιούτῳ εἴδει τῶν λόγων πρέπουσα; εἶτα μικρὸν ὑποβὰς, Ἀχιλλεῖ μὲν τὸν ἡμέτερον ἄρχοντα εἰκάζει, Θερσίτῃ δὲ, τὸν τῶν Περσῶν βασιλέα, ἐκ εἰδὼς, ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς ἀμείνων ἦν αὐτῷ, εἰ Ἕκτορα μᾶλλον ἢ Θερσίτην καθῆρει: καὶ εἰ πρόσθεν μὲν ἔφευγεν ἐσθλός τις, ἐδίωκε δέ μιν μέγ' ἀμείνων. εἶτ' ἐπῆγεν ὑπὲρ αὐτῶν τὰ

aliquis a Musis statim initium fecerat, precatus Deas, vt manum scriptioni secum admoueant. Vides, quam concinnum principium, et conueniens historia, quaeque tale orationis genus deceret. Tum paullum ingressus Achilli quidem nostrum principem comparabat, Thersitae autem Regem Persarum, ignarus, tanto sibi praestantiorem futurum fuisse Achillem, si Hectorem potius quam Thersitem interemisset, et si ante quidem fugisset fortis aliquis, hunc autem egisset multum praestantior alter. Deinde subiunxit de

7. Περὶ πόδα] Acumen in eo ineſt, quod narrat non hiſtoriae accommodatum genus dicendi, ipſumque adeo exordium, ſed hiſtoriam ita inſtitutam, vt ea poëticum et fabuloſum exordium deceret. Exordium eſt velut pes, cui tanquam calceus accommodetur reliqua inepti ſcriptoris hiſtoria. *Geſner.*

τι ἐγκώμιον, καὶ ὡς ἄξιος εἴη συγγράψαι τὰς πράξεις, ἄτω λαμπρὰς ἔσας. ἤδη δὲ κατιὼν, ἐπήνει καὶ τὴν πατρίδα τὴν Μίλητον, προσιθεὶς, ὡς ἄμεινον ποιοῖ τοῦτο τὸ Ὁμήρε, μηδὲν μνησθέντος τῆς πατρίδος. εἶτ' ἐπὶ τέλει τοῦ Φροιμίε ὑπισχνεῖτο διαῤῥήδην καὶ σαφῶς, ἐπὶ μεῖζον μὲν αἴρειν τὰ ἡμέτερα, τὲς βαρβάρες δὲ καταπολεμήσειν καὶ αὐτὲς, ὡς ἂν δύνηται· καὶ ἤρξατό γε τῆς ἱσορίας ἔτως, αἰτίαν ἅμα τῆς τε πολέμε ἀρχῆς διεξιών· ὁ γὰρ μιαρώτατος, καὶ κάκις ἀπολέμενος Οὐολόγεσος, ἤρξατο πολεμεῖν, δι' αἰτίαν τοιάνδε. ἔτος μὲν τοιαῦτα.

Ἕτερος δὲ Θεκυδίδε ζηλωτὴς ἄκρος, οἷος εὖ μάλα τῷ ἀρχετύπῳ εἰκασμένος, καὶ τὴν ἀρχὴν, ὡς

se encomium quoddam, quamque dignus scriptor tam claris factis contigisset. Iam vero progressus Miletum laudabat patriam suam, subiiciens, melius hac in re facere se quam Homerum, qui mentionem patriae nusquam fecerit. Deinde in fine prooemii pollicebatur totidem verbis et dilucide, se elaturum in maius res nostras, barbaros autem bello, quantum posset, et ipsum oppressurum: atque incipiebat hoc modo historiam, simul causas belli incepti persequens: *Impurissimus enim, quique pessime pereat! Vologesus, bellare coepit propter causam eiusmodi.* Hic quidem talia.

15. Alius vero summus Thucydidis imitator, praeclare ad exemplum illud suum compositus, etiam

ὡς ἐκεῖνος, σὺν τῷ ἑαυτοῦ ὀνόματι ἤρξατο, χαριέστατον ἀρχῶν ἁπασῶν, καὶ θύμου τοῦ Ἀττικοῦ ἀποπνέουσαν· ὅρα γάρ, Κρεπέριος Καλπουρνιανὸς Πομπηϊοπολίτης, συνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Παρθυαίων καὶ Ῥωμαίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους, ἀρξάμενος εὐθὺς ξυνισαμένης· ὥστε μετὰ γε τοιαύτην ἀρχήν, τί ἂν σοὶ τὰ λοιπὰ λέγοιμι, ὁποῖα ἐν Ἀρμενίᾳ δημηγόρησε, τὸν Κερκυραϊῶν αὐτὸν ῥήτορα παραιρησάμενος; ἢ οἷον Νισιβηνοῖς λοιμὸν, τοῖς μὴ τὰ Ῥωμαίων αἱρεμένοις, ἐπήγαγε, παρὰ Θουκυδίδου χρησάμενος ὅλον ἄρδην, πλὴν μόνα τοῦ Πελασγικοῦ, καὶ τῶν τειχῶν τῶν μακρῶν, ἐν οἷς οἱ τότε λοιμώξαντες, ᾤκησαν; τὰ δ' ἄλλα καὶ

ἀπὸ

etiam initium vt ille a suo nomine fecerat, suauissimum omnium exordium, et quod thymum Atticum redoleat. Ecce enim, *Creperius Calpurnianus Pompeiopolitanus, descripsit bellum Parthorum et Romanorum, vt inter se pugnarunt; initio facto ab eo inde tempore, quo constatum est.* Vt post tale initium, quid reliqua tibi dicam, quomodo in Armenia concionatus sit, in medium producto ipso Corcyraeorum oratore? aut qualem Nisibenis, qui Romanas partes non essent secuti, pestilentiam immiserit, sumtam mutuo confertim totam a Thucydide, excepto solo *Pelasgico*, *et langis munitionibus*, in quibus habitabant qui tum laborauerant pestilentia. Caeterum etiam *incepe-*

ἀπὸ Αἰθιοπίας ἤρξατο, ὥςε καὶ ἐς Αἴγυπτον καταβῆναι, καὶ ἐς τὴν βασιλέως γῆν τὴν πολλήν· καὶ ἐν ἐκείνῃ γε ἔμεινεν εὖ ποιῶν. ἐγὼ γ' οὖν θάπτοντα αὐτὸν ἔτι καταλιπὼν τὰς ἀθλίους Ἀθηναίας 8) ἐν Νισίβει, ἀπῆλθον ἀκριβῶς εἰδὼς καὶ ὅσα ἀπελθόντος ἐρεῖν ἔμελλε. καὶ γὰρ αὖ καὶ τοῦτο ἐπιεικῶς πολὺ νῦν ἐςὶ, τὸ οἴεσθαι τοῦτο εἶναι τοῖς Θουκυδίδου ὁμοιότατα λέγειν, εἰ ὀλίγον ἐντρέψας, τὰ αὐτὰ ἐκείνα λέγοι τις, μικρὰ κἀκεῖνα, ὡς καὶ αὐτὸς ἂν φαίης, ἐ δι' αὐτὴν, νὴ Δία, κἀκεῖνα ὀλίγα δεῖν παρέλιπον. ὁ

γὰρ

perat ab Aethiopia, ita vt deinde in Aegyptum descenderet, et in Regis terras multas, et bonum factum, quod in illis mansit. Equidem sepelientem illum in Nisibi miseros Athenienses relinquens discessi, cum accurate nossem, quae etiam post meum discessum dicturus erat. Nam rursus hoc etiam valde frequens nunc est, vti putent hoc esse Thucydideis similia dicere, si quis paucis immutatis ipsa illius verba dicat, etiam minuta illa, *Vt ipse quoque dicas, Nam propter eandem, profecto, Et illa parum aberat quin omitterem.*

8. Ἀθηναίας] Athenienses vrbane admodum vocat, qui reuera Romani erant, quia a Thucydide omnia mutuabatur fatuus ille, apud quem Athenienses moriebantur. *du Soul.*

γὰρ αὐτὸς ἕτος συγγραφεὺς, πολλὰ καὶ τῶν ὅπλων, καὶ τῶν μηχανημάτων, ὡς Ῥωμαῖοι αὐτὰ ὀνομάζεσιν, ἔτως ἀνέγραψε, καὶ τάφρον, ὡς ἐκεῖνοι, καὶ γέφυραν, καὶ τὰ τοιαῦτα. καί μοι ἐννόησον, ἡλίκον τὸ ἀξίωμα τῆς ἱστορίας, καὶ ὡς θουκυδίδῃ πρέπον, μεταξὺ τῶν Ἀττικῶν ὀνομάτων τὰ Ἰταλιωτικὰ ταῦτ' ἐγκεῖσθαι, ὥσπερ τὴν πορφύραν ἐπικοσμοῦντα, καὶ ἐμπρέποντα, καὶ πάντως συνᾴδοντα.

Ἄλλος δέ τις αὐτῶν, ὑπόμνημα τῶν γεγενημένων γυμνὸν συναγαγὼν ἐν γραφῇ, κομιδῇ πεζὸν, καὶ χαμαιπετὲς, οἷον καὶ στρατιώτης ἄν τις τὰ καθ' ἡμέραν ἀπογραφόμενος, συνέθηκεν, ἢ τέκτων, ἢ κάπηλός τις συμπερινοστῶν τῇ στρατιᾷ.

rem. Idem enim hic scriptor multa etiam armorum et machinarum genera, vt Romani illa nominant, ita retulit, *fossam* vt illi, et *pontem*, et similia *dixit*. Et cogita mihi, quae sit historiae dignitas, et quam deceat Thucydidem, inter Attica nomina Italica ista interposita esse, quae purpurae instar ornatum addant, ac decentiam, omninoque consentiant.

16. Alius vero quidam ex illo numero, commentarium eorum, quae gesta fuerant, nudum scripto congerens, pedestrem valde et humilem, composuit, qualem etiam miles *fecerit*, quae fiunt quotidie, describens; aut caupo aliquis ob-

errans

τιᾶ. πλὴν ἀλλὰ μετριώτερός γε ὁ ἰδιώτης οὗτος ἦν, αὐτὸς μὲν αὐτίκα δῆλος ὢν, οἷος ἦν, ἄλλῳ δέ τινι χαρίεντι, καὶ δυνησομένῳ ἱστορίαν μεταχειρίσασθαι προπεπονηκώς. τοῦτο μόνον ἠτιασάμην αὐτοῦ, ὅτι ἅπας ἐπέγραψε τὰ βιβλία τραγικώτερον, ἢ κατὰ τὴν τῶν συγγραμμάτων τύχην· Καλλιμόρφε ἰατροῦ τῆς τῶν κοντοφόρων ἕκτης ἱστοριῶν Παρθικῶν. καὶ ὑπεγέγραπτο ἑκάστῃ ὁ ἀριθμὸς, καὶ, νὴ Δία, καὶ τὸ προοίμιον ὑπέψυχρον ἐποίησεν, ἅτε συναγαγὼν οἰκεῖον εἶναι ἰατρῷ ἱστορίαν συγγράφειν, εἴγε ὁ Ἀσκληπιὸς μὲν, Ἀπόλλωνος υἱὸς, Ἀπόλλων δὲ, Μουσηγέτης, καὶ πάσης παιδείας ἄρχων. καὶ ὅτι ἀρξάμενος ἐν τῇ Ἰάδι γράφειν, ἐκ

errans cum exercitu. Verum enim vero tolerabilior sane hic idiota erat, ipse quidem statim quis esset manifestus, sed qui alii venusto homini, et tractandae historiae perito, laborem praeceperit. Illud solum in eo reprehendi, quod ita inscripserat libros suos, stilo magis quam pro fortuna librorum tragico, *Callimorphi, medici sextae contariorum, historiarum Parthicarum,* et subscriptus erat vniuscujusque *libri* numerus. Etiam, me Iupiter, prooemium supra modum frigidum fecit, hac ratione concludens, *familiare esse medico scribere historiam, siquidem Aesculapius ipse sit Apollinis filius, Apollo autem musageta et eruditionis omnis princeps:* et quod, cum incepisset Ionica

ἐκ οἷδ' ὅ, τι δόξαν, αὐτίκα μάλα ἐπὶ τὴν κοινὴν μετῆλθεν, ἰητρείην μὲν λέγων, καὶ πείρην, καὶ ὁκόσα, καὶ νέσοι, τὰ δ' ἄλλα, ὅσα ἐμοδίαιτα τοῖς πολλοῖς, καὶ τὰ πλείστα, οἷα ἐκ τριόδου.

Εἰ δέ με δεῖ καὶ σοφὸν ἀνδρὸς μνησθῆναι, τὸ μὲν ὄνομα ἐν ἀφανεῖ κεῖσθω, τὴν γνώμην δ' ἐρῶ, καὶ τὰ πρώην ἐν Κορίνθῳ συγγράμματα, κρείττω πάσης ἐλπίδος· ἐν ἀρχῇ μὲν γὰρ εὐθὺς ἐν τῇ πρώτῃ τὸ προοιμίῳ περιόδῳ, συνηρώτησε τὸς ἀναγιγνώσκοντας, λόγον πάνσοφον δεῖξαι σπεύδων, ὡς μόνῳ ἂν τῷ σοφῷ πρέποι ἰσορίαν συγγράφειν. εἶτα μετὰ μικρὸν, ἄλλος συλλογισμὸς, εἶτα ἄλλος· καὶ ὅλως ἐν ἅπαντι σχήμα-

Ionica *conſuetudine* ſcribere, neſcio quo conſilio ad communem ſubito tranſiit: *ἰατρείην* dicens, et *πείρην*, et *ὁκόσα*, et *νέσοι*· reliqua vero, quae in vſu multitudinis ſunt, et pleraque, qualia *petuntur* e triuio.

17. Si vero me oportet ſapientis etiam viri mentionem facere, nomen quidem illius in obſcuro iaceat; dicam vero conſilium, et libros nuper Corinthi *editos*, ſpe omni praeſtantiores. In principio enim, ſtatim prima prooemii periodo, interrogatione aggreſſus eſt lectores ſuos, ſtuduitque ſapientiſſimam rationem oſtendere, *ſolum, uempe ſapientem decere hiſtoriam ſcribere.* Deinde paucis interiectis, ſyllogiſmus alius. Et in vniuerſum

σχήματι συνηρώτητο αὐτῷ τὸ προοίμιον τὸ τῆς κολακείας ἐς κόρον· καὶ τὰ ἐγκώμια Φορτικά, καὶ κομιδῇ βωμολοχικά· ἐκ ἀσυλλόγιστα μέντοι, ἀλλὰ συνηρωτημένα, καὶ συνηγμένα καὶκεῖνα. καὶ μὴν κἀκεῖνο Φορτικὸν ἔδοξέ μοι, καὶ ἥκιστα Φιλοσόφῳ ἀνδρὶ, καὶ πώγωνι πολιῷ καὶ βαθεῖ πρέπον, τὸ ἐν τῷ προοιμίῳ εἰπεῖν, ὡς ἐξαίρετον τοῦτο ἕξει ὁ ἡμέτερος ἄρχων, ἄγε τὰς πράξεις καὶ Φιλόσοφοι ἤδη συγγράφειν ἀξιῶσι, τὸ γὰρ τοιοῦτον, εἶπερ ἄρα, ἡμῖν ἔδει καταλιπεῖν λογίζεσθαι, ἢ αὐτὸν εἰπεῖν.

Καὶ μὴν ἀδ' ἐκεῖνα ὅσιον ἀμνημονεῦσαι, ὃς τοιάνδ' ἀρχὴν ἤρξατο. Ἔρχομαι ἐρέων περὶ Ῥωμαίων,

uersum omni genere argumentandi per quaestiones compositum ipsi fuerat prooemium. Adulationis *hic fuit* ad satietatem, laudes importunae, et plane parasiticae; neque illae tamen extra syllogismum, sed interrogatae et collectae ipsae etiam. Verum illud quoque importunum mihi videbatur, et minime virum philosopham, et barbam canam prolixamque deceris, quod in prooemio dixit, *illud eximium habiturum nostrum principem, cuius actiones etiam philosophi scribere iam dignentur.* Tale quid enim, si modo *omnino veri quid subest*, nobis existimandum relinquere potius oportebat, quam ipsum dicere.

18. Neque vero fas fuerit mentionem praetermittere illius, qui hoc coepit exordio. *Venio dicturus,*

μαίων, καὶ Περσέων· καὶ μικρὸν ὕστερον· ἔδεε γὰρ Πέρσῃσι γενέσθαι κακῶς· καὶ πάλιν, ἦν Ὀσρόης, τὸν οἱ Ἕλληνες Ὀξυρόην ὀνομάζουσι· καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα. ἐρᾷς, ὅμοιος οὗτος ἐκείνῳ, παρ' ὅσον ὁ μὲν, Θουκυδίδῃ, ἅτος δὲ, Ἡροδότῳ εὖ μάλα ἑώκει.

Ἄλλος τις ἀοίδιμος ἐπὶ λόγων δυνάμει, Θουκυδίδῃ καὶ αὐτὸς ὅμοιος, ἢ ὀλίγῳ ἀμείνων αὐτῷ, πάσας πόλεις, καὶ πάντα ὄρη, καὶ πεδία, καὶ ποταμοὺς ἑρμηνεύσας πρὸς τὸ σαφέστατον, καὶ ἰσχυρότατον, ὡς ᾤετο· τὸ δὲ, ἐς ἐχθρῶν κεφαλὰς ὁ ἀλεξίκακος τρέψειε· τοσαύτη ψυχρότης ἐνῆν ὑπὲρ τὴν Καασπιακὴν χιόνα, καὶ τὴν κρύσαλλον τὸν Κελτικόν· ἡ γᾶν ἀσπὶς ἡ τῶ αὐτοκρά-

Taurus de Romanis et Persis. Et paullo post, *debebat enim Persis male euenire.* Et rursus, *erat Osroes, quem Graeci Oxyrhoën appellant.* Et alia id genus multa. Vides, similis hic illi alteri, nisi quod iste quidem Thucydidi, hic vero Herodoto admodum erat similis.

19. Alius quidam dicendi facultate nobilis, Thucydidi autem similis ipse quoque, aut paullum illo melior, qui vrbes omnes, et omnes montes, et campos et fluuios disertissime elocutus fuerit, et vehementissimum, vt putabat, illud, *In hostium capita malorum depulsor vertat!* Tantum frigus inerat supra Caspias niues et glaciem Gallicam. Clypeus igitur Imperatoris toto vix libro

ab

τοκράτορος, ὅλῳ βιβλίῳ μόγις ἐξηρμηνεύθη αὐτῷ, καὶ Γοργὼν ἐπὶ τȣ̃ ὀμφαλȣ̃, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἐκ κυανȣ̃, καὶ λευκȣ̃, καὶ μέλανος, καὶ ζώνη ἰριοειδὴς, καὶ δράκοντες ἑλικηδὸν, καὶ βοςρυχηδόν. ἡ μὲν γὰρ Οὐολογέσȣ ἀναξυρὶς, ἢ ὁ χαλινὸς τȣ̃ ἵππȣ, Ἡράκλεις, ὅσαι μυριάδες ἐπῶν ἕκαςον τȣ́των, καὶ οἷα ἦν ἡ Ὀσρόȣ κόμη, διανέοντος τὸν Τίγρητα, καὶ ἐς οἷον ἄντρον κατέφυγε κιττȣ̃, καὶ μυῤῥίνης, καὶ δάφνης, ἐς ταυτὸ συμπεφυκότων, καὶ σύσκιον ἀκριβῶς ποιούντων αὐτὸ, σκόπει, ὡς ἀναγκαῖα τῇ ἱςορίᾳ ταῦτα, καὶ ὡς οὐκ ἄνευ αὐτῶν, ᾔδει μέν τι τῶν ἐκεῖ πραχθέντων.

Ὑπὸ

ab illo descriptus est, *et Gorgo* in vmbone, *et oculi illius ex caeruleo et albo ac nigro, et balteus colore iridis, et dracones flexi in capreolos, et in cincinnos plexi.* Vologesi quidem braccae, aut frenum equi, Hercules, quot millia versuum singula horum *occupant!* et qualis caesaries Osrois fuerit, cum Tigrin transnaret: et in quale antrum confugerit, hederae et myrti et lauri, ingenio sibi suo implexarum, et vmbrosum illud vndique facientium. Vide, quam ista sint necessaria historiae, et quam sine istis nihil intellexissemus eorum, quae ibi gesta sunt.

20. Prae

Ὑπὸ γὰρ ἀσθενείας τῆς ἐν τοῖς χρησίμοις, ἢ ἀγνοίας τῶν λεκτέων, ἐπὶ τὰς τοιαύτας τῶν χωρίων καὶ ἄντρων ἐκφράσεις τρέπονται. καὶ ὁπόταν ἐς πολλὰ καὶ μεγάλα πράγματα ἐμπέσωσιν, ἐοίκασιν οἰκέτῃ νεοπλύτῳ, ἄρτι τὴν δεσπότου κληρονομήσαντι, ὃς ἔτε τὴν ἐσθῆτα εἶδεν ὡς χρὴ περιβάλλεσθαι, ἔτε δειπνῆσαι κατὰ νόμον, ἀλλ' ἐμπηδήσας πολλάκις, ὀρνίθων, καὶ συείων, καὶ λαγωῶν προκειμένων, ὑπερεμπίπλαται ἔτνεος τινὸς, ἢ ταρίχεος, ἐς' ἂν διαρραγῇ ἐσθίων· ἔτος δ' ἦν, ὃν προεῖπον, καὶ τραύματα συνέκραψε πάνυ ἀπίθανα, καὶ θανάτους ἀλλοκότους· ὡς εἰς δάκτυλον τὴν ποδὸς τὸν μέγαν τρωθείς τις, αὐτίκα ἐτελεύτησε· καὶ

20. Prae imbecillitate enim in vtilibus *recte verſandi*, aut ignorantia dicendorum, ad tales regionum et antrorum deſcriptiones confugiunt, et cum in multas magnasque res incidunt, ſimiles ſunt ſeruo diuitiarum inſueto, creta nuper demum domini ſui hereditate, qui neque veſtis nouit quemadmodum induenda ſit, neque ex more cibum capere: ſed irruens ſaepe, cum tamen aues, et ſuillae, et lepores appoſiti ſint, in pulmentum aliquod aut ſalſamentum vsque eo oppletur, vt ne rumpatur *metus ſit*. Ille igitur, quem modo dicebam, etiam vulnera deſcripſit omnino improbabilia; et mortes abſurdas, vt aliquis in pollice pedis vulneratus ſtatim exſpirauerit;

καὶ ὡς ἐμβοήσαντος μόνον Πρίσκε τοῦ στρατηγοῦ, ἑπτὰ καὶ εἴκοσι τῶν πολεμίων ἐξέθανον· ἔτι δὲ, καὶ ἐν τῷ τῶν νεκρῶν ἀριθμῷ, τοῦτο μὲν, καὶ παρὰ τὰ γεγραμμένα ἐν ταῖς τῶν ἀρχόντων ἐπιστολαῖς ἐψεύσατο. ἐπὶ γὰρ Εὐρώπῃ, τῶν μὲν πολεμίων ἀπεθανεῖν μυριάδας ἑπτὰ, καὶ τριάκοντα, καὶ ἕξ πρὸς διακοσίοις· Ῥωμαίων δὲ μόνους δύο, καὶ τραυματίας γενέσθαι ἐννέα· ταῦτα οὐκ οἶδα εἴ τις ἂν εὖ φρονῶν ἀνάσχοιτο.

Καὶ μὴν κἀκεῖνο λεκτέον, ὡ μικρὸν ἔν. ὑπὸ γὰρ τοῦ κομιδῇ Ἀττικοὺς εἶναι, καὶ ἀποκεκαθάρθαι τὴν φωνὴν ἐς τὸ ἀκριβέστατον, ἠξίωσεν ἔτω καὶ τὰ ὀνόματα ποιῆσαι τῶν Ῥωμαίων, καὶ μεταγράψαι ἐς τὸ Ἑλληνικὸν, ὡς Κρόνιον μὲν,

rit; et, vt inclamante solum Prisco duce, septem et viginti hostium mortui sint. Insuper etiam in caesorum numero, idque etiam praeter scripta in principum epistolis mentitus est. Ad Europum enim hostium quidem cecidisse trecentics, et septuagies mille ducentos et sex: Romanorum vero solos duos, saucios autem factos nouem. Haec nescio an sanae mentis aliquis ferat.

21. Verum illud quoque dicendum, quod non pusillum est. Prae nimio Atticismi studio, et accuratissimae circa linguam puritatis, ausus est talia etiam Romanorum nomina facere, et transferre in Graecum, vt pro Saturnino Κρόνιον diceret,

μὲν, Σατερνῖνον λέγειν, Φρόντιν δὲ, τὸν Φρόντωνα, Τιτάνιον δὲ, τὸν Τιτιανὸν, καὶ τἄλλα πολλῷ γελοιότερα. ἔτι ὁ αὐτὸς ἔτος περὶ τῆς Σεβηριανοῦ τελευτῆς ἔγραψεν, ὡς οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἐξηπάτηνται οἰόμενοι ξίφει τεθνάναι αὐτὸν, ἀποθάνοι δὲ ἀνὴρ, σιτίων ἀποσχόμενος· τοῦτον γὰρ αὐτῷ ἀλυπότατον δόξαι τὸν θάνατον· ἐκ εἰδὼς, ὅτι τὸ μὲν πάθος ἐκεῖνο πᾶν τριῶν, οἶμαι, ἡμερῶν ἐγένετο· ἀπόσιτοι δὲ, καὶ ἑπτὰ διαρκέσαι οἱ πολλοί· ἐκτὸς εἰ μὴ τἄθ' ὑπολάβοι τις, ὡς Ὄσροης εἰσήκει περιμένων ἕς' ἂν Σεβηριανὸς λιμῷ ἀπόληται, καὶ διὰ τοῦτο ἐκ ἐπήγαγε 9) διὰ τῆς ἑβδόμης.

Τὰς

ceret, Φρόντιν autem Frontonem, Titianum porro Τιτάνιον, et reliqua magis etiam ridicula. Ad haec idem hic de Seueriani exitu scripsit, deceptos esse alios omnes, qui ferro illum mortuum putent; periisse autem virum inedia, hoc enim mollissimum mortis genus illi visum, ignorans, totum, quod ille passus est, trium, puto, dierum fuisse; qui vero cibo abstinent, etiam septem dies durare multos; nisi quis hoc putet, stetisse Osroën exspectantem, dum fame periret Seuerianus, et ob id ipsum per septem dies non superuixisse.

9. Ἐπήγαγε] Est ἐπάγειν hic absolute positum pro ἐπάγειν τὸν βίον, h. e. *insuper agere*

Τὰς δὲ καὶ ποιητικοῖς ὀνόμασιν, ὦ καλὲ Φίλων, ἐν ἱστορίᾳ χρωμένας, πᾶς ἄν τις θείη, τὰς λέγοντας, ἐλήλιξε μὲν ἡ μηχανὴ, τὸ τεῖχος δὲ πεσὸν, μεγάλως ἐδέπησε; καὶ πάλιν ἐν ἑτέρῳ μέρει τῆς καλῆς ἱστορίας· Ἔδεσσα μὲν δὴ ἅτω τοῖς ὅπλοις περιεσμαραγεῖτο, καὶ ὄτοβος ἦν, καὶ κόναβος ἅπαντα ἐκεῖνα, καὶ ὁ στρατηγὸς ἐμερμήριζεν, ᾧ τρόπῳ μάλιστα προσαγάγοι πρὸς τὸ τεῖχος· εἶτα μεταξὺ ἅτως εὐτελῆ ὀνόματα, καὶ δημοτικὰ, καὶ πτωχικὰ πολλὰ παρενεβέβυσο, τὸ, ἐπέστειλεν ὁ στρατοπεδάρχης τῷ κυρίῳ, καὶ, οἱ στρατιῶται ἠγόραζον τὰ ἐγχρήζοντα,

22. Eos vero quo quis loco ponat, iucundissime Philo, qui Poëticis in historia verbis vtuntur, *dedit*que *stridorem Machina, procumbensque murus tonuit vehementer?* Et rursus in alio libro praeclarae historiae: *Edessa quidem igitur adeo quasi circumsonat armis, strepitusque fuere et tumultus illa omnia.* Et *Dux versat sub pectore curas, qua maxime ratione ad muros accedat.* Deinde inter haec vilia adeo nomina, et plebeia et mendicorum propria multa inculcata erant, *Epistolauit campiductor Domino*, et, *Milites mercabantur illa,*

gere vitam, producere vitam, quemadmodum ἄγειν et διάγειν absolute etiam vsurpatur fine voce βίον. *Bos.*

τα, καὶ, ἤδη λελεμένοι περὶ αὐτὰς ἐγίγνοντο. καὶ τὰ τοιαῦτα· ὥςε τὸ πρᾶγμα ἐοικὸς εἶναι τραγῳδῷ, τὸν ἕτερον μὲν πόδα ἐπ' ἐμβάτκ ὑψηλοῦ ἐπιβεβηκότι, θατέρῳ δὲ σάνδαλον ὑποδεδεμένῳ.

Καὶ μὴν καὶ ἄλλκς ἴδοις ἂν, τὰ μὲν προοίμια λαμπρὰ, καὶ τραγικὰ, καὶ ἐς ὑπερβολὴν μακρὰ συγγράφοντας, ὡς ἐλπίσαι θαυμαςὰ ἡλίκα τὰ μετὰ ταῦτα πάντως ἀκέσεσθαι, τὸ σῶμα δὲ αὐτὸ τῆς ἰσορίας μικρόν τι καὶ ἀγεννὲς ἐπάγοντας, ὡς καὶ τᾶτο ἐοικέναι παιδίῳ, εἴ πκ ἔρωτκ εἶδες παίζοντα, προσωπεῖον Ἡρακλέκς πάμμεγα, ἢ Τιτᾶνος περικείμενον· εὐθὺς γᾶρ οἱ ἀκέσαντες ἐπιφθέγγονται αὐτοῖς, τὸ, Ὠδίνεν

illa, quibus indigebant, et, Iam loti ad illos aderant, et ſimilia: vt ſimilis ea res eſſet tragoedo, qui altero quidem pede alto cothurno nitatur, alterum autem ſandalio deuinctum gerat.

23. Ac videas etiam alios, prooemia quidem ſplendida et tragica et ad exceſſum vſque longa ſcribentes, vt ſperes te mira quanta poſt iſthaec omnino auditurum: at ipſum corpus hiſtoriae puſillum quoddam et ignauum ſubiungentes, vt hoc etiam ſimile videatur puerulo, ſi qua Cupidinem vidiſti ſic ludentem, perſona Herculis maxima, aut Titanis, caput occultantem. Statim igitur qui audiere, illud ſubiiciunt: *Parturiunt*

νεν ὄρος. χρὴ δὲ μὴ ἅτως, ἀλλ' ὅμοια τὰ πάντα, καὶ ὁμόχροα εἶναι, καὶ συνάδον τῇ κεφαλῇ τὸ ἄλλο σῶμα, ὡς μὴ χρυσᾶν μὲν τὸ κράνος εἴη, θώραξ δὲ πάνυ γελοῖος ἐκ ῥακῶν ποθὲν, ἢ ἐκ δερμάτων σαπρῶν συγκεκάττυμένος, καὶ ἡ ἀσπὶς σισυίνη, καὶ χοιρίνη περὶ ταῖς κνήμαις. ἴδοις γὰρ ἂν ἀφθόνως τοιούτους συγγραφέας, τὲ Ῥοδίων Κολοσσὲ τὴν κεφαλὴν νανώδει σώματι ἐπιτιθέντας· ἄλλους αὖ ἔμπαλιν ἀκέφαλα τὰ σώματα εἰσάγοντας, ἀπροσωπίαστα, καὶ εὐθὺς ἐπὶ τῶν πραγμάτων· οἳ καὶ προσεταιρίζονται τὸν Ξενοφῶντα ἅτως ἀρξάμενον· Δαρείῳ καὶ Παρυσάτιδος παῖδες γίγνονται δύο· καὶ ἄλλους τῶν παλαιῶν· ἐκ εἰδότες, ὡς δυνάμει

mentes. Oportet autem non ita esse, sed similia omnia, et eiusdem velut coloris, consentiensque capiti corpus reliquum, ne galea quidem sit aurea, thorax autem omnino ridiculus, ex pannis alicunde, aut pellibus putridis consutus, et vimineus clypeus, porcina autem circa tibias. Videas enim satis multos id genus scriptores, Rhodii Colossi caput imponentes nani corpusculo: alios contra ea, trunca suo capite corpora inducentes, et statim ad res ipsas *aggressos:* qui etiam suarum partium esse volunt Xenophontem, qui ita coeperit: *Darii et Paryſatidis filii naſcuntur duo;* et alios antiquorum. Ignorant nempe, esse quaedam,

μὲν τινὰ προοίμια ἐστι λεληθότα τὰς πολλὰς, ὡς ἐν ἄλλοις δείξομεν.

Καίτοι ταῦτα πάντα φορητά ἐστιν, ὅσα ἢ ἑρμηνείας, ἢ τῆς ἄλλης διατάξεως ἁμαρτήματά ἐστι, τὸ δὲ καὶ περὶ τὰς τόπους αὐτὰς ψεύδεσθαι, ἐ παρασάγγας μόνον, ἀλλὰ καὶ σταθμὰς ὅλας, τίνι τῶν καλῶν ἔοικεν; εἰς γὲν ἔτι ῥᾳθύμως συνήγαγε τὰ πράγματα, ἔτε Σύρῳ τινὶ ἐντυχὼν, ἔτε τὸ λεγόμενον δὴ τὸ τῶν ἐπὶ κερείων τὰ τοιαῦτα μυθολογέντων ἀκέσας, ὥςε περὶ Εὐρώπε λέγων, ἔτως ἔφη· Ἡ δὲ Εὐρωπος κεῖται μὲν ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, σταθμὰς δύο τῆ Εὐφράτε ἀπέχεσα, ἀπῴκισαν δ' αὐτὴν Ἐδεσσαῖοι· καὶ ἀδὲ τὸ ἀπέχρησεν αὐτῷ,

dam, quae vim prooemiorum habeant, licet vulgi intellectum fugiant, vt monstrabimus alias.

24. Verumtamen illa omnia tolerabilia sunt, quaecunque aut elocutionis, aut constructionis reliquae sunt vitia. Mentiri vero circa ipsa loca, non parasangis modo, sed integris mansionibus, cui rerum bonarum simile est? Vnus quippe eorum adeo supine res congessit, qui neque cum Syro vnquam locutus videtur, neque, quod est in prouerbio, in tonstrinis talia fabulantes audisse, vt de Europo verba faciens ita dicat: *Europus vero sita est in Mesoporamia, mansiones duas ab Euphrate remota: condiderunt illam Edesseni.* Neque

τῷ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμὴν πατρίδα τὰ Σαμόσατα, αὐτὸς ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ ἀράμενος ὁ γενναῖος, αὐτῇ ἀκροπόλει, καὶ τείχεσι, μετέθηκεν ἐς τὴν Μεσοποταμίαν, ὡς περιωρίσθαι αὐτὴν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν ποταμῶν, ἑκατέρωθεν ἐν χρῷ παραμειβομένων, καὶ μονονυχὶ τῶν τείχεος ψαυόντων. τὸ δὲ καὶ γελοῖον, εἰ σε νῦν, ὦ Φίλων, ἀπολογοίμην, ὡς ἐ Παρθυαίων, ἀδὲ Μεσοποταμίτης σοι ἐγὼ, οἷς με φέρων ὁ θαυμασὸς συγγραφεὺς ἀπῴκισε.

Νὴ Δία, καὶκεῖνο κομιδῇ πιθανὸν περὶ τοῦ Σεβηριανοῦ ὁ αὐτὸς ἕτος εἶπεν ἐπομοσάμενος, ἢ μὴν ἀκοῦσαί τινος τῶν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου διαφυγόντων.

satis hoc illi fuit, verum etiam Samosata patriam meam, ipse vir fortis eodem in libro sublatam, sua cum arce et munitionibus transtulit in Mesopotamiam, vt includatur inter ambo amnes, quam proxime vtrinque praeterlabentes, et tantum non ipsa alluentes moenia. Ridiculum autem fuerit, si nunc causam apud te, mi Philo, dicam, non ex Parthis me esse, neque Interamnum hominem, quibus me correptum scriptor admirabilis nouum colonum adscripsit.

25. Illud etiam, Mehercule, vsquequaque probabile de Seueriano idem ille, interposito iureiurando, dixit, se profecto audisse quemdam eorum, qui ex ipso facto aufugerint. Neque enim

γάντων. ἔτε γὰρ ξίφει ἐθελῆσαι αὐτὸν ἀποθανεῖν, ἔτε φαρμάκῳ πιεῖν, ἔτε βρόχον ἅψασθαι, ἀλλά τινα θάνατον ἐπινοῆσαι τραγικὸν, καὶ τῇ τόλμῃ ξενίζοντα· τυχεῖν μὲν γὰρ αὐτὸν ἔχοντα ποτήρια μεγέθη ἐκπώματα ὑάλου, τῆς καλλίστης ὑάλου. ἐπεὶ δὲ πάντως ἀποθανεῖν ἔγνωσαι, κατάξαντα τὸν μέγιστον τῶν σκύφων, ἐνὶ τῶν θραυσμάτων χρήσασθαι εἰς σφαγὴν, ἐντεμόντα τῇ ὑάλῳ τὸν λαιμόν. ἔτως ὁ ξιφίδιον, ἢ λογχάριον εὗρεν, ὡς ἀνδρεῖός γε αὐτῷ καὶ ἡρωϊκὸς ὁ θάνατος γένοιτο.

Εἶτα ἐπειδὴ Θουκυδίδης ἐπιτάφιόν τινα εἶπε τοῖς πρώτοις τῶ πολέμω ἐκείνω νεκροῖς, καὶ αὐτὸς ἠξίωσατο χρῆναι ἐπειπεῖν τῷ Σεβηριανῷ. ἅπασι

enim ferro illum voluisse mori, neque venenum bibere, neque laqueum sibi innectere, sed tragicam mortem aliquam excogitare, et ipso consilio nouam. Habuisse illum forte pocula mirae magnitudinis vitrea de vitro pulcherrimo. Cum autem mori omnino decretum esset, confregisse scyphorum maximum et fragmentorum vno vsum ad caedem, inciso vitri ope gutture. Adeo pugionem aut lanceolam non inuenit, vt certe virilis illi et Heroica mors contingeret.

26. Deinde quando Thucydides funebrem quasi orationem habuit primis illis in bello mortuis; ipse quoque existimauit dicendum aliquid esse de

ἅπασι γὰρ αὐτοῖς πρὸς τὸν ἀδὲν αἴτιον τῶν ἐν Ἀρμενίᾳ κακῶν, τὸν Θουκυδίδην, ἡ ἅμιλλα. θάψας ἔν τὸν Σεβηριανὸν μεγαλοπρεπῶς, ἀναβιβάζεται ἐπὶ τὸν τάφον Ἀφράνιόν τινα Σίλωνα ἑκατόνταρχον, ἀνταγωνιστὴν Περικλέους, ὃς τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα ἐπερρήτορευσεν αὐτῷ, ὥστε με νὴ τὰς Χάριτας πολλὰ πάνυ δακρύσαι ὑπὸ τοῦ γέλωτος· καὶ μάλιστα ὁπότε ὁ ῥήτωρ ὁ Ἀφράνιος, ἐπὶ τέλει τοῦ λόγου δακρύων ἅμα σὺν οἰμωγῇ περιπαθεῖ, ἐμέμνητο τῶν πολυτελῶν ἐκείνων δείπνων, καὶ προποσεων· εἶτα ἐπέθηκεν Αἰάντειόν τινα τὴν κερωνίδα. σπασάμενος γὰρ τὸ ξίφος εὐγενῶς πάνυ, καὶ ὡς Ἀφράνιον εἰκὸς ἦν, πάντων ὁρώντων, ἀπέσφαξεν ἑαυτὸν ἐπὶ

Seueriano. Omnibus enim illis cum Thucydide, penes quem tamen nulla causa est illorum in Armenia malorum, certamen est. Postquam ergo sepelliit Seuerianum magnifice, ad sepulcrum statuit Afranium Silonem quendam, Centurionem, Periclis aemulum, qui talia ac tanta de illo declamat, vt, ita me Gratiae! multum sane lacrymarum risus mihi excusserit, et maxime cum orator Afranius in peroratione, lacrymans cum eiulatione maximi affectus indice, mentionem facit sumtuosarum coenarum, atque propinationum: deinde sumtam ab Aiacis fabula coronidem imponit. Stricto enim ense generose sane, et vt decebat Afranium, in conspectu omnium ad sepulcrum

ἐπὶ τῷ τάφῳ, ἐκ ἀνάξιος ὢν, μὰ τὸν Ἐνυάλιον, πρὸ πολλοῦ ἀποθανεῖν, εἰ τοιαῦτα ἐῤῥήτορευε· καὶ τοῦτο ἔφη ἰδόντας τοὺς παρόντας ἅπαντας, θαυμάσαι, καὶ ὑπερεπαινέσαι τὸν Ἀφράνιον. ἐγὼ δὲ καὶ τἄλλα μὲν αὐτοῦ κατεγίγνωσκον, μονονοὺ καὶ ζωμῶν καὶ λοπάδων μεμνημένε, καὶ ἐπιδακρύοντος τῇ τῶν πλακούντων μνήμῃ· τοῦτο δὲ μάλιστα ἠτιασάμην, ὅτι μὴ τὸν συγγραφέα, καὶ διδάσκαλον τοῦ δράματος προαποσφάξας, ἀπέθανε.

Πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους ὁμοίως τούτοις ἔχων σοι, ὦ ἑταῖρε, καταριθμήσασθαι, ὀλίγων ὅμως ἐπιμνησθείς, ἐπὶ τὴν ἑτέραν ὑπόσχεσιν ἤδη μετελεύσομαι, τὴν συμβολὴν, ὅπως ἂν ἄμεινον συγγράφοι

crum se interemit, non indignus, ita me Mars amet, qui multo ante moreretur, si quidem declamauit talia. Et hoc, ait, cum viderent praesentes, omnes admiratos esse, et supra modum laudasse Afranium. Ego verò tum reliqua illius damnabam, qui tantum non iusculorum et patinarum meminisset, illacrymareturque mentioni placentarum; hoc vero nomine maxime illum incusabam, quod non interfecto antea scriptore, qui hanc fabulam docuit, tum demum mortuus est.

27. Caeterum multos etiam alios similes hisce, cum enumerare tibi, sodalis, possim; tamen paucorum facta mentione ad alterum promissum meum iam transibo, ad consilium, quomodo quis scribat

γράφοι τις. εἰσὶ γάρ τινες, οἳ τὰ μεγάλα μὲν τῶν πεπραγμένων, καὶ ἀξιομνημόνευτα παραλείπουσιν, ἢ παραθέουσιν, ὑπὸ δὲ ἰδιωτείας, καὶ ἀπειροκαλίας, καὶ ἀγνοίας τῶν λεκτέων, ἢ σιωπητέων, τὰ μικρώτατα πάνυ λιπαρῶς καὶ Φιλοπόνως ἑρμηνεύουσιν ἐμβραδύνοντες. ὥσπερ ἂν εἴ τις τὸ Διὸς τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ τὸ μὲν ὅλον κάλλος, τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον ὄν, μὴ βλέποι, μηδ' ἐπαινοῖ, μηδὲ τοῖς ἐκ εἰδόσιν ἐξηγοῖτο. τὸ ὑποποδὶκ δὲ τό, τε εὐθυεργὲς καὶ τὸ εὔξεσον θαυμάζοι, καὶ τῆς κρηπῖδος τὸ εὔρυθμον, καὶ ταῦτα πάνυ μετὰ πολλῆς Φροντίδος διεξιών.

Ἔγωγ' ἔν ἤκουσά τινος, τὴν μὲν ἐπ' Εὐρώπῃ μάχην ἐν ἀδ' ὅλοις ἑπτὰ ἕπεσι παριαδραμόντος,

bat melius. Sunt enim, qui magna negotia et digna memoratu praetermittunt aut transcurrunt; prae inscitia vero, et pulchri imperitia, atque dicendorum tacendorumque ignoratione, minima quaeque copiose admodum studioseque enarrant, diuque in iis immorantur. Velut si quis Olympii Iouis totam quidem pulchritudinem talem, tamquam multiplicem, non videat, neque laudet, neque his, qui non viderunt, enarret, scamillum vero, quod ita ad normam exactus et politus sit, admiretur, et baseos proportionem; eaque multa cum cura persequatur.

28. Ego igitur noui aliquem, qui pugnam quidem ad Europum vix septem totis versibus percurre-

τος, εἴκοσι δὲ μέτρα ἢ ἔτι πλείω ὕδατος ἀναλωκότος εἰς ψυχρὰν καὶ ἀδὲν ἡμῖν προσήκουσαν διήγησιν· ὡς Μαῦρός τις ἱππεὺς, Μαυσάκας τὄνομα, ὑπὸ δίψους πλανώμενος ἀνὰ τὰ ὄρη, καταλάβοι Σύρους τινὰς τῶν ἀγροίκων, ἄριστον παρατιθεμένους, καὶ ὅτι τὰ μὲν πρῶτα, ἐκείνοι φοβηθεῖεν αὐτὸν, εἶτα μέντοι μαθόντες, ὡς τῶν Φίλων εἴη, κατεδέξαιντο, καὶ εἰςιάσαντο· καὶ γάρ τινα τυχεῖν αὐτῶν ἀποδεδημηκότα καὶ αὐτὸν ἐς τὴν Μαύρων, ἀδελφὸν αὐτῷ ἐν τῇ γῇ στρατευομένον. μῦθοι τὸ μετὰ τοῦτο μακροὶ, καὶ διηγήσεις, ὡς θηράσειεν αὐτὸς ἐν τῇ Μαυρουσίᾳ· καὶ ὡς ἴδοι τοὺς ἐλέφαντας πολλοὺς ἐν τῷ αὐτῷ συννεμομένους, καὶ ὡς ὑπὸ λέοντος ὀλίγε

curreret, viginti autem vel amplius menſuras aquae *(clepſydras)* impenderet in frigidam et nihil ad nos pertinentem narrationem, vt *Maurus aliquis eques, Mauſacas nomine, prae ſiti per montes oberrans, Syros quoſdam ruſticos deprehenderit, qui prandium ſibi appoſuerant, atque vt initio illi pertimuerint, deinde autem, cognito, amicum eſſe, acceperint conuiuio: etenim forte quendam illorum et ipſum in Maurorum terra peregrinatum eſſe, quod ſuus frater in ea regione militaret.* Hinc fabulae longae, et narrationes, *quomodo ipſe in Mauritania venatus eſſet, et vt vidiſſet elephantas multos vna paſcentes, et vt parum abfuerit, quin a leo-*

λήγε δεῖν καταβρωθείη, καὶ ἡλίκας ἰχθῦς ἐπρίατο ἐν Καισαρείᾳ· καὶ ὁ θαυμαστὸς συγγραφεὺς, ἀφεὶς τὰς ἐν Εὐρώπῳ γιγνομένας σφαγὰς τοσαύτας, καὶ ἐπιβουλὰς, καὶ σπονδὰς ἀναγκαίας, καὶ φύλακας, καὶ ἀντιφύλακας, ἄχρι βαθείας ἑσπέρας ἐφειςήκει ὁρῶν Μαλχίωνα τὸν Σύρον ἐν Καισαρείᾳ, σκάρους παμμεγέθεις ἀξίας ὠνούμενον. εἰ δὲ μὴ νὺξ κατέλαβε, τάχα καὶ συνεδείπνει μετ' αὐτῶν, ἤδη τῶν σκάρων ἑσκευασμένων. ἅπερ εἰ μὴ ἐνεγέγραπτο ἐπιμελῶς τῇ ἱστορίᾳ, μεγάλα ἂν ἡμεῖς ἠγνοηκότες ἦμεν, καὶ ἡ ζημία Ῥωμαίοις ἀφόρητος, εἰ Μαυσάκας ὁ Μαῦρος διψῶν, μὴ εὗρε πιεῖν, ἀλλ' ἄδειπνος ἐπανῆλθεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καίτοι πόσα ἄλλα

a leone deuoratus esset, et quantos Caesareae pisces emerit. Et historicus admirabilis, omissis tantis caedibus, quae circa Europum factae sunt, et inuasiones, et inducias necessarias, et custodes et his oppositos custodes alios, ad seram vsque vesperam abfuit, dum videt Malchionem Syrum Caesareae scaros ingentes vili pretio ementem: nisi vero nox oppressisset, forte etiam coenaturus cum illo erat, scaris iam paratis. Quae nisi cum cura scripta essent in historia, magna nos ignorassemus, et iactura Romanis intoleranda fuisset, si Mausacas Maurus sitiens, quod biberet, non inuenisset, sed incoenatus in castra rediisset.

Quam-

ἄλλα μακρῷ γελοιότερα ἐκὼν ἐγὼ νῦν παρίημι; ὡς καὶ αὐλητρὶς ἦκεν ἐκ τῆς πλησίον κώμης αὐτοῖς, καὶ ὡς δῶρα ἀλλήλοις ἀντέδοσαν, ὁ Μαῦρος μὲν τῷ Μαλχίωνι λόγχην, ὁ δὲ τῷ Μαυσάκῃ πόρπην, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα τῆς ἐπ' Εὐρώπῃ μάχης, αὐτὰ δὴ τὰ κεφάλαια, ποιγάρτοι εἰκότως ἂν τις εἴποι τὲς τοιάτες, τὸ μὲν ῥόδον αὐτὸ μὴ βλέπειν, τὰς ἀκάνθας δὲ αὐτὲ τὰς παρὰ τὴν ῥίζαν ἀκριβῶς ἐπισκοπεῖν.

29. Ἄλλος, ὦ Φίλων, μάλα καὶ ἔτος γελοῖος, ὃδε τὸν ἕτερον πόδα ἐκ Κορίνθε πώποτε προβεβηκὼς, ἀδ' ἄχρι Κεγχρεῶν ἀποδημήσας, ἔτι γε Συρίαν, ἢ Ἀρμενίαν ἰδὼν, ὧδε ἤρξατο· μέμνημαι γάρ· ὦτα ὀφθαλμῶν ἀπισότερα, γρά-

Quamuis quot alia longe magis ridicula prudens ego nunc praetermitto? *ut tibicina etiam illis ex proximo pago venerit, et vti dona alter alteri dederint, Maurus quidem Malchioni lanceam, at hic fibulam Mausacae*, multaque alia ex hoc genere, ipsa nempe praelii ad Europum capita. Merito ergo dicat aliquis, tales rosam quidem ipsam non videre, spinas vero illius, radici proximas, accurate considerare.

29. Alius, mi Philo, valde ipse etiam ridiculus, qui neque alterum Corintho pedem protulisset vnquam, neque Cenchreas vsque discessisset, certe neque Syriam vidisset, neque Armeniam; ita, memini enim, exorsus est: *Aures minus fi-*

deles

γράφω τοίνυν ἃ εἶδον, ἐχ ὧ ἤκεσα. καὶ ἔτως ἀκριβῶς ἅπαντα ἑωράκει, ὥςε τὰς δράκοντας ἔφη τῶν Παρθυαίων (σημεῖον δὲ πλῆθος τῦτο αὐτοῖς· χιλίας γὰρ, οἶμαι, ὁ δράκων ἄγει) ζῶντας δράκοντας παμμεγέθεις εἶναι γεννωμένας ἐν τῇ Περσίδι, μικρὸν ὑπὲρ τὴν Ἰβηρίαν, τέτους δὲ, τέως μὲν ἐπὶ κοντῶν μεγάλων ἐκδεδεμένους, ὑψηλὰς αἰωρεῖσθαι, καὶ πόρρωθεν ἐπελαυνόντων, δέος ἐμποιεῖν, ἐν αὐτῷ δὲ τῷ ἔργῳ, ἐπειδὰν ὁμοῦ ἴωσι, λύσαντες αὐτὲς, ἐπιφίασι τοῖς πολεμίοις· ἀμέλει πολλὲς τῶν ἡμετέρων ἔτω καταποθῆναι· καὶ ἄλλες, περισπειραθέντων αὐτοῖς, ἀποπνιγῆναι καὶ συγκλασθῆναι· ταῦτα δὲ ἐφεξῆς ὁρᾶν αὐτὲς, ἐν ἀσφαλεῖ μέντοι ἀπὸ δένδρε-

deles oculis. Scribo igitur, quae vidi, non quae audiui. Atqui ita accurate viderat omnia, vti diceret, *dracones Parthorum* (est vero hoc illis numeti signum: mille enim, puto, *milites* draco ducit) *viuos esse serpentes ingenti magnitudine, qui nascantur in Perside paullo supra Iberiam. Hos vero initio quidem in contis magnis reuinctos celsosque ferri, ac e longinquo dum inuadant, terrorem iniicere. In ipsa autem pugna*, inquit, *cum concurritur, solutos illos hostibus immittunt. Itaque multos nostrorum ita deuoratos, et alios cum spiris illos suis complexi essent dracones, suffocatos elisosque. Haec vero eo propinquo se vidisse ipsum, in*

loco

δρᾳ ὑψηλὰ ποιούμενος τὴν σκοπήν. καὶ εὖγε ἐποίησε μὴ ὁμόσε χωρήσας τοῖς θηρίοις, ἐπεὶ ἀκαὶ ἡμεῖς θαυμαστὸν ἕτω συγγραφέα νῦν εἴχομεν, καὶ ἀπὸ χειρὸς αὐτὸν μεγάλα καὶ λαμπρὰ ἐν τῷ πολέμῳ τούτῳ ἐργασάμενον· καὶ γὰρ ἐκινδύνευσε πολλὰ, καὶ ἐτρώθη περὶ Σάραν, ἀπὸ τῆς Κρανείας δηλονότι βαδίζων ἐπὶ τὴν Λέρναν. καὶ ταῦτα Κορινθίων ἀκουόντων ἀνεγίνωσκε, τῶν ἀκριβῶς εἰδότων, ὅτι μηδὲ κατὰ τοίχε γεγραμμένον πόλεμον ἑωράκει, ἀλλ' ἀδὲ ὅπλα ἐκείνης γε ἥδει, ἀδὲ μηχανήματα οἷά ἐσιν, ἀδὲ τάξεων, ἢ καταλοχισμῶν ὀνόματα. πάνυ γὰν ἔμελεν αὐτῷ πλαγίαν

μὲν

loco tuto de altissima arbore speculantem. Et bene sane fecit, quod non ex propinquo congressus est bestiis, alioqui enim tam admirabili nunc scriptore nobis carendum esset, qui manu etiam sua magnifica quaedam et clarissima facinora hoc bello edidit. Multa etenim pericula subiit, et vulneratus est circa Suram, qui videlicet *longissimum* iter a Cranio ad Lernam fecerit. Atque ista Corinthiis audientibus recitauit, qui accurate scirent, illum ne pictum quidem in pariete bellum vidisse. Sed neque arma ille nouit, neque machinas, quales sint; neque acierum aut ordinum struendorum nomina. Etenim, quasi hoc ageret, *dire-*

μὲν τὴν ὀρθίαν Φάλαγγα 10), ἐπὶ κέρως δὲ λέγειν τὸ ἐπὶ μετώπου ἄγειν.

Εἷς δέ τις βέλτιστος ἅπαντα ἐξ ἀρχῆς ἐς τέλος τὰ πεπραγμένα, ὅσα ἐν Ἀρμενίᾳ, ὅσα ἐν Συρίᾳ, ὅσα ἐν Μεσοποταμίᾳ, τὰ ἐπὶ τῷ Τίγρητι, τὰ ἐν Μηδίᾳ, πεντακοσίοις οὐδ' ὅλοις ἔπεσι περιλαβὼν, συνέγραψε, καὶ τοῦτο ποιήσας, ἱστορίαν συγγεγραφέναι φησί. τὴν μέντοι ἐπιγραφὴν

ctam aciem vocat *obliquum agmen*: *in cornu vero ducere* dicit, quod est *ducere in frontem*.

30. Vnus autem aliquis praeclarissimus, res ab initio inde ad finem vsque gestas omnes, quaecumque in Armenia, quae in Syria, quae in Mesopotamia, quae ad Tigrim, quae in Media *acta sunt*, quingentis non totis versibus complexus descripsit. Idque vbi fecit, historiam ait scripsisse, Titu-

10. Πλαγίαν -- Φάλαγγα] *Obliqua* siue *transuersa acies* siue *agmen* est, cum *in frontem* ducuntur milites: *recta*, cum *in cornu*. Igitur in transuerso agmine plures longe aduersis frontibus simul concurrere possunt; sed parciores a tergo habent, qui in prima acie pugnant: in *recto agmine* contraria omnia: pauciores simul concurrunt, plures sibi a tergo possunt succedere. Hic scriptor, quem reprehendit Lucianus, miscuit omnia, et *transuersum agmen* dixit *in cornu duci* (vnde *rectum* potius *agmen* oritur) pro eo quod debebat dicere, *in frontem*. Gesner.

γραφὴν ὀλίγῳ δεῖν μακροτέραν τῇ βιβλίῳ ἐπέγραψεν, Ἀντιοχιανῇ τῇ Ἀπόλλωνος ἱερονίκου (δόλιχον γάρ πῃ, οἶμαι, ἐν παισὶ νενικήκει) τῶν ἐν Ἀρμενίᾳ, καὶ Μεσοποταμίᾳ, καὶ ἐν Μηδίᾳ Ῥωμαίοις νῦν πραχθέντων ἀφήγησις.

Ἤδη δ' ἐγώ τινος καὶ τὰ μέλλοντα συγγεγράφοτος ἥκουσα, καὶ τὴν λῆψιν Οὐολογέσῳ, καὶ τὴν Ὀσρόῃ σφαγήν, ὡς παραβληθήσεται τῷ λέοντι, καὶ ἐπὶ πᾶσι, τὸν τριπόθητον ἡμῖν θρίαμβον· ἔτω πάνυ μαντικῶς ἅμα ἔχων, ἔσπευδεν ἤδη πρὸς τὸ τέλος τῆς γραφῆς. ἀλλὰ καὶ πόλιν ἤδη ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ ᾤκισε, μεγέθει τε μεγίστην, καὶ κάλλει καλλίστην· ἔτι μέντοι ἐπισκο-

Titulum tamen, parum abeſt, quin maiorem libro, inſcripſit eiusmodi, Antiochiani, in ſacro Apollinis certamine victoris (curſu, credo, aliquando, puer vicerat) eorum, quae in Armenia, et Meſopotamia, et Media a Romanis modo geſta ſunt, enarratio.

31. Iam vero audiui etiam qui futurarum rerum hiſtoriam ſcripſerat, et captiuitatem Vologeſi, et Oſrois caedem, vt leoni obiiciendus ſit, et ſuper omnia deſideratiſſimum nobis triumphum. Sic vaticinantis ſimul furore inſtinctus ad finem iam ſcriptionis properauit. Verum etiam vrbem iam in Meſopotamia condidit, *magnitudine maximam, et pulchritudine pulcherrimam*, illud vero ad-

πισκοπεῖ, καὶ διαβελεύεται, εἴτε Νίκαιαν αὐτὴν ἀπὸ τῆς νίκης χρὴ ὀνομάζεσθαι, εἴτε Ὁμόνοιαν, εἴτε Εἰρηνίαν· καὶ τοῦτο μὲν ἔτι ἄκριτον, καὶ ἀνώνυμος ἡμῖν ἡ καλὴ πόλις ἐκείνη, λήρου πολλοῦ καὶ κορύζης συγγραφικῆς γέμουσα. τὰ δ' ἐν Ἰνδοῖς πραχθησόμενα ὑπέσχετο ἤδη γράψειν, καὶ τὸν περίπλουν τῆς ἔξω θαλάσσης. καὶ οὐχ ὑπίσχεσις ταῦτα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ προοίμιον τῆς Ἰνδικῆς ἤδη συντέτακται. καὶ τὸ τρίτον τάγμα, καὶ οἱ Κελτοί, καὶ Μαύρων μοῖρα ὀλίγη σὺν Κασσίῳ πάντες ἔτοι ἐπεραιώθησαν τὸν Ἰνδὸν ποταμόν· ὅ, τι δὲ πράξουσιν, ἢ πῶς δέξονται τὴν τῶν ἐλεφάντων ἐπέλασιν, οὐκ εἰς μακρὰν

huc considerat et consulit, vtrum *Victoriam* illam appellare fas sit, an *Concordiam*, an *Pacifieram*. Et istud quidem nondum iudicatum est, et adhuc sine nomine nobis vrbs illa pulcherrima, deliriis multis, et pituita mala atque muco historico oppleta. Ea vero, quae apud Indos aliquando gerentur, iam scripturum se recepit, externique maris circuitum. Neque ista intra promissionem subsistunt, sed prooemium Indicae iam compositum est: ac tertia legio, et Galli, et Maurorum pars exigua duce Cassio, omnes iam Indum flumen traiecerunt. Quid vero facturi sint, aut elephantorum quomodo sint impetum excepturi, ea

non

μακρὰν ἡμῖν ὁ θαυμαςὸς συγγραφεὺς, ἀπὸ Μυζούριδος, ἢ ἀπ' Ὀξυδρακῶν ἐπιςελεῖ.

Τοιαῦτα πολλὰ ὑπ' ἀπαιδευσίας ληρῦσι, τὰ μὲν ἀξιόρατα ἔθ' ὁρῶντες, ἔτ' εἰ βλέποιεν, κατ' ἀξίαν εἰπεῖν δυνάμενοι, ἐπινοῦντες δὲ, καὶ ἀναπλάττοντες, ὅττι κεν ἐπ' ἀκαιρίμαν γλῶτταν, φασὶν, ἔλθῃ. καὶ ἐπὶ τῷ ἀριθμῷ τῶν βιβλίων ἔτι σεμνυνόμενοι, καὶ μάλιςα ἐπὶ ταῖς ἐπιγραφαῖς· καὶ γὰρ αὖ καὶ αὗται, παγγέλοιοι· τοῦ δεῖνος Παρθικῶν νικῶν, τοσάδε. καὶ αὖ Παρθίδος, πρῶτον, δεύτερον, ὡς Ἀτθίδος δηλονότι. ἄλλος ἀςειότερον παραπολύ. ἀνέγνων γὰρ Δημητρίου Σαγαλασέως Παρθονικικά· οὐδ' ὡς ἐν γέλωτι ποιήσασθαι, καὶ ἐπισκῶψαι τὰς ἱςορίας

non ita multo post nobis admirabilis scriptor Muzuride aut ab Oxydracis perscribet.

32. Talia multa prae inscitia delirant, qui digna visu neque viderint, neque si viderint, explicare pro dignitate queant: excogitent vero et confingant, quidquid *in linguam* illam *importunam*, aiunt, venerit. Etiam in numero librorum honestatem quandam affectant, maxime ipsis in inscriptionibus: nam rursus hae quoque perquam ridiculae. Alicuius *Parthicarum victoriarum* tot *libri*: et rursus *Parthidis primus, secundus*, nempe vt *Atthidis*. Alius multo etiam vrbanius. Legi enim Demetrii Sagalassensis *Parthonicica*. Neque vero *eo ista commemoro*, vt ridiculo habeam,

ρίας ἔτω καλὰς ἔσας, ἀλλὰ τὰ χρησίμε ἕνεκα, ὡς ὅσις ἂν ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα φεύγῃ, πολὺ μέρος ἤδη ἐς τὸ ὀρθῶς συγγράφειν ἔτος προσείληφε· μᾶλλον δὲ ὀλίγων ἔτι προσδεῖται, εἴγε ἀληθὲς ἐκεῖνό φησιν ἡ διαλεκτικὴ, ὡς τῶν ἀμέσων ἡ θατέρα ἄρσις, τὸ ἕτερον πάντως ἀντεισάγει.

Καὶ δὴ τὸ χωρίον σοι, φαίη τις ἄν, ἀκριβῶς ἀνακεκάθαρται, καὶ αἵ τε ἄκανθαι, ὅσσαι ἦσαν, καὶ βάτοι, ἐκκεκομμέναι εἰσὶ, τὰ δὲ τῶν ἄλλων ἐρείπια ἤδη ἐκπεφόρηται· καὶ εἴ τι τρεχὺ δὴ, καὶ τοῦτο λεῖον ἐστιν. ὥστε οἰκοδομεῖν τι δεῖ ἤδη, καὶ αὐτὸν ὡς δείξῃς, ἐκ ἀνατρέψαι μόνον τὰ τῶν ἄλλων γενναῖος ὤν, ἀλλά τι καὶ αὐτὸς

beam, et ludibrio traducam hiſtorias ita pulchras, verum vtilitatis cauſa: quandoquidem qui haec et horum ſimilia fugerit, ille bonam iam partem ad recte ſcribendum adeptus eſt, vel potius paucis adhuc indiget, ſi quidem vere illud Dialectica praecipit, *Eorum, inter quae nihil eſt medium, alterius ſublationem contra inducere alteram.*

33. Et ſane aſea tibi, dicat aliquis, accurate purgata eſt, atque ſpinae, quotquot erant, et rubi, excaſi ſunt: rudera aliorum iam elata, et ſi quid aſperum fuerat, iam leue eſt. Itaque iam vt aliquid aedifices opus eſt, vtque te ipſum oſtendas, qui non euertere modo fortiter aliorum res poſſis, ſed aliquid ipſe etiam aptum excogitare,

τὸς ἐπινοῆσαι δεξιὸν, καὶ ὁ ἀδεὶς ἂν, ἀλλ' ἀδ' ὁ Μῶμος μωμήσασθαι δύναιτο.

Φημὶ τοίνυν τὸν ἄριστα ἱστορίαν συγγράφοντα, δύο μὲν ταῦτα κορυφαιότατα οἴκοθεν ἔχοντα ἥκειν, σύνεσίν τε πολιτικὴν, καὶ δύναμιν ἑρμηνευτικήν· τὴν μὲν, ἀδίδακτόν τι τῆς Φύσεως δῶρον· ἡ δύναμις δὲ, πολλῇ τῇ ἀσκήσει, καὶ συνεχεῖ τῷ πόνῳ, καὶ ζήλῳ τῶν ἀρχαίων προσγεγενημένη ἔξω· ταῦτα μὲν ἓν ἄτεχνα, καὶ ἀδὲν ἐμοὶ συμβάλλα δεόμενα. οἱ γὰρ συνετὲς καὶ ὀξεῖς ἀποφαίνειν τὸς μὴ παρὰ τῆς Φύσεως τοιέτες φησὶ τᾶτο ἡμῖν τὸ βιβλίον· ἐπεὶ πολλᾷ ἂν, μᾶλλον δὲ τᾷ παντὸς ἦν ἄξιον, εἰ μεταπλάσαι καὶ μετακοσμῆσαι τὰ τηλικαῦτα ἐδύνατο, ἢ

tare, quodque nemo, ne ipse quidem Momus possit reprehendere.

34. Aio igitur, eum, qui optime scripturus sit historiam, duo quidem ista maxime capitalia domo ad eam rem adferre debere, prudentiam ciuilem et vim eloquendi; alteram quidem ingenii munus, docari nescium. *Eloquendi* vero vis multa exercitatione, et perpetuo labore, et antiquorum aemulatione acquisita sit. Haec quidem igitur artis expertia, neque meo indigentia consilio. Neque enim prudentes atque acutos reddere eos, qui a natura tales non sunt, hic nobis libellus promittit: alioquin magni, quin quantiuis esset pretii, si refingere et instaurare talia

ἢ ἐκ μολίβδε χρυσὸν ἀποφῆναι, ἢ ἄργυρον ἐκ κασσιτέρε, ἢ ἀπὸ Κόνωνος Τίτορμον, ἢ ἀπὸ Λεοτροφίδε Μίλωνα ἐξεργάσασθαι.

35. Ἀλλὰ πᾶ τὸ τῆς τέχνης καὶ τὸ τῆς συμβουλῆς χρήσιμον; ἐκ εἰς ποίησιν τῶν προσόντων, ἀλλ' ἐς χρῆσιν αὐτῶν τὴν προσήκασαν· οἷόν τι ἀμέλει καὶ Ἶκκος, καὶ Ἡρόδικος, καὶ Θέων, καὶ εἴ τις ἄλλος γυμνασὴς ἐχ ὑπόσχοιντο ἂν σοι τὸν Περδίκκαν παραλαβόντες, εἰ δὴ ἔτός ἐςιν ὁ τῆς μητρυιᾶς ἐρασθείς, καὶ διὰ ταῦτα κατεσκληκώς, ἀλλὰ μὴ Ἀντίοχος ὁ τᾶ Σελεύκου Στρατονίκης ἐκείνης, ἀποφαίνειν Ὀλυμπιονίκην, καὶ Θεαγένει τῷ Θασίῳ, ἢ Πολυδάμαντι τῷ Σκοτεσσαίῳ ἀντίπαλον, ἀλλὰ τὴν δοθεῖσαν ὑπό-

possit, aut ex plumbo aurum facere, vel argentum de ſtanno, aut ex Conone Titormum, aut ex Leotrophide Milonem efficere.

35. Sed vbi artis et conſilii vſus eſt? non ad creanda, quae adeſſe debent, ſed ad vſum illorum conuenientem. Sicut nempe etiam Iccus, et Herodicus, et Theon, et ſi quis alius exercitor, non promiſerint tibi aſſumtum hunc Perdiccam (ſi modo hic eſt ille, qui nouercae ſuae amore cum correptus eſſet, ob id ipſum contabuit; non Antiochus Seleuci filius, Stratonicam illam deperiens) Olympiae victorem reddere, et qui cum Thaſio Theagene, aut Polydamante Scotuſſaeo comparari poſſit: verum *hoc promiſerit*, ſe

ὑπόθεσιν εὐφυᾶ πρὸς ὑποδοχὴν τῆς γυμναστικῆς παραπολὺ ἀμείνω ἀποφαίνειν μετὰ τῆς τέχνης. ὥστε ἀπέστω καὶ ἡμῶν τὸ ἐπίφθονον τοῦτο τῆς ὑποσχέσεως, εἰ τέχνην φαμὲν ἐφ' οὕτω μεγάλῳ καὶ χαλεπῷ τῷ πράγματι ἐφευρηκέναι. οὐ γὰρ ὁντινοῦν παραλαβόντες, ἀποφαίνειν συγγραφέα φαμὲν, ἀλλὰ τῷ φύσει συνετῷ, καὶ ἄριστα πρὸς λόγους ἠσκημένῳ ὑποδείξειν ὁδοὺς τινὰς ὀρθὰς, εἰ δὴ τοιαῦται φαίνονται, αἷς χρώμενος, θᾶττον ἂν καὶ εὐμαρέστερον τελέσειεν 11) ἄχρι καὶ πρὸς τὸν σκοπόν.

Καί-

se datam sibi materiem aptam natam recipiendae illi exercitationum rationi, meliorem multo ope artis suae redditurum. Itaque absit a nobis etiam inuidenda illa promissio, si artem nos dicamus rei ita magnae atque difficilis reperisse. Neque enim hoc dicimus, nos quemcumque *de medio* arreptum reddituros historicum: sed ei, qui natura prudens, et optime ad dicendum exercitatus fuerit, ostensuros vias quasdam rectas: siquidem tales videantur eae, quas ingressus aliquis celerius faciliusque perfecerit quae oportet, atque ad scopum peruenerit.

11. Τελέσειεν] Si quis me docuerit, quomodo hic legitur, ita et alios esse locutos, et bene ea cum reliquis cohaerere, illi gratias agam merenti lubens. Interea interpretatus sum, ac si legatur, quomodo Lucia-

Καίτοι οὐ γὰρ ἂν Φαίης ἀπροσδεῆ τὸν συνετὸν εἶναι τῆς τέχνης, καὶ διδασκαλίας, ὧν ἀγνοεῖ. ἐπεὶ κἂν ἐκιθάριζε μὴ μαθὼν, καὶ ηὔλει, καὶ πάντα ἂν ἠπίςατο. νῦν δὲ μὴ μαθὼν, οὐκ ἄν τι αὐτῶν χειρουργήσειεν. ὑποδείξαντος δέ τινος, ῥᾷςά τε ἂν μάθοι, καὶ εὖ μεταχειρίσαιτο ἐφ' αὑτοῦ.

Καὶ τοίνυν καὶ ἡμῖν τοιοῦτός τις ὁ μαθητὴς νῦν παραδεδόσθω, συνιέναι τε, καὶ εἰπεῖν οὐκ ἀγεννὴς, ἀλλ' ὀξὺ δεδορκὼς, οἷος καὶ πράγμασι χρήσασθαι ἂν, εἰ ἐπιτραπείη, καὶ γνώμην ςρατιωτικὴν, ἀλλὰ μετὰ τῆς πολιτικῆς, καὶ ἐμπειρίαν

36. Neque enim hoc dixeris, qui prudens sit, eum nihil indigere arte ac disciplina eorum, quae ignorat: alioqui citharam etiam nemine docente pulsaret, et inflaret tibias, ac nosset omnia. Iam vero sine disciplina nihil horum manibus effecerit. Verum si quis illi ostendat; facileque discat, et bene *deinde* suo ipse Marte tractet.

37. Itaque nobis etiam talis nunc tradatur discipulus, non ignauus ad intelligendum pariter ac dicendum; sed acutum cernens, qui etiam negotia ipsa tractare, si praeficiatur, possit, militaremque animum, sed cum ciuili, etiam bellici ducis

cianum dedisse suspicor, τελέσειεν ἃ χρὴ, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν ἵκοιτο. Οὐ γὰρ ἂν Φαίης κ. τ. λ. *Gesner.*

πειρίαν στρατηγικὴν ἔχειν, καὶ, νὴ Δία, καὶ ἐν στρατοπέδῳ γεγονώς ποτε, καὶ γυμναζομένες ἢ τεττομένες στρατιώτας ἑωρακὼς, καὶ ὅπλα εἰδὼς, καὶ μηχανήματα ἔνια, καὶ τί ἐπὶ κέρως, καὶ τὶ ἐπὶ μετώπε, πῶς οἱ λόχοι, πως οἱ ἱππεῖς, καὶ πόθεν, καὶ τί ἐξελαύνειν, ἢ περιελαύνειν· καὶ ὅλως, ἐ τῶν κατοικιδίων τις, ἐδ' οἷος πιστεύειν μόνον τοῖς ἀπαγγέλλεσι.

Μάλιστα δὲ καὶ πρὸ τῶν πάντων, ἐλεύθερος ἔστω τὴν γνώμην, καὶ μήτε Φοβείσθω μηδένα, μηδὲ ἐλπιζέτω μηδέν· ἐπεὶ ὅμοιος ἔσται τοῖς Φαύλοις δικασταῖς, πρὸς χάριν, ἢ πρὸς ἀπέχθειαν ἐπὶ μισθῷ δικάζουσιν. ἀλλὰ μὴ μελέτω αὐτῷ μήτε Φίλιππος ἐκκεκομμένος τὸν ὀΦθαλμὸν

ducis prudentiam habere: porro qui in castris aliquando fuerit, decurrentesque aut stantes in acie milites viderit, armaque et machinas quasdam norit, quidque sit *in cornu*, quid *in frontem*, quomodo ordines, quomodo equites, et vnde? et quid sit *procurrere*, aut *circumducere?* verbo, *dctur nobis* non aliquis, qui domi desideat, quique credat solum narrantibus.

38. Maxime vero et ante omnia, liber sit animo, neque metuat quemquam, neque quidquam speret: alioqui malis iudicibus similis erit, ad gratiam aut ad inimicitias mercede ius dicentibus. Sed neque curae ipsi sit Philippus oculo priuatus

ab

μὸν ὑπὸ Ἀσέρος τε Ἀμφιπολίτε τε τοξότε ἐν Ὀλύνθῳ, ἀλλὰ τοιοῦτος οἷος ἦν δειχθήσεται· μήτε Ἀλέξανδρος ἀνιάσεται ἐπὶ τῇ Κλείτου σφαγῇ, ὡμῶς ἐν τῷ συμποσίῳ γενομένῃ, εἰ σαφῶς ἀναγράφοιτο. οὐδὲ Κλέων αὐτὸν φοβήσει, μέγα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ δυνάμενος, καὶ κατέχων τὸ βῆμα, ὡς μὴ εἰπεῖν, ὅτι ὀλέθριος καὶ μανικὸς ἄνθρωπος ἔτος ἦν· οὐδὲ ἡ σύμπασα πόλις τῶν Ἀθηναίων, ἢν τὰ ἐν Σικελίᾳ κακὰ ἰσορρῇ, καὶ τὴν Δημοσθένες λῆψιν, καὶ τὴν Νικίε τελευτὴν, καὶ ὡς ἐδίψων, καὶ οἷον τὸ ὕδωρ ἔπινον, καὶ ὡς ἐφαυλοῦντο πίνοντες οἱ πολλοί· ἡγήσεται γὰρ (ὅπερ δικαιότατον) ὑπ' οὐδενὸς τῶν νεῦν ἐχόντων, αὐτὸς ἔξειν τὴν αἰτίαν, ἢν τὰ δυσχωῶς ἢ ἀνοήτως γεγενημένα ὡς ἐπρά-

ab Aſtere Amphipolite ſagittario ad Olynthum; verum qualis eſt, talis oſtendetur: neque Alexander illum anget, de Cliti caede crudeliter in conuiuio facta, ſi dilucide ſcribatur: neque Cleon illum terrebit, multum in concione valens, et regnans in iudiciis, quo minus dicat perniciosum furioſumque eſſe hominem: neque vniuerſa Athenienſium ciuitas, ſi Siculas clades enarret, et Demoſthenis captiuitatem, et mortem Niciae, et vt ſitierint, et qualem aquam biberint, et vt inter bibendum caeſi ſint multi. Exiſtimabit enim, quod res eſt, a nemine ſano vitio ſibi datum iri, ſi, quae infeliciter aut parum prudenter facta ſunt,

ea

ἐπράχθη διηγῆται. οὐ γὰρ ποιητὴς αὐτῶν, ἀλλὰ μηνυτὴς ἦν· ὥσε, κἂν καταναυμαχῶνται, τότε οὐκ ἐκεῖνος ὁ καταδύων ἐστί, κἂν φεύγωσιν, ἐκ ἐκεῖνος ὁ διώκων· ἐκτὸς εἰ μὴ εὔξασθαι δέον, μή τι παρέλιπεν 12)· ἐπεί τοί γε εἰ σιωπήσας αὐτὰ, ἢ πρὸς τἀναντίον εἰπὼν ἐπανορθώσασθαι ἐδύνατο, ῥᾷξον ἦν ἐνὶ καλάμῳ λεπτῷ τὸν Θουκυδίδην ἀνατρέψαι μὲν τὸ ἐν ταῖς Ἐπιπολαῖς παρατείχισμα, καταδῦσαι δὲ τὴν Ἑρμο-

ea quemadmodum contigere enarret. neque enim ipse auctor illorum est, sed index. Itaque cum nauali praelio vincuntur, non ille est, qui submergit; et, si fugiant, non ille, qui tergis instat. Nisi forte, cum vobis opus esset, ea praetermiserit. Quandoquidem si tacendo illa, aut in contrarium narrando, corrigere potuisset; facillimum erat Thucydidi, tenui vno calamo euertere munitionem Epipolis impositam, et Hermocratis trire-

12. Μή τι παρέλ.] Obscuriusculum reddit hunc locum illa Atticismi affectatio, circa negationem μή τι, quae, caeterorum rationi collata, abundat. Itaque idem hic valet μή τι, quod alias in eadem constructione valeret τοῦτο. Sententia igitur haec erit, scriptori rerum patriae suae aduersarum imputari nihil potest, nisi forte illud, si eo ipso tempore, cum eae gererentur, vota facere pro felicitate suorum interniserit. *Gesner.*

Ἑρμοκράτας τριήρη, καὶ τὸν κατάρατον Γύλιπον διαπεῖραι μεταξὺ ἀποτειχίζοντα, καὶ ἀποταφρεύοντα τὰς ὁδούς· καὶ τέλος, Συρακοσίους μὲν εἰς τὰς λιθοτομίας ἐμβαλεῖν, τὰς δ' Ἀθηναίους περιπλεῖν Σικελίαν, καὶ Ἰταλίαν, μετὰ τῶν πρώτων τὴν Ἀλκιβιάδου ἐλπίδων. ἀλλ', οἶμαι, τὰ μὲν πραχθέντα οὐδὲ Κλωθὼ ἂν ἔτι ἀνακλώσειεν, οὐδ' Ἄτροπος μετατρέψειε.

Τὸ δὴ συγγραφέως ἔργον ἦν, ὡς ἐπράχθη εἰπεῖν. τοῦτο δ' ἂν ἂν δύναιτο, ἄχρις ἂν ἡ Φοβῆται Ἀρταξέρξην ἰατρὸς αὐτὸν ὤν, ἢ ἐλπίζῃ κάνδυν πορφυρᾶν, καὶ στρεπτὸν χρυσᾶν, καὶ ἵππον τῶν Νισαίων λήψεσθαι μισθὸν τῶν ἐν τῇ γραφῇ ἐπαίνων. ἀλλ' οὐ Ξενοφῶν αὐτὸ ποιή-

triremem submergere, et exsecrabilem illum confodere Gylipum, dum munitionibus vias et fossis intercludit: et tandem Syracusanos quidem in Lautumias coniicere, Athenienſibus vero *hoc praestare*, vt Siciliam atque Italiam secundum primas spes Alcibiadis nauigatione complecterentur. Verum quae facta sunt, ea, puto, neque Clotho retro glomerare potest, neque retractare Atropos.

39. Historici autem vnum opus, vt gesta sunt singula, ita dicere. Hoc vero facere non poterit, quam diu Artaxerxen metuet, cuius sit Medicus, aut purpuream togam sperabit, et torquem auream, et equum Nisaeum accipere mercedem suarum in historia laudum. Verum Xenophon

hoc

ποιήσει, δίκαιος συγγραφεὺς, ἐδὲ Θουκυδίδης· ἀλλὰ καὶν ἰδίᾳ μισῇ τινας, πολὺ ἀναγκαιότερον ἡγήσεται τὸ κοινὸν, καὶ τὴν ἀλήθειαν περὶ πλείονος ποιήσεται τῆς ἔχθρας· καὶν φιλῇ, ὅμως ἐκ ἀφέξεται ἁμαρτάνοντος. ἓν γὰρ, ὡς ἔφην, τέτο ἴδιον ἱςορίας, καὶ μόνη θυτέον τῇ ἀληθείᾳ, εἴ τις ἱςορίαν γράψων ἴοι, τῶν δ' ἄλλων ἁπάντων ἀμελητέον αὐτῷ. καὶ ὅλως, πῆχυς εἷς, καὶ μέτρον ἀκριβὲς, ἀποβλέπειν μὴ εἰς τὰς νῦν ἀκέοντας, ἀλλ' εἰς τὰς μετὰ ταῦτα συνεσομένας τοῖς συγγράμμασιν.

Εἰ δὲ τὸ παραυτίκα τις θεραπεύοι, τῆς τῶν κολακευόντων μερίδος εἰκότως ἂν νομισθείη, ἃς

hoc non fecerit, iustus scriptor, neque Thucydides; sed licet priuatim quosdam oderit, multo *sibi* magis necessariam iudicabit rempublicam, et veritatem pluris faciet, quam inimicitias, et, si quem amet, tamen non parcet peccanti. Vnum enim, vt dixi, hoc historiae proprium est, et soli litandum veritati, si quis ad scribendam historiam accedat; reliquorum vero omnium cura abiicienda. Atque in vniuersum, norma vna et mensura exacta haec est, respicere non ad eos, qui nunc audiunt, sed ad hos, qui post haec in scriptis nostris versabuntur.

40. Si quis vero quod praesens est modo obseruet, adulatorum merito partibus adscribetur, quos

ὃς πάλαι ἡ ἱςορία ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς ἀπέςραπτο, οὐ μεῖον ἢ κωμωτικὴν ἡ γυμναςική. Ἀλεξάνδρου γοῦν καὶ τοῦτο ἀπομνημονεύουσιν, ὡς ἡδέως ἂν ἔφη πρὸς ὀλίγον ἀνεβίου, ὦ Ὀνησίκριτε, ἀποθανὼν, ὡς μάθοιμι, ὅπως ταῦτα οἱ ἄνθρωποι τότε ἀναγινώσκουσιν. εἰ δὲ νῦν αὐτὰ ἐπαινοῦσι, καὶ ἀσπάζονται, μὴ θαυμάσῃς· οἴονται γὰρ οὐ μικρῷ τινι τῷ δελέατι τούτῳ ἀνασπάσειν ἕκαςος τὴν παρ' ἡμῶν εὔνοιαν. Ὁμήρῳ γοῦν, καίτοι πρὸς τὸ μυθῶδες τὰ πλεῖςα συγγεγραφότι ὑπὲρ τοῦ Ἀχιλλέως, ἤδη καὶ πιςεύειν τινὲς ἐπάγονται, μόνον τοῦτο εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας μέγα τεκμήριον τιθέμενοι, ὅτι

quos olim historia ab initio inde non magis, quam exercitatrix ars comtricem illam *mangonum* auersata est. Alexandri quidem illam quoque memorabilem vocem referunt, qui, *Lubens*, inquit, *Onesicrite, vel ad paruum temporis spatium post mortem meam reuiuiscerem, audiendi causa, quomodo ista lecturi sint, qui tum erunt, homines. Nunc vero ea si laudant et amplectuntur, mirari noli: putant enim eâ se non parua quadam esca piscaturos esse nostram quisque beneuolentiam.* Homero sane, licet fabulose pleraque scripserit de Achille, iam ad credendum quidam inducuntur, solum illud ad veritatis demonstrationem magnum signum ponentes, quod non de viuo scri-

ὅτι μὴ περὶ ζῶντος ἔγραφεν. ἃ γὰρ εὑρίσκουσιν ἅτινος ἕνεκα ἐψεύδετ' ἄν.

Τσιᾶτος. ἔν μοι ὁ συγγραφεὺς ἔσω, ἄφοβος, ἀδέκαστος 13); ἐλεύθερος, παῤῥησίας καὶ ἀληθείας φίλος, ὡς ὁ Κωμικός φησι, τὰ σῦκα σῦκα, τὴν σκάφην δὲ, σκάφην ὀνομάζων, ἐ μίσει, ἐδὲ φιλίᾳ νέμων, ἐδὲ φειδόμενος, ἢ ἐλεῶν, ἢ αἰσχυνόμενος, ἢ δυσωπούμενος· ἴσος δικαστὴς, εὔνους ἅπασιν, ἄχρι τοῦ μὴ θατέρῳ τι ἀπονείμαι πλεῖον τοῦ δέοντος· ξένος ἐν τοῖς βιβλίοις, καὶ ἄπολις, αὐτόνομος, ἀβασίλευτος, οὐ τί τῷδε,

scripsit: neque enim, cuius rei causa mentiretur, inueniunt.

41. Talis igitur mihi sit historicus, metus expers, incorruptus, liber, fiduciae et veritatis amicus, qui Comici verbo, *Ficum vocet ficum, scapham dicat scapham:* Non odio, neque amicitia tribuens *cuiquam quidquam*, non parcens, non misericordia, aut pudore vel verecundia tactus, iudex aequus, beneuolus omnibus eatenus, ne quid alteri iusto plus tribuat, hospes in libris *suis*, nullius ciuitatis, suis ipse legibus viuens, regem agno-

13. Ἀδέκαστος] *Philostratus* in Polluce p. 593. cum vsurpasset hanc vocem, sic exponit; ἀδεκάστως δὲ ἀκεραιατὰς καλῶ τοὺς μήτε εὔνους, μήτε δύσνους; qui verissimus etiam hic est huius voeis sensus. *du Soul.*

τῷδε, ἢ τῷδε δόξει λογιζόμενος, ἀλλὰ τί πεπραγται λέγων.

Ὁ δ' ἂν Θεκυδίδης εὖ μάλα τοῦτο ἐνεμοθέτησε, καὶ διέκρινεν ἀρετὴν, καὶ κακίαν συγγραφικὴν, ὁρῶν μάλιστα θαυμαζόμενον τὸν Ἡρόδοτον, ἄχρι τοῦ καὶ Μούσας κληθῆναι αὐτοῦ τὰ βιβλία· κτῆμά τε γάρ φησι μᾶλλον ἐς ἀεὶ συγγράφειν, ἢπερ ἐς τὸ παρὸν ἀγώνισμα 14)· καὶ μὴ

agnoſcens nullum, non quid hic vel ille exiſtimaturus ſit reputans, ſed dicens, quid factum ſit.

42. Non ſine cauſa igitur hanc legem tulit Thucydides, virtutemque et vitium hiſtorici diſtinxit, cum maxima in admiratione videret eſſe Herodotum, adeo vt Muſarum etiam nominibus libri illius vocarentur. *Poſſeſſionem* enim *potius in perpetuum* ſcribere ſe ait, *quam commiſſionem, quae in praeſens tantum placeat: neque fabuloſita-*

tem

14. Κτῆμά τε — καὶ ἀγώνισμα] Thucyd. I. 22. Κτῆμά τε ἐς ἀεὶ μᾶλλον ἢ ἀγώνισμα ἐς τὸ παραχρῆμα ἀκούειν σύγκειται. Elegans eſt antitheſis verborum, vt ἐς ἀεὶ, et ἐς τὸ παραχρῆμα, *in perpetuum et in praeſens*; ſic κτῆμα et ἀγώνισμα. Κτῆμα eſt res ipſa, quae ſeruatur et poſſidetur, veritas, hiſtoria vera. ἀγώνισμα vero certamen iudicrum, fabula, hiſtoria fabuloſa, fabulis adornata, quae auditoribus iucunda. Citauit haec verba *Lucianus* h. l. vbi eleganter exponit τὸ ἀγώνισμα per τὸ μυθῶδες, et κτήματα per τὴν ἀλήθειαν. *Reitz.*

μὴ τὸ μυθῶδες ἀσπάζεσθαι, ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν τῶν γεγενημένων ἀπολείπειν τοῖς ὕστερον· καὶ ἐπάγει τὸ χρήσιμον, καὶ ὃ τέλος ἂν τις εὖ Φρονῶν ὑπόθοιτο ἱστορίας, ὡς εἴ ποτε καὶ αὖθις τὰ ὅμοια καταλάβοι, ἔχοιεν, Φησί, πρὸς τὰ προγεγραμμένα ἀποβλέποντες, εὖ χρῆσθαι τοῖς ἐν ποσί.

Καὶ τὴν μὲν γνώμην τοιαύτην ἔχων ὁ συγγραΦεὺς ἡκέτω μοι· τὴν δὲ Φωνὴν, καὶ τὴν τῆς ἑρμηνείας ἰσχὺν, τὴν μὲν σΦοδρὰν ἐκείνην, καὶ κέρχαρον, καὶ συνεχῆ ταῖς περιόδοις, καὶ ἀγκύλην ταῖς ἐπιχειρήσεσι· καὶ τὴν ἄλλην τῆς ῥητορείας δεινότητα, μὴ κομιδῇ τεθηγμένος, ἀρχέσθω τῆς γραΦῆς, ἀλλ' εἰρηνικώτερον διακείμενος.

tem sibi probari, sed verum de factis posteritati se relinquere: subiungitque vtilitatem, quemque finem, si quis recte sapiat, constituat historiae: *vt si quando rursus similia ingruant, habeant,* inquit, *respicientes ad ea, quae olim scripta sunt, quomodo recte vtantur praesentibus.*

43. Ac talem quidem habens animum historicus mihi detur. Quantum vero ad linguam, et eloquendi facultatem *attinet*, vehementi quidem illa atque aspera, et periodis continua, et argumentis contorta, caeteraque vi oratoria, non admodum acutus *et inhorrescens*, sed placide magis affectus, ad scribendum accedat. Ac sententiae

μενος. καὶ ὁ μὲν νοῦς σύσοιχος ἔςω καὶ πυκνός, ἡ λέξις δὲ, σαφὴς καὶ πολιτικὴ, οἷα ἐπισημότατα δηλοῦν τὸ ὑποκείμενον.

Ὡς γὰρ τῇ γνώμῃ τὸ συγγραφέως σκοποὺς ὑπεθέμεθα, παῤῥησίαν καὶ ἀλήθειαν, ἕτω δὲ καὶ τῇ φωνῇ αὐτοῦ, εἷς σκοπὸς ὁ πρῶτος, σαφῶς δηλῶσαι, καὶ φαινότατα ἐμφανίσαι τὸ πρᾶγμα, μήτε ἀποῤῥήτοις, καὶ ἔξω πάτε ὀνόμασι, μήτε τοῖς ἀγοραίοις τέτοις καὶ καπηλικοῖς, ἀλλ' ὡς μὲν τὰς πολλὰς συνιέναι, τὰς δὲ πεπαιδευμένας ἐπαινέσαι. καὶ μὴν καὶ σχήμασι κεκοσμήσθω ἀνεπαχθέσι, καὶ τὸ ἀνεπιτήδευτον μάλιςα ἔχεσιν· ἐπεὶ τοῖς καπηλευομένοις τῶν ζωμῶν ἐοικότας ἀποφαίνει τὰς λόγας.

Καὶ

quidem sint densae et crebrae: dictio autem dilucida et ciuilis, quae quam clarissime designet materiam.

44. Quemadmodum enim animo scriptoris metas posuimus dicendi libertatem et veritatem: ita et linguae illius, *seu dictioni*, scopus vnus primus, dilucide explicare, et clarissime rem declarare, neque secretis, et remotis ab vsu nominibus, neque hisce de media turba vel de caupona *sumtis*, sed quae vulgus intelligat, laudent eruditi. Verum figuris quoque ornata sint non nimium turgidis, et quae minime videantur quaesitae: alioqui offis per nimia condimenta corruptis similem orationem faciunt.

45. Ac

Καὶ ἡ μὲν γνώμη κοινωνείτω, καὶ προσαπτέσθω τι καὶ ποιητικῆς, παρ' ὅσον μεγαλήγορος, καὶ διηρμένη καὶ ἐκείνη, καὶ μάλισθ' ὁπόταν παρατάξεσι, καὶ μάχαις, καὶ ναυμαχίαις, συμπλέκηται. δεήσει γὰρ τότε ποιητικῆ τινος ἀνέμε ἐπαειράσοντος τὰ ἀκάτια, καὶ συνδιοίσοντος ὑψηλὴν, καὶ ἐπ' ἄκρων τῶν κυμάτων τὴν ναῦν. ἡ λέξις δὲ ὅμως ἐπὶ γῆς βεβηκέτω, τῷ μὲν κάλλει καὶ τῷ μεγέθει τῶν λεγομένων συνεπαιρομένη, καὶ ὡς ἔνι μάλιςα ὁμοιεμένη, μὴ ξενίζεσα δὲ, μηδ' ὑπὲρ τὸν καιρὸν ἐνθεσιῶσα· κίνδυνος γὰρ αὐτῇ τότε μέγιςος παρακινῆσαι, καὶ κατενεχθῆναι ἐς τὸν τῆς ποιητικῆς κορύβαντα.

45. Ac mens quidem *hiſtorici* participet aliquid, adſciſcatque ſibi, poëtices, quatenus magnificis ipſa quoque verbis vtitur atque elata eſt, et maxime cum aciebus, et pugnis, et naualibus praeliis, implicatur. Opus enim tum erit poëtico quodam ſpiritu, qui ſecundo flatu vela impleat, celſamque per ſummos fluctus nauim perferat. Dictio tamen humi incedat, quae cum pulchritudine dicendorum et magnitudine attollatur, et quantum eius licet, exaequetur, interim in peregrinitatem non exeat, neque vltra quam opportunum eſt, fanatico quodam ſpiritu efferatur. Tum enim maximum periculum eſt, ne extra numeros moueatur, et in poëticum furorem incidat.

βαντα, ὥςε μάλιςα πειςέον τηνικαῦτα τῷ χαλινῷ, καὶ σωφρονητέον, εἰδότας, ὡς ἱπποτυφία 15) τις, καὶ ἐν λόγοις πάθος ἐ μικρὸν γίγνεται. ἄμεινον ἓν ἐφ' ἵππε ἀχεμένῃ τότε τῇ γνώμῃ, τὴν ἑρμηνείαν πεζῇ συμπαραθεῖν, ἑχομένην τᾶ ἐφιππίᾳ, ὡς μὴ ἀπολείποιτο τῆς φορᾶς.

Καὶ

cidat. Itaque tum inprimis exaudiendae ſunt habenae, et ſobrietati ſtudendum, cogitantes eſſe, vt equorum, ita etiam orationis morbum non paruum nimiam ferociam. Optimum igitur tum fuerit, vti mentem velut equo vectam, pedeſtri curſu comitetur elocutio, prehenſo ephippio, ne ab impetu *equi* deſtituatur.

46. Ve-

15. Ἱπποτυφία] Ἱπποτυφία eſt *faſtus ille poëticus*, ſic enim vocauit grandia verba, quibus poëtae vtuntur cum laude, ſed quae vitiant orationem proſam. ἵππος et βοῦς apud Graecos in compoſitis augendi vim habent. βοῶπις, quae grandes oculos habet. βάπαις, catulaſter in gloſſis et apud Orientium, h. e. maior puer, qui incipit catullire. ſic ἱπταλεκτρύων eſt magnus gallus; ἱππογνώμων, μεγαλογνώμων, qui elate et magnifice de ſe ſentit. Sic ἱπποτυφία eſt magnus faſtus, et in oratione *nimius et inanis verborum tumor*. Graeuius.

Καὶ μὴν καὶ συνθήκη τῶν ὀνομάτων εὐκράτῳ καὶ μέσῃ χρηστέον, ἔτε ἄγαν ἀφιςάντα, καὶ ἀπαρτῶντα (τραχὺ γὰρ) ἔτε ῥυθμῷ παρ' ὀλίγον, ὡς οἱ πολλοὶ, συνάπτοντα. τὸ μὲν γὰρ ἐπαίτιον, τὸ δ' ἀηδὲς τοῖς ἀκέσασι.

Τὰ δὲ πράγματα αὐτὰ ἐχ ὡς ἔτυχε συναγκτέον, ἀλλὰ φιλοπόνως καὶ ταλαιπώρως πολλάκις περὶ τῶν αὐτῶν ἀνακρίνοντα, καὶ μάλιςα μὲν παρόντα, καὶ ἐφορῶντα. εἰ δὲ μὴ, τοῖς ἀδεκαζοτερον ἐξηγεμένοις προσέχοντα, καὶ ἃς εἰκάσειεν ἄν τις, ἥκιςα πρὸς χάριν ἢ ἀπέχθειαν ἀφαιρήσειν, ἢ προσθήσειν τοῖς γεγονόσι. καὶ ταῦθα

46. Verum compositione etiam verborum temperata et media vtendum, vt ea neque nimis distrahas et dimoueas, asperum enim; neque rhythmo paene, vt plerique, concludas: quorum hoc quidem vitiosum est, illud vero insuaue audientibus.

47. Res autem ipsas non temere connectere oportet, sed cum labore et aerumnabili quadam diligentia, instituto saepius de iisdem iudicio. Et maxime quidem, quae quis ipse praesens inspexit, *scribet*; sin vero minus, fidem illis habeat, qui narrant incorruptius, et quos coniiciat aliquis minime ad gratiam vel odii causa subtrahere quidquam rebus gestis vel adiicere. Et hic iam

ταῦθα ἤδη καὶ σοχαστικός τις, καὶ συνθετικὸς τὲ πιθανωτέρε ἔσω.

Καὶ ἐπειδὰν ἀθροίσῃ ἅπαντα, ἢ τὰ πλεῖστα, πρῶτα μὲν ὑπόμνημά τι συνυφαινέτω αὐτῶν, καὶ σῶμα ποιείτω ἀκαλλὲς ἔτι, καὶ ἀδιάρθρωτον. εἶτα ἐπιθεὶς τὴν τάξιν, ἐπαγέτω τὸ κάλλος, καὶ χρωννύτω τῇ λέξει, καὶ χρηματιζέτω 16), καὶ ῥυθμιζέτω.

Καὶ ὅλως, ἐοικέτω τότε τῷ τὲ Ὁμήρε Διΐ, ἄρτι μὲν τῶν ἱπποπόλων Θρηκῶν γῆν ὁρῶντι, ἄρτι δὲ τὴν Μυσῶν. κατὰ ταῦτα γὰρ καὶ αὐτὸς,

ad coniecturam acutus sit, et qui argumentis elicere, quid sit probabilius, queat.

48. Et cum collegerit omnia, aut pleraque, primo quidem commentarium quoddam illorum contexat, et corpus faciat informe adhuc, et artubus suis nondum distinctum. Tum ordine adiecto pulchritudinem inducat, et dictionis colorem addat, et orationem rebus accommodet, et compositioni studeat.

49. Et omnino tum Homerico illi Ioui similis sit, nunc quidem equestrium Thracum adspicienti terram, nunc vero Mysorum. Eadem enim ratione

16. Χρηματιζέτω] Lege omnino σχηματιζέτω, non χρημα—, quod tamen omnes libri prae se ferunt. *du Soul.*

τὸς, ἄρτι μὲν τὰ Ῥωμαίων ἰδίᾳ ὁράτω, καὶ δηλάτω ἡμῖν, οἷα ἐφαίνετο αὐτῷ ἀφ' ὑψηλῆ ὁρῶντι, ἄρτι δὲ τὰ Περσῶν, εἶτ' ἀμφότερα, εἰ μάχοιντο. καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ παρατάξει μὴ πρὸς ἓν μέρος ὁράτω, μηδ' ἐς ἕνα ἱππέα, ἢ πεζὸν, εἰ μὴ Βρασίδας τις εἴη προπηδῶν, ἢ Δημοσθένης ἀνακόπτων τὴν ἐπίβασιν. ἐς τὲς ςρατηγὲς μὲν τὰ πρῶτα, καὶ εἴ τι παρεκελεύσαντο, κἀκεῖνα ἀκεέτω, καὶ ὅπως, καὶ ἥτινι γνώμη, καὶ ἐπινοίᾳ ἔταξαν. ἐπειδὰν δὲ ἀναμιχθῶσι, κοινὴ ἔςω ἡ θέα, καὶ ζυγοςατείτω τότε, ὥσπερ ἐν τρυτάνῃ, τὰ γιγνόμενα, καὶ συνδιωκέτω, καὶ συμφευγέτω.

Καὶ

tione ipſe quoque iam res Romanorum ſingulatim inſpiciat, et, quales ſibi viſae ſint ex alto contemplanti, enarret; iam vero Perſarum: tum vtrasque, ſi pugnent, et in ipſa adeo acie non ad vnam partem reſpiciat, neque ad vnum equitem vel peditem, niſi forte Braſidas aliquis proſiliat, aut Demoſthenes exſcenſum prohibeat: ad duces quidem primum; et, ſi quid illi imperent, illud quoque audiat, et quomodo, et qua mente, et conſilio iniunxerint. Poſtquam vero ad manus ventum, commune ſit ſpectaculum, et quaſi trutina ſuſpendat quaecunque geruntur, et perſequentes comitetur, et fugientes.

Καὶ πᾶσι τούτοις μέτρον ἐπέχω, μὴ ἐς κόρον, μηδ' ἀπειροκάλως, μηδὲ νεαρῶς, ἀλλὰ ῥᾳδίως ἀπολυέσθω· καὶ φήσας ἐνταῦθά που ταῦτα, ἐπ' ἐκεῖνα μεταβαινέτω, ἣν κατεπείγῃ· εἶτα ἐπανίτω λυθεὶς, ὁπόταν ἐκεῖνα καλῇ· καὶ πρὸς πάντα σπευδέτω, καὶ ὡς δυνατὸν, ὁμοχρονείτω 17), καὶ μεταπετέσθω ἀπ' Ἀρμενίας μὲν εἰς Μηδίαν, ἐκεῖθεν δὲ ῥαιζήματι ἑνὶ, ἐς Ἰβηρίαν, εἶτα ἐς Ἰταλίαν, ὡς μηδενὸς καιρὸς ἀπολείποιτο.

Μάλι-

50. Et modus adsit hisce omnibus, ne ad satietatem, neque imperite, neque iuueniliter *uarret*; sed cum facilitate se quadam expediat, et certo quodam loco his constitutis, ad illa, si vrgeant, transeat: tum redeat exsolutus, vbi ista vocauerint, festinetque ad omnia, et quantum potest, eodem cum ipsis temporibus vestigio procedat, transuoletque ab Armenia quidem in Mediam: inde vero stridentibus velut alis in Iberiam, inde in Italiam, vt nullum non tempus consequatur.

51. Ma-

17. Ὁμοχρονείτω] Musicorum est vocabulum, cum vox et cithara suos quaeque tonos seruantes concentum edunt, quem pro lubitu modos faciens edi voluit; quod fit, dum vtrinque tempus sedulo tono cuique assignatur, quod a διδασκάλῳ imperatum est, aut breue, aut longum, aut diuisum. *du Soul.*

Μάλιστα δὲ κατόπτρῳ ἐοικυῖαν παρασχέσθω τὴν γνώμην, ἀθόλῳ, καὶ σιλπνῷ, καὶ ἀκριβεῖ τὸ κέντρον ἔχ)· καὶ ὁποίας ἂν δέξηται τὰς μορφὰς τῶν ἔργων, τοιαῦτα καὶ δεικνύτω· αὐτὰ, διά-

51. Maxime vero ſpeculo ſimilem praebeat animum, nihil turbido, et ſplendido, et centri exacti: qualesque acceperit operum ſpecies, tales etiam illas oſtendat: peruerſum vero, aut alieni coloris,

18. Τὸ κέντρον] Etſi veterum ſpecula fuerint plerumque rotunda, nihil tamen accuratum centrum facit ad imagines tales reddendas, quales accepere; nam quae hoc praeſtant ſpecula, ea tantum oportet eſſe plana ſuperficie, nihilque tum refert, ſintne rotunda, nec ne. In quibus autem ſpeculis centrum accuratum locum habet, ea ſunt ſuperficiei conuexae, aut concauae, quorum priora reddunt imagines minores, poſteriora maiores, immo inuerſas, ſi obiectum ad certam diſtantiam admoueatur, quod hodie ſatis notum. Si igitur eiuſmodi ſpecula cauſtica intelligat Lucianus, (quod non videtur) ea ad ordinarios vſus fere ſunt inepta. An igitur per ignorantiam mathematicam κέντρον dixit? an per κέντρον generaliter tantum opificis ἀκρίβειαν intellexit, vt *ad amuſſim*, *ad normam*, dicimus, pro accurate, i. e. pro *affabre facta planitie*, quae opponatur *diſtortae*? Reitz.

διάχροφον δὲ, ἢ παράχρεν, ἢ ἑτερόσχημον, μηδέν· ἐ γὰρ ὥσπερ τοῖς ῥήτορσι 19) γράφεσιν, ἀλλὰ τὰ μὲν λεχθησόμενά ἐσι, καὶ εἰρήσεται· πέπρακται γὰρ ἤδη, δεῖ δὲ τάξαι, καὶ εἰπεῖν αὐτά· ὥςε, ἐ τί εἴπωσι ζητητέον αὐτοῖς, ἀλλ' ὅπως εἴπωσιν· ὅλως δὲ νομιςέον τὸν ἱςορίαν συγγράφοντα, Φειδίᾳ ἢ Πραξιτέλει χρῆναι ἐοικέναι, ἢ Ἀλκαμένει, ἢ τῳ ἄλλῳ ἐκείνων. ἐδὲ γὰρ ἐδ' ἐκεῖνοι χρυσὸν, ἢ ἄργυρον, ἢ ἐλέφαντα,

coloris, aut figurae diuerſae, nihil. Neque enim vt eloquentiae magiſtris ſcribunt *biſtorici:* ſed dicenda *praeſto* ſunt, et dicentur *omnino:* iam enim facta ſunt. Oportet autem ordinare illa atque dicere. Itaque non quid dicant, quaerendum eis eſt, ſed quomodo dicant. In vniuerſum vero putandum eſt, hiſtoriae ſcriptorem Phidiae aut Praxiteli ſimilem eſſe debere, aut Alcameni aut cuidam alii ex eo numero. Neque enim illi aurum, aut argentum, aut ebur, aut aliam materiam

19. Τοῖς ῥήτορ.] Τοῖς ῥήτορσι γράφειν eſt ſub magiſtro eloquentiae ſiue rhetore exercitationis cauſa ſcribere, vti et ipſam ſpeciem, et verba fingere non licet modo, ſed oportet. Alia hiſtorici ratio. Illud γράφεσι poteſt aliquem turbare, quia adhuc ſingulari numero de eo, quem format, hiſtorico egit. *Geſner.*

τα, ἢ τὴν ἄλλην ὕλην ἐποίευ· ἀλλ' ἡ μὲν ὑπῆρχε, καὶ προεποβέβλητο, Ἠλείων, ἢ Ἀθηναίων, ἢ Ἀργείων πεπορισμένων· οἱ δὲ ἔπλαττον μόνον, καὶ ἔπριον τὸν ἐλέφαντα, καὶ ἔξεον, καὶ ἐκόλλων, καὶ ἐῤῥύθμιζον, καὶ ἐπήνθιζον τῷ χρυσῷ. καὶ τοῦτο ἦν ἡ τέχνη αὐτῶν, ἐς δέον οἰκονομήσασθαι τὴν ὕλην. τοιοῦτο δή τοι καὶ τὸ τοῦ συγγραφέως ἔργον, εἰς καλὸν διαθέσθαι τὰ πεπραγμένα, καὶ εἰς δύναμιν ἐναργέστατα ἐπιδεῖξαι αὐτά. καὶ ὅταν τις ἀκροώμενος οἴηται, μετὰ ταῦτα ἰδὼν τὰ λεγόμενα, καὶ μετὰ τοῦτο ἐπαινῇ, τότε δὴ τότε ἀπηκρίβωται, καὶ τὸν οἰκεῖον ἔπαινον ἀπείληφε τὸ ἔργον τῷ τῆς ἱστορίας Φειδίᾳ.

Πάν-

riam faciebant: verum illa quidem aderat, et subiecta illis erat, Elienſibus, aut Athenienſibus, aut Argiuis ſuppeditantibus: at ipſi formabant tantum, et ſecabant ebur, poliebantque, et conglutinabant, et concinnabant, et auri velut florem inducebant: eaque ipſa illorum ars erat, materiam, prout opus erat, diſponere. Tale igitur etiam opus hiſtorici, cum ornatu diſponere res geſtas, et quam poteſt lucidiſſime eas demonſtrare. Et vbi, qui audiit, poſtea putat ſe vidiſſe ea, quae dicuntur, et poſtea laudat, tunc ſane tunc elaboratum accurate, et propriam ſibi laudem conſecutum eſt opus hiſtorico noſtro Phidiae.

52. Omni-

Πάντων δὲ ἤδη παρεσκευασμένων, καὶ ἀπροοιμίαστον μέν ποτε ποιήσεται τὴν ἀρχήν, ὅταν μὴ πάνυ κατεπείγῃ τὸ πρᾶγμα, προδιοικήσασθαί τι ἐν τῷ προοιμίῳ· δυνάμει δὲ καὶ τότε προοιμίῳ χρήσεται, τῷ ἀποσαφῆντι περὶ τῶν λεκτέων.

Ὁπόταν δὲ καὶ προοιμιάζηται, ἀπὸ δυοῖν μόνον ἄρξεται, ἐχ ὥσπερ οἱ ῥήτορες ἀπὸ τριῶν, ἀλλὰ τὸ τῆς εὐνοίας παρεὶς, προσοχὴν ἢ εὐμάθειαν εὐπορίσει τοῖς ἀκούσι. προσέξουσι μὲν γὰρ αὐτῷ, ἢν δείξῃ, ὡς περὶ μεγάλων, ἢ ἀναγκαίων, ἢ οἰκείων, ἢ χρησίμων ἐρεῖ. εὐμαθῆ δὲ καὶ σαφῆ τὰ ὕστερα ποιήσει, τὰς αἰτίας προεκ-

52. Omnibus autem iam paratis, et sine prooemio nonnunquam incipiet, cum res ipsa non valde postulabit praestrui quidquam in prooemio. Vim quidem ipsam prooemii tum quoque adhibebit, quod ea quae dicenda sunt declaret.

53. Quum vero vtetur prooemio, a duobus tantum exordietur, non vt oratores a tribus, sed omisso illo, quod ad benevolentiam pertinet, attentionem ac docilitatem in auditoribus parabit. Attendent illi, si ostenderit, se de magnis, aut necessariis, aut domesticis, aut vtilibus dicturum: docilem autem, et ea quae sequuntur dilucida reddet, exponendis ante causis, et prae-

προεκτιθέμενος, καὶ περιορίζων τὰ κεφάλαια τῶν γεγενημένων.

Τοιούτοις προοιμίοις οἱ ἄριστοι τῶν συγγραφέων ἐχρήσαντο· Ἡρόδοτος μὲν, ὡς μὴ τὰ γενόμενα ἐξίτηλα τῷ χρόνῳ γένηται, μεγάλα καὶ θαυμαστὰ ὄντα, καὶ ταῦτα, νίκας Ἑλληνικὰς δηλοῦντα, καὶ ἥττας βαρβαρικάς· Θουκυδίδης δὲ, μέγαν τε καὶ αὐτὸς ἐλπίσας ἔσεσθαι, καὶ ἀξιολογώτατον, καὶ μείζω τῶν προγεγενημένων, ἐκεῖνον τὸν πόλεμον· καὶ γὰρ παθήματα ἐν αὐτῷ μεγάλα ξυνέβη γενέσθαι.

Μέγα δὲ τὸ προοίμιον ἀνάλογον τοῖς πράγμασιν, ἢ μηκυνόμενον, ἢ βραχυνόμενον· εὐαφῆς

praefiniendis rerum geſtarum *quibusdam* capitibus.

54. Talibus prooemiis optimi hiſtoricorum vſi ſunt: Herodotus quidem, *ne res geſtae ipſo tempore euaneſcant, magnae cum ſint atque admirabiles, eaeque Graecas victorias indicent, et clades barbarorum;* Thucydides autem, *magnum et ipſe futurum ratus et memoria digniſſimum, et maius prioribus, illud bellum; etenim calamitates quoque magnas in illo contigiſſe.*

55. Magnum vero prooemium, pro rerum ipſarum portione productum, aut correptum. Concinnus

Φὴς δὲ καὶ εὐάγωγος ἔσω ἡ ἐπὶ τὴν διήγησιν μετάβασις. ἅπαν γὰρ ἀτεχνῶς τὸ λοιπὸν σῶμα τῆς ἱστορίας, διήγησις μακρά ἐστιν· ὥστε ταῖς τῆς διηγήσεως ἀρεταῖς κατακεκοσμήσθω, λείως τε καὶ ἁμαλῶς προϊοῦσα, καὶ αὐτὴ ὁμοίως, ὥστε μὴ προὔχειν, μήτε κοιλαίνεσθαι. ἔπειτα τὸ σαφὲς ἐπανθείτω τῇ λέξει, ὡς ἔφην, μεμηχανημένον καὶ τῇ συμπεριπλοκῇ τῶν πραγμάτων. ἀπόλυτα γὰρ καὶ ἐντελῆ πάντα ποιήσει, καὶ τὸ πρῶτον ἐξεργασάμενος, ἐπάξει τὸ δεύτερον ἐχόμενον αὐτῷ, καὶ ἀλύσεως τρόπῳ συνκρεμασμένον, ὡς μὴ διακεκόφθαι, μηδὲ διηγήσεις πολλὰς εἶναι, ἀλλήλαις παρακειμένας, ἀλλ' ἀεὶ τὸ πρῶτον τῷ δευτέρῳ, μὴ γειτνιᾷν μόνον,

cinnus porro et sequax sit transitus ad narrationem. Nam omne prorsus reliquum corpus historiae narratio longa est. Itaque virtutibus narrationis ornata sit, mollique et aequabili vestigio procedat, et vndique sibi similis similiter, vt neque emineat quidquam, neque recedat. Deinde perspicuitas efflorescat in dictione, quae perficiatur etiam, vt dixi, rerum inter se complexu. Nempe absoluta omnia et consummata faciet, et primo perfecto secundum illi cohaerens inducet, et catenae instar coagmentatum, vt nusquam intercidatur, neque multae sint narrationes altera alteri adiectae, sed semper prius posteriori non vicinum

νον, ἀλλὰ καὶ κοινωνεῖν, καὶ ἀνακεκρᾶσθαι κατὰ τὰ ἄκρα.

Τάχες 20) ἐπὶ πᾶσι χρήσιμον, καὶ μάλιστα εἰ μὴ ἀπορία τῶν λεκτέων εἴη· καὶ τοῦτο πορίζεσθαι χρὴ μὴ τοσοῦτον ἀπὸ τῶν ὀνομάτων, ἢ ῥημάτων, ὅσον ἀπὸ τῶν πραγμάτων. λέγω δὲ, εἰ παραθέοις μὲν τὰ μικρὰ καὶ ἧττον ἀναγκαῖα, λέγοις δ' ἱκανῶς τὰ μεγάλα· μᾶλλον δὲ καὶ παραλειπτέον πολλά. οὐδὲ γὰρ ἂν ἑστιᾷς τοὺς φίλους, καὶ πάντα ἢ παρεσκευασμένα, διατοῦ-

τo

cinum modo sit, sed continuum, et extremis *suis* permistum.

56. Celeritas vtilis in omnibus, et maxime si non sit dicendorum penuria: eaque paranda non tantum a nominibus aut verbis, quantum ab ipsis rebus: hoc autem dico, si percurras parua et minus necessaria, satis autem dicas de magnis. Quin multa etiam omittenda. Neque enim siquando conuiuio accipis amicos, paratis omnibus,

propter-

20. Τάχος] Micyllus *breuitas*. Cl. *Celeritas*, propius ad Graecum, quamquam τὸ τάχος vtrumque complectitur; intelligitur enim illa festinatio, qua res minoris momenti obiter tangentes, et verbositatem vitantes ad ipsa facta, historica properamus, quod ipse exposuit c. 57. *Reitz.*

τρ ἐν μέσοις τοῖς πέμμασι, καὶ τοῖς ὀρνέοις, καὶ λοπάσι τοσαύταις, καὶ συσὶν ἀγρίοις, καὶ λαγωοῖς, καὶ ὑπογαστρίοις, καὶ ταπέρδην ἐνθήσεις, καὶ ἔτνος, εἴ τι καὶ εἶνο παρεσκεύασο· ἀμελήσεις δὲ τῶν εὐτελεστέρων.

Μάλιστα δὲ σωφρονητέον ἐν ταῖς τῶν ὀρῶν, ἢ τειχῶν, ἢ ποταμῶν ἑρμηνείαις, μὴ δύναμιν λόγων ἀπεπροκάλως παρεπιδείκνυσθαι δοκοίης, καὶ τὸ σαυτὲ δρᾶν, παρεὶς τὴν ἱστορίαν, ἀλλ' ὀλίγον προσαψάμενος, τὲ χρησίμε καὶ σαφοῦς ἕνεκα, μεταβήσῃ, ἐκφυγὼν τὸν ἐξὸν τὸν ἐν τῷ πράγματι, καὶ τὴν τοιαύτην ἅπασαν λιχνείαν, οἷον ὁρᾷς τι καὶ Ὅμηρος ὡς μεγαλόφρων ποιεῖ. καίτοι ποιητὴς ὤν, παραθεῖ

propterea inter media bellaria, et auiculas, et tot patinas, et apros, et lepores, et fumina, saperdam quoque appones, et fabam, si qua etiam parata sit: verum viliora negliges.

57. Maxime vero sobrie versandum est in montium, aut moenium, aut fluminum descriptionibus, ne imperite ac peruerse vim dicendi ostentare videaris, et omissa historia, tuum negotium agere: sed vbi leuiter vtilitatis perspicuitatisque causa attigeris, transito, viscumque *veluti* illius rei, illasque omnes delicias effugito. Quale quiddam ipse, vides, vt magnanimus Homerus faciat. Quantumuis poëta sit, transcurrit Tan-

talum,

θεῖ τὸν Τάνταλον, καὶ τὸν Ἰξίονα, καὶ Τιτυὸν, καὶ τὰς ἄλλας. εἰ δὲ Παρθένιος, ἢ Εὐφορίων, ἢ Καλλίμαχος ἔλεγε, πόσαις ἂν οἶει ἔπεσι τὸ ὕδωρ ἄχρι πρὸς τὸ χεῖλος τᾶ Ταντάλα ἤγαγεν; εἶτα πόσαις ἂν Ἰξίονα ἐκύλισε; μᾶλλον δὲ ὁ Θουκυδίδης αὐτὸς, ὀλίγα τῷ τοιούτῳ εἴδει τᾶ λόγα χρησάμενος, σκέψαι, ὅπως εὐθὺς ἀφίσατο, ἢ μηχάνημα ἑρμηνεύσας, ἢ πολιορκίας χρῆμα δηλώσας ἀναγκαῖον καὶ χρειῶδες ὄν, ἢ ἔτι πόλεων σχῆμα 21), ἢ Συρακοσίων λιμένα. ὅταν

talum, et Ixionem, et Tityum, et reliquos. Si vero Parthenius, aut Euphorion, aut Callimachus dixisset, quot, putas, versibus aquam ad labra vsque Tantali perduxisset? deinde quot *aliis* circumegisset Ixionem? Potius vero Thucydides ipse, parce hac orationis forma vsus, vide, quam celeriter desistat, vbi vel machinationem aliquam declarauit, aut obsidionis formam explicauit, necessariam licet et vtilem, aut Epipolarum formam, aut Syracusiorum portum. Cum enim pestilen-

 tiam

21. Σχῆμα] Non offendit me repetitio nominis σχῆμα, sed illud, quod libros omnes obsedit, ἔτι πόλεων σχῆμα, inconcinnum profecto, vbi id, quod coniunctum est, nempe Συρακοσίων λιμένα, indicat, transire iam ad ipsa singularia exempla auctorem. Breuiter Ἐπιπολῶν σχῆμα legendum esse, ac

ἅταν μὲν γὰρ τὸν λοιμὸν διηγῆται, καὶ μακρὸς εἶναι δοκῇ, σὺ τὰ πράγματα ἐνόησον· εἰσὶ γὰρ ἅτω τὸ τάχος, καὶ ὡς φεύγοντος ὅμως, ἐπιλαμβάνεται αὐτοῦ τὰ γεγενημένα, πολλὰ ὄντα.

Ἦν δέ ποτε καὶ λόγῳ ἐρεῖταί τινα δεήσῃ εἰσάγειν, μάλιστα μὲν ἐοικότα τῷ προσώπῳ, καὶ τῷ πράγματι, οἰκεῖα λεγέσθω· ἔπειτα, ὡς σαφέστατα καὶ ταῦτα· πλὴν ἐφεῖταί σοι τότε

tiam describit, et longus esse videtur, at tu res ipsas cogita. sic enim celeritatem intelliges, et vt fugientem *velut* tamen facta, multa quidem illa retineant ac reprehendant.

58. Siquando vero etiam verba facientem aliquem inducere oportebit; maxime quidem personae conuenientia, et propria negotio dicantur, deinde quam dilucidissime haec quoque. Quin tum

ac fine dubitatione inter Luciani verba recipiendum, pauci ita vel duri erunt ad haec studia, vel tam morosi, quin nobis assentiantur. Describit Ἐπιπολῶν σχῆμα Thucyd. VI, 96. tanquam χωρὶς ἀποκρίνῃ τε καὶ ὑπὲρ τῆς πόλεως εὐθὺς κειμένης κ. τ. λ. Nomen Epipolarum seruari tanto magis hic et supra debuit, cum etiam *Liuius* hanc Syracusarum partem patrio more appellarit 25, 24, 4. *Gesner.*

τε καὶ ῥητορεῦσαι, καὶ ἐπιδεῖξαι τὴν τῶν λόγων δεινότητα.

Ἔπαινοι μὲν γὰρ, ἢ ψόγοι, πάνυ πεφεισμένοι, καὶ περιεσκεμμένοι, καὶ ἀσυκοφάντητοι, καὶ μετὰ ἀποδείξεων, καὶ ταχεῖς, καὶ μὴ ἄκαιροι, ἐπεὶ ἔξω τοῦ δικαστηρίου 22) ἐκεῖνοί εἰσι. καὶ τὴν αὐτὴν Θεοπόμπῳ αἰτίαν ἕξεις, φιλαπεχθημόνως κατηγοροῦντι τῶν πλείστων, καὶ διατριβὴν ποιουμένῳ τὸ πρᾶγμα, ὡς κατηγορεῖν μᾶλλον, ἢ ἱστορεῖν, τὰ πεπραγμένα.

Καὶ

tum etiam permissum tibi est rhetoricari, et vim dicendi ostendere.

59. Laudes quidem, aut vituperationes, omnino moderatae, et circumspectae, et a calumnia remotae sunto, et cum demonstratione coniunctae, et celeres *(breues)*, nec intempestiuae. Alioquin extra tribunal sunt, idemque quod Theopompus crimen sustinebis, qui inimicitiarum quodam studio plerosque accuset, in eoque negotio diu moretur, vt accuset potius, quam quae facta sunt enarret.

22. Ἔξω τοῦ δικ.] Sic intelligo: non habebitur illarum ab auditore vel lectore ratio, vt qui eas vel plane omissurus, vel indignas iudicaturus sit, quibus assentiatur: quemadmodum nempe accusationis extra tribunal prolatae nulla habetur a iudice bono ratio. *Gesner.*

Καὶ μὴν καὶ μῦθος εἴ τις παρεμπέσοι, λεκτέος μὲν, ἀ μὴν πιστωτέος πάντως, ἀλλ' ἐν μέσῳ θετέος τοῖς ὅπως ἂν ἐθέλωσιν, εἰκάσασι περὶ αὐτῶν. σὺ δ' ἀκίνδυνος, καὶ πρὸς ἀδέτερον ἐπιῤῥεπέστερος.

Τὸ δ' ὅλον, ἐκείνου μοι μέμνησο, (πολλάκις τὸ αὐτὸ ἐρῶ) καὶ μὴ πρὸς τὸ παρὸν μόνον ὁρῶν γράφε, ὡς οἱ νῦν ἐπαινέσωνταί σε, καὶ τιμήσωσιν, ἀλλὰ τὸν σύμπαντος αἰῶνος ἐσοχασμένος, πρὸς τοὺς ἔπειτα μᾶλλον σύγγραφε, καὶ παρ' ἐκείνων ἀπαίτει τὸν μισθὸν τῆς γραφῆς, ὡς λέγηται καὶ περὶ σοῦ· ἐκεῖνος μέντοι ἐλεύθερος ἀνὴρ ἦν, καὶ παῤῥησίας μεστὸς, οὐδὲν ἀδὲ κολα-

60. Si etiam fabula ex transuerso incidat, dicenda quidem, non tamen omnino asseueranda, sed relinquenda in medio, vt prout quisque voluerit, de ea existimet: tu vero tutus, ac in neutram partem propensus.

61. In vniuersum autem, illud mihi memento, (saepius idem dicam) et non ad praesens modo spectans scribito, vt qui nunc sunt homines te laudent, et in honore habeant, sed ad omnis aeui memoriam *quasi* collineans, his potius scribe, qui post erunt, et ab illis scriptionis mercedem repose, vt de te etiam dicatur: *Ille tamen liber fuit, et dicendi fiducia plenus. Nihil neque*

κολακευτικὸν, οὐδὲ δουλοπρεπὲς, ἀλλ' ἀληθείας ἐπὶ πᾶσι. τοῦτ' εἰ σωφρονοίη τις, ὑπὲρ πάσας τὰς νῦν ἐλπίδας θεῖτο ἂν, οὕτως ὀλιγοχρονίους ὄσας.

Ὁρᾷς τὸν Κνίδιον ἐκεῖνον ἀρχιτέκτονα, οἷον ἐποίησεν; οἰκοδομήσας γὰρ τὸν ἐπὶ τῇ Φάρῳ πύργον, μέγιστον καὶ κάλλιστον ἔργων ἁπάντων, ὡς πυρσεύοιτο ἀπ' αὐτῆς τοῖς ναυτιλλομένοις, ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάττης, καὶ μὴ καταφέροιντο εἰς τὴν Παραιτονίαν, παγχάλεπον, ὡς φασιν, οὖσαν, καὶ ἄφυκτον, εἴ τις ἐμπέσοι εἰς τὰ ἕρματα. οἰκοδομήσας οὖν τὸ ἔργον, ἔνδοθεν μὲν κατὰ τῶν λίθων τὸ αὑτοῦ ὄνομα ἐπέγραψεν,

neque adulatorium, neque ſeruile, ſed veritas in omnibus. Hoc, ſi quis ſapiat, ſuper omnes huius vitae ſpes, quae parui adeo temporis ſunt, poſuerit.

62. Videsne tu Cnidium illum architectum, quale quid fecerit? Cum enim aedificaſſet illam in Pharo turrim, maximum omnium operum pulcherrimumque, vt inde ſignum igne accenſo tolleretur nauigantibus longe in mari, ne in Paraetoniam deferrentur, difficillimam, vt aiunt, et vnde effugere non poſſet, ſi quis incidiſſet in ſcopulosa illa loca. Opere igitur exaedificato, intus quidem in ipſis ſaxis ſuum nomen inſcripſit.

γραψεν, ἐπιχρίσας δὲ τιτάνῳ, καὶ ἐπικαλύψας, ἐπέγραψε τοὔνομα τοῦ τότε βασιλεύοντος, εἰδὼς, ὅπερ καὶ ἐγένετο, πάνυ ὀλίγῳ χρόνῳ συνεκπεσούμενα μὲν τῷ χρίσματι τὰ γράμματα, ἐκφανησόμενον δὲ, ΣΩΣΤΡΑΤΟΣ ΔΕΞΙΦΑΝΟΥΣ Κνίδιος, θεοῖς σωτῆρσιν ὑπὲρ τῶν πλωϊζομένων. οὕτως οὐδ' ἐκεῖνος ἐς τὸν τότε καιρὸν, οὐδὲ τὸν αὑτοῦ βίον τὸν ὀλίγον ἐώρα· ἀλλ' εἰς τὸν νῦν, καὶ τὸν ἀεὶ, ἄχρις ἂν ἑστήκῃ ὁ πύργος, καὶ μένῃ αὐτοῦ ἡ τέχνη.

Χρὴ τοίνυν καὶ τὴν ἱστορίαν οὕτω γράφεσθαι σὺν τῷ ἀληθεῖ μᾶλλον πρὸς τὴν μέλλουσαν ἐλπίδα,

Inducta vero calce cum texissset, *ipsi tectorio* inscripsit nomen Regis, qui tum erat; qui sciret, quod etiam contigit, paruo admodum interiecto tempore futurum, vt cum tectorio exciderent literae, in conspectum vero prodiret *Sostratus Dexiphanis Cnidrus; Diis seruatoribus pro his, qui fluctu iactantur.* Ita neque ille ad tempus quod tum erat, neque ad suam vitam, breuem illam oppido, respexit; sed in hoc quod nunc est quodque futurum omni aeuo, quam diu turris steterit, ipsiusque manserit artificium.

63. Oportet igitur historiam quoque eo modo scribi cum veri studio potius ad spem futuram,

quam

πίδα, ἥπερ σὺν κολακείᾳ πρὸς τὸ ἡδὺ τοῖς νῦν ἐπαινουμένοις. ἅτος σοι κανὼν καὶ ςάθμη ἰσοςίας δικαίας. καὶ εἰ μὲν ςαθμήσονταί τινες αὐτῇ, εὖ ἂν ἔχοι, καὶ εἰς δέον ἡμῖν γέγραπται. εἰ δὲ μὴ, κεκύλισαι ὁ πίθος ἐν Κρανείῳ.

quam cum adulatione, ad ſuauitatem ex praeſenti laude capiendam. Illa tibi regula et perpendiculum verae hiſtoriae, quo ſi qui dirigi ſe patiantur, bene habuerit, et recte nobis proceſſerit ſcriptio: ſin minus, at dolium volutum eſt in Craneo.

De

De iis qui mercede conducti in diuitum familiis viuunt 1
Apologia pro iis qui mercede conducti seruiunt 80
Pro eo quod inter salutandum verbo lapsus fuerat 105
Hermotimus, siue de Sectis 125
Herodotus, vel Aëtio 276
Zeuxis, vel Antiochus 287
Harmonides 305
Scytha, seu Hospes 315
Quomodo historia scribenda sit 335

LIPSIAE
EX OFFICINA SOMMERIA.

193517
732